

ကြေးမုံ နှိုးယောင်း

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်
ဗမာ့ခေတ်မှ ကြေးမုံသို့

ဘတင်းစာတို့ လွတ်လပ်လာရန်

ကြေးမုံဦးသောင်း
(ဗမာ့ခေတ်မှ ကြေးမုံသို့)

AYE S. MYINT

ကြေးမုံ ဦးသောင်း (အောင်ဗလ)

မြန်မာနိုင်ငံတွင်
သတင်းစာလုပ်ငန်းသက်
ရှည်ကြာဆုံးဖြစ်သဖြင့်
စစ်အစိုးရများက ထောင်သွင်းခြင်း၊
သတင်းစာကို သိမ်းခြင်း၊
ပစ္စည်းများကို သိမ်းခြင်း၊
တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်ခြင်း စသည်တို့ကို
ခံနေရသူ ဆရာကြီး ကြေးမုံဦးသောင်း၏
ရှေးက စာအုပ်ကောင်းတအုပ်ကို
ယခုခေတ် လူငယ်များ
အရသာခံနိုင်ရန်
ပြန်လည် ပုံနှိပ်သည်။

AYE S MYINT

ဦးသောင်းရေးခဲ့သော စာအုပ်များ

မိန်းမပုံပြင်

အောင်ဗလပြဇာတ်များ

တဝဂ္ဂမူ ဂီတ

အိပ်ချင်ပြေ

ဝေမေသုတံ

အောင်ဗလယ်

လူတို့နေ

အောင်ဗလွန်

လက်ငင်းလက်တွေ့ ဗုဒ္ဓဝါဒ

ဆွေမေမျိုးမေ

သမိုင်းဝင်ပြဇာတ်များ

ကြည့်သောသူ မြင်၏

ကျနော်ကြားဖူးသလို ပြောဆိုပါမည်

ဆိုစီယက်ဟာသ

နိုင်ငံအရေး

ဗမာခေတ်မှ ကြေးမုံသို့

မန္တလေးမှ မော်စကိုသို့

ဝါရှင်တန်သို့

သတင်းစာဆရာ

တို့ဗမာနိုင်ငံ

ဦးနေဝင်းနှင့် လက်မရွံ့ အာဏာသားများ

ဗိုလ်နေဝင်း၏ စစ်ခားပြလမ်းစဉ်

A Journalist, A General and an Army in Burma

ဆက်ရန်ရှိသေးသည်

ဘီလူးတို့ရွာ

A Journalist and a Queen

ဗိုလ်နေဝင်း ဇာတ်လမ်းရှုပ်သမျှ

မာတိကာ

ကြေးမုံကိုသောင်း နိဒါန်း	ညိုမြ ၉
အမှာတို	စာရေးသူ ၁၇
စာပေဦး	စာရေးသူ ၁၉

(ဗမာ့ခေတ်မှကြေးမုံသို့)

နေ့စားသတင်းထောက်ကလေး	၂၂
တပ်ခေါက်၍ ပြန်မည်လော	၃၅
စီးတော်မြင်းကို ကန်ထုတ်ခြင်း	၄၄
စာပေလောကသို့	၅၃
မြန်မြန်သေပါစေ	၅၉
မကောင်းကြံမိခြင်း	၆၈
မြန်မာသတင်းစာများ ခေတ်သစ်	၇၂
လုပ်ကြံမှုသတင်းကြီး	၈၃
အရက်ကို အဖော်လုပ်ကာ	၈၉
မသာသတင်းထောက်	၉၇
မေးခွန်းပေါက်ကြားမှု	၁၀၂
သတင်းဓာတ်ပုံ	၁၀၂
အရိုင်းလှ	၁၂၆
အယ်ဒီတာဘဝ	၁၃၂
ငတ်သဖြင့် ဇာတ်ကခြင်း	၁၃၇
နယူးတိုင်းသတင်းထောက်	၁၄၃
ဗမာ့ခေတ် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ	၁၄၆
အမေ့ချွေးမ	၁၄၈
အသရေဖျက်မှုများ	၁၄၉

AYE S MYINT

လံ့ကြုပ်သတင်း	၁၆၀
သတင်းခေါင်းစဉ်	၁၆၄
ဖူးစာရှင် အလိုရှိသည်	၁၆၈
စောင်ရေတိုးသော သာဗိန္ဒ	၁၇၀
ဝေါဟာရသစ်နှင့် အမည်သစ်	၁၇၆
သတင်းစာတို့၏ အချစ်စမ်းသံ	၁၇၈
ကြေးမုံနှင့် ဦးနု	၁၈၅
တနှစ်သားမြန်မာပြည်	၁၈၉
တယ်လီဖုန်း ခေတ်သစ်သို့	၁၉၉
သတင်းစာ ပဟောဠိတိုက်ပွဲ	၂၀၂
ဗမာ့ခေတ်ကို စွန့်ရပြီ	၂၀၅
ကြေးမုံ၏အစ	၂၀၄
သတင်းစာပုံနှိပ်စက်များ	၂၄၀
သူနှင့် အမှန်တရား	၂၅၅
သတင်းစာတိုက်နှင့် အမျိုးသမီး	၂၆၄
နိုင်ငံခြားသို့	၂၆၇
ကြေးမုံမှ ‘ခင်’	၂၇၃
တိုင်းတုန်သတင်း	၂၇၅
မင်းပြောင်းမင်းလွဲ	၂၈၁
ထိန်းသိမ်းခံရခြင်း	၂၈၅

ကြေးမုံဦးသောင်း နိဒါန်း
(ညိုမြ-ရေးသည်။)

(၁)

အောင်ဗလခေါ် ကိုသောင်းနှင့် ကျနော်တို့မှာ ဗမာ့ခေတ်တောရကျောင်း ဌ လည်းကောင်း၊ အင်းစိန်တောရကျောင်းဌလည်းကောင်း ကျောင်းထိုင်ခဲ့ကြ ဖူးသဖြင့် ကျောင်းနေဖက်များဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပါသည်။ တက္ကသိုလ်မှာလိုပင် ကျနော်က အသက်ကြီး ဝါကြီးသော ကျောင်းသားကြီးဖြစ်လျက် ကိုသောင်း က သက်ငယ်ဝါငယ် မောင်သစ်လွင်သဘောမျိုးဖြစ်သော်လည်း ထိုတောရ ကျောင်းထွက်များအဖြစ်ဖြင့်ကား ကျောင်းနေဖက်ပင် ဖြစ်နေပေသည်။

ကျနော်သည် မြန်မာပြည်၏ ပထမ သတင်းစာပညာတော်သင်အဖြစ် ဖြင့် စစ်ကြိုခေတ်က ဘိလပ်သို့ ရွေးချယ်စေလွှတ်ခြင်းခံရ၏။ ဘိလပ်သို့ ရောက် ချိန်တွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ ကျနော်တက်ရောက်ရမည့် လန်ဒန် ကောလိပ်မှာ စစ်ကိုအကြောင်းပြုကာ အကန့်အသတ်မရှိ ပိတ်လိုက်လေ သည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရက အခြား သတင်းစာသင်တန်းကျောင်းများ ရှာ ဖွေရာတွင် အမေရိကန်ပြည် ချီကာဂိုမြို့၌ သင့်တော်သော တက္ကသိုလ်တခု တွေ့ရှိခဲ့၏။

အမေရိကန်ပြည်၌ တက္ကသိုလ်ပေါင်း (၂၀၀၀) ကျော်ရှိသည့်အနက် တက္ကသိုလ် (၂၀၀) ခန့်တွင် သတင်းစာသင်တန်းများ ပူးတွဲထားရှိပေသည်။ ယင်းတို့တွင် (၁) နယူးယောက်မြို့ရှိ ကိုလံဘီယာတက္ကသိုလ်၊ (၂) ချီကာဂိုမြို့ ရှိ အနောက်မြောက်တက္ကသိုလ်နှင့် (၃) မစ်ဆူရီပြည်နယ်တက္ကသိုလ်တို့မှာ သတင်းစာသင်တန်းပေးရာ၌ အဆင့်အတန်းအမြင့်ဆုံးဟု နာမည်ကြီးကြ၏။ အစိုးရက ကျနော်အား ချီကာဂိုမြို့သို့ ပို့ဆောင်ခဲ့ရာ၌ ကျနော်သည် (၂) နှစ် ကြာသောအခါ အနောက်မြောက်တက္ကသိုလ်မှ သတင်းစာပညာ မဟာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ကောင်းစွာ ဆွတ်ခူးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ကိုသောင်း၏ စာအုပ်အတွက် နိဒါန်းရေးရာတွင် အဘယ့်ကြောင့် ကျနော်၏ အကြောင်းအရာများကို တောက်တဲ့ပမာ ကိုယ်ရည်သွေးနေသ နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိပါသည်။ သို့သော် ဆက်ဖတ်ကြပါဟုသာ ပြောလိုပါ၏။

၁၉၄၀-ခုနှစ်က လန်ဒန်မြို့သို့ ကျနော်ရောက်ရှိချိန်တွင် ကျနော် တက်ရောက်ရမည့် တက္ကသိုလ်ကြီး ကျောင်းပိတ်သွားသကဲ့သို့ ၁၉၄၂-ခုနှစ် တွင် ကျနော် သတင်းစာဘွဲ့ရရှိကာ ပြည်တော်ပြန်မည်ပြုစဉ် မြန်မာပြည်ကြီး မှာလည်း ဂျပန်များ လက်အောက်သို့ ကျရောက်ကာ ကျနော့်အဖို့ အိမ်ခြံ တံခါး ပိတ်သွားလေတော့သည်။

အမေရိကန်ပြည်၌ သောင်တင်ကာ တက္ကသိုလ်များ၌လည်းကောင်း၊ အစိုးရဌာနများ၌လည်းကောင်း လှည့်လည်အလုပ်လုပ်နေခဲ့၏။ အမေရိကန် များက သဘောကောင်းပါသည်။ ကျနော်က “ခင်ဗျားတို့ဆီမှာနေရတာ ကြာတော့ ပျင်းလာပြီ။ ရွာကိုလွမ်းလှပြီ။ ဒါကြောင့် မြန်မာပြည်နဲ့ နီးရာ အရပ်ကို ပို့ပေးစမ်းပါ” ဟု ပန်ကြားရာတွင် အာသံပြည်ရှိ အမေရိကန်စစ် စခန်း၌ ပြန်ကြားရေးအရာရှိအဖြစ် ပို့ဆောင်ခဲ့ပေသည်။

အိန္ဒိယပြည်၌ တက်ဘုန်းကြီး ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် အင်္ဂလိပ်များနှင့် ပူးပေါင်းကာ ‘လေနတ်သား’ သတင်းစဉ် ထုတ်ဝေသကဲ့သို့ ကျနော်လည်း အမေရိကန်များနှင့် ပူးပေါင်းကာ ‘လင်းယုန်’ သတင်းစဉ်ကို ထုတ်လုပ်ခဲ့ ပါသည်။ လေနတ်သားနှင့် လင်းယုန်နှစ်စောင်စလုံးပင် ဂျပန်ခေတ်အတွင်း မဟာမိတ်လေယာဉ်များမှ ကြံချပေးသော ရွှေပေလွှာများဟု ဆိုရပေမည်။ စစ်အတွင်း အနောက်မဟာမိတ်များဘက်သို့ ရောက်ရှိနေသော ကျနော် တို့အဖို့ လုပ်ကွက်ရှိသလောက် လုပ်ခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

အကျမြူပုံးကြောင့် စစ်ကြီးမှာလည်း ဒရောသောပါး ပြီးဆုံးသွားပါ သည်။ ကျနော်လည်း အမေရိကန်များနှင့်အတူ ရန်ကုန်သို့ ပြန်လည်ရောက် ရှိလာပြီး များမကြာမီ အလုပ်မှနှုတ်ထွက်ကာ ကိုသောင်းတို့ရှိရာ ဗမာ့ခေတ် တောရကျောင်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ဗမာ့ခေတ်မှ ဉာဏ်ပူဇော်ခမှာ လစဉ် ၄၅ (၃၀၀) ကျပ်ကျော်ဖြစ်လျက် အမေရိကန်များနှင့် လုပ်စဉ်က စီခဲသော လခ (၁၆၀၀) ကျပ်နှင့် အတော်ကွာခြားပေသည်။ သို့သော် ထိုစဉ်က မြန်မာ သတင်းစာလောကတွင် ထိုနှုန်းလောက်သာ တတ်နိုင်ကြသည် မဟုတ်ပါ လော။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း ပညာတော်သင်တန်း၏ တာဝန်နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာမှာ ၄၅ကြေးနှင့် မသက်ဆိုင်ပါချေ။ စာနယ်ဇင်းလုပ်သားတစ်ဦးအနေဖြင့် ရောက်

ရာဘဝမှ ကောင်းကျိုးပြုရပေမည်။ ရေမြင့်ကြာမြင့် ဟူသကဲ့သို့ ကိုယ့်တိုင်း ပြည် ကိုယ့်လူထုနှင့် အတူသာလျှင် အမြဲတစေ မကင်းမကွာဘဲ တက်ခြင်း ကျခြင်း ရှိရမည် မဟုတ်ပါလော။

* * *

(၂)

ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်မှာ စာတတ်ပေတတ် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းအနေဖြင့် ကျော်ကြား ခဲ့သူမဟုတ်ပါ။ သို့သော် သူသည် အောက်သက်ကြေသူဖြစ်၏။ ပညာရေး၌ လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေး၌လည်းကောင်း ကိုယ့်ဘဝကိုယ်ချွန် တက်လမ်းရှာ ခဲ့ရာမှ လုပ်ငန်းတရပ်ကို ကောင်းစွာထူထောင်ကာ ‘သစ်တပင်ကောင်း ငှက်တသောင်းချမ်းသာ’ စေသော အဖြစ်ကို စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ပေသည်။ ပဲ ရော့ ဦးဆံနီသည်လည်းကောင်း၊ ဟံသာဝတီ ဦးညွန့်သည်လည်းကောင်း၊ ဦးညီပု ... အစရှိသော မြန်မာအဆွေညီနောင်များသည် လည်းကောင်း အလားတူ လုပ်ငန်းရှင် ကုသိုလ်ရှင်ကြီးများပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဦးအုန်းခင်သည် လုပ်ငန်းရှင်တိုင်းအနေနှင့် တော်သည်ဟုပင် ဆိုရ ပါမည်။ အုပ်ချုပ်ရေး၌ အောက်ခြေသိမ်း စေ့စပ်ကျွမ်းကျင်ကာ တပြား နှစ် ပြား ခွာယူတတ်ပြီး သူတို့ အမြတ်များများ ကျန်အောင် လုပ်တတ်ခြင်းကို မဆိုလိုပါ။ ထိုအမြတ်အစွန်းတို့ကို မက်မောပိုက်ထွေးလိုခြင်း မရှိဘဲ ရံဖန်ရံ ခါ အရေးကြုံလျှင် အားလုံးစွန့်လွှတ်စွန့်စားနိုင်သော သဘောရှိသူဖြစ်၏။ သတင်းစာလောကတွင် သတင်းအမျိုးမျိုးလက်ခံလျက် ဝေဖန်ချက် အဖုံဖုံ ရေးသားရစမြဲဖြစ်ရာ ပြည်သူလူထုနှင့်လည်းကောင်း၊ အစိုးရနှင့်လည်းကောင်း အမှုကိစ္စအမျိုးမျိုး ကြုံတွေ့နိုင်ပေသည်။ ဗမာ့ခေတ်၌ ကျနော်တို့ရှိစဉ်က ဦးအုန်းခင်သည် လုပ်ငန်းရှင်အနေဖြင့် အရေးကြုံလျှင် အမြဲပင် သက်လုံ ကောင်းသူ ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

သတင်းစာတစောင် ထူထောင်ရာတွင် အယ်ဒီတာဌာနနှင့် အုပ်ချုပ် ရေးဌာနဟု ရှိစမြဲဖြစ်ရာ ကျနော်အနေဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးဌာနသည် ပို၍ အ ရေးကြီးသည်ဟု ထင်ပါသည်။ အယ်ဒီတာလုပ်သူများ မည်မျှ တော်စေကာ မူ အုပ်ချုပ်ရေးဌာန၌ ပရမ်းပတာ ဖြစ်နေပါက သက်ဆိုးမရှည်နိုင်ပါ။ အုပ်

ချုပ်ရေးဘက်၌ ကျွမ်းကျင်တည်မတ်လျှင်ကား အယ်ဒီတာများ ညံ့ဖျင်းစေကာ မူ ပြောင်းလဲခန့်အပ်ခြင်းဖြင့် အခွန်ရှည်နိုင်ပါသည်။ ဦးအုန်းခင်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးဘက်၌ ကောင်းစွာ အခြေစိုက်ထူပြားမှ အယ်ဒီတာကောင်းများ ရှာဖွေကာ သူကိုယ်တိုင်လည်း စာပေဘက်သို့ လိုက်စားခဲ့သူဖြစ်၏။

မြန်မာသတင်းစာသမိုင်းကို လေ့လာလျှင်လည်း မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတိုက်နှင့် ဟံသာဝတီ (ရန်ကုန်) တိုက်တို့သည် အုပ်ချုပ်ရေးဘက် ကို အဓိကထားသော စနစ်ရှိသည်ကို အများသတိပြုမိကြပေမည်။ နိုင်ငံခြား ရပ်များရှိ သတင်းစာတိုက်များမှာလည်း အများအားဖြင့် ဤနည်းနှင့်ပင် ပင်ဖြစ်ကြ၏။

သို့သော် သူရိယသတင်းစာတိုက်ကို လေ့လာလျှင်ကား တမျိုးတွေ့ ကြပေမည်။ ဘကြီးဘဝေ အမှုပြုသော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကြီးများက သူရိယတိုက်ကို စတင်ထူထောင်ရာတွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများမှာ ဉာဏ်ပညာ ပြည့်စုံပြီးဖြစ်လျက် စီမံကွပ်ကဲရာ၌လည်း အတွေ့အကြုံ များခဲ့သူများဖြစ်၏။ လုပ်ငန်းရှင်သည် ပညာရှင်လည်း ဖြစ်သောကြောင့် ဘကြီးဘဝေကဲ့သို့သော စွယ်စုံဆရာကြီးများ လက်ထက်တွင် မားမားမတ်မတ် တဟုန်တည်း တိုး တက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အယ်ဒီတာဘက်၌လည်းကောင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေး ဘက်၌လည်းကောင်း ဘကြီးဘဝေကဲ့သို့ နှစ်ဖက်ချွန် နှစ်မျိုးရ စာနယ်ဇင်း သမားများကား ရှာမှ ရှားပေသည်။

ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာတိုက်၌ လုပ်ငန်းရှင် ဦးအုန်းခင်သည် အယ်ဒီတာ အမျိုးမျိုး ရှာဖွေအားကိုးခဲ့ရာမှ အောင်ဗလခေါ် ကိုသောင်းနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ သည်မှာ သူတို့နှစ်ဦးနှစ်ဘက်အတွက် အတော်အဆင်ပြေသည်ဟု ဆိုရ ပေမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကိုသောင်းသည် လူပင်ဝယ်သော်ငြား လည်း ဘကြီးဘဝေ၏ ပါရမီမျိုး ဗီဇပါရှိလျက် အယ်ဒီတာအလုပ်နှင့် အုပ် ချုပ်ရေးတာဝန်များကို ဘာမျှဝန်မလေးသလို ခပ်အေးအေး ပူးတွဲရွက် ဆောင်နိုင်သူ ဖြစ်၍ပေတည်း။

ကျနော်သည် သတင်းစာပညာတော်သင် ဖြစ်ခဲ့ပါ၏။ နိုင်ငံခြားမှ ဘွဲ့ရခဲ့ပါ၏။ သို့သော် အယ်ဒီတာဌာန၌သာ ဝါသနာပါလျက် အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်ကို နည်းနည်းမျှ အလိုမရှိပါ။ ငွေလည်း မကိုင်တတ်။ စာရင်းအင်း ကိုလည်း မကြည့်ချင်ပါ။ လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်သော ကိန်းဂဏန်းနှင့် တိုလီ မိုလီ ပြဿနာများမှာ အတွေးသမား၊ အရေးသမား ကလောင်ရှင်အဖို့

ဆူးခြောင့်ခလုတ်များသာတည်းဟု ယူဆပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗမာ့ခေတ် တောရကျောင်း၌ တဝါဆိုခဲ့ပြီးနောက် အိုးဝေသတင်းစာတိုက်ကို ကျနော် ကိုယ်တိုင် ဦးစီးထူထောင်သောအခါ တိုးတက်ခြင်းမရှိဘဲ ကြာမြင့်စွာ လုံး လည်လိုက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အောင်ဗလခေါ် ကိုသောင်းကား အတောင်အလက် မစုံသေး၍ ဗမာ့ ခေတ်၌ပင် လေးငါးနှစ် ဝါဆိုပြီးမှ တစင်ထောင်သူဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် သူ ကား ဘကြီးဘဘောကဲ့သို့ (နှစ်မျိုးရ အော်ဒီမန်စာချုပ်) ဖြစ်၍ သူ ထူထောင် ကြေးမုံသတင်းစာမှာ စတင်ထုတ်ဝေသည့်နေ့မှစ၍ တရိုက်ထိုးတက်ကာ ကောင်းကင်လေ မိနေပြီဖြစ်ပါသည်။ ကြေးမုံသည် ကိုသောင်း၏ လက်ထက် ၌လည်းကောင်း၊ ပြည်သူပိုင်လုပ်ပြီးချိန်၌လည်းကောင်း သူ့မှ သူ့ဟန်အတိုင်း ဘယ်သောခါမျှ စောင်ရေကျဆင်းဖွယ် မရှိပါချေ။

ထို့ကြောင့် ကျနော်သည် ဘီလပ်ပြန် သတင်းစာသမားတဦးအနေဖြင့် ဖြောင့်ချက်ပေးရသည်ရှိသော် အောင်မြင်သော စာနယ်ဇင်းသမားတဦး ဖြစ်မြောက်ရန် ဘီလပ်သွားစရာမလိုပါ။ ဘိုးဝဇီရသည်လည်းကောင်း၊ ဘကြီးဘဘောသည်လည်းကောင်း၊ ကိုသောင်းသည်လည်းကောင်း ပညာ တော်သင်များ မဟုတ်ပါ။ လုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်သမျှ အဘက်ဘက်တွင် စိတ်ဝင်စားမှု၊ လေ့လာမှုသည် အဓိကလိုအပ်သော အရည်အချင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

* * *

ဘီလပ်ပြန်သတင်းစာသမား ဖြစ်သော်ငြားလည်း အထက်ပါ ခြံပေါက် စွယ် စုံဆရာများလောက် မစွံသည်မှာ ကျနော်အဖို့ ရှက်ဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ကျနော်၏ဘက်၌လည်း အလားတူ မစွံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးများ ရှိနေသဖြင့် အဖော်ကောင်းများ ရရှိနေပါသည်။ လယ်တီပုဂ္ဂိုလ်တ ဦးမောင်ကြီးသည် လည်း ကောင်း၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည်လည်းကောင်း စာပေဘက်၌သာ စိတ် ဝင်စားခဲ့ကြပါသည်။ စာရင်အင်း ကိန်းဂဏန်းစသော အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟုဝိယ များကို လွန်စွာ စက်ဆုပ်သော အယ်ဒီတာကြီးများ ဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ ထို ကြောင့်လည်း ထိုဆရာကြီးများမှာ ဘယ်သောအခါမျှ လုပ်ငန်းရှင်၏ စည်း စိမ်းမျိုးကို မစံစားရဘဲ ဖြစ်သလို နေထိုင်စခန်းသွားခဲ့ကြပါသည်။ သူတို့ အနေ

ဖြင့်လည်း တိုင်းပြည်ကို ကျေးဇူးပြုနိုင်ခဲ့ပုံမှာ ကျနော်တို့လို နောက်လူ ‘ဂွစာ’ များအတွက် အားတက်စရာပင်ဖြစ်တော့၏။

* * *

(၃)

ကိုသောင်းသည် အင်္ဂလန်ပြည်တွင် စောင်ရေအများဆုံး ထုတ်ဝေရသော ‘ဒေလီမီရာ’ သတင်းစာကြီးကို အတုယူကာ ကြေးမုံသတင်းစာကို ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ပုံသဏ္ဍာန်၊ အချိုးအစား၊ အထားအသို၊ အတည်းအဖြတ်၊ အထေ့အငေါ့မှစ၍ အားလုံး ပုံတူပြုလုပ်ခဲ့ပေသည်။ ထိုကြောင့်လည်း သပ်ရပ်စင်ကြယ်သော ရှေ့ပြေးသတင်းစာအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပေသည်။

သို့သော် ကိုသောင်း၏ ကြေးမုံသတင်းစာကို ကျနော်မကြိုက်သော အချက်တခု ရှိပေသည်။ ထိုအချက်ကား ဘက်လိုက်ခြင်းပင်တည်း။

ဤခေတ်တွင် ကြီးပြင်းလာသူများဖြစ်သည့်အလျောက် လက်ဝဲဖက်ရှင်ကို လိုက်စားကာ အလံဖြူ၊ အလံနီ အငွေ့အသက်မကင်းသော သတင်းစာဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ အရှေ့လက်ဝဲအုပ်စုမှ သတင်းများကို အသားပေးလေ့ရှိပြီး အနောက်လက်ယာအုပ်စုမှ သတင်းများကို အမြီးတပ်ခြင်း၊ နှုတ်ခမ်းမွှေး ဆွဲထည့်ခြင်း၊ လုံးဝမှောင်ချကာ အမှိုက်ပုန်းထဲ ထည့်ပစ်ခြင်းများကို ကြေးမုံက ပြုလုပ်လေ့ရှိခဲ့၏။

သတင်းစာတစ်စောင်အနေဖြင့် မိမိနှစ်သက်ရာ ဝါဒသဘောတရားကို ဦးစားပေးနိုင်ပါ၏။ သို့သော် ခေတ်ကာလအလျောက် မိမိတိုင်းပြည်၏ အခြေအနေအရ လိုအပ်သော ကမ္ဘာ့သတင်းဗဟုသုတများကိုကား မကွယ်မဝှက် ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ တင်ပြသင့်ပေသည်။

ကျနော်တို့ မြန်မာပြည်သည် ပဒေသရာဇ်ခေတ်၌လည်းကောင်း၊ နယ်ချဲ့ခေတ်၌လည်းကောင်း ကမ္ဘာ့ဗဟုသုတများကို တကြိမ်တခါမျှ စုံလင်စွာ လေ့လာခဲ့ဖူးသည်မရှိသေးပါ။ အုပ်စိုးသူများ၏ မှိုင်းငွေ့အတွင်း၌ပင် ယောင်ဝါးဝါးနေခဲ့ကြရ၏။ လွတ်လပ်ရေးရရှိချိန်တွင် ကျနော်တို့အဖို့ ကမ္ဘာ့အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို ယထာဘူတကျကျ ဆည်းပူးလေ့လာကြရန် အချိန်ဖြစ်၏။ ဤသို့ မဆည်းပူး မလေ့လာဘဲ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးခြင်းငှာ မဖြစ်နိုင်ပါ။

ဂျပန်ပြည်သည် မိဂိုဘုရင်ခေတ် (လွန်ခဲ့သော နှစ်တရာ) မှ စ၍ ကမ္ဘာ့
ရေးရာများကို ဂျပန်တမျိုးလုံး ကြိုးစားလေ့လာကြရာမှ ယခုလို ထိပ်တန်း
အဆင့်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရုရှားပြည်၏ အလားတူကြိုးပမ်းချက်သည်
လီနင်ခေတ်မှ စသည်မဟုတ်ပါ။ (၁၇) ရာစုခေတ်၌ ပီတာဘုရင်ကိုယ်တိုင်
ဥရောပတိုက်ကို လှည့်လည်လေ့လာရာမှ စခဲ့ပေသည်။ အင်္ဂလန်ပြည်သည်
ရာဇဝင်တလျှောက်လုံး နိုင်ငံခြားရပ်များမှ မောင်းထုတ်ခံရသော ပညာရှင်
ပေါင်းစုံတို့ကို လက်ခံပြုစုကာ အတတ်မျိုးစုံရှာမှီးခဲ့၏။ အမေရိကန်ပြည်
သည်လည်း ယနေ့တိုင် လူမျိုးပေါင်းစုံတို့၏ ဗဟုသုတပေါင်းစုံတို့ ထွန်းကား
ရာနိုင်ငံအဖြစ် တိုးတက်နေခြင်း ဖြစ်၏။

မြန်မာပြည်နှင့်တကွ လွတ်လပ်ခါစ အာရှ အာဖရိကနိုင်ငံသစ်တို့သည်
ကြားနေဝါဒကို ကျင့်သုံးကြခြင်းမှာ လက်ဝဲလက်ယာ အရှေ့အနောက်
အုပ်စုနိုင်ငံအားလုံးနှင့် သင့်မြတ်စွာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံလျက် နှစ်ဘက်စလုံး
မှ ဗဟုသုတများကို စုံလင်စွာ ရရှိလို၍ ဖြစ်၏။ ဤသို့သော အခြေအနေတွင်
သတင်းစာများက လွတ်လပ်ခါစ ကြားနေပြည်သူလူထုကို လက်ဝဲသို့ လည်း
ကောင်း၊ လက်ယာသို့လည်းကောင်း တဘက်သတ် မှိုင်းတိုက် ရိုက်သွင်း
သင့်ပါသလော။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကြေးမုံသတင်းစာသည် ကိုသောင်းတို့လက်ထက်
တွင် စောင်ရေအများဆုံး သတင်းစာအဖြစ်ဖြင့် လက်ဝဲကို ဘေးတီးပေးခဲ့ရာ
မှ မြန်မာပြည်သူများ လက်ဝဲမှိုင်းမိခဲ့ရလေသည်။ သတင်းစာဆိုသည်မှာ
စောင်ရေများလေ တာဝန်ကြီးလေဖြစ်သည်ကို သတိပြုသင့်၏။

* * *

သတင်းစာများကို ပြည်သူပိုင်ပြုလုပ်ချိန်က ကိုသောင်း၏ ကြေးမုံသတင်း
စာသည် မြန်မာပြည်တွင် အကြီးဆုံး အကြွယ်ဝဆုံးဖြစ်၍ အစိုးရအဖို့ အ
တော် အကျိုးများသည်ဟု ကြားသိရ၏။ ကိုသောင်းအဖို့ ဤဘဝ၌ လူဖြစ်
လာရာတွင် ကြီးကျယ်ဖွံ့ဖြိုးသော လုပ်ငန်းကြီးတခုကို ဖန်တီးကာ ပြည်သူ
အစိုးရလက်သို့ အပ်နှံနိုင်ခဲ့သည်မှာ ကျေနပ်ဖွယ်ဖြစ်၏။ သူသည် ‘ဆန်ကုန်
မြေလေး’ စာရင်းဝင်တဦးမဟုတ်တော့ချေ။ သူ့ဘဝ၌ အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်မှာ
ထင်ရှား၏။

သူသည် ကြေးမုံသတင်းစာကို ဦးစီးထုတ်လုပ်စဉ်က လခနှင့် အရပ်
ရပ် ဝင်ငွေပေါင်း (၃၀၀၀) ကျပ်ကျော်ရရှိခဲ့ရာမှ အင်းစိန်တောရကျောင်း၌
ဝါဆိုပြီးချိန်တွင် လခ (၃၀၀) ကျပ်ခန့်နှင့် တာဝန်ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်
ခဲ့ပေသည်။ ဤအချက်မှာ သူ့ကို သနားစေလို၍ ဖော်ပြခြင်းမဟုတ်ပါ။
ကျနော်လည်း အမေရိကန်သံရုံးမှ အလုပ်ထွက်ကာ ဗမာ့ခေတ်သို့ ရောက်
ချိန်က အလားတူ ခိုင်မာထိုးခဲ့သည်မဟုတ်ပါလော။ ဤကား သတင်းစာ
လောက၌ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်တရပ်ဟူ၍သာ မှတ်ယူသင့်၏။

သတင်းစာလောက၌ စည်းမျဉ်းရေးဆွဲပြီး အတည်တကျ မရှိသော်
လည်း စာနယ်ဇင်းသမားတိုင်း သူ့စည်းကမ်းနှင့်သူ ကျင့်သုံးဆောက်တည်
လျက် ရှိကြသည်သာတည်း။

ညိုမြ

အမှာတို

သက်ရှိသူကို ကိုယ်ပွား ဖန်တီးကာ တတိယလူ၏ အမြင်ဖြင့် ရေးသားထားသော်လည်း ဤစာအုပ်ပါ အချက်များသည် အဖြစ်မှန်များသာ ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် မှတ်သားမှု ချွတ်ယွင်းခြင်း၊ မေ့လျော့ခြင်းတို့ကြောင့် ရက်စွဲ တန်ဖိုးစသော ဂဏန်းများ လွဲမှားမှု ရှိကောင်းရှိနိုင်ပါ၏။

စာအုပ်ရေးရာ၌ ပြက္ခဒိန်သဘော မည်သည့် လ၌ မည်သို့ဖြစ်သည်၊ မည်သည့်လတွင် မည်နှယ် ဖြစ်သည်ဟု အချိန်ကာလ အဆင့်ဆင့်ရေးသော နည်းကို မသုံးပါ။ အကြောင်းအရာကို မှုတည်၍ ရေးပါသည်။ အကြောင်းတစ်ခုခု အကြောင်းများကို စုပေါင်းရေးပါသည်။ အချိန်ကာလမတူ ကွဲပြားပြီး အကြောင်းခံတူများကို စု၍ ရေးသောကြောင့် ရံဖန်ရံခါ၌ အချိန်ကာလများ ‘ခုန်’ နေပါမည်။ ‘ထပ်’ သည့်အကြောင်း အရာများလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ သို့သော် အကြောင်းတူ စု၍ ရေးသားနည်းကိုသုံးပါက ဤချွတ်ယွင်းမှုကလေးများကို ရှောင်၍ မရပါ။

စာရေးသူ

စာပေဦး

အချိန်။ ။ ၁၉၃၉-ခုနှစ် ဇွန်လ၏ နေ့တနေ့။

ဒေသ။ ။ ညောင်ဦးမြို့ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီး၏ ရုံးခန်း။

‘ပဉ္စမတန်း အထက်တန်းကျောင်းသားကြီးများ၊ ဆရာကြီး၏ ရုံးခန်းသို့ လာခဲ့ရမည်’ ဟု ဆင့်ခေါ်ထားသဖြင့် ကျောင်းသားကျောင်းသူကြီးများသည် ရုံးခန်းတွင်းသို့ ရောက်ရှိနေကြသည်။

ဆရာကြီးက ဆင့်ခေါ်သည့်အကြောင်းကို တင်ကြိုပြောမထားသဖြင့် အပြစ်တစုံတရာရှိ၍လော၊ ဆုံးမကြိမ်းမောင်းမည့်ကိစ္စလောဟု တချို့က စိုးရိမ်စိတ်ကလေးများနှင့် မျက်နှာငယ်နေကြသည်။

ကျောင်းသားများ စုံလင်စွာ ရောက်ရှိကာ ခုံများ၌ ထိုင်မိကြသော အခါတွင် ဆရာကြီးသည် ရုံးခန်းငယ်မှ ထွက်လာသည်။ ဆရာကြီး၏ မျက်နှာ ပြုံးရွှင်စွာတွေ့ရမှ ကြိမ်းမောင်းခံနေရကျ ကျောင်းသားဆိုးတို့မှာ သက်ပြင်းချ နိုင်ရှာသည်။

“တိုင်းပြည်ရဲ့ အသက်သွေးကြောဟာ စာပေပဲ” ဟု အစချီကာ ဆရာကြီးက စာပေလိုက်စားရန် တရားဟောတော့သည်။ စာပေဝါသနာအစိုး တဦးဖြစ်သော ဆရာကြီးက စာပေရေးရာ မိန့်ခွန်းကို အတန်ကြာပေးပြီးမှ “တို့ကျောင်းက လက်ရေးမဂ္ဂဇင်းထုတ်ကြရအောင်” ဟု ဆိုလေသည်။

ကျောင်းသားများသည် စာပေကို လိုက်စားလေ့လာဖတ်ရှုရုံမက

စာပေရေးသားမှုကို လေ့ကျင့်ကြရမည်။ ကျောင်းလက်ရေးမဂ္ဂဇင်းကို မြန်မာ ဆရာက အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ထုတ်ဝေမည်။ ကျောင်းသားများက (၁၅) ရက်အတွင်း စာမူပေးကြရမည်ဟု အစီအစဉ်ကို ပြောပြကာ လူစုခွဲ လိုက်လေသည်။

“တို့တော့ ချောက်ပဲဟေ့” ဟု စာဝါသနာမပါသူ ကျောင်းသားတို့က ဆိုကြသည်။ ထောင့်တထောင့်မှ ကျောင်းသားလူငယ်နှစ်ဦးကမူ မျက်နှာ ဝင်းသွားကြသည်။ ယင်းတို့နှစ်ဦးမှာ စာကြမ်းပိုးအောင်စိုးနှင့် တင်မောင်။

“ပွတာပဲကွ။ ကလောင်သွေးရတော့မယ်” ဟု အောင်စိုးက ဆိုသည်။

“ဘုန်းစွမ်းနဲ့ လူစကို ပြရတော့မယ်ကွ” ဟု တင်မောင်ကြိမ်းသည်။

ထိုနေ့ မုန့်စားလွှတ်ချိန်တွင် အောင်စိုးနှင့် တင်မောင်တို့သည် သူတို့ သွားရောက်လဲလျောင်းပြီး လေပန်းရာဒေသဖြစ်သော ကျောင်း၏ မလှမ်း မကမ်းရှိ နတ်သမီးကမ်းပါးမှ တခုသော မန်ကျည်းပင်အောက် တလင်းပြင် တွင် ဆုံကြသည်။

“ငါတို့ ဘာစာရေးကြမလဲ” ဟု နှစ်ယောက်သား နှီးနှောကြသည်။

“လောကမှာ ရာသီဖွဲ့တာကို ရေးရတာ လွတ်လပ်မှုအရှိဆုံးပေါ့။ ရာသီရဲ့အလှကို ဖွဲ့မယ်ကွာ။ ‘ရာသီမသိ ပန်းနဲ့ ညှိ’ တဲ့။ ပန်းတွေရဲ့ အလှကို ဖွဲ့နိုင်တယ်ကွာ။ ရာသီဖွဲ့က ရေးလို့မကုန်ဘူးကွ” ဟု အောင်စိုးက ဆိုသည်။

“ဟ... ငါက ပန်းဆိုလို့ နှင်းဆီပန်းလောက်ပဲ အမည်ကိုသိတာ။ တခြားပန်းတွေကို နာမည်တောင် မမှဲ့တတ်တဲ့ကောင်ဆိုတော့ ဘယ်မှာ ပန်းတို့ရဲ့ အလှကို ဖွဲ့တတ်မလဲ” ဟု တင်မောင်က ပြော၏။

“ပန်းဝါသနာမပါဘူးဆိုတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တနေ့က မျိုးစေ့ရောင်းတဲ့ မန္တလေးဦးစိန် ဒေါ်သုံ ပန်းဥယျာဉ်က ပန်းမျိုးစေ့ကတ်တလောက်တခု မင်းဆီ စာတိုက်က ရောက်လာတာ ငါတွေ့သားပဲ”

“ဪ... ဒါကြောင့် ငါက ပန်းဝါသနာပါတယ်လို့ မင်းက စွပ်စွဲချင် တာလား။ ပန်းကတ်တလောက်ကို စာတိုက်က မှာပြီးကြည့်တာက ငါ့ဖို့ မဟုတ်ဘူး။ ငါတို့အိမ်ရှေ့ ကမ်းနားဘက်က ယာခင်းက ယာသမားကြီးမှာ နှစ်စဉ်ပြောင်းဖူးစိုက်ခဲ့တာ တွက်သားမကိုက်ဘူးကွ။ တို့ညောင်ဦးက ဘုရား တွေပေါတော့ မေမြို့က ပန်းတွေအများကြီး ဝယ်ရတယ်မဟုတ်လား။ အဲဒီ တော့ တွက်ချေမကိုက်တဲ့ ပြောင်းခင်းမှာ ဖြစ်ထွန်းနိုင်တဲ့ ပန်းကိုစိုက်ဖို့ အကြံ ပေးချင်လို့ မှာကြည့်တာကွ”

တင်မောင်က ရှင်းပြသည်ကို အောင်စိုးက ထပ်၍ ငြင်းချက် မထုတ် တော့ပေ။

“ဒါဖြင့် မင်းရေးချင်တာရေး။ ငါကတော့ ရာသီဖွဲ့ပဲ ရေးမှာပဲ။ မိုးရာသီ အကြောင်းရေးမယ်ကွာ” ဟု အောင်စိုးက သူ့ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပြောသည်။

“ဒါလဲ မင်းစိတ်ကူးယဉ်တာပဲကွ။ ငါတို့နေတဲ့ မိုးခေါင်ရေရှား ရပ်ဝန်း ဒေသမှာ တခါတလေ တနှစ်လုံးမှာမှ မိုးရေချိန် သုံးလေးလက်မတောင် မရွာ တာရှိတယ်။ ဒီလောက်ခြောက်သွေ့တဲ့ သဲကန္တာရတိုင်းမှာနေပြီး မိုးရာသီ ဖွဲ့ကို စိတ်ကူးယဉ်လို့ မဖြစ်ဘူး။ ငါ့အမြင်က တို့တတွေဟာ မိုးကိုမျှော်နေလို့ မဖြစ်ဘူး။ ပိုက်နဲ့သွယ်တဲ့ ရေဖြစ်ဖြစ် ရတဲ့နည်းနဲ့ ရေကို ရှာဖွေပြီး သီးနှံတွေ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို လုပ်ရမယ်ကွ”

တင်မောင်က သီးနှံစိုက်ပျိုးရေး ရေရရှိရေး စီမံကိန်း ပြုသင့်ကြောင်း ကို ဆက်၍ ပြောပြသည်။ အောင်စိုးကမူ ခြောက်သွေ့သော ကောင်းကင် ပြင်ကြီးကို မော်ကြည့်ကာ စိတ်ကူး၌ မိုးသားတိမ်လိပ်များဖြည့်စွက်၍ ပန်းချီ ဆွဲနေသည်။

* * *

ကျောင်းမဂ္ဂဇင်းထွက်သောနေ့တွင် ဆရာကြီးက တပည့်တို့အား ခေါ်ပြန်ပြီး မဂ္ဂဇင်း၏ အောင်မြင်မှုကို ပြောပြသည်။ မဂ္ဂဇင်းပါ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာ၊ ဝတ္ထု တို့သည် အဆင့်အတန်းမြင့်လှပါသည်ဟု ဆိုသည်။

“အကောင်းဆုံးစာကတော့ အောင်စိုးရဲ့ ‘ခါဝသန်’ မိုးဥတုဖွဲ့ကလေး ပဲကွ” ဟု ဆရာကြီးက ချီးကျူးလိုက်လေသည်။

ကျောင်းသားများကို လူစုခွဲပြီးနောက် ဆရာကြီးက မဂ္ဂဇင်း ဆောင်း ပါးရှင်တဦးဖြစ်သော တင်မောင်အား သူ့ရုံးခန်းတွင်းသို့ သီးသန့်ခေါ်သွား၍ နှစ်ယောက်တည်း စကားပြောသည်။

“မင်းရဲ့ ကျောင်းပြုပြင်ရေး ဆောင်းပါးမှာ အိမ်သာပြုပြင်ရေး၊ တင်း နစ်ကွင်း ပြင်ဆင်ရေးနဲ့ ကျောင်းမှာ ပန်းပင်တွေ စိုက်ဖို့တွေပါ စုံနေပါလားကွ။ မင်းအကြံပေးတာတွေ အားလုံးလက်ခံပါတယ်။ ပြုပြင်ပါမယ်။ ဒါပေမယ့် မင်း ရဲ့ဆောင်းပါးမှာ ဆရာတယောက် အပေါက်ဆိုးတာကို ဖွင့်ဆော်ထားတာ တော့ တော်တော် အရုပ်ဆိုးတယ်။ နောင် အဲဒါမျိုးကိုတော့ မဂ္ဂဇင်းထဲမှာ

ဖွင့်မရေးဘဲ ဆရာကြီးကို တိုးတိုးလာပြောပါ။ ကျန်တဲ့ ပြုပြင်စရာတွေလဲ ဆက်ပြီးရေးပါ” ဟု ဆရာကြီးက သြဝါဒပေးလိုက်သည်။

* * *

ဇာတ်ပေါင်းလိုက်သောအခါ အောင်စိုးသည် စာနုဆရာ ရသစာပေသမား စာရေးဆရာတဦးဖြစ်လာကာ တင်မောင်က ဝေဖန်ရေးဆရာ သတင်းစာ သမား ဖြစ်လာလေသတည်း။

* * *

နေ့စားသတင်းထောက်ကလေး

သတင်းစာလောကသို့ ဝင်လျှင် သတင်းထောက်ပေါက်စနု ဘဝက စရသည်။ ‘သတင်းထောက် ပေါက်စနု’ မှ တဆင့်တက်ကာ ကျပ်ပြည့် သတင်းထောက် ဖြစ်ရသည်။ ထိုမှတဖန် သတင်းထောက်ချုပ်၊ ထိုမှတဖန် သတင်းပြင်ဆင် ရေးသားသူ၊ ထိုမှတဖန် လက်ထောက်အယ်ဒီတာ၊ တွဲဖက်အယ်ဒီတာ၊ အယ်ဒီတာ၊ အယ်ဒီတာချုပ်၊ အမြဲတမ်း ဆောင်းပါးရှင်အဖြစ် အဆင့်ဆင့် တက်ကြရသည်။

သတင်းထောက်ပေါက်စနုအဖြစ် ဖြစ်စေ၊ သတင်းထောက်အဖြစ် ဖြစ်စေ သတင်းစာလောကထဲသို့ ဝင်ခဲ့လျှင် အခိုက်အတန့်မျှ စေတနာ့ဝန်ထမ်း လုပ်ကိုင်ရသူများ ရှိကြသည်။ ကော်လံစားဟုခေါ်သော မိမိရေးသမျှ သတင်း ကော်လံအတွက် ငွေစရရှိသည့် သတင်းထောက်များရှိသည်။ လခစား သတင်း ထောက်များရှိသည်။

တင်မောင်တယောက် သတင်းစာလောကသို့ စတင်ဝင်ရောက်စဉ်က မူ ကော်လံစား သတင်းထောက်လည်း မဟုတ်၊ လခစားသတင်းထောက် လည်း မဟုတ်ခဲ့ဘဲ ‘နေ့စား’ သတင်းထောက်အဖြစ် ဝင်ခဲ့ရသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်ဆီက ဖြစ်သည်။

စစ်ပြီးစကာလ၌ မြန်မာတပြည်လုံးသည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး ဆင်နွှဲနေသည်။ နိုင်ငံရေးဒီရေ တက်ကြွနေသည်။ စစ်အတွင်းက မြန်မာလူ

ငယ် အများတို့သည် အာရှလူငယ် အစည်းအရုံး၊ ဗမာ့တပ်မတော်၊ ပြည်သူ့ အရေးတော်ပုံပါတီ၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီ စသည်တို့၌ ပါဝင်ကာ တိုင်းပြည်အတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ စစ်အပြီးတွင် မိမိတို့ပါဝင်ရာ အဖွဲ့အစည်း၌ စွဲစွဲမြဲမြဲ နေသူများလည်း ရှိကြသည်။ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးရပ်ကွက်တို့မှ စီးပွားရေး ပညာရေး ရပ်ကွက်များသို့ ပြောင်းသူတို့လည်း ရှိကြသည်။ အာရှလူငယ် အစည်းအရုံး မြို့နယ်ခေါင်းဆောင်မှ ကွန်မြူနစ်ပါတီ လိုလားသူတစ်ဦး ဖြစ်လာ ခဲ့သော တင်မောင်သည် နိုင်ငံရေးရပ်ကွက်မှ စွန့်ခွာလာခဲ့သည်။ သူ့နေထိုင် ရာ ဇာတိမြို့ကလေး (ညောင်ဦး) မှ ရန်ကုန်သို့ ဆင်းကာ ပညာသင်နေ သည်။ ဂျပန်ခေတ်ကြောင့် အတန်းပညာမရနိုင်ဘဲ စကောစကနှင့် ရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်လသာလမ်းရှိ ဆွေမျိုးတော်စပ်သူတစ်ဦး၏ အိမ်၌ မှီခိုနေရင်း တက္ကသိုလ် ဝင် စာမေးပွဲဖြေဆိုရန် အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း တက်နေသည်။

နိုင်ငံရေးသမား လူထွက် စာဝါသနာအိုး ကျောင်းသားငယ် မောင် တင် မောင်သည် စာမဖတ်ဘဲ မနေနိုင်။ အထူးသဖြင့် သတင်းစာမဖတ်ရလျှင် မနေတတ်။ ကျောင်းသားသာဖြစ်သဖြင့် ဝယ်၍လည်း မဖတ်နိုင်သောကြောင့် လမ်းမတော်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာ ပုညကုသလအသင်း၏ ပိဋိကတ်တိုက်ကို အားကိုးရသည်။ ပိဋိကတ်တိုက်၌ စာအုပ်အတော်စုံသည်။ နေ့စဉ်သတင်းစာ လည်း အစုံရှိသည်။ တင်မောင်အဖို့ ညကျောင်းသာ တက်ရသူဖြစ်သဖြင့် တနေကုန်ပင် ပိဋိကတ်တိုက်၌ အချိန်ဖြုန်းခဲ့သည်။

တိတိကျကျဆိုရလျှင် ၁၉၄၇-ခု၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၁) ရက်နေ့က စကာ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၌ ကြော်ငြာတိုက်ကလေးတပုဒ် သုံးရက် ဆက်တိုက် ပါရှိလာသည်။

သတင်းထောက်အလိုရှိသည်

ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာတိုက်အတွက် သတင်း ထောက် အလိုရှိသည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နှစ်ဘာသာ တတ်မြောက်ရမည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာစာကို ကောင်း စွာ ရေးတတ်ရမည်။ သတင်းထောက်လုပ်ဖူးရန်မလို။ လစာ (၁၅၀) ကျပ်မှ (၂၀၀) ကျပ်အထိ အရည်အချင်း အလိုက် ပေးမည်။ ဗမာ့ခေတ်တိုက်သို့ လူကိုယ်တိုင် လာရောက်လျှောက်ထားပါ။

ထိုကြော်ငြာတိုက်ကလေးသည် တင်မောင်၏ ဘဝခရီးလမ်းကို စခဲ့သော ကြော်ငြာကလေးဖြစ်သည်။

“ကဲ ... မင်းဝါသနာပါတဲ့ အလုပ်တော့ ပေါ်ပြီ။ မင်းလျှောက်ပေးတော့”
သူနှင့်အတူ စာဖတ်ဖက်ဖြစ်သော သူ၏ သူငယ်ချင်းများက တိုက်
တွန်းသည်။

“ဖြစ်မှ ဖြစ်ပါ့မလားကွ”

တင်မောင်သည် သူ၏ကိုယ်ကို သူ မယုံရဲ ရှိနေသည်။

“ဖြစ်ပါတယ်ကွာ”

“မင်းကော လျှောက်ပါလားကွာ”

“ငါက မင်းလောက် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝါသနာပါတာမဟုတ်ဘူး။
မင်းသာ လျှောက်ပါ။ မင်း ဒီအလုပ်ကို ရမှာ သေချာပါတယ်။ မင်းမှာ သတင်း
ထောက်ဖြစ်နိုင်တဲ့ အရည်အချင်းရှိပါတယ်ကွာ”

သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ၏ အားပေးမှုကလည်း ရှိသည်။ သူ့ကိုယ်တိုင်က
လည်း ကြီးစွာသော ဤရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရန်ကုန်သို့ ဆင်းလာခြင်း ဖြစ်
သည်။ ထိုကြောင့် တင်မောင်သည် မဆိုင်းမတွဘဲ သတင်းစာထဲ၌ ကြော်ငြာ
ပါသော ပထမနေ့တွင်ပင် လျှောက်လွှာတင်လိုက်၏။

ကြော်ငြာထဲမှာပါသည့်အတိုင်း လူကိုယ်တိုင် မသွားဝံ့သဖြင့် စာတိုက်
မှ လျှောက်လွှာတင်လိုက်သည်။

လျှောက်လွှာတွင် သူ၏ အရည်အချင်းကို များများဖော်ပြစရာ မရှိ
သဖြင့် အရည်အချင်းကိုပင် ဖော်ပြခြင်း မပြုဘဲ ‘ကျနော် သတင်းစာလုပ်ငန်း
၌ ဝါသနာပါ ပါသည်’ ဟု သာတိုတိုရေးခဲ့သည်။

‘လူကြီးမင်း၏ လျှောက်လွှာကို လက်ခံရရှိပါသည်။ ဆိုင်ရာ အယ်ဒီ
တာက စစ်ဆေးစမ်းသပ်နိုင်ရန် ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာတိုက်သို့ လာရောက်
စေလိုပါသည်’ ဟု ဗမာ့ခေတ် မန်နေဂျာက ရက်ချိန်းပေးပြီး လက်နှိပ်စက်
နှင့် ရိုက်ကာ ပို့လိုက်သောစာကို ရသောအခါ တင်မောင်အဖို့ အလုပ်ရ
သလောက်နီးနီး အားတက်သွားသည်။ မူလက သူ့အား အလုပ်ခန့်ရန် မဆို
ထားဘိ ခေါ်၍ပင် တွေ့ချင်မှ တွေ့ပေမည်ဟု ထင်ခဲ့သည်။ ချို့တဲ့သော သူ၏
အရည်အချင်းကြောင့် မျှော်လင့်ချက် ခပ်နည်းနည်းသာ ရှိခဲ့သည်။

သူ၏ လုပ်ငန်းခရီးလမ်းတလျှောက်လုံး ပင်ပန်းပန်းပန်းလျှောက်ရမည့်
အတိတ်နိမိတ်ပေလောမသိ၊ တင်မောင်အဖို့ အလုပ်အတွက် စာမေးပွဲဖြေရန်
သွားသည့်နေ့ကစ၍ ပင်ပန်းလှတော့သည်။

ထိုနေ့က ဘတ်စ်ကားများ သပိတ်မှောက်ထားဖြင့် ရန်ကုန်တမြို့လုံး

တိတ်ဆိတ်နေသည်။

လသာလမ်း၌ နေထိုင်သော တင်မောင်သည် ရွှေဂုံတိုင်လမ်းရှိ ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာတိုက်သို့ ခြေလျင်သွားရသည်။ တယောက်ထဲ သွားရမည် စိုးရွံ့သဖြင့် သူ၏သူငယ်ချင်းကို အဖော်ခေါ်ခဲ့သည်။ နှစ်ယောက်သား ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာတိုက်သို့ ရောက်သွားသောအခါ၌ ဟောဟဲရိုက်နေရှာတော့သည်။

“ဘတ်စ်ကားတွေ သပိတ်မှောက်ထားတော့ ခင်ဗျားမလာတော့ဘူး ထင်နေတာ”

အယ်ဒီတာစားပွဲ၌ ထိုင်နေသူ ဗမာ့ခေတ်တာဝန်ခံ အယ်ဒီတာ (ဦးအုန်းမြင့်) က ပြုံးရွှင်စွာ နှုတ်ဆက်သဖြင့် နေသာ ထိုင်သာ ရှိသွားသည်။

စောစောကမူ အယ်ဒီတာ၏ စားပွဲဘေးရှိ ပက်လက်ကုလားထိုင်ပေါ်မှ သတင်းစာတစ်စောင်ဖတ်နေသူ (အယ်ဒီတာချုပ် ဦးအုန်းခင်) က သူ၏ကိုယ်ပိုင်ဟန်အတိုင်း မျက်လုံးကြီးကို လှန်၍ ကြည့်လိုက်သဖြင့် လန့်သွားခဲ့သေးသည်။ သတင်းထောက်ချုပ် (ဦးကိုကိုလေး) ကလည်း တနေရာမှ အစွေသားထိုင်ကာ တင်မောင်အား လှမ်းကြည့်နေပြန်သည်။ သူတို့၏ အမည်များကိုလည်းကောင်း၊ ရာထူးကိုလည်းကောင်း မသိရသေးသည့်တိုင် သတင်းစာတိုက်ကြီး ဟူသော အရှိန်အဝါနှင့် သူတို့၏ ဥပဓိရုပ်များ အရှိန်အဝါတို့ဖြင့် တုန်လှုပ်ချောက်ချားသွားခဲ့သည်။

အယ်ဒီတာဖြစ်သူက ပြုံးရွှင်စွာ နှုတ်ဆက်သော်လည်း တုန်လှုပ်မှုမှာ မပျောက်သေးချေ။

“ခု အလုပ်လျှောက်မှာက ဘယ်သူလဲဗျ”

ဦးအုန်းမြင့်က မေးသည်။ သူငယ်ချင်းဖြစ်သူက တင်မောင်ကို လက်ညှိုးညွှန်သည်။ တင်မောင်သည် ရှိစုမဲ့စု သတ္တိကလေးများကို ထုတ်ကာ အယ်ဒီတာမေးသမျှ ဖြေရတော့သည်။ အယ်ဒီတာက သူဖြေသမျှကို မှတ်ယူ၏။

“ပညာအရည်အချင်းကို ဆိုစမ်းပါအုံး”

“ခုမှ တက္ကသိုလ်ဝင်ကို ဖြေဖို့ အလွတ်ပညာသင်နေပါတယ်”

“သတင်းထောက်လုပ်ဖူးသလား”

“သူရိယသတင်းစာကို နယ်ကနေပြီး သတင်း ရေးပို့ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျနော်သတင်းတွေ မျက်နှာဖုံးပါတာက များပါတယ်။ ပြီးတော့ နယ် ဂျာနယ်ကျော် အဖွဲ့ဝင်ပါ။ ဂျာနယ်ကျော်မှာ နယ်သတင်းရေးဖူးပါတယ်”

“စာပေဘက်မှာ ဝါသနာပါရဲ့လား”

“ဂျပန်ခေတ်က စပြီး စာရေးဆရာအသင်း ဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒဂုံမဂ္ဂဇင်း မှာ ကဗျာရေးခဲ့ပါတယ်။ ဇေယျာနယ်မှာလဲ ကဗျာပါဖူးပါတယ်”

“ဪ... ခင်ဗျားက ကဗျာဘက် ဝါသနာပါတာလား။ ကဗျာဆရာ လား”

“ကဗျာသမားသက်သက် မဟုတ်ပါဘူး။ ဂျပန်ကျော်မှာ ဝတ္ထုတို ရေးဖူးပါတယ်။ သတင်းစာဘက်ကို ပိုပြီး ဝါသနာပါပါတယ်”

“ဒါဖြင့် သတင်းစာမှန်မှန်ဖတ်ရဲ့လား”

“ဖတ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာကို ဖတ်ပါတယ်”

“ဒါဖြင့် ခုတလော ဗမာ့ခေတ်မှာ ဘာသတင်းထူးပါသလဲဗျာ”

“ဗိုလ်ချုပ်တို့ ဘိလပ်သွားရာမှာ ဘကြီးဘဘေပါလိုက်မယ်လို့ သတင်း စာတိုင်းက ရေးပေမယ့် ဘကြီးဘဘေ မလိုက်ဖြစ်တဲ့အကြောင်း ဗမာ့ခေတ် မှာ အချုပ်ပိုကလေး ရိုက်ထဲရဲတဲ့အထိ ထူးပါတယ်ခင်ဗျ”

“ဗမာ့ခေတ်ကို ဖတ်တာက ဟုတ်ပါပြီ။ ဘာကြောင့် ဗမာ့ခေတ်ကို ဖတ်တာလဲ”

“ကြိုက်လို့ပေါ့ ခင်ဗျာ”

“ဘာကို ကြိုက်တာလဲ”

“သတင်းထူး သတင်းဦးပါတာရယ်၊ ခေါင်းစဉ်ကလေးတွေ ပြတ်သား ထိမိတာရယ်”

“နောက်ပြီး ဗမာ့ခေတ်ရဲ့ ဝါဒကိုကောဗျာ”

“ရဲရဲဝံ့ဝံ့ရေးတာကို ကြိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တယူသန် လက်ဝဲ ဆန့် ကျင်ရေးဝါဒကိုတော့ မကြိုက်ဘူး”

အယ်ဒီတာသည် နောက်ထပ်ဆက်မမေးတော့ဘဲ ရပ်လိုက်သည်။ တင်မောင့်အဖို့ သူဖြေပုံမှာ မှန်လွန်းသွား၍ ပေလောဟု စိုးရိမ်မိရှာသည်။

ထိုနောက် အယ်ဒီတာက ရိုက်တာသတင်းဌာနမှ ထုတ်ဝေသည့် လက်နှိပ်စက်နှင့် ရိုက်ထားသော နိုင်ငံခြား သတင်းစာရွက် တရွက်ကို ထုတ်ပေးသည်။ ဘာသာပြန်၍ ပြပါ ဆို၏။

တင်မောင်သည် ယခင်က သူ့ကိုယ်သူ အင်္ဂလိပ်စာ ဝါရင့်လှပြီဟု ထင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ရုပ်ရှင် စာစောင်ငယ်ကလေးများမှစ၍ မာ့ကိတ်၊ လီနင်၊ စတာလင်တို့၏ စာအုပ်အထိ လှမ်းခဲ့ဖူးသည်။ မဖတ်တတ် ဖတ်တတ်

အဘိဓာန်အကူဖြင့် ရတတ်သမျှ စာအုပ်မှန်သမျှကို အားထုတ်ခဲ့ဖူးသည်။ သို့သော် ယခုမှ သူ့ရှင်သေးသည်ဟု သိသည်။ ငါးမိနစ်ကြာမျှ ဖတ်ကြည့်သော်လည်း အပိုဒ်တို့ သတင်းကလေးကို အမြီးအမောက်တည့်အောင် မပြန်တတ်ဖြစ်နေရှာသည်။

“ကျနော် ဘာသာပြန်မရဘူးထင်တယ်”

တင်မောင်သည် ရှက်ရှုံ့စွာဖြင့် လက်နက်ချလိုက်သည်။

“အေးလေ၊ ခင်ဗျားက အလေ့အကျင့်မရှိသေးလို့ပါ” အယ်ဒီတာက ချွေးသိပ်ပေးသဖြင့် တော်ပေသေးသည်။

“ကဲ ဘာသာ မပြန်တတ်ရင် သတင်းတပုဒ်ရေးပြစမ်းပါဗျာ။ ခင်ဗျားတို့ ကျောင်းသတင်းဖြစ်ဖြစ်၊ ခင်ဗျား ကြံဖူးတဲ့ သတင်းတပုဒ်ဖြစ်ဖြစ် ရေးဗျာ”

အယ်ဒီတာက တမျိုးစမ်းပြန်သည်။ ဤတချီတွင် တင်မောင်သည် လက်သွက်လှသည်။ တနေ့ကပင် သူတက်ခဲ့သော နိုင်ငံရေး လူထုအစည်းအဝေးတခုတွင် မြင်ခဲ့ရသည် တွေ့ခဲ့ရသည်တို့ကို ရှောကနဲ ရေးပေးလိုက်သည်။

ရေးသားမှုကို နှစ်သက်၍လော၊ ရေးပုံမြန်သည်ကို နှစ်သက်၍လော မသိ။ အယ်ဒီတာက ပြုံးလိုက်သည်။ ထို့နောက် မည်သို့မှ စစ်ဆေးခြင်း မပြုတော့ဘဲ “တော်ပါပြီ၊ ကျေနပ်ပါပြီ” ဟု ဆိုသည်။

ဤသို့ဖြင့် တင်မောင်အဖို့ အရည်အချင်းစစ် စာမေးပွဲကြီး ပြီးဆုံးသွားခဲ့သည်။

အပြန်ခရီးတွင်လည်း ခြေလျင်ပြန်ခဲ့ရသဖြင့် အတော်ဖားသွားခဲ့သည်။

“ဘာသာပြန် မရတာကလွဲလို့ တော်တော်ကလေး သေချာပါတယ်ကွာ” ဟု ဘေးမှ အကဲခတ်နေသူ သူ၏ သူငယ်ချင်းက မှတ်ချက်ချသည်။

အလုပ်ခန့်၏ မခန့်၏ကို ဗမာ့ခေတ်က အကြောင်းမကြားသဖြင့် လည်ပင်းရှည်စွာ တမျှော်မျှော်နှင့် နေခဲ့ရသည်။ ရက်အတန်ကြာသောအခါ တွင်မှ ဗမာ့ခေတ် မန်နေဂျာထံမှ စာတစောင်ရောက်လာသည်။ သတင်းမလှပါ။ လိုအပ်သော သတင်းထောက်သုံးဦးကို အရည်အချင်းစစ် စာမေးပွဲအမှတ် အများဆုံးရသူများကို ခန့်လိုက်ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ လူကြီးမင်းအား ရွေးချယ်ခြင်းမပြု၍ ဝမ်းနည်းကြောင်း ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

စောစောက သည်အလုပ်ကို ရရှိမည်မဟုတ်ဟု ခန့်မှန်းခဲ့သော်လည်း အကယ်ပင် အလုပ်မရတော့ဘူးဟု သိရသောအခါ တင်မောင်မှာ အတော်

စိတ်ထိခိုက်သွားရှာသည်။ ထိုစာရောက်သောနေ့က နံနက်စာ ညစာပင် မစားနိုင်အောင် ထိခိုက်သွား၏။

ကိစ္စတစ်ခုခုကို အလွယ်တကူနှင့် အရှုံးမပေးသော ဉာဉ်ကလေးတစ်ခု သူ့တွင်ရှိသည်။ သူလုပ်သမျှ လုပ်ငန်း အောင်ရမည်ဟူသော မာန်ကလေး လည်း ရှိနေသည်။

ထို့ကြောင့် တင်မောင်သည် ဗမာ့ခေတ် အယ်ဒီတာချုပ် ဦးအုန်းခင် ထံသို့ လိပ်စာတပ်ကာ စာအရှည်ကြီးတစ်စောင် ကောက်၍ ရေးလိုက်သည်။

‘ကျနော်သည် သတင်းထောက် စာမေးပွဲဝင်စဉ်က ကျနော်၏ ချွတ် ယွင်းချက်ဟူ၍ နှစ်ရပ်သာ မြင်ပါသည်။ (၁) ကျနော်သည် ရန်ကုန်သို့ ရောက်သည်မှာ မကြာလှသေးသဖြင့် ရန်ကုန်မြို့၏ ဗဟုသုတ၊ လမ်းများ၊ ရပ် ကွက်များအကြောင်း မကြွယ်ဝခြင်းနှင့် (၂) ဘာသာပြန်ဆိုမှု မလုပ်နိုင် ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ထိုချွတ်ယွင်းချက်နှစ်ရပ်စလုံးကို ကာလအတန်ကြာမျှ အတွင်း ကြိုးစားက တတ်မြောက် ကြွယ်ဝနိုင်ပါသည်။ ကျနော့်မှာရှိသော သတင်းစာဝါသနာနှင့် နယ်သတင်းထောက်လုပ်သက်သည် လည်းကောင်း၊ စာနယ်ဇင်းများများ ဖတ်ဖူးသော စာဝါတို့ကလည်းကောင်း သတင်းထောက် ဖြစ်နိုင်သော အရည်အချင်း တင်းပြည့် ကျပ်ပြည့်ရှိသည်ဟု ကျနော်ယူဆ ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျနော့်အား စမ်းသပ်၍ သတင်းထောက် ခန့်ထား စေလိုပါသည်။ မသကာလျှင် လခ အခကြေးငွေ မပေးဘဲ အခမဲ့ စမ်းကြည့် ပါ။ ငွေကြေးမရက ကိစ္စမရှိပါ။ ဝါသနာအရ သတင်းစာပညာ သင်ချင်ပါသည်။’

တင်မောင်၏ စာတွင် ထိုစာပုဒ်အပြင် ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာနှင့် ပတ်သက်၍ သူ့ဖတ်ရသမျှကို ရေးသားလိုက်သည်။ ‘ဂျပန်ခေတ်က အစိုးရ က ထုတ်သော ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသည် မင်ကျမင်နု သပ်ရပ်သန့်ရှင်း ကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်ဝင်လာပြီး ဗမာ့ခေတ်ပြန်အထုတ်တွင် ဆောင်းပါးရှင် မောင်သူမနု (ဦးညိုမြ) ၏ နေ့စဉ်ဆောင်းပါးများကို မည်သို့မည်ပုံ ကြိုက်နှစ် သက်ကြောင်း၊ နေ့စဉ်ဖော်ပြသော သူရောနန္ဒီ အခန်းဆက်ဝတ္ထုကြီး အကြောင်း၊ ‘မောင်’ အမည်နှင့် ရေးသော ဆောင်းပါးရှင် (ဦးထွန်းဖေ) ၏ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး ဆောင်းပါးများမှာ ရေးသားပုံ ရှင်းလှသည်ဟု မ ထင်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ထိုကာလ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာကို စစ်တမ်း တ စောင် နီးပါးရေးကာ စာတိုက်မှ ပို့လိုက်သည်။

* * *

“မင်းက တော်တော်လာတဲ့ ကောင်လေးပဲကွာ”

ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်က တင်မောင်အား ကြည့်၍ မှတ်ချက်ချသည်။ အသက် (၂၀) ခန့် ပိန်ပိန်လှိုလှို ကာကီအင်္ကျီ ခပ်ဖားဖားနှင့် ရဲဘော်ဟောင်း ယောင်ယောင်၊ နိုင်ငံရေးသမား ပေါက်စနယောင်ယောင်ဟန် ပေါ်နေသော တင်မောင်အား ကြည့်၍ ရယ်ပင်ရယ်လိုက်သေးသည်။

တင်မောင်၏ စာရှည်ကြီး ထည့်လိုက်ပြီးနောက် နှစ်ရက်အကြာတွင် ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်နှင့် လာရောက်တွေ့ရန် မန်နေဂျာက စာရေးပြန်သဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် ဗမာ့ခေတ်သို့ ရောက်ပြန်သည်တွင် ဤတချိန် အယ်ဒီတာ ချုပ် ဦးအုန်းခင်နှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်။

“ကဲ... မင်းကို ငါတို့ စမ်းကြည့်မယ်ကွာ။ ပြောသလို လခမယူဘူး ဆို ပေမယ့် ခရီးစရိတ်တော့ နဲ့နဲ့ယူကွာ။ မင်းအလုပ်ဆင်းတဲ့ နေ့တိုင်း တနေ့ နှစ်ကျပ်ထုတ်ယူကွာ။ နက်ဖြန်ကစပြီး ဆင်းပေတော့”

ထိုနေ့ကား ၁၉၄၇-ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၇) ရက်နေ့တည်း။

ထိုနေ့မှစကာ တင်မောင်သည် တနေ့ နှစ်ကျပ်စား (ထိုစဉ်က သတင်း စာတိုင်းလိုလို တနင်္ဂနွေနေ့ပိတ်သဖြင့် တလလျှင် အလုပ်ဆင်းရက် (၂၆) ရက်သာ ဖြစ်သည်။) တလ (၅၆) ကျပ်စား သတင်းထောက်ပေါက်စနကလေး ဖြစ်သွားလေတော့သတည်း။

* * *
တင်မောင် ပထမဆုံးရေးသော ဝတ္ထု (ဆီးသီးကြွေချိန်၊ ဂျာနယ်ကျော်၊ ၁၉၄၆-ခု၊ ဇွန် ၂၂) သည် ရှောရှောရှာရှာ၊ စွံ့ခဲသည်။ ပုံနှိပ်ခြင်း ခံရသည်။ ထို့အတူ နယ်မှ သူရေးပို့သော သတင်းများလည်း စွံ့ခဲသည်။ ဒဂုံမဂ္ဂဇင်းနှင့် ဇေဝန စာစောင်သို့ ကဗျာရေးပို့ရာ၌လည်း စွံ့ခဲ၏။

ယခုသတင်းထောက်အဖြစ် သူပထမဆုံးရေးသောသတင်းမှာ အတော်ကလေး ကသိကအောင့် နိုင်လှသည်။ ဟုတ်မှဟုတ်ကဲ့လားဟု သူ့ကိုယ်သူ သံသယဝင်သွားသည်။

သတင်းထောက်စာမေးပွဲစစ်စဉ်က တင်မောင်နှင့်အတူ လူ (၄၈) ဦး လျှောက်ကြသည်။ ဗိုလ်အေးမောင် (ယခု စာရေးဆရာ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ ဗိုလ်အေးမောင်) က ပထမရသည်။ ကိုမြသွင် (ဗမာ့ခေတ်မြဲသွင်) က ဒုတိယ၊ ကိုစံထွန်းအောင် (ဘီအိုစီစာရေးမှ နုတ်ထွက်ပြီး သတင်းထောက်လုပ်သူ) က တတိယ၊ တင်မောင်က စတုတ္ထအသီးသီးရကြသည်။

အောင်မှတ်အရ ရာထူးခန့်ခြင်း ခံရသူတို့မှာ သူတို့တာဝန်နှင့် သူတို့ တာဝန်ခံသတင်းထောက်များ ဖြစ်ကြလေပြီ။ ဗိုလ်အေးမောင်က နိုင်ငံရေး သတင်းထောက်၊ ကိုမြသွင်က မှုခင်းသတင်းထောက်၊ ကိုစံထွန်းအောင်က အထွေထွေသတင်းထောက်ဟူ၍ တာဝန်ကိုယ်စီနှင့် သတင်းလိုက်နေကြ လေပြီ။ သူတို့အား သတင်းထောက်ချုပ် ဦးကိုကိုလေးနှင့် တရားရုံး သတင်း ထောက်ကြီး ဦးဘရင်၊ နာမည်ကြီး မှုခင်း သတင်းထောက်ကြီး ဦးဘနှင်းတို့ က လေ့ကျင့်ပေးနေသည်။ ဗမာ့ခေတ်က သတင်းထောက်သစ် သုံးဦး (တင် မောင်ပါ လေးဦး) တို့ကို တပြိုင်နက်ခန့်ထားခြင်းမှာ ဗမာ့ခေတ်၌ သတင်း ထောက်အဖြစ် အမှုထမ်းရာမှ ဦးတင်ဦး (ယခုမြန်မာ့အသံ)၊ ဦးတင်အောင် (နောင်ဟံသာဝတီ)၊ ဦးအေးမြင့် (ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ) တို့ အစုလိုက် အပြုံလိုက် ထွက်ကြ၍ ဖြစ်သည်ဟု နောက်မှ သိရသည်။ တင်မောင်သတင်းစာနယ်သို့ ရောက်ရသည်မှာ သူတို့ကျေးဇူးပင်။

တင်မောင်ကိုမူ တိုက်ထိုင်သတင်းထောက်ဟု အယ်ဒီတာက ပြော သည်။ နံနက် (၁၀) နာရီအရောက် တိုက်သို့ရောက်ရသည်။ ပြန်ချိန်မှာ အ ကန့်အသတ်မရှိ။ တိုက်သို့ သတင်းအစအန ရောက်လျှင် တင်မောင်က လိုက်ရမည်ဟု ဆို၏။

စတုတ္ထမြောက်နေ့အထိ သတင်းတပုဒ်မျှ လိုက်ခွင့်မကြုံချေ။ နေ့စဉ် တိုက်သို့သွားကာ အယ်ဒီတာခန်း၌ ထိုင်ရသည်။ ဂူငူကြီး ထိုင်နေရသဖြင့် အစတွင် ခပ်ကြောင်ကြောင်ဖြစ်နေသည်။ နောက်ပိုင်းတွင်မှ နေ့စဉ်ထုတ် သတင်းစာများ၊ အင်္ဂလိပ်မဂ္ဂဇင်း ဂျာနယ်များ ပေါများလှသည့် အယ်ဒီတာ ခန်းမှာ စာဝါသနာအိုးတင်မောင်အဖို့ ပျော်ပါးစရာ အကောင်းဆုံး ဘုံဗိမာန် ကြီး ဖြစ်သွားသည်။

ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်သည် စာကြမ်းပိုးကြီးဖြစ်သည်။ စာများများ ဖတ်သူကိုလည်း အားပေးသည်။ သတင်းထောက်များကို စာအုပ်များများ ဖတ်ရန် တိုက်တွန်းသည်။ စာအုပ်များပင် ဝယ်ပေးသည်။ သို့ကြောင့် စာကို စွဲစွဲမြဲမြဲဖတ်သော တင်မောင်သည် အပြင်သို့ထွက်ကာ အလုပ်မလုပ်ဘဲ စာနယ်ဇင်းများ အကြား၌ ခေါင်းဆိုက်နေသည်။ ယင်းကို ကြည်ဖြူစွာ အား ပေးသည်။

တင်မောင်အဖို့ တခါတရံ နယ်သတင်းတိုကလေးများကို ပြန်ရေး ပေးရသည်မှအပ မယ်မယ်ရရ အလုပ်မရှိဘဲ တနေကုန် စာနယ်ဇင်းများ

ဖတ်ခြင်းဖြင့် အချိန်ကုန်ခဲ့သည်။

စတုတ္ထမြောက် အလုပ်ဆင်းသောနေ့တွင် ပထမဆုံးသတင်း လိုက်ရသည်။

“ငါးထပ်ကြီးဘုရားပေါ်မှာ အာအီးအက်စ်ဘီက အလုပ်သမားသမဂ္ဂ အစည်းအဝေးရှိတယ်တဲ့။ အဲဒါ ခင်ဗျား သတင်းသွားယူပါ”

အယ်ဒီတာ ဦးအုန်းမြင့်က တာဝန်ပေးသည်။

“မောင်ရင်သွားတဲ့အခါ အစည်းအဝေး အတွင်းရေးမှူးကို ဗမာ့ခေတ်က ပါလို့ ပြောပြရုံပဲ။ သူတို့က ဗမာ့ခေတ် သတင်းထောက် ဆက်ဆက်လာပါလို့ ဖိတ်ထားတယ်”

သတင်းထောက်ချုပ် ဦးကိုကိုလေးက ညွှန်သည်။

တင်မောင်သည် ဧရာမ ဝါရင့် သတင်းထောက်ကြီးဟန်ဖြင့် အယ်ဒီတာခန်းမှ ထွက်လာခဲ့သည်။

အမှတ် (၂၂၈) ရွှေဂုံတိုင်လမ်း ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာတိုက်မှ ဆင်းလာခဲ့သည့်အချိန်အထိ ငါးထပ်ကြီးဘုရားမှာ မည်သည့်နေရာတွင် ရှိသည်ကို သူမသိ။

ပထမဆုံးတာဝန်ပေးခံရခြင်းဖြစ်သဖြင့် ရင်ဖိုနေသည်။ ငါးထပ်ကြီးဘုရားကို မသိ။ အာအီးအက်စ်ဘီဟူသော ရန်ကုန်လျှပ်စစ်အဖွဲ့၏ အင်္ဂလိပ်စကားလုံး အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း မသိသဖြင့် သောကလည်း ဝင်နေသောကြောင့် တင်မောင်ခမြာ၌ ပို၍ ရင်ဖိုရှာသည်။

ဗမာ့ခေတ်တိုက်က ဆင်းခဲ့ပြီးနောက် ရွှေဂုံတိုင်အဝိုင်းကြီးဘက်သို့ လျှောက်ခဲ့သည်။ ထိုမှ ရေတာရှည်လမ်းဟောင်းဘက်မှ လှည့်ကာ ရွှေတိဂုံအရှေ့မုခ် ဗဟန်းစောင်းတန်း ခြေတော်ရင်းသို့ လျှောက်ခဲ့သည်။

ဗဟန်းစောင်းတန်းရောက်မှ မြင်းလှည်းတစ်စီးပေါ်သို့ အစွေသား တက်လိုက်သည်။ ထိုစဉ်က ဆိုက်ကားများ မရှိသေး။ မြို့လယ်ပိုင်း၌ လန်ချားသာ ရှိသည်။

“ငါးထပ်ကြီးဘုရားကို ပို့ပါ”

ဧရာမသတ္တိကြီးဖြင့် လှည်းဆရာအား အမိန့်ပေးလိုက်သည်။ မြင်းလှည်းသည် ဗဟန်းဘက်လှည့်ထွက်ပြီး ငါးထပ်ကြီး ဘုရားလမ်းဘက်မှ လိုက်ပို့၏။ မြင်းလှည်းခ တစ်ကျပ် ဆော်လိုက်သည်။

ငါးထပ်ကြီးဘုရားစောင်းတန်းမှ တက်သွားသောအခါ တခုသော

တန်ဆောင်း၌ အစည်းအဝေး ကျင်းပနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

‘ရန်ကုန် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးရေးဘုတ်အဖွဲ့ အလုပ်သမားများ သမဂ္ဂအစည်းအဝေး’ ဟု ပိတ်ဆို့ခင်းဘုတ်ကြီး ဆွဲထားသည်။ အာရ်အီးတီ ဟူသော အင်္ဂလိပ်အတိုကောက် စာလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ယခုမှ သူသိရသည်။

အစည်းအဝေးက ပြီးလုလုဖြစ်နေလေပြီ။

“ကျနော် ဗမာ့ခေတ်က သတင်းထောက်ပါ”

အစည်းအဝေး ထိပ်ပိုင်းစားပွဲအနီး သွားပြောရာ သူ့အား ရှေ့ပိုင်းမှ နေရာပေးကြသည်။ သူတို့ပြောသမျှကို မှတ်ရန် တင်မောင်က သူ၏ မှတ်စု စာအုပ်ကို ဖွင့်လိုက်သောအချိန်တွင် အစည်းအဝေးမှာ ပြီးဆုံးသွားလေ သည်။

“ရဲဘော် နောက်ကျနေတာကိုးဗျ။ ဒါပေမယ့် ဟောဒီမှာ အပြည့်အစုံ ရှိပါတယ်”

အစည်းအဝေးအခမ်းအနားမှူးက အစည်းဝေးအပြီးတွင် တင်မောင် ထံချဉ်းကပ်၍ လက်နှိပ်စက်ရိုက်ထားသော အစည်းအဝေး အစီအစဉ်နှင့် သဘာပတိမိန့်ခွန်းကို ပေးသည်။ အစည်းဝေးဆုံးဖြတ်ချက် အဆိုဆယ်ရပ်ကို အကျယ်ရှင်းပြသည်။ တင်သွင်းသူ ထောက်ခံသူတို့ အမည်နှင့် ရာထူးများ ပါ အသေးစိတ်ပြောပြသည်။

တင်မောင်၏ မှတ်စုစာအုပ်ပြည့်သွားသောအခါ၌ တန်ဆောင်းတွင်း တွင် သမဂ္ဂခေါင်းဆောင် လေးငါး ဆယ်ဦးသာ ကျန်တော့သည်။

“ကဲ... တော်ပြီလား။ တော်ရင် ကျုပ်တို့လူစုခွဲကြစို့” ဟု အခမ်းအ နားမှူးက ဆို၏။

တင်မောင်က ကျေးဇူးတင်ကြောင်းပြောကာ ပြန်ထွက်လာခဲ့သည်။

“ခင်ဗျား ဗမာ့ခေတ်တိုက်ကို ပြန်မှာ မဟုတ်လား။ ကျနော်လဲ အဲဒီ ဘက် ဆင်းရဲမှာပဲ။ လမ်းမှာ ကျနော်တို့ သမဂ္ဂအကြောင်း နဲ့နဲ့ပြောရအောင် အတူပြန်ရအောင်လားဗျာ”

ခေါင်းဆောင်တဦးက ခေါ်သဖြင့် တင်မောင်သည် သူနှင့်အတူ လိုက် လာခဲ့သည်။ စကားတပြောပြောနှင့် ငါးထပ်ကြီးဘုရားပေါ်မှ ဆင်းလာရာ မည်သို့မည်ပုံရောက်လာသည်မသိ၊ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာတိုက်သည် ငါး ထပ်ကြီး စောင်းတန်းဦး၌ ဖွားကနဲပေါ်လာသည်။

ငါးထပ်ကြီးဘုရားကုန်းသည် ရွှေဂုံတိုင်လမ်း ဗမာ့ခေတ်တိုက် (ဟောင်း)

နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ရှိသည်ကို တောမှရောက်စ တောသား တင်မောင်ခမြာ မှာ မသိရှာ၍ ရွှေတိဂုံဘက်မှ တပတ်လှည့်ခဲ့ရရှာသေးချေသည်ကို နောက် မှ အံ့ကြိတ်မိရှာသည်။

ထို၍ထိုမျှ အပင်ပန်းခံ၍ လိုက်ခဲ့ရသော သတင်းကို ကြိုးစား ပမ်းစား ရေးလိုက်မိသည်။ အစည်းအဝေးအစ အလံတော်ကို အလေးပြုသည်မှ ကမ္ဘာမကြေသီချင်းနှင့် ဆုံးသည်အထိ အသေးစိတ်ရေးသည်။ ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ တမျက်နှာစာမျှ ရေး၍ အယ်ဒီတာစားပွဲပေါ်သို့ တင်လိုက်သည်။

“ဟာ ရှည်လွန်းတယ်၊ ဒါလောက်မရဘူး။ လျှော့လိုက်အုံးဗျို့” အယ် ဒီတာ ဦးအုန်းမြင့်က တင်မောင်ရေးထားသော စက္ကူထပ်ကြီးကို ဖတ်၍ပင် မကြည့်ဘဲ စာရွက်များကို ကြည့်ရုံဖြင့် ပြန်ပေးလိုက်သည်။ ဖတ်၍ပင် မကြည့် ဘဲ စာရွက်များကို ပယ်ချသဖြင့် မကျေနပ်လှသော်လည်း စာမူများကို ပြန် ၍ ယူလိုက်ရသည်။

ဤတွင် တင်မောင် ချွေးကျတော့သည်။ သူ၏ သတင်း၌ အပိုတလုံး မျှ မတွေ့၊ စာလုံးတိုင်းသည် မပါမဖြစ်သည့် စာလုံးများဖြစ်နေသည်။ အယ်ဒီ တာ အမိန့်ဖြစ်သဖြင့် တတ်နိုင်သမျှ ဖြတ်ကာ ပြန်ပြင်ရေးပြီး တင်လိုက်ပြန် သည်။

“များသေးတာပဲဗျ” ဦးအုန်းမြင့်က ဆိုပြန်သည်။ အယ်ဒီတာက သူ့ ကို ညှဉ်းဆဲသည်ဟုပင် ထင်မြင်လာသည်။

တတ်နိုင်သမျှ တိုအောင် အသစ်ပြန်ရေးကာ တင်လိုက်သည်။

ဤတချို့တွင်လည်း အယ်ဒီတာက ကြိုက်ပုံမပေါ်သေး။ “ကဲဗျာ၊ ထား ခဲ့ထားခဲ့။ ခင်ဗျားအဖို့ ဒီနေ့ တော်ပါပြီ။ ပြန်ပေးတော့” ဟုဆိုလိုက်သည်။

တင်မောင်သည် စိတ်ထဲ၌ မတင်မကျနှင့် ပြန်ခဲ့သည်။

နောက်တနေ့တွင် နံနက် (၅) နာရီမှထ၍ သိမ်ကြီးဈေးသွားကာ သတင်းစာဝယ်ရသည်။ တိုက်မှပို့သော သတင်းစာသည် (၇) နာရီခန့်တွင် မှ ရောက်လေ့ရှိ၏။ သူ၏သတင်းကို မျက်နှာဖုံး၌ ရှာကြည့်သည်။ မတွေ့ရ။ အတော်လေးကြိုးစားရှာမှ နောက်ဆုံးစာမျက်နှာ၏ ထောင့်တထောင့်၌ စာကြောင်းလေးကြောင်းမျှပါလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ သတင်းစာတမျက် နှာစာ ရေးခဲ့သော သတင်းကို လေးကြောင်းမျှသာ ပုံနှိပ်ခြင်းမှာ အယ်ဒီတာ က သက်သက် သူ့ကို နာမည်မပေးလို၍ ‘သတ်’သည်ဟု သူက ယူဆလိုက် သည်။

ထိုနေ့က တိုက်သို့ အစောကြီးသွားသည်။ အယ်ဒီတာကို စောဒက တက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် သွားခြင်းဖြစ်သည်။

တင်မောင်က ပါးစပ်မဟာခင် အယ်ဒီတာက သူ့အား ပြောရဦးမည်ဟု ဆိုကာ သတင်းရေးနည်း သင်တန်းပေးတော့သည်။

သတင်းကို တိုတိုနှင့်လိုရင်းကိုသာ ရေးရန်၊ အစည်းအဝေးတစ်ခု လက်ဖက်ရည်တိုက်သည်ကစပြီး ကမ္ဘာမကြေသီချင်း နိဂုံးအထိရေးရန်မလိုဘဲ ဆုံးဖြတ်ချက်သာ အရေးကြီးပုံကို တနာရီခန့်သင်ကြားတော့မှ တင်မောင် သဘောပေါက်သွားသည်။ သူဝတ္ထုရေးစဉ်က တတ်နိုင်သမျှ ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့သည်။ ကဗျာရေးစဉ်ကတော့ ကာရန်လှလှ စကားလုံးလှလှ ရှာခဲ့သည်။ သတင်းရေး ရာ၌မူ အချက်အလက်နှင့် အကြောင်းအရာသာ အဓိကဖြစ်သည်။ ထိုအဓိကကို စကားလုံး ဝါကျအတိုဆုံးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြရမည်။ ဖတ်သူ နားလည်စေရမည်ဟု သိလာရသည်။

ဦးအုန်းမြင့်က စိတ်ရှည်ရှည်ရှင်းပြရုံမက တိုတိုနှင့် ထိမိအောင် ရေးသော ဗမာ့ခေတ်၌ ပါသည့် သတင်းနှင့် ရှည်ရှည်ရေးလေ့ရှိသော အခြားသတင်းစာပါ သတင်းတို့ကို နှိုင်းယှဉ်ဖတ်ပါဟုဆိုကာ လေ့လာစေသည်။ သတင်းစာများကို နှစ်ရက်ခန့် စာလုံးတိုင်း၊ စာပိုဒ်တိုင်း ယှဉ်ဖတ်မိသောအခါတွင် တင်မောင်အဖို့ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၏ သတင်းစာသဘောကို ရေးတေးတေး ရိပ်စားမိလာသည်။

တင်မောင် ဒုတိယအကြိမ်လိုက်ရသော သတင်းမှာ ခပ်လွယ်လွယ်ပင်။

ထိုစဉ်က ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးဌာနမှ နို့ဆီ၊ သကြား၊ တူဘာရာကိုး လုံချည်... စသည်တို့ကို လက်လီဆိုင်များမှ ဖြန့်သည်။ ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးက ဗမာ့ခေတ်မှ တင်မောင်၊ မြန်မာ့အလင်းမှ ကိုစိန် (ကွယ်လွန်သူ) နှင့် ဟံသာဝတီမှ ဦးဘသန်းတို့သုံးဦးသာပါသည့် သတင်းထောက်တို့အား ဖိတ်၍ လက်တွေ့ပြသည်။

တိုက်သို့လာ၍ ကားနှင့်ခေါ်သည်။ ကားနှင့်ပင် ဆိုင်ကလေးများသို့ ခေါ်သွားပြီး ရှင်းပြသည်။ နံနက်စာကျွေး၍ ညှော်ခံပြီးမှ တိုက်သို့ပြန်ပို့သည် မို့ ရှော့ရှော့ရှူရှူရုံမက အကျွေးအမွှေး လောကွတ်ပြုခြင်းခံရသော သတင်းထောက် အရသာကလေးကိုပါ မြီးကြည့်ခွင့်ရလိုက်သည်။

ထိုသတင်းကို မတိုမရှည်ရေးပေးရာ ခေါင်းစဉ်ကစ၍ အဖြတ်မရှိ၊ အပြင်မရှိ၊ အဖြည့်မရှိဘဲ ပုံနှိပ်ခံရသဖြင့် တင်မောင် အတော်ပျော်သွားသည်။

သတင်းထောက်အလုပ်ဆိုတာ လွယ်သားပဲ၊ ဟန်သားပဲဟုပင် သူ့ကိုယ်သူ အထင်ကြီးလာသည်။

သို့သော် တတိယမြောက် သတင်းရေးရသော နောက်နေ့တွင်မူ တင်မောင်သည် သတင်းစာတိုက်မှ သူ၏ဖာတိ ညောင်ဦးမြို့ကလေးဆီသို့ ထွက်ပြေးလေတော့သည်။

*

*

*

တပ်ခေါက်၍ ပြန်မည်လော

တိတိကျကျရေးရလျှင် ၁၉၄၇-ခု၊ မတ်လ (၃၀) ရက်နေ့၊ နံနက် (၁၀) နာရီက ဖြစ်သည်။

သတင်းထောက်တင်မောင်သည် သူနေထိုင်ရာ လသာလမ်းမှ ရွှေဂုံတိုင်လမ်း ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာတိုက်သို့ သိမ်ကြီးဈေး ရွှေဂုံတိုင်ဘတ်စ်ကားဖြင့် အလုပ်ဆင်းလာသည်။ ဘတ်စ်ကားပေါ်တွင် ကားမောင်းသူနောက်မှ ကပ်လျက် ထိုင်ကာ စီးလာသည်။

ထိုသို့သူစီးလာသော ကားသည် ကားတိုက်ခံရသည်။

ဘတ်စ်ကားကြီးသည် ခရီးသည် (၂၀) ခန့်နှင့် သိမ်ကြီးဈေးမှ ထွက်လာစဉ်က ခပ်ကြမ်းကြမ်းကလေး မောင်းသည်ကို သူသတိပြုမိသည်။

ကိုယ့်မင်းကိုယ်ချင်းလမ်း ဖဆပလ ဌာနချုပ်ရှေ့အရောက်၌ အခြားကားတစင်းကို ကျော်တက်ရာမှ တဘက်မှလာသော ကားနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်မိတော့သည်။

ဂျိမ်းကနဲ ပြင်းထန်သော အသံကြီး ကြားလိုက်ရပြီးနောက် တင်မောင်သည် ကားပြတင်းမှ လွင့်ထွက်သွားသည်။ ဘေးမှ မြက်ခင်းပြင်ပေါ်တွင် ဧွေကနဲ လွင့်ကျသွားသည်။ သူ့ဝဲဘက်၏ ပခုံးဆီမှ ဆစ်ကနဲ ဖြစ်သွား၍ ကြည့်လိုက်ရာ အင်္ကျီစုတ်အောက်မှ သွေးများ စီးယိုလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပခုံးသားအနည်းငယ်စုတ်သွားသည်။ ခရီးသည် သုံးဦးခန့်မှာ ဒဏ်ရာ ပြင်းစွာရသည်။

ကားဆီသို့ လှမ်းကြည့်သောအခါ ကားမောင်းသူမှာ ဒဏ်ရှိဘုတ် (ကား၏ လက်ကိုင်နှင့် မိုင်နှုန်းပြ ဒိုင်ခွက်များရှိသော တန်းကြီး) က သူ၏

ဒူးပေါ်ပိကာ အော်ဟစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကားတိုက်ရာသို့ ဝိုင်းကြည့်လာသော လူတို့မှာ ကြောင်နေကြကာ အကူမပေးမိဘဲ ရှိကြသည်။ တင်မောင်က ဦးဆောင်၍ ကားမောင်းသူကို ကားထဲမှ ဆွဲထုတ်သည်။ ဒူးခေါင်းနှစ်ဘက်မှာ ကြေမှုနေလေပြီ။ သွေးများမှာ အိုင်ထွန်းနေ၏။ သူ့ကို ဆွဲ၍လည်းမရ။

တင်မောင်နှင့် အခြားလူရွယ်တဦးက ဒဏ်ရှိဘုတ်ကို ပခုံးနှင့်ထမ်းပေး မှ ကြွလာပြီး ကားဆရာကို ထုတ်၍ရသည်။

ကားဆရာအပြင်သို့ရောက်လာသောအခါ တင်မောင်သည် သွေးပျက် သွားရှာလေပြီ။ ပြတ်လုဆဲဆဲ ခြေထောက်များကို မြင်ရသည်။ ဒူးခေါင်းဆီမှ ကြေနေသည်။ အရိုးငေါငေါဖြူဖွေးဖွေးနှင့် နီရဲသော သွေးများ၊ အသားတစ် များကို မြင်ရလေသည်။ တင်မောင်သည် သွေးလန့်သွားသည်။

မည်သူ့ကိုမျှ မကူတော့ဘဲ ရွှေဂုံတိုင်လမ်းရှိရာ တိုက်ဆီသို့ ပြေးသွား မိသည်။ တိုက်ပေါ်သို့ မောကြီးပန်းကြီးနှင့် တက်သွားသည်။

“ဘာဖြစ်လာတာလဲဗျ။ ပခုံးမှာလဲ သွေးတွေနဲ့” အယ်ဒီတာ ဦးအုန်း မြင့်က လှမ်းမေးသည်။

ကားတိုက်မှုဖြစ်ပုံကို တင်မောင်က ပြောပြသည်။

“ဟာ အတော်ပဲ။ အပုဒ်တိုလိုတာနဲ့ အတော်ပဲ။ ဒီကားတိုက်တဲ့ သတင်း မြန်မြန်ရေးပေးစမ်းဗျာ”

တင်မောင်သည် အယ်ဒီတာက သူ၏ ဒဏ်ရာကိုပင် အရေးလုပ်ပုံ မပေါ်သဖြင့် စိတ်ထဲ၌ ထိခိုက်သွားသည်။

“ကျနော် ကားနံပါတ်တွေ မသိခဲ့ဘူး” သူ့တွင် သတင်းရေးလိုစိတ် မရှိအောင် ချောက်ချားနေသဖြင့် မရေးရအောင် ငြင်းလိုက်သည်။

“ရေးသာရေးပါ။ ကားနံပါတ်က ဂတ်တဲကို တယ်လီဖုန်းနဲ့ လှမ်းမေး တာပေါ့။ ဒီနေ့ သတင်းရှားလို့ဗျ”

ဦးအုန်းမြင့်က အယ်ဒီတာတို့ သဘာဝအတိုင်း သူ့အဖို့ သတင်းရဖို့ သာ ကြည့်၍ စေခိုင်းသည်။ တင်မောင်ခမြာမှာ သူ့သွေးမြေကျရသည့် ကား တိုက်သော သတင်းကို ဖျစ်ညစ်၍ ရေးပြီးမှ အိမ်သို့ပြန်ရရှာသည်။

‘သတင်းစာလောကဆိုတာ ကြင်နာမှုမရှိဘူး။ ငါနဲ့ မဖြစ်ပါဘူး။ ဘယ်သူသေသေ သတင်းသာ အရေးကြီးတာပဲ’ ဟူသော တွေးလုံးနှင့် မ ကျေမနပ် ဖြစ်နေသည်။

သတင်းစာသမားတို့၏ သတင်းလောဘကြီးမားပုံကိုလည်း ကြောက်
ရွံ့လာမိသည်။

ကားမောင်းသူ၏ ဒူးခေါင်းကျိုးကြီးက မျက်စိထဲမှမပျောက်။ သူ၏
ညည်းညူသံကြီးကလည်း နားထဲမှ မထွက်နှင့် ရန်ကုန်မြို့ကြီး၌ ခရီးသွား
ရမှာကိုလည်း ကြောက်ရွံ့ချောက်ချားနေသည်။

တင်မောင်သည် တညလုံးမအိပ်နိုင်ဘဲရှိရာမှ နောက်တနေ့တွင် ဗမာ့
ခေတ်သို့ ခွင့်ပင်မတိုင်ဘဲ နံနက်ရထားဖြင့် ဇာတိညောင်ဦးမြို့သို့ ပြန်ပြေး
လေတော့သနည်း။

* * *

ထီးလိုမင်းလို စေတီတော်သည် ပုဂံနှင့် ညောင်ဦးကားလမ်းဘေး၌ ဆိတ်ငြိမ်
စွာ စံပယ်တော်မူနေ၏။

ကြီးကျယ်သော စေတီတော်ကြီး၏ ထိပ်တနေရာတွင် တင်မောင်
တယောက်ထိုင်၍ ငိုနေသည်။

‘ငါ ဘာလုပ်မလဲ’ ဟူသော မေးခွန်းကို ထီးလိုမင်းလို စေတီပေါ်သို့
တက်၍ သူ့ကိုယ်သူ မေးခွန်းထုတ်နေသည်။ ဤစေတီတော်ကြီးကား သူ၏
ဘဝစခန်းတခု ဖြစ်တော့သည်။

ရန်ကုန်၌ ဘတ်စ်ကားစီးရမည်ကို တင်မောင် အကြောက်ကြီး
ကြောက်လာခဲ့သည်။ သတင်းထောက်လုပ်လျှင် ရန်ကုန် ဘတ်စ်ကားနှင့်
မချ ဖူးစာဆုံရမည်မို့ လုပ်ငန်းကို ကြောက်လာသည်။ ထို့ပြင် သတင်းစာလုပ်
ငန်းသည် ငိုစားရယ်စား အလုပ်ဖြစ်သည်။ သတင်းစာအယ်ဒီတာတို့သည်
မည်သူသေသေ ဝတေမာလျှင် ပြီးသောသူများ ဖြစ်သည်။ မည်သူသေစေ
ကာမူ သူတို့အဖို့ ထိုသေသူ၏ သတင်းရရေးကိုသာ အရေးတကြီး အား
ထုတ်ကြကုန်သည်။ ဤအမြင်တို့ဖြင့် သတင်းစာလုပ်ငန်းကို သုတ်ခြေတင်
ပြီးမှ ပြန်ဆုတ်ရန် ထွက်ပြေးလာခဲ့သည်။

သူ့အဖို့ ရည်ရွယ်ချက် ပန်းတိုင်ဆီသို့ ချီတက်ရန် တာပေါ် ရောက်
လာပြီးမှ ပြန်ဆုတ်ရမည်လော။

တင်မောင်သည် ထီးလိုမင်းလို စေတီမြင့်ပေါ်မှ ပုဂံမြို့ကိုလည်းကောင်း၊
ညောင်ဦးမြို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဧရာဝတီမြစ်ကြီးကိုလည်းကောင်း ငေးမျှော်

ရင်း သူ့ဘဝကို ပြန်၍ ကောက်သည်။

အသက် (၂၀) ပတ်ဝန်းကျင်သာ ရှိသေးသော်လည်း သူ့ဘဝသည် အတော်စုံလှပြီ။

ကျောင်းနေသည်ကစ၍ ကျောင်းစုံအောင် နေဖူးသည်။ “ဆွမ်းတော်ဗျို” ဟု အရပ်ထဲ ဆွမ်းလှည့်၍ ခံရသော ဘုန်းကြီးကျောင်း (ညောင်ဦးမြို့ဦးသံဃောဓိကျောင်း) တွင်နေဖူးသည်။ မြူနီစပါယ် မူလတန်း မြန်မာကျောင်း (ဒေါ်ဟံကျောင်း) တွင်လည်း နေဖူးသည်။ ဗမာပြည်၏ အကောင်းဆုံးကျောင်းများတွင် ထိပ်ဆုံးမှ အပါအဝင်ဖြစ်သော ခရစ်ယာန် သာသနာပြုကျောင်း (မန္တလေးမြို့ စိန်ပီတာကျောင်း) ၌လည်း နေဖူးသည်။ ဂျပန်ခေတ်၌ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းများ တက်ခဲ့သည်။ ဂျပန်စာသင်ကျောင်းလည်း တက်သေး၏။ စစ်ပြီးခေတ်၌ ရန်ကုန် အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း တကျောင်းတွင် တက်နေဆဲဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲပင် မအောင်သေး။

သူ့အဖို့ ကံကောင်းသည်မှာ သူ၏ မိဘများသည် သူ၏ အလိုကို လိုက်သည်။ ကျောင်းဆက်နေလိုကလည်း တက္ကသိုလ်ပညာကို ဆက်သင်ပါဟု ဆို၏။ ဝါသနာပါရာ သတင်းစာဘက်ကို လိုက်လိုကလည်း အောက်ခြေ သိမ်းအလုပ်ကစပြီး သင်ပါဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့တွင် သူ၏ မိဘ ပြဿနာမရှိ။ သူ့ဘာသာသူ သူ၏ ကြံမ္မာကို သူပင် ဖန်တီးရမည်။

သူ့အရည်အချင်းကို ပြန်၍ သုံးသပ်ကြည့်သည်။

သူသည် ကုန်သည်မျိုးရိုးက ပေါက်ဖွားလာသူဖြစ်သည်။

အသက် (၉) နှစ်သားတွင် ခေါင်းမာသဖြင့် အရိုက်ခံရသည်။ ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းသားဘဝ၌ ဆရာတော်၏ အချစ်တော် ကိုရင်ကြီးတပါး နောက်ပြောင်ကစားမှုကို အမှန်အတိုင်း ဖော်ထုတ်ပြောမိ၍ ဆရာတော်၏ အရိုက်ခံရသည်။

အသက် (၁၂) နှစ်တွင် ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံ ကျောင်းသား သပိတ်ကြီးတွင် မြင်းခြံခရိုင်၌ အငယ်ဆုံးသော ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ကျောင်းသားကြီးများဖြစ်သော ကိုကြီးငွေ (ဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း ကြည်ဝင်း)၊ ကိုတင်ရှိန် (ယခု ပညာအုပ်) တို့၏ အားပေးမှုဖြင့် ညောင်ဦးမြို့တွင်သာမက ကျောက်ပန်းတောင်းစသော မြို့များအထိ သွားကာ လူထုတရားပွဲကြီးများ၌ စင်မြင့်ပေါ်တက်၍ တရားဟောခဲ့သည်။

ညောင်ဦးမြို့ ယုဝ သမဂ္ဂလူငယ်များ ကြီးပွားရေးအသင်း စာကြည့်

ပိဋိကတ်တိုက်သည် မြေလတ်၌ စာအုပ်အစုံဆုံးသော စာကြည့်တိုက်တခု ဖြစ်သည်။ အသက် (၁၃) နှစ်တွင် ထိုပိဋိကတ်တိုက်မှ စာအုပ်အားလုံး တအုပ်မကျန် ဖတ်ဖူးပြီးဖြစ်နေသည်။ အိမ်၌လည်း အကိုတော်က သတင်းစာ သုံးစောင်နှင့် မဂ္ဂဇင်းမှန်သမျှ ဝယ်ယူဖြစ်ရာ တင်မောင်သည် သူ့အရွယ်နှင့် သူ့ စာဝါအရင့်ဆုံးဟု ပြိုင်ပွဲယူဖြစ်သည်။

အသက် (၁၃) နှစ်အရွယ်၌ သူပထမဆုံးရေးသော ဆောင်းပါးကို ယုဝလက်ရုံး လက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် တခမ်းတနား ဖော်ပြခြင်း ခံရသည်။

ညောင်ဦး အစိုးရကျောင်းသားဘဝတွင်မူ ကျောင်း၏ ပိဋိကတ်တိုက် မှူးဖြစ်လာသည်။ ကျောင်းလက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် ဆရာကြီးမှစ၍ ကျောင်းသား ဆိုးများအထိ တစ်တစ်ခွခွ ဝေဖန်ရေးသားသည့် ဝေဖန်ရေးသမားကလေး ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဂျပန်ခေတ်က သူတည်းဖြတ်ထုတ်ဝေသော ညောင်ဦးမြို့ အာရှလူငယ် လက်ရေးစာစောင်မှာ ဗမာတပြည်လုံး၏ အာရှလူငယ် စာစောင်များတွင် အကောင်းဆုံးဟု ဌာနချုပ်က စံတင်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

တင်မောင်၏ ကျောင်းသက်တမ်းတလျှောက်လုံး စာပေနှင့် စပ်ယှက် ခဲ့ရာမှ ဂျပန်ခေတ် နှောင်းပိုင်း၌ အဆက်ပြတ်သွားသည်။ ထိုအချိန်တွင် တင်မောင်သည် ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ဆက်မိပြီး ပါတီလိုလားသူ မြို့နယ်၏ လျှို့ဝှက် ဖဆပလခေါင်းဆောင်ဖြစ်သွားလေပြီ။

ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးကို လုပ်ဆောင်ကြစဉ်က သူနှင့် သူ့ရဲဘော်များ ၏ ဌာနချုပ်ကား ဤထီးလိုမင်းလို စေတီတော်ကြီးဖြစ်ချေသည်။

ဤထီးလိုမင်းလို စေတီတော်၏ ဤထိပ်မုခ်ဦးကို ကြောင်လိမ်လှေ ကားဖြင့် တက်ကြကာ စည်းဝေးကြသည်။ သင်တန်းတက်ကြသည်။ လက် နက်စုကြသည်။ စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများကို စကြသည်။

တော်လှန်ရေးကာလ၌မူ တော်လှန်ရေးမစမီ အင်္ဂလိပ် အဝင်ဦးသွား သဖြင့် သူတို့နယ်မြေ၌ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများ မဖြစ်လိုက်ချေ။

စစ်ပြီးစခေတ်၌ တင်မောင်သည် ညောင်ဦးမြို့နယ် ဖဆပလ၏ ပြန် ကြားရေးမှူး အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ လိုလားသူတဦးအဖြစ် လည်းကောင်း နိုင်ငံရေးသမား ပေါက်စနုကလေး ဖြစ်နေလေပြီ။

ကွန်မြူနစ်ပါတီကဲ့သွားသောအခါ ညောင်ဦးမြို့နယ်ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် အလံနီဘက်သို့ ပထမဆုံး ကူးပြောင်းဆက်သွယ်သော ပါတီဖြစ်လာသည်။

ထိုအချိန်ထိ တင်မောင်သည် နိုင်ငံရေးသမားကလေးတဦးအဖြစ် ရှိသေးသည်။ တနေ့လျှင် (၁၂) မိုင်အထိ တောရွာများသို့ ခြေလျင်လျှောက်ကာ စည်းရုံးရေးကို ကြိုးစားပမ်းစား အားထုတ်ခဲ့သည်။

အလံနီ ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဆန်လှပွဲများမှ စကာ တိုက်ပွဲပြင်းထန်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ တင်မောင်တယောက် တွန့်ဆုတ်သွားသည်။

တင်မောင်နှင့် ဆွေမျိုးနီးစပ်သော အလံနီခေါင်းဆောင် ကိုတင်သည် ပခုက္ကူမြို့၌ စီတန်းလှည့်လည်ရာမှ ပုလိပ်က ပစ်သတ်သဖြင့် သေဆုံးသွားသည်။

ညောင်ဦးဖဆပလတွင်လည်း နေရာလှူများ ပေါ်လာသည်။ သူသည် သူ၏ မိဘကို ငဲ့ညွှာကာ အန္တရယ်ကြီးသော နိုင်ငံရေးကို ဆက်လုပ်သင့် မလုပ်သင့် စဉ်းစားနေစဉ် ဖဆပလသည် အာဏာရပါတီဖြစ်လာလေရာ ရာထူးလှူများလည်း ပေါ်လာသည်။ နိုင်ငံရေးသမားတို့ နေရာလှူအတွက် တဦးကို တဦး ချောက်တွန်းကျပုံ၊ ရန်ပြုကြပုံများကို မြင်တွေ့ရာမှ နိုင်ငံရေး သမားလောကကို စိတ်ပျက်လာသည်။

နောက်ဆုံးတွင် တင်မောင်တယောက် နိုင်ငံရေးလောကမှ နုတ်ထွက် လိုက်သည်။ စာပေလောကသို့ ဝင်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ဆယ်တန်း စာမေးပွဲကို ပထမဆုံးဝင်ဖြေမည်။ နောက် တက္ကသိုလ်ဆက်တက်ကာ စာနယ်ဇင်းလောကသို့ ဝင်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ ရန်ကုန်သို့ ဆင်းလာခဲ့သည်။ ဆွေမျိုးတော်စပ်သော အိမ်၌နေကာ တက္ကသိုလ်ဝင် သင်တန်းအတွက် အလွတ်ပညာသင် ကျောင်းတကျောင်း၌ တက်ခဲ့သည်။

ကြံ့ကြိုက်သဖြင့် တက္ကသိုလ်ဝင်မအောင်မီပင် သတင်းထောက်အလုပ် ရခဲ့ပြီး သူ၏ ရည်ရွယ်ချက်လမ်းပေါ် ခြေတင်မိလေပြီ။

ဘတ်စကားတိုက်မှုကို ကြောက်သဖြင့် ပြန်၍နောက်ဆုတ်မည်လော။ အယ်ဒီတာ သတင်းမက်မောလှသည်ကို တွေ့ရရုံနှင့် သတင်းစာလောကကို စွန့်မည်လော။ မိဘရိုးရာ ကုန်သည်ဘဝကို ပျော်ပိုက်နိုင်မည်လော။ နိုင်ငံရေးလောကကို ပြန်သွားမည်လော။

တင်မောင်သည် ထီးလိုမင်းလိုစေတီတော်၏ အထက်ဆုံးထပ်မှ ထိုင်ကာ ပတ်ဝန်းကျင်လောကကို ငေးမျှော်မိသည်။

တန့်ကြည့်တောင်တန်းနှင့် ပုဂံဘုရားများကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မိသည်။ တန့်ကြည့်တောင်တန်းက အဆင့်ဆင့် အထပ်ထပ်၊ အငူငူ အဆူဆူ

သော တောင်ထွတ်တို့ဖြင့် ပြီးသည်။ သဘာဝလောကဓာတ်ကြီးက ဖန်ဆင်းထားသည်။

ပုဂံဘုရားများကလည်း တဆူနှင့်တဆူ၊ တဂူနှင့် တဂူ၊ တပါးနှင့် တပါး၊ တကျောင်းနှင့်တကျောင်း တောင်စောင်း တောင်စွယ် တောင်ငယ်များကဲ့သို့ ရှိနေသည်။ လူသားတို့ ဖန်တီးသော အလှဖြစ်သည်။

တန့်ကြည့်တောင်များမှ တောင်စဉ်အထပ်ထပ်တို့ကို ပုဂံသားတို့က စေတီအဆူဆူ တည်ကာ အနိုင်ယူခဲ့သည်။

ရှေးခေတ်ပုဂံသားတို့ အနိုင်ရသော်လည်း တင်မောင်တို့ခေတ်၌ ညံ့နေသည်။ ကျွန်သဘောကံဘဝသို့ ကျရောက်နေသည်။

တန့်ကြည်တောင်၌ ရေနံရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ နိုင်ငံခြားသားတို့က ပင် ထုတ်ယူကြဦးမည်။

နိုင်ငံခြားသားတို့၏ ကျွန်ဘဝရောက်နေသောကြောင့် ထွန်းကားခဲ့သော ပုဂံခေတ်ကြီးမှာ သမိုင်းအဖြစ်မှ ယုံတမ်းဒဏ္ဍာရီဘဝသို့ ရောက်လုနီးပါး ရှိနေပြီ။ ဤစေတီ ဤပုထိုးများသာ သက်သေမကျန်ပါလျှင် ဗမာ့သမိုင်း ပင် ပျောက်သွားနိုင်သည်။ သူ့ကျွန်ဘဝရောက်ခြင်းကား အဖြစ်ဆိုးလှသည်။

ကျွန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် တင်မောင်၌ တာဝန်ရှိသည်။

နိုင်ငံရေးအင်အားစုမှန်သမျှက လွတ်လပ်ရေးရရှိရန် တိုက်ပွဲများကို ဆင်နွှဲနေကြသည်။

တင်မောင်တယောက်လည်း လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ တပ်သားကောင်းအဖြစ် ကျောင်းသားသပိတ်၊ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးမှ စစ်ပြီးခေတ် လှုပ်ရှားမှုများအထိ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယခုလည်း ဆက်လက်ပါဝင်ပေးဦးမည်။

လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ၌ တပ်သားတဦးအဖြစ် ပါဝင်ရန် လိုအပ်ရာ၌ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့များ၌ ပြန်ဝင်ကာ ပါဝင်မည်လော။

ဖဆပလအာဏာရစပြုသောအခါတွင် ညောင်ဦးမြို့ ဖဆပလကို တင်မောင်တို့ လူငယ်များက သန္ဓေတည်စေခဲ့သော်လည်း ရာထူးကြောင့် လူကြီးများက လူငယ်အချို့တို့ကို ကန်နေသည်။ အလံနီ အလံဖြူ ကွဲပြားမှုကြီးကလည်း စိတ်ညစ်ဖွယ်ကောင်းသည်။ ဖဆပလ၌ ပြန်လည်ဝင်ရောက် လုပ်ဆောင်ပါက တင်မောင်အဖို့ အခွင့်အလမ်းရှိသည်။

သို့သော် တင်မောင်သည် နိုင်ငံရေးလောကကို စိတ်ပျက်နေသူ ဖြစ်သည်။

တင်မောင်ဖို့ နိုင်ငံရေးလောကကို ပြန်ဝင်နိုင်ပါမည်လော။ လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲ၌ ဘေးမှ ပွဲကြည့်အဖြစ် နေကာ သာမန်ကုန်သည်တဦး အဖြစ် အသက်မွေးမည်လော။ စာနယ်ဇင်းလောကကို ခြေချမိပြီဖြစ်သဖြင့် ပြန်သွား မည်လော။

တင်မောင်သည် လောပေါင်းများစွာကို တွေးတောခဲ့သည်။ သူ၏ စိတ်ဓာတ်ကို စာရင်းတွက်၍ ကြည့်သည်။ (၁) နိုင်ငံရေးသမားမလုပ်လို၊ (၂) ကုန်သည်မလုပ်လို၊ (၃) သတင်းစာနှင့် စာပေးလုပ်ငန်းကိုသာ ဝါသနာထုံ သည် လုပ်ချင်သည် ဟူသော အဖြေကို ရသည်။ နောက်ဆုံး၌ ရန်ကုန်သို့ ပြန်ကာ ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ၌ပင် ဝင်၍လုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

တင်မောင်တယောက် ရန်ကုန်သို့ ဆင်းခဲ့ပြန်လေပြီ။

ဗမာ့ခေတ်တွင် တနေ့ (၂) ကျပ်စား နေ့စားသတင်းထောက်အဖြစ် တလတိတိသာ လုပ်ကိုင်ပြီး ခွင့်မတိုင်ဘဲ ထွက်ပြေးခဲ့သည်။ ပြန်သွားလျှင် ဗမာ့ခေတ်က အလုပ်ပေးမှ ပေးပါဦးမည်လား။

တင်မောင်သည် ပြည်ကူးတို့ (မန္တလေးနှင့် ပြည်ကူးတို့သင်္ဘော) နှင့် ညောင်ဦးမှ ပြည်မြို့ ထိုမှတဆင့် မီးရထားနှင့် ရန်ကုန်သို့ဆင်းသော ခရီးစဉ် ဖြင့် လိုက်လာခဲ့သည်။

သရက်မြို့သို့ ညနေ (၃) နာရီခန့်တွင် သင်္ဘောဆိုက်သည်။ သင်္ဘော သည် သရက်မြို့၌ ညအိပ်မည်ဟု သိရသဖြင့် မြို့ပေါ်သို့ တက်လည်သည်။

သတင်းထောက်လုပ်တော့မည်ဟု ယတိပြတ်ဆုံးဖြတ်ကာ ဆင်းလာ သူ တင်မောင်သည် သရက်မြို့၌ပင် သတင်းထောက်မှော်သွင်းတော့သည်။

သရက်ထောင်သို့ သွားသည်။ သူ့ကိုယ်သူ ရန်ကုန် ဗမာ့ခေတ် သ တင်းစာတိုက်မှ သတင်းထောက်ဖြစ်ပါသည်ဟု ထောင်ပိုင်ကို ပြောကာ ကလေးထောင်ကို ကြည့်လိုပါသည်ဟု ခပ်ခန့်ခန့် ဆိုလိုက်သည်။

ထောင်မှူးတဦးက ရိုသေစွာဖြင့် ကလေးထောင်၏ အဆောင်များကို လိုက်လံပြသသည်။ တင်မောင်က ခပ်တည်တည်ပင် မှတ်စုစာအုပ်ထုတ်၍ ဟန်ပါပါ မှတ်သားလိုက်သည်။

ထောင်ရုံးခန်း၌ တယ်လီဖုန်းကို မြင်သောအခါ တင်မောင်သည် လျှပ် တပြက် အကြံတခုပေါ်လာသည်။ ထောင်မှူးအပေါ်လည်း ဇရာမ သတင်း ထောက်ကြီးဟန်ဖြင့် ဟိတ်ထုတ်လိုသည်။ ဗမာ့ခေတ်မှ ပိစိကွေး သတင်း ထောက်ပေါက်စန ရာထူးကိုလည်း မြဲမှ မြဲပါသေး၏လောဟု မေးလိုသည်။

ထိုကြောင့် ထောင်မှူးထံ ခွင့်တောင်းပြီး ရန်ကုန် ဗမာ့ခေတ်သို့ တယ်လီဖုန်း လှမ်း၍ ဆက်လိုက်သည်။ အယ်ဒီတာ ဦးအုန်းမြင့်နှင့် သွားတိုးသည်။

“ကျနော် အခု သရက်မြို့ ကလေးထောင်က ပြောနေပါတယ်။ သတင်း ထောက်တင်မောင်လေ”

တင်မောင်က လှမ်း၍ ပြောသောအခါ ဦးအုန်းမြင့်ခမြာ ဟယ်ကနဲ ဖြစ် သွားရှာ၏။ သတင်းထောက် ပေါက်စနကလေးတယောက် ရာဇဝတ်မှု တခုခုဖြင့် ကလေးထောင်သို့ ရောက်နေပြီဟု တွေးမိမှားကာ “ဘာမှုတုံး။ ဘယ်တုန်းက ရောက်တာတုံး။ အာမခံလိုသလား” ဆက်တိုက်မေးတော့ သည်။ ညောင်ဦးမှ ပြန်လာခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ကလေးထောင်ရောက်လာပုံ မှာ ဆောင်းပါးရေးလို၍ ဖြစ်ကြောင်းပြောမှ သူ့မှာ ဟင်းချနိုင်ရှာ၏။

“ကျနော် မနက်ဖြန်ည ရန်ကုန်ရောက်ပါမယ်။ သဘက်ခါ စပြီး အလုပ်ဆင်းပါမယ်”

“မလိုပါဘူးဗျာ။ မဆင်းပါနဲ့”

ဦးအုန်းမြင့်က ထိုသို့ဖြေသဖြင့် အလုပ်ပြုတ်သွားလေပြီလားဟု စိတ် ပူမိရှာသည်။ အတန်ကြာမှ ဦးအုန်းမြင့်က ဆက်လက်၍ “သဘက်ခါ မေဒေး ဗျ။ တိုက်ပိတ်တယ်။ မေလ (၂) ရက်နေ့ကျမှ ဆင်းခဲ့ပါ” ဟု ပြောသဖြင့် စိတ် အေးသွားတော့သည်။

အလုပ်အတွက်လည်း စိတ်အေးရလေပြီ။ သူ၏ ရာထူးသည် တည် မြဲလျက်ရှိသေးလေသည်။ တင်မောင်တယောက် လေတချွန်ချွန်နှင့် အပျော် ကြီးပျော်သွားတော့သည်။

သတင်းစာလောက စာပေလောကသို့ ဝင်တော့မည်ဟူသော အသိ ဖြင့် တွေ့သမျှကို မှတ်ကာ တွေ့သမျှကို စာဖွဲ့တော့သည်။

မင်းလှမြို့သို့ သင်္ဘောဆိုက်စဉ်က မြို့ပေါ်တက်၍ ကြည့်သည်။ မင်းလှ ခံတပ်ကိုကြည့်ပြီး မင်းလှအိုးစည်တလုံး လက်ဆောင်ပေးရန် ဝယ်သည်။ ဆိုင်ရှင်မင်းလှသူကလေးကလည်း ချောလှသည်။ အိုးစည်နှင့်ခံတပ်သည် ကျော်ကြားသကဲ့သို့ သူကလေး၏ အလှကလည်း ကျော်ကြားထိုက်ပါသည် ဟု ကဗျာဉာဏ်ကွန့်လိုက်မိသေး၏။

မမင်းလှ

တမားမားလျှင်
 ရာဇဝင်၌
 ပေါ်လွင်ကျော်စွ
 အောင်ပွဲရသည်
 မင်းလှခံတပ်ပါတကား။
 တထိန်းထိန်းလျှင်
 မြန်ပြည်ခွင်၌
 ပေါ်လွင်ကျော်စွ
 တီးပီသသည်
 မင်းလှ အိုးစည်ပါတကား။
 တဝင့်ဝင့်လျှင် ခံတပ်ပြင်မှ
 ဆိုင်ရှင်ဈေးသည်
 လှရွှင်ကြည်သည်
 အိုးစည်ခံတပ်
 ကျော်မှန်ရပ်ထက်
 လှမြတ်ထူးစွ
 မောင်ထင်ရသည်
 မင်းလှခင်ပျိုပါတကား။ ။

(သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း။ ။ ဇွန်လ၊ ၁၉၄၇ ခု)

*

*

*

စီးတော်မြင်းကို ကန်ထုတ်ခြင်း

“မင်းတော်တော်ရှော်တဲ့ကောင်။ အလကားရွာပြန်သွားတယ်။ ဟိုကောင်
 တွေ အခု ဧရာမ သတင်းထောက်ကြီးတွေဖြစ်နေပြီ”

ဦးအုန်းခင်က တင်မောင်အား အပြစ်တင်သေးသည်။ သို့သော်
 တင်မောင်အား မည်သည့်အရည်အချင်းကို မျက်စိကျ၍လော မသိ၊ တလ
 (၁၀၀) စား အလုပ်သင်သတင်းထောက်အဖြစ် ၁၉၄၇-ခု၊ မေလ (၂)

ရက်နေ့ကစ၍ ခန့်အပ်လိုက်လေသည်။

ထိုအချိန်တွင် တင်မောင်နှင့်အတူ စာမေးပွဲဖြေပြီး အလုပ်ကြော့သူတို့ မှာ အမြဲတမ်း သတင်းထောက်ကြီးများ ဖြစ်နေကြလေပြီ။ သူတို့၏လစာမှာ (၁၇၅) ကျပ် ရကြပြီဟု သိရ၏။ တင်မောင်ကား ဝမ်းမနည်း။ အလုပ်ရဖို့သာ အရေးကြီးသည်။ အိမ်ကလည်း ထောက်ပံ့နေဆဲရှိသေးသည်မို့ ငွေရေးကြေးရေး ပူပန်စိတ်လုံးဝမရှိ။

တင်မောင်သည် မည်သည့်အလုပ်ကို ဖြစ်စေ၊ လုပ်ချင်သည့်အလုပ်မှ လုပ်သည်။ မလုပ်လိုလျှင် အလျဉ်းမလုပ်။ လုပ်ချင်၍ လုပ်ပါကလည်း စိတ်ရောကိုယ်ပါ ရှိသမျှ ခွန်အားကို သုံး၍ လုပ်လေ့ရှိသည်။ ပုံ၍ အောတတ်သူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူလုပ်သမျှလုပ်ငန်းတို့တွင် တိုးတက်မှုသည် တဟုန်ထိုး တက်လေ့ရှိသည်။

မေလအတွင်းက တလ (၁၀၀) ကျပ်စား သတင်းထောက်တင်မောင် သည် ဇွန်လတွင် (၁၂၅) ကျပ်စား၊ ဇူလိုင်လတွင် (၁၅၀) ကျပ်စား၊ ဩဂုတ်လတွင် (၁၇၅) ကျပ်စား သတင်းထောက်ကြီးဖြစ်သွားတော့သည်။ လေးလအကြာတွင် သူ့ထက်သာသောကြောင့် သူ့အရင် ရာထူးကြော့သူ သတင်းထောက်ကြီးများနှင့် တန်းတူဖြစ်သွားလေပြီ။

သို့သော် ထိုလေးလတာကာလအတွင်း ကြိုးစားရရှာသည်။ ပင်ပန်းမှု အတိုင်းအတာ ကြီးမားလှသည်။ တော်ရုံ ဇွဲရှိသူအဖို့ ထွက်ပြေးမိမည် ဖြစ်သည်။

အလုပ်စဝင်သည့် နေ့တွင် သူ့အား မှုခင်းသတင်းထောက်ထံသို့ အလုပ်သင်ရမည်ဟု အယ်ဒီတာက အပ်လိုက်သည်။

ရန်ကုန်ရေမဝသေး၊ ရန်ကုန်မြို့၏ ရပ်ကွက်များ၊ လမ်းများကိုလည်း မသိသေး၊ ပုလိပ်ဂတ်တဲများကိုလည်း မသိသေးသဖြင့် သူ့အား ‘ပြုတ်မနူး အညာသား’ ဟု သူ၏ ဆရာ သတင်းထောက်က ခေါ်သည်။

“ခင်ဗျားက နားမလည်သေးသူကိုးဗျ။ ခင်ဗျားကို ရန်ကုန်လမ်းတွေ သိဖို့ကစပြီး သင်ပေးရပါမယ်။ ဒီတော့ ကျုပ်သွားလိုက်ရာ မှန်သမျှကို ခင်ဗျားက လိုက်ခဲ့ပေတော့။ အဲ တခုတော့ ရှိတယ်။ တိုက်က ခင်ဗျားတစ်၊ ကျုပ်တစ်၊ စက်ဘီးပေးထားပေမယ့် နှစ်စီးသွားရရင် ရှုပ်တယ်။ ကျုပ်ရဲ့ စက်ဘီးကို အိမ်မှာထားခဲ့မယ်။ ခင်ဗျားက မနက်တိုင်း ခင်ဗျားရဲ့ စက်ဘီးနဲ့ ကျုပ်အိမ်လာခဲ့။ ကျုပ်ကိုတင်ပြီး နင်းပေတော့ ဟဲဟဲ”

တင်မောင့်အဖို့ သတင်းထောက် ပညာတော်သင်ရသော မဟာ သင်တန်းမှာ လန်ချားကုလား သင်တန်းနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်တော့သည်။ မူခင်းသတင်းထောက်သည် ကြည့်မြင်တိုင် အိုးဘိုဂတ်တဲမှ ပုစွန်တောင် ဂတ်တဲ၊ ထိုမှ တာမွေဂတ်တဲ၊ ထိုမှ တောင်လုံးပြန်ဂတ်တဲ၊ တဖန် ကမာရွတ် ဂတ်တဲ စသည်ဖြင့် သူသွားလိုသော ဂတ်တဲများကို တင်မောင်အား စက်ဘီး နှင်း၍ လိုက်ပို့စေ၏။ သူက စက်ဘီးရှေ့ တန်းဘားပေါ်မှ အခန့်သားထိုင်ကာ ပါးစပ်အမြှုပ်ထွက်မတတ် ဟောပြောသည်ကို တင်မောင်က လျှာထွက်လှ မတတ် မောဟိုက်စွာ စက်ဘီးနှင်းလျက် နာယူရရှိသည်။

သူအလိုရှိသော ဌာနသို့ ရောက်လျှင်လည်း တင်မောင်အား ရဲဌာန တွင်းသို့ မဝင်ရ။ အပြင်မှသာ စက်ဘီးတစ်စီးဖြင့် နေပူမိုးရွာထဲ၌ စောင့်နေစေ သည်။

“ဟင်းစားသာ ပေးနိုင်မယ်။ ပိုက်ချက်တော့ မပြနိုင်ဘူးဗျာ။ သတင်း ထောက်ဆိုတာ ကွန်တက်လို့ခေါ်တဲ့ အဆက်အသွယ်အရေးကြီးတယ်။ ရဲဌာနထဲမှာ ကျုပ်ရဲ့ မိတ်ဆွေ သတင်းပေးတွေရှိတယ်။ သူတို့နဲ့တော့ ဆက် မပေးနိုင်ဘူး။ ခင်ဗျားလို ပြုတ်မနူးအဖို့ ခုလို ရဲဌာနဘယ်မှာရှိတယ်ဆိုတာ သိရရင်ပဲ အတော်ပညာရနေပါပြီ” ဟု သူကဆိုလေမှ သူဆိုသည့်အတိုင်း သူပေးသမျှ ပညာကိုသာ တင်မောင်ယူရသည်။ ရဲဌာနသို့ လိုက်ခွင့်မပြုဘဲ ပုလိပ်ရုံးကြီး (ထိုစဉ်က ယခု မဂ်လမ်း ရဲရိပ်သာ၌ ရှိ၏။) သို့သာ လိုက်ခွင့် ပြုသည်။ သူ၏ဆရာသည် ပုလိပ်ရုံးကြီးတွင် နံနက် (၁၀) နာရီ ထုတ်ပြန် သော (၂၄-နာရီအတွင်းဖြစ်ပွားခဲ့သည့်) မူခင်းစာရင်းကို ကြည့်ကာ အမှု ကြီးလျှင် တင်မောင်တည်းဟူသော ယာဉ်ရထားနှင့် မည်မျှဝေးသော ရဲဌာန သို့မဆို သွား၍ သူကိုယ်တိုင် ကိုယ်တွေ့မျက်မြင် သတင်းယူသည်။ ကိုယ် တိုင်ရေးသည်။ သေးငယ်သော အမှု အသေးအဖွဲ့ ကုလားမ ကြေးအိုးပျောက် မှုကလေးများကို တင်မောင်အား ရေးသားစေ၏။

ဆရာသမား၏ စီးတော်မြင်းအဖြစ် လျှာထွက်အောင် အမှုထမ်းရင်း ဆရာသမားကို ချော့ရသေးသည်။ တင်မောင်အဖို့ သူရရှိသည့် နေ့တွက် အသပြာ နှစ်ကျပ်ထဲမှ ဆရာသမားအား လက်ဖက်ရည် ကော်ဖီမှ ကွမ်းရာ စီးကရက်အထိ ပူဇော်ပသရသည်။ ဤသို့ ခြေသုတ်ပုဆိုး မြေစွယ်ကျိုးသို့ ကျိုးကျိုးနှံ့နှံ့ အမှုထမ်းနိုင်မှ ဆရာဖြစ်သူက ကျေနပ်ကာ ပညာကို ပြပေး တော့သည်။ သို့မှသာ ဟင်းစားသာမက ပိုက်ချက်ပါ ပြတော့သည်။

“သတင်းထောက်ဆိုတာ ဘာကုန်း ခြောက်လုံး ကျေရတယ်” ဟု ဆရာ၏ ဆောင်ပုဒ်ကို အရကျက်ပြီးမှ ဆရာသမားနှင့်အတူ ရဲဌာနတွင်းသို့ ဝင်၍ လိုက်ပါခွင့်ကို ရရှိတော့သည်။

တင်မောင် ကျိုးနွံမှုကို ဆရာသမား မှုခင်းသတင်းထောက်ကြီးက ကျေနပ်ပြီးနောက် ရဲဌာနအသီးသီးသို့ အတွင်းထဲသို့ပါ ခေါ်သွားပြီး “သူက ကျနော်ရဲ့လက်ထောက်ပါ။ ကျနော်မလာနိုင်တဲ့အခါ သူ့ကိုလဲ သတင်းပေးပါ” ဟု စာရေးကြီးများနှင့် မိတ်ဆက်ပေးတော့သည်။

သတင်းထောက်ကြီးနှင့် တင်မောင်သည် ရွှေဂုံတိုင်လမ်း ဗမာ့ခေတ်မှ ထွက်လာခဲ့ရာ ပထမဆုံး ဗဟန်းရဲဌာနသို့ ဝင်ကြသည်။ စာရေးကြီးနှင့် အသင့်တွေ့သဖြင့် အဆင်ပြေခဲ့သည်။

ဗဟန်းရဲဌာနမှတဆင့် စက်ဘီးစီးကာ (တစီးထဲ နှစ်ယောက်စီးသည်။ တင်မောင်က နင်းရသည်။ ဆရာသတင်းထောက်ကြီးက ရှေ့မှ စီးသည်။) ရန်ကုန်မြို့တွင်းသို့ ဝင်ခဲ့သည်။ ဤအချိန်တွင် တင်မောင်သည် ရာထူးတက်နေလေပြီ။ ခါတိုင်းကဲ့သို့ ဌာန၏ အပြင်ဘက်မှ စောင့်မနေရတော့ဘဲ အတွင်းသို့ လိုက်ရုံမက သတင်းရနိုင်သူနှင့်ပင် မိတ်ဆက်ရတော့မည်ဖြစ်သည်။

တင်မောင်တို့ဝင်သွားချိန်၌ (ယခုအခေါ်အားဖြင့် တပ်ကြပ်ကြီး ဖြစ်သူ) ရဲစာရေးကြီးမှာ အလုပ်ရှုပ်နေသည်။ စာရင်းများ၊ မှတ်တမ်းများ ရေးမှတ်နေသည်။ တင်မောင်နှင့် သူ၏ဆရာ သတင်းထောက်တို့သည် စာရေးကြီး၏ စားပွဲရှေ့၌ ထားရှိသော ခုံရည်ကြီး၌ ဝင်၍ ထိုင်ကြသည်။ တင်မောင်၏ ဆရာဖြစ်သူ သတင်းထောက်ကြီးက သူ၏အိတ်ထဲမှ စီးကရက်ဘူး (ထိုစီးကရက်ဘူးမှာ တင်မောင်က မျက်နှာလို မျက်နှာရ ဝယ်ပြီး ပူဇော်ထားသော ဘူး ဖြစ်သည်။) ကိုထုတ်၍ စာရေးကြီးအား တည်သံသည်။ စာရေးကြီးအား မီးညှိပေးပြီး သူကလည်း စတင်ပါပါ တလိပ်ထုတ်သောက်သည်။ စာရေးကြီးသည် စာရွက်များ၊ စာအုပ်များနှင့် အလုပ်များနေသည့်အထဲမှ တင်မောင်၏ဆရာ သတင်းထောက်ကြီးခင်းသော စီးကရက်ကိုမူ ဆွဲ၍ သောက်နိုင်လိုက်သေးသည်။

တင်မောင်သည် ဆေးလိပ်သောက်သူမဟုတ်ပါ။ စာရေးကြီးက ဆေးလိပ်ကိုရှုပြီး စာရေးနေခိုက် ဆရာသတင်းထောက်ကြီးက ဆေးလိပ်ကို မှိန်း၍ နေနိုင်ပါသည်။ တင်မောင်မှာမူ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်သူတို့ ထုံးစံအတိုင်း ယောင်ချာချာ ဖြစ်နေသည်။ စာရေးကြီးကလည်း လူစိမ်း

ဖြစ်နေပြန်သဖြင့် ခပ်ကြောင်ကြောင်နှင့် မနေတတ် မထိုင်တတ် ဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် တင်မောင်သည် လက်ထဲ၌ ပါလာသော ခဲတံကလေးဖြင့် စာရေးကြီး၏ အလုပ်စားပွဲကို တက်တက် တက်တက် တက်တက်ဟု ခေါက်နေမိသည်။ ကြေးနန်းနှင့် ကြီးမဲ့ကြေးနန်းရိုက်ကြားသော သင်္ကေတများကို အမှတ်တမဲ့ လေ့ကျင့်နေမိသည်။

မည်မျှ ကြာကြာ စားပွဲကိုခေါက်နေမိသည် မသိလိုက်ပါ။ အမှုတွဲများနှင့် အလုပ်ရှုပ်နေသော စာရေးကြီးသည် အမှတ်တမဲ့ ရေးမှတ်နေရာမှ တင်မောင်၏ စားပွဲခေါက်သံကို ရုတ်တရက် တောက်တောက် တက်တက်နှင့် ကြားသွားပြီး သတိပြုမိဟန်တူသည်။ စာရေးကြီးသည် မည်သို့မျှ မပြောဘဲ ဝုန်းကနဲ ထလိုက်သည်။ သူထိုင်နေရာဘက်မှ လျင်မြန်သွက်လက်စွာ ထွက်လာပြီး တင်မောင်နှင့် သူ၏ဆရာ သတင်းထောက်ကြီး ထိုင်သည့်ဘက်သို့ ပြေးလာသည်။ ရဲဌာန စားပွဲတို့မှာ ကြီးမားရှည်လျားလွန်းသော်လည်း သူ၏အရှိန်သည် လျင်မြန်ပြင်းထန်လှသဖြင့် တင်မောင်၏အနီးသို့ ရုတ်ခြည်းရောက်လာသည်။

ထို့နောက် စာရေးကြီးက မပြောမဆိုဘဲ တင်မောင်၏ ဂုတ်ကို ဆွဲလိုက်သည်။ ရဲစာရေးကြီးသည် အရပ်မြင့်မားပြီး သန်မာထွားကျိုင်းသူ ဖြစ်သည်။ တင်မောင်မှာ ထိုစဉ်က အသက် (၂၀) ဝန်းကျင်၌ ရှိသေးပြီး သေးကွေးပိန်လှီလှသူတစ်ဦးဖြစ်ရာ စာရေးကြီးက လည်ဂုတ်ကို ဆွဲသောအခါ ကြောင်နာကလေးတကောင်သဖွယ် သူ၏ လက်တွင်းသို့ ပါသွားလေသည်။ စာရေးကြီးက တင်မောင်အား ဂုတ်မှာ ဆွဲလိုက်သောအခါ တင်မောင်ခမြောမှာ မျက်လုံးများ ပြာပြီး ထိတ်လန့်သွားရှာသည်။ တောမှရောက်စ သတင်းထောက်ပေါက်စန ဖြစ်ခါစသာ ဖြစ်သဖြင့် ‘ငါဘာလုပ်မိပါလိမ့်၊ ငါ့ကို အချုပ်ထဲ သွင်းတော့မယ်ထင်တယ်’ ဟု တဒင်္ဂီမျှ တုန်လှုပ်သွားမိရှာသည်။

စာရေးကြီးသည် တင်မောင်အား ရဲဌာန အချုပ်ခန်းအတွင်းသို့ မသွင်းဘဲ ရဲဌာနအပြင်ဘက်သို့ ဆွဲထုတ်လိုက်သည်။ သူ၏ပါးစပ်မှ မပီမသ ရွတ်ဆို ကြိမ်းမောင်းပြီး တင်မောင်အား ဌာနအပြင်ဘက်သို့ (ကန်မထုတ်ရုံတမယ်) တွန်းထိုး၍ ပို့လိုက်ပြီး ပြန်ဝင်သွားပါသည်။

ရဲဌာနရှေ့ လေးဘက်တွားကလေးကျလာသော တင်မောင်မှာ ကန်ထုတ်ခံရသည့် ခွေးဝဲစားအလား ဖုတ်ဖက်ခါထလိုက်ပြီး စက်ဘီးဆီသို့ သွားရသည်။ ရဲဌာနတွင်းသို့လည်း မဝင်ဝံ့။ အပြင်ဘက်၌ ရစ်သီရစ်သီနှင့် စောင့်နေရရှာ၏။

အတန်ကြာမှ တင်မောင်၏ ဆရာ သတင်းထောက်ကြီး ထွက်လာ တော့သည်။ သူ၏ မျက်နှာ မကောင်းလှ။ စိတ်ဆိုးနေသည်။

“မင်း တော်တော်ကို ရှောင်တဲ့ ကောင်ပါလားကွာ”

“ကျနော် ဘာလုပ်မိလို့လဲဗျာ”

“မင်းအဖို့ရော ငါ့အဖို့ပါ။ ဟောဒီ ကျောက်တံတားရဲဌာနကို အနဲဆုံး တလလောက် ဝင်ခွင့်ရတော့မှာ မဟုတ်တော့ပါဘူးကွာ”

“ကျနော်ဘာလုပ်မိလို့လဲဗျာ။ ကျနော်ဘာမှားသလဲဗျာ”

“မင်းက ရာဇဝတ်အိုးကို တုတ်နဲ့ ထိုးတာကိုးကွ”

“ဘယ်လို ရာဇဝတ်အိုးလဲဗျ”

“နောက် မသေမချင်း မှတ်ပေတော့ ကိုယ့်လူရေ။ ရဲဌာနကို ရောက် ရင် ဘယ်သောအခါမှ ဘာအကြောင်းနဲ့မှ စားပွဲကို မခေါက်ပါလေနဲ့”

“စားပွဲခေါက်တာ ဘာပြုလို့လဲဗျ”

“စားပွဲခေါက်ရင် အမှုကြီးလာတတ်တယ်လို့ ရဲဌာနတွေမှာ အယူ သည်း စွဲလမ်းမှုရှိတယ်။ ဌာနက စားပွဲကို ခေါက်ရင် လူသတ်မှုစတဲ့ ကြီးကျယ် တဲ့ ရာဇဝတ်မှုကြီးတွေ ဖြစ်တတ်တယ်။ ရဲဌာနကို ရောက်တတ်တယ်ကွ။ ဒါကြောင့် မောင်ရင်က စားပွဲကို ခေါက်လိုက်တာဟာ ရာဇဝတ်အိုးကို တုတ်နဲ့ ထိုးလိုက်တာပဲကွ”

“ဗျာ ဒီခေတ်ကြီးထဲမှာ လက်တွေ့ သတ္တိ ဗျတ္တိ ပြုရမယ့် ရဲတွေက အယူသည်းရတယ်လို့ဗျာ”

“ဒီခေတ်တွေ ဒီခေတ်တွေ လုပ်မနေနဲ့။ သူတို့တတွေ အယူသည်းကြ တာလဲ မဆိုးဘူး။ အတော်မှန်တယ်။ ဒီနေ့အဖို့ မောင်ရင် စောင့်ကြည့် ပေတော့။ ကျောက်တံတား ရဲဌာနမှာ လူသတ်မှုလောက် အနဲဆုံးရှိမယ့် အမှုကြီးတခုတော့ ရောက်တော့မှာပဲ။ ကိုယ်တို့တော့ ငတ်တော့တာပဲ။ ဒီ ဌာနကို ဒီနေ့အဖို့ မဝင်နိုင်တော့ဘူး။ ဒီတော့ လာတော့မယ့် အမှုကြီးကို ကောင်းကောင်းမရတော့ဘူးပေါ့။ တတ်နိုင်ပါဘူးလေ။ ဟံသာဝတီ သတင်း စာက ငနဲကိုလွတ်ပြီး သတင်းယူပေးပါအုံးလို့ စစ်ကူတောင်းရမှာပဲ”

ထိုနောက် တင်မောင်တို့ ဆရာတပည့်နှစ်ဦးသား ကျောက်တံတား ရဲဌာနမှ ဆုတ်ခွာခဲ့ကြရသည်။ ဆရာသတင်းထောက်ကြီးက တတွတ်တွတ် နှင့် မြည်တွန်တောက်တီးနေသောကြောင့် ဆရာသမားအား နံနက်စာကျွေး ပြီး ချောရသေးသည်။

ဤကား တင်မောင့်အဖို့ သတင်းထောက်ပေါက်စနာဝက ပထမဆုံး ကြုံတွေ့ရသော မဟာ စွန့်စားခန်းကြီးဖြစ်တော့သည်။

ထိုစွန့်စားခန်းအရ သတင်းထောက်ပေါက်စနကလေးဖြစ်သော တင်မောင့်အဖို့ အကြီးဆုံး သင်ခန်းစာမှာ ‘ရဲဌာနမှ စာရေးကြီး၏ စားပွဲခုံကို မည်သည့်အခါမှ မခေါက်လေနှင့်’ ဟူသော ကျင့်ထုံးဖြစ်တော့သည်။

သတင်းထောက်လုပ်မည့်သူများ၊ မှုခင်းသတင်းထောက်မှ စတင်၍ အမှုထမ်းကြရာ၌ အရေးအကြီးဆုံးမှာ ရဲဌာနမှ စားပွဲကို မခေါက်မိကြရန်ဖြစ်သည်။

မှုခင်းသတင်းထောက် လုပ်မည်ကြံလျှင် ရဲဌာနမှ စားပွဲကို မခေါက်ရဟူ၍ ဆိုသော်ငြားလည်း သတင်းစာပညာဟူသည်မှာ များသောအားဖြင့် မည်သည့်အရာမှ အတိအကျ ကန့်သတ်ချက်မရှိ။ ပုံသေကားကျ မရှိ။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးမှုလုပ်ငန်း၌ စပါးစေ့စိုက်လျှင် စပါးပင် ထွက်သည်။ ဂျုံစေ့စိုက်က ဂျုံပင်ထွက်သည်။ စက်မှုလုပ်ငန်း၌ ငါးမူးလုံး မူလီကို ငါးမူးလုံး ဝက်အူနှင့် ကြပ်ရသည် စသည်ဖြင့် အတိအကျ ပုံသေကားကျ ရှိပါသည်။ သတင်းစာပညာ၌မူ အရာရာကို သူ့စည်းကမ်း သူ့မူဟူ၍ သတ်မှတ်ချက် မထားရှိသော်လည်း တသွေမတိမ်းလိုက်နာရမည်ဟု မဆို။

သတင်းထောက်စည်းကမ်း၌ ရဲစာရေးကြီး၏ ခုံကို မခေါက်ရဟု အတိအကျ စည်းကမ်းရှိနေသော်လည်း ရံဖန်ရံခါ ရဲစာရေးကြီး၏ ခုံကို ခေါက်သင့်သည့်အခါ၌ ခေါက်ရပါသေးသည်။

ထိုနေ့က တင်မောင်၏ ခုံခေါက်မှုကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာ သတင်းထောက်ကြီးက ပြောသေးသည်။

“မောင်ရင့်ကို ဆူမယ့်သာဆူရတယ်၊ မောင်ရင့်ကို ပြောမယ့်သာ ပြောရတယ်၊ ရဲစာရေးကြီးရဲ့ခုံကို ခေါက်ခဲ့တာကလဲ ခပ်ကောင်းကောင်းပဲကွ။ ဒီနေ့ သတင်း သိပ်ရှားတယ်။ ရာဇဝတ်မှုသတင်းလဲ ခြောက်တယ်ကွ။ ခိုးမှု အသေးအဖွဲကလွဲလို့ ဘာမှ ရေးစရာ သတင်းမရှိဘူး။ ဒီတော့ မောင်ရင့်က စာရေးကြီးရဲ့ စားပွဲကို ခေါက်လိုက်တော့ ကျောက်တံတား ရဲဌာနမှာ အမှုကြီးတခု လာဖို့တော့ သေချာနေပြီကွ”

ဆရာသတင်းထောက်ကြီးက ဆိုသည့်အတိုင်းပင်၊ ရဲစာရေးကြီး၏ အယူသည် အယူအဆ အတိုင်းပင်၊ တင်မောင်က ရဲစာရေးကြီး၏ စားပွဲကို ခေါက်သည့်နေ့က ကျောက်တံတားအပိုင်၌ နှစ်လောင်းပြိုင် လူသတ်မှုကြီး

တမူနှင့် လူသေအောင် ကားတိုက်မှုကြီးတမူ ဖြစ်ပွားခဲ့လေသည်။

စောစောက ရာဇဝတ်မှုသတင်း ရှားပါးနေသော ထိုနေ့အဖို့ မှုခင်း သတင်းထောက်တို့မှာ အမှုကြီးများကို ရလိုက်ကြတော့သည်။ တင်မောင်တို့ တိုက်အတွက်မူ ထိုနေ့ကစ၍ တလခန့်တိုင်တိုင် ကျောက်တံတားရဲဌာန အတွင်းသို့ မသိနိုင်ကြသဖြင့် အခြား သတင်းထောက်တို့ထံမှ လက်ဆင့်ကမ်း သတင်းကိုသာ ယူခဲ့ကြရလေသည်။

နောက်ပိုင်း၌ မှုခင်းသတင်းထောက်တို့အဖို့ မှုခင်းသတင်း ရှားပါး သည့်နေ့များ၌ မှုခင်းသတင်းကြီးများ လာပါလော့ဟူသော အဓိပ္ပာယ်နှင့် ရဲစာရေးကြီးတို့၏ စားပွဲကို ခိုးခေါက်မိခဲ့သည်များလည်း ရှိခဲ့သည်။ ဈေးသည် က ဈေးဝယ်ခေါ်ရန် ဈေးတောင်းကို ခေါက်သည့်သဘောထက် စုန်းကဝေ ဆရာတို့က အလောင်းလာရန် ခေါင်းကြီးကို အရိုးနှင့်ခေါက်သည့် အဓိပ္ပာယ် ကို ဆောင်ပေသည်။

ရဲစာရေးကြီးနှင့်တကွ ဌာနအတွင်းရှိ ရဲသားများ၊ ရဲအရာရှိများ မသိအောင် ရဲစာရေးကြီး၏ စားပွဲကိုခေါက်ရသည်မှာ မလွယ်။ အပေါ်က စာအုပ်များကွယ်၍ဖြစ်စေ၊ လွယ်အိတ်များကို လွယ်၍ဖြစ်စေ ခေါက်ရသည်။ အဖော် သတင်းထောက်ဖြစ်သူကလည်း ကိုယ်လုံးနှင့် ကွယ်ပေးရသည်။ ဤသို့ရဲစာရေးကြီး၏ စားပွဲကိုခေါက်ရသည်မှာ မိသွားပါက ရဲအရာရှိများ ၏ ဂုတ်ဆွဲထုတ်ခြင်း၊ ဆဲဆိုကြိမ်းမောင်းခြင်းကို ခံရတတ်သဖြင့် သတင်း ထောက်ကြီးတို့က မျက်နှာအငယ်ဆုံး သတင်းထောက်ကလေးများကို တာဝန်ပေးလေ့ရှိသည်။ တင်မောင်အဖို့ ထိုတာဝန်ကို မကြာခဏယူရသည်။ ရဲစာရေးကြီးနှင့် အရာရှိများ မသိသဖြင့် ထွက်လာခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း၌ အဆို ပါ ရဲဌာနသို့ အမှုကြီးများလာသည်ကို ရဲခွဲဖူးသည်လည်း ရှိသည်။ ရဲအရာ ရှိများ မိသွားပြီး ဂုတ်ဆွဲထုတ်ခြင်း၊ ဆဲဆိုကြိမ်းမောင်းခြင်းတို့ကို ခံခဲ့ရသည် လည်း ရှိသည်။

မှုခင်းသတင်းထောက်ကြီး၏ တပည့် စက်ဘီးဒရိုင်ဘာအဖြစ် တလ ကျော် အမှုထမ်းပြီးသောအခါတွင် တင်မောင်အား အထွေထွေ သတင်း ထောက်ကြီးထံသို့ အလုပ်သင် ပို့လိုက်ပြန်သည်။ သူ့ကိုလည်း တင်မောင် က စက်ဘီးနင်းအဖြစ် အမှုထမ်းရပြန်သည်။ မှုခင်းသတင်းထောက်မှာ ပိန်ပိန်လှိုလှိုဖြစ်သဖြင့် စက်ဘီးရှေ့မှတင်၍ နင်းပို့ရသည်မှာ များစွာ မပင်ပန်း လှသော်လည်း အထွေထွေသတင်းထောက်ကြီးမှာ တင်မောင်၏ ကိုယ်လုံး

ကလေးထက် နှစ်ဆကျော် လေးသည့်တိုင် ဝဖြိုးလှသည်မို့ တင်မောင်ခမြာ မှာ နုံးချီသွားသည့်တိုင် မောဟိုက်နေလေ့ရှိသည်။

ထိုစဉ်ကာလက တင်မောင်၏ တနေ့တာ တာဝန်မှာ ...

နံနက် (၇) နာရီမှ (၉) နာရီ၊ မိမိနေထိုင်ရာ လသာလမ်းမှ စဉ့်အိုး တန်းလမ်းမတော် ဆိပ်ကမ်းသွားကာ ညက ဆိုက်သော မြစ်ဝကျွန်းပေါ် မော်တော်များ ဒမြတိုက်မှု၊ ဘိန်းမိမှုစသော အမှုများ ရှိမရှိ စုံစမ်းရသည်။ စဉ့်အိုးတန်းထိပ်ရှိ ရေယာဉ်များ အစည်းအရုံးတွင် စတည်းချကာ ညနေပိုင်း ထွက်မည့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ရေယာဉ်များ နာမည်စာရင်းနှင့် အချိန်ကို ယူရသည်။

(၉) နာရီမှ (၉) နာရီခွဲအတွင်း လသာလမ်း အိမ်သို့ ပြန်ကာ နံနက် စာ အမြန်စားပြီး တိုက်သို့ စက်ဘီးနှင့် သွားရသည်။ ညနေထွက်မည့် မော် တော်စာရင်းနှင့် ရေကြောင်းခရီးနှင့် ပတ်သက်သည့် မှုခင်းများရှိက ထိုသ တင်းကို ဗမာ့ခေတ် ညနေသတင်းစာ ပုံနှိပ်ချိန်အထိ ရေးပေးရသည်။

(၁၀) နာရီခွဲမှ ညနေ (၄) နာရီ၊ တနေ့တာလုံး သတင်းထောက် ကြီးများ၏ စီးတော်မြင်းအဖြစ် အမှုထမ်းရင်း တွဲ၍ သတင်းလိုက်ရပြန်သည်။

(၄) နာရီမှ (၆) နာရီ၊ တိုက်သို့ သွား၍ သတင်းရေးရသည်။

(၆) နာရီမှ (၇) နာရီ၊ ညစာစား။

(၇) နာရီမှ (၉) နာရီ၊ တက္ကသိုလ်ဝင် ညကျောင်းတက်သည်။

(၉) နာရီမှာ (၁၁) နာရီ၊ သတင်းစာ နောက်ဆုံး စက်တင်ချိန်အထိ ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီး ရုံးခန်းတယ်လီဖုန်း ဘေး၌ ထိုင်နေရသည်။ ဆေးရုံကြီးသို့ ညပိုင်းလာသမျှ လူနာများကို စောင့်ကြည့်ကာ မှုခင်းဖြစ်ပါက စုံစမ်းမေးမြန်း ၍ တိုက်သို့ တယ်လီဖုန်းနှင့် ပို့ရသည်။ တိုက်က သတင်းအစအနရသဖြင့် သတင်းလိုက်စေလိုကလည်း တယ်လီဖုန်းနှင့် ခိုင်းလျှင် လိုက်၍ ပေးရသည်။

ည (၁၁) နာရီတွင်မှ အယ်ဒီတာထံသို့ “ဒီည ဖောင်ပိတ်ပြီးရင် ကျနော်ပြန်ပါတော့မည်” ဟု ဖုံးဆက်၍ ပြောပြီးမှ ပြန်ရသည်။

ဤအစီအစဉ်အတိုင်း နေ့စဉ်မှန်မှန်လုပ်ရသည်။ သတင်းထောက်တို့ အဖို့ မှန်မှန်လုပ်မှရသည့်အချိန်ကို မလစ်ဟင်းရန် အရေးကြီးသည်။ ဆေးရုံ ကြီးသို့ သွား၍ ညစဉ် သုံးနာရီခန့် ထိုင်သော်လည်း အမှုလာကောင်းမှ လာ သည်။ အမှုမလာဟု ထင်ကာ မသွားဘဲ ရုပ်ရှင်သို့ လစ်မိလျှင် ထိုနေ့တွင်မှ အမှုကြီးလာတတ်သည်မို့ လစ်မှု လည်မှုကို မပြုဝံ့။

မိဘများက အိမ်၌နေလျှင်လည်း ဖူးဖူးမှုတ်ထားသည်။ ရန်ကုန်သို့

ပို့ရန်လည်း ငွေလိုသမျှ ပို့ပေးကာ နေရေး ထိုင်ရေး စားရေးသောက်ရေး ကစ၍ အစစအဆင်ပြေအောင် စီစဉ်ပေးထားပါလျက် သတင်းထောက် လုပ်မိသည်မှာ ဆင်းရဲဇာတာပါ၍လောဟု သူ့ဘာသာသူ တွေးမိသည်။ တနယ်လုံး ခြေလျှင်လှည့်၍ စည်းရုံးခဲ့ဖူးသည့် နိုင်ငံရေးသမားဖွဲ့၊ စာပေဖွဲ့နှင့် သတင်းစာမှော်ဝင်နေပြီဖြစ်၍ စိတ်ပျက်မှု အားလျော့မှု မရှိဘဲ ပင်ပန်းလှသည့် အကြားမှ တက်ကြွနေခဲ့သည်။

* * *

စာပေလောကသို့

တင်မောင်အဖို့ အထွေထွေ သတင်းထောက်ကြီး၏ စီးတော်မြင်းအဖြစ် အမှု ထမ်းရရာ၌ သူ့ဆရာမှာ ဝလွန်းသဖြင့် ပင်ပန်းလှသော်လည်း အခွင့်အရေး တိုး၍ ရလာခဲ့သည်။ အထွေထွေ သတင်းထောက်ကြီးသည် အပျင်းထူသည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းမရေးဘဲ တင်မောင်အား ရေးစေသည်။ မှုခင်းသတင်း ထောက် တပည့်ဘဝတွင်မူ သတင်းရှည် သတင်းကောင်းမှန်သမျှ ဆရာကိုယ် တိုင်ရေးသဖြင့် တင်မောင်ရေးခွင့်မရခဲ့ပေ။

ဤတွင် တင်မောင်အဖို့ ဘုန်းစွမ်းနှင့် လူစကို ပြခွင့်ကြုံလာသည်။ သတင်းရှည်ကြီးများကို ဖွဲ့နွဲ့၍ ရေးခွင့်ရလာသောအခါ အယ်ဒီတာဖြစ်သူက သူ၏ လက်စလက်နကို သိလာသည်။ သိလာသည့်အတိုင်း အလားအလာ ရှိသည်ကို မြင်သဖြင့် အားပေးသင်ပြသည်။

အယ်ဒီတာ ဦးအုန်းမြင့်ကသာမက ဦးအုန်းခင်ကပင် ဗမာ့ခေတ်၏ အယ်ဆုံးသော သတင်းထောက်ကလေး တင်မောင်အား သတင်းရေးနည်း ကို ဖိ၍ သင်ပေးသည်။

တခါတွင် သတင်းထောက်ဝါ လေးလမျှကြာပြီဖြစ်သော သတင်း ထောက်တင်မောင်၏ သတင်းတပုဒ်ကို ဦးအုန်းခင်က အယ်ဒီတာ စားပွဲပေါ် မှ ယူ၍ ဖတ်ကြည့်ကာ “မင်းရေးတာ ရှည်လွန်းတယ်” ဟု ဆိုပြီး ပြင်၍ ရေးစေသည်။

တင်မောင်က ဒုတိယကြိမ်ပြင်ရေးသည်ကိုလည်း “ရှည်သေးသည်” ဟု ဆိုပြန်သဖြင့် ထပ်၍ ရေးရပြန်သည်။ ထိုသတင်းကို လေးကြိမ်ရေးပေးမှ

ဦးအုန်းခင်က လက်ခံသည်။

သတင်းစာဟူရာ၌ အများပြည်သူတို့အတွက် သတင်းများများ စုံစုံ ပေးနိုင်ရမည်ဖြစ်ရာ ပေးမည့် သတင်းမှာ လိုရင်းကို တိုတိုနှင့် စုံစုံရေးရမည်။ စာလုံးအပိုဟူ၍ တလုံးပိုလျှင် စာဖတ်ပရိသတ်အဖို့ သိသင့်သော အခြား သတင်းမှ အချက်စာလုံးတလုံး လျော့သွားသည်မို့ တတ်နိုင်သမျှ တိုတိုနှင့် လိုရင်းရေးရမည်။ သို့သော် သင့်တင့်သော ဖွဲ့နွဲ့မှုကို ဖွဲ့သင့်သော သတင်း၌ ဖွဲ့ရမည်။ စာပေဆန်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း တိုရမည် စသည့် သတင်းစာ ရေး နည်းပညာကို ရိပ်စားမိလာသောအခါ၌ တင်မောင်သည် ဦးအုန်းခင်နှင့် ဦးအုန်းမြင့်တို့ကို ကျေးဇူးတင်၍ မဆုံးတော့ပြီ။

ဦးအုန်းခင်နှင့် ဦးအုန်းမြင့်တို့က အကြိမ်ကြိမ် အတိုရေးမှုကိုသာ လေ့ ကျင့်ပေးသဖြင့် တင်မောင်ခမြာမှာ အသားကျပြေးရန်သာ ကျင့်ထားသော မြင်းကဲ့သို့ အခြားနည်းဖြင့် မပြေးတတ်တော့ချေ။ နောက်ပိုင်း စာပေလောကသို့ ဝင်ရာ၌ ဝတ္ထုတိုများဖြင့်သာ ဝင်နိုင်ပြီး ဝတ္ထုရှည်ကိုပင် ရေးမရတော့ သည့်တိုင် သတင်းများ တိုတိုရေးသားမှု အလေ့အကျင့်ကြောင့် လက်သံပါ တိုသွားသည်။

သတင်းထောက်လုပ်သက် လေးလရှိသောအခါ တင်မောင်သည် လခစား (၁၇၅) ကျပ်စား လူတန်းစေ့ သတင်းထောက်အဖြစ်သို့ တက်ရ သည်။ အထွေအထွေ သတင်းထောက်ဟု ဌာနတခု တာဝန်ခံသတင်း ထောက် ဖြစ်လာရုံမကသေး၊ ရီရိုက်တာခေါ် သတင်းပြန်ရေး အကူအယ်ဒီ တာကလေးပါ ဖြစ်လာတော့သည်။

အခြားသတင်းထောက်များက တိုက်သို့ (၅) နာရီ (၆) နာရီမှ ပြန် လာကြရသည်။ သတင်းများများ မရှိသဖြင့် တိုက်သို့ မလာဘဲ တယ်လီဖုန်း နှင့်လည်း သတင်းပို့နိုင်သည်။ တင်မောင်အဖို့ နေ့စဉ် ညနေ (၃) နာရီတွင် တိုက်သို့ အရောက်ပြန်ရသည်။ နယ်သတင်းထောက်တို့၏ သတင်းများ၊ တယ် လီဖုန်းဖြင့် ပေးသော သတင်းများ၊ ရန်ကုန်မြို့ပေါ် သတင်းထောက်ကြီးများ ရေးကြသော်လည်း ရှည်လွန်းသော သတင်းများကို အတိုချုံးကာ ပြန်၍ ရေးရသည့် သတင်းပြန်ရေးမှု အယ်ဒီတာအဖြစ် တွဲဖက်၍ အမှုထမ်းရ လေပြီ။

တင်မောင်အဖို့ အယ်ဒီတာစားပွဲ၏ တဖက်စွန်းတွင် ထိုင်ခွင့်ရလေ သည်။

ရာထူးတိုးသည်နှင့်အမျှ တာဝန်များလာသည်။ တက္ကသိုလ်ဝင် စာ

မေးပွဲအတွက်လည်း စာကျက်ရသေးသည်။ တဘက်ကလည်း ဝတ္ထုများ ရေးသေး၏။

မူရင်းသတင်းထောက် လုပ်ငန်းကို ပြုသည့် သရုပ်ပြဝတ္ထုကလေးတပုဒ် (ဂျစ်သူလျှို။ ပဒေသာမဂ္ဂဇင်း) နှင့် စဉ်းအိုးတန်း ရေယာဉ်ဆိပ်ကမ်းတဲများမှ ဆင်းရဲသားတို့၏ ဘဝသရုပ်ဖော် ဝတ္ထုတို တပုဒ် (အသပြာတပဲ။ ရှုမဝ) တို့ကို ရေးပြီး စမ်းပို့လိုက်သည်။

ရက်သတ္တတပတ်မျှကြာလျှင် မျက်မှန်တဝင်းဝင်းနှင့် ရှုမဝမှ ဆိုသော အယ်ဒီတာတဦး (ငွေဥဒေါင်းခေါ် ဦးကြီးမောင်) လသာလမ်းရှိ တင်မောင်၏ နေအိမ်သို့ ရောက်လာလေသည်။

“မောင်ရင် အလုပ်အကိုင်ရှိသလား။ ဘာလုပ်စားသလဲ။ စာရေးလား။ ဘယ်ရုံးမှာ လုပ်သလဲ” ဟု ဦးကြီးမောင်က ခရီးရောက်မဆိုက်မေးသည်။

ဦးကြီးမောင်၏ ဟိတ်ဟန်သည် တော်ရုံတန်ရုံလူကို လန့်ဖျတ်သွားစေနိုင်သည့်အတိုင်း တင်မောင်မှာ လန့်သွားရှာသည်။ “ကျနော် သတင်းထောက်ပါ” မရဲတရဲ ဖြေရရှာ၏။

“တော်ပါသေးရဲ့။ သတင်းထောက်ဆိုရင် ဆက်လုပ်ပါ။ တခြား အလုပ် တခုခုလုပ်တယ်ဆိုရင် ထွက်ပြီး စာပေလောက ဝင်ခဲ့ပါလို့ ပြောမလို့ လိုက်လာတာ” ဟု သူက ဆိုသည်။

“မောင်ရင်ဝတ္ထုတွေက တယ်ကောင်းပါလား။ အလားအလာရှိလို့ ကျုပ်လိုက်လာတာပဲ။ မောင်ရင် ရေးနိုင်သမျှ ဝတ္ထုတွေကို ဆက်ရေးပေတော့။ စွဲမှာ မချပဲ” စသည်ဖြင့်လည်း ဦးကြီးမောင်က တင်မောင်အား အာဘောင်အာရင်းသန်သန်နှင့် ဗျာဒိတ်ချွေကာ ချီးကျူးတော့သည်။ တင်မောင်ခမြာမှာ နေစရာမရှိလောက်အောင် အနေကြုံသွားရှာပြီး မျက်နှာမထားတတ် ဖြစ်သွားတော့၏။

ဦးကြီးမောင် ပြန်သွားသောည၌ တင်မောင် အိပ်မပျက်တော့ချေ။ ရှုမဝ မဂ္ဂဇင်းမှ အယ်ဒီတာတဦးကိုယ်တိုင် အိမ်တိုင်ရာရောက် လာရောက်အား ပေးပြီဖြစ်ရာ သူ့အဖို့ စာပေလောက၏ လှေကားထစ်သို့လည်း ရောက်လာပြီ။ တက်ရုံသာ ရှိတော့သည်မဟုတ်လော။

ဦးကြီးမောင် (ဆရာငွေဥဒေါင်း) ဗျာဒိတ်ပေးသွားချိန်မှစ၍ တင်မောင်သည် ဝတ္ထုဆောင်းပါးနှင့် ပြဇာတ်တို့ကို ဖိကာ ရေးသည်။ ရေးသမျှကို မဂ္ဂဇင်းများကလည်း ယနေ့တိုင် လက်ခံသည်။

တင်မောင်၏ ဝတ္ထုအများကို မြန်မာ့အသံမှ (ကိုမင်းရှင်တို့က) ဇာတ်လမ်းပမာ နားဆင်စရာ အခန်းမှ လွှင့်ခဲ့သေးသည်။ ပြဇာတ်တပုဒ်ဆိုလျှင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ပြီး အမေရိကန် မဂ္ဂဇင်းတစောင်၌ ပုံနှိပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ သို့တိုင် စွံခဲ့၏။

သို့သော် တင်မောင်၏ ဝတ္ထုပေါင်းချုပ်၊ ပြဇာတ်ပေါင်းချုပ်၊ ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်စာအုပ်များ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသောအခါတွင်မူ ရောင်းမစွံပေ။ စာအုပ်အချို့မှာ ရောင်းမကုန်သဖြင့် အဟောင်းဈေးသို့ ပို့ရသည်။ အချို့သာ ရှော့ရှုစွာ ကုန်ခဲ့သည်။ တင်မောင်သည် စာအုပ်ဝယ်သူတို့က လက်ခံသော စာရေးဆရာမဟုတ်သေးပေ။

စာကောင်း၏ မကောင်း၏ကို သိလိုက ရောင်းချသော စောင်ရေကို မကြည့်ပါနှင့်၊ နောင်ဆယ်နှစ်ကြာသောအခါ တက္ကသိုလ်တို့၌ ထိုစာအုပ်ကို လေ့လာမှုရှိ၏ မရှိ၏ကို ကြည့်ကာ ဆုံးဖြတ်ပါဟု အဆိုရှိသည်။

တင်မောင်သည် သူ၏ ကလောင်အမည်ကို ဂျပန်ခေတ်ကပင် ရွေးခဲ့သည်။

ဝတ္ထုတပုဒ်ကို စာမျက်နှာ (၃၀) ပြည့်အောင်ရေးပြီး စာရေးဆရာအသင်းသို့ ပို့ကာ အသင်းသားလျှောက်စဉ်က သူ၏ ကလောင်အမည်ကို ရွေးခဲ့သည်။

ကလောင်အမည်ကို ရှည်ရှည်ဝေးဝေးမရှာဘဲ ကွန်မြူနစ်ပါတီ သင်တန်းများတက်စဉ်က သုံးခဲ့သော လျှို့ဝှက်အမည်ကိုပဲ ကလောင်အမည်ယူခဲ့သည်။

တင်မောင်၏ ဝတ္ထုများ၊ ဆောင်းပါးများသည် တပုဒ်ပြီးတပုဒ် ရှုမဝနှင့် ပဒေသာမဂ္ဂဇင်းတို့၌ ဆက်တိုက်ပါလာသည်။ သတင်းစာတိုက်၌လည်း အဆင်ပြေနေလေသည်။

သို့သော် တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲကိုမူ ပက်ကနဲ ကျသွားခဲ့တော့၏။

တနေ့လျှင် ညနေ (၇) နာရီမှ (၉) နာရီအထိ (၂) နာရီသာ ကျောင်းတက်ချိန်ရသော်လည်း သူ၏ အခြေခံပညာကြောင့် လွယ်လွယ်နှင့် အောင်မည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။

စာမေးပွဲကျသဖြင့် အမှတ်များ သွားကြည့်သောအခါ ဘာသာတိုင်းတွင် အမှတ် (၇၀) ပတ်ဝန်းကျင်ရှိသော်လည်း သင်္ချာဘာသာ၌မူ ရှက်ဖွယ်ကောင်းအောင် နိမ့်ကျသည်ကို တွေ့ရသည်။

ထိုနှစ်က နောက်ဆက်တွဲစာမေးပွဲကို နှစ်လခွာ၍ ကျင်းပပေးလေရာ

တင်မောင်သည် နှစ်လတာအတွင်း သင်္ချာတဘာသာတည်း သင်ယူရသည်။

ပြဋ္ဌာန်းသော အိုင်ဝင်နှင့် ဒေးသင်္ချာစာအုပ်မှ လေ့ကျင့်ခန်းများကို ပုစ္ဆာ (၁) မှ ပြဋ္ဌာန်းသော စာမျက်နှာအထိ တပုဒ်မကျန် အားလုံး တွက်ချက်လေ့ကျင့်သည်။ အက္ခရာသင်္ချာကိုလည်း ထို့အတူ အားလုံးတွက်ကာ လေ့ကျင့်သည်။ ဂျော်မက်ထရီကိုလည်း စိန္တီ တကဋ္ဌာ (၁) မှ (၄၇) အထိ အားလုံးသော လေ့ကျင့်ခန်းပုစ္ဆာ အားလုံးကို ရှစ်ပတ်နှင့်အပြီး လေ့ကျင့်တွက်ချက်သည်။

သို့သင်္ချာတဘာသာတည်း လေ့ကျင့်ပြီး စာမေးပွဲကို ဝင်ဖြေသော အခါတွင်မှ ရှောရှူစွာ အောင်လေတော့သည် (၁၉၄၈ မတ်လ)။

တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ အောင်မြင်သောအခါ တင်မောင်အဖို့ ပြဿနာတခုနှင့် ရင်ဆိုင်ရတော့သည်။

သတင်းထောက်လုပ်သည်ကို ကန့်ကွက်ခြင်း မပြုသော မိဘများက တက္ကသိုလ်မှာ ဆက်နေပါဟု ကြေးနန်းရိုက်လိုက်သည်။

သတင်းစာလုပ်ငန်းသို့ဝင်၍ လုပ်လိုကလည်း တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ရပြီးမှ လုပ်ပါဟု ဦးလေးတော်သူတဦးအား ရန်ကုန်သို့ စေလွှတ်ကာ ကျောင်းဆက်၍နေရန် တိုက်တွန်းစေသည်။

တင်မောင်အဖို့ တက္ကသိုလ်သို့ တက်လိုပါက သတင်းထောက်အဖြစ် မှ နုတ်ထွက်ရတော့မည်။ ယခုတက္ကသိုလ်ဝင် စာမေးပွဲဖြေသကဲ့သို့ တနေကုန် သတင်းထောက် လုပ်ကိုင်၍ မဖြစ်နိုင်။ သတင်းထောက်လုပ်ငန်းကိုလည်း မစွန့်လို။ တက္ကသိုလ်ကိုလည်း တက်လိုသည်။

ပြဿနာအတွက် မဝေခွဲနိုင်ရှိသောအခါ ဦးအုန်းမြင့်ကို အကြံတောင်းသည်။ သတင်းထောက်ဆက်လုပ်ကာ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရသည်အထိ အလွတ် သင်ယူပါ။ သူလည်း တတ်နိုင်သမျှ သင်ပေးမည်၊ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရရန်လည်း အရေးကြီးသည်ဟု သူက ဆို၏။

အယ်ဒီတာချုပ် ဦးအုန်းခင်အား တိုင်ပင်သောအခါတွင်မူ တခွန်းတည်းသော ပြတ်သားသော အဖြေကို ရသည်။

“မလိုပါဘူးကွာ။ မင်းသတင်းစာဆရာ လုပ်မယ်ဆိုရင် ဘွဲ့မလိုပါဘူးကွာ။ အရာရှိလုပ်ချင်ရင်တော့ သွားပေတော့။ မင်းအဖို့ ဘွဲ့ရဖို့ လေးနှစ်တောင် သင်ရမှာ။ အဲဒီလေးနှစ်အတွင်းမှာ ဗမာ့ခေတ်က တက္ကသိုလ်ထက် အဆ

အများကြီး ပညာပေးနိုင်ပါတယ်ကွာ။ နောက်ပြီး မင်းတက္ကသိုလ်သွားရင် ပြန်လာတော့ မင်းကလဲ သတင်းစာဘက်မှာ လုပ်ချင်စိတ် လျော့သွားမယ်။ ဗမာ့ခေတ်ကလဲ မင်းဖို့ နေရာရှိချင်မှ ရှိတော့မယ်ကွ။ ဒီတော့ မင်း တက္ကသိုလ် သွားမှာကို ငါတော့ ကန့်ကွက်တယ်ကွာ”

ဦးအုန်းခင်က တားသည်။

တင်မောင်က သူ၏ ဆရာ ဦးအုန်းခင်၏ စကားကို တသွေမတိမ်း နား ထောင်သည်။ တက္ကသိုလ်ကို မသွားတော့။ အလွတ်အပြင်မှ ဝင်ဖြေရန်သာ ဦးအုန်းမြင့်ထံ သင်တန်းတက်ခဲ့သည်။ စာမေးပွဲကြေးသွင်းပြီးမှ အကြောင်း မညီညွတ်သဖြင့် မဖြေဖြစ်ခဲ့တော့ချေ။

တင်မောင်သည် တက္ကသိုလ်သို့ မသွားဘဲ သတင်းထောက်အလုပ်ကို ဆက်၍ လုပ်ခဲ့သော်လည်း သတင်းထောက်လုပ်ရသည်ကို စိတ်အပျက်ပျက် ဖြစ်လာပြန်သည်။ သတင်းစာလုပ်ငန်းကို စိတ်ပျက်သည်မဟုတ်။ သတင်း ထောက်လုပ်ငန်းကို ကြောက်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ အယ်ဒီတာစစ်စစ်ဖြစ်လို စိတ် တဖွားဖွားပေါ်နေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ သတင်းထောက်လုပ်ငန်း မှာ တာဝန်ကြီးလေးလှသဖြင့် ဖြစ်သည်။

သတင်းထောက်အလုပ်မှာ အထက်လူကြီးက ဆူပူမှု၊ အပြစ်တင်မှုကို အရေထူထူဖြင့် ခံနိုင်သူတို့အဖို့ အစားရ အချောင်ဆုံးလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ အထက်လူကြီး၏ အပြစ်တင်ခြင်းကို မခံလိုသူတို့အဖို့ တာဝန်ကြီးလှသည်။

သတင်းထောက်သည် တနေ့တာအဖို့ သူတာဝန်ကျရာ လောကနှင့် နယ်မြေကို နားမျက်စိဖွင့်ထားရသည်။ များသောအားဖြင့် (မူခင်း အထွေထွေ၊ နိုင်ငံရေး၊ တရားရုံးစသည့် ကဏ္ဍများ) ထိုနယ်မြေမှာ ကျယ်လွန်းလှသည်။ ရံဖန်ရံခါ သတင်းလွတ်နိုင်သည်။ သတင်းလွတ်လျှင် အကြိမ်းခံရသည်မှာ များဖြစ်သည်။

“ဒီနေ့ သတင်းမထူးဘူး ဆရာ” ဟု တိုက်သို့ ဖုန်းဆက်လျှင် အယ် ဒီတာတို့က သူတို့လက်၌ သတင်းအလုံအလောက်ရှိပါက ကြည်ဖြူစွာ ခွင့် ပြုလေ့ရှိသော်လည်း နောက်တနေ့ အခြားသတင်းစာ၌ သတင်းထူးပါက ဘုံ ဆောင်လေ့ရှိသည်။

လောက၌ အယ်ဒီတာတို့၏ သတင်းဦး သတင်းထူးမက်နည်းမျိုးမှာ အခြားလောဘကြီးသူများနှင့် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်လောက်အောင် ကြီးမားလှတော့ သည်။ ငွေကိုမက်ခြင်းမဟုတ်။ ရာထူးကို မက်ခြင်းမဟုတ်။ သူ၏ သတင်းစာ

၌ ပြိုင်ဘက်သတင်းစာများထက် ထူးသော ဦးသော သတင်းရရေးကိုမူ ပြင်းပြစွာ မက်မောတတ်ကြသည်။

တင်မောင်သည် ထိုအယ်ဒီတာတို့၏ သတင်းထူးဦး လောဘအတွက် ကြိမ်းမောင်းမှုဒဏ်ကြောင့် အယ်ဒီတာဖြစ်ရန် အားထုတ်ခဲ့သည်။ သူ့ကိုယ် တိုင် အယ်ဒီတာဖြစ်သောအခါ၌လည်း နောင်တော်များအတိုင်းပင် သတင်း လောဘကြီးသည်သာ။ သတင်းလောဘအတွက် မပြုအပ်သည်ကိုပင် ပြုမိ သည့်အခါ ရှိသေး၏။

*

*

*

မြန်မြန်သေပါစေ

“သေမှာဖြင့်လဲ မြန်မြန်သေပါစေတော့ဗျာ”

လူသားတဦးကို သေပါစေတော့ဟု အမှတ်မထင် ဆုတောင်းလိုက် မိသည်ကို သတိရလျှင် ရချင်း တင်မောင်သည် သူ၏ စိတ်ကို ထိန်းချုပ်ကာ ‘မပြုအပ်သော အမှုပါကလား’ ဟု ချက်ချင်း သံဝေဂရမိ၏။

လူသားတဦးအား မြန်မြန်သေပါစေတော့ဟု တဒင်္ဂီမျှ ဆုတောင်း ညည်းညူခဲ့မိသည့် ထိုအဖြစ်အပျက်ကို တွေးမိတိုင်း တွေးမိတိုင်း သူ့ကိုယ် သူ အပြစ်တင်၍ မဆုံးတော့ပေ။

ဆေးရုံပေါ်၌ သေလုဆဲဆဲ လူနာတဦး၏ အသက်ကို ပြန်ရှင်နိုင်ရန် ဆရာဝန်ကြီးများက သေမင်းနှင့် ဖက်ပြိုင်ကုသနေစဉ် တင်မောင်က ဆေးရုံ အောက်မှနေပြီး ‘သေမှာဖြင့် မြန်မြန်သေပါစေတော့ဗျာ’ ဟု အမှတ်မထင် ဆုတောင်းမိခြင်းသည် (တဒင်္ဂီအတွင်း မပြုအပ်သော အမှုဟု သတိရကာ ချက်ချင်း သံဝေဂရသည်ဆိုသော်လည်း) အပြစ်ကား ကြီးလှတော့၏။

သူ့ကိုယ်သူ အပြစ်မလွှတ်နိုင်။

သို့သော် ‘ဆရာကားတိုက်မှု သတင်းတပုဒ်ပါတယ်’၊ ‘ဒမြမှု တခုပါ တယ်’ ဟု ပါးစပ်ဖြင့် အစီရင်ခံတိုင်း ‘လူသေသေးလား’၊ ‘တော်တော်များ များ သေရဲ့လား’ ဟု မေးလေ့ရှိသော သူ၏ အယ်ဒီတာနှင့် စာပါက တင် မောင်၏ ပြစ်မှုသည် တော်ပေသေးသည်။

သတင်းစာတို့အဖို့ သတင်းသာလျှင် အဓိကဖြစ်ရာ လူမသေသော

ကားတိုက်မှုသည် သတင်းစာထဲ၌ ထည့်သွင်းဖော်ပြလောက်အောင် အရေး မကြီးလှသောကြောင့် ဤသို့ မေးတတ်ခြင်းဖြစ်၏။

တနည်းအားဖြင့် ဆိုရလျှင် သတင်းစာအယ်ဒီတာမှာ ရွာသို့လည်ပြီး အတင်းပြောတတ်သော အဘွားအိုကြီးက လူထုအား လည်၍ ပြောသည့် အလား သတင်းများကို သတင်းစာထဲ၌ ထည့်သွင်းကာ ပုံနှိပ်ရသဖြင့် အတင်းပြောတတ်သူ အမယ်ကြီးသဖွယ် မကောင်းသတင်းတို့ကို ရနိုင်သမျှ စုဆောင်းရခြင်းသာ ဖြစ်၏။

ထို့ပြင် သတင်းစာဆရာကောင်း တဦးအဖြစ် တိုင်းပြည်အကျိုးရှိရေး အတွက် အဘက်ဘက်မှ ရေးသားပြုပြင်နေသဖြင့် ထိုပြုပြင်မှုများနှင့်အတူ သာသနာရေး၊ စီးပွားရေး စသည့် တိုးတက်မှု ကောင်းသတင်း အမြောက် အမြားကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ရာ၌ မကောင်းသတင်းပါ ပူးတွဲဖော်ပြရန် ‘ဘယ် လောက်သေသလဲဟေ့’ ဟူသော မကောင်းသတင်းတို့ကို ရှာမိသည့်အပြစ် ကို ခွင့်လွှတ်သင့်ပါ၏။

တင်မောင်၏အဖြစ်ကို ပြန်ကောက်ပါက မြန်မြန်သေပါစေတော့ဟု ဆုတောင်းမိသူမှာ ဆရာဝန်ကြီးအားလုံးကပင် ‘နာရီပိုင်းသာ ခံတော့မှာပဲ’ ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီးဖြစ်သဖြင့်လည်း မပြုအပ် မပြုရာ ဆုတောင်းမိသည် ဖြစ်၏။

ထို့ပြင် ထိုလူနာမှာ တင်မောင်က မုန်းတီးခြင်း စိတ်ဓာတ်မြူမှုန်မျှ မရှိ ဘဲ သတင်းစာဆရာကြီး တဦးအဖြစ် လေးစားပြီး မေတ္တာထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်သဖြင့် သန့်ရှင်းစွာ မှားမိခြင်းသာ ဖြစ်၏။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဤသို့ တဒင်္ဂီမျှ ဆုတောင်းခဲ့မိသည်ကို သူ့ကိုယ် သူတော့ ခွင့်မလွှတ်နိုင်ပါ။ တွေးမိတိုင်း သံဝေဂရနေ၏။

* * *

အချိန်မှာ ၁၉၄၈-ခု၊ စက်တင်ဘာလဆီက ဖြစ်၏။
တိုင်းပြည်အခြေအနေမှာ လှုပ်လှုပ် လှုပ်လှုပ်နှင့်ဖြစ်နေသည်။
၁၉၄၇-ခု၊ ဇူလိုင်လ (၁၉) ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်နှင့် ဝန်ကြီး (၆) ဦး လုပ်ကြံခံရပြီး နောက်ဆွယ်တွင် ၁၉၄၈-ခု၊ ဇန်နဝါရီလ (၄) ရက်နေ့က လွတ်လပ်ရေးရပြီးပြီဖြစ်သော်လည်း ၁၉၄၈-ခု၊ မတ်လမှစကာ ဗမာပြည်

ကွန်မြူနစ်ပါတီ (အလံဖြူ) တို့က ၁၉၄၇-ခုမှစ၍ တော်လှန်နေသော အလံ
နီတို့ လမ်းစဉ်ကို လိုက်ကာ သူပုန်ထကြခြင်း၊ ရဲဘော်ဖြူများက သူပုန်ထကြ
ခြင်း ... စသည့် အခြေဆိုးများကြောင့် စစ်ဥပဒေများ ထုတ်ထားရသည့်
အချိန်ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် နိုင်ငံသည် အဖြစ်ဆိုး အဖြစ်ကောင်း အမျိုးမျိုးကြုံသည်
နှင့်အမျှ တင်မောင်တို့ သတင်းထောက်များက သွားရောက်တွေ့ဆုံ သတင်း
ယူကြရသောကြောင့် သူ့မှာ လူတကိုယ်လုံး အလုပ်များသည့်ဒဏ်ဖြင့် ညှိုး
နွမ်းနေခဲ့၏။

၁၉၄၇-ခု၊ ဇူလိုင်လမှစကာ ၁၉၄၈-ခု၊ စက်တင်ဘာလအထိ တနှစ်
ကျော်မျှ အနားယူခွင့်မရဘဲ အလုပ်တာဝန်ကို ဆက်တိုက်အမှုထမ်းခဲ့ရသည်။

စက်တင်ဘာလတွင်းကိုပင် ကြည့်ပါလျှင်လည်း ပြည်သူ့လွှတ်တော်
အစည်းအဝေး ဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်ငွေ စာရင်းတင်ခြင်း၊ သထုံမြို့နှင့်
မော်လမြိုင်မြို့ကို ကရင်သူပုန်သိမ်းခြင်း၊ ပေါင်းတည်မြို့နှင့် ပြည်မြို့ကို သူပုန်
လက်မှ အစိုးရတပ်က ပြန်သိမ်းခြင်း၊ ကြည့်မြင်တိုင်ကို ဓားပြ (၂၀၀) ကျော်
ဝင်စီးပြီး သုံးသိန်းဖိုးခန့် လှူသွားခြင်း၊ စစ်ဥပဒေထုတ်ရခြင်း စသည့် သတင်း
ကြီးများသည် သတင်းစာတို့၌ ပါသည်နှင့်အမျှ တင်မောင်တို့ သတင်းထောက်
များမှာ များစွာ ပင်ပန်းခဲ့၏။

စက်တင်ဘာလ (၁၈) ။

နံနက် အိပ်ရာထလျှင်ထခြင်း ထုံးစံအတိုင်း သူနေထိုင်ရာ တိုက်အပေါ်
ထပ်မှ အောက်ထပ်ဆင်းကာ သတင်းစာပို့သူတို့ထားခဲ့သော သတင်းစာများ
ကို ယူဖတ်လိုက်သောအခါ ‘ဦးတင်ထွဋ် လုပ်ကြံခံရခြင်း’ ဟု မျက်နှာမဲ
စာလုံးကြီးများဖြင့် သတင်းစာကြီးသုံးစောင်၌ ပါလာသည်။

တင်မောင်အမှုထမ်းသော ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ၌မူ ထိုသတင်း ပါ
မလာပါ။

သူသည် ယမန်နေ့ညက ည (၈) နာရီအထိ ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီး၌ ရှိခဲ့၏။
ည (၈) နာရီတိတိတွင် “ဆေးရုံကြီးမှာတော့ သတင်းထူးမရှိဘူး။ ကုလား
လင်မယားရန်ဖြစ်လို့ နဖူးကွဲတာပဲရှိတယ်” ဟု ညအယ်ဒီတာအား နှုတ်ဆက်
ကာ ပြန်လာခဲ့သည်။

ထိုညက ဆေးရုံက တင်မောင်ပြန်လာပြီး အတန်ကြာမှ ည (၉) နာရီ
ခွဲခန့်တွင် စပတ်လမ်း (၃၈၇) နယူးတိုင်းအေဂျစ် ဘားမား သတင်းစာတိုက်

မှ အယ်ဒီတာချုပ်ကြီးလည်း ဖြစ်သူ တပ်မင်းကြီး ဦးတင်ထွဋ် (ဦးတင်ထွဋ် သည် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ်မှ ဩဂုတ်လ (၁၆) ရက်နေ့က နုတ်ထွက် ခဲ့ကာ တပ်မင်းကြီးရာထူးကို ဩဂုတ်လ (၁၆) ရက်နေ့က လက်ခံခဲ့၏။) သည် သတင်းစာတိုက်၌ အလုပ်လုပ်ပြီးအပြန် ကားပေါ် အတက်၌ လူသတ်သမား တဦးက လက်ပစ်ဗုံးဖြင့် လုပ်ကြံသဖြင့် ဆေးရုံသို့ ရောက်ရှိနေကြောင်း သတင်း စာထဲ၌ ပါလာသည်။

ထိုစဉ်က ည (၉) နာရီကျော်လျှင် အပြင်မထွက်ရဟု နေဝင်မီးငြိမ်း စစ် မိန့်ထုတ်ထားသဖြင့် တင်မောင်တာဝန်ကျသည့်အချိန်လွန်မှ ဖြစ်သဖြင့် ဤ သတင်းကြီး လွတ်ရပါမည်လောဟု သူ့အား တိုက်မှ မဆူနိုင်၊ အရေးမယူနိုင်။

သို့သော် သူ့၌ အပြစ်မရှိဟု ဆိုစေကာမူ သတင်းစာလောကသားတို့ ၏ ဓမ္မတာအတိုင်း သတင်းထူးကြီးလွတ်ရသည့်အတွက် စိတ်ထိခိုက်သွား ရှာသည်။ ချက်ချင်းပင် အိမ်မှထွက်ကာ တယ်လီဖုန်းရှိသော မီးသတ်ရုံးသို့ သွားပြီး တိုက်သို့ ဓာတ်လီဖုန်းဆက်မိသည်။

ဦးတင်ထွဋ်လုပ်ကြံခံရသော သတင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အခင်းဖြစ်ပွား သော နယူးတိုင်းအော့ဖ် ဘားမား သတင်းစာတိုက်အနီးရှိ သူရိယသတင်းစာ တိုက်ကြီးမှာမူ သတင်းထောက်ရော အယ်ဒီတာပါ ပြန်ကြပြီဖြစ်သဖြင့်လော၊ ရှော်လွန်း၍လော မသိ၊ ‘ဒိုင်းဟု ပေါက်ကွဲသံကြီးကြားရကြောင်း၊ ပေါက်ကွဲ သံအတွက် အခင်းဖြစ်ပွားရာ ဒေသသို့ ကျွန်ုပ်တို့ သတင်းထောက် သွားကြည့် ရာ နယူးတိုင်းအော့ဖ် ဘားမားသတင်းစာတိုက်ရှေ့တွင် ဗုံးပေါက်ကွဲသည့် အစအနများနှင့် သွေးကွက်ကြီးကို မြင်တွေ့ခဲ့ရကြောင်း’ ဟူ၍သာ မပြည့် မစုံ ဖော်ပြနိုင်ခဲ့သည်။

တိုက်မှ အယ်ဒီတာ့ထံ တယ်လီဖုန်းဆက်သောအခါ တင်မောင်အား အပြစ်မတင်ဘဲ “အေးဗျာ... ဒီတချီတော့ ခံလိုက်ရပြီ။ ဒီသတင်းကို နောက် ဆက်တွဲသတင်းဆက်နဲ့ သူများထက် သာအောင် လုပ်နိုင်မှ ဖြစ်မယ်။ ဒီတော့ ခင်ဗျား ဒီသတင်းကို ဖိလိုက်ပါဗျာ။ ဒီပြင်သတင်းတွေကို တခြားလူ လွှဲထား လိုက်တာပေါ့” ဟု တာဝန်ပေးလိုက်သည်။

အချိန်မှာ နံနက် (၇) နာရီသာရှိသေး၏။

တင်မောင်သည် ပထမဆုံး ဆေးရုံသို့ သွားခဲ့၏။

ဦးတင်ထွဋ်မှာ သေတမ်းစစ်ချက်ပင် ယူခွင့်မရသေးဘဲ မိန်းမော၍ နေသည်ကို တွေ့ရပြီး သူနှင့်အတူ ဒဏ်ရာရကြသော ကိုယ်ရံတော် ကုလား

နှစ်ယောက်ကိုသာ သေတမ်းစစ်ချက်ယူထားသည်ဟု သိရသဖြင့် စစ်ချက်ကို စုံစမ်းရယူထားသည်။ ဆေးရုံမှတစ်ဖန် မီးသတ်ဌာနချုပ်သို့ သွားပြီး သူနာပြု တပ်သားများထံ မေးမြန်းရသည်။

မီးသတ်ဌာနမှ စုံစမ်းပြီးနောက် နံနက် (၉) နာရီခန့်တွင် နယူးတိုင်း သတင်းစာတိုက်သို့ သွားကာ ရတတ်သမျှသော သတင်းအစအနများကို မေးမြန်းပြီး ဦးတင်ထွဋ်အား ဆေးရုံသို့ ပို့ခဲ့သူ လက်ထောက်အယ်ဒီတာ၏ အိမ်သို့ လိုက်သွားရလေသည်။

အယ်ဒီတာမှာ အဖြစ်ဆိုးကြောင့် ညက အိပ်မပျော်ခဲ့သဖြင့် နေ၌ အိပ်ပျော်နေသောကြောင့် ထိုင်စောင့်နေရသေး၏။ (၁၁) နာရီထိုးမှ နိုးလာ သောကြောင့် သိလိုသော အချက်အလက်များကို မေးရသည်။

နံနက် (၁၁) နာရီခွဲကျော်ကျော်တွင် အယ်ဒီတာ၏ အိမ်မှထွက်လာ သောအခါ နံနက်က ကော်ဖီတခွက်သာ သောက်ခဲ့ရသဖြင့် တင်မောင်၏ ဝမ်းမှာ တကြုတ်ကြုတ်မြည်ဟီးနေ၏။ သို့သော် အိမ်သို့ပြန်၍ ထမင်းစား ရန် မဆိုထားဘိ တွေ့ရာဆိုင်၌ စားချိန်ပင် မရှိသောကြောင့် လက်ဖက်ရည် ဆိုင်တဆိုင်မှ ကိတ်မုန့်တလုံးဝယ်ပြီး လမ်းသွားရင်း ဖဲစားကာ ခရီးဆက်ရ လေသည်။

အယ်ဒီတာ၏ အိမ်မှတဆင့် စပတ်လမ်းဒေသနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဗိုလ် တထောင် ရဲဌာနသို့ သွားကာ အမှုအချက်အလက်တို့ကို စုံစမ်းရလေသည်။

ဌာနမှတစ်ဖန် ဆေးရုံသို့ပြန်ကာ ဦးတင်ထွဋ်၏ ရောဂါအခြေအနေကို စုံစမ်းရပြန်၏။

ဆေးရုံမှ ဦးတင်ထွဋ်၏ အခြေအနေနှင့် ဦးတင်ထွဋ်အား လာရောက် မေးမြန်းကြည့်ရှုကြသော ဝန်ကြီးများအကြောင်းကိုပါ စုံစမ်းပြီးနောက် သတင်း အချက်အလက် အတော်အသင့် စုံလင်စွာရသောအခါ၌ အချိန်မှာ နေ့လယ် (၂) နာရီတိတိ ဖြစ်နေလေပြီ။

ဤတွင် အသက်ရှူခွင့် အနည်းငယ်ရသောကြောင့် ကြုံရာ ထမင်းဆိုင် တွင် နံနက်စာကို ကပျာကရာ လွှေးရလေသည်။

ထမင်းစားပြီးလျှင် ပြီးချင်း တိုက်သို့ သုတ်ခြေတင်ရပြန်၏။

တိုက်သို့ရောက်လျှင် အယ်ဒီတာအား ပထမ နှုတ်ဖြင့် ပြောပြရလေ သည်။ အယ်ဒီတာ သူသိလိုသော အချက်အလက်များကို ညွှန်ပြမေးမြန်း သောအခါ၌ သိခဲ့သမျှကို ဖြေဆိုပြီး လိုသမျှ သတင်းများကို တယ်လီဖုန်းဖြင့်

သက်ဆိုင်ရာသို့ မေးမြန်းစုံစမ်းရပြန်သည်။

အယ်ဒီတာက စိတ်ကျေနပ်ပြီး သတင်းအချက်အလက်များပြည့်စုံပြီ ဟု ပြောသောအခါ၌ သူ၏ သတင်းကို ချရေးရလေသည်။

အယ်ဒီတာတွင်လည်း သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းပြီး ရှိသည်။ အခြားသတင်းထောက်များကလည်း ထိုသတင်းကို သူတို့နည်းနှင့် သူတို့လိုက်ကြရသည်။ ထိုအချက်အားလုံးကို စုပေါင်း၍ ရေးရသည်။

တပ်မင်းကြီး ဦးတင်ထွဋ်အား အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် အလုပ်လုပ်ရာ ရန်ကုန်မြို့ စပတ်လမ်း (၃၈၇) နယူးတိုင်းအော့ဖ် ဘားမားသတင်းစာတိုက်မှ အပြန် စက်တင်ဘာလ (၁၇) ရက်နေ့၊ ည (၉) နာရီခွဲအချိန်တွင် လူသတ်သမားတဦးက လက်ပစ်ဗုံးဖြင့် ပစ်ခတ်လုပ်ကြံသွားကြောင်း။

ဖြစ်ပွားပုံမှာ တပ်မင်းကြီး ဦးတင်ထွဋ်သည် အထက်ပါ သတင်းစာတိုက်မှ အိမ်ပြန်ရန် ထွက်လာပြီး ကားပေါ်သို့ တက် ရောက်စဉ် ကား၏ ဘယ်ဘက် ပလက်ဖောင်းပေါ်မှ လူတယောက် ပြေးလျှောက်လာပြီး ဖွင့်ထားသော ကားမှန်ပြတင်းမှ (၄) စက္ကန့် ဖြင့် ပေါက်ကွဲနိုင်သည့် စနက်တံတပ်ထားသော လက်ပစ်ဗုံးကို ပစ်သွင်း ထွက်ပြေးသွားကြောင်း။

လက်ပစ်ဗုံးသည် ကားရှေ့ခန်းတွင်းသို့ ဝင်ထိုင်နေသူ ဦးတင် ထွဋ်၏ ခြေရင်းတွင် ကျကာ ပေါက်ကွဲရာ ဦးတင်ထွဋ်၏ နဖူး၊ ဘယ် ဘက်မေး၊ ဘယ်ဘက်ပေါင်၊ ဘယ်ဘက်ခူး၊ ဘယ်ဘက် ခြေမျက်စိ၊ ဘယ်ဘက်ခြေဖျား၊ ဘက်လက် လက်ဖျားထိပ်၊ ပေါင်း ဒဏ်ရာပေါင်း (၈) ခုရကာ လဲသွားကြောင်း။

ဦးတင်ထွဋ်နှင့် ယှဉ်ကာ ညာဘက်မှထိုင်သူ ဗမာကိုယ်ရံ တော် (ထိုစဉ်က အမည်ကို စုံစမ်း၍ မရခဲ့။) နှင့် ကားမောင်းသူ မောင်အောင်ဖေတို့တွင် ဒဏ်ရာ အနည်းငယ်သာ ရပြီး ကား နောက်မှ လိုက်သူ ဂေါ်ရခါးကိုယ်ရံတော် သီဘဟာဇူးနှင့် ပီဘဟာ ဇူးတို့မှာ ဒဏ်ရာပြင်းထန်စွာ ရကြကြောင်း။

ပေါက်ကွဲပြီးနောက် နယူးတိုင်းအော့ဖ် ဘားမား သတင်း စာ လက်ထောက်အယ်ဒီတာနှင့် တိုက်သားများထွက်လာရာ၊ ဦးတင်ထွဋ်က မိမိကို ဆေးရုံသို့ အမြန်ပို့ပါဟု ပြောသဖြင့် ဂေါ်ရခါး နှစ်ဦးကို ချထားခဲ့ကာ ဦးတင်ထွဋ်အား ဆေးရုံသို့ ပို့ခဲ့ကြောင်း။

ကျော်ရခါးနှစ်ဦးကို မီးသတ်သူနာပြုကားဖြင့် ဆေးရုံသို့ သယ်
ရကြောင်း။

ဆေးရုံ၌ ဦးတင်ထွဋ်က “ငါ့ခြေထောက် သိပ်နာတာပဲ။
နံနက်လောက် နှိပ်ပေးကြပါ” ဟု ပြောနိုင်သေးသဖြင့် အနီးရှိ မီးသတ်
သူနာပြုတပ်သားများက နှိပ်ပေးရသည်ဆိုကြောင်း။

အခင်းဖြစ်ပွားစဉ်က ဦးတင်ထွဋ်မှာ စစ်ဝတ်စစ်စားဖြင့် ဖြစ်
ရာ စုတ်ပြတ်နေသော ၎င်း၏ ကက်ဦးထုပ်၊ ဘောင်းဘီ၊ အင်္ကျီနှင့်
ဘွတ်ဖိနပ်တို့ကို ဝိုင်းတထောင်ဌာနမှ အရာရှိများက ဆေးရုံမှ
သိမ်းသွားကြောင်း။

အမှုကို အလယ်ပိုင်း ရာဇဝတ်ဝန် ကိုယ်တိုင် ပုဒ်မ ၃၀၇
အရ အရေးယူ စုံစမ်းနေကြောင်း။

ထိုနောက် ဦးတင်ထွဋ်က “ဒေါက်တာဘသန်းကို ခေါ်ပေး
ကြပါ” ဟု ပြောသဖြင့် ဆရာဝန်ကြီး ဦးဘသန်းအား သွား၍ ခေါ်
ပေးရကြောင်း။ ဦးဘသန်းသည် ချက်ချင်းလိုလို ရောက်လာသော်
လည်း ဦးတင်ထွဋ်သည် သတိလစ်သွားပြီး ဦးဘသန်းအား မမှတ်
မိတော့ကြောင်း။

ဆရာဝန်ကြီး ဦးဘသန်းက အသက်ရှူမကြပ်ရအောင် လျှာ
ကို ပြုပြင်ပေးပြီးမှ ဆေးထည့်ပေးကြောင်း။

(၁၈) ရက်နေ့ နံနက်တွင် ဝန်ကြီးချုပ် သခင်နု၊ နိုင်ငံခြား
ရေးဝန်ကြီး ဦးကျော်ငြိမ်း၊ တရားရေးဌာန ဝန်ကြီး ဦးဘဂျမ်းနှင့်
ဂျင်နရယ် စမစ်ဒွန်းစသည့် ခေါင်းဆောင်များက လာကြည့်ကြ
ကြောင်း။ ဦးတင်ထွဋ်၏ ဝေဒနာကို အိန္ဒိယမှ ဆရာဝန်ကြီး တဦး
ပင့်ပြီး ကုလိုသေးကြောင်းနှင့် ဝန်ကြီးချုပ် သခင်နုက ဆန္ဒရှိသဖြင့်
ဆရာဝန်များ၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ဝန်ကြီးချုပ်သည် အိန္ဒိယ သံအမတ်
ကြီး ဒေါက်တာရော့ဖ်ထံ အကူအညီတောင်းကြောင်း။

သံအမတ်ကြီး ဆေးရုံသို့ ရောက်လာပြီး ဆွေးနွေးကြရာ
ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာဘသန်း၊ ဒေါက်တာ နန်ဒီနှင့် ဒေါက်တာ
ဟနီတာရာတို့က မျှော်လင့်ချက်မရှိတော့ဟု ယူဆကြောင်းနှင့်
ပြောပြကြကြောင်း။

“ခင်ဗျားသတင်း တော်တော်ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တန်းလန်း
ကြီးဖြစ်နေတယ်” ဟု အယ်ဒီတာက တင်မောင်ရေးသော သတင်းကိုဖတ်ပြီး
မှ မှတ်ချက်ချကာ “နေပါအုံး၊ ဦးတင်ထွဋ် တကယ်သေမယ် ထင်သလား။

ဘယ်လောက်ခံအုံးမလဲ” ဟု မေးလေသည်။

“ဒီနေ့ညတော့ သေမှာပဲတဲ့။ ဆရာဝန်ကြီးက ပြောတယ်”

“ဒါဖြင့် ဒီလိုလုပ်ပါဗျာ။ ဒီသတင်းကို စီပြီး ရိုက်နှင့်ပါ့မယ်။ ဒါပေမယ့် ညမှာ သေသေချင်း သိပါရစေ။ ကျနော် တညလုံးစောင့်နေပါမယ်။ သေတဲ့ သတင်းပါအောင် မသကာ စက်ရပ်သတင်းအဖြစ် ထဲပါမယ်။ ခင်ဗျားကသာ ဆေးရုံကစောင့်ပြီး သေတဲ့အချိန်မှာ ဖုန်းဆက်ပါ။ ဒီနေ့ သတင်းစာမှာ လုပ် ကြံတဲ့သတင်း လွတ်ခဲ့တယ်မဟုတ်လား။ နက်ဖန်ကာ ဆက်လွတ်လို့ မဖြစ် ဘူး”

အယ်ဒီတာက တင်မောင်အား တာဝန်သစ်ပေးပြန်လေပြီ။

တိုက်မှအိမ်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ညနေ (၅) နာရီခွဲပြီဖြစ်၏။

သုတ်သုံးကျမ်းကျေရသော သတင်းထောက် ထုံးစံအတိုင်း ညစာ ခပ်သုတ်သုတ် စားပြန်သည် (နံနက်စာနှင့် နီးနေသဖြင့် ကောင်းကောင်း စားမဝင်) ။

ယနေ့ညအဖို့ ပြန်လာတော့မည်မဟုတ်ကြောင်း အိမ်၌ မှာထားခဲ့ ကာ ဆေးရုံသို့ ထွက်ခဲ့၏။ ထိုစဉ်က ည (၉) နာရီကျော်က အပြင်မထွက်ရ စစ်မိန့်ထုတ်ထား၏။ တင်မောင်၌ သတင်းထောက်ဖြစ်သဖြင့် အပြင်ထွက် ခွင့်ပြုကြောင်း ပုလိပ်မင်းကြီး၏ လက်မှတ်ရှိသော်လည်း သတ်ဖြတ်တိုက်ခိုက် ပစ်ခတ်မှုများ မကြာခဏဖြစ်နေသော ထိုကာလတွင် အိပ်ရေးကလေး တည တာအတွက် ဆေးရုံမှ အိမ်ကိုပြန်ရန် မသင့်တော်ပေ။ အကယ်၍ လူမှား ပစ်လျှင် မသက်သာပေ။

ဆေးရုံသို့ ရောက်သောအခါ ညနေ (၆) နာရီတိတိရှိပြီဖြစ်သည်။

ဆရာဝန်ကြီးများသည် ဦးတင်ထွဋ်၏ ဝေဒနာကို စမ်းသပ်ကြည့်ရှု နေကြသည်။

စမ်းသပ်၍ အပြီး ဆရာဝန်ကြီးများက ခေါင်းခါကြပြန်သောအခါ၌ ‘သေမှာဖြင့်လဲ မြန်မြန်သေပါတော့ဗျာ’ ဟု တင်မောင်၏ စိတ်ထဲ၌ အမှတ် မထင် ဆုတောင်းမိလိုက်ရှာသည်။

တနေ့လုံးပန်းခွဲခြင်း၊ တညလုံး မသေမချင်း ဆေးရုံ၌ ထိုင်စောင့်ကာ တိုက်သို့ သတင်းပို့ရမည်ဖြစ်ခြင်း၊ ည (၉) နာရီကျော်မှ အသက်ထွက်လျှင် အိမ်သို့ မပြန်နိုင်တော့ဘဲ ဆေးရုံတွင် မတ်တပ်မိုးလင်းရတော့မည် ဖြစ်ခြင်း တို့အတွက် ထိုသို့ စိတ်ထဲမှ ထင်ကနဲ ဆုတောင်းမိခြင်း ဖြစ်လေသည်။

မပြုအပ် မပြုရာ ဆုတောင်းမိသည်ကို သတိရလျှင် ရခြင်း ကျင့်စက် ထိသည့်အလား တုန်လှုပ်သွားမိပြီး မိမိကိုယ် မိမိ အပြစ်တင်ကာ ဦးတင်ထွဋ် အသက်ရှင်ရေးအတွက် ဆုတောင်းပြီး မေတ္တာပို့မိလေသည်။

တင်မောင်သည် သူ၏ စိတ်ကို ဆုံးမကာ မေတ္တာပို့ပြီး တည်ငြိမ်စွာနှင့် ဆက်လက်၍ စောင့်ဆိုင်းခဲ့ရသည်။ တိုက်သို့ မကြာခဏ တယ်လီဖုန်းဆက် ပြီး အခြေအနေ မထူးခြားသေးကြောင်း ပြောပြနေစဉ် ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ဟရီဟာရာ ရောက်လာလေသည်။

တင်မောင်သည် ဆရာဝန်ကြီး နောက်မှကပ်ပြီး ဦးတင်ထွဋ်ကို ထားရှိရာ အဆောင်ဆီသို့ တက်လိုက်သွားပါ၏။

ဦးတင်ထွဋ်ကို ထားရှိရာ အခန်းအပေါက်ဝသို့ ဆရာဝန်ကြီးနှင့် တင်မောင်တို့ ရောက်ရှိသွားသောအချိန်တွင် ဦးတင်ထွဋ်၏သမီး မခင်ညွန့်ရင်သည် ချိုးမဲချကာ ငိုကြွေးပြီး အခန်းထဲမှ ထွက်လာကာ ဆေးရုံပေါ်မှ ဆင်းပြေးသည်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။

ဦးတင်ထွဋ်ကား ည (၇) နာရီ (၃၅) မိနစ်တွင် ကွယ်လွန်သွားရှာခဲ့လေသည်။

တင်မောင်သည် ဆေးရုံပေါ်မှ အပြေးအလွှား ပြန်ဆင်းပြီး ဆေးရုံစာရေးခန်းမှ တယ်လီဖုန်းဖြင့် တိုက်သို့ ဦးတင်ထွဋ် (၇) နာရီ (၃၅) မိနစ်မှာ သေပြီ၊ သတင်းအကျယ်ထပ်ပေးမည်၊ စောင့်ပါအုံးဟု ပြောလိုက်သည်။

တယ်လီဖုန်းကိုလည်း ကြာကြာအသုံးမပြုဘဲ အလိုက်သိစွာ ချပေးလိုက်သည်။

တင်မောင်က တိုက်ကို အကြောင်းကြားပြီးမှ လူနာစောင့်သူတဦးက သက်ဆိုင်ရာ ဆွေမျိုးများဆီကို အကြောင်းကြားရသည်။

ဆိုင်ရာအရာရှိကလည်း ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုနှင့် ဝန်ကြီးများ၊ ပုလိပ် အရာရှိကြီးများထံသို့ အကြောင်းကြားသည်။

(၇) နာရီ မိနစ် (၅၀) ခန့်တွင် ဦးတင်ထွဋ်၏ ဆွေမျိုးများဖြစ်သူ တက္ကသိုလ်မှ ဒေါက်တာထင်အောင်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီး ဦးကျော်မြင့်၊ ထိပ်တင်မလတ်၊ လူဝင်လူထွက်မင်းကြီး ဦးဘဆိုင်၊ တက္ကသိုလ်မှ ကထိက ဦးအေးမောင်တို့ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ရောက်လာကြသည်။

ဦးတင်ထွဋ်၏ ရုပ်ကလာပ်ကို ရင်ခွဲကာ ဆေးစိမ်ပြီး ဘိလိပ်သို့ ရောက်နေသော ဇနီးသည် ပြန်လာမှ သင်္ဂြိုဟ်ရန် သူတို့တိုင်ပင်ကြပုံတို့ကို သိရပြီး

သည့်နောက်၌ ဦးတင်ထွဋ်၏ သတင်းမှာ စုံလင်သွားပေပြီ။

ဦးတင်ထွဋ်ကွယ်လွန်ချိန်က သတင်းထောက်ဟူ၍ တင်မောင်တဦးသာ ရှိသဖြင့် (နောက်မှ အချို့ ရောက်လာ၏။) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသည် အကျယ် တဝင့်ရေးနိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် အခြားသတင်းစာတို့ထက် သာပေတော့ မည်။ (နောက်တနေ့ သတင်းစာများကို ယှဉ်ဖတ်သောအခါ၌ သာသည်ကို တွေ့ရ၏။)

သေဆုံးပုံနှင့်ပတ်သက်၍ စုံစမ်းရသမျှ သတင်းအစအန အချက် အလက် အစုံအလင် အသေးစိတ်ကို တိုက်သို့ တယ်လီဖုန်းဖြင့် သတင်းပေး ပြီးသောအခါ ည (၈) နာရီခွဲသာ ရှိသေးသည်။

တင်မောင်အဖို့ စောစောက တွက်ထားသကဲ့သို့ ဆေးရုံ၌ တညလုံး ထိုင်မနေရတော့ပေ။ အိမ်သို့ပြန်ကာ အိပ်နိုင်လေပြီ။

တနေ့လုံးပင်ပန်းသမျှကို အတိုးချကာ အိပ်ရပေတော့မည်။ သို့သော် အိမ်ပြန်ပြီး အိပ်ရာထဲရောက်သောအခါ၌ လူတဦး၏ အသက်ကို မြန်မြန် ထွက်ပါစေဟု တဒင်္ဂီမျှ စိတ်ထင်ကာ ဆုတောင်းမိလေခြင်းဟူသော ပြစ်မှု ကြီးကို တွေးတောမိသဖြင့် တညလုံး အိပ်မပျော်နိုင်တော့ပါ။

* * *

မကောင်းကြံမိခြင်း

တင်မောင်သည် သူ့ကိုယ်သူ လောဘကြီးလွန်းသူမဟုတ်ဟု ယူဆသည်။ ယနေ့လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သော ရွှေငွေကို တပ်မက်သူ မ ဟုတ်ဟု သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်သည်။ သူ့စားလောက်ရုံလျှင် ကျေနပ်သည်။ သူတည်ထောင်လိုသော သတင်းစာတိုက်တည်ထောင်ရာ၌ တည်မြဲအောင် မြင်ရုံနှင့် ကျေနပ်သည်။ အမြတ်ကြီးစားရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိဟု သူ့စိတ်၌ သူသန်ရှင်းသည်။

သို့သော် အခြား သတင်းစာဆရာများနည်းတူ တင်မောင်သည် ‘သတင်းလောဘ’ မှု ကြီးလှသူဖြစ်သည်။

သူလုပ်ကိုင်သော သတင်းစာအတွက် ‘ထူးဦး’ သတင်းရမည်ဆိုပါက တင်မောင်သည် သဲသဲမဲမဲလိုက်သည်။ ဗမာ့ခေတ်တွင် တင်မောင်တို့ သဲသဲ

မဲမဲသတင်းလိုက်ပုံကို ကျေနပ်လှသဖြင့် ဦးအုန်းခင်က ‘အမဲလိုက်ခွေးများ’ ဟု သူ၏ သတင်းထောက်များကို ကင်ပွန်းတပ်ခဲ့သည်။ သဲသဲမဲမဲ ပင်ပင်ပန်းပန်းလိုက်ခဲ့သော သတင်းကို မိမိတစောင်တည်း ပုံနှိပ်လိုသည်။ အခြား သတင်းစာတို့၌ ဖော်ပြခြင်းမပြုနိုင်သော ‘ကိုယ်ပိုင်သတင်း’ ဖြစ်လိုသည်။ အခြား သတင်းစာများ မရနိုင်ရန် ဖုံးဖိထားရန်လည်း အရေးကြီးသည်။

ကြေးမုံသတင်းစာထွက်စကားလက် တင်မောင်သည် သတင်းလောကကြီးမိသဖြင့် မပြုသင့်သည်ကို ပြုရန် စိတ်ကူးမိ၊ အားထုတ်မိသည်အထိ မှားခဲ့ဖူးသည်။

၁၉၅၇-ခု၊ မတ်လလောက်တွင် ရန်ကုန်မြို့ထုတ် သတင်းစာကြီးများ၌ ထူးဆန်းသော ကြော်ငြာတစ်ခုပါရှိခဲ့သည်။ ‘ဒုတိယ မယားအလိုရှိသည်’ ဟူသော မျက်နှာမဲ ခေါင်းစဉ်ကြီးဖြင့် ပါရှိခဲ့သော ကြော်ငြာပင်။ ကြော်ငြာသူက ‘သူ၌ မယားရှိပါသည်။ သို့ပါသော်လည်း ကျန်းမာရေးအခြေအနေအရ ဒုတိယမယား လိုအပ်ပါသည်’ ဟု အကျယ်တဝင့်ရေးသား၍ ‘ဒုတိယမယား အဖြစ် ဖူးစာဆုံလိုသူများ တာမွေစာတိုက်မှတစ်ဆင့် ‘ဖူးစာရှင်’ သို့ ဟု စာရေးဆက်သွယ်ကြပါ’ ဟု ကြေညာခဲ့သည်။

၁၉၅၇-ခု၊ ဧပြီလ (၁၆) ရက်နေ့၌ ကြေးမုံသတင်းစာ စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သတင်းစာ ထွက်လာစတွင် တင်မောင်မှာ အယ်ဒီတာ၊ သတင်းထောက်၊ ဓာတ်ပုံဆရာ၊ မန်နေဂျာ၊ ထုတ်ပိုးသူ စသည်ဖြင့် တဦးတည်းသေတ္တာမှောက် လုပ်ဆောင်နေရသည်။ အခြားတာဝန်များကို ထမ်းရွက်ရာ၌ လွယ်ကူသည်။ သတင်းထောက် များများမရှိသေးသောကြောင့် သတင်းထောက်တာဝန်ယူရသည်မှာ ပင်ပန်းလှသည်။ သတင်းဟူသည်မှာ သတင်းရှိမှ ရနိုင်သည်မို့ ရှာရသည်မှာ ခက်ခဲလှသည်။ သတင်းရှာသည်ဟူရာ၌ အရပ်ထဲလည်၍ ရှာရင်း သတင်းကို ‘ကောက်တွေ့’ လေ့ရှိသည်မဟုတ်။ အရေးကြီးဆုံးမှာ ‘သတင်းစ’ ဖြစ်သည်။ သတင်း၏အစအနကလေးကို ကြားရမှ ထိုသတင်းရှိရာ ရပ်ကွက်သို့ ချဉ်းကပ်ရှာဖွေရသည်။ နိုင်ငံရေး သတင်းစဖြစ်က နိုင်ငံရေးရပ်ကွက်၊ စီးပွားရေးသတင်းစဖြစ်ပါက စီးပွားရေးရပ်ကွက်သို့ လိုက်ရသည်။

ဖူးစာရှင်ကြေညာချက်ကို အများပြည်သူတို့ စိတ်ဝင်စားသကဲ့သို့ တင်မောင်သည်လည်း စိတ်ဝင်စားခဲ့သည်။ စိတ်ဝင်စားသည့်အတိုင်း သတင်းအစအနကို လိုက်ခဲ့ရာမှ ဖူးစာရှင်အလိုရှိသည်ဟု ကြော်ငြာသူမှာ မြန်မာအေး

ဆေး ဦးအေးမောင်ဖြစ်သည်ဟု သိထားခဲ့သည်။

တခုသော တနင်္ဂနွေနံနက်တွင် နောက်တနေ့အတွက် မျက်နှာဖုံး သတင်းမရှိသဖြင့် တင်မောင်သည် စောစောက ရထားခဲ့သည့် ဦးအေးမောင် ၏ သတင်းစာကို လိုက်ခဲ့သည်။ ဓာတ်ပုံသတင်းထောက် ကိုရွှေမောင်နှင့်အတူ ရေကျော်ရှိ ဦးအေးမောင်၏ တိုက်သို့ သွားခဲ့ကြသည်။

“ကျနော်များက ကြေးမုံသတင်းထောက်ပါ” ဟု မိတ်ဆက်ပြီး ဖူးစာ ရှင် ကြော်ငြာဆန်းအကြောင်းကို မေးရသည်။ ဦးအေးမောင်သည် သတင်း စာတို့၌ အမည်ပါပြီး ထင်ရှားရမည်ကို နှစ်သက်သူဖြစ်ဟန်တူသည်။ တင် မောင်နှင့် ကိုရွှေမောင်တို့အား လိုလိုလားလားပြောပြသည်။

နောက်ထပ် မယားယူရန် သဘောတူညီသော လက်ရှိဇနီးသည်နှင့် အတူ ဓာတ်ပုံအရိုက်ခံရသည်။ ဖူးစာရှင်ဖြစ်လိုပါသည်ဟု လျှောက်လွှာတင် ကြသော စာများနှင့်အတူ ဓာတ်ပုံရိုက်ခံသည်။ ဘုရားစင်၌ ဘုရားရှိခိုးပုံက စပြီး ဓာတ်ပုံအရိုက်ခံပြီး တင်မောင်တို့ သိလိုသမျှကို ပြောပြသည်။

ရှားပါးသော တရုတ်ဆီးသီးအမျိုးမျိုးကို တည်ခင်းကျွေးမွေးပြီး အပြန် တွင် “မောင်ရင်တို့ မုန့်ဖိုး၊ ပဲဖိုး ယူကြအုံးမလား” ဟုပင် မေးသေးသည်။ မယူပါဟု ငြင်းသောအခါ “လိုတဲ့အခါ လာကြပါနော်” ဟု ဖိတ်ခေါ်ရှာသည်။

တင်မောင်အဖို့ မဟာသတင်းကြီးတပုဒ်ကို ရလေပြီ။ သတင်းသည် ဖတ်ရသူတို့ ဟဒယနှလုံး ရွှင်ပြုံးဖွယ် ဟာသ သတင်းကြီးဖြစ်သည်။ အညီ အဟောက် အနံ့ကလေးလည်း ပါသေးသည်။ ဗမာ့ခေတ်၌ သုံးလေးလ ဆက်ရေးခဲ့ရသော ‘သာဗိန္ဒ’ သတင်းကြီးကဲ့သို့ အခန်းဆက်ရေးရမည့် သတင်းရှည်ကြီးလည်း ဖြစ်သည်။

တိုက်သို့ရောက်ပြီး ဓာတ်ပုံများကို ဆေးကြရာ ဓာတ်ပုံတို့ကလည်း ကောင်းလှသည်။ နောက်တနေ့ ကြေးမုံတွင် ဝေဝေဆာဆာပါတော့မည်။ ကြေးမုံတစ်စောင်တည်း ကိုယ်ပိုင် ‘ထူးဦး’ သတင်းကြီးအဖြစ် ဖော်ပြနိုင် တော့မည်ဟု သတင်းကို မရေးမီကပင် ပီတိဖြာနေတော့သည်။

“ဟေ့ကောင် ... မင်းက ကြိတ်ပြီး ကြံသွားတာကိုးကွ”

ညနေ (၅) နာရီခန့်တွင် ထွန်းနေ့စဉ်သတင်းစာမှ သတင်းထောက် ကို တင်မောင်ကြီးက တင်မောင်ထံသို့ဖုန်းဆက်ပြီး ‘ယိ’ သည်။ သူက စကားဆက် မပြောဘဲ ဖုန်းချသွားသည်။ ကိုတင်မောင်ကြီးက ဘာကိုဆိုလိုသည်ကို ချက် ချင်းပင် ရိပ်မိလိုက်သည်။ ကိုရွှေမောင်ကို ချက်ချင်းခေါ်ပြီး စုံစမ်းခိုင်းလိုက်သည်။

“တောက် ... သွားပါပြီဗျာ” ကိုရွှေမောင် ညည်းညည်းညာညာနှင့် ပြန်လာသည်။ “ဦးအေးမောင်က ထွန်းနေ့စဉ်ကို တယ်လီဖုန်းဆက်ပြီး ခေါ်တယ်တဲ့။ ကိုတင်မောင်ကြီးသွားသတဲ့။ ကြေးမုံသတင်းလာယူသွားပြီ ဆိုပြီး သတင်းပေးလိုက်သတဲ့” ဟု ကိုရွှေမောင်က စိတ်ပျက်လက်ပျက် ပြောပြသည်။ တင်မောင်အဖို့ သေချင်လောက်အောင် စိတ်ပျက်သွားသည်။

ချွတ်ယွင်းချက်မှာ တင်မောင်တို့ဘက်မှ ဖြစ်သည်။ သတင်းကို ‘ကျနော်တို့ ကိုယ်ပိုင်သတင်းအဖြစ် ဖော်ပြချင်ပါတယ်။ တခြားသတင်းစာကို မပြောပါနှင့်’ ဟု ပိတ်ခံရမည်ဖြစ်ပါလျက် သတင်းက ကောင်းလှသောကြောင့် ဝမ်းသာလုံးဆို့ ပြန်ခဲ့မိသဖြင့် ဦးအေးမောင်အား နှုတ်ပိတ်ခြင်း မပြုမိခဲ့သည် မှာ တင်မောင်တို့အမှားဖြစ်သည်။ မြန်မာအေး ဦးအေးမောင်သည် ထွန်းနေ့ စဉ်၏ အစုရှယ်ယာရှင်တဦးဖြစ်သည်ဟုလည်း အဆိုရှိသည်။ သူက သတင်း စာများများ၌ပါလျှင် ပိုပြီးထင်ရှားသည်မို့ ခေါ်ပေးဟန်တူသည်။

သတင်းစာကို ရအောင်ရှာရသည်။ ဦးအေးမောင်က ပြောမှပြောပါမည်လား၊ မောင်းချလေမည်လား မသိဘဲ အရဲစွန့်၍ ဝင်ပြီးမေးခဲ့ရသည်။ တမနက်လုံး ပင်ပန်းတကြီးလိုက်ခဲ့ရသော ကိုယ်ပိုင် ‘ထူးဦး’ သတင်းကြီးမှာ ထွန်းနေ့စဉ်တွင်လည်း ပါရှိမည့် သာမန်သတင်းတပုဒ်ဖြစ်သွားလေပြီ။

အကယ်၍သာ ငွေတသိန်းခန့်အလှခံရလျှင်ပင် ဤမျှ စိတ်ထဲ၌ ထိခိုက်နစ်နာမည်မဟုတ်ဟု တင်မောင်ထင်သည်။ ကိုယ်ပိုင်သတင်းကို ခွဲပေးရသည့် သတင်းလောဘကြောင့် တင်မောင်မှာ ထူပူသွားသည်။

“ဒီသတင်းကို ကြေးမုံတစောင်ထဲ ပါရမယ်။ ထွန်းနေ့စဉ်မှာ မပါစေရဘူး”

တင်မောင်သည် ရုတ်တရက် ဆုံးဖြတ်ပြီး မပြုသင့်သော အမှုကို ပြုတော့သည်။

“ထွန်းနေ့စဉ်ရဲ့ မျက်နှာဖုံးဖောင်ကို ဖြိုပေးကွာ” ဟု ထွန်းနေ့စဉ်ရော ကြေးမုံပါ ဝင်ထွက်နေသည့် စက်ဆရာတဦးကို စေခိုင်းမိတော့သည်။

ထိုစဉ်က သတင်းစာတစောင်ကို လေးမျက်နှာတွဲ စာဖောင်လေးခုဖြင့် လေးကြိမ်ရိုက်ပြီးမှ ခေါက်၍ ဖြန့်ချိသည်။ လေးမျက်နှာတွဲ စာစီပြီး စာမျက်နှာဖွဲ့ထားသည့် စာဖောင်ကို တွန်းချလျှင် ဖောင်ပြိုသွားတော့သည်။ သတင်းစာအဖို့ ဖောင်ပြိုလျှင် နောက်တနေ့ထွက်ရန် ခဲယဉ်းသည်။ စာများပြန်စီပြီးမှ ထုတ်လျှင် နံနက် (၁၁) နာရီခန့်တွင်မှ သတင်းစာထွက်နိုင်မည်။

တင်မောင်က သတင်းလောဘကြောင့် မိုက်မိုက်ခဲခဲ လုပ်ကြံသော် လည်း သတင်းစာနှစ်စောင်စလုံးအပေါ် သစ္စာရှိသော စက်ဆရာက ဖောင်ကို ဖြိုပေးပါမည်ဟု တင်မောင်အား နှစ်သိမ့်ပြီးမှ မဖြိုဘဲ ထားခဲ့သည်။ နောက် တနေ့တွင်မှ သူက တင်မောင်အား တောင်းပန်သည်။ ထိုအချိန်တွင် တင် မောင်သည်လည်း သတိပြန်လည်လာပြီဖြစ်သဖြင့် မဖြိုသည်ကိုပင် ကျေးဇူး တင်ကြောင်း ပြန်ပြောရသည်။

ဦးအေးမောင်၏ သတင်းမှာ ထွန်းနေ့စဉ်က ခပ်တိုတိုသာ ဖော်ပြသ ဖြင့် ကြေးမုံအဖို့ ‘ကိုယ်ပိုင်ထူးဦး’ သတင်းကြီးအဖြစ် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ဆယ်ရက်ခန့် ဆက်ရေးရာ စောင်ရေ (၅၀၀၀) မှ (၇၀၀၀) အထိ စောင်ရေ (၂၀၀၀) ကျော်တက်ခဲ့သည်။ ကြေးမုံထွက်စဉ် အရှိန်အဟုန်မြင့်တင်ပေးသော သတင်းကြီးတစ်ပုဒ် ဖြစ်ခဲ့သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ သတင်းလောဘကြောင့် မပြုသင့်သည်ကို ပြု မိသော ပြစ်မှုအတွက် တင်မောင်သည် သူ့ကိုယ်သူ အပြစ်တင်၍ မဆုံး တော့ပြီ။

(ဆရာ ဦးထွန်းဖေအား ဤအမှုအတွက် ဤဝန်ခံချက်ဖြင့် ရှိခိုးကန်တော့ရင်း တောင်းပန်အပ်ပါသည်။)

* * *

မြန်မာသတင်းစာများ ခေတ်သစ်

မြန်မာသတင်းစာလောကကြီးသည် စစ်ပြီးခေတ်၌ တဟုန်တည်း တိုးတက် ကာ တော်လှန်ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။

မြန်မာသတင်းစာများ တိုးတက်တော်လှန်ပြောင်းလဲလာကြရာ၌ အိုးဝေ၊ ဗမာ့ခေတ်နှင့် ကြေးမုံသတင်းစာတို့ကို တော်လှန်ပြောင်းလဲမှုကြီး၏ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းမှ တင်သင့်သည်။

တင်မောင်အဖို့ အိုးဝေသတင်းစာ၏ ‘တိုက်သား’ တဦးအဖြစ် တကြိမ် တခါမှ မရောက်ဖူးသော်လည်း အိုးဝေပိုင်းတော်သား တဦးဟူ၍ကား ခေါ်ဆို နိုင်သည်။

အိုးဝေသတင်းစာသည် တည်ထောင်စဉ်က ငွေပင်ငွေရင်း တောင့်

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

တင်းစွာ တည်ထောင်ခဲ့သော်လည်း အုပ်ချုပ်မှုဘက်မှ ပေါ့လျော့သဖြင့် မည်သည့်အခါတွင်မှ ဖောဖောသီသီ မရှိခဲ့ဘူးချေ။

ဦးညိုမြသည် အမေရိကန်၌ သတင်းစာပညာ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ယူလာပြီးနောက် ဗမာ့ခေတ်တွင် ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင် (မောင်သူမန) အဖြစ် စစ်ပြီးခေတ် သတင်းစာလောကသို့ဝင်လာသည်။ ထိုနောက် အိုးဝေသတင်းစာကို တည်ထောင်သည်။ အိုးဝေသတင်းစာသည် ထိုစဉ်ကရှိသော သတင်းစာများတွင် ခေတ်ရှေ့သို့ပြေးသော သတင်းစာတစ်စောင်ဖြစ်သည်။ အိုးဝေကို မြန်မာသတင်းစာများ၏ တက္ကသိုလ်ဟုပင် ခေါ်ဆိုသင့်သည်။ သတင်းစာလောကသား မည်သူမဆို အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်နေပါက အိုးဝေသို့ ဝင်ရောက်အလုပ်လုပ်နိုင်သည်။ အိုးဝေက မည်သူ့ကိုမဆို တံခါးဖွင့်ထားသည်။ လက်ဝဲလက်ယာ စာနယ်ဇင်းလောကသားတို့သည် အလုပ်ပြုတ်သည့်အခါတိုင်း အိုးဝေ၌ ကွန်းခိုနိုင်ကြသည်။ အိုးဝေ၌ တနှစ်တမိုး ‘ခို’နိုင်ရုံမက လက်တည့်စမ်းနိုင်သည်။ သတင်းစာပညာနှင့် ရေးသားမှုအတတ်ကို ‘ကွန့်’နိုင်သည်။ ယနေ့ စာနယ်ဇင်းလောကသားတို့သည် အိုးဝေ၌ ‘ခို’ဖူးသူသာ များသည်။

တင်မောင်သည် အိုးဝေ၌ ကွန်းခိုခဲ့ဖူးခြင်း မရှိသော်လည်း အိုးဝေတိုက်သားအချို့ထက်ပင် မြဲခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာတိုက်ကို ချိတ်ပိတ်သဖြင့် အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်နေချိန်တွင် အိုးဝေအယ်ဒီတာတစ်ဦးဖြစ်သူ ကိုတင်စိုး(သာဂဒိုး)၏ ထမင်းချိုင့်၌ ကပ်စားရသည်။

အိုးဝေတိုက်ကို ဆိုရှယ်လစ်များ ရိုက်ဖျက်စဉ်က တင်မောင်သည် အယ်ဒီတာဦးမျိုးညွန့်နှင့်အတူ ရှိသည်။ သံဃာတော်များ ဝင်ရိုက်စဉ်က တင်မောင်သည် ကိုတင်စိုးနှင့်အတူ ရှိသည်။ အိုးဝေကို အစိုးရက အာမခံတောင်းသောအခါ ရပ်ကွက်တကာလှည့်ကာ အိုးစည်ဝိုင်းနှင့် ငွေကောက်ခဲ့ရသည်။ ထိုစဉ်က တင်မောင်က အိုးစည်တီးရသည်။

တင်မောင် သတင်းစာတိုက်များ ပိတ်နေချိန်တွင် အိုးဝေ၌ ဝင်ကာ သတင်းရေးသည်။ ဆောင်းပါးရေးသည်။

တည်မြဲသန့်ရှင်းကွဲချိန်၌ ကြေးမုံမှာ ချိတ်ပိတ်ခံရသည်။ နိုင်ငံရေးအရေးတော်ပုံကြီး၌ ဝင်ရောက်၍ စာမရေးရ မနေနိုင်သော တင်မောင်သည် ‘သတင်းထောက်တဦး’ အမည်နှင့် တည်မြဲအတွင်းရေးများကို ဖွင့်ကာ တိုက်ခဲ့သေးသည်။

တင်မောင်အဖို့ အပြင်လူအဖြစ် သတင်းစာဆောင်းပါးများ ရေးသား ရာတွင် အိုးဝေနှင့် ဗမာ့ခေတ်သည် လွတ်လပ်ခွင့်အရဆုံးဖြစ်သည်။ (ထွန်း နေ့စဉ်တွင် ‘မီးပွင့်’ ကလောင်အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးသတင်း စဉ်၌ ‘အောင်စံဖြိုး’ ကလောင်အမည်ဖြင့်လည်းကောင်း ရေးခဲ့သည်။)

အိုးဝေသတင်းစာတွင် ဆောင်းပါးများ၊ သတင်းများကို လွတ်လပ်စွာ ရေးနိုင်ကြသည်။ မှားယွင်းမိလျှင်လည်း အိုးဝေက ရက်ရောစွာ ဖြေရှင်းပေး သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို မဟုတ်မမှန်ရေးမိပါက သတင်းစာတို့ထုံးစံမှာ ဖြေ ရှင်းချက် ထည့်ပေးရန်သာဖြစ်သည်။ အိုးဝေကမူ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အုန်းပွဲ ငှက် ပျောပွဲနှင့် တောင်းပန်ရန်ပင် ဝန်မလေးသည့်တိုင် အမှားကို ဝန်ခံတတ်သည်။

အိုးဝေသည် သတင်းစာသမိုင်း၌ ထူးခြားသောသတင်းစာ ဖြစ်ပါသည်။ ဗမာ့ခေတ်ကမူ အိုးဝေထက် ပြောင်မြောက်သည်။ တန်ခိုးဩဇာလည်း ကြီးသည်။

ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာကို ဂျပန်ခေတ်က အစိုးရသတင်းစာအဖြစ် စတင်ထုတ်ဝေသည်။ ဗမာ့ခေတ်ကို ပုံနှိပ်ပေးသော တိုင်းပြည်ပြု ပုံနှိပ်တိုက် ပိုင်ရှင် ဦးအုန်းခင်၊ ဒေါ်ခင်ခင်လေးတို့က စစ်ပြီးလျှင်ပြီးချင်း ၁၉၄၅-ခု၊ မေလ (၁၀) ရက်နေ့တွင် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာကို ပုဂ္ဂလိက သတင်းစာအဖြစ် ဆက်လက်ထုတ်ဝေသည်။ ဇနီးမောင်နှံကွဲသွားကာ မိုးကြိုးသတင်းစာနှင့် ယူဝတီသတင်းစာအဖြစ် ခွဲကာ ထုတ်ချိန်အထိ တန်ခိုးဩဇာကြီးမားပြီး တီထွင်ဆန်းသစ်သော သတင်းစာကြီးအဖြစ် ခေါင်းဆောင်သည်။

ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသည် သတင်းစာများ အဆင်အပြင်သစ်ကို စတင်တီထွင်သော သတင်းစာဖြစ်သည်။

ရှေးခေတ်သတင်းစာတို့၏ စာလုံးများသည် ဂရိတ်ပရိုင်မာရီ ခေါ် စာလုံးခပ်ကြီးကြီးကိုသာ သုံးကြရာမှ ဗမာ့ခေတ်က (၁၄) ပွိုင် စာလုံးသေး များကို စတင်သုံးစွဲသည်။ ဂရိတ်စာလုံးသုံးစဉ်က စာမျက်နှာတမျက်နှာလျှင် သတင်း (၁၀) ပုဒ်သာ ဆန့်ပါလျှင် (၁၄) ပွိုင်သုံးသဖြင့် (၁၄) ပုဒ်ခန့် ပိုဆန့် သည်။ စာလုံးပို၍ ဝင်သည်။

ဗမာ့ခေတ်မှာ (၁၄) ပွိုင်ကို သုံးစဉ်က မျက်စိကန်းရပါတော့မည်ဟု ပြိုင်ဘက်တို့က လှောင်သည်။ စာဖတ်ပရိသတ်တစ်ဦး နှစ်ဦးတို့က ကန့်ကွက် သည်။ နောက်ပိုင်း၌ ယနေ့ ၁၉၇၁-ခုနှစ်အထိ (၁၄) ပွိုင်စာလုံးများကို စာနယ်ဇင်းများက သုံးစွဲနေကြလေပြီ။

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

ထိုနောက်ပိုင်း ‘ရိုထရီ’ ပတ်လည်စက်ကြီးကို စတင်သုံးစွဲသောအခါ စာလုံးသစ်အမျိုးမျိုးကို တီထွင်ခဲ့လေသည်။

ဂရိတ်စာလုံးမျှ မကြီး၊ (၁၄) ပွိုင့် ခဲစာလုံးမျှ မသေးသော (၁၆) ပွိုင့် မြန်မာခဲစာလုံးကို ဗမာ့ခေတ်က တီထွင်သည်။ ထိုခဲစာလုံးသည် ယနေ့ ပုံနှိပ်လောက၌ သုံးစွဲ၍ အဆင်အပြေဆုံး စာလုံးတမျိုး ဖြစ်နေလေပြီ။ ခေါင်းစဉ် မျက်နှာခဲစာလုံးများကိုလည်း လေးထောင့်တမျိုး၊ လက်သဲစောင်းတဖုံ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံတီထွင်ခဲ့သည်။ (နောက်ပိုင်း၌ ရန်ကုန်သတင်းစာ ခဲစာလုံးစက်နှင့် အခြား ခဲစာလုံးစက်များကလည်း ခဲစာလုံးပုံစံသစ်များ တီထွင်ရတော့သည်။)

အထားအသိုကိုလည်း တမျိုးတဖုံ ဆန်းသစ်စေသည်။ ယခင်က သတင်းစာ စာမျက်နှာ တမျက်နှာတွင် ထောင်လိုက် စာပိုဒ်ကော်လံ သုံးကော်လံသာ ခွဲသည်။ ဗမာ့ခေတ်ကမူ တမျက်နှာတွင် လေးကော်လံခွဲကာ စာစီသဖြင့် အဆင်အပြင် လှပသည်။

သတင်းဓာတ်ပုံကိုလည်း ဗမာ့ခေတ်က ဦးစားပေးကာ ဖော်ပြသည်။ ၁၉၄၈-ခုနှစ်က မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တွင် အမျိုးသမီး သူပုန်ဗိုလ်တဦး ထကြွခဲ့သည်။ ဗိုလ်မိုးကြည်အမည်ရှိ ထိုသူပုန်ဗိုလ်မကလေး၏ ဓာတ်ပုံရရှိရန် ဓာတ်ပုံသတင်းထောက် ဦးတင်ဝင်း (ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ မောင်) အား ဗမာ့ခေတ်က မြစ်ဝကျွန်းပေါ် သူပုန်နယ်သို့ စေလွှတ်ရသည်။ ဦးတင်ဝင်းသည် (၁၁) ရက်ကြာသွားပြီး ပြန်လာခဲ့ကာ ဗိုလ်မိုးကြည် တောမခိုမီကလေးက ရိုက်ကူးထားသော ပုံကို ယူလာနိုင်ခဲ့သည်။ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၌ အနံ (၆) လက်မ၊ အလျား (၄) လက်မသာရှိသော ဓာတ်ပုံအတွက် ဓာတ်ပုံဖိုး (၃၀၀) နှင့် ခရီးစရိတ်ပါ (၇၂၃) ကျပ် (၁၂) ပဲ ပေးရသည်။ ထိုစဉ်က (၇၂၃) ကျပ် (၁၂) ပဲသည် မော်တော်ကားငယ်တစီး ဝယ်ယူနိုင်သည်။ မြန်မာပြည် သတင်းစာလောကအဖို့ တန်ဖိုးအကြီးဆုံး သတင်းဓာတ်ပုံပါပေ။

သတင်းရေးသားမှု နည်းနာတွင်လည်း ဗမာ့ခေတ်က မူသစ်ကို တီထွင်သည်။ ဗမာ့ခေတ်က တီထွင်သောမူကို ယနေ့ ၁၉၇၁-ခုနှစ်တိုင် သုံးစွဲကြရသည်။ ယခင်က သတင်းရေးလျှင် စာပိုဒ်တခုဆုံးတိုင်း ‘ကြောင်း’ ဟု အဆုံးသတ်သည်။

ထိုသို့ အဆုံးသတ်မည့်အစား ‘၏’ သို့မဟုတ် ‘သည်’ ဖြင့် အဆုံးသတ်ရာ စာဖတ်သောအခါ တိုတိုနှင့် လိုရင်းကို ရောက်သည်။ ‘၏’

သုံးသဖြင့် ‘ကြောင်း’ သုံးခဲ့သည်ထက် စာလုံးနေရာ ငါးပုံတပုံမျှ သက်သာ သောကြောင့် စာလုံးပို၍ ဆန့်သည်။ သတင်းစာတမျက်နှာတွင် စာပိုဒ်ရေ (၂၄) ပိုဒ်မျှ ပါလျှင် ‘ကြောင်း’ နှင့်မဆုံးဘဲ ‘၏’ နှင့် ဆုံးပါက စာကြောင်းရေ တကြောင်းမျှ ပိုထွက်လာသဖြင့် စာဖတ်ပရိသတ် အကျိုးရှိလေသည်။

သတင်းရေးသားရာတွင်လည်း သတင်းကို တိုတိုနှင့်လိုရင်းသာ ရေး သားခြင်းဖြင့် သတင်းပုဒ်ရေ ပို၍ ထွက်လာသည်။ ထိုစဉ်က သတင်းစာ တစောင်တွင် သတင်းပုဒ်ရေ (၂၅) ပုဒ်မျှသာ ပါရာ ဗမာ့ခေတ်က (၅၀) အ ထိ ပါသည်။ သတင်းပို၍ စုံသည်။

သတင်းခေါင်းစဉ်တပ်ရာတွင်လည်း ရှေးခတ်ကကဲ့သို့ ‘လူသတ်မှု ဖြစ်ခြင်း’၊ ‘ဆွေးနွေးခြင်း’ စသည့်ဖြင့် ရိုးရိုးမတပ်ဘဲ ဖတ်ချင့်စဖွယ် ခေါင်းတပ် လေ့ရှိသည်။

သတင်းထူးလျှင် သတင်းမှန်လျှင် ရဲဝံ့စွာ ရေးသားဖော်ပြမည်ဟူသော မူဝါဒဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ရာ သတင်းထူးများကို မကြာခဏ ဖော်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ ဥပမာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း လုပ်ကြံမခံရမီကလေးတွင် ဦးစောတို့က လက်နက် တိုက်မှ ခိုးထုတ်သော ဘရင်းဂန်းသေနတ် (၂၀၀) ပျောက်မှုကြီးမျိုးများကို ဗမာ့ခေတ်က စောစီးစွာနှင့် ရဲဝံ့စွာ ဖော်ပြနိုင်သည်။

ဗမာ့ခေတ်က ဝေဖန်ချက်ရေးရာတွင်လည်း ပြတ်သားသည်။ ၁၉၄၆-ခုနှစ် ကွန်မြူနစ်ပါတီများ မြေပေါ်၌ လှုပ်ရှားနေစဉ်တွင် ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင် ‘မောင်’ အမည်ခံ ဦးထွန်းဖေ၏ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး ဆောင်းပါးများက ထိရောက်လှသဖြင့် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသည် ကွန်မြူနစ်တို့၏ မီးရှို့ခြင်း ကို ခံခဲ့ရလေသည်။

ဗမာ့ခေတ်ကို ကွန်မြူနစ်တို့သာမက အာဏာလက်ရှိ ဆိုရှယ်လစ် များကလည်း မုန်းတီးကြသည်။ တကြိမ်တွင် ဆိုရှယ်လစ်တို့က ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ ရပ်တန့်သွားရန် အမှုရှာကြသည်။ ခိုင်မာသော အမှု မတွေ့ ဖြစ်နေသည်။

ထိုစဉ်တွင် အစိုးရပုံနှိပ်တိုက်မှ အရာရှိတဦး ပုံနှိပ်စက်ဟောင်းများကို ရောင်းချပုံ နည်းမမှန်ဟု အရေးယူသည်။ ဗမာ့ခေတ်၌ အစိုးရပုံနှိပ်စက်ဟောင်း များ ဝယ်ထားသည်။ ရောင်းသူက တရားဝင်ရောင်းသည်။ ဗမာ့ခေတ်က တရားဝင်ဝယ်သည်ဖြစ်ပေရာ ခိုးရာပါပစ္စည်းမဟုတ်သည်မှာ မှန်သဖြင့် ခိုးရာ ပါပစ္စည်းလက်ခံမှုနှင့် အရေးယူရန် ကြိုးစားသော်လည်း မရ ဖြစ်နေသည်။

ဗမာ့ခေတ်က သူခိုးလက်ခံမဟုတ်ပေမယ့် အမှုမှာ သက်သေခံပစ္စည်းကို ရုံးတင်ရမည်ဟု ဆိုကာ စက်၏ အပိုင်းအစတစ်ခုကို လုပ်သား (၁၀) ဦး တွန်း၍ ရွှေ့ရသော စက်ကြီးကိုဖျက်ကာ ရုံးသို့ ရွှေ့သည်။ ရုံးတော်၌ သက်သေပြသည်။ ဗမာ့ခေတ်မှာ အမှုမပြီးမချင်း တနှစ်ကျော် ပုံနှိပ်စက်များကို ရုံးရှိ သက်သေခံပစ္စည်းခန်းကြီးထဲ၌ အသိမ်းခံရသည်။

“အဲဒီတုန်းက ကျုပ်တို့က ငယ်တော့ ဒေါသရှိတယ်။ ဒါကြောင့် နိုင်တဲ့နည်းနှင့် ညှဉ်းမိတာပါ” ဟု ဦးကျော်ငြိမ်းက နောက်မှ တင်မောင်အား ပြောပြဖူးသည်။

ဦးညိုမြ (မောင်သုမန) နှင့် ဇဝန (မိုးနက်) တို့၏ ပင်တိုင်ဆောင်းပါးတို့သည် ဗမာ့ခေတ်၌ သြဇာရှိပြီး လူကြိုက်များသော ဆောင်းပါးများ ဖြစ်သည်။ (ဆရာတက်တိုး၏ သူယောနန္ဒီ ဝတ္ထုရှည်ကြီးကိုလည်း စွဲကြသည်။) ထိုဆောင်းပါးရှင်နှစ်ဦး ဗမာ့ခေတ်မှ ထွက်သွားသောအခါ ဦးအုန်းခင်က မိုးကြိုးကလောင်အမည်ဖြင့် နိုင်ငံရေးဆောင်းပါးရေးကာ သတင်းပေးသဖြင့် လူတန်းစားချင်း ပဋိပက္ခဖြစ်စေသည်ဟု ဆိုကာ တိုက်ပိတ်သည်။ မိုးကြိုးဦးအုန်းခင်ကို ဖမ်းသည်။ (ဆိုရှယ်လစ်ပါတီအကြောင်း ဝေဖန်သဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီသည် လူတန်းစားတရပ်လောဟု ဗမာ့ခေတ်က ဥပဒေအရ စောဒက တက်သည်။ ထိုစဉ်က တရားဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာအေးမောင်က ဗမာ့ခေတ်က စောဒကကို စီရင်လုလုဆဲဆဲ နာရီပိုင်းအတွင်း အစိုးရက ပြန်ရုပ်သိမ်းသွားသဖြင့် စီရင်ချက်မချတော့ပေ။)

(ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာကို မပိတ်မီ ဖဆပလအစိုးရက အခြား သတင်းစာများကို မကြာခဏပိတ်လေ့ရှိသည်။ ပထမဆုံး အပိတ်ခံရသော သတင်းစာမှာ သူရိယဖြစ်၏။ သတင်းစာတိုက်များကို ပိတ်ပါက အထူးရှာဖွေရေး အာဏာဥပဒေအရ ဆိုကာ ခဲစာလုံးခွက်များကို မှောက်လေ့ရှိသည်။ စာညှင်းများထည့်သော ခဲစာလုံးခွက်ချည်း (၂၂၉) ခွက်ရှိသည်။ အပိုဆောင်းသော စာပိုစာလုံး (၁၉၅) လုံးရှိသေးသည်။ ထိုခဲစာလုံးများကို မှောက်ပြီး ရောလိုက်လျှင် ပြန်လည်၍ ရွေးယူရန် မလွယ်တော့ပြီ။ အားလုံးအရည်ကျိုကာ အသစ်ပြန်သွင်းရသဖြင့် ပုံနှိပ်တိုက်မှာ နစ်နာလှသည်။ ဗမာ့ခေတ်ပိတ်စဉ်က ခဲစာလုံးခွက် အမှောက်မခံဘဲ ဥပဒေအရ ခဲစာလုံးခုံပါ စက္ကူအုပ်ပြီး ချိတ်ပိတ်ပါဟူ၍ ခုခံပြောဆိုသဖြင့် ခွက်မှောက်ခြင်း မပြုတော့ပြီ။ ဗမာ့ခေတ်နောက်မှ အပိတ်ခံရသော သတင်းစာများ ခွက်မှောက်မခံရတော့ပြီ။)

ဗမာ့ခေတ် ဆောင်းပါးရှင်တို့မှာ များပြားလှသည်။ တင်မောင်သည် ဗမာ့ခေတ်၌ ပါမ္မားဆောင်းပါးရှင်တဦးဟု ဆိုရမည်။ ဗမာ့ခေတ်ပါ ဆောင်းပါး များသည် ထိုစဉ်က ဆိုရှယ်လစ်ပါတီနှင့် ဖဆပလအစိုးရကို ဝေဖန် ပြစ်တင် ကြလွန်းလေရာ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက မကြာခဏ မကျေမနပ်ဖြစ်သည်။ နောက် ဆုံးတွင် ဦးနုတို့ကိုလည်း ဗမာ့ခေတ်က ရေးလိုရာ ရေးပါဟု ဗမာ့ခေတ်က ခွင့်ပေးရာ ဦးနုက ‘သမိန်ဗရမ်း’ ကလောင်အမည်ဖြင့် အစိုးရဘက်မှ အာ ဘော်ကို ဗမာ့ခေတ်မှ ဝင်ရောက်ရေးသားသည်။ အဦးပိုင်း၌သာ ဦးနုက ရေးနိုင်ပြီး နောက်ပိုင်း မအားလပ်သောအခါတွင် ထိုစဉ်က ပြန်ကြားရေးဌာန အတွင်းဝန်ဦးသန့်က ဝင်ရောက်ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ဗမာ့ခေတ်သည် တန်ခိုးသြဇာကြီးမားသော သတင်းစာ ကြီးဖြစ်ခဲ့သည်။

ကြေးမုံသတင်းစာ၏ သြဇာမှာမူ သတင်းဘက်၌ ပို၍ ရှိသည်။

ကြေးမုံသတင်းစာတွင် သတင်းစာ၏ အာဘော် ခေါင်းကြီးပိုင်းကို နေ့စဉ်မရေးဘဲ လိုအပ်သော အကြောင်းရှိမှသာ ဝေဖန်ရေးသားလေ့ရှိသည် (လန်ဒန်ကြေးမုံ၏ မူကို ယူသည်)။ ကြေးမုံ၌ ဆောင်းပါးရှင်များ၏ အာဘော် ကို သူတို့၏အမည်နှင့် ပုံနှိပ်ကာ ဖော်ပြလေ့ရှိသည်။

ကြေးမုံက သတင်းဘက်၌ ပို၍ သြဇာရှိသည်မှာ သတင်းမှန်ကို မရ အရလိုက်ကာ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ရေးသားဖော်ပြသော မူကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။

သတင်းနောက်သို့ လိုက်နေသော ကြေးမုံ၏ သတင်းသြဇာကို ၁၉၆၄- ခုနှစ် ပြီလ (၁၇) ရက်နေ့က ကြေးမုံအယ်ဒီတာများက အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့လေသည်။

ကြေးမုံနှင့် လူ့သတင်း

ကြေးမုံသည် ပြည်သူလူထုအရေးအခင်းများကိုသာ နေ့စဉ် နှင့်အမျှ လုံးပမ်းလျက်ရှိသော်လည်း ပြည်သူလူထု၏ အခြေခံဖြစ် သော လူတဦးစီ တယောက်စီ၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကို မျက်ကွယ် မပြုချေ။

နေ့စဉ်သတင်းစာများတွင် တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်သူ များ သတင်းနှင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးသတင်းများ ကသာ လွှမ်းမိုးနေတတ်သည်။

တနေ့တာကာလ ခဏတာအခိုက်တွင် လူပုဂ္ဂိုလ်တဦး

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

တယောက်၏ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှု၊ ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှု၊ အောင်မြင်မှု၊ ဆုံးရှုံးမှု၊ မတရားချုပ်ချယ်ခြင်းခံရမှု စသည့် ပုဂ္ဂလိက ဇာတ်လမ်းကလေးများသည် ဖြစ်ပျက်လျက်ရှိသည်။

ယင်းသို့သော လူ့အကြောင်းသတင်းများကို ကြေးမုံသည် တယုတယဖော်ပြသည်။ ကြေးမုံ၌ ဖော်ပြဖူးသည့်သတင်းများအနက် အောက်ပါ ကလေးငယ်နှစ်ဦး၏ ဇာတ်လမ်းကလေးများသည် တမျိုးစီ စိတ်ထိခိုက်ဖွယ် ကောင်းလေသည်။

ပထမသတင်းသည် ရန်ကုန်အဆုတ်နာဆေးရုံတွင် သောင်တင်နေသော သာရဇဝါမြို့မှ မောင်အောင်ခင် ဆိုသူကလေးဖြစ်သည်။

မောင်အောင်ခင်သည် ဖခင်နှင့်လိုက်နေရာမှ ဖခင်နှင့် မိထွေးလင်မယားကွဲရာတွင် မိထွေးက နှင်ချလိုက်သဖြင့် မိဘမဲ့ဂေဟာမှ တဆင့် အဆုတ်နာဆေးရုံသို့ ရောက်လာသည်။

မောင်အောင်ခင်က ငယ်စဉ်ကပင် မိခင်သေဆုံးပြီဟု ဆိုသည်။

ကြေးမုံက သူ့ကို 'မွေးစားကြမလား' ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် သူ့သတင်းကို ရေးသားလိုက်သည်။ မွေးစားလိုသူပေါင်းများစွာ ကြေးမုံသို့ ရောက်လာကြသည်။ သို့သော် မောင်အောင်ခင်ကို မည်သူမှ မွေးစားခွင့်မရရှာကြ။ မောင်အောင်ခင်သည် ကြေးမုံ သတင်းစာကြောင့် သူသေပြီဟု ထင်နေသူ သူ့မိခင်အရင်းနှင့် ပြန်တွေ့သွားသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

အခြားတယောက်မှာ စာမေးပွဲစရိတ် ပြား (၅၀) မပေးနိုင်သဖြင့် စာမေးပွဲဖြေခွင့်မရသူ မုဒုံမြို့မှ စတုတ္ထတန်း ကျောင်းသူကလေး မစန်းမြင့် ဖြစ်သည်။

မစန်းမြင့်သည် စာမေးပွဲစရိတ် ပြား (၅၀) ကို မပေးနိုင်သဖြင့် စာမေးပွဲဖြေသည့်ရက်တွင် ဆရာကြီးက စာမေးပွဲဖြေခွင့် မပြုဘဲ နှင်ထုတ်ရာ အိမ်သို့ ငိုကြွေးကာ ပြန်လာသည်။ ကြားရသူများက ပြား (၅၀) ပေးသော်လည်း အချိန်နောက်ကျပြီဆိုကာ ဆရာကြီးက စာမေးပွဲဖြေခွင့်မပြုတော့ချေ။

မစန်းမြင့်ကလေးအကြောင်းကို ကြေးမုံက ရေးသားလိုက်ရာ တနိုင်ငံလုံးတွင် ဂယက် ရိုက်ခတ်သွားလေတော့သည်။

ဆရာကြီးကို ရှုတ်ချကြောင်း၊ မစန်းမြင့်အတွက် သီးခြား

စာမေးပွဲလုပ်ပေးရန် တောင်းဆိုကြောင်း အဆိုများကို ကျောင်းသား သမဂ္ဂပေါင်း များစွာက ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

မစန်းမြင့်အတွက် ငွေပို့သူ၊ မွေးစားရန် ကမ်းလှမ်းသူများ အမြောက်အမြား ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။

ထိုကြင်နာသော အမှုအရာ၊ လူသားဆန်သော စိတ် သဘောထားများသည် လူသားအချင်းချင်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီးခြင်း စိတ်ဓာတ်ပွားများစေနိုင်သည်ဟု ကြေးမုံက ယုံကြည်လေသည်။

* * *

ပါလီမန်ရောက် ကြေးမုံဓာတ်ပုံ

၁၉၆၀-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအတွင်းက ရန်ကုန်အနီး ဒဂုံ အထည်စက်ရုံတွင် သပိတ်မှောက် အလုပ်သမားများကို ရဲက အကြမ်းပတမ်း ဖမ်းခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများ ကာယိ ခြေပျက်လောက်အောင် ရဲများ ကြမ်းတမ်းခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးများ အင်္ကျီလုံချည် စုတ်ပြသည်အထိ ဆွဲလားရမ်းလား ပြုမှုခြင်းခံရပုံ ဓာတ်ပုံကို ကြေးမုံက မျက်နှာဖုံးတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။

ဤဓာတ်ပုံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လူမျိုးစုလွှတ်တော်တွင် သာယာ ဝတီတောင်ပိုင်း ပထစအမတ် ဦးဘသင်က မေးခွန်းမေးသည်။

အစိုးရက ရဲများ ကြမ်းသည်ဆိုခြင်းမှာ မမှန်ပါဟု ဖြေကြား ခဲ့သည်။

ထိုအဖြေကို သတင်းရေးသားရာတွင် ကြေးမုံက ဤဓာတ် ပုံကို တကြိမ်ထပ်မံထည့်သွားကာ ‘ဒီအဖြစ် မမှန်ပါတဲ့’ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဖော်ပြခဲ့သည်။

ကြေးမုံက သတင်းကို ဦးစားပေးရာတွင် နိုင်ငံခြား သတင်းရရှိရေး အတွက် တယ်လီပရင်တာစက်ကို စတင်သုံးစွဲခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခြား သတင်းထူး များကို စောစီးစွာ ရရှိခဲ့သည်။

တင်မောင်သည် ပြင်သစ်သတင်းကိုယ်စားလှယ် အေအက်ဖ်ပီ သတင်း ဌာနတွင် သုံးမိုးမျှ ‘ခို’ ခဲ့ရဖူးသည်။

ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ ချိတ်ပိတ်ခံရစဉ်က တင်မောင်သည် ငတ်တ

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

လှည့် ပြတ်တလှည့်နှင့် ဘားလမ်းရှိ တည်းခိုခန်းတခုတွင် နေထိုင်သည်။ တလ (၃၀) ကျပ်ပေးရသော ထိုတည်းခိုခန်းတွင် တင်မောင်နှင့် တခန်းထဲကျသူတို့မှာ ဦးထင်ကြီးနှင့် ထိုစဉ်က ပြန်ကြားရေးဌာန ဘာသာပြန် ဦးသက်တင် (ယခုဗိုလ်မှူးဟောင်း) တို့ဖြစ်သည်။ (ဦးထင်ကြီးနှင့်အတူ (ဦးတင်ဝင်းပါ) နယူးစ်ပစ် ဓာတ်ပုံသတင်းဌာနကို တည်ထောင်ခဲ့သေးသည်။) စပတ်လမ်းရှိ အေအက်ဖ်ပီ သတင်းဌာနမှ အယ်ဒီတာ ဆရာတက်တိုး ရိုက်တာသို့ ပြောင်းသောအခါ ဦးထင်ကြီးက အေအက်ဖ်ပီ အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆက်ခံသည်။ ဦးထင်ကြီးရော တင်မောင်ပါ အေအက်ဖ်ပီတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့နေခဲ့ကြသည်။ ဦးထင်ကြီးက အယ်ဒီတာ၊ တင်မောင်က စေတနာ့ဝန်ထမ်း အကူသမား။

ထို့ကြောင့် အေအက်ဖ်ပီ၏ သတင်းလုပ်ငန်းကို သုံးနှစ်ခန့် လုပ်ကိုင်ခဲ့ဖူးသည်။ အေအက်ဖ်ပီတွင် တယ်လီပရင်တာစက် တပ်ဆင်သောအခါ စက်တလုံးပိုနေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်မြောင်းဘိုလိန်းလမ်း၌ ကြေးမုံ သတင်းစာကို ထုတ်ဝေသောအခါ အေအက်ဖ်ပီ၌ ပိုနေသော တယ်လီပရင်တာစက်ကို ငှားရမ်းကာ ကျောက်မြောင်းရပ်သို့ ရွှေ့သည်။ စပတ်လမ်းနှင့် ကျောက်မြောင်းရပ်ရှိ ကြေးမုံတိုက်ကို တယ်လီဖုံးကြိုးတချောင်း အမြဲ ငှားရမ်းကာ ဆက်သွယ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် စပတ်လမ်းသို့ ပဲရစ်မြို့တော်မှ လာသမျှ သတင်းတို့သည် ကျောက်မြောင်းရပ်ရှိ ကြေးမုံတိုက်သို့လည်း တမုဟုတ်ချင်း ရောက်ရှိတော့သည်။

အခကြေးငွေမှာ စက်ငှားခ (၂၀၀) ကျပ်၊ တယ်လီဖုန်းကြိုးငှားခ (၂၀၀) ကျပ်၊ ပေါင်း (၄၀၀) မျှသာ ကုန်သည်။ နိုင်ငံခြားသတင်းဝယ်က (၂၅၀) ကျပ် ပေးရသဖြင့် အနည်းငယ်သာ ပိုကုန်သည်။ သို့သော် ဈေးကြီးလှသည် ထင်သဖြင့် အခြားသတင်းစာများက မသုံးခဲ့ဘဲ ရှိနေကြလေသည်။

တယ်လီပရင်တာ စက်မှာ ကြိုးမဲ့ကြေးနန်းစက်တမျိုးပင်။ ကြိုးမဲ့ကြေးနန်းရိုးရိုးက သင်္ကေတ သံတိုသံရှည်များ လာသည်ကို နားကြပ်နှင့် နားထောင်ကာ စာတန်းဖွဲ့၍ ရိုက်ရသည်။ တယ်လီပရင်တာကမူ ကြိုးမဲ့ကြေးနန်းနှင့် ပို့သောသင်္ကေတများကို လက်နှိပ်စက်ကဖမ်းယူပြီး အလိုအလျောက် စာရိုက်ပြီး ထွက်လာသည်။ ပိုမို မှန်ကန်သည်။ ချက်ချင်းဖတ်ရသဖြင့် မြန်ဆန်သည်။

ကြေးမုံသည် တယ်လီပရင်တာစက်ကို ပထမဆုံးအသုံးပြုသော သတင်းစာဖြစ်သည် (အခြားသတင်းစာများ ယခုတိုင် မသုံးနိုင်သေး)။ (၁၉၆၃-

ခုနှစ် အမေရိကန်သို့ ရောက်ခဲ့စဉ်က တင်မောင်သည် အေပီ ရေဒီယို ဓာတ်ပုံသတင်းဌာနနှင့် စေ့စပ်ခဲ့သည်။ အေပီရေဒီယို သတင်းဓာတ်ပုံများကို ရန်ကုန်သို့ပို့ပေးပါ။ ကြေးမုံတစ်စောင်တည်း သုံးမည်ဟု စကားဆိုခဲ့သည်။ ထိုကြောင့် အေပီက ရန်ကုန်မှ ရေဒီယိုဓာတ်ပုံများ ဖမ်းယူရရှိနိုင်ရန် ဓာတ်ပုံလွှင့်ဌာနသစ်များ ဖွင့်ကာ စီစဉ်သည်။ နောက်ပိုင်း၌ မြန်မာ့သတင်းစဉ် ပြည်ပက အေပီရေဒီယို ဓာတ်ပုံသတင်းများ ဝယ်ယူသောအခါ အဆင်သင့် ဖြစ်သွားတော့သည်။)

ကြေးမုံ၌ တယ်လီပရင်တာ တပ်ဆင်ထားသဖြင့် တင်မောင်အဖို့ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်သို့ သွားတိုင်း အေအက်ဖ်ပီ သတင်းလွှင့်ဌာနတို့မှတစ်ဆင့် ကြေးမုံနှင့် ဆက်သွယ်နိုင်သည်။ ပြင်သစ်ပြည် ပဲရစ်မြို့ရောက်စဉ်တွင် မိုင် (၆၀၀၀) ခန့်ဝေးသော ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကြေးမုံတိုက်သို့ (မြန်မာစကားလုံးများကို အသံထွက်အတိုင်း လိုက်၍ စာလုံးများပေါင်းကာ) တယ်လီပရင်တာဖြင့် ဆက်သွယ်နိုင်သည်။ နိုင်ငံခြားမှ တယ်လီပရင်တာဖြင့် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လည်ဆက်သွယ်ရာ၌လည်း ကြေးမုံက ပထမပင်။

သတင်းစာမျက်နှာဖွဲ့ပုံ အသွင်အပြင်ကိုလည်း ကြေးမုံက တီထွင်ခဲ့သည်။

သတင်းစာတို့သည် နောက်ကျောဘက်က ကြော်ငြာများကို ဖော်ပြလေ့ရှိရာမှ ကြေးမုံက သတင်းများကို ဖော်ပြသောကြောင့် ကြေးမုံတွင် မျက်နှာဖုံး (၂) ခု ရရှိလေသည်။

စာမျက်နှာဖွဲ့ရာတွင် ဗမာ့ခေတ်က တမျက်နှာကို (၄) ကော်လံခွဲခြားကာ တီထွင်ခဲ့သည်ကို ကြေးမုံက ထပ်ဆင့်ကာ (၅) ကော်လံခွဲခြားသဖြင့် စာမျက်နှာသွင်ပြင်မှာ ပိုမိုသွက်လာသည်။

ထွက်စ ကြေးမုံမှ လစ်သိုစက်နှင့် ရိုက်နှိပ်သော လက်ရှိကြေးမုံသစ်ပုံစံအထိ ကမ္ဘာ့သတင်းစာညီလာခံများတွင် ကြေးမုံသတင်းစာကို ပြသသောအခါ နိုင်ငံကြီးများ၏စံချိန် မီပါသည်ဟု အားလုံးက လက်ခံကြသည်။

ယခု ၁၉၇၁-ခုနှစ်တိုင် ၁၉၅၇-ခုနှစ်က ကြေးမုံသတင်းစာ၏ အသွင်အပြင်ထက် ပိုမိုတိုးတက်တီထွင်မှု မပြုနိုင်တော့ပြီ။ ကမ္ဘာ့စံချိန်မီ သတင်းစာအသွင်အပြင် အဆင့်အတန်းရောက်အောင် တီထွင်ပြီးပြီဖြစ်သဖြင့် ဤတခေတ်အဖို့ နောက်ထပ် ထွင်စရာ မလိုသလောက်ပင် ရှိနေလေပြီ။

ဤသို့ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသတင်းစာသမိုင်းကို အိုးဝေ၊ ဗမာ့ခေတ်နှင့် ကြေးမုံတို့က ခေါင်းဆောင်ကာ တော်လှန်ပြောင်းလဲခဲ့လေသည်။

* * *

လုပ်ကြံမှုသတင်းကြီး

အိုးဝေ၊ ဗမာ့ခေတ်နှင့် ကြေးမုံသတင်းစာတို့၏ သတင်းစာ တော်လှန်ရေးကြီးတွင် ပါဝင်ရန်အတွက် တင်မောင့်အဖို့ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၌ သတင်းထောက် ပေါက်စနကလေးအဖြစ်မှ စတင်ခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ်တွင် တင်မောင် ပထမဆုံးလိုက်ရသော သတင်းတို၌ အကြီးဆုံးသော သတင်းကြီးမှာ တသက်၌ တကြိမ်သာ ကြုံတွေ့နိုင်သော လုပ်ကြံမှုကြီး။

၁၉၄၇-ခု၊ ဇူလိုင်လ (၁၉) ရက်နေ့။
အချိန်ကား နံနက် (၉) နာရီတိတိရှိနေပြီ။ ညက အိပ်ရေးမဝသဖြင့် တင်မောင်၏ ခေါင်းသည် ရီဝေဝေ နုံးချည့်ချည့်နှင့် ရှိနေသေးလေသည်။

- ဇူလိုင်လဆန်းမှစကာ ပင်ပန်းလာခဲ့သည်။
- ဇူလိုင်လဆန်းမှစကာ သတင်းထူးများ အတော်ဖြစ်ခဲ့၏။
- ★ ဘီအိုစီက ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ရုံးမပိတ်ပေး။
- ★ တရုတ်ပြည်မှ ပြန်ရောက်လာသော ဗမာစစ်ပြေးများ။
- ★ ပုလိပ်သပိတ်။
- ★ လစာစုံစမ်းရေးအဖွဲ့၏ လစာနှုန်းသစ်။
- ★ အမှုထမ်းများ၏ အပိုကြေးပြဿနာ။
- ★ သခင်နုတို့၏ ဘိလပ်ဆွေးနွေးပွဲ။
- ★ ဘရင်းဂန်း (၂၀၀) ပျောက်ဆုံးမှုကြီး။

သတင်းထောက်ပေါက်စနကလေးတဦးဖြစ်သော တင်မောင်မှာ ထို သတင်းကြီးများသာမက သတင်းကြီးများ၏ နောက်ဆွယ်တွင် သတင်းတိုများကလည်း များလှသဖြင့် များစွာ ပင်ပန်းလှတော့၏။

ဇူလိုင်လဆန်းမှစကာ နေ့စဉ်ရက်ဆက် အလုပ်များနေခဲ့သည်။ ထိုအထဲတွင် ညက စာအုပ်ကောင်းတခုကို ဖတ်မိသောကြောင့် နံနက် (၂) နာ

ရီတွင်မှ အိပ်ရာသို့ ဝင်ခဲ့၏။ သို့သော် တသက်လုံးအိပ်ရာမှ စောစောထ လေ့ရှိသော ထုံးစံအတိုင်း နံနက် (၇) နာရီတွင် အိပ်ရာမှ နိုးသဖြင့် အိပ်ရေး မဝတာနှင့် ထလာခဲ့ရသည်။

နေ့စဉ်ပြုမြဲတိုင်း ကော်ဖီတခွက်သာသောက်ပြီး တနာရီတိတိတွင် တိုက်မှ ပေးထားသော ဟာကြူလီစက်ဘီးစုတ်ကလေးဖြင့် လမ်းမတော် ညောင်ပင်လေးဆိပ်သို့ ဆင်းခဲ့၏။

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်သွား အရပ်သားမော်တော်ကလေးများမှာ မကြာခဏ ဒမြတိုက်ခံရတတ်သောကြောင့် တနေ့နှစ်ကြိမ်ကျ ညောင်ပင်လေးဆိပ်သို့ ဆင်းကာ မေးရ၏။ ကံကောင်းလျှင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် မြို့များမှ နယ်သတင်းထူး ကလေးများပါ ရတတ်လေသည်။

သို့သော် ထိုနေ့က မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တခုလုံး အေးချမ်း၏။
သတင်းတခုမှ မဖြစ်ခဲ့။

ညောင်ပင်လေးဆိပ်မှတဖန် (၂၇) လမ်းထိပ်ရှိ ပုလိပ်အသင်းတိုက်သို့ ခရီးဆက်ခဲ့ပြန်၏။

ထိုစဉ်က သတင်းထောက်များသည် သတင်းစာမျိုးစုံရှိသော ပုလိပ် အသင်းတိုက်၌ စခန်းချလျက် သတင်းစာများကို ဖတ်ပြီး ပုလိပ်အသင်းမှ တယ်လီဖုန်းကို အသုံးပြုကာ သတင်းလိုက်လေ့ရှိကြ၏။

နံနက် (၉) နာရီရှိသည့်တိုင် တင်မောင်မှာ မှုန်ရီရီနှင့် ရှိသေးရာ ယနေ့အဖို့ ‘ခို’ ရန် စိတ်ကူးမိသည်။

ဦးဝမ်းမောင်ခေါင်းဆောင်သော သံမဏိသပိတ်သည် ကံဘွဲရွာတွင် စခန်းချနေ၏။ ယနေ့အဖို့ ထိုသပိတ်စခန်းသို့ သွားအိပ်ကာ ညနေ (၆) နာရီလောက်တွင်မှ သပိတ်ခေါင်းဆောင်တို့ပေးသော သပိတ်သတင်းကိုယူပြီး တိုက်သို့ ပြန်ရန် စိတ်ကူးမိလေသည်။

ယခု (၉) နာရီရှိပြီဖြစ်ရာ ကံဘွဲသပိတ်စခန်းသို့ သွားမည့်အကြောင်း တိုက်သို့ ဖုန်းဆက်ပြီး အိမ်ပြန်ထမင်းစားကာ စက်ဘီးထား၍ ကံဘွဲသို့ သွားမည်။ ကံဘွဲရောက်လျှင် မိုးကောင်း ဘုရားရင်ပြင်တွင် အိပ်လိုက်မည်ဟု စိတ်ထဲမှ စီစဉ်မိလေသည်။

“ဟေ့... ကံဘွဲကို ညနေမှ သွားပါကွ။ အခု အတွင်းဝန်ရုံးကို သွားပါအုံး။ ခနီတောက အလုပ်သမားခေါင်းဆောင်တွေ ဗိုလ်ချုပ်ကို ဝင်တွေ့မလို့တဲ့”

တိုက်သို့ဖုန်းဆက်သောအခါ နိုင်ငံရေးသတင်းထောက် နေထိုင်

မကောင်း၍ ခွင့်ယူသွားသည်ဆိုကာ သတင်းထောက်ချုပ်က တာဝန်သစ် ပေးလိုက်ပြန်သဖြင့် သူ၏စိတ်ကူးမှာ ပျက်သွားရပြန်သည်။

အတွင်းဝန်ရုံးသို့ တင်မောင်ရောက်သွားသောအခါ (၉) နာရီ မိနစ် (၂၀) တိတိ ရှိလေပြီ။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ အခန်းဘေးနှင့် ကပ်လျက်ရှိသော သတင်းထောက်များ ရုံးခန်းတွင် မည်သူမျှ မရှိသေးပေ။

တင်မောင်တယောက်သာ စားပွဲခုံပေါ်သို့ လက်နှစ်ဘက်တင်ကာ ငိုက်နေမိ၏။

“ဟေ့လူ စောလှချည်လားဗျ”

ဝန်ကြီး ဦးရာဇတ်၏ သက်တော်စောင့် ကိုထွေးက လာ၍ နှုတ်ဆက်သည်။ သူက တချက်သာပြုံး၍ ကြည့်ပြီး ငိုက်မျဉ်းနေသော တင်မောင်က စကားပြန်မမေးနိုင်မီ ပြန်ထွက်သွား၏။

ကိုထွေးထွက်သွားမှ အချိန်တော်တော်စောနေသည်ကို သတိရပြီး ဤအခန်းထဲ၌ တယောက်ထဲနေရမည်ကို ပျင်းသလိုလိုဖြစ်လာသဖြင့် ချက်ချင်းပင် ပြန်ထွက်ကာ ပုလိပ်ရုံးကြီးဆီသို့ ခရီးဆက်ခဲ့ပြန်သည်။

ပုလိပ်ရုံးကြီး သတင်းထောက်များ၏ ရုံးခန်းတွင် ရာဇဝတ်မှု သတင်းထောက်များ ရောက်နေကြကာ တွေ့ကရာခြောက်သောင်း ပြောနေကြပေမည်။ သတင်းထောက်တို့တွင် လူဆိုး၊ လူပွေ၊ လူရှုပ်၊ ဓားပြ၊ သူခိုးနှင့် ပုလိပ်တို့ဖြင့် အမြဲဆက်ဆံနေရပြီး အလွဲသုံးစားမှု၊ မယားခိုးမှုမှစ၍ မုဒိမ်းမှုအထိ အမှုအမျိုးမျိုးကို အမြဲစုံစမ်းနေကြရသဖြင့် သူတို့နှင့် တွေ့ကာ စကားပြောရသည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။

သို့သော် သူတို့နှင့်တွေ့ကာ အချိန်ဖြုန်းနေခွင့် တင်မောင်မရတော့။

ဟာကြူလီစုတ်ကလေးကို ခပ်ဖြည်းဖြည်းနင်းကာ ဝင်သွား၍ ရုံးကြီးဆင်ဝင်အောက် ရောက်လျှင် ရောက်ချင်း ပုလိပ်ကားများသည် ဝေါကနဲ ဝေါကနဲ တစ်ပြီးတစ်ပြီး ထွက်သွားကြလေသည်။

တင်မောင်အဖို့ အံ့သြခြင်းမပြေပျောက်မီပင် တိုက်မှ ရာဇဝတ် သတင်းထောက်နှင့် အခြားသတင်းထောက်များသည် ရုံးပေါ်မှ ပြေးဆင်းလာကြ၏။

“ဟေ့၊ ဟေ့။ တခုခုတော့ တခုခုပဲ။ ဘာမှန်းတော့ မသိသေးဘူး။ လာဟေ့။ လိုက်ရအောင်”

ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ သတင်းထောက်သည် ပြောပြောဆိုဆို တင်မောင်

၏ စက်ဘီးပေါ် တက်လိုက်သဖြင့် ဘုမသိ ဘမသိဖြင့် ဆူးလေဘုရားလမ်း ဘက်သို့ အမြန်နင်းပြေးခဲ့၏။

“ဘယ်လိုက်မလဲဗျ။ မီးသတ်ကို သွားအုံးမလား”

“အတွင်းဝန်ရုံးမှာတဲ့။ အတွင်းဝန်ရုံးကို လိုက်။ ဘာဖြစ်မှန်းတော့ မသိ သေးဘူး။ တခုခုတော့ အတော်အရေးကြီးနေပြီ”

တင်မောင်တို့သည် နောက်ထပ် စကားမပြောနိုင်ဘဲ ကုန်သည်လမ်း အတိုင်း နင်းလာခဲ့ရာ စပတ်လမ်းသို့ ရောက်လျှင်...

“ဝန်ကြီးတွေကို သတ်သွားပြီတဲ့”

လူတယောက်မှ တယောက်သို့ တီးတိုးပြောနေကြသော လူထုကြီးကို တွေ့ရသည်။

အတွင်းဝန်ရုံးအပေါက်သို့ ရောက်လျှင် ရာဇဝတ်မှု သတင်းထောက် သည် ခုန်ချကာ ပြေးဝင်သွား၏။

တင်မောင်မှာ ဤသို့ ဆူဆူပူပူဖြစ်က စက်ဘီးပျောက်တတ်သဖြင့် စက် ဘီးကို သူရိယသတင်းစာတိုက်သို့ သွားထားရင်း သူရိယမှပင် ဖုန်းဆက်ကာ အကြောင်းကြားရလေသည်။

“တိုက်ကို ခဏခဏ ဖုန်းဆက်၊ သတင်းကို ဆက်လိုက်ပါ” ဟု တိုက်က အမိန့်ပေး၏။

သူရိယမှ အတွင်းဝန်ရုံးသို့ ပြန်လာသောအခါတွင် သူနာပြုကားကြီး တစီး ထွက်သွားလေပြီ။ အလယ်ပေါက် လှေကားကြီးမှ ဝင်ရန်မှာ လူတွေ ရှုပ်နေ၏။

“ဘာဖြစ်တာလဲ” ဟု လူတွေကို မေးသော်လည်း “ဗိုလ်ချုပ်တို့ အ သတ်ခံရပြီ” ဟုသာ ပြောနိုင်ကြပြီး မည်သူမှ အဖြေ အတိအကျ မပေးနိုင် ကြပေ။

မြောက်ဘက်လှေကားမှ တက်ပြီး လူအုပ်ကိုဖြတ်ကာ အလယ်လှေ ကားမကြီး၏ ဝရန်တာသို့ တင်မောင်တိုးဝင်မိသောအခါတွင် အလောင်း များကို သယ်ယူနေဆဲဖြစ်၏။

တလောင်းပြီးတလောင်း သယ်ယူနေရာက အဝါနုရောင်လုံချည်ကို သာ မြင်ရသည့် အဝတ်ဖြူလွှမ်းထားသော အလောင်းကို သယ်ယူနေရာ၊ သားရေရှူးဖိနပ် စီးထားသောသူ၏ ခြေထောက်များသည် တုန်တုန်တုန်တုန် နှင့် ဖြစ်နေ၏။

“ဒါ ဗိုလ်ချုပ်မဟုတ်လား။ မသေသေးဘူး၊ မသေသေးဘူး”

“ဗိုလ်ချုပ်ကို သယ်သွားပြီဗျ”

စာရေးတယောက်ကို အခြားတယောက်က ဖြေ၏။

“ဒါ ဦးဘချိုပါဗျာ”

ဘေးသို့ တွဲလောင်းကျနေသော ပိုးပုဝါကို မြင်ရသဖြင့် တင်မောင်က ဝင်၍ အဖြေပေးလိုက်လေသည်။

ထို့နောက် ရှမ်းဘောင်းဘီ နဲ့ သာရောင်ကို ဝတ်ဆင်ထားသော မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီးကို သယ်သွားပြန်၏။

တင်မောင်အဖို့ နီးရာရှိ လူများမှ ရနိုင်သမျှ သတင်းများကို စုရတော့၏။

ဗိုလ်ချုပ်၏ အခန်းတွင် ဝန်ကြီးများစည်းဝေးနေစဉ် စစ်ဝတ်စုံဝတ် လူဆိုးငါးဦးက ဝင်ပြီး ဘရင်းဂန်းနှင့် ပစ်သွားရာ ဝန်ကြီးအားလုံး သေဆုံးကြသည်ဟု သတင်းရသည် (ဦးဘဂျမ်းလွတ်၏) ။ လူသတ်သမားများသည် ဂျစ်ကားနှင့်ဝင်လာပြီး ဂျစ်ကားနှင့်ပင် ထွက်သွားကြသည်ဟု သတင်းရသည်။

သတင်းများစုပြီးလျှင် ပုလိပ်စောင့်နေသည့် ဗိုလ်ချုပ်၏ အခန်းကို ဝင်ကြည့်ရသည်။ သွေးများ ရဲနေသည်။ ထိုနောက် ကပျာကရာ အတွင်းဝန်ရုံးမှ ထွက်ခဲ့၏။

သူရိယသို့ ရောက်လျှင် ရသမျှ သတင်းကို တိုက်သို့ ဖုန်းဆက်၍ ပြောပြရန်၏။

“သတင်းစုံကို အမြန်လိုချင်တယ်။ ညနေသတင်းစာတခု အထူးထုတ်ရမယ်။ လူတွေ သိပ်သိချင်နေတယ်” ဟု တိုက်မှ အမိန့်ပေးကာ သတင်းမြန်မြန်ရရန်အတွက် စက်ဘီးကို ထားခဲ့ပြီး တက္ကစီတစ်ကို ငှား၍ သတင်းလိုက်ရန်ပြော၏။

တင်မောင်က တက္ကစီတစ်မသုံးဘဲ မီးသတ်သူနာပြုသယ်သောကားနှင့် လိုက်သွားသည်။ ဆေးရုံသို့ ရောက်သွားသောအခါ တိုက်မှ အယ်ဒီတာချုပ်နှင့်တကွ သတင်းထောက်အားလုံး ဆေးရုံသို့ မရောက်ကြသေး။ နောက်မှ ဆေးရုံဥပစာတခုလုံးတွင် သတင်းစာတိုက်မှ အယ်ဒီတာများ၊ သတင်းထောက်များ၊ ဝန်ကြီးများ၏ ဆွေမျိုးသင်္ဂဟများနှင့် အဖြစ်ဆိုးကြီးကို သိလိုကြသော လူထုကြီးများဖြင့် ပြည့်လာတော့၏။

ထိုအချိန်တွင် သေဆုံးပြီးသူများကို ရင်ခွဲရုံသို့ ပို့လိုက်ပြီဖြစ်သဖြင့် ရာဇဝတ်မှုသတင်းထောက်သည် ရင်ခွဲရုံဘက်သို့ ရောက်နေသည်ဟု သိရပြီး

အတွင်းလူနာ ဆေးထည့်ခန်းတွင်းရှိ လူနာများအတွက် မည်သူ့မှ အဝင် မခံကြောင်းနှင့် သတင်းထောက်ချုပ်က တင်မောင်အား ပြောပြ၏။

တံခါးမကြီးကို ပုလိပ်များနှင့် စစ်သားများ စောင့်နေ၏။

မည်သူ့အားမှလည်း ဝင်ခွင့်မပေးချေ။

သို့ရာတွင် ဆေးရုံတွင် ညစဉ် ည (၁၁) နာရီအထိ တာဝန်ကျသဖြင့် မျက်နှာသိဖြစ်နေသော တင်မောင်ကိုမူ သူတို့ မတားနိုင်ကြပေ။

တင်မောင်သည် ထိုတံခါးမကြီးမှ မဝင်ဘဲ ဆေးရုံတာဝန်ကျ ဆာဂျင် တို့၏ မလွယ်ပေါက်မှ ဆေးရုံ အမှုထမ်းတဦးကဲ့သို့ပင် ဝင်သွားခဲ့၏။

ဆေးပေးခန်းထဲသို့ တင်မောင်ရောက်သောအခါ မိုင်းပွန်စော်ဘွား ကြီးမှာ တုန်တုန်ရီရီနှင့် ရှိနေသည်ကို တွေ့ရ၏။

သေဆုံးသွားပြီဖြစ်သော ဒီးဒုတ်ဦးဘချို အလောင်းကိုလည်း တွေ့ ရသည်။

ကဗျာကရာပင် ဆေးခန်းထဲမှ ထွက်လာပြီး အပြင်သံတိုင်ဝဋ် ရှိနေ သော ကင်မရာတလုံးကို လွယ်ထားသည့် အယ်ဒီတာချုပ် ဦးအုန်းခင်ထံသို့ ဓာတ်ပုံရိုက်ဖို့ရာ ကင်မရာပေးပါဟု တောင်းရာ ‘ကွာ... မရိုက်ပါနဲ့တော့’ ဟု သူက ဆို၏။

မည်သည့်အခါမဆို သတင်းထူး သတင်းဆန်းမှန်သမျှကို မရ ရအောင် အပင်ပန်းခံ ငွေကုန်ခံကာ သူ့သတင်းစာတွင် ဖော်ပြတတ်သော သူတ ယောက်က ဤသို့ ဆိုလိုက်သဖြင့် တင်မောင်မှာ အံ့ဩသင့်သွားမိသည်။ နောက်မှ “ဒီပြင်လူတွေ သိပ်ပူဆွေးနေတုန်းမှာ တို့က သတင်းလောက် ကြည့်ပြီး ဟိုမေးဒီမေးနဲ့ ဟိုလုပ်ဒီလုပ် လုပ်နေတာ မကောင်းဘူးထင်လို့ကွ” ဟု သူက ပြောပြသည်။

ထို့နောက် တင်မောင်က ဆေးရုံတွင်းမှ သတင်းများကို ရသမျှ စုံ အောင် စုပေးရသည်။ အပြင်ဘက်မှ ဦးအုန်းခင်နှင့် သတင်းထောက်များက တိုက်သို့ ပို့ပေးသည်။

ညနေ (၃) နာရီတွင်မှ တင်မောင်သည် ဆေးရုံတွင်းမှ ထွက်ရသည်။ အသင့်ရှိသော ကားဖြင့် တိုက်သို့သွားသည်။ ညနေ (၃) နာရီခွဲတွင် ဗမာ့ ခေတ် အထူးထုတ် ညနေသတင်းစာ ထွက်နေလေပြီ။

သတင်းစာသုံးစောင်ယူကာ အိမ်သို့ပြန်ခဲ့သည်။ တမြို့လုံးမှာ တိတ် ဆိတ်နေသည်။ မိုးကလည်း သည်းသည်းမည်းမည်းရွာနေသည်။ တင်မောင်

၏ တကိုယ်လုံး စိံရှဲနေသည်။ သူ၏မျက်နှာမှာ ပင်ပန်းခြင်း၊ စိတ်ထိခိုက်ခြင်း၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်းတို့ဖြင့် ဖြူဆွတ်နေသည်။

ကြွက်စုတ်ကလေးသဖွယ် အိမ်ပြန်လာသော တင်မောင်ကို မြင်ရသော အခါ သူ၏ ဦးလေးက “မင်း ဒီတိုင်းနေလို့ မဖြစ်ဘူး” ဟုဆိုကာ ဝီစကီတခွက်ကို ရေမရောဘဲ တိုက်သည်။ အာခေါင်တွင်း၌ ပူကနဲ ဝင်သွားမှ နေသာ ထိုင်သာ ရှိသွားသည်။

တင်မောင်၏ တသက်၌ ပထမဆုံးသောက်သော အရက် တခွက် ပင်တည်း။

* * *

အရက်ကို အဖော်လုပ်ကာ

စာရေးဆရာ သတင်းစာဆရာတဦးဖြစ်ပါလျက် အရက်ကလေး ဘီယာကလေး စသည်တို့ မသောက်တတ် မစားတတ်သည်မှာ အလွန် မျက်နှာငယ်လှသည်။

“မောင်ရင်သာ ဒီလိုသေသွားရင် သိပ်ပြီး နှမြောစရာကောင်းတာပဲ။ လူ့ဘဝမှာ အကောင်းဆုံးအရသာတခုဖြစ်တဲ့ အရက်ကို မသောက်လိုက်ရဘဲ သေသွားတဲ့ မသာကလေးဖြစ်မှာပဲ” ဟု စာရေးဆရာကြီးတပါးက တင်မောင်အား များစွာ သနားလေဟန်နှင့် ဆိုရှာသည်။

ဆရာမိုးဝေတို့၊ ဆရာ မင်းရှင်နောင်တို့၊ ကိုရွှေမောင်တို့ အသေစောကြရသည့်အကြောင်းများစွာတို့၌ အရက်သည် အကြောင်းတရပ် ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း စာပေလောက၊ သတင်းစာလောက၌ အရက်သည် မင်းမူဆဲ ရှိသေးသည်။

သတင်းစာဆရာတို့သည် မိတ်ပေါသဖြင့် အရက် ဒါယိကာ ပေါများသောကြောင့် အရက်၏ ကျေးကျွန်ပို၍ ပေါများသည်။

အချို့က အရက်ပြတ်သွားကြပြီ။ အချို့က အရက်ဖြတ်ရန် ကြိုးစားနေကြသည်။ အချို့က အရက်ကို ကျေးကျွန်အဖြစ် စေစားကာ အနိုင်ရနေကြပေပြီ။ သူတို့က အရက်ကို ဆေးဝါးအဖြစ် မှီဝဲနေကြပြီ။ ဤသို့ဖြင့် စာပေလောက၌ အရက်သမား အစားစားရှိကြသည်။

စာပေလောကတွင် အရက်မသောက်သူဟူ၍ လက်ချိုးပြီး ရေတွက်၍ ပင် ရနိုင်သည်။ အရက်မသောက်သူစာရင်းတွင် တင်မောင်မှာ ထိပ်ဆုံးက ပါခဲ့သဖြင့် အရက်ဆရာတို့က မကြာခဏ ရိတိတိ ယိသဲ့သဲ့ ‘ယိ’ သည်ကို ခံရသည်။

တင်မောင်က ဆရာခေါ်ရသူမှန်သမျှလိုလိုပင် အရက်၏ရသကို သုံးစွဲမှီဝဲ သုံးဆောင်ကြသည်မှာ များသဖြင့် ဆရာသမားများ၏ နောက်မှလိုက်ပါပြီး အရက်ဝိုင်းတို့၌ အမြည်းများကို စားသုံး၍ ဆရာတို့ အမှူးလွန်လျှင် ပွဲကိုထိန်းခြင်း၊ ဆရာများကို အိမ်အရောက်လိုက်ပို့ခြင်း ... စသည်ဖြင့် အရက်သမားတို့၏ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုစုရမြဲ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စာပေလောက၌ အရက်ဆရာတို့အား ဝေယျာဝစ္စပြုရန် တင်မောင်ကဲ့သို့ အရက်မသောက်သူများလည်း ရှိသင့်ပါသေးသည်။

သို့စဉ်ပါလျက် အရက်မသောက်ရပါမည်လောဟု ပြစ်တင်ရှုတ်ချသူများ မကြာခဏ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါတွင် ‘ကျုပ်လဲ သောက်ခဲ့ဖူးပါတယ်ဗျ’ ဟု ပြန်လှန်၍ ပြောလိုစိတ် ပေါ်ပေါက်လာသည်။

အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ တင်မောင်သည် အရက်သောက်ခဲ့ဖူးသည်။ ‘အရက်ကို အဖော်လုပ်ကာ ပျော်တော့မယ်’ ဟူသော တေးသီချင်းကို နှစ်နှစ်ကာကာ ဆိုခဲ့ဖူးသည်။ အရက်သမားဘဝဖြင့် အရက်၏ ရသကို ခံစားရန် ကြိုးစားခဲ့ဖူးသည်။ အရက်သမားဖြစ်ရန် ကြိုးစားပါလျက် အရက်သမားမဖြစ်သည်မှာ အကြောင်းရှိသည်။

လောက၌ မည်သည့်ကိစ္စ၊ မည်သည့်ပညာ၌မဆို လက်ဦးဆရာသည်သာ အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ တင်မောင်နှင့်တကွ လူသားမှန်သမျှတို့၏ လက်ဦးဆရာတို့မှာ မိဘများဖြစ်ကြသည်။ သူတို့၏ သွန်သင်မှုနှင့် လူ့ဘဝတလျှောက်ကို ချီတက်လာခဲ့ကြရသည်။ သို့သော် တင်မောင်၏ အရက်ကိစ္စမှာ မိဘနှစ်ပါးနှင့်မဆိုင်ပါ။ အရက်သမားတိုင်းလိုလိုပင် အရက်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာရှိမြဲဖြစ်သည်။ သူငယ်ချင်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။ ကိုယ့်ထက် ငယ်လျှင်ငယ်မည်။ အရက်သောက်နည်းကို သင်ပေးသူ နည်းပြသူ ဆရာရှိမှသာလျှင် အရက်လောကသို့ ဝင်ရောက်ကူးခတ်နိုင်သည်။ တင်မောင်ထင်သည်။ အရက်နှင့် ပတ်သက်၍ အရက်သမား၏ရေချိန်မှာ မူလအစသင်ပြပေးသော လက်ဦးဆရာအပေါ်၌တည်သည်။ လက်ဦးဆရာ၏ သင်ပြမှု၊ လေ့ကျင့်မှုအရ အရက်သမားသည် ရမ်းသည်၊ ယိသည်၊ နိုင်သည်၊ ရှုံးသည်တို့ ဖြစ်ကြရသည်ဟုထင်သည်။

အရက်ကို အဖော်လုပ်ရန် အားထုတ်ပါလျက် တင်မောင် အရက် မသောက်ဖြစ်ရသည်မှာ သူ့အား လေ့ကျင့်ပေးသော ဆရာကြောင့်ဖြစ်သည်။ တင်မောင်၏ ဆရာမှာ နာမည်ကျော် ဗဂျီအောင်စိုး။

“ကျနော် အရက်သောက်မှ ဖြစ်မယ်။ အရက်သောက်ချင်တယ်”

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၂၀) ခန့်ကဖြစ်သည်။

လူသားမှန်သမျှ အရွယ်ရောက်လာသည်နှင့် တပြိုင်နက် ကူးစက်စွဲကပ် လေ့ရှိသော ကမ္ဘာမှာဖြစ်သည့် ဝေဒနာသည် တင်မောင်အား ကပ်ငြိလေ တော့သည်။

‘စိတ်ညစ်လို့ အရက်ကို သောက်တယ်၊ အရက်သောက်တော့ သိပ် စိတ်ညစ်တယ်။’

ဆရာသုခ၏ သည်ဆောင်းဟေမန်ဇာတ်ကား မထွက်သေးသဖြင့် ဤ အရက်သီချင်းကလေး မပေါ်သေးသော်လည်း တင်မောင်အဖို့ သူပထမဆုံး ကြုံတွေ့ရသော ကုရာနတ္တိ ဆေးမရှိရောဂါကို အရက်နှင့် ကုသရန် အားထုတ် တော့သည်။

အရက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ တင်မောင်သည် ငယ်ဖြူမဟုတ်ပါ။ သူ၏ တသက် ၌ စောစောပိုင်းက အရက်နှစ်ခွက်တိတိ သောက်ခဲ့ဖူးသူဖြစ်သည်။

ပထမဆုံးသောက်သော အရက်တခွက်ကို ၁၉၄၇-ခု၊ ဇူလိုင်လ (၁၉) ရက်နေ့က မော့ခဲ့သည်။ ထိုနေ့က စာဖတ်သူတို့ သိကြသည့်အတိုင်း ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းနှင့် ဝန်ကြီးများ လုပ်ကြံခံရသောနေ့ဖြစ်သည်။ သတင်း ထောက် တယောက်ဖြစ်သော တင်မောင်သည် ဗိုလ်ချုပ်နှင့်တကွ လုပ်ကြံ ခံရသူတို့၏ အလောင်းများ သယ်ယူစဉ်မှ ခွဲစိတ်သည်အထိ ဆေးရုံ၌ ရှိနေ ခဲ့ရသည်။ ရာဇဝင်တွင်သည့် လူသတ်ပွဲကြီးကို သွေးအလူးလူးနှင့် မြင်တွေ့ ခဲ့ကာ သတင်းယူအပြီး ညနေပိုင်းတွင် စက်ဘီးစုတ်ကလေးဖြင့် အိမ်သို့ ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုနေ့က မိုးစွေလှသဖြင့် တကိုယ်လုံး ကြွက်စုတ်သဖွယ် ဖြစ်နေရသည့်အထဲ သွေးလန်နေသောကြောင့် မျက်နှာမှာ သွေးမရှိဘဲ ဖြစ်နေသည်။ တင်မောင်အဖြစ်ကို မြင်ရသော ဦးလေးက စိစက်တခွက်ကို ရေမရောဘဲ တိုက်လိုက်သည်။ မော့ချလိုက်ပြီးမှ နေသာထိုင်သာ ရှိသွား သည်။

ဒုတိယ အရက်ခွက်ကို ၁၉၅၀-ခု၊ ဩဂုတ်လ (၁၄) ရက်နေ့က သောက်ခဲ့သည်။

ထိုနေ့က တိုက်ပွဲကျဆုံးသော သူပုန်ခေါင်းဆောင် စောဘဦးကြီး၏ ပုပ်ပူနေသော ရုပ်ကလာပ်ကို ဓာတ်ပုံရိုက်ရာမှ ရင်ခွံစင်ပေါ်၌ ချော်လဲသည်။ စောဘဦးကြီးအပေါ်မှောက်လျက် လဲပြီး ဖက်နမ်းမိရာမှ သွေးလန့်သွားခဲ့သည်ကို ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်က မြင်သဖြင့် ထိုစဉ်က လိုက်ပြသူ စစ်ဗိုလ်များထဲမှ အရက်တခွက်တောင်း၍ တိုက်သည်။ ခါးကနဲ မော့လိုက်ကာ ပူကနဲ မျိုလိုက်မှ နေသာထိုင်သာ ရှိသွားလေတော့သည်။

ထိုအရက်နှစ်ခွက်ကို သွေးလန့်သဖြင့် သောက်ခဲ့ရသည်။ ယခုကိစ္စမှာ နှလုံးသားကိစ္စဖြစ်သည်။ အသည်းမှ ဒဏ်ရာကို အရက်နှင့် ကုစားမှ ဖြစ်မည်။

“ကျနော့်ကို အရက်လိုက်တိုက်ပါဗျာ” ဆရာ အောင်စိုး ဗဂျီကျော်အား တင်မောင်က ဆရာတင်သည်။ ဆရာအောင်စိုးသည် ထိုစဉ်ကပင် အရက်မှုပညာ၌ တဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်ပြီးသူဖြစ်သည်။

ကိုအောင်စိုးက ‘ပါရမီဖြည့်မည်’ ဟု ဆိုသည်။ ဗဂျီအောင်စိုးနှင့် တင်မောင်တို့သည် ထိုနေ့ညက ဖရေဖောနှင့် (၃၉) လမ်းထောင့်ရှိ အရက်ဆိုင်ကြီးပေါ်သို့ တက်ခဲ့ကြသည်။

“ဝီစကီတလုံး၊ ဝက်အူကြော် နှစ်ပွဲ၊ အာလူးကြော်တပွဲ၊ မြေပဲဆား လှော်တပွဲ”

တင်မောင်၌ ပါသော ငွေတရားကို သူ၏ ထံသို့ အပ်လိုက်ပြီး ‘ပွဲစားရှင်လောင်း ပွဲစားပဲ ကြည့်ဆင်ပါတော့’ ဟူ၍ ပြောသဖြင့် ကိုအောင်စိုးက စိစိစဉ်စဉ်နှင့် မှာကြားလိုက်သည်။

အရက်နှင့် စားစရာ ရောက်လာသည်နှင့် ကိုအောင်စိုးက ပုလင်းကို အမြန်ဖောက်ပြီး ရေမရောဘဲ နှစ်ခွက်ဆင့် သောက်လိုက်သည်။ ပြီးမှ အမြည်းကို စားသည်။

ခက်သည်။ တင်မောင်သည် ယခင်က အရက်နှစ်ခွက်သောက်စဉ်က အရသာကို မတွေ့လိုက်ဘဲ၊ ပူသည် ခါးသည်ဟုသာ သိခဲ့သည်။ သူ့အဖို့ ဆေးခါးကြီးကို သောက်ရသကဲ့သို့ ရှိလေသောကြောင့် သူ့ရှေ့တွင် မြင်နေရသော အရက်ပုလင်းကို ကြောက်ရွံ့နေသည်။

ကိုအောင်စိုးက “ဒါက ခင်ဗျားဖို့” ဟု ပြောကာ ပုလင်းဆိုးကို ဖွင့်လိုက်ပြီး ဖန်ခွက်ထဲ လက်လေးလုံးခန့် ငှဲ့ပေးလျက် “ကဲ... ‘ဆော်’ ပေတော့” ဟု ဆိုသည်။ တင်မောင်က ‘မဆော်’ လိုက်ရသေးခင် သူက ပုလင်းမှ နောက်နှစ်ခွက်ဆင့်၍ ဆော်ပြန်သည်။

“သောက်လေဗျာ”

အရက်လေးခွက်ဝင်ပြီးသော ကိုအောင်စိုးက ဖန်ခွက်ကို ကိုင်ကာ ငေးနေသော တင်မောင်ကို ဆိုလိုက်သည်။

‘ဟုတ်သည်။ သောက်မှ ဖြစ်မည်။ စွဲကပ်နေသော ဝေဒနာ၏ ကုရာ ဆေးမှာ ဤအရက်သာဖြစ်သည်။ သို့သော် ဆေးက အဝင်ဆိုးလှသည်။ နံလည်း နံသေးသည်။ ခက်ပြီ။ ငါ့အဖို့ ဒီအရက်ကို ဘယ်လို မျိုရပါ့မလဲ’

ဆရာအောင်စိုးက နောက်ထပ် နှစ်ခွက်ဆင့်ချလိုက်ပြန်ပြီး တင်မောင် ကို ဝေါက်လိုက်သည်။ တင်မောင်ကား ငိုနေဆဲ။

“သောက်လေကွာ”

သူ၏ အသံသည် ပို၍ မာလာသည်။ စကားလုံးကလည်း ပြင်းလာ သည်။

တင်မောင်သည် မျက်စိစုံမှိတ်ကာ မော့ချလိုက်ရတော့သည်။ ခါး သည်၊ ပူသည်၊ ထိုရသနှစ်မျိုးသာ သိလိုက်သည်။

“နောက်တခွက်”

ကိုအောင်စိုးက ချက်ချင်း ငဲ့ပေးလိုက်သည်။ တစက္ကန့်မဆိုင်း မော့ချ လိုက်ပြန်သည်။

“နိပ်ပြီ။ နိပ်ပြီ”

ဆရာအောင်စိုးက နောက်တခွက် ငဲ့ပေးပြန်သည်။ တင်မောင်က တာဝန်ကျေစွာ မော့ချလိုက်သည်။

“ဟုတ်ပြီကွာ။ ဟုတ်ပြီ”

နောက်တခွက်၊ နောက်ပြီးတခွက်၊ နောက်ထပ်တခွက်၊ နောက်တခွက် နှင့် နောက်ဆုံး တခွက်တခွက်တို့၏ ခွက်ရေကို သတိမရတော့ပါ။ ဆရာဖြစ် သူ ကိုအောင်စိုးလိုပင် အရက်ကနိုင်နေသည်။ သူက အရက်ကို ရေမရော၊ ဆော်ဒါမရောရုံမက အမြည်းပင် မစားတော့ပါ။ တပည့်ဖြစ်သော တင်မောင် အားလည်း ရေမပါ၊ ဆော်ဒါမစပ်၊ အမြည်းမဝါးစေဘဲ ခွက်ဆင့်တိုက်သည်။ တချို့တလေ၌ ရှောရှောရှူရှူမော့နိုင်ဘဲ ချောင်းဆိုးသဖြင့် ပြန်ထွေးလျှင် သူက ဆူသေးသည်။

ဆရာကောင်းတပည့်ပီသစွာ သူတိုက်သမျှကို တခွက်ပြီးတခွက် မော့ ချရင်း စားပွဲခုံပေါ်၌ ဇက်ကျိုးကျကာ သတိလစ်သွားတော့သည်။

ကိုအောင်စိုး ဆက်ပြီးသောက်နေသည်ကိုလည်းကောင်း၊ တင်မောင်

မည်မျှ သောက်မိသည်ကိုလည်းကောင်း သတိမရတော့ဘဲ မေ့မြောသွားရာ တင်မောင် သတိပြန်လည်လာသောအခါတွင် တင်မောင်မှာ ကိုအောင်စိုး ပခုံးပေါ်သို့ ရောက်နေတော့သည်ကို သိလိုက်သည်။ ထိုစဉ်က တင်မောင်သည် ပိန်လို့လှသည်။ ကိုအောင်စိုးက ဗလကောင်းကောင်း ထောင်ထောင်မောင်းမောင်းနှင့်မို့ တင်မောင်အား အရုပ်ကလေးသဖွယ် သယ်ယူနိုင်သည်။ သို့သော် သူ့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ရေချိန်လွန်နေဟန်တူသည်။ ဟိုယိုင် သည်ယိုင် ထိုးနှင့် အတော်ကြိုးစား၍ ထမ်းနေရရှာသည်။

ထိုစဉ်က တင်မောင်သည် ဘားလမ်းရှိ တည်းခိုခန်းတခု၌ ဦးထင်ကြီးနှင့်အတူ နေထိုင်သည်။ (၃၉) လမ်းထိပ် အရက်ဆိုင်မှ ဘားလမ်းရှိ အိပ်ခန်းအထိ တင်မောင်အား သယ်ပို့ရသည်မှာ တနာရီခန့်ကြာသည်ဟု ထင်သည်။ ထိုစဉ်က ဖရေဇာလမ်းညဈေးတန်းမှာ စည်ကားလှသည်။ စည်ကားသော လူအုပ်အတွင်း၌ အမူးသမားနှစ်ယောက် တဦးက တဦးကို ထမ်း၍ သယ်ရသည်မှာ ခရီးမတွင်ကျယ်နိုင်။

တင်မောင်အဖို့အရက်တော်တော်များများ သောက်ထားသဖြင့် မူးနေသည်။ တကိုယ်လုံးရိုက်ထားသကဲ့သို့ နာကျင်ထုံထိုင်း၍ နေသည်။ ဦးနှောက်က ရီဝေနေသည်။ သို့သော်လည်း မျက်စိက မြင်ရသည်။ နားက ကြားရသည်။ သတိရနေသည်။ အသိရှိနေသည်။ မြင်ရ ကြားရသမျှကို သိနေသည်။

ဘားလမ်းရောက်လုလု တနေရာ၌ ကိုအောင်စိုးက တရုတ်မကြီး တယောက်ကို ပစ်တိုက်လိုက်သည်။ သူ၏ ပခုံးနှင့် တိုက်သည်မဟုတ်၊ သူထမ်းပိုးလာသော တင်မောင်၏ ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် တိုက်လိုက်ရာ တင်မောင် ဦးခေါင်းနှင့် တရုတ်မကြီး၏ တင်ပါးကို တိုက်မိသည်။ တရုတ်မကြီးက ကက်ကက်လန်အောင် ရန်တွေ့သည်။ အတော်စွာသော တရုတ်မကြီးပါပေ။ ခြေထောက်မှ ခုံဖိနပ်ကို ချွတ်၍ ရိုက်ရန်ပင် ရွယ်သေးသည်။ တကယ်မရိုက်ဝံ့၍လော၊ တင်မောင်ကို ရိုက်ရမည် သို့မဟုတ် ကိုအောင်စိုးကို ရိုက်ရမည် မဝေခွဲတတ်၍လော မသိ။ အတန်ကြာမျှ ဆူပူပြီးမှ ဖိနပ်ကို ပြန်၍ စီးသည်။

ကိုအောင်စိုးက တရုတ်မကြီးအား တောင်းပန်ခြင်း မပြုရုံမျှမက မပီမသနှင့် ပြန်လည်၍ပင် ကြိမ်းမောင်းလိုက်သေးသည်။ တင်မောင်မှာမူ အသိရှိနေသဖြင့် မြင်သိ ကြားသိနေသော်လည်း မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်။

လက်လှုပ်ရန်မဆိုထားဘိ၊ နှုတ်မှပင် ပီပီသသ တခွန်းတပါဒမျှ မပြောနိုင်။ တကိုယ်လုံး လေဖြတ်သူကဲ့သို့ မလှုပ်မရှားနိုင်ဖြစ်ကာနေသည်။ သို့ပါသော်လည်း မျက်စိက မြင်သည်ကို သိကာ နားမှ ကြားသည်ကိုလည်း သိပြီး များစွာ စိတ်ညစ်သွားတော့သည်။

တရုတ်မကြီးနှင့် ကိုအောင်စိုးတို့သည် အတန်ကြာ အချီအချ ပြောကြသည်။ ခွေးချင်းကိုက်သည်ကိုပင် ဝိုင်း၍ ကြည့်လေ့ရှိသည့် ရန်ကုန် ပရိသတ်က ဤပွဲမျိုးကို ပွဲကြီးပွဲကောင်းအဖြစ် အားပေးချီးမြှင့်ကြသည်။ တချို့က ဩဘာပေးသည်။ ကိုအောင်စိုးနှင့် တင်မောင်ဘက်မှ ဝင်ပြောသူလည်း ရှိသည်။ တရုတ်မကြီးဘက်က ဝင်ပြောသူလည်း မရှား၊ ကြည့်ရုံသာ ကြည့်ကြသည့် ပွဲကြည့်ပရိသတ်ကလည်း မနည်း။ တင်မောင်မှာ မျက်စိကလေးကို ဖွင့်ချိပိတ်ချိသာ ပြုနိုင်သည်။ စိတ်ထဲ၌ ရှက်လိုက်သည်မှာကား အတိုင်းမသိ။

အတန်ကြာမှ ကိုအောင်စိုးက ရှေ့သို့ ဆက်၍ ချီတက်လေတော့သည်။

ချီတက်ရာတွင် ကြူလယာ ကုလားဆိုင်မှ ဆွဲထားသော တိုလီမိုလီ ပစ္စည်းများကို ဝင်၍ တိုက်သေးသည်။ ကုလားသည် တရုတ်မကြီးကဲ့သို့ မစွာပါ။ “အကိုကြီးတို့ ကောင်းကောင်းသွားပါ ခင်ဗျာ” ဟုပင် သွားကိုဖြီး၍ ပြောရှာသေးသည်။

ထိုထက်ဆိုးသည်မှာ ကုလားဆိုင်ဘေးမှ မမတို့ဆိုင်ဖြစ်သည်။

မမတို့ဆိုင်မှာ ဘားလမ်းထိပ်တွင်ရှိသည်။ စုံစီနဖာ၊ ဖြုတ်စပြင်းတောင်းရောင်းသောဆိုင်ဖြစ်သည်။ တင်မောင်အဖို့ တို့တို့တိတိလိုသော ပစ္စည်းကလေးများကို အမြဲဝယ်ယူနေသည့် ဖောက်သည်ဆိုင်ဖြစ်သည်။ ဆိုင်ရောင်းသူက မမနှင့်ညီမ။

မမသည် အသက် အတော်ရင့်ပြီ။ ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ်၊ အာကြမ်းလျှာကြမ်းနှင့် အပျိုကြီးနှင့်တူသည်။ ညီမက ငယ်သည်၊ ချောသည်၊ လှသည်၊ အာသွက်လျှာသွက်ရှိသည်။ ထိုခေတ်က ဘားလမ်းထိပ်မှ မမနှင့် ညီမတို့၏ ဆိုင်နှင့် မောင်ထော်လေးလမ်းထိပ်မှ မဏိမေခလာထီဆိုင်သည် ရန်ကုန်မြို့၌ နာမည်အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ မဏိမေခလာဆိုင်မှ ထိစာရေးမသည် အတော်ချောသည်။ ရန်ကုန်တမြို့လုံး နာမည်ကျော်အောင် ချောသည်။ တင်မောင်၏ မျက်စိ၌မူ မဏိမေခလာချောပုံမှာ တရုတ်သွေးစပ်သဖြင့် တရုတ်ချော ချောသည်ဟု ထင်သည်။ ဘားလမ်းထိပ်မှ ညီမ၏ ချောပုံမှာ မြန်မာဆန်ဆန် မြန်မာချောချောသဖြင့် မြန်မာ့မျက်စိ၌ ပို၍ အဆင်ပြေသည်ဟု ထင်မြင်

ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် တင်မောင်သည် ဘားလမ်းသို့ ပြောင်းရွှေ့မလာမီ လသာလမ်း၌ နေစဉ်ကပင် ဝယ်စရာချမ်းစရာရှိက ဘားလမ်း အရောက်လာပြီး ဝယ်လေ့ရှိသည်။ ညီမနှင့်လည်း နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ် စကားလက်ဆုံကျ ဖူးပြီး မမနှင့်မူ အသေးအဖွဲ့ကိစ္စကလေးများကို လုပ်ပေးပါဟု စေခိုင်းသည်ကို လုပ်ကိုင်ပေးရသည်အထိ ရင်းနှီးပြီးဖြစ်သည်။

“ဒီကောင့်အတွက် ဆူဆေးတပုလင်း ရောင်းပါဗျာ။ ဝမ်းနှုတ်ဆေးလေ”

ကိုအောင်စိုးသည်လည်း မမတို့ဆိုင်မှ ဖောက်သည်တဦးဖြစ်သည်။ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် မမတို့ဆိုင်မှာမှ ဝင်၍ ဝယ်သည်။ နှုတ်ကြမ်း အာကြမ်းနှင့် သွက်လက်သော မမက “ဘယ်လိုဖြစ်လာကြတာလဲဟဲ့” ဟု ပြောဆိုကာ ကိုအောင်စိုးပန်းပေါ်၌ ခေါင်းငိုက်စိုက်ပါလာသော တင်မောင်၏ ဦးခေါင်းမှ ဘိုကေဘဲမြီးကို ဆွဲ၍ ထူပြီးကြည့်သည်။ ညီမခမြာမှာ မပြုံးရက်ရက် ပြုံးရက်ရက်။

တင်မောင်အဖို့ စောစောကထက် ပို၍ ရှက်သွားတော့သည်။ အကယ်၍သာ ထိုအချိန်က တင်မောင်အား မြေမျိုမည်ဆိုပါက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မြေမျိုခံမိမည်ဖြစ်သည်။

ကိုအောင်စိုးက အတန်ကြာဈေးမေးလိုက်၊ ဈေးဆစ်လိုက်ပြုပြီးမှ ဆူဆေးတပုလင်း ဝယ်သည်။ တင်မောင်မှာ မလှုပ်မယှက်နိုင်သော အရှက်တုံးကြီးအဖြစ် ငြိမ်နေရရှာသည်။ ပြီးမှ သူက တင်မောင်နေထိုင်ရာ ငါးထပ်တိုက်ကို ထမ်းပိုး၍တက်ပြီး ဦးထင်ကြီးလက်သို့ အပ်သည်။

တင်မောင်အဖို့ ထိုနေ့မှစကာ မမနှင့် ညီမတို့၏ ဆိုင်သို့ မသွားခဲ့သည်မှာ ယနေ့တိုင်ပင်။ ထို့ပြင် အရက်ခွက်ကိုလည်း မတို့ထိတော့ပြီ။ အရက်နှင့် အရက်မူးရမည်ကို ရာသက်ပန် အကြောက်ကြီး ကြောက်သွားတော့သည်။

အရက်သောက်သင်သူတို့အဖို့ လက်ဦးဆရာသည် အရေးကြီးသည်။ လက်ဦးဆရာ၏ သင်ပြမှုဖြင့် အရက်သမား အဆင့်အတန်းအမျိုးမျိုးသို့ ရောက်ရှိကြရသည်။

တင်မောင်အဖို့မူ အရက်သင် လက်ဦးဆရာ ကိုအောင်စိုး၏ ကျေးဇူးသည် ကြီးမားလှပါဘိတော့သည်။

မသာသတင်းထောက်

“မင်းက မသာသတင်းကို လိုက်ပါရစေလို့ ပြောတယ်ဆို”

“ဟုတ်ပါတယ်”

“မင်းက ဘယ်လောက်များ တတ်လို့လဲကွာ။ မျက်နှာကလဲ စပ်ပြီး ဖြီးနဲ့”

သတင်းထောက် ပေါက်စနုကလေးသာဖြစ်သော တင်မောင်အား ဆရာ သတင်းထောက်ချုပ်ကြီးက လူလည်လုပ်ရပါမည်လောဟု ဆူပူတော့ သည်။ စောစောက အယ်ဒီတာချုပ်ဖြစ်သူက သတင်းထောက်များကို ခေါ် ကာ တာဝန်ပေးသည်။

“ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးကကြီး ကွယ်လွန်တယ်တဲ့။ အဲဒီသတင်းကို ဘယ်သူလိုက်မလဲ” ဟု မေးရာ တင်မောင်က “ကျနော်လိုက်ပါမယ်” ဟု လက်ညှိုးထောင်ခဲ့သည်။

အယ်ဒီတာချုပ်၏ မျက်ကွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ဆရာ သတင်း ထောက်ကြီးက တင်မောင်အား ဆူတော့သည်။ “မသာသတင်းဆိုတော့ လိုက်ရတာ လွယ်မယ်ထင်တာကြောင့် ကျနော်တာဝန်ယူမိတာပါ” ဟု တင် မောင်က မျက်နှာငယ်ငယ်နှင့် ပြန်၍ ပြောရသည်။

“သတင်းစာပညာမှာ မသာသတင်းလိုက်ရတဲ့ ပညာက အခက်ဆုံး ကွာ။ မျက်နှာပူစရာ အကောင်းဆုံးကွာ။ ငါ့အဖို့ ပုလိပ်သတင်း၊ ရုံးသတင်း၊ နိုင် ငံရေးသတင်း။ အိုကွာ... လျှို့ဝှက်ရာမှာ ထိပ်ဆုံးဆိုတဲ့ စစ်တပ်သတင်းကို တောင် မကြောက်ဖူး။ လိုက်ဝံ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မသာသတင်းကိုတော့ တာဝန်ကျမှာ အကြောက်ဆုံးမောင်ရေ”

“ဘာပြုလို့လဲဗျ။ ခပ်အေးအေးလိုက်ရတာပဲ ဥစ္စာ”

“ခပ်အေးအေးမို့ ခက်တာပေါ့။ မသာသတင်းလိုက်ရတာက ကျောက် တုံးကို ရေညှစ်ယူရသလို ညှစ်နိုင်မှ ရတာကွာ။ ကဲ ... အခု သွားလေသူ ဦးကကြီးရဲ့ သတင်းကို မောင်ရင်လိုက်တော့မယ်။ ဘယ်သူ့ကို သွားမေး မလဲ။ ဦးကကြီးက ပက်လက်ကြီးအိပ်နေပြီး သူ့သားမယားတွေက ငိုနေကြ တယ်။ မောင်ရင် ဘယ်သူ့ဆီကို မေးမလဲ”

“နောက်ပြီး မသာအိမ်သွားတဲ့အခါမှာ မောင်ရင်မျက်နှာလို စပ်ပြီးပြီး နဲ့ သွားလို့မရဘူး။ မျက်နှာအပိုးသေသေ မှင်သေသေနဲ့ သွားရတယ်။ မသာ

သွားတဲ့အခါမှာ အပူရုပ်ဖမ်းနိုင်မှ တင့်တယ်တယ်”

သတင်းထောက်ဖြစ်ခါစ သက်တမ်းနုသေးသော တင်မောင်အဖို့ ယခုမှ သတင်းထောက်ပညာ၏ ကျယ်ဝန်းနက်နဲ ခက်ခဲပုံကို သိရတော့သည်။ သတင်းထောက်ဟူသည်မှာ ရုပ်ရှင်မင်းသားတို့ကဲ့သို့ အိုင်တင်ပေးရတတ်သည်ကို ယခုမှ ရိပ်စားမိတော့သည်။

“အေးပေါ့ကွ။ သတင်းထောက်ဆိုတာ ငိုစားရီစားလို့ ပြောကြတယ် မဟုတ်လား။ ငိုတတ်ရတယ်၊ ရီတတ်ရတယ်ကွ။ ငါတောင်မှ ရုပ်ရှင်ထဲဝင်ရင် အတော်စွံနေပြီထင်တယ်” ဟု ဆရာသတင်းထောက်ကြီးက ဆိုသေးသည်။ ဟုတ်ပါသည်။ ဆရာသတင်းထောက်ကြီးသည် လက်ဟန်ခြေဟန်ဖြင့် မဲ့ချည်ရွဲ့ချည် အပြောကောင်းသည်။ ချော့တန်သူကို မျက်နှာချိုသွေးသည်။ ငေါက်တန်သူကို မျက်နှာတည် မျက်နှာထားနှင့် ငေါက်သည်။ ငိုချည် ရယ်ချည်အထိ ရသည်။ အမူအရာ မြောက်သည်။ ဤအမူအရာတို့နှင့် စားသာလာခဲ့ကာ ထင်ရှားအောင်မြင်သည့် သတင်းထောက်ကြီး ဖြစ်လာခဲ့သည်။

“ကဲပါလေ၊ မင့်ထိုက်နဲ့ မင်းကံပဲ။ အယ်ဒီတာချုပ်ဆီ တာဝန်ယူခဲ့ပြီ ဆိုတော့လဲ သွားပေတော့” ဟု သတင်းထောက်ကြီးက တင်မောင်အား မျက်နှာလွဲလိုက်လေတော့သည်။

တင်မောင်အဖို့ ကြာကြာဆိုင်း၍ မဖြစ်။ မသာသတင်းတို့မည်သည် သေလျှင်သေချင်း လိုက်ရသည်။ အရေးအကြီးဆုံးမှာ သေဆုံးသူအိမ်သို့ အစောဆုံးရောက်သွားပြီး သွားလေသူ ဓာတ်ပုံကို ငှားရသည်။ အရယူရသည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက နံရံ၌ ချိတ်ထားသမျှ ဓာတ်ပုံအားလုံးကို ‘တိုက် အယ်ဒီတာ ကြိုက်ရာသုံးပါရစေ’ ဟု ပြော၍ ငှားရသည်။ သို့မှသာ နောက်ထပ် လာရောက်သော သတင်းထောက်များ ဓာတ်ပုံတပုံမျှ မရဘဲ မိမိတိုက်ကာ သာ ဓာတ်ပုံနှင့်တကွ ဖော်ပြနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

နောက်ပိုင်း၌ တင်မောင်သည် မသာသတင်းထောက် ကျွမ်းကျင်သူ တဦးကို တွေ့ဖူးသည်။ သူသည် အခြားသတင်းများယူရာ၌ မစွံသော်လည်း မသာသတင်းလိုက်ရာတွင် ပြောင်မြောက်သည်။ သူ၏နည်းမှာ မသာအိမ်သို့ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း လက်သွက်စွာဖြင့် နံရံ၌ ချိတ်ထားသမျှ သွားလေသူ၏ ဓာတ်ပုံများကို ဖြုတ်ယူတတ်သည်။ ဓာတ်ပုံများ လက်ထဲရောက်ပြီးသည့်နောက်၌ မည်သူတွေ့ မည်မျှ ငိုကြွေးနေစေကာမူ သူ၏စိတ်၌ ထိခိုက်မှုမရှိဘဲ သူသိလိုရာကို ရရှိအောင် မေးလေ့ရှိသည်။

တင်မောင်သည် ထိုမျှ သတ္တိကောင်းသူမဟုတ်၊ ဝါကလည်း နုသေးသည်။ ထိုကြောင့် သွားလေသူ ဦးကကြီး၏ အိမ်သို့ ရောက်သွားသောအခါ ဝိုကြွေးနေသော မယားနှင့် သားသမီးအကြား၌ ကြောင်တောင်တောင် ဖြစ်နေရှာသည်။

- “ကျနော်က ဗမာ့ခေတ် သတင်းထောက်ပါ”
- “အမယ်လေး သွားလေသူကြီးရဲ့ ဟီးဟီး”
- “ခေတ်ပုံရပါစေ ခင်ဗျာ”
- “ဘယ်သူ့ကို ယုံလို့ ထားခဲ့တာလဲ ဟီးဟီး”
- “ဦးရဲ့ အကြောင်းကိုလဲ သိပါရစေ”
- “ကျမမှာ ဘယ်သူ့ကို အားကိုးရမလဲတော့ ဟီးဟီး”
- “တော်လှန်ရေးတုန်းက အကြောင်းကို”
- “သတင်းထောက်တွေလာပြီလေ။ ရှင့်အကြောင်းကို ပြောလှည့်ပါအုံးတော့ ဟီးဟီး”

တင်မောင်အဖို့ သွားလေသူ ဦးကကြီး၏ ကျန်ရစ်သော ဇနီးသည်ထံမှ သွားလေသူ၏ အကြောင်းကို မေးမြန်း၍ မရနိုင်ဘဲ အကြပ်ရိုက်နေတော့သည်။ ဤတွင်မှ ‘ကျောက်တုံးကြီးက ရေကို ညှစ်တာက လွယ်သေးတယ်’ ဟူ၍ ပြောသော ဆရာသတင်းထောက်ကြီး၏ စကားကို သတိရမိသည်။

ကျန်ရစ်သူဇနီးသည်ထံမှ သတင်းကို မေးမရနိုင်သဖြင့် အကြပ်တွေ့နေသော တင်မောင်သည် အလောင်းစင်အနီးတွင် မယောင်မလည် လုပ်နေသော လူရွယ်တဦးထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ မေးရသည်။

- “ကျုပ်မသိဘူးဗျ”
- “ခင်ဗျားက ဒီအိမ်က မဟုတ်လား”
- “မဟုတ်ပါဘူး။ မသာအိမ်မို့ ဖဲဝိုင်းဖြစ်မလားလို့ လာစောင့်နေတာပါ”

ကြုံမှ ကြုံရသည်။ မသာအိမ်တကာသို့ လိုက်၍ ဖဲရိုက်နေသူကလည်း ရှိသေးသည်။ သွားလေသူ သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က နိုင်ငံရေးဆရာပီပီ အတော်နှုတ်သွက်သည်။ တင်မောင်ပင်လျှင် နိုင်ငံရေးအစည်းအဝေးတစ်ခု သွားလေသူနှင့် တွေ့ခဲ့ဖူးသည်။ သွားလေသူက မိန့်ခွန်းချေသည်ကို နာယူခဲ့ဖူးသည်။ မှတ်သားခဲ့ဖူးသည်။ ယခင် အာသွက်လျှာသွက်နှင့် သတင်းထောက်တို့၏ သတင်းအိုးကြီးသည် ယခုကဲ့သို့သွားလေပြီ။ နှုတ်သွက်သူကြီး

မှာ နှုတ်ဆိတ်နေရရှာလေပြီ။ သူ၏အိမ် ဧည့်ခန်း၌ ခန့်ခန့်ကြီးမထသော အိပ်ခြင်း၊ မပြောသော ပိတ်ခြင်းဖြင့် စိတ်ချလက်ချ သွားရှာလေပြီ။

ကျွန်ုပ်တို့ သတင်းထောက်ကလေး မောင်တင်မောင်အဖို့ ဘာလုပ် ရမည်နည်း။

မသာသတင်းတို့ကို အများပြည်သူတို့က စိတ်ဝင်စားကြသည်။ ကြေး မုံသတင်းစာ ထွက်စက မေရီမြင့်၏ မသာသတင်းတပုဒ်ကို ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားပြီး ဓာတ်ပုံများ တခမ်းတနားနှင့် ဖော်ပြနိုင်ခဲ့သဖြင့် စောင်ရေ နှစ်ဆ တိုးခဲ့ဖူး သည်။ စာဖတ်ပရိသတ်အဖို့ မည်သူကွယ်လွန်ကြောင်း၊ သွားလေသူသည် မည်သည့်မြို့သားဖြစ်ကြောင်း၊ မည်သို့အိမ်ထောင်ကျကာ သားသမီး မည်မျှ ကျန်ရစ်ကြောင်း စသည့် သတင်းအချက်အလက်ကို ရအောင် ရှာဖွေစုံ စမ်းရသည့် သတင်းထောက်တို့အတတ်ပညာမှာ ခက်ခဲနက်နဲလှတော့သည်။ သေသောရောဂါ၏ အကြောင်းကိုလည်း ဗဟုသုတစုံရသည်။

မသာအိမ်၌ အရပ်ထဲမှ လာရောက်ထိုင်သူ သုံးလေးဦးရှိသည်။ သွားလေသူတို့၏ မိသားစုသည် ဤအရပ်ထဲသို့ ရောက်လာသည်မှာ မကြာ သေးသဖြင့် သွားလေသူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို မည်မည်ရရ ပြောဆိုနိုင်သူမရှိ ဖြစ်နေသည်။ သွားလေသူဇနီးနှင့် သားသမီးတို့မှာ စကားမေးမရအောင် ငိုယိုနေကြဆဲ ရှိသေးသည်။ တင်မောင့်အဖို့ သူပါ ဝင်ရောက် ငိုချင်စိတ်ပင် ပေါက်လာမိသည်။

တင်မောင်သည် ဆရာဆရာသတင်းထောက်များ၏ မှာကြားချက် အရ အိမ်နံရံ၌ ရှိသော သွားလေသူ၏ ဓာတ်ပုံကို ကြိတ်၍ ငှားလိုက်သည်။ သွားလေသူမှာ ဓာတ်ပုံအတော်ရိုက်သူဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် တွဲ ရိုက်ထားသော ပုံ၊ စစ်ဗိုလ်ချုပ်နှင့် တွဲရိုက်ထားသည့်ပုံ၊ သံတမန်နှင့် ရိုက်သည့် ပုံ၊ အစည်းအဝေး၌ ရိုက်သောပုံ စသည်တို့ကလည်း အများရှိသဖြင့် ဓာတ်ပုံ အားလုံးကို ငှားရန်မလွယ်ကူ။ ငှား၍ ရလျှင်လည်း သွားလေသူ၏ပုံကို အခြား တိုက်တို့က ရှာလျှင် အလွယ်တကူရနိုင်မည် ဖြစ်သဖြင့် တင်မောင်သည် စိတ် ကြိုက် ဓာတ်ပုံတပုံ ငှားလိုက်သည်။ ငှားသည်ဟုသာ ဆိုရသည်။ အိမ်ရှင် များ အသိအမှတ်မပြု။ တင်မောင် သူ့ဘာသာသူ တက်၍ ဖြုတ်ရသည်။

ဓာတ်ပုံရပြီးနောက် တင်မောင်သည် ဟိုလူကပ်လိုက်၊ သည်လူကပ် လိုက်နှင့် အမျိုးမျိုးချဉ်းကပ်၍ မေးပါသော်လည်း မရနိုင်ဘဲ အကြပ်အတည်း တွေ့နေသည်။

“ခင်ဗျား ဒေါ်ဆလိမ်ကို မသိဘူးလား၊ ဒေါ်ဆလိမ်ဆို သွားပါလား” ဟု ဣန္ဒြေမရဖြစ်နေသော သတင်းထောက်တင်မောင်အား သနားဟန်တူ သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တဦးက အကြံပေးသည်။

“ဒေါ်ဆလိမ်က ဘာလဲ၊ ဘယ်လိုလဲ” ဟု တင်မောင်က မေးရသည်။ ထိုသူသည် သွားလေသူကြီး၏ အတွင်းသိတဦး ဖြစ်ဟန်တူသည်။ “ဒေါ်ဆလိမ်က နံပါတ်နှစ်လေဗျာ” ဟု ပြောကာ လိပ်စာနှင့်တကွ ကျကျနန ညွှန်လိုက်သည်။

“အမလေး၊ ဘယ်သူ့ကို ယုံလို့ ပုံအပ်ခဲ့တာလဲတော့”

မယားကြီးဖြစ်သူ ဒေါ်စလုံးက တဟီးဟီး ငိုမြဲသာ ငိုနေသဖြင့် တင်မောင်သည် ဒေါ်စလုံးအား ကျောခိုင်းကာ ဒေါ်ဆလိမ်ထံသို့ ပြေးရတော့သည်။

“ငါ့လင်အကြောင်း ငါက သေသေချာချာ ပြောပြမှာပေါ့”

လင်သေစဟု ဆိုသော်လည်း သနပ်ခါးကလေး ခပ်ပါးပါးလိမ်းထားသည်။ ဆံပင်ကလေးကို ကပိုကရို မဖီးတဖီး ဖီးထားပြီး ဝမ်းနည်းသည့် အထိမ်းအမှတ်ဖြင့် လုံချည်အနက်ကို ဝတ်ဆင်၍ထားသော နံပါတ်နှစ် ဒေါ်ဆလိမ်သည် နှုတ်သွက်သည်။

“သွားလေသူလောက် သဘောကောင်းတဲ့သူ မရှိပါဘူး။ မောင်မင်းကြီးသား ကောင်းရာမွန်ရာ ရောက်မှာပါ။ ဒါပေမယ့် ဟိုမိန်းမကြောင့် တသက်လုံး ဆင်းရဲရှာတယ်”

သွားလေသူအဖို့ နံပါတ်တစ် ဒေါ်စလုံးကို မိဘပေးစား၍သာ ယူခဲ့ရပြီး တသက်လုံးစိတ်မချမ်းသာ ဖြစ်ရပုံမှစကာ သွားလေသူ သေအံ့ဆဲဆဲ၌ စိတ်မချမ်းသာအောင် လုပ်ကြပုံအထိ အသေးစိတ်ပြောပြသည်။

တင်မောင်မေးသမျှ စိတ်ရှည်ရှည်နှင့် ပြောပြသည်။ သူ့အား လက်ဖက်ရည်ပင် တိုက်လိုက်သေးသည်။ တင်မောင် အတော်ကျေနပ်၍ ပြန်လာခဲ့သည်။ သူ့အဖို့ အခက်ဆုံးသော သတင်းကြီးကို ပြည့်စုံစွာရခဲ့ပြီမဟုတ် လော။

တိုက်သို့ လေကလေး တချွန်ချွန်နှင့် ပြန်လာသော တင်မောင်က သူထောက်လှမ်းလာသော နာရေးသတင်းကြီးကို ဖွဲ့နွဲ့၍ ရေးလေတော့သည်။

တင်မောင်သည် သူရေးသောသတင်းကို နှစ်ကြိမ်မျှပြန်ဖတ်၍ ပြင်ဆင်ပြီး စိတ်ကျေနပ်မှ စာမူကို အယ်ဒီတာချုပ်၏ စားပွဲသို့တင်လိုက်သည်။ အယ်ဒီတာချုပ်က စိတ်ဝင်စားစွာ ဖတ်ကြည့်သည်။ ထိုနောက် အယ်ဒီတာချုပ်က ပြုံးလိုက်သည်။

“ကြည့်လုပ်ပါအုံးကိုယ့်လူတို့။ ဒီနေ့ကလေးက မယားငယ်ပဲ တွေ့လာ ပြီး မယားငယ်ဘက်က လိုက်ပြီး ရေးထားတယ်။ မယားကြီးဆီ တယောက် ယောက် သွားမေးပြီး ဒီစာမူကို ပြင်ကြပါအုံးကိုယ့်လူတို့။” ဟု ဝါရင့် သတင်း ထောက်ကြီးများလက်သို့ စာမူကို ပြန်ချပေးလိုက်သည်။

ဤတွင်မှ မသာသတင်းလိုက်ရာ၌ မယားနှစ်ယောက်ရှိသူကို လိုက် ရသည်မှာ ပို၍ ခက်ခဲကြောင်း၊ တင်မောင်နားလည်မိပြန်တော့သည်။

* * *

မေးခွန်းပေါက်ကြားမှု

မည်သည့်ခေတ် မည်သည့်အခါ၌မဆို စာမေးပွဲမေးခွန်းများသည် ပေါက်ကြား တတ်သည်။ ဘွဲ့လွန်သင်တန်း မေးခွန်းပေါက်ကြားမှုပင် ရှိတတ်သည်။

သတင်းစာတို့ဝတ္တရားမှာ မေးခွန်းပေါက်ကြားသည်ကို သိပါက ပေါက် ကြားသည်ဟု သတင်းရေးသင့်သည်။ သို့သော် အာဏာပိုင်တို့က ပေါက်ကြား မှု မဟုတ်ပါဟု ငြင်းဆိုတတ်သောကြောင့် ပေါက်ကြားသော မေးခွန်းသည် ဤမေးခွန်းဖြစ်ပါသည်ဟု မေးခွန်းမူကိုပါ ပုံနှိပ်ရလေ့ရှိသည်။

ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသည် စာမေးပွဲမေးခွန်း ပေါက်ကြားမှု သတင်း များကို ရတတ်ပြီး ထိုသတင်းပေါက်ကြားမှုမှ ဆက်လက်၍ ကြီးကျယ်သော သတင်းများ ဖြစ်လေ့ရှိ၏။

ပထမဆုံးမေးခွန်းပေါက်ကြားမှု သတင်းကို တင်မောင်ပင် ရရှိခဲ့လေ သည်။

၁၉၄၈-ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလက ဖြစ်၏။ တင်မောင်သည် လမ်း (၄၀) ရှိ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း၌ တဘက်က စာသင်ရင်း သတင်းထောက်လုပ် ကိုင်နေသူဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲရက် နီးလာသောကြောင့် တိုက်မှခွင့်ယူကာ စာကျက်နေ၏။

စာမေးပွဲစစ်ရန် တလခန့်အလိုမှ စကာ စာမေးပွဲမေးခွန်း ‘တစ်’ များ သည် ပလူပုံအောင် ထွက်နေသည်။ စာမေးပွဲစစ်ရန် (၁၅) ရက်ခန့်အလို တွင် ရန်ကုန်မြို့ ငွေကြေးကြွယ်ဝသူတဦး၏ သားထံမှ (သူငယ်ချင်းတဦးမှ တဆင့်) မေးခွန်းလွှာတစ်ခုကို တင်မောင်ရရှိ၏။ ထိုမေးခွန်းတစ်ခုကို ငွေ (၅၀၀)

ကျပ်နှင့် ဝယ်ရသည်ဆို၏။ စာမေးပွဲ၌ ထိုမေးခွန်းမပါလျှင် အာမခံနှင့် ငွေပြန်ပေးမည်ဟု ဆို၏။ မေးခွန်းမှာလည်း အစစ်အမှန်ပင် ဖြစ်ပုံပေါ်သည်။ တင်မောင့်အဖို့ ဤသို့ မေးခွန်းကို တင်ကြိုရထားသောကြောင့် စာမေးပွဲ အောင်ရန် သေချာနေလေပြီ။

သို့သော်၊ သို့သော်၊ ဤသို့ စာမေးပွဲအောင်မြင်ခဲ့လျှင် တရားမျှတပါ မည်လော။ တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲကို ရန်ကုန်မှ အောင်သူများနေခြင်းသည် ဤသို့သော မေးခွန်းပေါက်ကြားမှုများကြောင့်လော။ ငွေစရိ၍ အဆက် ကောင်းပြီး မေးခွန်းဝယ်နိုင်လျှင် စာမေးပွဲအောင်ခြင်းသည် တရားမျှတပါ ၏လော။

တင်မောင်သည် လားပေါင်းများစွာကို စဉ်းစားရင်း တက်ရပ်မိမ့်လော ဆုတ်ပိမ့်လော ရှိနေသည်။ အသက်အရွယ် ငယ်ရွယ်သော သတင်းထောက် ပေါက်စကလေးသာဖြစ်သူ တင်မောင်သည် စာမေးပွဲကို ချောင်ချောင်နှင့် အောင်မြင်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို လက်မလွှတ်လို။ တဘက်မှလည်း စာ မေးပွဲမေးခွန်း ရောင်းဝယ်မှုစနစ်ဆိုးကြီးကို တိုက်ဖျက်လိုသဖြင့် ရက်အတန် ကြာ မဝေခွဲနိုင်ဘဲ ရှိခဲ့သည်။

နောက်ဆုံးတွင် သစ္စာတရားနှင့် သတင်းစာကျင့်ဝတ်သည်သာ အဓိ ကဟူသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့် တင်မောင်သည် အယ်ဒီတာဦးအုန်းမြင့်ထံ သွား၍ တွေ့သည်။ မေးခွန်းဝယ်ယူရရှိပုံကစကာ မေးခွန်းများကို ပေးလိုက် သည်။ ဦးအုန်းမြင့်က သူလည်း သတင်းအနံ့ ရထားသည်ဟု ဆို၏။

နောက်တနေ့တွင် ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာမျက်နှာဖုံးမှ ‘မေးခွန်းတွေ မေးခွန်းတွေ၊ တက္ကသိုလ်ဝင်မေးခွန်းတွေ ပေါက်ကြားပြီ’ ဟူသော ခေါင်းစဉ် ဖြင့် မေးခွန်းများကို အတိအကျ ဗမာ့ခေတ်က ဖော်ပြလိုက်လေသည်။

တက္ကသိုလ် အာဏာပိုင်များအဖို့ မလုပ်နိုင်၊ မယုတ်နိုင် အရက်ကွဲပြီး စာမေးပွဲကို ရွှေ့ကာ အသစ်ပြန်မေးရတော့၏။

တင်မောင်တယောက်မှာ ရက်ရွှေ့ကျင်းပသော စာမေးပွဲတွင် ကျရှုံး ရှာလေသည်။ အခြားဘာသာများတွင် (၇၀) ရာခိုင်နှုန်းမျှ ရသော်လည်း သင်္ချာအဖြေ ရှစ်ပုဒ်လုံးတွင် သုညရ၏။ နောက်သင်္ချာဘာသာတခုတည်းကို ဖိကျက်မှ နောက်ဆက်တွဲ စာမေးပွဲတွင် အောင်မြင်၏။

ဗမာ့ခေတ်အဖို့ ထိုတက္ကသိုလ်ဝင်မေးခွန်းကို ဖော်ပြပြီးသည့် နောက် တညတွင် မေးခွန်းသတင်း၏ ဂယက်ကို ခံလိုက်ရသည်။

ဂျစ်ကားတစ်စီးက ရွှေတိုင်လမ်းရှိ ဗမာ့ခေတ်တိုက်ရှေ့ မောင်းလာပြီး လက်ပစ်ဗုံးနှင့် ပစ်သွားသည်။ တလုံးကွဲသည်။ တလုံးကမကွဲ။ တော်သေးသည်။ အလုပ်သမားများ အိမ်ပြန်ချိန် ဖြစ်သဖြင့် အထိအခိုက်မရှိ (စာမေးပွဲ မေးခွန်းဝယ်မိသူ ကျောင်းသားတစ်ဦး၏ လက်ချက်ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ထိုခေတ်က လက်နက်ကလည်း ပေါ်လှသည်။)

တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ မေးခွန်းပေါက်ကြားမှုသည် တင်မောင်ကိုယ်တိုင် အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေချိန်၌လည်း တကြိမ်ဖြစ်ပွားဖူး၏။ ထိုအကြိမ်တွင် တက္ကသိုလ်ဆရာတို့က တင်မောင်တို့ ဗမာ့ခေတ်အပေါ် တကျောသာသွား၏။

ထိုနှစ်က တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့် စာမေးပွဲမေးခွန်းကို ရန်ကုန်တွင် တမျိုး၊ နယ်တွင် တမျိုး နှစ်မျိုးထုတ်ထား၏။ နယ်မေးခွန်းလွှာသည် ချောချောမောမောရှိသော်လည်း ရန်ကုန်စာစစ်ဌာနများအတွက် မေးခွန်းမှာ စာမေးပွဲစစ်မီ (၁၅) ရက်ခန့်က ကြိုတင်ပေါက်ကြားနေလေသည်။ သို့ပေါက်ကြားနေကြောင်းကို ဗမာ့ခေတ်က သိသကဲ့သို့ တက္ကသိုလ်ဆရာများကလည်း သိထား၏။ သို့သော် တက္ကသိုလ်ဆရာများ မည်သို့မည်ပုံ အရေးယူရန် ကြံစည်သည်ကို လည်းကောင်း၊ စီစဉ်သည်ကိုလည်းကောင်း ဗမာ့ခေတ်က မသိချေ။

တင်မောင်သည် ပေါက်ကြားသည့် မေးခွန်းလွှာကို သူ၏ လက်ထဲသို့ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း ပုံနှိပ်ချင်း မပြုဘဲ သိုထားသည်။ ချိုထားသည်။ စာမေးပွဲစစ်မည့် နံနက်တွင်မှ ပစ်ကွင်းမှ စက်ဝိုင်းကိုချိန်ရွယ်၍ ခွင်းလိုက်သကဲ့သို့ ဗမာ့ခေတ် မျက်နှာဖုံးမှ မဲကနဲ ဖော်ပြလိုက်သည်။

စောစောကပင် မေးခွန်းပေါက်ကြားသည်ကို သိထားပြီး အကြံပိုင်စွာဖြင့် စောင့်ကြည့်နေသည့် တက္ကသိုလ်ဆရာတို့က ထိုနေ့က အင်္ဂလိပ်ဘာသာ မေးခွန်းကို ထိုနေ့နံနက်စောစောတွင်မှ အသစ်တဖန်ရေးသားကာ လက်နှိပ်စက် စာကူးစက်နှင့် အမြန်ရိုက်ပြီး စာဖြေဌာနများသို့ ပို့လေသည်။

စာမေးပွဲမေးခွန်းပေါက်ကြားသည်ဟု ဗမာ့ခေတ်ပါ သတင်းစာကို ချေဆိုသောအားဖြင့် ထိုနေ့က အင်္ဂလိပ်စာ မေးခွန်းလွှာမေးခွန်းတစ်ခုတွင် ယနေ့ထုတ် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၌ ပါရှိသည့် ထိုစာပိုဒ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ရန် ဖော်ပြထားလေသည်။ ထိုသတင်းကို ဗမာ့ခေတ်က အောက်ပါအတိုင်း ရေးခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်ဝင် စာစစ်မေးခွန်းတွင် ဗမာ့ခေတ်ပါနေပုံ
ကြုံရကြုံရ

(အို ပူပုံပန်း နွမ်းဖွယ်စေ မဖြေပါနိုင်၊ ဘယ်ကို မှန်းလို့ ရမ်းဆဲ မပိုင်) အဖြစ်ဆိုးနှင့် ကြေကွဲဖွယ် ရင်ကျိုးရရှာသော ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများ၏ မျက်နှာအို၊ မျက်နှာညို၊ မျက်နှာမိုကလေးများ ကို သြဂုတ်လ (၁) ရက်နေ့ နံနက်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နယ်မြေ တက္ကသိုလ်ဝင် စာစစ်ခန်းများ၌ သနားစဖွယ် တွေ့မြင်ရလေသည်။

နှစ်ခိရုာ

ဇူလိုင်လ (၃၁) ရက်နေ့ထုတ် ဗမာ့ခေတ်တွင် တက္ကသိုလ်ဝင် စာစစ်ပွဲ မေးခွန်းလိမ်များအကြောင်းကို တိတိကျကျ ဖော်ထုတ်ခဲ့ သည့်အတိုင်းပင် မေးခွန်းလိမ်များကို လက်သိပ်ထိုး ရောင်းစားပြီး စားပေါက်ထွင်ကြသော ဦးကလိန်များ၏ လက်ချက်ကြောင့် ငွေကုန် လှူပန်းဖြစ်ရရှာသော ဖြတ်လမ်းလိုက် ကျောင်းသူကျောင်းသားများ အားကိုးရမဲ့ဖြစ်နေချိန် ဇူလိုင်လ (၃၁) ရက်နေ့ညနေက ဦးကလိန် တစ်စုသည် နောက်ထပ် မေးခွန်းသစ်တစ်ခုကို အရေးပေါ်ထုတ်ဝေကာ (၅၀၀၀) ကျပ်ဈေးဖွင့် ရောင်းကြပြန်လေသည်။ ငမိုက်သား အချောင် သမား ကျောင်းသားများကလည်း ရှိစုမဲ့စု စု၍ ဝယ်ကြပြန်လေသည်။ တခါလိမ် လိမ်သူ့အပြစ်၊ နှစ်ခါလိမ် အလိမ်ခံရသူ့အပြစ်သာ ဖြစ်ပေ သည်။

သြဂုတ်လ (၁) ရက်နေ့ စာစစ်ခန်း ဝင်ကြသောအခါ အ ချောင်သမား အချောင်သမကလေးများမှာ ထိုနေ့နံနက်တွင်မှ ပူပူ နွေးနွေးထုတ်သည့် မေးခွန်းများကို တွေ့ရပြီး ဇောဈေးပြန်၍ ခြေ ဖျားလက်ဖျား အေးသည်အထိ စိတ်ချောက်ချားသွားရှာရတော့ သဖြင့် အချို့ ညနေပိုင်း မေးခွန်းအမှတ် (၂) ကိုပင် လာရောက် မဖြေဝံ့သည့် ဘဝသို့ ရောက်ရရှာတော့သည်။

ဗမာ့ခေတ်

ညနေပိုင်း အင်္ဂလိပ်စာ မေးခွန်း (၂) အကျဉ်းချုံးခိုင်းသည့် ပုစ္ဆာတွင် (ထိုမေးခွန်းများသည် နှုတ်ခမ်းနီဆိုးဆေး လက်ကမချာဘဲ မှန်နားမှ မခွာသည့် ပုံတန်တန် ကျောင်းသူကလေးများမှအစ ရုပ်ရှင် အမြဲသွားသော ကျောင်းသားတို့အဆုံး) အစရှိသော ဇူလိုင်လ (၃၁) ရက်နေ့ထုတ် ဗမာ့ခေတ်ရေးသားချက်ကို ဗမာ့ခေတ်က ဤသို့ ရေးထားသည်ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြပါရှိလေသည်။

တက္ကသိုလ်ဆရာတို့ဘက်မှ ဗမာ့ခေတ်က မေးခွန်းပေါက်သည်ဟု သော
ရေးသားချက်ကို လိမ္မာစွာဖြင့် ဖြေရှင်းချက်ထုတ်လိုက်သည်ဟု ယူဆ ကာ
ကျေနပ်သွားသည်။ တင်မောင်တို့ ဗမာ့ခေတ် ဝိုင်းသားတို့ကလည်း သူတို့၏
သတင်းမှန်လှသောကြောင့် မေးခွန်းသစ်ထပ်၍ ထုတ်ရသည်။ မေး ခွန်းသစ်တွင်
ဗမာ့ခေတ် ၏ သတင်းခေါင်းစုကို ဖော်ပြသဖြင့် ဗမာ့ခေတ် ၏
ဂုဏ်တက်ရသည်ဟု နှစ်သိမ့်ကြပြန်လေရာ ထိုနှစ်က နှစ်ဦးနှစ်ဝ ကိုယ့်အချိုး
နှင့် ကိုယ် ကျေနပ်ကြသောနှစ်ပင်ဖြစ်၏။

၁၉၅၆-ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားသော မေးခွန်းပေါက်ကြားမှုသတင်းမှာကား
နှစ်ဖက်နှစ်ဝ ကျေနပ်မှုမရှိကြရုံမက ကြေကွဲဖွယ်အဖြစ်ဆိုးနှင့်ပင် ကြုံတွေ့ရ
လေတော့သည်။

ထိုအချိန်က ကိုခင်မောင်ရီသည် ဗမာ့ခေတ်သို့ သတင်းအယ်ဒီတာ
အဖြစ် ရောက်လာပြီဖြစ်သည်။ တနေ့တွင် ကိုခင်မောင်ရီက သတင်းတပုဒ်
လာပြသည်။ (၇) တန်းစာမေးပွဲ မေးခွန်းပေါက်ကြားသည့် သတင်းဖြစ်သည်။
ပေါက်ကြားသော မေးခွန်းကို အသေးစိတ်ရေးထား၏။

“မှန်ရင် ချသာချဗျာ” ဟု တင်မောင်က ကိုခင်မောင်ရီကို မီးစိမ်း
ပေးလိုက်သည်။

နောက်တနေ့ ဗမာ့ခေတ် မျက်နှာဖုံးတွင် (၇) တန်း စာမေးပွဲမေးခွန်း
ပေါက်ကြားမှုသတင်းနှင့် မေးခွန်းပါလာ၏။

ထိုနေ့နံနက် (၅) နာရီက တင်မောင်သည် မန္တ လေးသို့ သွားရသည်။
ရေတပ် ဗိုလ်မှူးတက်မြင့်က ဗမာ့ခေတ်အယ်ဒီတာ တင်မောင်အပေါ် အသ
ရေပျက်မှုနှင့် တရားစွဲသဖြင့် ရုံးချိန်းရှိသောကြောင့် သွားရ၏။ တင်မောင်သည်
လေယာဉ်ပျံကွင်းအဆင်းတွင် ဗမာ့ခေတ်တိုက်သို့ ဝင်ကာ သတင်းစာကို
ယူခဲ့ပြီးမှ လေယာဉ်ပျံနှင့် မန္တ လေးသို့ ထွက်ခဲ့သည်။

ထိုနေ့က ရုံး၌ အမှုမဆိုင်ရဘဲ ရုံးမှ ရက်ချိန်းပေးသဖြင့် ရုံးမှ ပြန်ထွက်
ကာ စာစစ်ရာ ကျောင်းသို့ လိုက်သွားသည်။ စာမေးပွဲခန်းမှ ထွက်လာသူတို့
က ဗမာ့ခေတ်က ဖော်ပြသော မေးခွန်းများနှင့် စာမေးပွဲမေးခွန်းများ ထပ်တူ
ထပ်မျှ တူပါသည်ဟု ဆို၏။

အရေးကြီးသော သတင်းထူး သတင်းမှန်ကို ရရှိပြီး တစောင်ထဲ ဖော်
ပြကာ အောင်ပွဲခံနိုင်သော သတင်းစာအယ်ဒီတာတို့၏ ပီတိသည် အခြား
ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးတို့၏ ပီတိထက် သာလွန်သည်ဟု တင်မောင်က ထင်၏။

ဤတချို့တွင်လည်း တင်မောင်သည် ကျေနပ်သွားလေပြီ။ ဂွမ်းဆီထိကဲ့သို့ တသိမ့်သိမ့် တစိမ့်စိမ့် ကျေနပ်သွား၏။

စာစစ်ဌာနမှ ထွက်ခဲ့ပြီးနောက် တင်မောင်သည် သူ၏ သူငယ်ချင်း အိမ်သို့ သွားကာ နံနက်စာ စားသည်။ သူငယ်ချင်းဖြစ်သူက တပတ်ခန့် နေရန် တိုက်တွန်းသည်။ ဈေးဆစ်ကာ မန္တလေး၌ သုံးရက်မျှနေရန် သဘောတူလိုက်သည်။

သူငယ်ချင်း ဇနီးမောင်နှံနှင့် တင်မောင်တို့ သုံးဦးသား မန္တလေးမှတစ်ဆင့် ရှမ်းပြည်သို့ တက်ကြရန် ခရီးစဉ် ရေးဆွဲနေစဉ် မန္တလေးမြို့ ဗမာ့ခေတ် ကိုယ်စားလှယ် ဦးလှရွှေ ပေါက်လာသည်။

ဗမာ့ခေတ်တိုက်ကို ကျောင်းသားများ ဝိုင်းထားသဖြင့် အမြန်ပြန်ခဲ့ပါဟု တိုက်မှ ဖုန်းလာကြောင်းပြောပြသည်။ ချက်ချင်းပင် လေဆိပ်သို့ ဆင်းခဲ့ကာ ရန်ကုန်သို့ ပြန်ခဲ့ရသည်။

ရန်ကုန်လေဆိပ်သို့ ညနေ (၅) နာရီရောက်သည်။ ချက်ချင်း တက္ကစီတစ်စီး ငှားကာ ဗမာ့ခေတ်တိုက်သို့ ထွက်ခဲ့သည်။ ဘောင်ဒရီလမ်းထောင့်ရှိ ဗမာ့ခေတ်တိုက်ရှေ့တွင် ကျောင်းသားများ စုရုံးပိတ်ဆို့ထားသဖြင့် တိုက်တွင်းသို့ ဝင်၍ မရတော့ချေ။

နေအိမ်ရှိရာ (၈၇) လမ်းသို့ ပြန်ပြီး အဖြစ်အပျက်ကို စုံစမ်းရသည်။

ထိုနေ့နံနက်က ဗမာ့ခေတ်တွင် (၇) တန်း စာမေးပွဲ မေးခွန်းပေါက်ကြားကြောင်း သတင်းပါရှိခဲ့၏။ စာမေးပွဲ ဖြေဆိုမည့်ကျောင်းသားတို့သည် စာမေးပွဲခန်းသို့ရောက်ကြသောအခါ ဆရာတို့က စာမေးပွဲကို အကန့်အသတ်မရှိ ရွှေ့လိုက်သည်ဟု ပြောလွှတ်လိုက်သည်။ ကျောင်းသားများသည် ဘုရားလမ်းရှိ ပညာမင်းကြီးရုံးဆီသို့ တစုပြီးတစု သွား၍ မေးကြရာမှ ကျောင်းသားစုသည် အတော်များလာသည်။ ပညာမင်းကြီးရုံးမှ ဆိုင်ရာ အရာရှိတစ်ဦးက ပြေလည်အောင် ချော့မော့မပြောဘဲ ဗမာ့ခေတ်က ရေးလို့ စာမေးပွဲ ရွှေ့လိုက်သည်ဟု ပြောရာမှ မပြေမလည်ဖြစ်ကာ ပညာမင်းကြီးရုံး၌ ရုန်းရင်းဆန်ခတ် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ရုတ်တရက် စာမေးပွဲပျက်ရသည်ကို မကျေချမ်းသော ကျောင်းသားတို့သည် ဗမာ့ခေတ်သို့ ချီတက်လာကြသည်။ ဗမာ့ခေတ်က တင်ကြိုသိထားကာ ရဲကိုတိုင်သဖြင့် ရဲတို့ စောင့်နေကြသည်။ တရားသူကြီးတစ်ဦးလည်း စောင့်နေသည်။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များနှင့် ဗမာ့ခေတ်မှ အယ်ဒီတာများ တွေ့ကြသည်။ ကျောင်းသားတို့မှာ မကျေနပ်

ချက်သာ ရှိသည်။ မည်မည်ရရ လိုလားချက်မရှိ။ ဗမာ့ခေတ်ကလည်း စာမေးပွဲကို ချက်ချင်း ပြန်ကျင်းပပါဟု စီစဉ်ရန် အာဏာမရှိ။ သက်ဆိုင်ခြင်းလည်း မရှိသဖြင့် မပြေမလည်ဖြစ်နေသည်။ ကျောင်းသားများသည် မကျေနပ်ချက်ကြောင့် လူစုမခွဲဘဲနေသဖြင့် ညနေပိုင်းအထိ လိပ်ခဲတည်းလည်းဖြစ်နေသည်။ ကျောင်းသားများက အင်အားနှင့် တိုက်ခြံဝင်းထဲ ဝင်ရန် အားထုတ်သည်။

အခြေအနေမှာ လူထုလူစု အင်အားကြောင့် လှုပ်လှုပ်ရွရွ ရှိနေစဉ် ခြောက်လုံးပူးသေနတ်ရှိသော သတင်းထောက်တဦးက ခြောက်လုံးပူးတချက်ဖောက်လိုက်သည်။ မရှေးမနှောင်းပင် တရားသူကြီး၏ အမိန့်အရ ရဲတို့က လူစုအပေါ် ကျော်၍ သေနတ်ပစ်ရာမှ ကျောင်းသားတဦး (ဟယ်ရီတန်) ကို ထိမှန်သည်။ ကျောင်းသားတို့သည် သွေးပူသွားပြီး သေနတ်ထိသူကို ပန်းပေါ်တင်ကာ ဗမာ့ခေတ်၌ ဆူပူနေကြသည်။ ထိုစဉ်၌ ဗိုလ်မှူးကြီးခင်ညို ရောက်လာပြီး ကျောင်းသားများကို ဝင်ထိန်းပေးမှ ကျောင်းသားတို့က ဗမာ့ခေတ်ခြံဝင်းအတွင်း နောက်ထပ်ဝင်ရန် မကြိုးစားဘဲ ခြံပေါက်မှသာ ဝိုင်းထားကြသည်။ ဒဏ်ရာရသူ ကျောင်းသားကို အချိန်အတော်ကြာမှ ဆေးရုံပို့သဖြင့် သွေးလွန်ကာ သေရှာသည်။

တင်မောင် မန္တလေးမှ ပြန်လာသောအခါ အခြေအနေမှာ တင်းမာဆဲ ရှိသည်။

တင်မောင်သည် သူ၏ကားကို ထုတ်ကာ ဗမာ့ခေတ်ဘက်သို့ သွားခဲ့သည်။ တိုက်အနီးရောက်မှ ကျောင်းသားတို့က “ဗမာ့ခေတ် အယ်ဒီတာဟေ့” ဟု အော်ဟစ်ကာ ဝိုင်းလာကြသောကြောင့် ပြန်ပြေးခဲ့ရသည်။

တိုက်အတွင်း၌ ပိတ်မိနေသော ကိုခင်မောင်ရီထံ ဖုန်းဆက်ကြည့်သည်။ ‘တိုက်ကို မလာခဲ့ပါနဲ့။ သတင်းစာကိုတော့ တိုက်ထဲမှာ ရိုက်နှိပ်ပါမယ်။ နောက်တနေ့မှ ထုတ်ဖြစ်ရင် ထုတ်ပါတော့။ အရေးကြီးသည်မှာ တိုက်ရှေ့က ကျောင်းသားများ တပ်ဆုတ်ရန် ကြိုးစားပါ’ ဟု ဆို၏။

အချိန်မှာ ည (၈) နာရီရှိနေပြီ။ ရဲအဖွဲ့ကို အကူတောင်းသောအခါတွင် နောက်ထပ် အဓိကရုဏ်း မဖြစ်စေရပါဟု ဆိုသည်။ ကျောင်းသားများ တပ်ဆုတ်ရန်ကိုမူ သူတို့လည်း မတတ်နိုင်။

အစိုးရအဖွဲ့မှ တာဝန်ခံတဦးကို တွေ့မှဖြစ်မည်။ တင်မောင်သည် ရွှေတောင်ကြားလမ်း အစိုးရရပ်ဂျင်ခြံသို့ သွားကာ ထိုနှစ်က အကောင်းဆုံး ရွှေ

စင်ရုပ်ဆုပေးပွဲရှိ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းဝင်းကိုတွေ့သည်။ ဦးထွန်းဝင်းက အင်းမလုပ် အဲမလုပ် နေသည်။

တင်မောင်သည် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု၏ အိမ်ရှိရာ ဝင်ဒါမီယာဘက်သို့ မောင်းခဲ့သည်။

ဦးနုအိမ်ရောက်သောအခါ ည (၉) နာရီထိုးလေပြီ။ ဦးနု ဘုရားရှိခိုးနေသည်။ ည (၁၁) နာရီခန့်တွင်မှ ပြီးစီးမည်ဟု အိမ်အမှုထမ်းတဦးက ဆို၏။ တင်မောင်က အရေးတကြီး တွေ့လိုကြောင်း၊ ည (၁၁) နာရီ လာတွေ့ပရစေဟု ခွင့်တောင်းကာ ညစာသွားစားရသည်။

ကိုခင်မောင်ရီတို့ထံသို့ ကြုံတိုင်း ဖုန်းဆက်ကြည့်ရာ၌လည်း ဘေးရန်မရှိကြောင်း သိရသဖြင့် စိတ်အေးရသည်။

ည (၁၁) နာရီ (၁၅) မိနစ်တွင်မှ ဦးနုဘုရားရှိခိုး၍ ပြီးကာ တွေ့ခွင့်ရသည်။ တင်မောင်က အဖြစ်အပျက်ကို ရှင်းပြသည်။ ရဲအဖွဲ့က ကျောင်းသားများကို ဖယ်မပေးကြောင်းမှစကာ ဦးနုထံ အကူတောင်းသည်။

ဦးနုနှင့် နောက်တနေ့ နံနက် (၁) နာရီအထိ ပြောကြသည်။ ဦးနုက ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးထံ ဖုန်းဆက်မေးသည်။ နောက်ဆုံးမှ ဦးနုက “ကျောင်းသားတွေ ဒီလောက်တောင် သွေးပူပြီး ဆူနေတဲ့အခါမှာ ဗမာ့ခေတ် တရက်လောက်တော့ မထွက်ဘဲ ပိတ်ပေးလိုက်ပါလား မောင်တင်မောင်ရယ်” ဟု နိဂုံးချုပ်ပြီး၊ နောက်တနေ့ နံနက် (၇) နာရီတွင် သူနှင့်လာတွေ့ပါဟု ဆို၏။

နောက်တနေ့နံနက် (၇) နာရီတွင် ဦးနု၏ ချိန်းဆိုချက်အရ တင်မောင်သည် ဦးနုအိမ်သို့ အစောကြီးထ၍ သွားသောအခါ၌ ဦးနုကို တွေ့ခွင့်မရတော့ပေ။ ဝန်ကြီးချုပ်၏အိမ် ရုံးခန်းတွင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းဝင်းကိုသာ တွေ့ရသည်။

“ခင်ဗျား ဝန်ကြီးချုပ်ကို တွေ့ဖို့မလိုဘူး။ တွေ့ခွင့်မပေးနိုင်တော့ဘူး။ ခင်ဗျားရဲ့ သတင်းစာကြောင့် ကျောင်းသားလဲ သေရတယ်။ တိုင်းပြည်အဆူမခံနိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ ဝန်ကြီးအဖွဲ့က ခင်ဗျားကို ဖမ်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ပြီးပြီ။ ခင်ဗျား ဂတ်တဲသွားပြီး အဖမ်းခံပါတော့” ဟု ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးက တင်မောင်အား ကြိမ်းမောင်းတော့လေသည်။

“ကျနော်တို့ သတင်းမှန်ကိုရေးတာပဲ။ ဘယ်ဥပဒေနဲ့ ဖမ်းမှာလဲ” တင်မောင်က မေးသောအခါ ဦးထွန်းဝင်းက “အစိုးရလျှို့ဝှက်ချက် ပေါက်ကြားမှု ဥပဒေနဲ့ ဖမ်းမယ်ဗျ” ဟု ခပ်မာမာဆိုသည်။ တင်မောင်အဖို့ ဦးနုနှင့်

တွေ့ပါလျှင် အခြေအနေပြောင်းသွားရမည်ကို သိသဖြင့် ဦးနု၏အိမ် ဧည့်ခန်း၌ တင်မောင်အား ကြာကြာမနေစေဘဲ ဦးထွန်းဝင်းက အမြန်နှင်လွှတ်လေသည်။ “ခင်ဗျားကို ဖမ်းရမယ်” ဟု ထပ်၍ ပြောလိုက်သေးသည်။

ဗမာ့ခေတ်အနီး ရွှေဂုံတိုင်၌ နေသော သတင်းထောက်ချုပ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ ဦးကိုကိုလေး၏ အိမ်သို့ သွားရသည်။ တိုက်မှ မန်နေဂျာကို လှမ်းခေါ်ကာ တင်မောင်အဖမ်းခံပြီးနောက် သတင်းစာကို ဆက်ထွက်ရေး စီစဉ်ရသည်။

ညနေ (၁) နာရီတွင် အစစ စီစဉ်ပြီးနောက် ဗဟန်းရဲဌာနသို့ ဦးကိုကိုလေးနှင့်အတူ အဖမ်းခံသွားသည်။ ရဲဌာနမဝင်မီ ရဲဌာနဘေးရှိ တရားဝန်ကြီး ဒေါက်တာအေးမောင်၏ အိမ်သို့ ဝင်ကြသည်။ ဆရာကြီးအေးမောင်သည် အခန့်သင့်ပင် ရှိနေသည်။

“ကိုယ်အကုန်ကြားပြီးပြီ၊ ဖိုးထွန်းဝင်းတို့ လွဲနေပြီကွ” ဟု ဆရာကြီးက ဆိုကာ ...

“တစ်၊ ဗမာ့ခေတ်က မေးခွန်းပေါက်မှု ပုံနှိပ်တာ လျှို့ဝှက်ချက် ပေါက်ကြားမှု ဥပဒေနဲ့ မငြိဘူး။ နှစ်၊ အဲဒီဥပဒေနဲ့ ဒီအမှုကို အရေးယူရင် ဖိုးတင်မောင်တို့ကို ဖမ်းလို့မရဘူး။ ဥပဒေက အာမခံပေးရမယ်လို့ အတိအလင်းဆိုထားတယ်။ မုလိပ်က မောင်ရင်တို့ကို ဖမ်းမထားဝံ့ဘူး။ အာမခံမယ့်သူကို တခါတည်း ခေါ်သွား”

ဒေါက်တာအေးမောင်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ မြို့မဆေးတိုက်မှ ဦးစောနိုင်ကို ခေါ်သွားပြီး အဖမ်းခံရာ ချက်ချင်း အာမခံနှင့် ပြန်လွှတ်လာခဲ့တော့သည်။

အစိုးရက ဗမာ့ခေတ်အား အပြစ်ဖို့ကာ တင်မောင်အား ဖမ်းလိုက်ကြောင်း ကြေညာပြီး ထိုနှစ်က (၇) တန်းစာမေးပွဲဖြေသူအားလုံးကို နောက်ထပ်မဖြေရဘဲ အောင်မှတ်ပေးလိုက်မှ အရေးတော်ပုံ ပြီးငြိမ်းသွားသည်။

မြန်မာ့ပညာရေးရာဇဝင်၌လည်း ကျဆုံးသူကျောင်းသား ဟယ်ရီတန်၏ အမည်နှင့် အရေးတော်ပုံတခု သမိုင်းတွင်ကျန်ရစ်သည်။ ထိုနှစ်က (၇) တန်းအောင်သူတို့မှာ ‘ဟယ်ရီတန် ၇ တန်း’ ဟူသော ဘွဲ့ဆိုးကြီးဖြင့် အချောင်အောင်သူဟု နာမည်ပျက်ကြရရှာသည်။

ဦးအုန်းခင်မှာ ထိုအချိန်က တိုကျိုမြို့တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သတင်းစာအသင်း ညီလာခံတက်နေသည်။ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ထိုနေ့က ဦးအုန်း

ခင်က ဦးနုအစိုးရလက်အောက် ဗမာပြည်တွင် သတင်းစာများ လွတ်လပ်ခွင့် အပြည့်အဝရှိပါသည်ဟု တင်ပြ အစီရင်ခံစာတင်နေစဉ် ရန်ကုန်မှ ဗမာ့ခေတ် ၌ ကျောင်းသားတဦးသေပြီး အယ်ဒီတာနှင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ ဖမ်းကြောင်း ကြေးနန်းသတင်း ရောက်လာသည်ဆို၏။

“သတင်းစာ မထွက်ရရင် မထွက်နဲ့။ အလျဉ်းသင့်သလို စီစဉ်ပါ” ဟု ဦးအုန်းခင်က တင်မောင့်ထံ ကြေးနန်းရိုက်သည်။

ဗမာ့ခေတ်နှင့် ဟယ်ရီတန်အရေးတော်ပုံတွင် ဗျူရိုကရေစီ သတင်း ဖြတ်တောက်မှု ပြက်လုံးကလေး တခု ဖြစ်ပွားသေးသည်။ ဗမာ့ခေတ် အရေး တော်ပုံ၌ ကျောင်းသားသေသည့် သတင်းကို ရသောအခါ ပြင်သစ်သတင်းစာ ကိုယ်စားလှယ် သတင်းထောက် မစ္စတာပြရပ်က ပဲရစ်သို့ သတင်းကြေးနန်းပို့ သည်။ အဓိကရုဏ်းဖြစ်နေဆဲ၌ ကျောင်းသား သေပျောက်စာရင်းကို ချက်ချင်း မရနိုင်။ သတင်းကလည်း စောစောပို့နိုင်မှ ရိုက်တာ၊ အေပီစသော အင်္ဂလိပ် အမေရိကန် သတင်းကိုယ်စားလှယ်တို့ကို ပြိုင်၍ နိုင်နိုင်မည်။ အခြေအနေ ကြည့်ရသည်မှာလည်း ကျောင်းသား တော်တော်ထိပုံပေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် မစ္စတာပြရပ်က သတင်းကို ပဲရစ်သို့ ပို့ရာတွင် ‘ကျောင်းသား (၇) ဦးသေ သည်’ ဟု ပို့လေသည်။

ကြေးနန်းရုံးတွင် အမြဲရှိနေသော သတင်းစိစစ်ရေးအရာရှိက ကျောင်း သားဤမျှ မသေနိုင်ဟုဆိုကာ သတင်းကို မပို့ဘဲ ဆိုင်းငံ့ထားသည်။ မစ္စတာ ပြရပ်က သူ၏သတင်းကို ချက်ချင်းပို့ပေးပါဟု တောင်းဆိုသည်။ သေသူ ကျောင်းသားစာရင်းကို ရဲအရာရှိနှင့် သတင်းထောက်တို့ ဤမျှ များနိုင် မများနိုင် အငြင်းပွားကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင်မှ အကြိမ်ကြိမ်ဈေးဆစ်ပြီး ‘သေသူ ကျောင်းသား (၃) ဦး’ ဟူသော လျှော့ဈေးဖြင့် ရဲအရာရှိတို့က သတင်းပို့ခွင့် ပြုလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် တိုကျိုသို့ ပထမကြေးနန်းသတင်း ရောက်စဉ်က ကျောင်း သား (၃) ဦးသေ၍ ဒဏ်ရာရသူ များသည်ဟု ပါခဲ့ရာ သတင်းမှာ ပို၍ ကြီးကျယ်သွားခဲ့သည်။

တင်မောင်နှင့် ဦးကိုကိုလေးအား ဖမ်းဆီးအရေးယူသည့် အစိုးရ လျှို့ဝှက်ပေါက်ကြားမှုကြီးမှာ လေးလတိုင်တိုင် ရုံးချိန်းများကို တနေ့ပြီး တနေ့ ပြောင်း၍ ချိန်းဆိုခဲ့သည်။ အမှုကို တခွန်းတပါဒမျှ စစ်ဆေးခြင်းမပြုဘဲ အစိုး ရဘက်မှ ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းသွား၏။

သတင်းဓာတ်ပုံ

တင်မောင်၏ သတင်းစာသက်တမ်း၌ စာရေးဆရာ၊ သတင်းထောက်အပြင် သတင်းဓာတ်ပုံဆရာအဖြစ်လည်း အဖြစ်မျိုးစုံခဲ့သည်။ သူမတူသော ဓာတ်ပုံကို ရလိုက်သည်လည်း ရှိသည်။ လွတ်သွားသည်လည်း ရှိသည်။

သတင်းထောက်တို့ သဘာဝအတိုင်း ဓာတ်ပုံကောင်းကောင်းရသည့် အခါ၌ ပျော်ရပြီး လွတ်သွားပြန်လျှင် စိတ်ညစ်ရပြန်သည်။

၁၉၄၈-ခု ဇန်နဝါရီလ (၄) ရက်နေ့ နံနက် လွတ်သဘင်ပွဲတော်တွင် ဖြစ်သည်။

ပထမဆုံး လွတ်သဘင်ပွဲဖြစ်သဖြင့် ခုနစ်ရက် ခုနစ်လီ မီးကုန်ယမ်းကုန် ပျော်လိုက်ကြသည်။ ကုန်းပွဲ၊ ရေပွဲ ပွဲမျိုးစုံ ခြိမ်းခြိမ်းသဲသည်။

သတင်းစာတို့အဖို့ အရေးအကြီးဆုံးမှာ အာဏာလွှဲပွဲဖြစ်သည်။ အာဏာလွှဲပွဲကို အတွင်းဝန်များ ရုံးအတွင်း ပါလီမန်အဆောက်အဦရှေ့၌ တကြိမ်၊ ပါလီမန်၌ တကြိမ် ကျင်းပမည်။ ထို့ပြင် ဘုရင်ခံ၏ အိမ်တော်တွင်လည်း ကျင်းပမည်။ အိမ်တော်၌ ဘုရင်ခံက အလံကို ချကာ အိမ်တော်မှ စစ်သင်္ဘောသို့ သွားပြီး ပြန်မည်။

ထိုစဉ်က တင်မောင်သည် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၌ သတင်းထောက် ပေါက်စနုကလေးသာ ရှိသေးသည်။

ဗမာ့ခေတ်အယ်ဒီတာသည် ဘုရင်ခံမင်းမြတ် အိမ်တော်မှ ထွက်တော်မူ နန်းကခွာပြီး သင်္ဘောပေါ်တက်ကာ ပြန်ပုံကို အဆင့်ဆင့် ဓာတ်ပုံများဖြင့် ပြလိုသည်။ ဓာတ်ပုံသတင်းထောက်များကို စုဆောင်းသည်။

ဘုရင်ခံ၏ အိမ်တော်အပေါက်ဝ၌တည်း၊ ဝင်းဝ၌ တည်း၊ လမ်း၌နှစ်ဦး၊ သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းနား၌ တည်း၊ သင်္ဘောဘေး၌ တည်း ဓာတ်ပုံသတင်းထောက် တို့ကို တပ်စွဲစေသည်။ (သင်္ဘောဘေး၌ ရိုးရိုးသတင်းထောက် ဝင်ခွင့်မပေး၍ ထိုစဉ်က ရေတပ်ဗိုလ်ဖြစ်သူ ဓာတ်ပုံပညာရှင် ခင်လေးမောင်ကို စစ်ကူခေါ်၍ တာဝန်ပေးရသည်။)

တင်မောင်၏ တာဝန်မှာ နံနက်တွင် ဘုရင်ခံအိမ်တော် လိ(ဒ်) လမ်းဝင်းပေါက်သို့ သွား၍ စောင့်ပြီး အိမ်တော်မှ ထွက်လာမည့် ဘုရင်ခံ၏ ကားကို ဓာတ်ပုံရိုက်ယူရမည် ဖြစ်သည်။

“ဝင်းအထက်မှာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရရဲ့ တံဆိပ်ကြီး ချိတ်ထားတယ်။ အဲ

ဒီ တံဆိပ်ရော ကားရော ပါအောင် ရိုက်ခဲ့ပါ”

အယ်ဒီတာက တိတိကျကျညွှန်ကြားသည်။ အိမ်မှာ အိပ်လျှင် နံနက် နိုးကောင်းမှ နိုးမည်ဆိုကာ တိုက်သို့လာ၍ အိပ်စေသည်။ နံနက် (၄) နာရီ တွင် တိုက်ကကားနှင့် ဝင်းပေါက်ဝသို့လည်း လိုက်ပို့လိုက်သည်။

ကင်မရာတလုံးနှင့် စောင့်နေသော တင်မောင်၏ အနီးသို့ မကြာမီ အရပ်သား ပရိသတ်များ ဝိုင်းလာသည်။ သူတို့ကလည်း ဘုရင်ခံပြန်သည် ကို ကြည့်လိုကြသည်။ သူသည် ပရိသတ်အလယ်တည့်တည့်၌ နေရာယူထား သည်။ ကင်မရာကိုလည်း သေသေချာချာချိန်ထားသည်။ အပေါ်က တံဆိပ် ကြီးလည်း ပါသည်။ ထွက်လာမည့် ကားလည်း ပါနိုင်၏။

ထွက်လာလေပြီ။

မြန်မာနိုင်ငံ ဘုရင်ခံသည် မင်းခမ်းမင်းနားနှင့် အိမ်တော်မှ ထွက်လာ ပြီ။ ဝင်းဝသို့ ရောက်လာလေပြီ။

ဤတွင် တင်မောင်ခမြော ဒုက္ခတွေ့တော့သည်။

ကင်မရာကို ချိန်ထားစဉ်က ထောင်လျက်သာ ချိန်ထားသဖြင့် အထက် ကတံဆိပ်နှင့် အောက်ကကားပါ ပုံတွင်းသို့ ဝင်၏။

သို့သော် ဘုရင်ခံလာရာ၌ သူ့ကားကြီး၏ ဘေးမှ မြင်းစီးပုလိပ်များ ခြံရံလာသည်။

ဘုရင်ခံ၏ ကားရော၊ မြင်းစီးပုလိပ်တို့၏ ကားပါ ပုံတွင်းပါလိုလျှင် ကင် ရာကို စောင်း၍ ရိုက်ရမည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ တံဆိပ်မပါနိုင်။ တံဆိပ်ပါ စေလို၍ အတည့်ရိုက်ပါလျှင် ဘုရင်ခံ၏ ကားသာပါမည်။ ဘေးမှ အခြံအရံ မြင်းစီးပုလိပ်များ၏ပုံ မပါနိုင်။

တံဆိပ်ရော မြင်းစီးပုလိပ်များ၏ ပုံပါ ပါလိုပါက နောက်သို့ ဆုတ်၍ ဓာတ်ပုံရိုက်ရမည်။ တစ်၊ အချိန်မရှိ။ နှစ်၊ ပွဲကြည့်ပရိသတ်ကွယ်နေမည်မို့ ဓာတ်ပုံရိုက်၍ မရနိုင်။

စဉ်းစားနေချိန်လည်း မရ။ စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချရမည် ဖြစ်သည်။ သူသည် ကပျာကရာနှင့် ကင်မရာကို ထောင်လျက်တပုံ၊ စောင်း လျက်တပုံ ရိုက်လိုက်၏။

ဘုရင်ခံလွန်သွားလျှင်သွားချင်း တိုက်သို့ပြန်ကာ ဖလင်ဆေးကြည့် သည်။ ထောင်လျက်ရိုက်ထားသော ပုံတွင် တံဆိပ်က စောင်းလျက်နေသည်။ စောင်းလျက်ရိုက်ထားသော ပုံတွင် တံဆိပ်မပါ။

ဓာတ်ပုံ နှစ်ပုံစလုံး မည်သည့်ပုံမှ သုံး၍ မရ။ ထိုစဉ်က မည်သူမျှ ဓာတ်ပုံမရိုက်သဖြင့် ဓာတ်ပုံအစားလည်း မရနိုင်ပေ။

အယ်ဒီတာအဖို့ ဘုရင်ခံ ပြည်တော်ပြန်ခန်း အစီအစဉ်နှင့် ထည့်ရန် ဓာတ်ပုံသတင်းကြီး ပျက်သွားလေပြီ။ တင်မောင်၏ အပြစ်ကား ကြီးမားလှ တော့သည်။ အယ်ဒီတာမင်းက ဒေါသပူပန်ထကာ ဆူတော့သည်။

ငွေတသိန်းလောက် ပျောက်ဆုံးလျှင်ပင် ဤမျှ ဆူမည်မဟုတ်။ ဓာတ်ပုံ ပျက်ရသဖြင့် ဆူလိုက်သည်မှာ ရစရာမရှိပြီ။

မည်မျှဆူသနည်းဟူမူ ‘ငါသတင်းစာလောကကို လာမိတာမှားပြီ။ ဒီလောကမှ ပြေးမှ တော်မည်’ ဟု အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ပြေးဖို့စိတ်ပင် သူ၏ စိတ်တွင် ပေါ်လာခဲ့မိရှာ၏။

ဤသို့ပွဲဦးထွက် သတင်းဓာတ်ပုံရိုက်စဉ်က လွတ်ခဲ့သော တင်မောင် သည် မြန်မာပြည်၏ တခုတည်းသော ဓာတ်ပုံသတင်းဌာနကို တည်ထောင် ဖူးသည်။

၁၉၅၀-ခု ဖေဖော်ဝါရီလထဲ၌ ဗမာ့ခေတ် ချိတ်ပိတ်စဉ်က အလုပ်လက် မဲ့ဖြစ်နေစဉ်တွင် ဘားလမ်းတည်းခိုရိပ်သာတွင် အတူနေသူ ဦးထင်ကြီးက ဓာတ်ပုံသတင်းဌာနတခု စပ်တူဖွင့်ကြရန် စေ့စပ်သည်။ ဦးထင်ကြီးသည် အမေရိကန်မှ သတင်းစာပညာ မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ယူလာပြီး ပြန်လာစရှိသေး သည်။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ မောင်ဖြစ်သူ ကိုတင်ဝင်းကလည်း ဂျာနယ် ကျော်၌ သတင်းဓာတ်ပုံများ ရိုက်ခဲ့သည်။ သို့နှင့် သုံးဦးသား စပ်တူထောင် ကြသည်။

နယူးစ်ပစ် (News Pix) ဓာတ်ပုံသတင်းဌာန အမည်နှင့် သတင်း ဓာတ်ပုံများကို လိုက်လံရိုက်ကူးကာ မြန်မာသတင်းစာများနှင့် နိုင်ငံခြား စာနယ်ဇင်းများသို့ ပို့သည်။ အတော်အသင့် အလုပ်ဖြစ်သည်။

ဓာတ်ပုံရိုက်ရသည်မှာ ယခုကဲ့သို့ လျှပ်တပျက် မီးခေတ်မဟုတ်ဘဲ မီးထိုးကာ ရိုက်ရသည်။ ဦးထင်ကြီးက ဓာတ်ပုံရိုက်လျှင် တင်မောင်က မီးခွက်ကိုင်ရသည်။ အတော်ကြောင်သည်။

သတင်းဓာတ်ပုံရိုက်ရသည်ထက် ဆေးရကူးရသည်မှာ ပင်ပန်းလှ သည်။ သံရုံးများက ဝယ်လျှင် တညလုံး ဓာတ်ပုံကူးရသည်လည်း ရှိသည်။ ထိုကြောင့် တင်မောင်တို့ အင်အားနှင့် မနိုင်တော့ဘဲ လူပိုရှာရသည်။

ကိုရွှေမောင်၊ ကိုသိုက်နှင့် ကိုလှသိန်းတို့မှာ တင်မောင်နှင့် ဦးထင်ကြီး

တို့၏ ထမင်းချိုင့်မှ ထမင်းကို ခွဲဝေကျွေးကာ မွေးလာခဲ့ရသော သတင်းထောက်များ ဖြစ်ကြသည်။

ဓာတ်ပုံသတင်းဌာနတွင် လုပ်ကိုင်ကြစဉ်က တင်မောင်၏ ဓာတ်ပုံအများကို နိုင်ငံခြားစာနယ်ဇင်းတို့၌ ပုံနှိပ်ခံရသည်။ ထိုပြင် ဧရာမသတင်းကြီးတပုဒ်ကိုလည်း လွတ်ရဖူးပြန်သည်။

သတင်းထောက်ဟူရာ၌ မည်သို့ပင် ကြိုးစားစေကာမူ လွတ်သော သတင်း၊ လွတ်သော ဓာတ်ပုံများ ရှိကြသေးသည်။ အကြောင်းတခုခုကြောင့် လွတ်သည်။ ပျက်တတ်သည်။ တင်မောင်အဖို့ ဓာတ်ပုံသတင်းထောက်ဘဝတွင် ဧရာမ သတင်းဓာတ်ပုံတခု လွတ်ခဲ့ရဖူးသည်။ ဗမာ့ခေတ်၌ လွတ်သဘင်တွင် ဘုရင်ခံပြန်ခန်း ရိုက်ကူးသော ဓာတ်ပုံပျက်ရသည် လွတ်ရသည်မှာ ခံသာသေး၏။ ယခုလွတ်ရသော ဓာတ်ပုံမှာ နယူးစ်ပစ်အမည်ဖြင့် ဗမာပြည်၌ တခုတည်းသော ဓာတ်ပုံသတင်းဖြန့်ချိရေးဌာန၏ အယ်ဒီတာ ဓာတ်ပုံဆရာ အဖြစ် သတင်းဓာတ်ပုံ လွတ်ရသည်မို့ ပို၍ ညံ့ဖျင်းရာ ရောက်လေသည်။

၁၉၅၀-ခု သြဂုတ်လ (၁၄) ရက်နေ့။

သတင်းထောက်များ၊ အထူးသဖြင့် ဓာတ်ပုံသတင်းထောက်များ ပန်းဆိုးတန်းရှိ ပြန်ကြားရေးဌာနသို့ နေ့လယ် (၁၂) နာရီလောက် လာခဲ့ပါဟု အစိုးရက တယ်လီဖုန်းဖြင့် ဖိတ်ကြားသည်။

ပြန်ကြားရေးဌာနသို့ရောက်သောအခါ ဒု-ညွှန်ကြားရေးဝန် ဦးကျော်စိုးနှင့် သတင်းစာဆက်ဆံရေးအရာရှိ ဦးချန်ထွန်း (ကွယ်လွန်ရှာကြပြီ) တို့က မော်လမြိုင်သို့ သွားရန်ရှိကြောင်း၊ သတင်းထောက်ထက် ဓာတ်ပုံသတင်းထောက်များ လိုက်ခဲ့စေလိုကြောင်း ပြော၏။

ထိုစဉ်က တင်မောင်သည် နယူးတိုင်း သတင်းစာ၏ သတင်းထောက်သာ ဖြစ်သော်လည်း နယူးစ်ပစ် ဓာတ်ပုံသတင်းဌာန၏ ဓာတ်ပုံသတင်းထောက်အဖြစ် လိုက်ပါခွင့် ရရှိလေသည်။

ပြန်ကြားရေးဌာနမှ အရာရှိနှစ်ဦးနှင့် သတင်းစာဆရာ (၁၀) ဦးတို့သည် ရွှေဂျိုးဖြူ လေယာဉ်ပျံ (၂) စင်းနှင့် မော်လမြိုင်သို့ ပျံသန်းခဲ့ကြသည်။ မော်လမြိုင်သို့ရောက်သောအခါ စစ်ဌာနချုပ်သို့ ခေါ်သွား၏။

“ကျနော်များ တိုက်ပွဲတခုမှာ ကရင်သူပုန် ခေါင်းဆောင် စောဘဦးကြီးကို အသေဖမ်းမိခဲ့ပါတယ်။

တာဝန်ခံစစ်ဗိုလ်က ရှင်းပြသည်။ သတင်းထောက်တို့၏ တာဝန်မှာ

သေသူသည် စောဘဦးကြီးဟုတ်မဟုတ် သက်သေအဖြစ် ကြည့်ရှုရန် ဓာတ်ပုံသတင်းမှတ်တမ်းများ ရိုက်ယူကာ တိုင်းပြည်သို့ သတင်းဖြန့်ချိရန်ဖြစ်သည်ကို ဤတွင်မှ သိရသည်။

စောဘဦးကြီးမှာ သြဂုတ်လ (၁၂) ရက်နေ့က ကော့ကရိတ်မြို့နှင့် (၂၅) မိုင်အကွာရှိ မိုးတောင်းကူးရွာ၌ စခန်းချနေစဉ် အစိုးရတပ်တစ်ခုမှ သတင်းအရ ဝင်တိုက်ရာမှ ကျဆုံးသွားခဲ့သည်။

စောဘဦးကြီးနှင့် အတူ ဂဠုန်ဦးစောအား လက်နက်ရောင်းသဖြင့် အင်းစိန်ထောင်၌ ထောင်ကျနေစဉ် ကရင်သူပုန်အောင်၌ တောခိုခဲ့သူ မေဂျာ ဗီဗီယန်းနှင့် မစ္စတာဘောကာဆိုသူ မျက်နှာဖြူနှစ်ဦးတို့လည်း ကျဆုံးခဲ့သည်။

အကျိုးအကြောင်း ရှင်းပြောပြီးနောက် သတင်းထောက်တို့အား မော်လမြိုင်ဆေးရုံကြီးသို့ ခေါ်သွားသည်။

စောဘဦးကြီး၏ အလောင်းသည် ရင်ခွဲရုံ ရင်ခွဲကျောက်စားပွဲ၌ ပက်လက်ကြီး ရှိနေရှာ၏။

တင်မောင်သည် အခိုက်အတန့်မျှ ငေးမောသွားမိ၏။

ယခင်ကမြင်ရသော ဥရောပတိုက်သား ဝတ်စုံနှင့် သပ်ရပ်ချောမောသော စောဘဦးကြီးနှင့် ယခုသက်မဲ့ အတ္တဘောကြီးတို့ကို နှိုင်းယှဉ်မိကာ ခြားနားမှုကို မြင်ရာမှ သင်္ခါရတရား ပေါက်သွား၏။

စောဘဦးကြီး၏ အတိတ်ရာဇဝင်ကိုလည်း မြင်ယောင်လာပြန်သည်။

ဂျပန်ခေတ် ဖာပွန်နှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ ကရင်-ဗမာ ပဋိပက္ခအပြီး၌ ကရင် ဗမာချစ်ကြည်ရေးအတွက် ဖွဲ့ခဲ့သော ကရင်အမျိုးသားအဖွဲ့၏ ခေါင်းဆောင် (၁၂) ဦးအနက် တဦးဖြစ်ခဲ့သူ စောဘဦးကြီး။

စစ်ပြီးခေတ် ဗြိတိသျှအစိုးရထံတွင် ဖဆပလက လွတ်လပ်ရေးရရန် အရေးဆိုစဉ်၌ ဆရာသာထို၊ မန်းဘခိုင်တို့နှင့်အတူ ကရင်လူထုကို ခေါင်းဆောင်ကာ ဖဆပလနှင့် ပူးပေါင်းခဲ့သော စောဘဦးကြီး။

ထိုစဉ်က တပ်ပေါင်းစုကြီး ဖဆပလနှင့်ပေါင်းကာ ကရင်ဗမာ ချစ်ကြည်ရေး လုပ်ဆောင်ခဲ့ရင်း နယ်ချဲ့အား ရင်ဆိုင်ခဲ့သူ စောဘဦးကြီးသည် နောက်ပိုင်း နယ်ချဲ့နှင့် ပူးပေါင်းလာခဲ့၏။ ကရင် ဗမာ ညီညွတ်ရေးကို ဖျက်ဆီးခဲ့လေသည်။

ဘုရင်ခံ၏ အတိုင်ပင်ခံ အဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးဖြစ်လာခဲ့သည်။

ကရင်ပြည် သီးခြားပြည်နယ်ရရှိသင့်သည်ဆိုကာ ကရင်ဗဟို အစည်း

အရုံးကို ခေါင်းဆောင်ပြီး သွေးခွဲရေးကို လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်။

စောဘဦးကြီးသည် အခြား အဖွဲ့ဝင် (၃) ဦးနှင့်အတူ ဘိလပ်သို့ သွားကာ ဗြိတိသျှအစိုးရက ဗမာပြည်၌ ကရင်ပြည်နယ် သီးခြားထူထောင် ပေးရေး လှုံ့ဆော်သည် (၁၉၄၆-ခု ဇူလိုင်လ ၁၉) အထိ ဖောက်ပြန်သော သွေးခွဲလမ်းစဉ်ကို လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်။

နယ်ချဲ့နှင့် ပူးပေါင်းမိရာမှ ဗမာအချင်းချင်း စိတ်ဝမ်းကွဲခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံး၌ လက်နက်စွဲကိုင် တိုက်ခိုက်ရေးလမ်းစဉ်ဖြင့် တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာမှ သူ၏အဖော် နယ်ချဲ့သားတို့နှင့်အတူ ကျဆုံးရှာလေပြီ။

“ကဲ ကဲ၊ သတင်းစာဆရာများ စိတ်တိုင်းကျကြည့်ပါ။ ဓာတ်ပုံရိုက်ချင် သလို ရိုက်ကြပါ”

စစ်ဗိုလ်တဦးက ဆော်သလိုက်သည်။ တင်မောင်၏ အတွေးရေယာဉ် ကြော ပျက်သွားပြီး တာဝန်ဝတ္တရားများကို လုပ်ဆောင်ရတော့သည်။

သေခဲ့သည်မှာ (၂) ရက်ကျော်ပြီဖြစ်၍ အပုပ်နဲ့ ထွက်စပြုနေပြီဖြစ်၏။ တိုက်ပွဲဖြစ်ရာဒေသမှ မော်လမြိုင်မြို့သို့ သယ်ယူရာတွင် ထမ်းစင် ပုခက်ဖြင့် ကျကျနန သယ်ခဲ့ရသည်မဟုတ်။ မိုးကြောင့် ရေလျှံနေသော လယ်ကွင်းတို့ တွင် ရေထဲ နွံထဲမှပင် ဆွဲသယ်ခဲ့ရသည်။

ထို့ကြောင့် ရုပ်ကလာပ်မှာ ရွံ့နွံများလည်း ပေကပ်နေသည်။ သူ့အ သက်ရှင်စဉ်က တသသမွေးမြူထားသည့် နှုတ်ခမ်းမွှေးတို့နှင့် မုတ်ဆိတ် မွှေးတို့တွင် သွေးစေသွေးနုများနှင့်အတူ ရွံ့စနွံများ လူးပေနေ၏။

“ဟေ့ကောင် ရိုက်လေကွာ” ထိုစဉ်က သတင်းစာပုံဆရာအဖြစ် လိုက်လာသည့် ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်က ဆိုလေသည်။ ဦးအုန်းခင်သည် ရင်ခွဲစင်ပေါ်တက်ကာ ရုပ်ကလာပ်ကို ခွ၍ မတ်တပ်ရပ်ကာ ဓာတ်ပုံရိုက် ယူသည်။ “ဒါမှ မျက်နှာတည့်တည့်ပုံကို ရမှာပေါ့” ဟု ဦးအုန်းခင်က ဆို၏။

ဦးအုန်းခင် ဓာတ်ပုံရိုက်ပြီးနောက် ဓာတ်ပုံဆရာ ဦးလှဖေက ရင်ခွဲစင် ပေါ်တက်ကာ ဦးအုန်းခင်နည်းတူ ရိုက်ပြန်သည်။

ထို့နောက် တင်မောင်၏ အလှည့်ကျသဖြင့် ဟန်ပါပါ တက်လိုက်သည်။ ရင်ခွဲစင်ပေါ်တက်ကာ ရုပ်ကလာပ်ကို ခွ၍ မတ်တပ်ရပ်လိုက်ပြီး စောဘဦးကြီး ၏ မျက်နှာကို ကင်မရာဖြင့် ချိန်ရွယ်လိုက်သည်။

တင်မောင်အဖို့ ဦးအုန်းခင်၊ ဦးလှဖေတို့နှင့် မတူသည်ကို သတိမပြုမိ။ သူတို့က လုံချည်နှင့်လာသည်။ လွှာဖိနပ်စီးထားသည်။ ကင်မရာတလုံးစီသာ

ပါ၏။ သူက ဘောင်းဘီဝတ်ကာ သံခွာပါသည့် နောက်ပိတ်ဖိနပ်ကို စီးထားသည်။ ကင်မရာကလည်း အသေးစားတလုံးအပြင် သတင်းဓာတ်ပုံရိုက်သည့် ရောမကင်မရာကြီးတလုံး၊ ပေါင်း နှစ်လုံးပါသည်။

ကင်မရာအကြီးကို လွယ်ကာ ကင်မရာအသေးနှင့် ချိန်စဉ်တွင်ပင် ချောမွေ့လှသော ရင်ခွံစင်နှင့် သံခွာဖိနပ်တို့ တွေ့ကြုံတော့သည်။

ဝုန်းကနဲ ချော်လဲသွားသည်။

ကင်မရာကွဲမည်စိုးသဖြင့် ကင်မရာလွတ်အောင် ဆွဲရှောင်လိုက်ရာမှ တင်မောင်သည် စောဘဦးကြီး၏ ကိုယ်ပေါ်၌ မှောက်လျက် လဲကျသွားတော့သည်။ သွားလေသူ၏ မုတ်ဆိတ်နှုတ်ခမ်းမွှေးပေါ် မျက်နှာအပ်ကာ နမ်းမိတော့သည်။ သွေး၊ ချွေး၊ ရေပုပ်၊ ရွံ့တို့၏ အနံ့အသက်မျိုးစုံတို့သည် တင်မောင်၏ နှာခေါင်းတွင်းသို့ ထောင်းကနဲ့ ဝင်လာ၏။ ပုပ်ပွ ပျော့အိသော ခန္ဓာကိုယ်ကြီးအပေါ်စွဲကနဲ ခွမိသည့် အတွေ့ကြောင့် ကျောရိုးများကလည်း စိမ့်တက်လာ၏။ မျက်စိများ ပြာသွားသည်။ ဘာကိုမျှ မမြင်ရတော့ချေ။

ဘေးမှ လူများက ဆွဲထူပေး၏။ ကင်မရာမကွဲသော်လည်း တင်မောင်၏ အင်္ကျီမှာ သွေးများ၊ နွံများ ပေရေသွားသည်။

အတန်ကြာမှ ဣန္ဒြေဆယ်ကာ ဓာတ်ပုံကို ဆက်၍ ရိုက်သည်။ စင်မြင့်ပေါ်သို့မူ မတက်ဝံ့တော့ပြီ။ မည်သို့ရိုက်စေကာမူ သူ၏ မျက်စိများမှာ ပြာနေပြီဖြစ်သဖြင့် ပုံများ မထင်တော့ပေ။ လူတကိုယ်လုံး ကတုန်ကယင် ဖြစ်နေသဖြင့် စစ်ဗိုလ်တဦးက ဆေးခန်းတွင်းခေါ်ကာ အရက်တခွက် တိုက်သည်ကို မော့လိုက်ရသည်။

ထိုနေ့က နယူးစ်ပစ် သတင်းဌာနသည် ရောမဓာတ်ပုံသတင်းကြီး၏ ပုံကောင်းများ လွတ်ခဲ့ရလေတော့သည်။

ထိုမျှမကသေး။ တင်မောင်အဖို့ ကာလအတန်ကြာ အိပ်မက်ဆိုးများ မြင်မက်နေခဲ့တော့သည်။

(မှတ်ချက်။ ။ စစ်တပ်က မျက်နှာဖြူနှစ်ဦးကိုပါ သတ်ခဲ့သည်ဟု ပြောသော်လည်း နှစ်အတန်ကြာသောအခါ ဘီလပ်၌ တဦးထွက်လာသည်။ ငွေလက်ခံပြီး လွတ်ခဲ့ဟန် တူ၏)

ကြေးမုံသတင်းစာကို ထုတ်ဝေသောအခါ၌မူ သတင်းဓာတ်ပုံ အထူးထူးကို အမျိုးမျိုးရရှိခဲ့သည်။

အရပ်သားသတင်းစာချင်း ဓာတ်ပုံသတင်းတစ်ခုကို ကြေးမုံဗိုလ်ကျ ကာ ရယူသည်ဟု ယူဆပြီး အခြားသတင်းစာများ မကျေမနပ် ဖြစ်သည် လည်းရှိသည်။

၁၉၆၃-ခု အောက်တိုဘာလ (၂၁) ရက် နံနက်စောစောက ဖြစ်၏။ တော်လှန်ရေးအစိုးရက ငြိမ်းချမ်းရေးလက်ကမ်းသဖြင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ရန်အတွက် ရန်ကုန်သို့ရောက်နေသော ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကိုယ်စား လှယ်များ ရွှေတိဂုံတက်၍ ဘုရားဖူးကြသည်။

ကွန်မြူနစ်တို့ ဘုရားဖူးခြင်းသည် တန်ဖိုးရှိသော သတင်းဖြစ်သဖြင့် သတင်းထောက်တို့သည် ကွန်မြူနစ်ပါတီကိုယ်စားလှယ်တို့ ရွှေတိဂုံတက် မည်ကြားတိုင်း ကင်မရာကိုယ်စီနှင့် ကုန်းတော်ပေါ်သို့ တက်ကာ စောင့်ကြ ရသည်။ သတင်းထောက်များ စောင့်စဉ်က မလာဘဲ ထိုနေ့ကမှ ဘုရားလာ ကြသည်။

ကွန်မြူနစ်ကိုယ်စားလှယ်တို့ ဘုရားဖူးနေချိန်၌ ကုန်းတော်ပေါ်ရှိ ကြေးမုံမိတ်ဆွေတဦးက ဖုန်းဆက်၍ သတင်းပေးသည်။ ကွန်မြူနစ်ကိုယ်စား လှယ်တို့ ဘုရားတက်လျှင် နံနက်ပိုင်းတက်မည်ဟု ကြိုတင်ခန့်မှန်းခဲ့ပြီး လွန် ခဲ့သော တပတ်ကျော်မှစ၍ သတင်းစာတိုက်၌ အိပ်စောင့်ခဲ့သော ကြေးမုံ သတင်းထောက်သည် ဘုရားသို့ ကပျာကရာ ပြေးသည်။

ကြေးမုံတိုက်နှင့် ရွှေတိဂုံဘုရားမှာ အတော်လှမ်းသဖြင့် ဘုရားဝတ်ပြု ချိန်ကို မမီလိုက်တော့ပေ။

ကွန်မြူနစ်ကိုယ်စားလှယ်များ ဘုရားမှ ဆင်းလာချိန်တွင်မူ ကြေးမုံ သတင်းထောက် ဘုရားသို့ ရောက်သွား၏။ ထိုကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်များ ကို စောင်းတန်းတနေရာတွင် တန်းစီ၍သာ ပုံသေကို ရိုက်ယူလိုက်ရသည်။ ဘုရားရှိခိုးနေဟန် ‘ပုံသွက်’ ကို ကြေးမုံက မရလိုက်။

ကံအားလျော်စွာ ကွန်မြူနစ်ကိုယ်စားလှယ်တို့ ဘုရားပူဇော်ပုံ၊ တံမြက် စည်းလှဲပုံတို့ကို ဗကပအဖွဲ့ဝင် ရဲဘော်ဘခက်က ရှုရှုကင်မရာကလေးနှင့် မှတ်တမ်းတင်ဓာတ်ပုံ ရိုက်ထားလိုက်သည်။

ရဲဘော်ဘခက်ကပင် သူ၏ ကင်မရာရော၊ ဖလင်ကိုပါ ကြေးမုံသတင်း ထောက်လက်သို့ အပ်လိုက်သည်။

“တခြား သတင်းစာတိုက်တွေကိုလဲ ဓာတ်ပုံတွေ ဝေပေးပါဗျာ” ဟု သူက မှာလိုက်သည်။ ကြေးမုံသတင်းထောက်တို့သည် တိုက်ပြန်ပြီး ဖလင်များ ဆေးကာ ပုံကူးပြီးနောက် ရှိခိုးပုံ၊ တံမြက်စည်းလဲ့ပုံ စသည့် ‘ပုံသွက်’ တို့ကို ကြေးမုံဦးသုံးပြီး ဘုရားခြေရင်း၌ တန်းစီကာ ကြေးမုံက ရိုက်သောပုံနှင့် ဘုရားပေါ်၌ တန်းစီ၍ ရိုက်ထားသောပုံများကို အခြားသတင်းစာတို့အား ဖြန့်လိုက်သည်။ ‘ပုံသွက်’ ကို မရလိုက်ဘဲ ကြေးမုံတစ်စောင်တည်းသုံးသဖြင့် အခြားသတင်းစာတို့က မကျေမနပ်ဖြစ်ကြသည်။

“ကျနော်တို့ကို ဘယ်ဓာတ်ပုံများ ဖြန့်ပေးပါလို့ ရဲဘော် ဘခက်က တိတိကျကျ မှာတာမဟုတ်ပါဘူး။ ရဲဘော်ဘခက် ရိုက်တဲ့ ဖလင်ထဲက ဖြန့်ပေးတာဘဲ။ ကျနော်တို့ တာဝန်ကျေပါတယ်” ဟု ကြေးမုံဓာတ်ပုံဆရာတို့က ထုချေ၏။

‘ပုံသွက်’ လွတ်သူ သတင်းစာများက ကျေနပ်ပုံမပေါ်။ ထိုကဲ့သို့ပင် ကြေးမုံသတင်းဓာတ်ပုံထူးခဲ့သဖြင့် သတင်းစာတစ်စောင်က ခေါင်းကြီးပိုင်းမှ ဝေဖန်ရသည်အထိ ဂယက်ရိုက်မှုတခုဖြစ်ဖူး၏။

၁၉၆၁-ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအတွင်းက ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်အောင်ဆန်းကစားကွင်းကြီး၌ အရှေ့အာရှတောင်ပိုင်း ကျွန်းဆွယ် အားကစားပွဲတော်ကြီး ကျင်းပ၏။ သတင်းထောက်များက ဓာတ်ပုံရိုက်လျှင် ဓာတ်ပုံမီးကြောင့် အားကစားပြိုင်ပွဲဝင်တို့ ထိခိုက်မည်ဟု အကြောင်းပြကာ အစိုးရပြန်ကြားရေးဌာနက ဓာတ်ပုံမှန်သမျှကို သူတို့သာ ရိုက်သည်။ သူတို့ကသာ သတင်းစာတိုက်တို့အား ဖြန့်ချိသည်။

ဓာတ်ပုံများသည် ညံ့၏။ အားကစားပြိုင်ပွဲဝင်တို့ ယှဉ်ပြိုင်ကြသည့် ‘ပုံသွက်’ များ ထွက်မလာသဖြင့် ကြေးမုံသတင်းထောက်များက ပုံသွက်ရရှိရေးကို ကြံဆကြသည်။

အားကစားပွဲများကို မည်သည့်သတင်းစာမှ ဓာတ်ပုံမရိုက်ရသဖြင့် အခက်တွေ့နေသည်။ သို့သော် လမ်းစတုကို ကြေးမုံက တွေ့သွားသည်။

အိုမိဂါနာရီ ကုမ္ပဏီ၏ ပန်းဝင်စံချိန် ဓာတ်ပုံစက်ကြီးက ပန်းဝင်ပုံများကို ရိုက်ကာ ထိုဓာတ်ပုံဖြင့် မြင်းပွဲကဲ့သို့ ပန်းဝင် အရုံးအနိုင် ဆုံးဖြတ်သည်။ ထိုပန်းဝင်ဓာတ်ပုံတချို့ကို နိုင်ငံခြားစာနယ်ဇင်းတို့သို့ ပို့ရန် နိုင်ငံခြားသတင်းထောက်တို့ကို ပေးရသည်။

ဤအကွက်ကို ကြေးမုံက မြင်လျှင်မြင်ချင်း နိုင်ငံခြား သတင်းထောက်

တဦးကို ကပ်လိုက်သဖြင့် အမျိုးသမီး မီတာတရာပြေးပွဲတွင် ပထမရသူ ယိုးဒယားမလေးနှင့် ဒုတိယရသူ ဗမာပြည်မှ ဂရေစီကားတို့ ဒက်ထိုနီးပါး ပန်းဝင်ဓာတ်ပုံကို ကြေးမုံတစောင်တည်း ဖော်ပြနိုင်ခဲ့သည်။

ဤတွင် အခြားသတင်းစာတို့သည် စီကနဲ ပွက်လော ရိုက်သွားတော့ သည်။ အချို့က ခေါင်းကြီးပိုင်းမှ ဝေဖန်သည်အထိ ပြင်းထန်စွာ ရေးကြသည်။

အစိုးရပြန်ကြားရေးဌာနတွင်လည်း ဆူပွက်သွားတော့သည်။

ကြေးမုံအဖို့မူ အားကစားပွဲတော်တခုလုံး၏ အထူးဆုံးဓာတ်ပုံကို တစောင်တည်းအနေနှင့် ရလိုက်သဖြင့် ထူးခဲ့ပြန်သည်။

သတင်းစာတို့အဖို့ သတင်းကိုလည်းကောင်း၊ သတင်းဓာတ်ပုံတို့ကို လည်းကောင်း မည်သူမျှ မရစေဘဲ ကိုယ်ပိုင်သတင်း၊ ကိုယ်ပိုင်ဓာတ်ပုံအဖြစ် ရရှိရေးမှာ ကြိုးစားမှု၊ လျင်မြန်မှု၊ ဖြတ်ထိုးဉာဏ်ရှိမှုနှင့် ဆိုကြပါစို့ ကံကောင်း မှုတို့ရှိရန် လိုပေသည်။

* * *

သတင်းဓာတ်ပုံရရှိရေးမှာ အချက်အညှာသိသဖြင့် လွယ်သည်လည်းရှိသည်။ အချက်အညှာကို သိပင်သိသော်လည်း ခက်ခဲသည်လည်း ရှိသည်။ တင် မောင်၏ သတင်းစာသက်တမ်း၌ အပင်ပန်းဆုံး သတင်းဓာတ်ပုံတပုံ၏ ဇာတ်လမ်းမှာ ...

၁၉၅၇-ခု ဇွန်လက ဖြစ်သည်။

ကြေးမုံသတင်းစာသည် ပြေလလယ်က စခဲ့သဖြင့် သတင်းစာ ထွက် ခါစ ရှိသေးသည်။

ထိုအချိန်၌ ၁၉၅၇ ခု ဇွန်လ (၄) ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန် ဗိုလ်ချုပ်လမ်းရှိ ဆေးလိပ်ခုံရှင် သူဌေးဒေါ်စိန်ညွန့်အိမ်ကို ဓားပြဝင်တိုက်သွားရာ စိန် ရွှေ (၆) သိန်းကျော်ဖိုး ပါသွားသည်။

ဓားပြတိုက်ခံရသူက နာမည်ကြီးသည်။ ပါသွားသောငွေက များသည်။ တိုက်ပုံက ပိုရိသည်ဖြစ်၍ ထိုဓားပြမှုသတင်းကြီးသည် ထိုအချိန်ဖို့ အထူးဆုံး သတင်းကြီးဖြစ်ခဲ့သည်။

ရဲတို့ကလည်း ပိုရိသေသပ်သည်။ ဓားပြမှုကြီးကို အစွမ်းကုန် ကြိုးစား ၍ လိုက်ရာ ဇွန်လ (၉) ရက်နေ့တွင် ဓားပြဗိုလ် စိန်ဓားမြောင်ကို ပခုက္ကူမြို့

တွင် ဖမ်းမိသည်။

စိန်ဓားမြှောင်သည် အထက်ဗမာပြည်တွင် ဦးခန္တီ၏ မန္တလေးတောင် အလှူငွေတိုက်မှစကာ ဓားပြမှုကြီးပေါင်းများစွာကို ကျူးလွန်ခဲ့သော ဓားပြ ဗိုလ်ကြီးဖြစ်ခဲ့သည်။

ဤတွင် ကြေးမုံဦး စိန်ဓားမြှောင်၏ ဓာတ်ပုံပါနိုင်အောင် ကြိုးစားရှာ ဖွေရတော့သည်။

ဇွန်လ (၉) ရက် တနင်္ဂနွေနေ့နံနက်ပိုင်းတွင် ပခုက္ကူသို့ ကြေးနန်း ရိုက်ကာ စိန်ဓားမြှောင် ဓာတ်ပုံကို ရှာစေသည်။ မရ။

မန္တလေးသို့ လှမ်း၍ စိန်ဓားမြှောင် ဓာတ်ပုံကို ရှာစေသည်။ ဓာတ်ပုံ မရ။ စိန်ဓားမြှောင်၏ အတိတ်ရာဇဝင် ဓားပြမှုများ သတင်းသာ ပို့နိုင်သည်။

အကွက်တစ်ခုကို လှစ်ကနဲမြင်လိုက်သည်။

စိန်ဓားမြှောင်သည် ဆရာသိန်းအဖြစ် ဆေးဆရာဖြစ်နေရာမှ ဓားပြမှု ကျူးလွန်လေရာ ဆေးဆရာအဖွဲ့၌ အမှုဆောင် ဓာတ်ပုံများဖြစ်စေ၊ တခြား တနည်း ဓာတ်ပုံများဖြစ်စေ ရှိနိုင်သည်။

ချက်ချင်း ရေကျော်ထဲရှိ ဆေးဆရာအဖွဲ့သို့ သွား၏။

“ကျုပ်တို့ဆီမှာ ဆရာသိန်းရဲ့ ဓာတ်ပုံ မရှိပါဘူး”

“ဒါဖြင့် ဆရာသိန်းရဲ့ ဓာတ်ပုံ ဘယ်နည်းနဲ့မှ မရနိုင်ဘူးပေါ့”

“နေအုံး၊ နေအုံး။ ကျုပ်တို့ ဆရာတွေအားလုံး အစိုးရဆီမှာ မှတ်ပုံ တင်တော့ ဓာတ်ပုံပါ ပေးတယ်။ အစိုးရဆီမှာတော့ ဓာတ်ပုံရှိလိမ့်မယ်”

လမ်းစပေါ်လေပြီ။ သို့သော် တနင်္ဂနွေနေ့ဖြစ်သဖြင့် ထိုနေ့က ဓာတ်ပုံ ရရေးကို ဆက်မလိုက်နိုင်ဘဲ ရှိခဲ့သည်။

တနင်္လာနေ့ နံနက် (၉) နာရီတိတိတွင် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးရှေ့ ကွက်လပ်၌ ဆောက်ထားသော တိုင်းရင်းမြန်မာ ဆေးဆရာများ အဖွဲ့ မှတ်ပုံတင်အရာရှိ၏ ရုံးသို့ ရောက်သွားသည်။

(၁) နာရီ မိနစ် (၄၀) စောင့်ပြီးနောက် (၁၀) နာရီ မိနစ် (၄၀) ကြာမှ အရာရှိ ရောက်လာသည်။

“အထက်ကအမိန့်မရဘဲ ဖိုင်များကို မပြနိုင်ပါဘူး” ဟု ဆိုသဖြင့် အတွင်းဝန်ရုံးသို့ ပြေးရပြန်၏။

ထိုစဉ်က ကျန်းမာရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာစိန်ဘန်း၏ ရုံးခန်းရွှေ၌ မိနစ် (၄၀) စောင့်ရ၏။

(၁၁) နာရီ မိနစ် (၄၀) တွင် ဝန်ကြီးဒေါက်တာ စိန်ဘန်းနှင့် တွေ့သော အခါ အင်တင်တင်လုပ်နေပြန်သည်။ “အစိုးရရုံးက ပုံကို ပေးဖို့မသင့်ဘူး ထင်ပါတယ်ဗျာ” ဟု ဝန်ကြီးက ဆို၏။ တင်မောင်က ပေးသင့်ကြောင်း အကျယ်တဝင့် တမောတပန်း ပြောပြရ၏။

ဝန်ကြီးသည် အတန်ကြာစဉ်းစားပြီးမှ “ခင်ဗျား ပြန်ကြားရေး သွား အုံးဗျာ။ ပြန်ကြားရေးက ထောက်ခံရင် ပေးမယ်” ဟု ဆိုလိုက်သည်။

(၁၂) နာရီ (၃၀) မိနစ်။ ။ ထိုစဉ်က ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး သခင် ချစ်မောင်က ပေးသင့်တယ်ဟု ထောက်ခံလိုက်၏။

(၁) နာရီ (၃၀) မိနစ်။ ။ ဝန်ကြီး ဒေါက်တာ စိန်ဘန်းထံမှ ‘ယခုစာပါ သူ ကြေးမုံသတင်းထောက်အား လိုရာပုံထုတ်ပြလိုက်ပါ’ ဟူသော စာကို ရခဲ့လေပြီ။

နံနက်စာ ဘယ်နေ့မှန်းမသိပြီ။ တင်မောင်တယောက် အတွင်းဝန်ရုံး ၌ ယောက်ယက်ခတ်နေသည်ကို အခြားသတင်းထောက်များတွေ့ကာ ရိပ်မိ သွားလေပြီ။ အနံ့ရသူက ရသွား၏။

(၂) နာရီတိတိ။ ။ မှတ်ပုံတင်ရုံးမှ အရာရှိအား ဝန်ကြီး၏ စာကို ပြနိုင်သဖြင့် သဘောရှိ အမိန့်ရလေပြီ။

သို့သော် အခက်တွေ့ရပြန်သည်။ မှတ်ပုံတင် ဆေးဆရာပေါင်း (၂၂၅၈၃) ဦးရှိသည်။ နာမည်အားဖြင့်လည်းကောင်း ခွဲထားသည့် အညွှန်း မရှိ။ နံပါတ်ပင် မတပ်ရသေး။ ဆရာသိန်းအမည်ခံ ဆေးဆရာကလည်း အတော်များသေးသည်။ ဆရာသိန်းကိုလည်း မြင်ဖူးသူမဟုတ်။ ရှာရမည်မှာ အတော် ခက်ခက်ခဲခဲ ရှာရမည်။

မည်မျှပင်ခက်ခဲစေကာမူ ဆရာသိန်းအမည်ခံ စိန်ဓားမြောင်၏ ပုံရှိရာ ဒေသကို တွေ့ပြီးမှတော့ တပ်ခေါက်၍ မပြန်နိုင်။ ဘီရိုတလုံးဖွင့်ရသည်။ ဖိုင် တခုပြီးတခု ဆွဲရသည်။ ဖိုင်စာမျက်နှာ တရွက်ပြီး တရွက်လှန်ရသည်။ လူအမည် တဦးပြီး တဦး ဖတ်ရသည်။ ဓာတ်ပုံတပုံပြီးတပုံ ကြည့်ရသည်။ ကြည့်ရမည့် ဦးရေမှာ (၂၂၅၈၃) ဦး။ ပင်ပန်းလှသဖြင့် နံနက်စာ ဆာသည့် စိတ်ပင် ပျောက်သွား၏။

ညနေ (၄) နာရီ။ ။ လူဦးရေ တသောင်းခန့် ကြည့်ပြီးပြီ။ ခေါင်းလည်း မူးနောက်နောက် ဖြစ်လာပြီ။

ညနေ (၄) နာရီခွဲ။ ။ ရုံးအရာရှိ ပြန်သွားပြီ။ ရုံးစာရေးတဦးကို

ထားခဲ့သည်။ ထိုစာရေး စောင့်နေရစ်ခဲ့ရန် လက်ဖက်ရည်တိုက်ကာ ရှိခိုး ဦးတင်တောင်းပန်ရ၏။ ဓာတ်ပုံပေါင်း တသောင်းခွဲခန့် လှန်ပြီးလေပြီ။

ညနေ (၅) နာရီခွဲ။ ။ တဖြည်းဖြည်း လက်နှေးလာသည်။ ပုံပေါင်း နှစ်သောင်းပြည့်လုတွင် တင်မောင်၏ စားကျက်ကို အနံ့ရကာ ဗမာ့ခေတ်နှင့် အခြားတိုက်တို့မှ သတင်းထောက်များ ရောက်လာသည်။ သူတို့အား မိမိ ရှာပြီး ဖိုင်တွဲပုံကြီးကို အပ်လိုက်သည်။ တင်မောင်က မကြည့်ရသေးသော ဖိုင်များကို တရွက်ချင်း လှန်ပြန်သည်။

တွေ့ပြီ။

၁၁၊ ၁၊ ၅၆ နေ့က မှတ်ပုံတင်ထားသော ပုစွန်တောင်မှ ဆရာသိန်း၏ ပုံနှင့်တကွ အကြောင်းအရာစုံကို တွေ့ရလေသည်။

အခြားသတင်းထောက်များသည် ကုန်း၍ ရှာဆဲရှိ၏။ တနေ့လုံး အဝတ်ခံ၍ ရှာခဲ့ရသည်ကို သူတို့အား အလွယ်အားဖြင့် ခွဲ၍ မပေးနိုင်။

တင်မောင်သည် ဖိုင်ကို ပိုက်ကာ အမှတ်တမဲ့ အရာရှိခန်းသို့ ဝင်ခဲ့ပြီး ပြတင်းပေါက်မှ ခုန်ဆင်းခဲ့သည်။ ပြတင်းပေါက်မှာ ငါးပေခန့်မြင့်သဖြင့် ခြေနာ သွားသည်။ တိုက်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ (၆) နာရီ (၄၅) မိနစ်ရှိလေပြီ။ ချက်ချင်း ဘလောက်တိုက်သို့ပါ လွှတ်ရသည်။ ဘလောက်လုပ်သည်ကို သတင်းထောက်တဦးအား စောင့်ကြည့်စေကာ ဘလောက်ပြီးလျှင် ပြီးချင်း အခြားကို တဆင့်မပြန်ရန် ဓာတ်ပုံရော ဘလောက်ရိုက်သည့်မှန်ပါ ပြန်ယူ စေခဲ့သည်။

ည (၈) နာရီ။ ။ ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်က စာတစောင်ရေးကာ အယ်ဒီတာ ဦးရှိန်မြင့်အား ကြေးမုံသို့ လွှတ်လိုက်သည်။ စိန်ဓားမြှောင်ပုံကို ဗမာ့ခေတ်သို့ပါ ပေးပါဟု တောင်းသည်။ တနေကုန် အဝတ်ခံကာ၊ အပင် ပန်းခံကာ ရှာခဲ့ရသော ပုံကို မပေးလိုသဖြင့် မပေးဟု ငြင်းလိုက်သည်။

ည (၈) နာရီ (၃၀)။ ။ တင်မောင်၏ ဆရာဖြစ်ခဲ့သော ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်သည် လွယ်လွယ်နှင့် လက်လျှော့သူမဟုတ်။ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာစိန်ဘန်းထံ သွား၍ တိုင်သည်။ ဝန်ကြီးက စာရေးပေးလိုက်သည်။ ‘အစိုးရပုံဖြစ်သည်။ ဗမာ့ခေတ်ကိုပါ ခွဲပေးပါ’ ဟု ဝန်ကြီး ဒေါက်တာ စိန်ဘန်း ၏ စာ၌ ပါ၏။ ဝန်ကြီးကိုယ်တိုင်လည်း ဖုန်းဆက်၍ ပြောသေးသည်။

ဝန်ကြီးဆိုတော့ သူ၏ဌာနမှ ပုံကို အပြင်ယူခွင့် တိတိကျကျမရှိဘဲ ယူလာသည်မို့ ရှုံ့လာသည်။ ဓာတ်ပုံကိုလည်း ဗမာ့ခေတ်သို့ လွယ်လွယ်နှင့်

မပေးလိုသဖြင့် ဓာတ်ပုံဖိုင်ကြီးကို ပိုက်ကာ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး သခင် ချစ်မောင်ထံ ပြေးသွားသည်။

“ခင်ဗျားတို့ သတင်းစာတိုက်ချင်း လှူကြတဲ့အထဲ ဝန်ကြီးတွေ ဆွဲ မထည့်ပါနဲ့” ဟု သခင်ချစ်မောင်က ပြောလိုက်သည်။

ည (၉) နာရီ။ ။ ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင် နောက်ထပ် မတောင်းနိုင်ရန် တင်မောင်သည် ဓာတ်ပုံဖိုင်ကြီးကို လွယ်အိတ်တလုံးတွင်ထည့်ကာ ရုပ်ရှင် ရုံတရုံသို့ သွား၍ ညပွဲကြည့်လိုက်သည်။

ဓာတ်ပုံထည့်ရန် သတင်းကို စီစဉ်ပြီးဖြစ်နေလေပြီ။ မည်သူမှလည်း လာ၍ တောင်းနိုင်တော့မည် မဟုတ်တော့။

နက်ဖြန်ဆိုလျှင် ဓားပြပိုလိကြီး စိန်ခားမြှောင်၏ပုံကို ကြေးမုံတစောင် တည်း သတင်းဓာတ်ပုံ ဖော်ပြနိုင်တော့မည်။

သို့သော် ...

နောက်တနေ့ သတင်းစာများ ထွက်လာသောအခါ၌မူ ကြေးမုံ၌ ပါသော စိန်ခားမြှောင်ပုံ ဗမာ့ခေတ်၌လည်း ခပ်ဝါးဝါး ခပ်မှိန်မှိန် မပြတ်မသား ပါလာသည်ကို စာဖတ်သူတို့ တွေ့ကြရ၏။

ဖြစ်ပုံမှာ ထိုစဉ်က ကြေးမုံသည် လက်ထိုးပုံနှိပ်စက်များနှင့် ရိုက်ရသ ဖြင့် ည (၁၂) နာရီတွင် သတင်းစာ စ၍ ရိုက်ရသည်။ နံနက် (၁) နာရီတွင် သတင်းစာထုပ်များ နယ်သို့ပို့သည်။ နောက်မှ ရန်ကုန်ကိုယ်စားလှယ်သို့ ပို့သည်။

ဗမာ့ခေတ်က ပတ်လည်စက်ကြီးကို သုံးသည်။ နံနက် (၅) နာရီအထိ သတင်းနှင့် ဓာတ်ပုံ စောင့်၍ ရိုက်သည်။ နယ်သို့ပို့သော ကြေးမုံကိုယူကာ ကြေးမုံမှ ဆရာ ဦးသိန်း၏ ပုံကို ဘလောက်လုပ်၍ သူတို့သတင်းစာ၌ ပုံနှိပ် လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

“ဘယ့်နှယ်လဲ၊ ကြေးမုံက သတင်းဦးနိုင်သေးရဲ့လား” ဗမာ့ခေတ် ဝိုင်းတော်သားတဦးက ရယ်သည်။

“သတင်းစာဆိုတာ တစောင်သို့မဟုတ် တရွက်ဖြန့်ချိပြီးရင် သတင်း ထူးမဟုတ်တော့ဘူး။ ဟောင်းသွားပြီ။ နောက်သတင်းစာက ကူးပြီး ဖော်ပြ နိုင်တယ်။ ကြေးမုံ ပုံနှိပ်ပြီးလို့ သတင်းစာထွက်ပြီး ဖြန့်ဝေပြီးချိန်မှ ဗမာ့ခေတ် က ဒီပုံကို ရတာ ပုံနှိပ်တာမို့ ကြေးမုံက ဦးတာပေါ့” ဟု ပြန်ဖြေလိုက်ရသည်။

* * *

အရိုင်းလှ

အနုပညာဟူသည်၌ အကန့်အသတ်မရှိ။ အတိုင်းအဆမရှိ။ နယ်ကျယ် လှသည်။

မိမွေးတိုင်း ဖမွေးတိုင်း ကိုယ်လုံးတီးနှင့် မိန်းမပျို၏ပုံကို ပန်းချီချယ်ရာ ၌ပင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့အောင် ချယ်မှုန်းနိုင်သည်။ လုံလုံလဲလဲ ဝတ်ဆင်ထား သော မိန်းမရွယ်၏ပုံကို ရိုင်းစိုင်းကြမ်းတမ်းအောင်လည်း ချယ်နိုင်သည်။

စာပေရတုမှ ပန်းချီအနုပညာအထိ ရိုင်းသည်၊ ယဉ်သည်၊ ကြမ်းသည်၊ နုသည်၊ လှပသည်၊ အရုပ်ဆိုးသည်ဟူသော ဝိသေသနတို့ကို အနုပညာ ဖန်တီးသူက သူ့ကို လိုသလိုဖော်ထုတ်၍ သရုပ်ဖော်နိုင်သည်။

ရိုင်းသလိုနှင့် ယဉ်အောင် ပြနိုင်သည်။ ယဉ်သလိုနှင့် ရိုင်းအောင်လည်း ပြနိုင်သည်။

စာပေလောက၌ ဆရာကြီး ဦးပုည၊ ဆရာတော် မန်လည်ဆရာတော် ဘုရား စသည်တို့သည် တစ်တစ်ခွခွ ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်းနှင့် ဖွဲ့ဆိုပါလျက် ယဉ်ကျေးလှပသော ကဗျာပွင့်များ ဖြစ်လာအောင် သီကုံးလေ့ရှိကြသည့် ကဗျာကဝေများ ဖြစ်ကြသည်။

စကားလုံးက ကြမ်းတမ်းပြီး အဓိပ္ပာယ်က ရိုင်းစိုင်းပါလျက် မောင်နှင့် နှမ၊ သားနှင့်အမိ ဖတ်ရှုစဖွယ် တင့်တယ်လှပသော စာကဗျာဖြစ်ရန် အား ထုတ်ရသည်မှာ လွယ်ကူသော အတတ်ပညာမဟုတ်။ ထိုဆရာများ၏ ကဗျာ များကို ပြန်လည်လေ့လာကြည့်ပါက သိနိုင်သည်။

ယနေ့စာနယ်ဇင်းလောက၌လည်း ဤသို့သော အဖွဲ့အနွဲ့ကလေး များသည် မကြာခဏဖူးပွင့်လေ့ရှိကြသည်။ ဆရာဦးထွန်းဖေ တီထွင်ပေါင်း စပ်ထားသော စကားလုံးဖြစ်သည့် ‘ဖော်လံဖား’ဟူသော ဝေါဟာရသည် ယနေ့အဖို့ အများသုံး ဝေါဟာရတလုံး ဖြစ်နေလေပြီ။

ယခုခေတ်စာနယ်ဇင်းတို့၌ သတင်းစာတို့မှာ အဖြစ်အပျက်မျိုးစုံကို စုံစမ်းရေးသားတင်ပြကြရာ၌ မမြင်ဝံ့ ဆေးဆရာ၊ မကြားဝံ့ တရားသူကြီး ဟူသကဲ့သို့ မကြားဝံ့မနာသာ အမှုကိစ္စများကို မောင်နှင့်နှမ၊ သားနှင့်အမိ ဖတ်ရှုနိုင်ရန် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့အောင် ရေးသားကြရသည်။

သတင်းဟူသည်မှာ အမျိုးမျိုးရှိသည်။ တာရီအမည်ရှိ အစိုးရသစ်စက် မှ အလုပ်သမား အလုပ်ခွင်တွင် လွှစက်ထဲသို့ ဖွားဘက်တော်ပါသွားသည်

အမှုမှာလည်း သတင်းဖြစ်သဖြင့် ရေးသားကြရသည်။ မျက်နှာမဲစာလုံးကြီးများနှင့် ရေးသားသော ထိုသတင်းကို တပြည်လုံးက စိတ်ဝင်စားသည်။ ဖွားဘက်တော်ဆုံးရသဖြင့် ဖူလုံရေးမှ လျော်ကြေးမည်ရွှေ့မည်မျှ ရသင့်ကြောင်း မဆုံးဖြတ်နိုင်ရှိနေရာ ပရိသတ်အများက တန်ဖိုးဖြတ်စာများ ရေးပို့ကြသည်။ အမျိုးသမီးများကပါ ရေးပို့ကြသည်။ တာရီခမြာမှာ (၇,၉၁၂) ကျပ် ရရှိသွားရှာသည်။ ထိုသတင်းမျိုးကို ယဉ်ကျေးအောင် ရေးရသည့် အတတ်မှာ မလွယ်ကူလှပေ။

စကားကြမ်းပြီး အဓိပ္ပာယ်ရိုင်းသည့်အမှုများကို လှပအောင် ပြုသည့် အတတ်ပညာတွင် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာနှင့် အိုးဝေသတင်းစာ ကျောင်းထွက်များသည် ပြောင်မြောက်ကြသည်။ ‘မီးခွက်မှုတ်’ ဟူသော ဝေါဟာရဖြင့် အဖြစ်ရိုင်းကြီးကို လှောင်ပြောင်လိုက်ကာ မြန်မာအဘိဓာန်၌ စကားလုံးတရပ် တီထွင်ခဲ့သည်မှာ ထိုသတင်းစာဆရာတို့ပင် ဖြစ်သည်။

တင်မောင့်အဖို့ ဗမာ့ခေတ် သတင်းထောက်အဖြစ် လုပ်ကိုင်စဉ်က အရိုင်းလှ သတင်းတပုဒ်ကို ရေးခဲ့ဖူးသည်။

သတင်းမှာ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်မှ သတင်းကလေးသာ ဖြစ်သည်။ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်သို့ ခြင်္သေ့ကလေးတကောင် ရောက်ရှိလာသော သတင်းဖြစ်သည်။ သာမန်သတင်းတိုကလေး ဖြစ်သည်။ အခြားသတင်းစားတို့က အပုဒ်တိုအဖြစ်သာ ဖော်ပြကြသည့် သတင်းမျိုးဖြစ်သည်။ သို့သော် ဗမာ့ခေတ်က သူများထက်ပို၍ သာစေရန် ဓာတ်ပုံပါ ဖော်ပြလိုသောကြောင့် တင်မောင်နှင့် ဓာတ်ပုံသတင်းထောက် ဂျာနယ်ကျော် ကိုတင်ဝင်း (သွားလေသူ) တို့ သွား၍ သတင်းယူစေရန် အယ်ဒီတာချုပ်ဦးအုန်းခင်က စေလွှတ်သည်။

ရောက်ရှိလာသော ခြင်္သေ့ကလေးမှာ အမကလေးဖြစ်သည်။ အတော်ငယ်သည်။ ထိုစဉ်က တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်၌ ခြင်္သေ့အထီးကြီးတကောင်သာ ရှိသည်။ ထိုခြင်္သေ့အထီးအတွက် မိတ်လိုက်နိုင်ရန် ခြင်္သေ့အမကလေးကို ရှာရသည်ဟု ဆိုသည်။

သို့သော် ထိုနေ့က ခြင်္သေ့ထီးကြီးနှင့် ခြင်္သေ့မကလေးကို လှောင်အိမ်တခုထဲ ထားသောအခါ ခြင်္သေ့မကလေးက အကပ်မခံဘဲ ခြင်္သေ့ထီးကြီးကို ကုတ်ဖဲ့သည်။ ရုံးကန်သည်။ ခြင်္သေ့မကလေးက ငယ်ရှာသေးသည်။ ရိုင်းသေးသည်။ ခြင်္သေ့ကြီးက ကြိုးစား၍ ကပ်သည်။ အကပ်မခံဘဲ တချီတချီ၌ ပြန်၍

ပင် ကိုက်သဖြင့် ခြင်္သေ့ထီးက ဒေါသထွက်ကာ ပြန်၍ ကိုက်ပြန်သည်။ ထိုကြောင့် ခြင်္သေ့နှစ်ကောင်ကို လှောင်အိမ်တခုထဲ မထားဘဲ ခွဲ၍ထားရသည်။ ထိုကြောင့် ထိုနေ့က ကိုတင်ဝင်းမှာ ခြင်္သေ့၏ပုံကို ရအောင် အတော်ကြိုးစား၍ ဓာတ်ပုံရိုက်ခဲ့ရသည်။

“ခင်ဗျားတို့ မြင်ခဲ့ရတဲ့အတိုင်း ရေးစမ်းဗျာ”

တင်မောင်နှင့် ကိုတင်ဝင်းတို့ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်မှ မောမောပန်းပန်း ပြန်ရောက်လာပြီး အကြောင်းကို ပြောပြသောအခါ အယ်ဒီတာ ကိုအုန်း မြင့်က ‘မြင်ခဲ့ရတဲ့အတိုင်း သတင်းရေးပါ’ ဟု ဆိုသည်။

“ခြင်္သေ့နှစ်ကောင် ကိုက်ကြတာ သတင်းလားဗျ” ဟု တင်မောင်က စောဒကတက်မိသည်။

“သတင်းပေါ့ဗျ။ ခင်ဗျားတို့ လူသားတွေသာ သတင်းလား။ မောင့်အတွက် မေရောက်လာပါလျက် မေက အကပ်မခံတာ သတင်းပေါ့”

အယ်ဒီတာက ပြောမှ တင်မောင်မှာ ခြင်္သေ့ထီး၏ အဖြစ်ကို သနားမိလာသဖြင့် သူ၏ ဖြစ်ရပ်ကို ဟာသနော၍ ခပ်သွက်သွက်ရေးပေးလိုက်သည်။

‘လူပျိုစကားပြောတဲ့ ကိုကိုကာလသားချောရယ်၊ ကလေးစိတ်မို့ ပျိုနားမလည်၊ ‘ခင်ဟာ’ ငယ်သေးတယ်’ ဟုပင် တေးကလေးနှင့်ဖွင့်ကာ ရေးသားခဲ့သည်။

နောက်တနေ့ ဗမာ့ခေတ်တွင် တင်မောင်၏ သတင်းမှာ မျက်နှာဖုံး သတင်းကြီးအဖြစ် ပါလာသည်။ မျက်နှာဖုံးစာလုံးကြီးများနှင့် ခေါင်းတပ်ထားသည်။ ခြင်္သေ့နှစ်ကောင်၏ ဓာတ်ပုံများလည်း တခမ်းတနားပါလာသည်။ ဟာသနော၍ ရေးထားသည်။ သတင်းကို အယ်ဒီတာဖြစ်သူက ပြောင်မြောက်စွာ ပြုပြင်လိုက်သောကြောင့် ဗမာ့ခေတ် စာဖတ်ပရိသတ်အားလုံးတို့ ခွံ့ပွဲကျသွားတော့သည်။

အယ်ဒီတာက ပြုပြင်သည်ဆိုသော်လည်း များများမပြင်ပါ။ တင်မောင်၏ သတင်းကို မင်နီကလေးတစက်သာ တို့၍ ပြုပြင်လိုက်သည်။

ထိုခေါင်းစဉ်မှာ...

‘လူပျိုစကားပြောတဲ့ ကိုကိုကာလသားချောရယ်၊ ကလေးစိတ်မို့ ပျိုနားမလည် ‘ခင်ဟာ’ ငယ်သေးတယ်’ ဟူ၏။

အရိုင်းလှသတင်းမျိုးကို နောက်တကြိမ်တွင် အလားတူရေးခွင့် ရရှိခဲ့ပါသေးသည်။

တချို့တွင် အမျိုးသမီး ကလောင်ရှင်အသင်း၏ ပြဇာတ်ကပြရာ ဇာတ်ဆောင်များ အမှုအရာမကောင်းလှဟု တင်မောင်က ဝေဖန်ရေးသားခဲ့သည်။

အမျိုးသမီးကလောင်ရှင်များက ဒေါသပူပန်ထပြီ တိုက်ရှင် ဒေါ်ခင်ခင်လေးကို တိုင်ကြားသည်။

ဒေါ်ခင်ခင်လေးက အယ်ဒီတာ ဦးအုန်းမြင့်ကို ခေါ်ပြီးပြောသည်။

ဗမာ့ခေတ်နှင့် ယုဝတီသည် မောင်နှမဖြစ်သည်။ နှမငယ်တို့၏ ဇာတ်ကို အမှုအရာမကောင်းဟု ဗမာ့ခေတ်က ရေးရန်မသင့်ဟု ဆိုသည်။

ဟုတ်ပါသည်။ တင်မောင်နှင့် ဦးအုန်းမြင့်တို့က မူကို လက်ခံသည်။

ပြဇာတ်ဝေဖန်ချက်ကို အသစ်ထပ်မံ၍ ရေးသားကြပါသည်။

ဇာတ်ဆောင်များကိုလည်း တဦးပြီးတဦး မည်သူကကောင်းကြောင်းနှင့် တဦးစီကောင်းလှပါသည်ဟု ချီးကျူးရေးသားကြသည်။

ထိုဝေဖန်ချက်ကို မျက်နှာဖုံးမှပင် ဖော်ပြသေးသည်။ သို့ဖော်ပြရာတွင် မျက်နှာဖုံးခေါင်းစဉ်ကို ရိုးရိုးသားသားအမှန်အတိုင်း ရေးသားပြီး စာစီခန်းသို့ ချပေးသည်။ ပြီးမှ စာစီဖိုမင်ကို လက်ဖက်ရည်တိုက်ကာ တနေရာ၌ အောက်ကမြင့် တစက်ထည့်ပေးပါဟု တိုးတိုးကလေး မှာကြားပြီး ပုံနှိပ်ခဲ့ရသည်။

‘မာလဒုဟာ အလွန်ကောင်းသည်’ဟု မျက်နှာမဲ စာလုံးကြီးကို တွေ့ရသောအခါ ကလောင်ရှင်တို့သည် ဘုံဆောင့်သွားတော့သည်။

“ဒီခေါင်းစဉ် ဘယ်သူတပ်သလဲ”ဟု ဆိုကာ စာစီခန်းမှ စာမူကို ရှာကြည့်သော်လည်း အောက်ကမြင့်မပါသဖြင့် သူတို့မှာ စာစီဆရာတို့ကိုသာ ဆူပွက်နိုင်ကြတော့သည်။

တင်မောင်တို့မှာ ကြိတ်၍ ရယ်ရင်း ပီတိဖြစ်လိုက်သည်မှာ အတိုင်းမသိ။

အကြမ်းဆုံး အရိုင်းဆုံး ဆောင်းပါးတပုဒ်ကို တင်မောင်ရေးသားခဲ့ဖူးသည်။

ရွှေတိဂုံစေတီတော်၌ တပေါင်းပွဲ အနောက်မုခ် ပြပွဲများ ကျင်းပလာခဲ့ကြသည်မှာ အားလုံးသိကြသည့်အတိုင်း အတော်ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု၏လက်ထက် ကမ္ဘာအေးစေတီတည်ပြီး နှစ်ကမူ တပေါင်းလပြည့်နေ့တွင် ကမ္ဘာအေးစေတီ ပွဲတော်ကို ကျင်းပလေသည်။ ပြပွဲများလည်း ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေတိဂုံမှာ ကျီးနှင့်ဖုတ်ဖုတ်ဖြစ်ရသည်။

ရွှေတိဂုံပွဲတော်ကို နောက်မှပေါ်သော ကမ္ဘာအေးစေတီက ဝင်၍ လှသည်။ ဝန်ကြီးများအရှိန်အဝါနှင့် အာဏာသုံးကာ ပြုစုထည့်သည်ဟု ယူဆ၍ မခံချင်စိတ်ဖြစ်ပေါ်ကာ ဆောင်းပါးတစောင် ဗမာ့ခေတ်၌ ရေးခဲ့သည်။

‘ဘုရားပုံပြင်’ဟု ခေါင်းတပ်ကာ ဘုရားလောကမှ ရယ်ဖွယ်ရှေးဟောင်းပုံပြင်ကလေးများကို ဖော်ပြပြီး အဆုံးတွင်မှ ရောမပုံပြင်ကြီးတခုကို ရေးခဲ့သည်။

ညောင်ဦးမြို့၌ ရွှေစည်းခုံစေတီတော်ကြီးသည် အထိကရ စေတီတော်ကြီးဖြစ်သည်။

အနော်ရထာမင်းစောတည်ခဲ့သည့် တန်ခိုးကြီး ဘုရားကြီးဖြစ်သည်။

တခါသားတွင်မူ ညောင်ဦးမြို့စွန့်၌ သံပုံစေတီတဆူပေါ်တော်မူရာ တမြို့လုံး အုံးအုံးကျွတ်ကျွတ် သွား၍ ဖူးကြသည်။ ပေါ်တော်မူ ဆုတောင်းပြည့်သည် တန်ခိုးကြီးသည် စသည်ဖြင့် သဲကြ ပြောကြလွန်းရာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးတပါးက စိတ်ဆိုးပြီး မိန့်ကြားလိုက်သည်။

“မင်းတို့ပေါ်တော်မူ ဘယ်လောက်တန်ခိုးကြီးကြီး ငါတို့ ရွှေစည်းခုံကိုယ်တော်ကြီး ဦးဖြူထားသလောက် ရှိပါသေးတယ်ဟူ၏။

နောက်နှစ်များ၌ ကမ္ဘာအေးပွဲကို တပို့တွဲလတွင်သာ ကျင်းပလေတော့သည်။

* * *

ပုလိပ်မင်းကြီး သေရှာပြီ

မူခင်းသတင်းထောက်အဖို့ ရဲတို့ထံမှ အရေးကြီးသော မှတ်တမ်းနှစ်ခုကို ကြည့်ခွင့်ရရန် အရေးကြီးသည်။

ယင်းတို့မှာ (၁) ပထမသတင်းတိုင်ကြားမှု စာအုပ်နှင့် (၂) မူခင်း အစီရင်ခံစာ ဖြစ်သည်။

ပထမသတင်းတိုင်ကြားမှု စာအုပ်ကြီးမှာ ရဲဌာနတိုင်း ရဲစာရေးကြီးတို့ ကိုင်ကြသည်။ မူခင်းကိစ္စကို တိုင်လျှင် တိုင်ချင်း ပထမသတင်းပေးချက်ကို မှတ်ယူရသည်။

မူခင်းသတင်းလွှာမှာမူ ရှေးခတ်က ရဲမင်းကြီး၏ ရုံးတွင် နေ့စဉ် နံနက်

တိုင်း သတင်းထောက်တို့အား ထုတ်ပြန်ပေးလေ့ရှိသည်။ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ရဲဌာ နအသီးသီးတို့၌ လွန်ခဲ့သော (၂၄) နာရီက ဖြစ်ပေါ်သမျှသော ရာဇဝတ်မှု အားလုံးတို့ကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

ယခုခေတ်၌မူ ရဲတို့က မှုခင်းလွှာကို သတင်းထောက်များ ကြည့်ခွင့် မပေးတော့ပြီ။ ပထမသတင်းတိုင်ချက်ကိုလည်း ဖတ်ရှုခွင့်မပေးတော့ပြီ။

၁၉၄၆-ခုနှစ်က ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည့် အဖြစ်ကလေးကို အမှတ်ရသည်။ ထိုစဉ် က မျက်နှာဖြူ ပုလိပ်မင်းကြီးက သတင်းထောက်တို့အား ပထမသတင်း တိုင် ကြားချက် မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို သတင်းထောက်တွေ ကြည့်ခွင့်မပြုရဟု တား မြစ်သောအမိန့်ကို ထုတ်ပြန်သည်။ ထိုစဉ်က မဂိုလမ်း၌ပင်ရှိသေးသော ပုလိပ် ရုံးကြီး၌လည်း မှုခင်းသတင်းလွှာကို ထုတ်ပြန်ခြင်းမပြုဘဲ တားမြစ်လိုက်သည်။

ဤတွင် ရန်ကုန်မြို့ သတင်းစာတိုက်များမှ မှုခင်းသတင်းထောက်တို့ ခေါင်းချင်းရိုက်ကြရတော့သည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ပုလိပ်မင်းကြီးက တားမြစ် အမိန့်ထုတ်စေကာမူ ရင်းနှီးသော ပုလိပ်မိတ်ဆွေများ ဌာနတိုင်း၌ ရှိကြ သောကြောင့် အခက်အခဲမရှိဘဲ မှုခင်းသတင်းတို့ကို ရနိုင်ကြသည်။ သို့သော် လည်း သတင်းထောက်တို့ ကြည့်ခွင့်ရှိသည့် အခွင့်အရေးကို ပုလိပ်မင်းကြီး က ပိတ်ပင်သည်ဟု ယူဆပြီး မကျေမနပ်ဖြစ်ကြသည်။

မှုခင်းသတင်းထောက်များ စုရုံးညှိနှိုင်းပြီးနောက် အာဏာပြသော ပုလိပ်မင်းကြီးအား ဆုံးမကြမည်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြသည်။

နောက်တနေ့ထုတ် သတင်းစာအားလုံးတို့၌ ‘မျက်နှာဖြူပုလိပ်မင်း ကြီး မိမိကိုယ်ကို သတ်သေခြင်း’ ဟူသော သတင်းကြီး သတင်းစာတိုင်း၌ ပါ ရှိလာသည်။

ပုလိပ်မင်းကြီးက ဆွေဆွေခွန်သွားသည်။ လက်ထောက် ပုလိပ်မင်း ကြီးက ချက်ချင်း သတင်းထောက်တို့ကို ဖိတ်ခေါ်တွေ့ဆုံသည်။

‘ပုလိပ်မင်းကြီး အဆိပ်သောက်သေတဲ့သတင်းကို တကယ်ကြားရကြ ပါသည်။ ပထမတိုင်ကြားချက် ကြည့်ခွင့်မရခြင်း၊ မှုခင်းလွှာမရခြင်းကြောင့် အတည်ပြုချက်မရယူနိုင်ပါ။ သို့အတွက် ကြားရသည့်သတင်းကို ရေးပါသည်’ ဟု သတင်းထောက်တို့က တညီတည်း ဆိုကြသည်။

ထိုနေ့မှစကာ သတင်းထောက်တို့အား မှုခင်းလွှာထုတ်ပေးသည်။ ပထမတိုင်ကြားချက် မှတ်တမ်းကိုလည်း ဖတ်ခွင့်ရတော့သည်။

* * *

အယ်ဒီတာဘဝ

ဗမာ့ခေတ်ခြံပေါက် တင်မောင်သည် သူတို့တိုက်သားများ၏ ဘန်းစကားအရ ဗမာ့ခေတ်နွားတင်ကုပ်ကို စွန့်ခွာကာ အခြားနွားစားကျက်များ၌ ကျက်စားခဲ့ဖူး၏။

၁၉၄၉-ခုနှစ်က ဖြစ်သည်။

ဗမာ့ခေတ်တွင် ဦးအုန်းမြင့်လက်အောက်၌ အယ်ဒီတာအဖြစ် ခန့်လိုက်သောအခါ တင်မောင်၏ ကြိုးပမ်းချက်သည် ပန်းတိုင်လောက် နည်းနည်း ရောက်သွားခဲ့သည်။

တင်မောင်သည် သတင်းထောက်လုပ်ရသည်မှာ မလွတ်လပ်ဟု ထင်ကာ စိတ်ကျဉ်းကျပ်နေခဲ့သည်။ သတင်းထောက်တို့မည်သည် မည်မျှပင် ကြိုးစားစေကာမူ ရံဖန်ရံခါတွင် သတင်းလွတ်နိုင်သည်။ အယ်ဒီတာတို့က အခြားသတင်းစာတို့ ရနိုင်သော သတင်းမှန်သမျှကိုလည်း လိုချင်ကြသည်။ အခြားသတင်းစာတွင် မပါသော သတင်းထူးကိုလည်း ကိုယ်ပိုင်သတင်းအဖြစ် လိုချင်ကြသည်။ သတင်းစာဆရာတိုင်း သတင်းထောက်များပါ ဤသို့ ဆန္ဒရှိကြသော်လည်း ရံဖန်ရံခါတွင် သတင်းလွတ်နိုင်သည်။

သတင်းထူးလွတ်ရခြင်းသည် သတင်းထောက်တို့အဖို့ ကြီးမားသော ရာဇဝတ်မှုဖြစ်သည်။ အယ်ဒီတာမှန်သမျှကလည်း ဆတ်ဆတ်ခါ နာကြည်းတတ်ကြသည်။ အဆဲပုပ်သော အယ်ဒီတာဆိုပါက ဆဲဆိုသည်အထိ ကြိမ်းမောင်းလေ့ရှိသည်။

တင်မောင်၏ သတင်းထောက်သက်တမ်း၌ တကြိမ်သာ သတင်းတပုဒ်လွတ်သဖြင့် ထုချေလွှာအတောင်းခံရဖူးသည်။ အယ်ဒီတာဦးအုန်းမြင့်က မှုခင်းသတင်းထောက်က သတင်းတပုဒ်၊ နိုင်ငံရေးသတင်းထောက်က သတင်းတပုဒ်၊ အထွေထွေ သတင်းထောက် တင်မောင်က သတင်းတပုဒ်စီ လွတ်ကြကြောင်းဖြင့် သုံးဦးစလုံးကို ထုချေလွှာတောင်းသည်။ (ထိုစဉ်က ဗမာ့ခေတ်၌ သူတို့သုံးဦးအပြင် ဓာတ်ပုံသတင်းထောက်၊ ဈေးနှုန်းသတင်းထောက်နှင့် မြင်းပွဲသတင်းထောက်တို့ ရှိကြသော်လည်း တင်မောင်တို့လူစုလောက် တာဝန်မကြီးလှချေ။)

သူလုပ်သော လုပ်ငန်းကို အစွမ်းကုန်ကြိုးစားလေ့ရှိပြီး အပြစ်တင်ခံရလျှင် များစွာ စိတ်ထိခိုက်လေ့ရှိသဖြင့် သတင်းထောက်တင်မောင်သည်

များစွာ တုန်လှုပ်သွားသည်။ နံနက်လင်းတိုင်း အခြားသတင်းစာများက သူ၏ သတင်းစာထက် ဘာသတင်းထူးမလဲဟူသော စိုးရိမ်စိတ်ဖြင့် အမြဲသတင်းစာချင်း ယှဉ်၍ ကြည့်ရသည်။ မိမိတို့တိုက်က သာမှသာ ဟင်းချနိုင်သည်။ ညံ့ခဲလျှင်၊ လွတ်ခဲလျှင် တိုက်သို့ မျက်နှာပန်း မပြဝံ့အောင် ကြောက်ရွံ့လေ့ရှိသည်။

ထိုအခက်အခဲများ ကျော်နင်းနိုင်ရန်မှာ တိုက်ထိုင် အယ်ဒီတာဖြစ်မှ ဖြစ်မည်။

တင်မောင်သည် အယ်ဒီတာဖြစ်ရန် ပါရမီဖြည့်သောအားဖြင့် ဗမာ့ခေတ် အထူးထုတ်တွင် ဝတ္ထုတိုများ၊ ဆောင်းပါးများရေးကာ လက်စွမ်းပြရသည် (ဦးအုန်းမြင့်ကတော့ ဒေါ်စောလှမြင့် တည်းဖြတ်သော ယုဝတီဂျာနယ်မှာပါ အမျိုးသမီးကလောင်အမည်နှင့် လိုသမျှ စာမူကို ကူရသည်။)။ ထို့ပြင် နယ်သတင်းထောက်တို့၏ ရှည်လျားသော သတင်းတို့ကို အတိုချုံး၍ ပြင်ရေးပေးရသည်။

နယ်သတင်းထောက်တို့သည် အချို့က မလိုအပ်သော အချက်များကို ထည့်ကာ အရှည်ရေးတတ်ကြသည်။ အချို့ကလည်း သတင်းဆုပိုရရန် ရှည်ရှည်ရေးကြသည်။ ထိုသတင်းတို့ကို သင့်လျော်သလို ပြင်ရေးရ၏။

သတင်းအရှည်ရေးသူတို့တွင် ပဲခူးသတင်းထောက် ဦးဘအုန်းကို တေဒဂ်ဆု ပေးသင့်သည်။ ဒိုက်ဦးမြို့မှ တရုတ်တဦး ငွေ (၁၅) ကျပ်တန် လုံချည်များ သူခိုးခိုးခံရသည်ကို ‘ပဲခူးဒီစကြိတ်ပိုင် ပဲခူးမြို့၏ အရှေ့ဘက်တည့်တည့် မိုင်မည်ရွှေ့ မည်မျှကွာရှိ ဒိုက်ဦးမြို့တွင် စသည်ဖြင့် အစချီကာ လျှောက်လွှာ တမုက်နှာအပြည့်ရေးသူပင်။ သူ့ကို မီလုလု ဒုတိယဆရာမှာ မြိတ်မြို့မှ ဦးအုန်းညွန့်ဖြစ်သည်။

မြိတ်သတင်းထောက် ဦးအုန်းညွန့်သည် ကြေးနန်းနှင့် သတင်းပို့ရသော ကြေးမုံသတင်းစာခေတ်၌ပင် ဤသို့ ရှည်လျားစွာရေးကာ ကြေးနန်းရိုက်လေ့ရှိသဖြင့် မကြာခဏ တိုတိုရေးရန် တောင်းပန်ရသည်။

ထိုသို့ နယ်သတင်းထောက်ကြီးများက တိုတိုတုတ်တုတ် လျှောက်လွှာ နှစ်မျက်နှာ သတင်းရှည်များကို ဗမာ့ခေတ်၌ စာကြောင်းရေ ဝါးကြောင်းခြောက်ကြောင်းနှင့်လောက်အောင် တင်မောင်က ပြင်ရေးပေးရသည်။

ထိုအပို ပြင်ရေးပေးခြင်းအလုပ်ကို ညနေ (၃) နာရီမှ ည (၇) နာရီအထိ ကူရသည်။ တနေ့လုံးလည်း သတင်းလိုက်ရသေးသည်။ အခြား

သတင်းထောက်များမှာ အိမ်ထောင်ရှင်များဖြစ်သဖြင့် တင်မောင်လောက် လုပ်အားမပေးနိုင်ကြရှာချေ။

တင်မောင်၏ အပိုလုပ်အား ကျေးဇူးသည် မကြာမီ အကောင် အထည်ပေါ်လာသည်။

၁၉၄၈-ခုနှစ် သြဂုတ်လတွင် အယ်ဒီတာ ဦးအုန်းမြင့်နှင့် သံတော် ဆင့် အယ်ဒီတာ ဦးမောင်မောင်ကြည်တို့သည် ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ ညွှန်သည် အဖြစ် ဘိလပ်သို့ သွားကြသည်။

ဦးအုန်းမြင့်တို့မသွားခင်က တိုက်သတင်းအရ သတင်းထောက်ချုပ် ဦးကိုကိုလေးကို အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်မည်ဟု သိခဲ့ရသော်လည်း ဦးအုန်းမြင့်ထွက်သောနေ့ နံနက်၌ တင်မောင်မှာ တိုက်ထိုင် အယ်ဒီတာ ခန့်အပ်ခြင်း ခံရလေသည်။

ထိုနေ့နံနက်က တင်မောင်သည် ထုံးစံအတိုင်း (သတင်းထောက် တို့သည် နံနက်တိုင်း အလုပ်ဝင်စဉ်၌ တိုက်၌ သတင်းစရိုပါသလားဟု မေးရသည်။) ဖုန်းဆက်သောအခါ အယ်ဒီတာ ဦးကိုကိုလေးက တိုက်ကို လာခဲ့ဟေ့ဟု ခေါ်၏။

“မောင်ရင် အယ်ဒီတာ တက်လုပ်ပေတော့။ တိုက်မှာ ထိုင်ပေတော့” တိုက်သို့ရောက်သောအခါ ဦးကိုကိုလေးက ဆို၏။

“မင်းကို ငါလဲ ပြပေးပါ့မယ်ကွာ” ဟု ဆိုကာ ဦးကိုကိုလေးက သတင်း ထောက်တို့၏ သတင်းတိုရှည်များ၊ ဆောင်းပါးများ၊ ခေါင်းကြီးနှင့် သတင်း ဝေဖန်ချက်၊ အယ်ဒီတာ့ထံပေးစာများနှင့် အသံလွှင့်အစီအစဉ်အထိ သတင်း စာ၌ ထည့်ရမည့် စာမူများကို ပုံအပ်သွားသည်။

တင်မောင်အဖို့ ယခင်က သတင်းကို ပြင်းရေးပေးရုံမက ခေါင်းစဉ်တပ် ၍လည်း ပေးရလေ့ရှိသည်။ သူ၏ခေါင်းစဉ်နှင့် စာလုံးအကြီးအသေး လုံးရေး ကို ဦးအုန်းမြင့်က ပြင်ဆင်၍ ပုံနှိပ်ရလေ့ရှိသည်။ ယခုမူ တင်မောင်အဖို့ သူ့ ဘာသာသူ ပြင်ရေးပြီး ခေါင်းတပ်ကာ သူ့ဘာသာပင် ရေတွက်၍ စာစီဆရာ ထံ အပ်ရသည်။

တိုလျှင်ဖြည့်ရန်၊ ရှည်လျှင် ဖြတ်ရန် စာစီဆရာက စာစီပြီးမှ တင်ပြ သည်ကို ပြင်ပေးပြီး သတင်းစာစာမျက်နှာကို ဖွဲ့စေရသည်။ အထားအသိုကို ပုံဆွဲကာ ပြရသည်။

နံနက် (၁၀) နာရီမှ ထိုင်လိုက်ရာ နေ့လယ် (၁) နာရီတွင်မှ သတင်း

စာ ရှစ်မျက်နှာစာ (နှစ်ဖောင်) ပြီးသွားသည်။ နောက်ထပ် ရှစ်မျက်နှာကို ညစာစီများနှင့် ဆက်လုပ်ရမည်။ ဦးကိုကိုလေးက မလာသေး။ ညစာစီသည် ညနေ (၄) နာရီခန့်မှ စတင်သည်။ စာမူကို ညနေ (၆) နာရီက စ၍ ပေးရသည်။ ထိုအချိန်၌ ရန်ကုန်သတင်းထောက်တို့၏ သတင်းများလာချိန် ဖြစ်သောကြောင့် နယ်သတင်းကို တည်းဖြတ်ချိန်မရှိသဖြင့် နေ့ကပိုသော နယ်သတင်းများကို တည်းဖြတ်ရသည်။

တင်မောင့်အထင်မှာ ဦးကိုကိုလေးသည် ညနေပိုင်းပြန်လာမည်ထင်သည်။ သူ့လာမှ ပြီးသမျှ စာမူများကို အပ်ကာ အိမ်ကိုပြန်မည် စိတ်ကူးခဲ့သည်။ သို့သော် ညနေ (၆) နာရီတွင် ဦးကိုကိုလေးက သူမလာနိုင်တော့ဟု ဖုန်းဆက်တော့သည်။ ဤတွင်မှ တိုက်မှ ရုံးစေကလေးကို ထမင်းကြော်တထုပ် အဝယ်ခိုင်းပြီး စားကာ ညစာမျက်နှာများကို ဆက်လုပ်ရလေသည်။

ညဘက်တွင် ရန်ကုန်သတင်းထောက်တို့၏ သတင်းများ၊ အစိုးရပြန်ကြားရေးသတင်းများအပြင် နိုင်ငံခြား ကြေးနန်းသတင်းများကိုပါ ကိုင်ရသည်။ *

အရေးထဲ နိုဘယ်လ်ဆုပေးသည့် နိုင်ငံခြားကြေးနန်းသတင်းတွင် Unromantic Verse ရေးသူ ကဗျာဆရာကို ဆုပေးကြောင်းပါရာ Unromantic Verse ကိုအဘိဓာန်လှန်ပြီး ဘာသာမပြန်တတ် ဖြစ်ရပြန်သည်။ ထိုစဉ်က ဗမာ့ခေတ်တိုက်သို့ ဆောင်းပါးလာရေးရာတွင် ဆောင်းပါးမရေးမီ ပိုကာဒေါင်းနေလေ့ရှိသော ဆရာဇဝနကို မေးရသည်။ ‘မနွဲ့ပျောင်း ကဗျာရှင်’ လို့ ပြန်လိုက်ပါဟု သူက တမုဟုတ်ချင်း ဆိုသည့်အတိုင်း ပြန်ဆိုထည့်ပေးရသည်။

ထိုနေ့ ဗမာ့ခေတ်သည် မျက်နှာဖုံးမှ ကျောအထိ လက်သင် အယ်ဒီတာပေါက်စကလေး တင်မောင်တယောက်တည်း တည်းဖြတ်ရသော သတင်းစာဖြစ်သည်။ စာစီသို့ စာမူပေးရာ၌ နောက်ကျလှချည့်ဟု မရှိသဖြင့် တင်မောင်မှ ဝမ်းသာရသည်။ (သို့သော် ထိုနေ့က ဆရာဇဝန စာမူနောက်ကျသည်။ ဆရာဇဝနသည် စာမူရေးရာ၌ အလွန်နှောင်းလေ့ရှိသည်။ တင်ကြိုမရေးထားဘဲ နောက်ဆုံးအချိန် မရေးမဖြစ်မှ ရေးလေ့ရှိသည်။)

ဦးကိုကိုလေးသည် ထိုနေ့သာမက နောက်နေ့များတွင်လည်း သတင်းစာစာမူများကို လက်ဖျားနှင့်မျှ မတို့ဘဲ တင်မောင့်အပေါ်၌သာ ပုံအပ်လေ

* ဘာသာပြန်ဆရာက နေ့၌သာ ဆင်းပြီး နေ့ပိုင်းလာသမျှသာ ပြန်ဆိုသွားသည်။

သည်။ ဦးကိုကိုလေးသည် သတင်းလိုက်နည်း သင်ပေးစဉ်က ညွှန်ပြရုံသာ ညွှန်ပြပေးခဲ့သည်။ အယ်ဒီတာသင်တန်းတွင်မူ တင်မောင်အား ‘ရေကန်ထဲ ကန်ချကာ ရေကူးသင်ပေးသောနည်း’ဖြင့် သင်ပေးသည်။

“ငါပျင်းလို့၊ ငါမလုပ်ချင်လို့ချည်း မင်းကို လွှဲပေးတာမဟုတ်ပါဘူး။ မင်း ရဲ့ လက်စလက်နက်ကိုသိပြီး မင်းကိုဖြစ်စေချင်လို့ ဇွတ်တွန်းပေးလိုက်တာပါ ကွ”ဟု နောက်ပိုင်း၌ ဦးကိုကိုလေးက ဆို၏။

တင်မောင်သည် ဤသို့သော အမြန်တတ် ရေကူးသင်နည်းနှင့် အယ် ဒီတာဖြစ်လာခဲ့ရာ ဦးအုန်းမြင့်ပြန်လာသောအခါ၌လည်း သတင်းထွက် မလိုက်ရတော့ဘဲ တိုက်ထိုင်အယ်ဒီတာအဖြစ်ပင် ရာထူးမြဲခဲ့သည်။

ဦးအုန်းမြင့်ပြန်လာသောအခါ တင်မောင်အဖို့ နယ်သတင်းများ တည်း ဖြတ်ရုံသာ လုပ်ပေးရသည်။ သတင်းစာ စာမျက်နှာဖွဲ့မှုကို ဦးအုန်းမြင့်ကိုယ် တိုင် ကိုင်သောကြောင့် အလုပ်ပါးကာ သက်သာခဲ့၏။

အလုပ်သက်သာသည့်အလျောက် တဘက်မှ ရှုမဝ၊ သွေးသောက်၊ တာရာစသော မဂ္ဂဇင်းတို့တွင် စာများများရေးနိုင်လာသည်။ အချိန်ပိုသေး နေသည်ကို တက္ကသိုလ်စာမေးပွဲဝင်ဖြေရန် ဦးအုန်းမြင့်က တိုက်တွန်းသဖြင့် ဥပစာ စာမေးပွဲဝင်ဖြေရန် တင်လိုက်သည်။

အခန့်သင့်ပင် ဦးအုန်းမြင့်က ဗမာ့ခေတ်တိုက်မှ အိမ်ခွဲ၍နေလေရာ မူလ လသာလမ်းရှိ ဆွေမျိုးများအိမ်တွင် မနေတော့ဘဲ ဦးအုန်းမြင့်ထံ အတူ လိုက်နေသည်။ သတင်းစာလုပ်ငန်းအားသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဦးအုန်းမြင့် ကပင် ကျောင်းစာကို သင်ပေးသည်။

သို့သော် အခြေအနေမှာ အခန့်သင့်ဖြောင့်ဖြူးနေရာမှ ရုတ်တရက် အစီအစဉ်ပျက်သွားခဲ့သည်။ တင်မောင်သည် စာမေးပွဲဖြေချိန်၌ သူ၏ မိခင်ကြီးနှင့် မန္တလေးသို့ သွားခဲ့ရသည်။

မန္တလေးသည် တင်မောင်၏ ဒုတိယမြို့ဖြစ်သည်။ မန္တလေးမှာ ကျောင်း နေခဲ့သဖြင့် သူငယ်ချင်းလည်း ပေါသည်။ သူ၏ဇာတိမြို့အလား နေသားကျ သော မြို့လည်း ဖြစ်သဖြင့် မန္တလေးတွင် တပတ်ခန့် လည်ပတ်နေခဲ့သည်။

မန္တလေးတွင် လည်ပတ်နေစဉ် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာတွင် ‘ဗမာ့ ခေတ်ဦးအုန်းမြင့် ဗမာ့ခေတ်မှ နတ်ထွက်ကြောင်း’ သတင်းတိုကလေး ပါလာ သောကြောင့် ချက်ချင်း ရန်ကုန်ဆင်းခဲ့သည်။

ရန်ကုန်ရောက်သောအခါ ဦးအုန်းမြင့်က ဗမာ့ခေတ်တိုက်သို့ မသွား

တော့ဟုဆို၏။ တင်မောင့်အဖို့ ဗမာ့ခေတ်သို့ သွားကာ အလုပ်လုပ်ရန် တာဝန်ရှိသော်လည်း သူ့ဆရာ ဦးအုန်းမြင့်သံယောဇဉ်နှင့် ဗမာ့ခေတ်သို့ အလုပ်မဆင်းတော့ဘဲ ဦးအုန်းမြင့်အိမ်၌ပင် အတူနေလိုက်တော့သည်။ ဗမာ့ခေတ်တိုက်သို့ နုတ်ထွက်စာ တင်ခြင်းပင် မပြုဘဲ အလုပ်မဆင်းဘဲ နေလိုက်တော့သည်။

အပျက်တစ်ကြုံလျှင် တစ်ပြီးတစ်ခု ပျက်လာခဲ့တော့သည်။ ဗမာ့ခေတ်မှာလည်း ထိုအခိုက်၌ (၁၉၅၀-ခု ဖေဖော်ဝါရီလ (၁) ရက်) ချိပ်ပိတ်ခံရပြန်ပြီး ဦးအုန်းခင်ကိုပါ ဖမ်းသဖြင့် တိုက်ပိတ်ရပြန်သည်။

* * *

ငတ်သဖြင့် ဇာတ်ကခြင်း

ဗမာ့ခေတ်တိုက်ပိတ်သောအခါ တင်မောင်မှာ အလုပ်မထွက်တထွက်နှင့် ဦးအုန်းမြင့်အိမ်တွင် သောင်တင်နေသည်။

ဦးအုန်းမြင့်ကိုယ်တိုင်က အလုပ်လက်မဲ့ဘဝဖြစ်နေရာ သူ၏ အိမ်၌ ကြာမြင့်စွာ နေရန်မသင့်။

တင်မောင်မှာ အလုပ်အကိုင်မရှိ။ အဆင်မပြေဘဲ ယောင်လည်လည် ဖြစ်နေစဉ် မန္တလေးမှ သူ၏သူငယ်ချင်းနှင့် သွားတွေ့သည်။

သူငယ်ချင်းဖြစ်သူက သူသည် ဘားလမ်း (၃၉၆) ရှိ ဦးစံလွင်၏ တည်းခိုခန်း၌ တည်းခိုကြောင်း၊ ယခုပြန်တော့မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။ တင်မောင်က သူ၏ဘဝအခြေကို ပြောပြရာ သူငယ်ချင်းဖြစ်သူက “ဘားလမ်းမှာ နေပါလား။ တလမှ (၃၀) ပေးရတယ်။ စားစရိတ် (၅၀) နှင့် တလ (၈၀) ဆို လောက်ပါတယ်” ဟု အကြံပေးရုံမက တင်မောင့်အတွက် ဆယ်လစာ ငွေ (၈၀၀) ကျပ်ချေးသွားသေး၏။

တင်မောင်သည် ချက်ချင်းပင် ဘားလမ်းတည်းခိုခန်းသို့ ပြောင်းခဲ့သည်။ သူငယ်ချင်းက ချေးသော ငွေ (၈၀၀) မှာ ဦးအုန်းမြင့်အသုံးလိုသဖြင့် (၇၇၀) ကျပ်ပေးအပ်ခဲ့ပြီး ငွေ (၃၀) ကျပ်သာပါလာသည်။

အခန်းမန်နေဂျာအား ငွေ (၃၀) ပေးလိုက်ပြီးနောက် တင်မောင်၌ အကြွေ (၂) ကျပ်မျှသာ ကျန်တော့သည်။

မန်နေဂျာက တင်မောင်အား အလယ်ခန်း၌ နေရာချပေးသည်။ စာရေးဆရာ သတင်းစာဆရာဖြစ်သဖြင့် လုပ်ငန်းတူချင်း အတူထားပါသည်ဟုဆိုကာ အိုးဝေသတင်းစာ၌ အယ်ဒီတာလုပ်နေသော ဦးထင်ကြီး (တက္ကသိုလ်ထင်ကြီး) နှင့် ပြန်ကြားရေး၌ အယ်ဒီတာလုပ်နေသော ကိုသက်တင် (ယခု ဗိုလ်မှူးဟောင်းသက်တင်) တို့နှစ်ဦးနှင့် တခန်းတည်းထားသည်။ ဝါသနာတူချင်းနေရသဖြင့် အားတက်သွားသည်။

တင်မောင်တွင် စာအုပ်သေတ္တာ (၂) လုံး၊ အဝတ်သေတ္တာ တလုံးနှင့် အိပ်ရာဟူ၍ ခေါင်းအုံး-တစ်၊ စောင်-တစ်၊ ခြင်ထောင်-တစ်၊ အိပ်ရာခင်း-တစ်သာ ပါလာသည်။ မွေ့ရာမရှိ၊ မွေ့ရာဝယ်ရန်လည်း ပိုက်ဆံမရှိသဖြင့် အိပ်ရာခင်းပါးပါးကလေးကိုပင် သံစပရင်ကုတင်၌ ခင်း၍ အိပ်ရသည်။ ပထမညက ကျောနာလှသဖြင့် တညလုံး မအိပ်နိုင်ဘဲ မိုးလင်းခဲ့သည်။

နောက်တနေ့တွင်လည်း ငွေရပေါက်လမ်းမတွေ့သောကြောင့် သံစပရင်ဒဏ် ခံရပြန်သည်။ ပထမညက မအိပ်နိုင်သည်ကို ကုတင်ချင်းကပ်နေသော ကိုထင်ကြီးနှင့် ကိုသက်တင်တို့ သိမည်စိုးသဖြင့် လူးလွန်ခြင်းပင် မပြုဝံ့ဘဲ ကြိတ်ခံခဲ့ရသည်။ ဒုတိယညတွင်မူ တင်မောင်သည် မအိပ်တော့ဘဲ တညလုံးထိုင်ကာ ဝတ္ထုရေးသည်။

ထိုဝတ္ထုကို ရှုမဝဦးကျော်ထံ သွားပို့ရာ ငွေ (၃၀) ကျပ်ပေးလိုက်သည်။ တင်မောင်က သူ့အလုပ်ပြုတ်ပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောပြရာ ဦးကျော်က (၂၀) ထပ်တိုးပေး၏။ တပုဒ် (၅၀) ကျပ်အထိ တိုးပေးမည်။ ဆက်သာရေးပါဟု ဆိုသည်။

ရှုမဝမှ ရသည့်ငွေဖြင့် မွေ့ရာတခုဝယ်လိုက်မှ တင်မောင် အိပ်နိုင်ရှာတော့၏။

ရှုမဝမှ တလ (၅၀) ကျပ်ဖြင့် တင်မောင်အဖို့ ကာလအတန်ကြာ အသက်ဆက်ခဲ့ရသည်။

ရှုမဝမှ ရသည့် (၅၀) ကျပ်မှ အခန်းလခ (၃၀) ကျပ်ပေးပြီးနောက် ထမင်းစားရန် (၂၀) ကျပ်သာ ကျန်တော့သည်။ (၂၀) ကျပ်နှင့်လောက်အောင် သုံးရသည်မှာ ခက်ခဲလှသည်။

တင်မောင်အဖို့ သူ၏မိဘက တက္ကသိုလ်ဆက်နေရန် တိုက်တွန်းပါလျက် မနေခဲ့သည့်နောက် မိဘထံအကူမတောင်းတော့ဟု ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့သည်။ ရန်ကုန်၌ ကိုယ့်ဒူးကိုယ်ချွန်ရန် သန္နိဋ္ဌာန်ချပြီးဖြစ်ပါလျက် မိဘထံ စရိတ်ထောက်ပါဟု တောင်းခံရန် သူ့၌ သတ္တိမရှိ။

မန္တလေးမှ သူငယ်ချင်းများထံလည်း ထပ်မံ၍ အကူမတောင်းလိုသဖြင့် တယောက်တည်း ယောင်လည်လည်ပေနေခဲ့သည်။

သူ့အလုပ်မှာ ရှုမဝ၌ စာရေးခြင်းအလုပ်သာရှိရာ အိုးဝေသတင်းစာ သို့ သွားကာ အချိန်ပြည့်ထိုင်နိုင်သည်။

အယ်ဒီတာဦးထင်ကြီးနှင့် လက်ထောက်အယ်ဒီတာ ကိုတင်စိုးတို့၏ ဘေး၌ ထိုင်ကာ သတင်းလိုက်စရာရှိက ကူလိုက်ပေးလိုက်သည်။ ရေးစရာရှိ ကူရေးပေးသည်။ လခမှာ တပြားမှ မရ။ တင်မောင်မှာ ကပ်ပါးသာဖြစ်သည်။ ဦးထင်ကြီးနှင့် ကိုတင်စိုးကိုယ်တိုင်မှာပင် လခမှန်မှန်မရသူများဖြစ်လေရာ တင်မောင်မှာ ငွေစများရလိမ့်မည်ဟု အိပ်မက်၌ပင် မမျှော်လင့်ဖူးချေ။

ကိုတင်စိုးသည် တင်မောင်နှင့် မတိမ်းမယိမ်းပင် သတင်းစာလောက သို့ ဝင်လာသူဖြစ်သည်။ သတင်းအတူလိုက်ဖက်ဖြစ်သည်။ သတင်းစာလောက ၌ ငယ်ပေါင်းများဖြစ်ကြရာ တင်မောင်သည် သူ့ကိုသာ မှီခိုနေရတော့သည်။ ကိုတင်စိုးသည် အယ်ဒီတာကိုမျိုးညွန့်ထံ ထမင်းလခပေးစားသည်။ သူ၏ထမင်းစားချိန်တိုင်း အရောက်သွားပြီး ထမင်း (၂) ပြားဖိုး ထပ်ဝယ်ကာ နှစ်ယောက်စားရသည်။ သူ့ခမြာ သူ့စားမည့် ထမင်းလုပ်ကို တင်မောင်အား တဝက်ခွဲကာ ကျွေးရရှာသည်။

ထိုစဉ်က တင်မောင်အဖို့ ထမင်း (၂) နပ်ကလွဲ၍ အပို လုံးဝ မစားနိုင်ပေ။

နံနက်လင်းလျှင်လင်းချင်း ဘားလမ်းတည်းခိုခန်းမှ ထွက်ခဲ့ပြီး အိုးဝေ သို့သွားကာ စားရလေ့ရှိ၏။ အိုးဝေ၌ သတင်းစာစုံသဖြင့် သတင်းစာဖတ်ရင်း ဒါယကာစောင့်ရန်ဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က ဗိုလ်ထွန်းလှ (တက္ကသိုလ်နေဝင်း) သည် အိုးဝေ၏ မန်နေဂျာဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ထွန်းလှတယောက် တိုက်သို့ ဂျစ်ကားကလေးနှင့်ပေါက်လာလျှင် နံနက်စာ လက်ဖက်ရည်သေချာ၏။ သူမလာလျှင်မူ နံနက် (၁၁) နာရီမှ ရောက်မည့် ကိုတင်စိုး၏ ထမင်းချိုင့်ကို စောင့်ရတော့သည်။ ထမင်းချိုင့်လာမှ နှစ်ယောက်သား မဝတဝ စားရ၏။

ငတ်ပြတ်၍ နေသော်လည်း တင်မောင်အဖို့ အပြုံးမပျက်ပေ။

၁၉၄၃-ခုနှစ်က ဖြစ်သည်။

ညောင်ဦး၌ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လွတ်ရေးအဖွဲ့ကို လျှို့ဝှက်စွာ ခေါင်းဆောင်စည်းရုံးစဉ်က တင်မောင်သည် သူ့ကိုယ်သူ နိုင်ငံရေးလောကထဲ ခြေစုံပစ်ဝင်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

သခင်အေးမောင် (ထူးစိန်ပါတီခေါင်းဆောင် ရဲနီထွန်းစိန်) ၏ သင်တန်းကို ကျေညက်စွာ သင်ကြားပြီးစဖြစ်လေရာ သူ့အဖို့ တသက်လုံး အချိုးပြောင်းမှ ဖြစ်မည်ကို သတိပြုမိခဲ့သည်။

စိန်ကြယ်သီး၊ ရွှေလက်ကြိုးတို့ အမြဲဆင်ကာ ပိုးလုံချည်မှလွဲ၍ မဝတ်ဘဲ ဘိုကေတသသနှင့် နေခဲ့သော တင်မောင်သည် ထိုအချိန်မှစ၍ တသက်လုံး ရွှေလက်ဝတ်လက်စားကို မတို့တော့ပေ။ ပိုးလုံချည်ကိုလည်း ရှောင်လိုက်သည် (လူကြီးဖြစ်လာမှ မလွဲသာသော ဧည့်ခံတို့၌ ပြန်၍ ဝတ်ရ၏)။ ဆံပင်ကိုလည်း ကတုံးဆံတောက် ဖြတ်လိုက်တော့သည်။

တင်မောင်၏ အပြောင်းအလဲသည် ထိုမျှမကသေး။ ‘နိုင်ငံရေးလုပ်လျှင် အငတ်ခံရမည်မှ မုချဖြစ်သည်၊ ရသတဏှာကို တပ်မက်ပါက တနေ့ဖောက်ပြန်မည်စိုးသည်’ ဟု သူ့ကိုယ်သူ ဆုံးမကာ ထမင်းကိုပင် ဟင်းနှင့်မစားဘဲ ဆားနှင့် စားခဲ့ဖူး၏။

သုံးလတိုင်မျှ ထမင်းကိုဆားနှင့်စားခဲ့၏။ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် ဤမျှ အပင်တပန်း ကျင့်ရပါမည်လားဟု သူ့အမနှင့် သူ့မိခင်တို့က နေ့စဉ် မျက်ရည်စက်လက် တိုက်တွန်းကြသဖြင့် ထမင်းကို ဟင်းနှင့်ပြန်၍စားသော်လည်း အဝတ်အစားနှင့် ဆံပင်အချိုးမှာ တသက်လုံး မပြောင်းတော့ပြီ။

ထို၍ ထိုမျှ အကျင့်ဇွဲရှိခဲ့သော တင်မောင်အဖို့ ယခုကဲ့သို့ ဘယာကြော်နှင့် ထမင်းစားခြင်းမှာ ထိခိုက်မှုမရှိပေ။

တင်မောင်အဖို့ အိုးဝေ၌ ကိုတင်စိုး၏ ထမင်းချိုင့်ကပ်စားစဉ် နှစ်ဦးသား ပွပေါက်တခု တိုးခဲ့ကြသည်။

အိုးဝေတဖက်စွန် တိုက်ခန်း၌ ကိုခင်မောင်ရီတို့က ကြေးမုံမဂ္ဂဇင်းကို စတင်ထုတ်ဝေရာ ကိုသန်းဆွေပါ အယ်ဒီတာအဖြစ် ပါလာသည်။ ထိုစဉ်က အိုးဝေနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ရှိ ပန်ချာပီ ထမင်းဆိုင်တဆိုင်ရှိသည်။ ထမင်းဆိုင်၌ ကရင်မကလေးတဦးသည် သနပ်ခါးအဖွေးသားနှင့် ထမင်းဟင်းများ လိုက်ချပေး၏။ ထိုအမျိုးသမီးသည် ကိုသန်းဆွေကို မျက်စိကျနေ၏။ ထိုအခါတွင်မှ တင်မောင်နှင့် ကိုတင်စိုးတို့မှာ ကိုသန်းဆွေ၏မျက်နှာဖြင့် ထမင်းဟင်း ဝဝစားရတော့သည်။

ထမင်းဝဝစားရသော်လည်း တင်မောင်မှာ ရှားပါးမြဲ ရှားပါးလျက် ရှိသည်။ ထိုကြောင့် ထိုနှစ်က စာရေးဆရာပြဇာတ်တွင် တင်မောင်တက်၍ ကတော့သည်။

ထိုနှစ်က ကာဠေးရုံတွင် နတ်ရှင်နောင်ပြဇာတ် ကပြသည်။ ဒါရိုက် တာ ဆရာခန့်၊ တွဲဘက်ဒါရိုက်တာ ခင်မောင်ရီတို့ဖြစ်ပြီး ခင်မောင်ရီထံ အ လုပ်တောင်းရာ တင်မောင်အား စစ်သူကြီးဘယကျော်စွာအဖြစ် တာဝန်ပေး ချီးမြှင့်ပေးရ၏။ သူ၏တာဝန်မှာ ရှင်ဘုရင်ထံသို့ ပြေးဝင်သွားကာ “တောင်ငူ က စစ်တပ်တွေ ချီလာပါပြီဘုရား”ဟု ပြောရုံသာဖြစ်သည်။ သုံးမိနစ်သာ ဇာတ်ခုံပေါ်တွင် တက်ရ၏။ တင်မောင်အဖို့ တည (၁၀) ကျပ်၊ (၁၅) ည (၁၅၀) ကျပ် ရမည့်ငွေကို မက်မိကာ ခပ်လွယ်လွယ်ပင် ပြဇာတ်ထဲ ဝင်ခဲ့သည်။ (၃) မိနစ်သာ တက်ပြီး စကား (၁၂) လုံးသာ ပြောရမည့်အကွက်မို့ ခပ်ပေါ့ပေါ့ ထင်မိသည်။

ပွဲမဝင်မီ အပြင်မှ ကျင်းပခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းမပြုဘဲ ဇာတ်ခုံပေါ်တက် ခဲ့သည်။ ဇာတ်ခုံနတ်ကား ကြီးလှသည်။

ဇာတ်ခုံပေါ်ရောက်သဖြင့် ပရိသတ်ဘက် လှည့်ကြည့်လိုက်သောအခါ မီးမှောင်ချထားသော်လည်း ထောင်နှင့်ချီသော ပရိသတ်တို့၏ မျက်လုံးကြီး များမှာ ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းလှသည်။

ဇာတ်ခုံပေါ်ရောက်သောအခါ တင်မောင်စိတ်ထဲ၌ ဇာတ်ခုံကြီး ကျိုး ကျပြီလောဟု တွေးထင်မိလောက်အောင် ဒူးတုန်သွားခဲ့သည်။ ပရိသတ်ကို အကြောက်ကြီးကြောက်သွားခဲ့သည်။ ပြောရမည့်စကားကို မှန်အောင် မပြောနိုင်ဘဲ တုန်ရီခဲ့သည်။ ကံအားလျော်စွာ ဇာတ်ကွက်မှာ တပ်ပျက်၍ ပြေးလာရသော စစ်ဗိုလ်ချုပ်၏ ဇာတ်ကွက်ဖြစ်သဖြင့် တင်မောင်၏ ညံ့ဖျင်း တုန်လှုပ်မှုမှာ ဇာတ်လမ်းကို မထိခိုက်ဘဲ ပို၍ သရုပ်ပေါ်ကာ ပို၍ အဆင်ပြေ သွားခဲ့သည်။

သူ့ကိုယ်သူ ရုပ်ရှင်မင်းသား၊ ပြဇာတ်မင်းသားလုပ်ချင်လျှင်လည်း ရနိုင်မည့်အနုပညာသည်ဟု အထင်ကြီးခဲ့သော တင်မောင်တယောက် (၃) မိနစ် ဇာတ်ခုံသက်ကလေးနှင့် တပ်လန်ခဲ့လေပြီ။ မည်သည့်အခါတွင်မျှ ဇာတ် ခုံပေါ်မတက်ဝံ့တော့ပြီ။

နောက်နှစ် စာဆိုတော်နေ့တွင်မူ တောင်သမန်လယ်စား မောင်ဖေ ငယ်ဝတ္ထုကို တင်မောင်က ပြဇာတ်ရေးပြီး မလှသန်းနှင့် ဆရာသုခတို့တွဲ၍ ကရာ အောင်မြင်လှသည်။ ပြဇာတ်ရေးသူပင် သူ၏ ပြဇာတ်ကိုကြည့်ပြီး မျက်ရည်ကျမိသော ဟူ၏။

မောင်ဖေငယ်ပြဇာတ်ကို ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ စာဆိုတော်ဝတ္ထုကြီးကို

မိုးကာ ရေးသားခဲ့ရာတွင် ကြီးမားသောအမှားတခု ပါသွားသည်။

မောင်ဖေငယ်ကို အချုပ်တန်းဆရာဖေနှင့် လူမှားကာ ဇာတ်ကောင်က နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး နိုင်ငံရေးစကားများကို ပြောစေခဲ့သည်။ ဆရာ့ဆရာများ ကလည်း သတိမထားမိ၍လောမသိ မပြင်ကြပေ။

ဇာတ်လမ်းပုံနှိပ်ရာ၌ ထီးဖြူရုံပြာသဒ္ဒါတေးကို မောင်ဖေငယ် ရေး သည်ဟု ဖော်ပြမိကြသည်။ ရှက်ဖွယ်ကောင်းသော အမှားကို တင်မောင်က ပြုခဲ့မိ၏။

နတ်ရှင်နောင်ပြဇာတ်တွင် လမိုင်းမကပ်သဖြင့် ဇာတ်စင်နှင့် အဆက် ပြတ်ခဲ့ရသော တင်မောင်သည် ရုပ်ရှင်ထဲတွင်လည်း စမ်းဖူးသေး၏။

၁၉၄၇-ခုနှစ်က ဖြစ်သည်။ ပဲရော့ရုပ်ရှင်မှ ရွှေဘဝါဝင်သော သတ္တိဗျတ္တိ ဇာတ်ကားကို ပဲရော့ခြံ၌ ရိုက်ကူးနေစဉ် သတင်းထောက်များကို ဖိတ်၍ ထမင်းကျွေးသည်။ ဇာတ်ကွက်ထဲ၌ သတင်းထောက်များနှင့် ရွှေဘဝတို့ ထမင်းစားခန်း ထည့်ထားသည်ဆိုကာ တင်မောင်တို့လူစုအား တနေ့လုံး ရုပ်ရှင်ရိုက်ယူသည်။

‘ဒီကားမှာစွံရင် ငါ့ရုပ် တော်တော်ကလေးထွက်ရင် သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာ၊ ရုပ်ရှင်မင်းသားဆိုတဲ့ သုံးထပ်ကွမ်းအနုပညာသည်ဖြစ်မှာပဲ’ ဟု ကြည်နူး၍ မဆုံးရှိုခဲ့သည်။ ဇာတ်ကားပြရက်ကို လက်ချိုး၍ စောင့်ခဲ့သည်။ ထိုဇာတ်ကားနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းများကိုလည်း သတင်းစာမှ အမျိုးမျိုး အသားပေးကာ ဖော်ပြခဲ့သည်။

ဇာတ်ကားပြီးသောအခါ တင်မောင်တို့ သတင်းထောက်များကို အထူး ပွဲ ဖိတ်ပြသည်။

‘သတင်းစာဆရာများ ပျော်ပွဲစားထွက်ကြစဉ်’ ဟု စာတမ်းထိုးကာ တင်မောင်တို့ သတင်းထောက်စုကို အတော်ကြာကြာ အသားပေး၍ ပြ ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

“ဗျာ...၊ ကျုပ်တို့ အခန်းကို ဖြတ်ပေးပါလားဗျာ။ ဖြတ်မပေးနိုင်ရင်လဲ သင်္ဘောသား ခေါ်တောကုလားများ ပျော်ပွဲစားထွက်ကြစဉ်လို့ စာတမ်းကို ပြင်ပေးပါလားဗျာ” ဟု သတင်းထောက်ခေါင်းဆောင် ကိုအေးမြင့် (ပြည် ထောင်စုကျော်နိုင်)က ပဲရော့ရုပ်ရှင်အား တောင်းပန်ရှာ၏။

ထိုပြကွက်သည်လည်း ပိတ်ကားပေါ်၌ စက္ကန့်မျှသာ ကြာ၏။ တင် မောင်အဖို့ ထိုကာလဖြင့် ရုပ်ရှင်ကင်မရာနှင့် ရာသက်ပန် အိုးစားခွဲလိုက်

တော့၏။ ယခုသတင်းစာဆရာတစ်ဦးဖြစ်သဖြင့် ပြည်ပ၌ဖြစ်စေ၊ ပြည်တွင်း၌ဖြစ်စေ သတင်းရှုပ်ရှင် ကင်မရာမှန်ပြောင်းများ သူ့ဘက်သို့ လှည့်သည်နှင့် ကြုံက ကျည်ဆံထည့်ပြီး ချိန်သော သေနတ်ပြောင်းကို ရှောင်သကဲ့သို့ ရှောင်လေတော့၏။

တင်မောင်တယောက် နတ်ရှင်နောင်ပြဇာတ်မှ ငွေ (၁၅၀) ကျပ် နေ့တွက်ရခဲ့ပြီး နောက်၌လည်း ငွေ ကျပ်မြဲ ကျပ်နေပြန်သည်။

ကြေးမုံမဂ္ဂဇင်းတွင် ဝင်ရေးပါသော်လည်း မဂ္ဂဇင်းက ကြာကြာမခံဘဲ ပျက်သွားပြန်၏။

နောက်ဆုံးတွင် တင်မောင်သည် သူ့မိဘထဲမှ ငွေရင်းအနည်းငယ် တောင်းရတော့သည်။ ဦးထင်ကြီးနှင့်စပ်တူ ဓာတ်ပုံသတင်းဌာန ထောင်ရတော့သည်။

* * *

နယူးတိုင်းသတင်းထောက်

အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သူ တင်မောင်တယောက် အိုးဝေကို ကပ်နေခဲ့စဉ်က အိုးဝေသတင်းစာကို အစိုးရက အာမခံငွေ (၃၀၀၀) ကျပ်တောင်းခံရာ အိုးဝေက အိုးစည်ဝိုင်းနှင့် အကူခံကာ အာမခံငွေတင်သည်။

တင်မောင်သည် အိုးစည်ဝိုင်း၌ ဝင်၍ အိုးစည်တီးလိုက်သေးသည်။ အိုးဝေအိုးစည်ဝိုင်းကား တပ်မတော်အသံလွှင့်ရုံမှ အသံလွှင့်ရသည်အထိ မြိုင်လှသောဝိုင်းဖြစ်၏။

အိုးဝေအိုးစည်ဝိုင်းသည် ထိုနှစ်က သင်္ကြန်တွင်လည်း ဗိုလ်ထွန်းလှ ဦးစီး၍ ရေပက်ခံထွက်ကြသည်။

တာမေ့ ဖိုးစိန်လမ်းထိပ်မှ ရေပက်သူ အပျိုချောတို့အဖွဲ့သည် ထိုနှစ်က တာစား၏။ လုံချည်ဝါကလေးနှင့် လူကုံထံ အပျိုချောကလေးတဦးက တင်မောင်တို့ကားကို ရေပက်ရင်း ဖလားလွတ်သွားကာ တင်မောင်အား ထိမှန်သွားသည်။

ထိုဇာတ်ကွက်ကလေးကို ဟာသနှော၍ ‘မဝါန’ အမည်နှင့် ဝတ္ထုတိုကလေးတပုဒ် ဟံသာဝတီသို့ ရေးပို့လိုက်သည်။

ဟံသာဝတီသို့ တင်မောင်သည် မကြာခဏ ဝတ္ထုပိုမြဲဖြစ်သည်။ ထို ဝတ္ထုအတွက် ငွေစသွားထုတ်စဉ်တွင် တင်မောင်ပြုနေကျအတိုင်း ဟံသာ ဝတီ ဦးစိန်ထံသို့ သွား၍ လေပန်းသည်။

“မင်းအလုပ်မရသေးဘူးလား” ဟု ဦးစိန်က မေးကာ ဟံသာဝတီမှာ လုပ်မလားဟု မေး၏။ အလုပ်လက်မဲ့တင်မောင်က ဝမ်းမြောက်စွာ ကတိပေး လိုက်သည်။ “ငါကြည့်လုပ်မယ်ကွာ” ဟု ဦးစိန်က ဆို၏။

(၇) ရက်ခန့်ကြာသောအခါ ဟံသာဝတီတွင် အကူအယံဒီတာ (လို အပ်လျှင် အပြင်ထွက်သတင်းလိုက်ရမည့် သတင်းထောက်)ခန့်ကြောင်း အလုပ်ခန့်စာတစောင် ရောက်လာသည်။ မေလ (၂) ရက်နေ့ အလုပ်ဆင်း ရမည်ဟု ဆို၏။

သို့သော် ဧပြီလ (၃၀) ရက်နေ့ ညနေတွင် ဟံသာဝတီမှ သတင်း ထောက်ကြီး ကိုတင့်ဆွေ ပေါက်လာသည်။

သူဌေးဦးညွန့်က ကိုအုန်းခင်ရဲ့ လူဆိုရင် မခန့်ပါနဲ့ကွာဟု ပြောကြောင်း၊ ဦးအုန်းခင်နှင့် အငြင်းမဖြစ်ပွားလို၍ ဖြစ်ဟန်တူကြောင်း ရှင်းပြောကာ အလုပ်ခန့်အပ်လွှာကို ရုတ်သိမ်းကြောင်း ပြောပြသည်။

တင်မောင့်အဖို့ ဟံသာဝတီတွင် အလုပ်မဆင်းရခင်က အလုပ်ပြုတ် ခဲ့ရလေသည်။

ဟံသာဝတီဦးစိန်သည် တင်မောင်အား အတော်ခင်မင်သူဖြစ်သည်။ (တင်မောင် ပထမဆုံးလိုက်ရသော ရုံးမှုခင်းသတင်းမှာ အင်းစိန်၌ စစ်ဆေး သော မေဂျာယန်းက ဦးစောအား လက်နက်ထုတ်ပေးသည့် အမှုသတင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအမှုအတွက် ဗမာ့ခေတ်က ခရီးစရိတ်တကျပ်နှင့် စားစရိတ် နှစ်ကျပ်၊ ပေါင်းနေ့တွက် သုံးကျပ်ပေးပြီး တင်မောင်အား နေ့စဉ် နှစ်လကြာမျှ လွှတ်၍ သတင်းယူစေ၏။ ဟံသာဝတီ သတင်းထောက်ချုပ် ဦးစိန်က ဟံသာ ဝတီအတွက် သတင်းလာယူသည်။ ဦးစိန်က အမှုစစ်သည်ကို နားထောင် နည်း၊ အမှုတွဲကူးနည်း၊ သတင်းရေးနည်းကို လက်ပူးလက်ကြပ်သင်ပေးသည်။ နောက်ပိုင်း သူမလာနိုင်သောနေ့တွင် တင်မောင်က သူ့အတွက်ပါ ရေးပေး ရ၏။ ဦးစိန်သည်လည်း တင်မောင်၏ ဆရာတချို့ဖြစ်၏။)

မေလ (၅) ရက်နေ့တွင် အိုးဝေသို့ ဦးစိန်က တယ်လီဖုန်းဆက်ကာ ကပ်ပါးတင်မောင်အား ခေါ်သည်။

“မင်းအတွက် အလုပ်ရပြီကွ။ နယူးတိုင်းမှာ သတင်းထောက်လိုနေ

တယ်။ အယ်ဒီတာ ကိုစိန်ဝင်းကို ငါပြောပြီးပြီ။ မင်းသွားလုပ်ပေတော့”

ဦးစိန်က ဖုန်းနှင့် စီစဉ်သည့်အတိုင်း နယူးတိုင်းသို့ ချက်ချင်းသွားရာ ဦးစိန်ဝင်းက ချက်ချင်းအလုပ်ခန့်လိုက်၏။

သို့သော် ဦးစိန်ဝင်းနှင့် ကြာကြာတွဲ၍ မလုပ်လိုက်ရပေ။ တင်မောင် အလုပ်ဝင်သော လတွင်ပင် ဦးစိန်ဝင်းက လက်ထပ်သွားပြီး သတင်းစာလောကမှ ထွက်ကာ ကုန်သည်လုပ်နေတော့သည်။ (ဦးစိန်ဝင်းသည် နောက်မှ နေရှင်းပြန်ဝင်ပြီး ဂါဒီးယန်းကို ပြောင်း၍ လုပ်ကိုင်၏။)

နယူးတိုင်းတွင် အယ်ဒီတာအဖြစ် ဦးမြတ်ကျော်၊ သတင်းထောက်ချုပ် ဦးအေးဖေတို့လက်အောက်၌ အလုပ်လုပ်ရာတွင် အဆင်ပြေသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် သတင်းရေးသားမှုကို လေ့ကျင့်နိုင်သဖြင့် တင်မောင်အဖို့ အကျိုးရှိလှသည်။

နယူးတိုင်းတွင် အလုပ်ရသောအခါတွင်မှ တင်မောင်အဖို့ အသက်ရှူချောင်လာ၏။ အလုပ်ကမူ ပင်ပန်းလှသည်။ နယူးတိုင်းအတွက် သတင်းလီကီရင်း နယူးစစ်စ်အတွက် ဓာတ်ပုံရိုက်ရသည်။ ဓာတ်ပုံကို ကူးပြီး သတင်းစာတိုက်တို့သို့ ပို့ရသည်။ သုံးသမျှပုံကို စာရင်းလုပ်၍ ငွေတောင်းရသည်။ ကြာသော် အလုပ်ကိုမနိုင်သဖြင့် ပညာသင်များခေါ်ယူရသည်။ ကိုတင်ဝင်းက ဓာတ်ကောလိဦးထွန်းရင်၏တူ ကိုသိုက်ကို ခေါ်လာ၏ (သူ့အား ဗမာ့ခေတ်၌ ဓာတ်ပုံသတင်းထောက် ဆက်၍ ခန့်ပြီးနောက် ကြေးမုံ၌ ဓာတ်ပုံကူးဌာနမှူးကြီး ဖြစ်လာ၏)။ သခင်မြတ်ဆိုင်ထံ အလုပ်သင်နေသူ ကိုရွှေမောင်အားလည်း နယူးစစ်စ်က ခေါ်လိုက်သည်။ ယခုပြန်ကြားရေးမှ ကိုလှသိန်းပါပါလာ၏။ သူတို့သုံးဦးကို မုန့်ဖိုးအနည်းငယ်ပေးသည်။ တနေကုန် အလုပ်လုပ်ရသဖြင့် ထမင်းချိုင့် (၅၀) ကျပ်တန် ချိုင့်အကြီးစားနှစ်ချိုင့်ကို တင်မောင်နှင့် ဦးထင်ကြီးတို့က ကိုသိုက်နှင့် ကိုရွှေမောင်၊ ကိုလှသိန်းတို့ကိုပါ ဝေမျှပေးစားရသည်။

တနေ့တွင် တင်မောင် သတင်းလိုက်ပေးရသော ဦးအုန်းဖေ (ဆရာတက်တိုး)က သူသည် အေအက်ဖ်ပီမှ ထွက်တော့မည်ဖြစ်၍ လူစားလိုကြောင်း တင်မောင်အား ပြောသည်။

“ဆရာ့သူငယ်ချင်း ဦးထင်ကြီးကို လွှဲခန့်ပါလား” ဟု တင်မောင်က အကြံပေးပြီး ချက်ချင်းပင် ဦးထင်ကြီးအား ခေါ်ကာ သူတို့နှစ်ဦးကို ဆိုင်ပေးလိုက်သည်။ အိုးဝေတွင် လခမရတချက် ရတချက်ရှိသော ဦးထင်

ကြီးသည် အေအက်ဖီပီ ပြင်သစ်သတင်းကိုယ်စားလှယ်၏ အယ်ဒီတာနှင့် သတင်းထောက်အလုပ်ကို ချက်ချင်းပင် ဝင်လုပ်သည်။

ဦးအုန်းဖေတို့ရွှေ့သွားသောအခါ စပတ်လမ်း နံပါတ် (၃၈၉) အေ အက်ဖီပီတိုက်သို့ ဦးထင်ကြီးနှင့် တင်မောင်တို့ရွှေ့လာခဲ့သည်။ (သူတို့နှင့် တခန်းတည်းနေ ကိုသက်တင်ကလည်း ပြန်ကြားရေးအယ်ဒီတာမှ နုတ် ထွက်ကာ ဗိုလ်သင်တန်း တက်သွားသည်။)

စပတ်လမ်းသို့ပြောင်းလာသောအခါ နယူးတိုင်းနှင့် တတိုက်ချင်းသာ ဖြစ်သဖြင့် တင်မောင်အဖို့ ပို၍ အဆင်ပြေသည်။

တင်မောင် နယူးတိုင်း၌ အလုပ်ဝင်ပြီး မကြာမီတွင် ဗမာ့ခေတ် သတင်း စာ ပြန်ထွက်သည်။ ဦးအုန်းခင်က လှမ်း၍ ခေါ်သော်လည်း နယူးတိုင်း၌ အဆင်ပြေနေသဖြင့် မသွားဖြစ်ခဲ့ပေ။ ဦးအုန်းခင်က ပြန်ခေါ်ကြောင်းပြောရာ နယူးတိုင်းက လစာတိုးပေးပြန်သောကြောင့် အားနာပြီး မထွက်ရက်ဖြစ် ခဲ့သည်။

* * *

ဗမာ့ခေတ် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ

သို့သော် ဗမာ့ခေတ်သို့ ရောက်မီအောင် ပြန်ရောက်ရပြန်သည်။

၁၉၅၁-ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၅) ရက်နေ့တွင် ဗမာ့ခေတ်က ကြာသပတေး အထူးထုတ်ကို စတင်ထုတ်ဝေသည်။ ကြာသပတေး အထူးထုတ် စတင် ထုတ်စဉ်က အမှတ် (၁) ကို ဆရာဇဝနက တာဝန်ယူ၍ ထုတ်ပေး၏။ ထို အထူးထုတ်တွင် တင်မောင် ဗမာ့ခေတ်တွင် ရှိစဉ်က ရေးသားပြီး အံ့ဆွဲထဲ၌ အခြားစာမူများနှင့် ကျန်ရစ်သော စာမူ (ဗိုလ်ဖင်ကုန်းဝတ္ထုတို)ကို မျက်နှာ ဖုံးမှ သုံးထားသဖြင့် တင်မောင်သည် ကပျာကယာ ဗမာ့ခေတ်သို့ သွားပြီး ငွေထုတ်သည်။

“ဟေ့ကောင် တင်မောင်၊ ကြာသပတေးအထူးထုတ်ကို မင်းလာပြီး ကူ ပါလားကွာ” ဟု ဦးအုန်းခင်က ဆိုသဖြင့် တင်မောင်သည် နောက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ တွင် ဗမာ့ခေတ်သို့ အလုပ်ဆင်းခဲ့သည်။ ဆရာဇဝနကလည်း ဝမ်းသာစွာနှင့် လွှဲပေးပြီး ဆောင်းပါးတပုဒ်သာ တာဝန်ယူကာ အထူးထုတ် (၄) မျက်နှာကို

တင်မောင်တယောက်တည်း လုပ်စေသည်။

တင်မောင်သည် အပတ်စဉ် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တိုင်း နယူးတိုင်းမှ အနားယူကာ (တနင်္ဂနွေနေ့ နယူးတိုင်းတွင် အလုပ်ဆင်းပေးရ၏။) ဗမာ့ခေတ်သို့ ဆင်းပေးရသည်။

ကြာသပတေးအထူးထုတ်တွင် ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ဆန့်ကျင်ရေး ဆောင်းပါး (၂) မျက်နှာနှင့် ဟာသ၊ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာ၊ ဝတ္ထု (၄) မျက်နှာ၊ ကြော်ငြာ (၂) မျက်နှာသာ ပါ၏။ လက်ဦး (၄) လခန့်မှာ တင်မောင်ပင် ဝတ္ထုတိုများ ရေးရသည်။ နောက်ပိုင်း၌ ဆရာရန်အောင်က ဝတ္ထုတိုများ ပို့သဖြင့် သက်သာသွားသည်။

ကြာသပတေးအထူးထုတ်တွင် ရေကူးဝတ်စုံနှင့် ဓာတ်ပုံများကိုလည်း အသားပေးဖော်ပြရာ များစွာအောင်မြင်လှ၏။ အခြားသတင်းစာတို့ကပါ ဆင်တူရိုးများ အထူးထုတ်များ ထုတ်ကြရတော့သည်။

ကြာသပတေး အထူးထုတ်တွင် ‘အယ်ဒီတာ ဦးကြာသပတေး’ ဟူသော အမည်ဖြင့် ပေးစာကဏ္ဍထည့်သွင်းပြီး မှန်နိုင်လွန်ကို သရော်သော ပေးစာများ ပြန်စာများကို ဖော်ပြ၏။ အယ်ဒီတာ ဦးကြာသပတေးထံသို့ တပတ်လျှင် ပေးစာ (၂၈၃၉) စောင်လာသည်အထိ စာများ လာရာ မဖောက်နိုင်ဘဲ ရှိခဲ့သည့်တိုင် အောင်မြင်ခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ်သည် ကြာသပတေးနေ့တွင် စောင်ရေများစွာ တက်သော်လည်း အခြားနေ့များတွင် ကျနေသဖြင့် စောင်ရေမှာ မညီမမျှဖြစ်နေ၏။

တင်မောင်သည် ဗမာ့ခေတ်တွင် တပတ်တရက်ဆင်း (၃၀) ကျပ်နှင့် ကြာသပတေး အထူးထုတ် တာဝန်ယူနေ၏ (စာအုပ်ဖိုး လိုသလောက်ရ၏)။ ကျန်နေ့များတွင် နယူးတိုင်း၌ သတင်းထောက်၊ နယူးစစ်စ်၌ ဓာတ်ပုံ အယ်ဒီတာအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ညပိုင်းတွင် သူနေထိုင်ရာ အေအက်ဖ်ပီသို့ လာသော ဝိုင်ယာလက်သတင်းများကို သတင်းထူးလျှင် သတင်းစာတိုက်များသို့ ဖုန်းဆက်၍ ပို့ရသည်။

၁၉၅၁-ခု အောက်တိုဘာ (၁၆) ရက်နေ့တွင် ပါကစ္စတန် သမ္မတ အလီခန် လုပ်ကြံခံရကာ ကွယ်လွန်သွားရှာ၏။ ထိုသတင်းရလျှင်ရချင်း တင်မောင်က သတင်းစာတိုက်များသို့ ဖုန်းဆက်၍ ပေး၏။

သို့သော် နောက်တနေ့တွင် ဗမာ့ခေတ်၌ ထိုသတင်းမပါလာ။ နေရာမရှိဟု ဆို၏။ မလိုသော သတင်းရှည်ကြီးများ ရှုပ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

တင်မောင်၏ စိတ်ထဲ၌ ဗမာ့ခေတ် ညံ့ရပါမည်လားဟု မခံချိဖြစ်သဖြင့် ဦးအုန်းခင်အား သွားတွေ့ကာ အယ်ဒီတာအဖွဲ့အား သတိပေးပါဟု တိုင် လိုက်သည်။

“ဗမာ့ခေတ်ကို မင်းပဲ ပြန်လုပ်ပါလားကွာ”

ဦးအုန်းခင်က တခွန်းသာ ပြောသည်။ တင်မောင်သည်လည်း ဗမာ့ ခေတ်သို့ ပြန်ရောက်သွားတော့သည်။

ထိုနေ့မှစ၍ တင်မောင်သည် ဗမာ့ခေတ် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအဖြစ် လခ တလ (၄၀၀) ကျပ်နှင့် အလုပ်ဝင်ရတော့သတည်း။

* * *

အမေ့ချွေးမ

ရေကူးဝတ်စုံပုံများကို ဗမာ့ခေတ် ကြာသပတေးအထူးထုတ်က အသားပေး ထည့်ရာတွင် ဓာတ်ပုံအသင်းမှ လက်ရာများကို အသုံးများခဲ့သည်။ တချို့တွင် မယ်တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရ ခင်လေးကြီး၏ ပုံကို ‘အမေ့ချွေးမ’ဟု တင်မောင်က ခေါင်းစဉ်တပ်ကာ ‘ဤသို့ ပညာတော်ပြီး ရုပ်ချောကာ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက် တောင့်သူကို အမေတိုင်းက ချွေးမတော်ချင်ကြပေမည်’ဟု ခပ်ထေ့ထေ့ ရေး ခဲ့ဖူးလေသည်။

ခင်လေးကြီးသာမက ခင်လေးငယ်၊ ခင်လှသီ ကျန်ညီအမတွေကိုပါ ကြာသပတေးထုတ်၏ မျက်နှာဖုံးမယ်များအဖြစ် တလှည့်စီ ဖော်ပြရေးသား ခဲ့သည်။

(၂) နှစ်မျှ ကြာသောအခါ တင်မောင်သည် စာရေးဆရာ ဒါရိုက်တာ ဦးသုခနှင့် နှစ်ယောက်သားအညာသို့ သင်္ဘောဖြင့် ခရီးထွက်ကြသည်။ မကွေးသို့ သင်္ဘောဆိုက်သောအခါ ရေနံချောင်းမြို့ကို အချိန်စောရောက်လို သဖြင့် ဘတ်စ်ကားဖြင့် ခရီးဆက်ခဲ့ကြ၏။

ဘတ်စ်ကားပေါ်တွင် မွန်ရည်သော လူကြီးတဦးက ဆရာသုခအား ပြုံး၍ နှုတ်ဆက်သည်။ ဆရာသုခမှာ ရုပ်ရှင်ထဲတွင် မြင်ဖူးသူများသဖြင့် လူတိုင်းလိုလို သိသောကြောင့် ပြန်၍ ပြုံးကာ နှုတ်ဆက်ခဲ့၏။ သို့သော် စကားမပြောဖြစ်ဘဲ ကားအတူစီးလာခဲ့သည်။

ကြံ့ကြိုက်ချင်တော့ ကားသည် ရေနံချောင်းမြို့ထဲ ဝင်စအပြုတွင် ဘီး ပေါက်သွားသည်။

“ဆရာက ဆရာသုခမဟုတ်လား။ ကျနော့်အိမ်က ဟိုဘက်မှာတင် ရှိပါတယ်။ ကားဘီးဖာတဲ့အခိုက် ကျနော့်အိမ်ကို လိုက်ပြီး လက်ဖက်ရည် သုံးဆောင်ပါ ဆရာ”

ကားပေါ်၌ ပြုံး၍ မိတ်ဆက်ခဲ့သူ ဦးကြီးက ဆရာသုခအား ဖိတ်သဖြင့် တင်မောင်သည် နောက်က ပါသွား၏။ သူ၏အိမ်ကိုရောက်၍ လက်ဖက်ရည်တိုက်သောအခါ ဆရာသုခက တင်မောင်အား ဗမာ့ခေတ်အယ်ဒီတာ ဦးတင်မောင်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကလောင်အမည်ကိုပါ ပြော၍ မိတ်ဆက်ပေးလေသည်။

“ဪ မင်းကိုးကွ၊ ခင်လေးကြီးကို အမေ့ချွေးမလို့ရေးတာ ဟဲဟဲ။ ဦးက ခင်လေးကြီး၊ ခင်လေးငယ်၊ ခင်လေးသီတို့ အဖေဦးသိန်းမောင်ပါ”

ဦးသိန်းမောင်က ပြုံးရွှင်စွာ အေးအေးဆေးဆေးပြောပြသည်။ ခင်လေးကြီးတို့ ညီမငယ်များကလည်း ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ နေ၍ ဆရာသုခကို ကြည့်နေကြသည်။

တင်မောင်အဖို့ ဦးထုပ်ကို ချွတ်ပြီး ချထားသကဲ့သို့ ခေတ္တဖြုတ်ထား၍ ရနိုင်လျှင် သူ၏ခေါင်းကို ဖြုတ်ချထားချင်လောက်အောင် မျက်နှာထားခက်သွားရှာတော့၏။

* * *

အသရေဖျက်မှုများ

သတင်းထောက် သတင်းစာသမားတစ်ဦး ဖြစ်လာပါက အသရေဖျက်မှုကို ကွေ့တကွေ့၌ ရင်ဆိုင်မိတတ်ကြသည်။ ထိုဥပဒေကို လေ့လာထားရန် လိုအပ်သည်။

အသရေဟူသည်မှာ နာမည်ကောင်းပင်ဖြစ်သည်။ လူတို့သည် နာမည်တလုံးနှင့် လူတလုံးလုပ်ဖို့ကို ကြိုးပမ်းကြရသည်။ လူတိုင်း၌ နာမည်ကောင်းတခုကို ခံယူရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ ထိုအခွင့်အရေးကို ဥပဒေက

ကာကွယ်ပေးလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပဒေသဘောအရ အသရေဖျက်ရာ ရောက်သော အင်္ဂါရပ်တို့ကို ဤသို့ သတ်မှတ်သည်။

(က) သူတဦး၏ အသရေကို

- ၁/ နစ်နာစေလိုသောအကြံဖြင့် လည်းကောင်း
- ၂/ နစ်နာစေလိမ့်မည်ကို သိလျက်နှင့် လည်းကောင်း
- ၃/ နစ်နာလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ဖွယ်အကြောင်းရှိလျက်နှင့် လည်းကောင်း

(ခ) ၁/ နှုတ်ဖြင့် ဖြစ်စေ

- ၂/ ဖတ်ရှုရန်ကြံရွယ်သောစာ (စကား)ဖြင့် ဖြစ်စေ
- ၃/ အမှတ်အသားဖြင့် ဖြစ်စေ
- ၄/ ထင်ရှားသော ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ဖြစ်စေ

(ဂ) ၁/ စွပ်စွဲချက်ပြုလျှင်သော် လည်းကောင်း

- ၂/ ကြေညာလျှင် သော်လည်းကောင်း အသရေဖျက်မှု အင်္ဂါ မြောက်၏။

သတင်းစာသမားများအဖို့ ကြေညာခြင်းဆိုသော အင်္ဂါရပ်သည် အရေးကြီး၏။ သတင်းထောက်နှင့် အယ်ဒီတာတို့၌ မည်သူတစ်ယောက် ကိုမျှ အသရေဖျက်လိုသော စေတနာမထားသော်လည်း သူတပါးက အာဇာတတရားဖြင့် ဘက်လိုက်၍ နစ်နာအောင် ရေးသားထားသော သတင်းကြေညာချက်၊ ဟောပြောချက်၊ ကြော်ငြာ...စသည်တို့ကို သတင်းစာ ၌ ထည့်သွင်းထုတ်ဝေမိလျှင် မိမိနှင့် တိုက်ရိုက်မပတ်သက်ပါဘဲနှင့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ရာရောက်သည်။ ထိုနည်းတူစွာ ပုံနှိပ်သူ၊ ထုတ်ဝေသူ၊ သတင်းစာ ရောင်းသူတို့သည်လည်း အထက်ပါအတိုင်း ထုတ်ဝေရေး၌ အလိုတူအလိုပါ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ဥပဒေက မှတ်ယူသည်။

သတင်းစာသမားတို့ အလွယ်နှင့် မှတ်မိအောင် ပြောရပါလျှင် ...

- (က) သူတပါး အသရေ ထိခိုက်နစ်နာအောင်
- (ခ) မမှန်သောအကြောင်းကို
- (ဂ) တပါးသူအား ကြေညာခြင်းသည် အသရေဖျက်သည်မည်၏။

တခါတရံအကြောင်းရင်းသည် မှန်ပင်မှန်စေကာမူ၊ သူတပါး အသရေ ဖျက်အောင် တမင်တကာ ကြေညာလျှင်လည်း အသရေဖျက်ရာ ရောက် သည်။

သို့ရာတွင် အသရေဖျက်မှု၌ ထုချေနိုင်သော အချက်သုံးချက်ရှိသည်။
ယင်းတို့မှာ ...

၁/ မှန်ကန်ကြောင်း

၂/ သဘောရိုးဖြင့် တရားမျှတစွာ ဝေဖန်ကြောင်း

၃/ ရေးသားပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ဟူသော အကြောင်းသုံးချက်ကို

ထင်ရှားအောင် ပြနိုင်လျှင် အသရေဖျက်ရာမရောက်ပါ။

ရေးသားပိုင်ခွင့်ဟူရာ၌ အကြမ်းအားဖြင့်

(က) တရားရုံးနှင့် တရားရုံးသဘော သက်ရောက်သည့် အမှုတို့၌ မှု
ခင်းစီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မှန်ကန်စွာ သတင်းရေးသားပိုင်ခွင့်။

(ခ) နိုင်ငံဝန်ထမ်းဖြစ်သူ အမှုထမ်း အရာထမ်းတို့က အများပြည်သူ
ဝတ္တရားဆောင်ရွက်နေစဉ်၊ ယင်းဝတ္တရားထမ်းရွက်ရာ၌ ပြုမူပုံနှင့် ထမ်းရွက်
ခိုက်တွင် ထားရှိသော အမှုအကျင့်စာရိတ္တတို့ကို သဘောရိုးဖြင့် ပြည်သူ
အကျိုးငှာ မျှတစွာ ဝေဖန်ရေးသားပိုင်ခွင့်။

(ဂ) နိုင်ငံရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသော ထင်မြင်ချက်အပြင်၊ အခြား အများ
ပြည်သူဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ဝေဖန်ရေးသား
ပိုင်ခွင့်။

(ဃ) တရားရုံးတို့တွင် ဂျူရီ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးပုံ၊ တရားလို၊ တရားခံ၊
သက်သေနှင့် အမှုကိုယ်စားလှယ်တို့ကို ထင်မြင်ချက် ဝေဖန်ချက် ရေးသား
ပိုင်ခွင့်။

(င) စာပေအနုပညာရပ်တို့ကို ဝေဖန်ချက် ရေးသားပိုင်ခွင့် အစရှိသည်
တို့ဖြစ်သည်။ ရေးသားပိုင်ခွင့်ဆိုရာ၌ မှန်ကန်၍ အများပြည်သူအကျိုးငှာ
တရားမျှတစွာ ရေးသားခွင့်ကိုဆိုလိုသည်။

လူတိုင်းတယောက် နာမည်ပျက်စေရန် လုပ်လျှင် အသရေဖျက်သည်
မည်၏။ နိုင်ငံတော်ကို နာမည်ပျက်အောင် လုပ်လျှင် အကြည်ညိုဖျက်သည်
မည်၏။ ထို့ကြောင့် အကြည်ညိုဖျက်မှု၏ အင်္ဂါရပ်များသည် အသရေဖျက်
မှု အင်္ဂါရပ်များနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူသည်။

အစိုးရကို မုန်းထားအောင်သော် လည်းကောင်း၊ မလေးစားအောင်
သော် လည်းကောင်း ပြုလုပ်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြုလုပ်ရန် အားထုတ်
လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် မေတ္တာပျက်အောင် လှုံ့ဆောင်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ်
လှုံ့ဆော်ရန် အားထုတ်လျှင် ဟူသောအချက်တို့သည် အကြည်ညိုဖျက်မှု၏

အဓိက အင်္ဂါရပ်များဖြစ်သည်။ သို့သော် ယင်းသို့ ပြုလုပ်ခြင်း၌ ၁/ စကား ဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ၂/ စာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ၃/ အမှတ်အသား ဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ၄/ ထင်ရှားသော ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်သော် လည်း ကောင်း ပြုလုပ်လျှင် အကြည်ညိုဖျက်မှုအင်္ဂါ လုံးဝမြောက်လေသည်။

ဤ၌လည်း အစိုးရကို အကြည်ညိုဖျက်စေသော စာရွက်စာတမ်း ရေးသားတည်းဖြတ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေဖြန့်ချိ ရောင်းချသူအားလုံးသည် ကြေညာ ခြင်းကို အတူတကွ ပြုကြသူချည်းသာ ဖြစ်စေရမည်ဟု ဥပဒေက ယူဆသည်။

လူတန်းစားချင်း ရန်တိုက်ပေးမှု။ ။ လူတန်းစားအချင်းချင်း ရန်တိုက် ပေးမှုဆိုသော စကားမှာ အရပ်သား နားလည်လွယ်အောင် ပြောသော စကားဖြစ်သည်။ ဥပဒေစကားကိုသုံးလျှင် အမျိုးစားတခုနှင့် တခု ရန်ငြိုးထား အောင် အားပေးအားမြှောက် ပြုခြင်းဖြစ်သည်။

လူတန်းစားချင်း ရန်တိုက်ပေးမှု အင်္ဂါရပ်တို့မှာ...

၁/ ရန်ငြိုးစိတ်ထားအောင်သော် လည်းကောင်း

၂/ မုန်းတီးအောင်သော် လည်းကောင်း

- အားပေးအားမြှောက်ပြုလုပ်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် အားပေးအား မြှောက် ပြုလုပ်ရန် အားထုတ်လျှင်

- အထပ်ပါ အင်္ဂါရပ်သုံးရပ်တို့ကို ကာယကံမြောက်အောင် နှုတ်ဖြင့် သော် လည်းကောင်း၊ စာဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမှတ်အသားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထင်ရှားသော ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် လည်းကောင်း ကြေညာလျှင် ဟူ၍ ဖြစ်လေ သည်။

ဤဖြစ်မှု၌ အားထုတ်သည်နှင့်ပင်လျှင် ပြစ်ဒဏ်သင့်နိုင်သည်။ ထို့ ကြောင့် သတင်းစာသမားများအဖို့ သတိပြုရန်မှာ လူတန်းစားချင်း မုန်းတီး ရန်ငြိုးထားစေရန် ရည်ရွယ်စာတန်းကို ထုတ်ဝေလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အားထုတ်ခြင်းတည်းဟူသော အင်္ဂါနှင့် ငြိနေသည်ကို သတိပြုသင့်ပေသည်။

လူတန်းစားချင်း ရန်တိုက်ပေးမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လူတန်းစားဟူသော ဝေါဟာရ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှာ ယခုတိုင် မရှင်းလင်းသေးပါ။

အသရေပျက်မှုကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန် သတင်းစာဆရာတို့၏ အရည် အချင်း၌ စာများများဖတ်ရန် လိုသည်။ အချက်အလက်များများ သိရှိရန် လိုသည်။ ထို့ပြင် ရေးသမျှ စာများ၊ သတင်းဆောင်းပါးများကို သတိကြီးစွာ ထားရန်လိုသည်။ ရံဖန်ရံခါတို့တွင် အမှတ်မထင်ပေါ့ဆမှု သတိချွတ်ယွင်းမှု

ကလေးများမှ ကြီးကျယ်သော အမှုကြီးများ ဖြစ်လာတတ်သည်။

တင်မောင့်အဖို့ မြန်မာပြည်၌ တန်ဖိုးအကြီးဆုံးသော အသရေဖျက်မှုကြီးတစ်ခုကို တရားခံအဖြစ် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရဖူးသည်။ အမှတ်မထင် ပေါ့လျော့မှုကလေးကြောင့် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

အမှုမှာ အိုင်စီအက်ကြီးတဦးက စွဲဆိုသော လျော်ကြေးငွေ (၂) သိန်းတောင်းခံသည့် အသရေဖျက်မှုကြီးဖြစ်သည်။

၁၉၅၃-ခုနှစ် မေလ၏ တစ်ခုခု ညနေခင်းတွင် မိတ်ဆွေတဦးက သတင်းကောင်းတပုဒ်ရပါမည်၊ ယူမည်လားဟု ဖုန်းဆက်သဖြင့် တင်မောင်ကိုယ်တိုင် သွားခဲ့မိသည်။

သတင်းပေးသူမှာ တရားလိုအား မကျေမနပ်ဖြစ်နေသော တရားလို၏ အသိုက်အဝန်းမှ ဖြစ်သည်။ သူ၏ဆွေမျိုးသာဖြစ်သည်။ အိုကြီးအိုမအရွယ် လွန်မှ သမီးထက်ငယ်သော အမျိုးသမီးကလေးတဦးနှင့် လက်ထပ်ကြောင်း၊ အမျိုးသမီးကလေးကို သူ၏ မိခင်က သက်ကြားအိုနှင့် ဇွတ်အတင်းပေးစားသဖြင့် သတို့သမီးကလေးမှာ မျက်ရည်နှင့် မျက်ခွက်ရှိကြောင်း၊ မင်္ဂလာဆောင်စဉ်က သက်ကြားအိုကြီးက အဝါနုရောင်ပိုးပုဆိုးကို ဝတ်ထားကြောင်း၊ သတို့သမီးကလေးကိုလည်း အဝါနုရောင် ပိုးထမီကလေးကို ဆင်ပေးကြောင်းနှင့် တရားလိုနှင့် ဆွေမျိုးတော်စပ်သူ အသိုက်အဝန်းထဲမှ အဘွားကြီးက ဖွဲ့နွဲ့၍ ပြောပြသည်။

အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် တရားလိုသည် ထိုစဉ်က သက်ကြားအို ခေါ်လောက်အောင်ကြီးလှသည်မဟုတ်သော်လည်း အဘွားကြီး အပြောကောင်းသဖြင့် တင်မောင်က သတင်းတပုဒ်ရေးသားလေတော့သည်။

‘သက်ကြားအို သားသတ်ခန်း၊ ဇာတ်လမ်းပမာ ဖတ်စရာ သတင်း၊ အထောက်တော် ဝစနေ’ ရေးသည်ဟူ၍ သတင်းဆံဆံ ဝတ္ထုလိုလို ဆောင်းပါးတပုဒ် ရေးလိုက်သည်။

ဆောင်းပါးကို ရေးပြီးနောက် မိမိ၏စာကို မိမိမသင်္ကာဖြစ်လာသည်။ ခါတိုင်း သတင်းဖြစ်စေ၊ ဆောင်းပါးဖြစ်စေရေးသားပါလျှင် စာစီခန်းသို့ တိုက်ရိုက်ပို့ကာ စီစေသည်။ သတင်းစာ၌ ပုံနှိပ်စေလေ့ရှိသည်။

တင်မောင်မှာ ထိုစဉ်က ဗမာ့ခေတ်၌ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာဖြစ်သဖြင့် ဗမာ့ခေတ်၌ ပုံနှိပ်လေသမျှ စာတို့သည် သူ၏ တာဝန်သာဖြစ်သည်။ သူရေးသားလိုရာ သတင်းဆောင်းပါးစသည်တို့ကိုဖြစ်စေ၊ သူကြိုက်နှစ်သက်သလို

တည်းဖြတ်ထားသော သတင်းဆောင်းပါး စသည်တို့ကို ဖြစ်စေ တင်မောင်
၏ သဘောအရ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

သို့သော်လည်း တင်မောင်ရေးထားသော သက်ကြားအို သားသတ်
ခန်းစာမူကိုမူ ပုံနှိပ်ရန် သင့် မသင့် မဝေခွဲနိုင်သောကြောင့် အယ်ဒီတာချုပ်
သို့မဟုတ် တိုက်ပိုင်ရှင် ဦးအုန်းခင်အား စာမူကို ဖတ်ကြည့်ပါဦးဟု ပြလိုက်
သည်။ ဦးအုန်းခင်က ဖတ်ကြည့်ပြီး “ပုံနှိပ်နိုင်ပါတယ်ကွာ။ မင်းတီးချင်
တီးလိုက်ကွာ” ဟု ဖြေသည်။

ထိုစဉ်ကြိုက်၍ ထောက်ချုပ် သို့မဟုတ် မြို့အယ်ဒီတာ ဦးကိုကိုလေး
က ရှိနေသဖြင့် စာရေးသူ၏ စာမူကို ယူ၍ ဖတ်သည်။

စာမူ၌ သက်ကြားအိုဖတ်လိုက်ကြီးကို ဆန်ပေါဟု အမည်ပေးထား
သည်။ ဆန်ပေါဟူသောအမည်မှာ ထိုအချိန်က ထင်ရှားသော ဝတ္ထုညစ်တခု
မှ ဖတ်လိုက်၏ အမည်ဖြစ်သည်။

ထောက်ချုပ်ကြီး ဦးကိုကိုလေးသည် ထိုဝတ္ထုညစ်ကို ဖတ်ဖူးသူ မဟုတ်
သဖြင့် “မင့်ဖတ်လိုက်ရဲ့နာမည်က ဆန်ပေါဆိုတော့ ထောင့်ပါတယ်ကွာ။
သတင်းရှင်ရဲ့နာမည်ကို ကာရံကိုက်အောင် ပေါစ်လို့ ပြောင်းလိုက်ကွာ” ဟု
ဆိုသည်။ တင်မောင်၏ စာမူ၌ပါသော ဆန်ပေါအမည်များကို ဖောင်တိန်ဖြင့်
ပြင်ဆင်ခြင်း မပြုတော့ဘဲ စာစီဖိုမင်ကို လှမ်းတဲ့၍ “ဟေ့ အေးမောင်။ ဟောဒီ
စာမူထဲက ဆန်ပေါဆိုတဲ့ နာမည်တွေအကုန်လုံး စာစီတဲ့အခါမှာ ပေါစ်လို့
စီလိုက်ဟေ့” ဟု အမိန့်ပေးလိုက်သည်။

၁၉၅၃-ခု မေလ (၁၄) ရက် သတင်းစာ၌ ပုံနှိပ်ပြီး နောက်တနေ့တွင်
တရားလိုက သူ၏ ဂုဏ်သရေကို ပျက်စေသဖြင့် လျော်ကြေးငွေ (၂) သိန်း
ရလိုကြောင်းနှင့် ဝတ်လုံကြီး ဦးချောင်ပိုးမှတစ်ဆင့် နို့တစ်ပေးသည်။ ဗမာ့ခေတ်
အနေနှင့် ငွေ (၂) သိန်းဖြင့် ဝန်ချ၍ တောင်းပန်ခြင်း မပြုနိုင်သောကြောင့်
တရားရုံးတော်၌ ရင်ဆိုင်ရသည်။

နို့တစ်စာတွင် ‘သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဝတ္ထုများထဲ၌ ဂေါက်သီးပေါစ်အဖြစ်
တရားလိုအား ပြောင်လှောင်၍ ရေးသားလေ့ရှိပါသည်။ တရားလိုအား သူ၏
အသိုက်အဝန်းမှ မိတ်ဆွေများနှင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဝတ္ထု စာဖတ်ပရိသတ်
များတို့က ပေါစ်ဟူသော အမည်ဖြင့် သိရှိပါသည်။ ထိုကြောင့် ဗမာ့ခေတ်၌
ပါသော သတင်းသည် သူ၏ အမည်ကို တိုက်ရိုက်ရေးသားပါသည်’ ဟု ပါ
ရှိလေသည်။

ထိုနို့တစ်ပါစွဲချက်အတိုင်း ဗမာ့ခေတ်၌ အပြစ်ရှိကြောင်း၊ လျော်ကြေး (၂) သိန်းပေးစေဟု ရုံးတော်မှ စီရင်ခြင်းကို ခံရသည်။ နောက်မှ အယူခံမှ လျော်ကြေးနှစ်သောင်းကျော် (ထင်သည်) နှင့် ပြီးရသည်။

ထိုအမှု၌ တင်မောင်သည် အမှားအများကို ကျူးလွန်ခဲ့မိသည်။

ပထမအမှားမှာ အသက်ကြီးသူတဦး သူ့ဘာသာ လွတ်လပ်စွာ အိမ်ထောင်ပြုသည်ကို မခံချင်စိတ်ပေါ်ခြင်းနှင့် တဘက်မှ မလိုလားသူ၏ သွေးထိုးပေးချက် ဝင်သွားပြီး ဘက်လိုက်၍ ရေးသားမိခြင်းသည် မှားယွင်းသည်။

ဤအချက်ကို သတင်းထောက်တိုင်း သတင်းစာဆရာတိုင်း သတိပြုသင့်သည်။ သာမန်မှုခင်းကလေးမှစကာ မည်သည့်ကိစ္စမဆို နှစ်ဘက်နှစ်ဝရှိတတ်သည်။ တဖက်စကား တဖက်နားကိုသာ မယုံကြည်သင့်။ တဖက်စကား တဖက်နားသည် သူတို့မှန်သည် ကျန်တဖက်မှားသည်ဟု ယူဆမြဲဖြစ်သည်။ သတင်းစာသည် မည်သည့်ဘက်သားမှ မဟုတ်ပါဘဲနှင့် ဘက်လိုက်မိသည်မှာ မှားသည်။

ဒုတိယအမှားမှာ ကဗျာဆံဆံဆိုရလျှင် အသဲက ပြောသောစကား၏ နောက်သို့ လိုက်သွားမိသဖြင့် မှားသည်။ သတင်းထောက်တို့သည် ယောက်မကဲ့သို့ ကျင့်သင့်သည်။ ဟင်းအိုးထမင်းအိုးတို့ကို မွှေရသော်လည်း ထမင်းဟင်းတို့၏ ‘ရသ’ကို မသိသင့်ပါ။ အသဲမာသင့်ကြသည်။ သူတို့လုပ်ငန်းမှာ အဖြစ်အပျက်မှန်ကို ပြည်သူအား တင်ပြရုံသာရှိသည်။ အဖြစ်အပျက်၏ ‘ရသ’ကို ဝင်ရောက်ခံစားရန် မသင့်။ ဤအမှု၌ တင်မောင်က သတင်းထောက်ပီပီ အသဲမာခြင်းမရှိဘဲ မခံချင်စိတ်နှင့် ဝင်ရေးမိသည်မှာ မှားသည်။

တတိယအချက်မှာ လူသားတဦးအဖို့ ကြီးငယ်မဟု တန်းတူ အခွင့်အရေးရှိသည်။ သူ့ဘာသာသူ မိကောင်းဖခင် လူကြီးလူကောင်းပီသစွာ မင်္ဂလာဆောင်ခြင်းသည် သူ့၌ ပြုခွင့်ရှိသည်။ မဆီမဆိုင် ပြစ်တင်ရှုတ်ချသည့် သဘောရေးမိသည်မှာ မှားသည်။

ရေးသားမိစေကာမူ စာပေဗဟုသုတ ကြွယ်ဝပြီး သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဂေါက်သီးဝတ္ထုများကို ဖတ်မိပါက ဂေါက်သီးပေါစံကို သိရမည် (သူ ဖတ်ဖူးပါသည်၊ သတိမပြုမိပါ)။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာများကို မကျေသဖြင့် ဤသို့ အပြစ်ပေးခြင်းကို ခံရသည်။

တင်မောင်ခမြာမှာ ဗမာ့ခေတ်၌ အသရေဖျက်မှု ဆယ်မှုထက်မနည်းကို တရားခံအဖြစ် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ဗိုလ်မှူးတက်မြင့်၊ သခင်ပန်းမြိုင်... စသည်

စုံလှသည်။ ဝန်ကြီးဦးတင်ထွဋ် အိုင်စီအက်ဘဝကလည်း ဗမာ့ခေတ်ကို အသရေပျက်မှုနှင့် စွဲဖူးသည်။

သို့သော် အသရေပျက်မှုတို့သည် များသောအားဖြင့် ရုံး၏ ပြင်ပ၌ စေ့စပ်ပြေငြိမ်းကြသည်က များသည်။ သတင်းစာက ဝမ်းနည်းကြောင်း ဖြေရှင်း၍ တောင်းပန်ရသည်လည်း ရှိသည်။ အသရေပျက်ခံရသည်ဆိုသူသည် သတင်းစာ၌ ပါစာချိန်တွင် ရှူးကနဲ ဝိုင်းကနဲ ဒေါသပုန်ထသော်လည်း သွေးအေးလျှင် စိတ်ပြေတတ်ကြသည်။ လူနိုင်များ ရှာ၍ လည်းကောင်း၊ သူတို့ ကုန်ကျသည့် ရုံးစရိတ်ကို သတင်းစာက ထုတ်ပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ပြေငြိမ်းလေ့ရှိကြသည်။

တခါက ကြေးမုံဂျာနယ်၌ အသရေပျက်မှု ဖြစ်ခဲ့ရဖူးသည်။

ကြေးမုံဂျာနယ်၌ မြန်မာအမျိုးသမီးနှင့်တူလှသော မိန်းမငယ်တဦး ကိုယ်လုံးပေါ် ဓာတ်ပုံနှစ်ပုံကို ပုံနှိပ်၍ ဖော်ပြသည်။ သူဘယ်သူလဲဟု မသိမသာ ရေးကာ ဖော်ပြခဲ့သည်။

နောက်တနေ့တွင် နို့တစ်စာရောက်လာသည်။ ဝင်းမြင့်သန်းက ဒေါက်တာဘမော်အား ဝတ်လုံအဖြစ် ငှားရမ်းသောကြောင့် ဒေါက်တာဘမော်က နို့တစ်ပေးသည်။ ကြေးမုံဂျာနယ်က ဝင်းမြင့်သန်း၏ အသရေကို ဖျက်သဖြင့် ဝန်ချတောင်းပန်ရမည်ဟု နို့တစ်ကဆိုသည်။

ကြေးမုံတွင် ပါသောပုံမှာ ပုံစာ၌ ‘ဤပုံ မည်သူလဲ၊ ဤပုံပါသော ဓာတ်ပုံမဂ္ဂဇင်း စာအုပ်များ ရန်ကုန်သို့ ရောက်လာပြီးနောက် လူကုံထံ လင်မယားနှစ်ဦး ကွဲကွာကြသည်ဟု ကြားသိရသဖြင့် စုံစမ်းရာ အကွဲအနာ မရှိကြောင်း သိရသည်ဟုသာ’ ဖော်ပြခဲ့သည်။

ထိုပုံစာအရ မည်သို့မျှ တရားစွဲ၍ မရနိုင်ဟု သိသောကြောင့် ဝန်ချတောင်းပန်ချက်ကို ဖော်ပြခြင်းမပြုရုံမက နောက်ထပ် ကျန်ဓာတ်ပုံနှစ်ပုံပါ ပုံနှိပ်ကာ ပုံလေးပုံဖြင့် ဖော်ပြလိုက်လေသည်။

ဝင်းမြင့်သန်းက ဝတ်လုံကြီး ဒေါက်တာဘမော်မှ တဆင့် တရားစွဲတော့သည်။ ကြေးမုံအယ်ဒီတာများ (ဦးခင်မောင်ရီ၊ ဦးကြည်မြင့်) တို့ဘက်မှ ကြေးမုံ၏ ဥပဒေ အကြံပေး အရာရှိ ဒေါက်တာအေးမောင်က လိုက်သည်။

ရုံးတော်က အမှုရောက်ပြီးနောက် ထုံးစံအတိုင်း တရက်ပြီးတရက် ရက်ချိန်းသည်။ သို့သော် ရှေ့နေကြီးများကိုယ်တိုင် မလာကြဘဲ တပည့် ရှေ့နေကလေးများက ရက်ချိန်းယူနေသည်နှင့် အတော်ကြာသွားတော့သည်။

တနေ့တွင် မိတ်ဆေတဦးပေါက်လာပြီး ဒေါက်တာဘမောင်က အခေါ် လွှတ်သည်ဟု ဆိုသဖြင့် လိုက်သွားသည်။

“အယ်ဒီတာကြီးရယ် တို့အဖြစ်ကိုလဲ စဉ်းစားပါအုံးကွာ”

“ဘာဖြစ်တာလဲ ဦးရဲ့”

“ဝင်းမြင့်သန်းအမှုပေါ့”

“အဲဒါက ဘာပြုလို့လဲ”

“မင်းတို့က တောင်းပန်လိုက်ပါကွာ”

“ကျနော်တို့ကမှန်တာပဲ၊ ဦးလဲ သိပါတယ်၊ တရားစွဲရင် သူတို့ရှုံးမှာပါပဲ”

“ဒါပေမယ့် ငါတို့အဖြစ်ကိုလဲ စဉ်းစားကြည့်ပါအုံးကွာ”

“ဘာဖြစ်တာလဲ ဦးရဲ့”

“ဒေါက်တာဘမောင်တို့ ဒေါက်တာအေးမောင်တို့ဆိုတာ မြန်မာပြည် မှာ ထိပ်သီး အတော်ဆုံး ဝတ်လုံကြီးတွေကွ။ အသက်ကလဲ ကြီးလှပါပြီ။ ဒေါက်တာကြီးနှစ်ယောက် ရင်ဆိုင်ကြရမယ့် အမှုက ဝတ်လစ်စလစ် ဓာတ် ပုံမှုဆိုတော့ အရပ်ရပ်နေပြည်တော် ကြားလို့မှ မတော်ပါဘူးကွာ။ တို့အဖြစ်ကို စဉ်းစားပြီး ကိုယ်ချင်းစာကြည့်စမ်းပါ”

ဒေါက်တာဘမောင်ပြောသည်မှာ မှန်သည်။ ဒေါက်တာအေးမောင် ကလည်း သတင်းစာ၏ ဝတ်လုံသာဖြစ်သဖြင့်သာ အမှုလိုက်ရသည်။ ဝတ် လစ်စလစ်ဓာတ်ပုံအမှုအတွက် နှစ်နှစ်ကာကာ လိုက်လိုစိတ် ရှိဟန်မတူ။

အမှုသွားအမှုလာမှာ ကြေးမုံက နိုင်ရမည်မှာ မုချဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း ထိပ်သီးဝတ်လုံကြီးနှစ်ဦးကို အားနာသဖြင့် ကြေးမုံ က ဝမ်းနည်းကြောင်း တောင်းပန်လွှာ ဖော်ပြကာ အမှုကို ကျေအေးလိုက် ရသည်။

ဒေါက်တာအေးမောင်သည် ဗမာ့ခေတ်၏ ဥပဒေအကြံပေး အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ကြေးမုံ၏ ဥပဒေအကြံပေးအဖြစ် လည်းကောင်း ဆောင်ရွက် ရာ၌ အဖိုးအခကြေးငွေ တပြားတချပ်မှ မယူချေ။

တင်မောင့်အဖို့ ပထမဆုံးလိုက်ရသော အမှုမှာ လက်နက်များ ခိုးပြီး ဦးစောအား ထုတ်ပေးသော အင်္ဂလိပ်စစ်ဗိုလ် မေဂျာဗီဗီယန်း၏ အမှုဖြစ် သည်။ သူသည် ထောင် (၁၀) နှစ် (ထင်သည်) ကျပြီး အင်းစိန်ထောင်၌ အကျဉ်းခံနေရစဉ် အင်းစိန်ကရင် ဝင်ခိုက်၌ လွတ်မြောက်သွားသည်။ ထို့ နောက် ဘကြီး ဘဘေ သစ္စာဖောက်မှု၊ ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းအမှု၊ ဒေါက်တာ

ဆီးကရော်အမှု စသည်တို့မှစကာ အစ္စရေးပြည် တဲလ်အဗစ်မြို့၌ ကျင်းပ သော ဂျူး (၆) သန်းကို သတ်ဖြတ်သူ အိုက်ခမန်းအမှုအထိ တရားရုံးနှင့် ဆိုင်သော မှုခင်းသတင်း အမျိုးမျိုးကို လိုက်ခဲ့ဖူးသည်။

တင်မောင်၏ သတင်းထောက်သက်တမ်း၌ စိတ်အကျေနပ်ဆုံး ပီတိ အဖြစ်ဆုံး တရားရုံးမှုခင်းသတင်းတပုဒ်ကို ပုံနှိပ်ခဲ့ဖူးသည်။

အမှုမှာ ၁၉၅၂-ခုနှစ်က ဖြစ်ပွားသည်။ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ တာဝန် ခံ အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့စဉ်က ဖြစ်သည်။

၁၉၅၂-ခု ဇူလိုင်လ (၅) ရက်နေ့က ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဆေးဆိုင်များကို ရဲ က ဝိုင်းကာ ဆေးဝါးတုများကို ဖမ်းဆီးသည်။

ထိုစဉ်က ရန်ကုန်မြို့ ဒါလဟိုဇီလမ်းရှိ မီးတုတ်ဆေးတိုက်ကိုလည်း ရဲ က ဝင်ရှာရာ ဆေးဝါးတု အနည်းငယ်တွေ့ရသဖြင့် အရေးယူဖမ်းဆီးသည်။

ထိုသတင်းကို သာမန်မှုခင်း အပုဒ်တိုက်လေး တပုဒ်အဖြစ် ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ၏ တနေရာ၌ မထင်မရှားဖော်ပြခဲ့သည်။ သာမန်အပုဒ်တိုက်ဖြစ်သ ဖြင့် အယ်ဒီတာတင်မောင်အဖို့ သတိပင် မထားမိလိုက်ပါ။

ဇူလိုင်လ (၁၉) ရက်နေ့တွင် တင်မောင်ထံသို့ နို့တစ်စာတစောင် ရောက်လာသည်။

‘မီးတုတ်ကြီးဆေးတိုက်ကြီးသည် အစိုးရဌာနများနှင့် အခြားဌာန များသို့ပါ ရောင်းချနေသော နာမည်ကျော် ဆေးတိုက်ကြီး ဖြစ်ကြောင်း၊ ဆေးတိုက်မှ ဆေးဝါးတု ဖမ်းမိသည်မှာ မဟုတ်ပါ။ ဆေးပုလင်းသုံးလုံးကို စစ် ဆေးရန် ခေတ္တယူသွားသည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖော်ပြသဖြင့် အမှုသည် ၏ ဂုဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ နာမည်ကိုလည်းကောင်း၊ စီးပွားကိုလည်းကောင်း ထိခိုက်ပါသည်။ သို့ပါ၍ ထိုသတင်းမမှန်ကြောင်း နို့တစ်စာရပြီးသည့်နောက် (၂၄) နာရီအတွင်း ဖြေရှင်းချက် ဖော်ပြပါ။ ဝန်ချပါ။ မဖော်ပြပါက ရာဇဝတ် ကြောင်းအရရော တရားမကြောင်းနှင့်ပါ တရားစွဲမည်ဖြစ်ကြောင်း’ နှင့် နို့တစ် ခွံ ရေးထားသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးထားသည်။

နို့တစ်ပေးသူမှာ ဝတ်လုံတော်ရှေ့နေကြီး သတိုးမဟာ သူရစည်သူ ဦးချန်ထွန်း(အယ်လ်အယ်လ်ဘီ၊ လန်ဒန်)ဖြစ်သည်။ သူ၏ အမှုသည်မှာ မီး တုတ်ဆေးတိုက်ပိုင်ရှင် မစ္စတာ အက်စ်ကေ နာနာဘာဝါးဖြစ်သည်။

ထိုစဉ်က ဦးချန်ထွန်းမှာ အစိုးရရှေ့နေချုပ်ကြီးလည်း ဖြစ်သည်။ အစိုး ရဆရာဝန်ကြီးများ အပြင်လူနာကို လိုက်လံ၍ ကုသခွင့်ရှိသကဲ့သို့ အစိုးရ

ရှေ့နေချုပ်ကြီးက အပြင်အမှုဖြစ်သော မစ္စတာ အက်စ်ကေ နာနာဘာဝါး၏ အမှုကို လက်ခံဆောင်ရွက်သည်။

ဦးချန်ထွန်းနှင့် ဗမာ့ခေတ်တို့အစေးမကပ်သည်မှာ ကြာပြီ။ ဦးချန်ထွန်း ဘက်မှ ချွတ်ယွင်းချက် ရေးပေါက်ရေးကွက် ရှိပါလျှင် ဗမာ့ခေတ်က ရေးသည်။ ဦးချန်ထွန်းကလည်း စိတ်ဆိုးလေ့ရှိသည်။

ယခုအမှုတွင် နို့တစ်စာရလျှင်ရချင်း မှုခင်းသတင်းထောက်ကို လိုက်စေသည်။ သတင်းမှာ သတင်းမှန်ဖြစ်သည်။ မီးတုတ်ဆေးတိုက်ပိုင်ရှင် မစ္စတာ အက်စ်ကေ နာနာဘာဝါးကိုပင် ရဲကဖမ်းသည်။ အာမခံပေးပြီး ငါးရာကျပ်တန် ခံဝန်နှစ်ဦးနှင့် လွှတ်ထားသည်။ သတင်းထောက်အမှုတွဲ အမှတ် ၂၅၅/၅၂ ကစပြီး အသေးစိတ်ကူးလာသဖြင့် ဗမာ့ခေတ်ဘက်မှ ပိုင်သောအမှုတခု ရပြန်လေပြီ။

ထိုအမှုကို အခြားသတင်းစာများ၌လည်း ဖော်ပြသဖြင့် ရှေ့နေချုပ်ကြီး (ဝါ) ဝတ်လုံတော်ရှေ့နေကြီးက သတင်းစာတိုက်အားလုံးကို တရားလိုအမှုသည် ကိုယ်စား နို့တစ်ပေးလေသည်။

အမှုမှာ သတင်းစာတို့ဘက်မှ ပိုင်နေသည်။ ကုလားက ရဲကို လာဘ်ပေးကာ အမှုဖျက်ရန် ကြိုးစားဟန်တူသည်။ ကုလားက သူ့၌ အပြစ်မရှိပါဟု ဆိုသည်ကို ဦးချန်ထွန်းက ယုံကြည်လေသလော မသိ။

ဦးချန်ထွန်း၏ နို့တစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အမှုသည်ကုလားကိုလည်းကောင်း ခပ်မိမိကလေးတီးကာ ဆုံးမသင့်သည်ဟု တင်မောင်ယူဆသည်။ ဤအမှုတွင် ခေါင်းစီး ထိထိမိမိနှင့် တီးမှ ဖြစ်မည်။

ဗမာ့ခေတ်သည် ဦးအုန်းမြင့်၏လက်ထက်မှစကာ သတင်းစာ ခေါင်းတပ်မှုတွင် နာမည်ကြီးခဲ့သော သတင်းစာဖြစ်သည်။

ဦးချန်ထွန်းနှင့် ကုလားကို နာနာတီး၍ စပ်စပ်ကလေး ဆော်ရန်အတွက် ခေါင်းစဉ်အမျိုးမျိုး စဉ်းစားသည်။ မရပါ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရိုက်ထားသည့် ဦးချန်ထွန်းပေးသော နို့တစ်လွှာကို စားပွဲရှေ့၌ တနေကုန်ဖတ်ရင်း ခေါင်းစဉ်ကို စဉ်းစားပါသော်လည်း မပေါ်လာချေ။

အခြားသတင်းစာများကို တပုဒ်ပြီးတပုဒ် ချပေးနိုင်သော်လည်း ဤသတင်းကိုမူ ခေါင်းစဉ် စဉ်းစား၍ မရသေးသဖြင့် ဆိုင်းထားသည်။

ည (၉) နာရီခန့်တွင်မှ ခေါင်းစဉ်တခု ဖွားကနဲ အကြံပေါ်သည်။ သူ၏အကြံမှာ ပြင်းထန်လွန်းသည်ထင်သဖြင့် ည (၉) နာရီခန့်၌ ဒေါက်တာ

အေးမောင်အိမ်သို့ သွားကာ ပြရသေးသည်။ ဥပဒေအရ ငြိစွန်းမှုမရှိသဖြင့် ပုံနှိပ်နိုင်ပါသည်ဟု ဆိုလေမှ ပုံနှိပ်ခွင့်သည်။

ထိုခေါင်းကို မစွတာ အက်စ်ကေ နာနာဘာဝါးဟူသော အမည်ကို မြန်မာခေါ်ဖြင့် ခေါ်ကာ ခေါင်းစဉ်တပ်လိုက်သည်။

နာနာဘာဝါ ဦးချန်ထွန်း

သတိုးမဟာသရေစည်သူ ဦးချန်ထွန်းက မီးတုတ်ဆေးတိုက် အတွက် သတင်းစာတိုက်ကြီးများကို နို့တစ်ပေးခြင်း

နောက်တနေ့ နံနက် (၁၀) နာရီခန့်တွင် တရားဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာ အေးမောင်က ဖုန်းဆက်သည်။

“ဦးချန်ထွန်းတယောက် ဆွေ့ဆွေ့ကို ခုန်နေတာပဲ။ ခုတင်က မီးတိုက် ဆေးတိုက်ရှင်ကုလား လာတယ်။ ဦးချန်ထွန်းက မောင်းထုတ်လိုက်တယ်” ဟု ဒေါက်တာအေးမောင်က သတင်းပေးလေတော့သည်။

* * *

လံကြပ်သတင်း

သတင်းစာတို့မှ သတင်းဆောင်းပါးတို့မှာ အမှန်သာ ဖြစ်ရမည် ဖြစ်သော် လည်း ရံဖန်ရံခါ၌ ထွင်လုံးကလေးများကို ပြုလုပ်ကြလေ့ရှိကြသည်။

အချို့မှာ တိုက်က အယ်ဒီတာများ ကိုယ်တိုင်က ပြုကြ၏။ အချို့မှာ နယ်သတင်းထောက်တို့၏ ထွင်လုံးဖြစ်သည်။

ဥပမာ - ရှေးက မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၌ ထိုစဉ်က အယ်ဒီတာ၏ အကြိုက်ဖြစ်သော ဥစ္စာစောင့်သတင်းများ မကြာခဏပါလေ့ရှိသည်။ မြန်မာ့ အလင်းရော ဗမာ့ခေတ်၌ တပြိုင်တည်း သတင်းထောက်ဖြစ်သူတဦးက ဥစ္စာ စောင့် သတင်းတပုဒ်ကို ဗမာ့ခေတ်သို့ မပို့ဘဲ နေသောကြောင့် ထိုသူကို ကြုံသောအခါတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းဖူးသည်။

“ဆရာတို့ ဗမာ့ခေတ်က ဥစ္စာစောင့်သတင်းမှ မထွဲဘဲကိုး” ဟု သူက ဖြေ၏။ ထိုဥစ္စာစောင့် သတင်းမှန်မှန် သူ့ကို တိတိကျကျမေးသောအခါ “ဟဲ ဟဲ ဆရာကလဲ” ဟု ပြောကာ ‘ဟဲ’ နေသည်။

စစ်ပြီးခေတ် သတင်းစာကြီးတစ်စောင်တွင် အင်းလျားကန်၌ ခြေလက် ရှစ်ချောင်းရှိသော ရေသူရဲကြီးပေါ်နေကြောင်း အကြီးအကျယ်ရေးခဲ့သည်။ အင်းလျားသို့ ဘတ်စ်ကားနှင့် သွားကြည့်သူတို့ စည်ကားသည်အထိ သတင်းက ကြီးကျယ်သွား၏။ စင်စစ်အားဖြင့် သတင်းရှားပါးလွန်း၍ ထွင်ခြင်း ဖြစ်၏။ တရုတ်-မြန်မာကားလမ်းတွင် လုံးပတ် (၁၀) ပေခန့်ရှိ မြေကြီး တွေ့သည်ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည့် သတင်းမျိုးဖြစ်သည်။

ထိုမဟုတ်မမှန်သတင်းကို ဗမာ့ခေတ်က ရေသူရဲအကြောင်း ဆောင်းပါးနှင့် တန်ပြန်တိုက်ခိုက်လိုက်ရသည်။ အော်တိုပတ်ခေါ်သော ရေသူရဲသည် ရေငံ ကျောက်ဆောင်တို့၌သာ ရှိကြောင်း၊ နှစ်ပေခန့်ထက်ကြီးသော ရေသူရဲတွေ့ဖူးသည်ဟု ခိုင်မာစွာ မရှိကြောင်း၊ မြိတ်ဘက် ထားဝယ်ဘက်၌ ယင်းရေသူရဲဆိုသည်ကို ဘဝဲဟုခေါ်ကာ ဟင်းချက်၍ စားကြောင်း ရေးလိုက်တော့မှ ရေသူရဲပေါ်သည်ဆိုသော အင်းလျားကန်ထဲသို့ ရေဆင်းကူးကြတော့သည်။

သမာဓိသတင်းစာကလည်း ထွင်သတင်းတခု ဖော်ပြဖူးသည်။ သမာဓိသည် ဂဠုန်ဦးစော ဆန့်ကျင်ရေးကို ပြင်းထန်စွာ ရေးသားလေ့ရှိ၏။ ဦးစောအား ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသတ်မှုနှင့် ဖမ်းထားစဉ်တွင် သမာဓိ၌ ဓာတ်ပုံဆန်းတခုကို ဖော်ပြလိုက်သည်။

ဓာတ်ပုံမှာ အာဖရိကမှ လူရိုင်းခေါင်းဆောင် လူရိုင်းဘုရင် အဝတ်အစားနှင့် ဂဠုန်ဦးစော၏ပုံ ဖြစ်သည်။ ‘ဦးစောသည် ခေသူမဟုတ်၊ ရှင်ဘုရင် လုပ်ချင်သူတည်း’ ဟု မျက်နှာမဲကြီးဖြင့် ခေါင်းစဉ်တပ်ကာ ‘ဦးစောသည် ဘီလပ်မှ အပြန် ယူဂန်ဒါတွင် ချုပ်နှောင်ထားစဉ်က လူရိုင်းဘုရင် အဝတ်အစားဝတ်ကာ ဓာတ်ပုံရိုက်ခဲ့ကြောင်း၊ ရှင်ဘုရင်လုပ်ချင်သူဖြစ်ကြောင်း’ နှင့် ဖော်ပြခဲ့၏။

ရက်အနည်းငယ်ကြာသောအခါ မြန်မာ့အလင်းတွင် အာဖရိကတိုက် တောတွင်းတနေရာမှ လူရိုင်းဘုရင်ကြီး၏ ပုံဟု ဓာတ်ပုံသတင်းတခုကို ဖော်ပြလိုက်သည်။

ထိုပုံနှစ်ခုကို ယှဉ်ကြည့်လိုက်သောအခါ ဦးစော၏ ဓာတ်ပုံတခုမှ မျက်နှာသားကို ကတ်ကျေးနှင့်ကိုက်ကာ လူရိုင်း၏ ပုံပေါ်ကပ်ကာ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်မှာ ပေါ်သွားပြီး သမာဓိအဖို့ အောင့်သက်သက်နှင့် ခံလိုက်ရသည်။ ဤသို့ ဓာတ်ပုံလိမ်သတင်းကို စာဖတ်သူဖမ်းလိုက် နယ်တို့မှ ရေလျှံ

သော သတင်းဓာတ်ပုံတစ်ခုကို ရှာပြီးသိမ်းထားပါ။ နောင်နှစ်ရေလျှံသော အခါ၌လည်း သတင်းထောက်က ထပ်၍ ပုံသစ်မရိုက်တော့ဘဲ ထိုပုံကိုပင် ပို့သည်ကို သတင်းစာကြီးများက တခမ်းတနား ဖော်ပြသည်ကို တွေ့ရတတ် ပါသည်။

သတင်းထွင်လုံးထုတ်ရာတွင် မဏ္ဍိုင်သတင်းစာမှာ အတော်ကလေး လွန်ကဲသွားသဖြင့် ပြက်လုံးဖြစ်သွားခဲ့ဖူး၏။

မဏ္ဍိုင်သတင်းထောက်၏ ထွင်သတင်းမှာ ဖိုးသာအောင်ဆိုသူသည် အင်းလျားကန်၌ ငါးများနေစဉ် မျက်နှာဖြူအမျိုးသမီးသုံးဦးက ကားနှင့်တင် သွားပြီး ကျင့်ကြံကြကြောင်း၊ မေ့မြောနေသော ဖိုးသာအောင်ကို အင်းလျား ကန်စောင်း၌ ချထားခဲ့ကြောင်းနှင့် ဖွဲ့နွဲ့ ရေးသားသော သတင်းဖြစ်၏။

ထို့ပြင် ‘သတင်းစာပညာ၌ သတင်းစာဆရာတို့အဖို့ ရံဖန်ရံခါ လိုအပ် သဖြင့် အသုံးပြုရသော မကောင်းမှုမှာ လိမ်လည်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်’ ဟူသည် နှင့်အညီ ဗမာ့ခေတ်တွင်လည်း လိမ်ညာမှုပညာရပ် ရှိချေသည်။ ‘သံတမန် သည် တိုင်းပြည်အတွက်လိမ်သည်။ သတင်းစာဆရာသည် သူ့ထမင်းအိုး အတွက် လိမ်သည်’ ဟူ၍ပင် ဆိုရိုးရှိသည်။

လိမ်လည်မှုကို ပြုပင်ပြုတုံသော်ငြားသော်လည်း အပြစ်ကင်းသည့် လိမ်လည်မှု ဖြစ်သင့်သည်။ ယခုဖော်ပြမည့် ဗမာ့ခေတ်၌ လိမ်လည်မှုသည် မည်သူ့ကိုမျှ ထိခိုက်နစ်နာမှုမရှိသဖြင့် အပြစ်ကင်းသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ မုသာဝါဒကံ မထိုက်ဟု ယူဆသည်။

တင်မောင်သည် စာအုပ်အဟောင်းဆိုင်မှ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မှတ်တမ်း ဓာတ်ပုံစာအုပ်ကြီး (၆) တွဲကို ဈေးချောင်ချောင်နှင့် ဝယ်ယူရရှိခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ကြီးထဲတွင် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်၏ စစ်တလင်းဓာတ်ပုံများ ပါသည်။ သိမ်ကြီးဈေး ဗုံးကြဲခံရပုံများလည်း ပါ၏။ ထိုပုံများ ဗမာ့ခေတ်မှာ သုံးသင့် သည်ဟု ယူဆကာ ဦးအုန်းခင်အား အပ်လိုက်သည်။

“မင့်ပုံတွေက နိပ်တယ်ကွာ။ ဒီဇင်ဘာ (၂၃) ရက်နေ့မှာ ဂျပန်က ရန်ကုန်ပုံးကြဲတဲ့နေ့ကွ။ အဲဒီနေ့မှာ အမှတ်တရ စာစောင်ကလေးထုတ်ကွာ”

ဦးအုန်းခင်က ပြောပြောဆိုဆို စိတ်ကူးရလာပြီး “ဂျပန်ပုံးကြဲတဲ့ အကြောင်း ကိုအုန်းလွင်ပြောတာ သိပ်ပြီး နားထောင်ကောင်း တယ်။ သူ့ကို ဆောင်းပါး ရေးခိုင်းပါလား” ဟု ဆို၏။

ပန်းချီ ဦးအုန်းလွင်သည် စာရေးလည်းကောင်းလှသူဖြစ်ရာ ဂျပန်ပုံး

ကြံ့သောနေ့အကြောင်း တဖွဲ့တနွဲ့ ရေးပေးသည်။ ဆောင်းပါးက ကောင်းလွန်းပြီး ဓာတ်ပုံက နည်းနေပြန်သည်။

“ငါကြံ့ပါမယ်ကွာ” ဟု ဦးအုန်းခင်က ဆိုသည်။

နောက်တနေ့သတင်းစာတွင် ‘စစ်အတွင်းက ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်ဘေးမှ ပျံသွားသော ဂျပန်လေယာဉ်ပျံ နှစ်စင်း၏ပုံကို ထိုစဉ်က ရိုက်ကူးထားသည်’ ဟု ရေးသားပြီး ထူးခြားရှားပါးလှသော သတင်းဓာတ်ပုံတပုံ အဖြစ် ပါလာတော့သည်။

စေတီတော်မြတ်ဘေးမှ မီးခိုးတောထဲတွင် လေယာဉ်ပျံနှစ်စင်း ပျံနေသည်မှာ ထင်ထင်ရှားရှားပါလာသည်။ ပုံမှာ ကောင်းလှသည်။

စစ်စစ်အားဖြင့် တင်မောင်ဝယ်ခဲ့သော စစ်မှတ်တမ်း စာအုပ်ကြီးအတွင်းမှ ဒိန်းမတ်ပြည်၏ ဂတ်စတာပို ရုံးချုပ်တိုက်ကြီးတခု အပေါ်သို့ လေယာဉ်ပျံ ဗုံးလာကြွစဉ် ရိုက်ထားသောပုံဖြစ်သည်။ ထိုပုံပေါ်သို့ ရွှေတိဂုံစေတီ၏ ပုံကို ကပ်၍ ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုသို့ တီထွင်ဖော်ပြကြောင်း သတင်းအနံ့ထွက်သွားသောကြောင့် ဗမာ့ခေတ်၏ ပုံကောင်းပုံမှန်အချို့ကို တချို့က မယုံကြည်ဘဲ ပုံလိမ်ဟု ထင်သူတို့ရှိကြသည်။

ဦးနုနှင့် စောဘဦးကြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးစဉ်က ဦးအုန်းခင် တဦးတည်းဝင်၍ ဓာတ်ပုံရိုက်ခွင့်ရရှိခဲ့သဖြင့် မုတ်ဆိတ်မွှေးနှင့် စောဘဦးကြီး၏ ပုံကို ဗမာ့ခေတ်က ဖော်ပြခဲ့ရာ ပုံဟောင်းကို မုတ်ဆိတ်ရေး၍ ပြန်လည် ပုံနှိပ်သည်ဟု အခြားသတင်းစာတို့က စွပ်စွဲခြင်းခံခဲ့ရသည်။

တချိန်က ပြည်လမ်းစာပေဗိမာန်တွင် နိုင်ငံတော်အလံ ဇောက်ထိုးလွှင့်ထားသဖြင့် ဗမာ့ခေတ်က ဓာတ်ပုံရိုက်ကာ ပုံနှိပ်လိုက်သည်။

စာပေဗိမာန်မှ မြို့မ ဆရာတိန်က ထိုပုံသည် ပုံစစ်မဟုတ်၊ ဖလင်ကို ပြောင်းပြန်ကူးထားသောပုံဖြစ်သည်ဟု ဖြေရှင်းချက်ထုတ်ပြီး တရားစွဲမည်ဟု ဆိုလေတော့သည်။

အလံဇောက်ထိုးလွှင့်မိသည်မှာ အမှန်ဖြစ်သည်။ ဇောက်ထိုးဖြစ်စဉ်က ဗမာ့ခေတ်က ဓာတ်ပုံရိုက်ခဲ့သည်။ ဓာတ်ပုံရိုက်ပြီးမှ အလံကို ပြန်၍ ပြင်လွှင့်သည်ဖြစ်ရာ ဆရာတိန်က မသိသဖြင့် ဗမာ့ခေတ်သို့ ဖြေရှင်းချက်ပို့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဗမာ့ခေတ်က ပုံမှန်ရှိသဖြင့် အဖြစ်မှန်ကို ဖော်ပြပြီး ဆရာတိန်အား ပြန်၍ တိုက်ခိုင်းခဲ့လေသည်။

ဤသည်တို့မှာ လံကြုပ်သတင်းအချို့နှင့် ဂယက်ဖြစ်သည်။

*

*

*

သတင်းခေါင်းစဉ်

သတင်းစာပညာတွင် သတင်းခေါင်းစဉ်တပ်ခြင်း အတတ်သည် လွယ်မယောင် နှင့် နက်နဲလှသော ပညာဖြစ်၏။

သတင်းတပုဒ်ရေးသားရာ၌ ပထမအပိုဒ်သတင်းခေါင်းစုတွင် သတင်း၏ အတိုချုပ်ပါရသည်။ သတင်းခေါင်းစဉ်မှာ သတင်း၏ အတိုဆုံး အချုပ်ကို ဖော်ပြရမည်။ သို့မှသာ သတင်းစာဖတ်သူသည် ခေါင်းစဉ်ကိုမြင်ရုံနှင့် သတင်းစာ၏စာကိုယ်ကို သိနိုင်မည်။ ဆက်လက်၍ သတင်းခေါင်းစုကို ဖတ်လျှင် သတင်းအတိုချုပ်ကို သိရမည်။ ထိုမှ စိတ်ဝင်စားမှသာ သတင်း အကျယ်အရှည်ကို ဆက်ဖတ်ရုံသာ။ စိတ်မဝင်စားသော သတင်းကို ခေါင်းစဉ်သာ ဖတ်ကြည့်သည်။ နည်းနည်းစိတ်ဝင်စားပါက သတင်းခေါင်းစုကို ဖတ်ကြည့်ခြင်းဖြင့် စာဖတ်သူ၏ အချိန်မဖြုန်းရတော့ပေ။ စာဖတ်သူ မသိလိုသော သတင်းများကို အလွယ်တကူ ကျော်နင်းသွားသည်။

သို့ကြောင့် သတင်းခေါင်းစဉ်တပ်ရာတွင် လိုရင်းသတင်း ပြည့်စုံနိုင်ရေးသည် အရေးကြီးသည်။

ဥပမာ - ပြင်သစ်အစိုးရက သူ၏မြေပေါ်မှ အမေရိကန် စစ်စခန်းများ ရုပ်သိမ်းရန် အမေရိကန်အစိုးရထံ စာရေးသော သတင်းကို သတင်းစာတစောင်က ‘ပြင်သစ်က ကန်ထံ စာရေးခြင်း’ ဟု ခေါင်းတပ်၏။ သတင်းစာကိုယ်နှင့် ကိုက်ညီသည် ဆိုနိုင်သော်လည်း မပြည့်စုံသေးပေ။ စာဖတ်သူကို ဆွဲဆောင်မှုနည်းသည်။ စာဖတ်သူအား သတင်းခေါင်းစဉ်နှင့် သတင်းပေးရာတွင် သတင်းသား နည်းနေသေးသည်။ ထိုသတင်းကို ‘ပြင်သစ်က ကန်တပ်များကို နှင်ခြင်း’ ဟု ခေါင်းတပ်လျှင် ပို၍ ပြည့်စုံသည်။ အသက်ဝင်သည်။

တဖန်သတင်းက အဖိုးမတန်ဘဲ ခေါင်းစဉ်နှင့် လှန့်သော စနစ်ကိုလည်း သတင်းစာတို့ မသုံးသင့်ပြန်ပေ။ ‘ပျဉ်းမနားမှာ သတ်ကုန်ပြီ’ ဟု ပိန္နဲသီး သတ်သွင်းရန် သတ်ချောင်းကုန်သော သတင်းကို ခေါင်းတပ်ခြင်းမျိုး၊ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်မှ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး နတ်ထွက်သည်ကို မျက်နှာဖုံးမှ

ပြူးကန် စာလုံးကြီးများဖြင့် ‘ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ထွက်ပြီ’ ဟု ဗမာပြည်မှာ လိုလို လှန်၍ ခေါင်းတပ်ခြင်းမျိုး စသည်တို့ကိုလည်း မပြုအပ်ပေ။

ထို့ပြင် သတင်းခေါင်းစဉ်သည် သတင်းစာကိုယ်၏ အချုပ်ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုစေကာမူ ဉာဏ်ကွန့်၍ လူဖတ်ချင်စဖွယ် တပ်နိုင်သေးသည်။ ခေါင်းစဉ်မှ ဝေဖန်ချက်ကလေး ထည့်ပေးနိုင်သည်။ ဝေဖန်သံကလေး ထည့်နိုင်သည်။ ဒေါ သသံ သွင်းနိုင်ပြန်သည်။

ပုလိပ်ရိုက်သဖြင့် ဗိုလ်အောင်ကျော်သေသော သတင်းကို ...

‘ရက်စက်သော ပုလိပ်လက်ချက်ဖြင့် ကျဆုံးရပြီ’၊ ‘သနားစဖွယ် သေရရှာလေပြီ’ ဟူသော ခေါင်းစဉ်တို့ဖြင့် အစိုးရကို အပြစ်ဖို့၍ တပ်နိုင်၏။

‘ကျောင်းသားတဦး သေခြင်း’ ဟူသော ခေါင်းစဉ်မှာ ဗိုလ်အောင် ကျော် သေရမှုမှ ဂယက်များများ မထွက်အောင် ထိန်း၍တပ်သော ခေါင်း ဖြစ်၏။

‘ကျောင်းသားများ စည်းကမ်းမဲ့ ဆူပူသဖြင့် နှိမ်နင်းရာမှ မတော်တဆ သေရခြင်း’ ဟူသော ခေါင်းစဉ်မှာ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုကို ဆန့်ကျင်ရေး သားသော ခေါင်းဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြင့် သတင်းခေါင်းစီးတွင် သတင်းစာဆရာ၏ စေတနာကို ကွင်း ကွင်းကွက်ကွက် ဖော်ပြနိုင်၏။

ခေါင်းစဉ်စာလုံး အသေးအကြီးနှင့် စေတနာပြုနိုင်သေး၏။

သမာဓိသတင်းစာသည် ဂဠုန်ဦးစော ဆန့်ကျင်ရေး သတင်းစာ ကြီးဖြစ်၏။ ဦးစောအမှု စစ်နေစဉ်တွင် ကြိုးပေးရမည်ဟု ယုံကြည်ထားရာ ဦးစောကို ကြိုးပေးပါက မြန်မာပုံနှိပ်လောက၌ရှိသော အရွယ်အကြီးဆုံး ခေါင်းစီးစာလုံး (၁၆) လိုင်းထက်ကြီး၍ ထည့်လိုသောကြောင့် ရောမမျက်နှာ မဲ စာလုံးကြီးများဖြင့် ‘ဦးစောအား ကြိုးပေးပြီ’ ဟု ရောမ မျက်နှာမဲ စာလုံး ကြီးကို တင်ကြို၍ ပန်းချီဆွဲကာ ဘလောက်လုပ်ထားပြီး ကြိုးစီရင်သောနေ့ တွင် ဗမာသတင်းစာရာဇဝင်၌ အကြီးဆုံးစာလုံးဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ဖူးသည်။

ဦးသိန်းဖေမြင့် နိုင်ငံရေးလုပ်စဉ်က ဦးသိန်းဖေ(မြင့်)ဆန့်ကျင်ရေး ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသည် ‘ကွဲပြန်ပြီ ဘယ်သူ့ကြောင့်၊ သိန်းဖေကြောင့်’ ဟူသော ခေါင်းစဉ်ကို အသေစီထားပြီး ဘလောက်လုပ်ထားကာ အသုံး ပြုသည်။

ဗမာသတင်းစာလောက၌ သတင်းခေါင်းစဉ် ကွန့်၍တပ်သော ပညာ

ကို ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းမြင့်က စခဲ့သည်ဟု ဆိုသင့်သည်။ ယခင်ခေတ် သတင်းစာတို့တွင် သတင်းခေါင်းစဉ်ကို ရိုးရိုးတပ်မြဲမှ ဦးအုန်းမြင့်လက်ထက် ဗမာ့ခေတ်မှစကာ ခေါင်းစဉ်ဆန်းများ တပ်စပြုလာသည်။

ဦးအုန်းမြင့်က အညှီအဟောက်သတင်းဟု ခေါ်သော လင်ရေးမယားရေး သတင်းများကို ဆန်းဆန်းကွန့်ကွန့် တွန့်တွန့်လိမ်လိမ် တပ်ရာ၌ ပြောင်မြောက်သူဖြစ်၏။

ပါလီမန်တည်စနစ်က အမတ်မင်းများ လစာနှင့် ခရီးစရိတ် သတ်မှတ်သော သတင်းကို ‘အလိုဘုရား လန့်စရာပါလား’ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်သဖြင့် ဗမာ့ခေတ်သတင်းထောက် ဂက်ဒေါက်ဘရင်အား လွှတ်တော်အစည်းအဝေး * မှ နှင်ထုတ်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

နိုင်ငံရေးအားဖြင့် ထိုစဉ်က အာဏာရပါတီဖြစ်သော ဆိုရှယ်လစ်ပါတီကို ပျစ်ပျစ်နှစ်နှစ် အပြစ်တင်ဝေဖန်၍ တပ်လေ့ရှိသည်။ ဆိုရှယ်လစ်တဦးလာဘ်စားမှု သတင်း၊ ညစ်ပတ်မှုသတင်း ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း...

‘ဆိုရှယ်လစ် ရေမချိုး’ ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဖော်ပြသည်။

“သတင်းက ဒါလောက်မဆိုးပါဘူး။ ခေါင်းစဉ်က ဆိုးတာပါ” ဟု ဆိုရှယ်လစ်တို့က ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုကို တိုင်သည်။ ဦးနုက ဗမာ့ခေတ် အယ်ဒီတာ အဖွဲ့အား နံနက်စာဖိတ်၍ ကျွေးပြီး “သိပ်မကလိကြပါနဲ့” ဟု ဆိုသည်။

နောက်တနေ့တွင် ဆိုရှယ်လစ်တဦး ဓားပြတိုက်မှု၊ မုဒိမ်းကျင့်မှု သတင်းရလာရာ သတင်းစာ၌ သတင်း၏စာကိုယ်ကိုသာ ဖော်ပြပြီး ခေါင်းစဉ်နေရာ၌ အဖြူကွက်လပ်ကြီး ချန်ထားလိုက်သည်။

ပရိသတ်များခင်ဗျား။ ဤသတင်းခေါင်းစဉ်ကို ကြိုက်သလို တပ်ပြီးသာ ဖတ်ကြပါတော့။ ဗမာ့ခေတ်ခေါင်းစဉ်တွေကို အပြစ်တင်ခံရသောကြောင့် ခေါင်းစဉ်မတပ်ဝံ့တော့ပါ ခင်ဗျား။

... ဟု သတင်းထိပ်မှ ဖော်ပြလိုက်ရာ ဆိုရှယ်လစ်တို့မှာ ပို၍ ဘေးအောင့် သွားရှာတော့သည်။

* ၁၉၄၇ ခု စက်တင်ဘာလ (၁၈) ရက် အစည်းအဝေး။

သတင်းခေါင်းစဉ်တပ်ရာ၌ ရံဖန်ရံခါ အကြပ်အတည်း တွေ့ရတတ်သည်။ ထိုအကြပ်အတည်းကို ကြိုးစား၍ ကျော်ထွက်ရ၏။

တချို့တွင် ဟင်္သာတဦးမြဲသည် ရှုမှု ပြန်လာ၏။ ဦးမြဲက သတင်းစာကုန်ဖရင့်တွင် ရှု၍ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ကောင်းလှပါသည်ဟု အကျယ်တဝင့် ပြောသွားသည်။ ထိုသတင်းသည် တင်မောင်၏ စားပွဲသို့ ရောက်လာ၏။ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသည် ရှုဆန်ကျင်ရေးသတင်းစာဖြစ်သဖြင့် ထိုသတင်းကို အပြည့်အစုံ ခေါင်းစဉ်ကောင်းကောင်းနှင့် ထည့်ပေးပါက ဗမာ့ခေတ်၏ ဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်မည်။ ထိုသတင်းကို မထည့်ပြန်လျှင်လည်း သတင်းစာတို့ ဝတ္တရားပျက်ကွက်မည်ဖြစ်ရာ တင်မောင်မှာ အတော်အကြပ်ရိုက်နေရာမှ ခပ်လှောင်လှောင် ခေါင်းစဉ်တပ်ပြီး ထည့်လိုက်ရာ တာဝန်နှစ်ခု ကျေပျက်သွား၏။ ခေါင်းစဉ်မှာ ...

‘ရွတ်ယုမှာ အားကြီးကောင်း’ ဟူ၏။

တချိန်တွင်လည်း တင်မောင်အဖို့ အခက်တခု ကြုံဖူး၏။ သတင်းမှာ စာရေးဆရာအောင်လင်း မုံရွာမြို့မှ ကလောင်ရှင် သလ္လာခင်တုတ်ကို ခိုးလာသော သတင်းဖြစ်သည်။

အောင်လင်းနှင့် တင်မောင်မှာ ရေးဖော်ရေးဖက်ဖြစ်သည်။ အောင်လင်း မိန်းမခိုးလာသည်ဆိုက အောင်လင်းအား အနည်းငယ်ဂုဏ်ပျက်စေမည်။ တဖန် မိန်းမယူလာသည်ဟု ခေါင်းတပ်ကလည်း မိန်းကလေးဘက်မှ သဘောမတူဟု သတင်းရထားသဖြင့် အောင်လင်းဘက် ပင်းရာသို့ ရောက်နေမည်။ အကယ်၍ အဆင်မပြေပါက မိန်းမဘက်မှ အရေးယူမည့် သတင်းဆက်က လာနိုင်သေးသည်မို့ လက်ထပ်ခဲ့သည်ဟုလည်း ခေါင်းမတပ်ဝံ့ဖြစ်နေခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင်မှ ဝိနည်းလွတ် ခေါင်းတပ်ကာ ဖော်ပြလိုက်ရသည်။

ခေါင်းစဉ်မှာ ...

‘အောင်လင်း သလ္လာခင်တုတ် သုတ်လာခြင်း’ ဟူ၏။

တင်မောင်၏ သတင်းစာသက်တမ်းတွင် ထခုန်မိအောင် ကျေနပ်ခဲ့သော ခေါင်းစဉ်မှာ ရှေ့နေချုပ်ကြီး ဦးချန်ထွန်းနှင့် ရင်ဆိုင်ကြစဉ်က ဖြစ်သည် (အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်)။

ဖူးစာရှင် အလိုရှိသည်

သတင်းစာဟူသည်မှာ သတင်းတို့ကိုသာ ဖော်ပြသော စာရွက်ဖြစ်သည်။ သတင်းဟူသည်မှာ လူသားတို့၏ လှုပ်ရှားမှု တွေ့ထိမှုများဖြစ်သည်။ သတင်းစာပါ သတင်းသည် လူသားတို့၏ ဖြစ်စဉ်အရပ်ရပ်သာ ဖြစ်သည်။

လူသားတို့၏ သတင်းဟူရာ၌ ပျင်းရိငြီးငွေ့ဖွယ်များလည်းရှိသည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်များလည်း ပါသည်။ ဆွတ်ပျံ့ကြည်နူးဖွယ်ရာလည်း ဖြစ်သည်။ အရသာ အစုံအလင်ရှိကြသည်။

ဖူးစာရှင်အလိုရှိသည်

အသက် (၂၃) နှစ်၊ ရုပ်ရည် အသင့်အတင့်၊ ပစ္စည်း အသင့်အတင့်ရှိပါသည်။ မိဘမရှိပါ။ သင့်လျော်သော ဖူးစာရှင် အလိုရှိပါသည်။ ဗမာ့ခေတ်မှ တဆင့် ဓာတ်ပုံနှင့်တကွ အကြောင်းစုံ စာရေးဆက်သွယ်စေလိုပါသည်။

ဗမာ့ခေတ်၌ တခါက အမျိုးသမီးတဦးက ဖူးစာရှင် အလိုရှိသည့် ကြော်ငြာကို ထည့်ပေးပါဟု ကြော်ငြာခငွေနှင့်တကွ ပို့လိုက်သည်။ ဗမာ့ခေတ်က ထိုကြော်ငြာကို ဖော်ပြရာ လျှောက်လွှာ (၃၀၀) ခန့်လာသည်။ အချို့က ဗမာ့ခေတ်က တီထွင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ အမျိုးသမီးကို တခါမျှ မမြင်ရသော်လည်း အမျိုးသမီးက ကြော်ငြာသည်မှာ တကယ် ဖူးစာရှင် အလိုရှိသည်ကို သူ၏စာအရ သိသဖြင့် လျှောက်လွှာများကို စုထားရသည်။ လျှောက်လွှာတို့မှာ စုံလှသည်။ လူတန်းစားလွှာအသီးသီးမှ လာကြသည်။ ဗမာ့ခေတ်ရုံးမှအဖွဲ့မှ လူပျိုနှစ်ဦးပင် လျှောက်ကြသေးသည်။ အမျိုးသားတဦးက သူ၏ ဓာတ်ပုံကို ပေးရာ၌ ရိုးရိုးဓာတ်ပုံအပြင် လံကွတ်တီဝတ်ကာ ဆီသုတ်ထားသော ကြွက်သားများကို မောင်ဗမာကိုယ်ဟန်ပြပုံနှင့် လျှောက်သည်။ အမျိုးသမီးက ဆက်သွယ်မည့်နေ့ကို စောင့်နေရသည်။

“အယ်ဒီတာ အကိုကြီးလားရှင်”

“ဆိုပါအုံး”

“ကျမဖူးစာရှင်အလိုရှိသည် ကြော်ငြာရှင်ပါ။ လျှောက်လွှာ ဘယ်နှခုလာသလဲ”

“(၃၁၂) ခုပါ။ ခင်ဗျားတိုက်ကို လာယူပါလား”

“ဘာရမလဲ အကိုကြီးရယ်။ ကြောက်ပါတယ်။ ရှင်တို့က ဓာတ်ပုံရိုက်ထားမှာ ကြောက်ပါတယ်”

“ဒါဖြင့်လဲ ပို့လိုက်မယ်လေ။ လိပ်စာပြောပါ”

“အကိုကြီးတို့ကို မယုံဘူး”

“ဒီတော့ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ”

“ဒီနေ့ ညနေ (၄) နာရီတိတိမှာ ဗဟိုဈေးကွက်သစ်ကို လာပို့ပါ။ ကျမက ပန်းရောင်လုံချည်ဝတ်ထားမယ်။ လက်မောင်းကို ပဝါဖြူပတ်ထားမယ်။ ဖိနပ်က အနက်။ ခေါင်းမှာ နှင်းဆီပွင့် အနီရဲ့ရဲပန်ထားမယ်။ အကိုတို့ကို က တယောက်ယောက်လာပေးပါ။ ကျမနောက်ကို လိုက်ပြီး လိပ်စာကို မစုံစမ်းဖို့ရယ်။ ဓာတ်ပုံမရိုက်ဖို့ရယ် ကတိပေးပါ”

“ပေးပါတယ်။ ပေးပါတယ်”

အယ်ဒီတာဦးအုန်းမြင့်က ကတိပေးပြီးလျှင် ပေးချင်း ကတိဖောက်ဖျက်ရန် အားထုတ်တော့သည်။

တင်မောင်နှင့် ကိုမြသွင်ကို ခေါ်လိုက်သည်။ အဖြစ်အပျက်ကို ပြောပြသည်။

“အရေးကြီးတဲ့ မှုခင်းကြီးတွေဆိုရင် စုံထောက်တွေ တအုပ်ကြီး ဝိုင်းပြီး မလိုက်ရဘူး။ တရားခံက ရိပ်မိပြီး ရှောင်တတ်တယ်။ တရားခံက မရိပ်မိလေအောင် အတော်ဆုံး စုံထောက်တယောက် နှစ်ယောက်ပဲ လိုက်ရတယ်။ ဒီတော့ တိုက်မှာ အတော်ဆုံး သတင်းထောက်ဖြစ်တဲ့ မင်းတို့နှစ်ယောက် လိုက်ပေတော့” ဟု သေချာစွာ ညွှန်သည်။

ညနေ (၄) နာရီတွင် ကြော်ငြာမန်နေဂျာသည် ချိန်းဆိုသော နေရာသို့ သွားသည်။ တင်မောင်တို့က တင်ကြိုစောင့်နေသည်။ လမ်းကြားတစ်ခုမှ အမျိုးသမီး ထွက်လာသည် (အတော်ချောသည်။ ဒီလောက်ချောပါလျက် ဖူးစာရှင်ကို သတင်းစာမှ ကြော်ငြာရသေးသည်။) မန်နေဂျာက လျှောက်လွှာ အထုပ်ကြီးကို အပ်ပြီး ပြန်သွားသည်။

အလျင်ဆုံး သတင်းထောက်ကြီး နှစ်ဦးဖြစ်သူ တင်မောင်နှင့် ကိုမြသွင်တို့က ထောင့်တထောင့်ဆီမှ ကြည့်နေသည်။

အမျိုးသမီးက လမ်းကြားထဲ ပြန်ဝင်သွားသည်။ တင်မောင်တို့က လိုက်ကြသည်။ ထိုစဉ်က ဗဟိုဈေးရပ်ကွက်ကဲ့သို့ လမ်းကြိုလမ်းကြားပေါ်သည့် ဒေသ ကမ္ဘာပေါ်၌ ရှိမည်မထင်ပါ။ ဤသို့ဆိုလျှင် ရိပ်စားမိလောက်

ပြီ။ ထိပ်သီးသတင်းစာတိုက်ကြီးမှ ထိပ်သီးသတင်းထောက်ကြီးနှစ်ဦးကို ရုပ်ရည်ချောမောလှပသူကလေးက ရှုပ်ထွေးလှသော ဗဟိုဈေးလမ်းကြား၌ မျက်ခြည်ပြတ်သွားစေပါသည်။ လွတ်သွားပါသည်။ မျက်ခြည်ပြတ်သွား ပါသည်။

“အကိုကြီးတို့ သတင်းထောက်တွေ မကောင်းဘူး။ ကျမကို လိုက် ကြတော့ တဲတဲအောက်မှာ ဝပ်ပြီး ပုန်းပြီး လွတ်အောင် ရှောင်ရတာပေါ့” ဟု သူကလေးက ဖုန်းဆက်ကာ ‘ခစ်’ကနဲ လှောင်ပြောင်ရယ်မောခြင်းကို အယ်ဒီတာမင်းမှာ ‘ခံ’ လိုက်ရသည်။

အမျိုးသမီး၏ သတင်းကို ရက်အတော်ကြာ မကြားရဘဲ နေခဲ့ရသည်။ သုံးလမျှကြာသောအခါ ရုံးကြီးတရုံးတွင် ရုံးအုပ်အဆင့်ရှိ လျှောက်လွှာရှင် တဦးနှင့် စာချင်းဆက်သွယ်ကြပြီး လက်ထပ်လိုက်ကြသည်ဟု အကြောင်း ကြားသည်။

ပျော်ရွှင်စွာ ပေါင်းသင်းကြလေသတည်းဟု ဇာတ်လမ်းဆုံးထား သော ဝတ္ထုကောင်း တပုဒ်ပါပေ။

* * *

စောင်ရေတိုးသော သာမိန္ဒ

ထိုခေတ်က သတင်းစာတို့၏ စောင်ရေနှင့် ယခုခေတ် သတင်းစာတို့၏ စောင်ရေများကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက ရယ်မောဖွယ်ကောင်းအောင် နည်းပါး လှသည်။ သို့သော် လေယာဉ်ပျံနှင့် သတင်းစာမပို့သေးသော ထိုခေတ် ထို အချိန်က ထိုစောင်ရေမှာ ထိပ်တန်းကျလှပြီဟု ဆိုရမည်။ စာဖတ်သူ မများ သေးခြင်းနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး မမြန်ဆန်ခြင်းတို့ကြောင့် စောင်ရေနည်း လှသည်။ (ထိုခေတ်က သတင်းစာကို နယ်ထုတ်နှင့် ရန်ကုန်ထုတ်ဟူ၍ နှစ် မျိုး ရှိက်ရသည်။ နယ်ထုတ်မှာ စောစောရိုက်နှိပ်ပြီး မီးရထားသင်္ဘောတို့နှင့် နယ်သို့ပို့လိုက်ရသောကြောင့် ရန်ကုန်ထုတ်ကဲ့သို့ သတင်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိ။)

မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာကြီးက စစ်မဖြစ်မီက စောင်ရေ တသောင်း ကျော်ထုတ်ဝေရသည်ဟု ကြေညာနိုင်အောင် စောင်ရေများခဲ့သည်။ စစ်ပြီး

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

၁၇၁

ခေတ်တွင် ဗမာ့ခေတ်ကဲ့သို့ တိုးတက်သော သတင်းစာများ၊ နိုင်ငံရေး သတင်းစာများ ... စသည်ဖြင့် သတင်းစာနှစ်ဆယ်ခန့် ယှဉ်ပြိုင်ရသောအခါ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာကြီးလည်း စောင်ရေတသောင်းကျော်ဟု မအော် နိုင်ဘဲ ခပ်မှန်မှန်သာ ထုတ်ခဲ့ရသည်။

‘စောင်ရေ နှစ်သောင်းကျော် ထုတ်ဝေရတော့ ထူးလို့ပေါ့နော် ဟဲ ဟဲ’ ဟူသော စာတန်းကလေးကို မျက်နှာဖုံး၌ ဖော်ပြချိန်က အမှန်စင်စစ် စောင်ရေ နှစ်သောင်းကျော်မရသေးပါ။ စောင်ရေ တသောင်းကျော်သာ ကျော်သေးသည်။ သရော်သယောင်ယောင် စာတန်းထိုးပြီး ကြိုးစားလေမှ စောင်ရေ နှစ်သောင်းကျော်ခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ စတင်ထုတ်ဝေစဉ်က စောင်ရေ (၂၀၀၀) နှင့် မျှသာ စရသည် (ဗမာ့ခေတ်ကို အစိုးရသတင်းစာအဖြစ် ၁၉၄၂-ခုနှစ် အောက်တိုဘာ (၃၀) ရက်နေ့က စထုတ်ပြီး စစ်ပြီးကာလ ၁၉၄၅-ခု မေလ (၁၀) ရက်နေ့မှ စကာ ပုဂ္ဂလိကပိုင် သတင်းစာအဖြစ် ထုတ်ဝေသည်။)။ နောက် ပိုင်း ဦးအုန်းမြင့် အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး (၁) အသစ်အဆန်း တီထွင်ခြင်း၊ (၂) သတင်းကို အသားပေးခြင်းနှင့် (၃) ထင်ရှားသော ဆောင်း ပါးရှင်ကောင်း ညိုမြနှင့် ဇေန ဝင်ရေးခြင်းတို့ကြောင့် စောင်ရေတက်လာခဲ့ သည်။

နိုင်ငံရေးအခြေအနေကလည်း လှုပ်ရှားသဖြင့် သတင်းစာမှာ ၁၉၄၈- ခုနှစ် မေလ၌ စောင်ရေ (၆၄၅၅) အထိ တက်ကာ ထိုစဉ်က ရန်ကုန်မြို့၌ စောင်ရေ အများဆုံး သတင်းစာဖြစ်ခဲ့သည်။

Rangoon, 14 th, January 1955.

THE BAMA KHIT
CERTIFICATE OF CIRCULATION
We hereby certify that the average daily net sales of the Bama Khit (circulation inclusive of free copies) for the the month of **May 1948 was 6455**, as per books produced.
U SAN KYAW OO &CO,
Registered Accountant.

၁၇၂

ကြေးမုံဦးသောင်း

Rangoon, 14 th, January 1955.

THE BAMA KHIT

CERTIFICATE OF CIRCULATION

We hereby certify that the average daily net sales of the Bama Khit (circulation inclusive of free copies) for the the month of May 1949 was 5950, as per books produced.

U SAN KYAW OO &CO,
Registered Accountant.

—
Rangoon, 14 th, January 1955.

THE BAMA KHIT

CERTIFICATE OF CIRCULATION

We hereby certify that the average daily net sales of the Bama Khit (circulation inclusive of free copies) for the the month of May 1950 was 5548, as per books produced.

U SAN KYAW OO &CO,
Registered Accountant.

—
Rangoon, 14 th, January 1955.

THE BAMA KHIT

CERTIFICATE OF CIRCULATION

We hereby certify that the average daily net sales of the Bama Khit (circulation inclusive of free copies) for the the month of May 1951 was 7048, as per books produced.

U SAN KYAW OO &CO,
Registered Accountant.

—
Rangoon, 14 th, January 1955.

THE BAMA KHIT

CERTIFICATE OF CIRCULATION

We hereby certify that the average daily net sales of the Bama Khit (circulation inclusive of free copies) for the the month of May 1952 was 8124, as per books produced.

U SAN KYAW OO &CO,
Registered Accountant.

စောင်ရေ တက်ပုံကျပုံ
 ၁၉၄၈-ခု မေလ = ၆၄၅၅
 ၁၉၄၉-ခု ဇွန်လ = ၅၉၅၀
 ၁၉၅၀-ခု ဇူလိုင်လ = ၅၅၄၈
 ၁၉၅၁-ခု သြဂုတ်လ = ၇၀၄၈
 ၁၉၅၂-ခု စက်တင်ဘာလ = ၈၁၂၄

အထက်ပါဇယားအတိုင်းပင် ၁၉၄၈-ခုနှစ်၌ စောင်ရေတက်ခဲ့သော်လည်း (၁၉၄၉-၅၀) ခုနှစ်တို့၌ စောင်ရေသည် ပြန်ကျသွားသည်။ ဦးအုန်းမြင့်က နုတ်ထွက်သွားသည်။ တင်မောင်ကလည်း ဦးအုန်းမြင့်နောက် ပါသွားရင်း နယူးတိုင်းသတင်းစာ၌ သောင်တင်နေသည်။ ဆောင်းပါးရှင် ဦးညိုမြနှင့် ဆရာဇဝနတို့ကလည်း မရှိတော့သောကြောင့် ဗမာ့ခေတ်၏ အသွေးအရောင် မှိန်လာသည်။

နောက်ပိုင်း ဗမာ့ခေတ်က ကြာသပတေး အထူးထုတ်ဖြင့် စောင်ရေ တက်ရန် အားထုတ်သည်။ ဆရာဇဝနကိုလည်း ပြန်ပင့်သည်။ တင်မောင်လည်း ပြန်ရောက်လာသည်။

ဗမာ့ခေတ် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအဖြစ် တင်မောင်ဆောင်ရွက်စဉ်တွင် ဗမာ့ခေတ်သည် ထောင်တက်သွားခဲ့သည်။ စောင်ရေ ငါးထောင်ကျော်မှ ရှစ်ထောင်ကျော်သို့ တက်ခဲ့သည်။ တင်မောင်သည် ကျေနပ်မဆုံးတော့ပြီ။

စောင်ရေ ရှစ်ထောင်ကျော်မှ တသောင်းကျော်အောင် တက်ပြန်သေးသည်။ ထိုသတင်းမှာ တိုက်ပေါ်သို့ ရောက်လာသော သတင်းဖြစ်သည်။

ဗမာ့ခေတ်၌ ထိုင်နေစဉ် တခုသော ည (၉) နာရီခန့် (၁၉၅၄-ခု ဖေဖော်ဝါရီ (၂၅) ရက်ည) တွင် လူသုံးဦး အယ်ဒီတာခန်းသို့ တက်လာသည်။ တဦးမှာ ဘောင်းဘီရှည်နှင့် ဥရောပတိုက်သား ဝတ်စုံဝတ်ထားပြီး ဦးခေါင်းတွင် ဆံပင်ရှည် ရောင်ထုံးထားသည်။ နှုတ်ခမ်းမွှေးကျင်စွယ်နှင့် လူချောတယောက်ဖြစ်ပြီး ဝတ်စားပုံက ဆန်းသည်။ ခန့်ညားသည်။

သူက အင်းလျားလမ်းရှိ သူဌေးတဦးက သူ၏ ဇနီးကို ချုပ်နှောင်ထားကြောင်း၊ မိမိနှင့် လက်ထပ်ပြီးသူဖြစ်၍ ဇွတ်ဝင်တောင်းရာ မရဘဲ ရဲတို့ကို ခေါ်ကြောင်း၊ ရဲတို့လည်း ဖြေရှင်းမပေးနိုင်ကြောင်းနှင့် သတင်းပေးသည်။

အဖြစ်အပျက်မှာ ရဲပါနေပြီဖြစ်သဖြင့် ရေးပိုင်ခွင့်ရှိသောကြောင့် တင်မောင်က အပြည့်အစုံရေးလိုက်သည်။ သူဌေးသည် တိုက်ရှင် အယ်ဒီတာချုပ်

နှင့် ရင်းနှီးသူဖြစ်သောကြောင့် ဦးအုန်းခင်အား သတင်းရေးမည့်အကြောင်း ပြောရသေးသည်။

“မှန်ရင် တီးသာတီးကွာ။ ဒါပေမယ့် ဖုန်းဆက်မယ်ထင်တယ်။ ဝါမရှိဘူးပြော” ဟု ဦးအုန်းခင်က ဆိုသည်။

သူတွက်ချက်ထားသည့်အတိုင်းပင် သူဌေးကြီးက ဗမာ့ခေတ်သို့ ဖုန်းဆက်သည်။ ဦးအုန်းခင်အား မေးလေသည်။ မရှိပါ။ မန္တလေးသွားသည်ဟု ဖြေရာ အယ်ဒီတာနှင့် ပြောပါရစေဟု ဆိုပြန်သည်။ တင်မောင်က လိမ်ရသည်။ “ကျနော်က စာစီသမားပါ။ အယ်ဒီတာ မြို့ထဲသွားပါတယ်” ဟုဖြေရာ သူဌေးကြီးသည် အကြိမ်ကြိမ် ဖုန်းဆက်ရှာသေးသည်။

နောက်တနေ့ ဗမာ့ခေတ်၌ သူဌေးအိမ်ရှေ့မှ သူဌေးကတော်ဆိုသည်ကို တောင်းသူများအကြောင်း အကျယ်တဝင့်ပါခဲ့သည်။

ထိုသတင်း၏ ဇာတ်လိုက်ကြီးဖြစ်သူ သာဗိန္ဒူသည် နောက် သုံးလေးရက် တိုက်သို့လာပြီး တင်မောင်နှင့်တွေ့ကာ သတင်းဆက်များကို ပေးသည်။ ဗမာ့ခေတ်၌ သူတို့အချစ်ဇာတ်ကို တဖွဲ့တနွဲ့ရေးသည်။

တခြားတဘက်မှလည်း ဦးအုန်းခင်က သာဗိန္ဒူ၏ နောက်ကြောင်းကို လိုက်လံစုံစမ်းရာမှ အချက်အလက်များရသောအခါ သာဗိန္ဒူသည် ဆေးဆရာ မှော်ဆရာယောင်ယောင်နှင့် သိုက်သမားဟု စွပ်စွဲရေးသားတော့သည်။

သာဗိန္ဒူကိုယ်တိုင် နောက်ဆုံးခေါက် တိုက်သို့လာစဉ်က အယ်ဒီတာ စားပွဲ၌ ထိုင်နေသော တင်မောင်အား စေ့စေ့ကြည့်ပြီး လက်ညှိုးနှင့်ထိုးကာ ဂါထာများကို ရွတ်ဆိုသည်။ ကြမ်းကို ဖနှောင့်နှင့် ပေါက်သည်။

“ခင်ဗျား ခုနစ်ရက်အတွင်း သိစေ့မယ်” ဟု သူက ဖနှောင့်သံပြင်းပြင်း တချက်ပေးပြီး ဆင်းသွားသည်။

သူ့အကြောင်းကို ဗမာ့ခေတ်၌ လေးလမျှ ဆက်ရေးသည်။ တင်မောင်အဖို့ ရေးသာရေးရသည်။ (၇) ရက်မပြည့်မီ စိတ်ထဲ၌ ခပ်လန့်လန့် ရှိခဲ့ပါသေးသည်။

သာဗိန္ဒူသတင်းအဆက်ကို လိုက်သူမှာ ဗမာ့ခေတ်အယ်ဒီတာချုပ် ဦးအုန်းခင်ကိုယ်တိုင် ဖြစ်သည်။ မန္တလေးမြစ်ကြီးနားမှ ရွာနီးချုပ်စပ်တိုင် လိုက်သည်။ ဓာတ်ပုံရိုက်ယူလာသည်။ ရောက်ရာနေရာမှ ပို့သော သတင်းများကို တင်မောင်က ရန်ကုန်မှ လက်ခံရသည်။

တင်မောင်တွေ့ဖူးသမျှ သတင်းစာဆရာတို့တွင် သတင်းလိုက်ရာ၌

ဦးအုန်းခင်ကဲ့သို့ ဇွဲကြီးသူ အပင်ပန်းခံနိုင်သူ မတွေ့ဖူးပါပေ။

အပင်ပန်းခံရကျိုးလည်း နပ်ပါ၏။ ဗမာ့ခေတ်မှာ သာဗိန္ဒူ၏ သတင်းဖြင့် စောင်ရေ တသောင်းကျော်သွားသည်။ သို့သော် ဦးအုန်းခင်က သတင်းကို ဇွဲပြင်းစွာလိုက်စဉ်က ‘စောင်ရေတိုးလိုသော လောဘ’ အတွက် မဟုတ်သည်မှာ အမှန်ဖြစ်သည်ကို တင်မောင်သိသည်။ သတင်းကောင်းသည်။ အများပြည်သူတို့ သိသင့်သည်ဟူသော အစွဲဖြင့် ကြီးစားခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးဆရာတစ်ချို့က စွပ်စွဲပြန်သည်။ ထိုစဉ်က ‘တရုတ်ဖြူစစ်ဆင်ရေးကြီး’ ကို ကြီးကျယ်စွာ ဆင်နွှဲနေချိန်ဖြစ်သည်။ ဦးအုန်းခင်အား အမေရိကန်က ခိုင်းသောကြောင့် ဗမာလူထုစိတ်ဓာတ်ကို သာဗိန္ဒူနှင့် လွှဲပစ်သည်ဟု စွပ်စွဲသည်။ သတင်းဖြစ်ပေါ်ချိန် တိုက်ဆိုင်မှုသက်သက်သာာ ဖြစ်သည်။ သာဗိန္ဒူသတင်းကို ရေးသားသူမှာ သူတို့က အမေရိကန်၏လူဆိုသော ဦးအုန်းခင်ကို မဟုတ်။ အလံနီလူထွက် ကလောင်နီဟု စွပ်စွဲခံရသူ တင်မောင် လက်ချက်သာ ဖြစ်သည်။

ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်၏ ဝါဒသည် ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရာ၌ အမေရိကန်၏ ဝါဒနှင့် တူသည်။ သို့သော် ဗမာ့ခေတ်နှင့် အမေရိကန် မပြေလည်သည်များ အများရှိသည်။ ဥပမာ - အီးစီအေ မကောင်းပုံကို ဦးအုန်းခင်ကိုယ်တိုင် ဆောင်းပါးရေးခဲ့သည်။

တရုတ်ဖြူကျူးကျော်စော်ကားမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ‘အမေရိကန်သံရုံးကို ဖျက်ကြစို့၊ တွေ့သမျှ အမေရိကန်တို့ကို ရိုက်နှိပ်ကြစို့’ ဟု ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်ရေးသားသော တင်မောင်၏ ဆောင်းပါးကို ဗမာ့ခေတ်၌ ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။ ဦးအုန်းခင်က ကန့်ကွက်မှု မပြု။

အချုပ်ဆိုရလျှင် ဗမာ့ခေတ်သည် စောင်ရေတက်ရန် အားထုတ်သည်ထက် သတင်းထူးရန် အားထုတ်မှုက ပို၍ များသည်။ သတင်းနှင့် ပတ်သက်လျှင် ဝါဒမရွေး ဖော်ပြသည် ဝေဖန်သည်သာပင်။

တင်မောင်အဖို့ ဗမာ့ခေတ် စောင်ရေတက်သည်မှာ သူတဦးတည်းကြောင့်ဟု နာမည်ကောင်း ယူရန်မသင့်။ ဦးအုန်းခင်၏ ဇွဲသတ္တိကလည်း အင်အားကြီးမားသည်။ သို့သော် ဦးအုန်းခင်ရှာဖွေသော သတင်းများ ဝေဖန်ချက်များကို အခြားအယ်ဒီတာများ ပူးပေါင်း၍ အရောင်ထွက်အောင် မဖော်တတ်ကြသည်မှာလည်း အမှန်ဖြစ်ပေသည်။

* * *

ဝေါဟာရသစ်နှင့် အမည်သစ်

သတင်းစာတို့က ကင်ပွန်းတပ်လိုက်လျှင် အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ် တို့သည် အလိုလိုနေရင်း နာမည်သစ် ‘တွင်’ သွားတတ်သည်။ သတင်းစာ တို့က နာမည်သစ် ဝေါဟာရသစ်များ တီထွင်ရလေ့ရှိသည်။

အလံနီ သခင်စိုးကြီးက ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ နုတ်ထွက်ကာ ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗမာပြည်ကို ထူထောင်စဉ်က သူ၏ပါတီကို အလံနီကွန်မြူနစ်ပါတီဟု ကြေညာခဲ့သည်။

“စိုးကြီးတို့ အလံနီဆိုရင် သန်းထွန်းတို့က အလံဖြူပေါ့ကွ” ဟု ဗမာ့ ခေတ် ဦးအုန်းခင်က ကင်ပွန်းတပ်ကာ ရေးသားဖော်ပြသဖြင့် ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်တို့မှာ ‘အလံဖြူ’ ဟူသော အမည်ဖြင့် တသက်လုံး နာမိနိမ်ခံရ တော့သည်။

မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ စတင်တည်ထောင်စဉ်က ဆရာဇဝန က ‘မဆလ’ ပါတီဟု ကင်ပွန်းတပ်သေးသည်။ သိကြားမင်းက အတိတ်ဘဝ ကောင်းမှုကုသိုလ်ပါတီဟု ဆရာဇဝနက ရည်ရွယ်ကာ ရေးသော်လည်း အ ဖျက်သမားတို့က မလိုသောအမည်သို့ ဆွဲ၍ခေါ်နိုင်သဖြင့် ထိုအမည် နောက် ထပ် မတွင်အောင် မေတ္တာရပ်ခြင်း ခံရသည်။

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး သခင်ချစ်မောင်၏ လက်ထက်တွင် ‘လက်နက်’ နှင့် ‘ဒီမိုကရေစီ’ လဲမည်ဟု ချမ်းအေး၏ စစ်တမ်းထွက်လာသည်။ လက်နက် ချသူလည်း များလာသည်။ လက်နက်ချအခမ်းအနားတွင် လက်နက်ချသူ တို့အား ဖော့ဦးထုပ်တလုံးစီ ဝေလေသည်။ ထိုအခါ ကြေးမုံက ‘လက်နက် နှင့် ဖော့ဦးထုပ်လဲခြင်း’ ဟူသော ခေါင်းစဉ်ကို တပ်လိုက်ရာ ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီး စိတ်ဆိုးသွားလေသည်။

ပြန်ကြားရေးဌာနက လက်နက်ချသူတို့အား ဖော့ဦးထုပ်နှင့်လဲသည် ဟု မရေးရန်နှင့် လက်နက်ချသည်ဟုပင် မရေးသင့်ပါဟု မေတ္တာရပ်ခံသော အခါ လက်နက်ချသူတို့အား ‘ဗိုလ်ဘွဲ့’ တပ်ကာ ကြေးမုံက ခေါင်းတပ်ပြန် သည်။ ‘ဗိုလ်ဒူးထောက်၊ ဗိုလ်လက်မြောက်’ ဟူ၏။ ထိုနောက်ပိုင်းတွင် ပြန် ကြားရေးက ကြေးမုံအား ပေယျာလကန် ထားလိုက်လေတော့သည်။

အဖွဲ့အစည်းများကို ကင်ပွန်းတပ်ရာ၌ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံစေရန်နှင့် အသံမထောင့်ရန် အရေးကြီးသည်။

အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ကို ‘စသုံးလုံးအဖွဲ့’ ဟု တင်မောင်က ဗမာ့ခေတ်မှ စတင်သုံးခဲ့သည်။

ပြည်တော်သာစီမံကိန်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောစောက အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ‘ဝဲလ်ဖဲယား’ ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲခဲ့ကြရသည်။ ထိုသတင်းကို အစကနဦးမှ စကာ ထိုစဉ်က ပြန်ကြားရေးဌာန ညွှန်ကြားရေးဝန် ဦးသန်းတင် (ခူဝံ) ထံမှ ရရှိခဲ့ပြီး ဗမာ့ခေတ်က ပြည်တော်သာဟု စတင်ရေးသားခဲ့သည်။

သူပုန်မျိုးစုံကို ရောင်စုံသူပုန်ဟု ဗမာ့ခေတ်က စသုံးခဲ့သည်။

အခေါ်အဝေါ်တို့အပြင် ဝေါဟာရသစ်တို့ကိုလည်း သတင်းစာများက ပင် တီထွင်ကြရသည်။

‘ခိုးလိုးခုလု’ ဟူသော ဝေါဟာရကို ထုတ်ဖော်သုံးစွဲသူမှာ ဦးအုန်းမြင့် ဖြစ်သည်။

သတင်းစာဆရာများက ကင်ပွန်းတပ်လိုက်သဖြင့် အမည်တွင်သွားသော အဖွဲ့အစည်းများသည် များလှသည်။

တချို့တွင် ဗမာ့ခေတ်မှ ဦးကိုကိုလေးသည် ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်းရှိ ပြင်သစ်သတင်းကိုယ်စားလှယ်တိုက်၌ရှိသော တင်မောင်ထံသို့ အလည်လာသည်။ အယ်ဒီတာ ဦးထင်ကြီးနှင့် ဝိုင်းထိုင်ကာ လေပန်းကြစဉ် ဦးကိုကိုလေးက ဗမာ့ခေတ်အဖို့ အမေရိကန်သံရုံးမဂ္ဂဇင်းတခု ပုံနှိပ်ပေးရန် အလုပ်အပ်ခံရကြောင်း၊ မဂ္ဂဇင်းအမည်မှာ ‘လွတ်လပ်သောကမ္ဘာ’ ဟု သူက ဘာသာပြန်ထားကြောင်းနှင့် စကားစပ်မိကြသည်။

“လွတ်လပ်သော ကမ္ဘာဆိုတာက အဓိပ္ပာယ်မတိကျဘူး။ ‘နှောင်ကြီးမဲ့ကမ္ဘာ’ လို့ ဘာသာပြန်ပါလား” ဟု ဦးထင်ကြီးက အကြံပေးလိုက်သည်။

ထိုမဂ္ဂဇင်းသည် ဦးထင်ကြီးအကြံပေးသည့်အတိုင်းပင် ‘နှောင်ကြီးမဲ့ကမ္ဘာ’ ဖြစ်လာရုံမက နောက်ပိုင်း၌ ‘နှောင်ကြီးမဲ့ကမ္ဘာ’ ဟူသော ဝေါဟာရကို ဝေါဟာရသစ်အဖြစ် မကြာခဏသုံးစွဲလာသည်အထိ ‘တွင်’ သွားတော့သည်။

ယနေ့ မြန်မာဝေါဟာရလောကတွင် မကြာခဏ သုံးစွဲနေကြသော ဝေါဟာရဆန်းတခုမှာ ထွန်းနေ့စဉ် ဦးထွန်းဖေ တီထွင်သော ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ ထိုဝေါဟာရမှာ ‘ဖော်လံဖား’ ။

သတင်းစာတို့၏ အချစ်စမ်းသံ

သတင်းစာတို့တွင် အချစ်တော်ရှိတတ်သည်။ အချစ်တော်ဟူရာ၌ ချစ်လွန်းသဖြင့် ကောင်းသတင်းချည့် ရေးပေးရသော ဌာန၊ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့မဟုတ် ချစ်လွန်းသဖြင့် မကောင်းသတင်းရော ကောင်းသတင်းပါ ရေးပေးနေရသူကို ဆိုလိုသည်။ အချို့အရေးပါသော ဌာန၊ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်က ဆတ်ဆတ်ထိမခံဘဲ ပြန်ပက်လျှင် သတင်းစာက တေးထားကာ အခွင့်အရေးရတိုင်း ‘ဆော်’ လေ့ရှိသည်။ မုန်းတီးသဖြင့် ဆော်သည်မဟုတ်။ ပြန်၍ ပက်တတ်သော ဌာနကို ‘ဆော်’ ရလျှင် အရသာရှိသည်။ သင်္ကြန်တွင်း၌ ပြန်ဆဲသူကို ရေပက်ရသည့် အရသာမျိုးနှင့် တူသည်။

ဗမာ့ခေတ်သည် ထိုအချစ်တော်များကို ‘ကလီ’ ရာ၌ ဝါသနာထုံသော သတင်းစာဖြစ်သည်။

မထိတထိနှင့် ကလီရေးသားရာတွင် ရံဖန်ရံခါတို့၌ တဘက်လူက ပေးသော သတင်းကိုပင် လက်နက်အဖြစ် အသုံးပြုရသည်။

စာပေဗိမာန်ခေါ် ဘာသာပြန်စာပေအသင်းကြီး၏ ဆောင်ရွက်ပုံကို ဗမာ့ခေတ်က အမျိုးမျိုးဝေဖန်ရေးသားလေ့ရှိသည်။ အသင်းဘက်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း များစွာ နာတတ်သည်။ အထူးသဖြင့် ဆရာဟိန်က နာသည်။ ဥပမာ အသင်းကြီး၏ အခမ်းအနားတခုတွင် အလံတော် ဇောက်ထိုးလွှင့်ထူထားသည်ကို ဗမာ့ခေတ်က ဓာတ်ပုံနှင့်တကွ ဖော်ပြသည်ကိုပင် ဓာတ်ပုံလိမ်ပါဟု ချက်ချင်း ရှင်းချက်ထုတ်သည်။ အလွန်အရေးပါသည်။

အလံမှာ ဇောက်ထိုးလွှင့်မိခဲ့သည်။ လွှင့်မိချိန်၌ ဗမာ့ခေတ်က ဓာတ်ပုံရိုက်ယူခဲ့သည်။ နောက်မှ ပြင်၍ လွှင့်သည်။ ထိုအလံကိစ္စတွင် ဗမာ့ခေတ်က ပင် မှန်သဖြင့် ဖလင်ကော်ပြားနှင့် သက်သေပြမည်ဟု အတိအကျရေးမှ ငြိမ်သွားသည်။

(ထိုထက်ဆိုးသည်မှာ စာပေဗိမာန်က ထုတ်သော အလံတော် အကြောင်း စာအုပ်ကို ပုံနှိပ်ရာတွင် အလံတော်မှ ကြယ်ပွင့်များ ဇောက်ထိုးဖြစ်နေပြန်သည်။ ထိုစာအုပ်ကို ပုံများနှင့် ကြေးမုံမှ ဖော်ပြရေးသားမှ စာအုပ်ပါ စာမျက်နှာများကို ဖျက်ဆီးရဖူးသည်။)

ဗမာ့ခေတ်နှင့် ဘာသာပြန်စာပေအသင်းကြီးမှာ မကြာခဏ ချက်ကောင်း၌ တွေ့ကြုံလေ့ရှိခဲ့သည်။

တချို့တွင် ဘာသာပြန် စာပေအသင်းကြီးက ထုတ်သည့် စာအုပ် တအုပ်ကို ဝေဖန်ချက်ရေးပေးပါဟု စာပေဗိမာန်မှ ဆရာဟိန်က ပို့သည်။ ထိုအချိန်က တချို့သော သတင်းစာတို့က စာအုပ်ဝေဖန်ချက်ကဏ္ဍဟူ၍ သီးသန့်မထားဘဲ ကြုံသလို ဝေဖန်ချက်ရေးလေ့ရှိသည်။ အယ်ဒီတာ သို့မဟုတ် အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်တဦးဦး ဖတ်မိပါမှ ‘ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့ မိုးတိမ်တောင်ခေါ် စာအုပ်ကြီး ပေးပို့ရရှိကြောင်း၊ မိုးတိမ်များအကြောင်း ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားကြောင်း’ နှင့် စာအုပ်အကြောင်း စာကြောင်းရေ အနည်းငယ်ရေးကာ ဝေဖန်ချက်အဆုံး၌ ‘လူတိုင်း လက်မလွှတ်သင့်ကြောင်း’ နှင့် အဆုံးသတ်လေ့ရှိသည်။

ထိုသို့ ဝေဖန်ချက်ရေးသားကြရာ၌ အချို့အယ်ဒီတာများက စာအုပ်ကို မဖတ်မိလျှင် မဝေဖန်မိဘဲ မေ့နေတတ်သည်။ ထိုအချက်များကိုသိသော ဆရာဟိန်က စာအုပ်ကိုပို့ချိန်၌ စာအုပ်နှင့်အတူ ဝေဖန်ချက်ကိုပါ အယ်ဒီတာက ရေးသားသည့်အလား အသင့်ရေးပေးလိုက်သည်။ သူ၏ စာအုပ်ကို ဖတ်ရန်ပင် မလိုဘဲ ဝေဖန်ချက်ပါ အသင့်ပေးသည်မှာ စာအုပ်ဝေဖန်မှုကို ဂရုပြုသည့် အယ်ဒီတာအဖို့ အယ်ဒီတာအပေါ်၌ ဗိုလ်ကျသော အပြုအမူဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုကြောင့် ဗမာ့ခေတ်၌ သူပို့သော စာအုပ် ဝေဖန်ချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း ပုံနှိပ်ရာ၌ ဆရာဟိန်အား ကလိလိုက်သည်မှာ

...

စာပေဗိမာန်မှ ထုတ်ဝေသော
မိုးတိမ်တောင်စာအုပ်ကြီး ကို ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့
ပေးပို့ရရှိကြောင်း၊ မိုးတိမ်တောင်များ အကြောင်းကို
စာရေးဆရာက ပြည့်စုံအောင် ရေးကြောင်း၊ စိတ်ဝင်
စားဖွယ်ကောင်းကြောင်း၊ ဖွဲ့နွဲ့ပုံကောင်းကြောင်း၊
စာပေဗိမာန် ထုတ်စာအုပ်များသည် မင်ကျမင်န
သပ်ရပ်လှပကြောင်း၊ ထိုစာ အုပ်ကို လူတိုင်း
လက်မလွှတ်သင့်ကြောင်း။

ဗမာ့ခေတ်အယ်ဒီတာခင်ဗျား
ကျွန်တော်များက ပို့သော မိုးတိမ်တောင်စာအုပ်ကြီးကို
ပူးတွဲပါစာအတိုင်း ဝေဖန်ချက်ရေးပေးပါခင်ဗျား။

ဟူ၍ သူပေးပို့သော အောက်ပိုင်းစာကလေးပါ ဖော်ပြရာ ဆရာဟိန် အဖို့ ဆွေ့ဆွေ့ခန့်သွားရှာလေတော့သည်။

ဤသို့ ကံလိရေးသားသဖြင့် တဘက်သား၌ မချိတရိဖြစ်သွားသည် ကို အရသာခံခြင်းမှာ သတင်းစာဆရာတို့ စားသုံးသည့် ရသတပါးဖြစ်သည်။ ဤရသမျိုးကြောင့် သတင်းစာဆရာတို့သည် သတင်းစာလောကသို့ ဝင်မိလျှင် မထွက်နိုင်ဘဲ ရှိကြသည်။ ဤရသမှာ တစ်စုံစီမိမ့်တွေးပြီး ရယ်ရသော ပြက်လုံးကောင်းတခုကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံခံစားရသည့် ရသနှင့် တူသည်။

အသဲဖိုသော ရသကိုလည်း ခံစားရတတ်သည်။ အသဲဖိုသော ရသ ဟု ဆိုသော်လည်း ရင်ထဲမှ တလျှပ်လျှပ်နှင့် ပီတိဓာတ်ပါသဖြင့် အိန္ဒိယမှ ကဗျာ ဆရာတဦး ဖွဲ့ဆိုသော စာပိုဒ်ကဲ့သို့ ‘သင်ခန်းဓားပေါ်မှ ပျားရည်ကို လျက် ရသည့်’ ရသမျိုးလည်း ခံစားရတတ်သည်။

* * *

ရှေးခတ်က နိုင်ငံရေး အစည်းအဝေးသတင်းများကို ရေးပါလျှင် တက်ရောက်သော လူဦးရေကို သတင်းထောက်တို့က ခန့်မှန်းကြရသည်။

လူဦးရေ နှစ်သိန်းခွဲတက်သော အစည်းအဝေးကြီး၊ လူဦးရေ သုံးသိန်း တက်သော အစည်းအဝေးကြီး၊ လူတသောင်းကျော် တက်ရောက်အားပေးသော အစည်းအဝေးကြီး ... စသည်ဖြင့် သတင်းထောက်တို့က ခန့်မှန်းရေးသားရသည်။ ခန့်မှန်းချက်သည် မှန်ကောင်းမှ မှန်ကန်မည်။ လိုသည်လည်း ရှိမည်။ ပိုသည်လည်း ရှိမည်။ သတင်းထောက်တို့၏ စေတနာ၊ တိုက်၏ စေတနာကြောင့် လိုတိုးပိုလျော့ ပြုထားသည်လည်း ရှိတတ်သည်။ အစည်းအဝေးကျင်းပသော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့တို့က တက်ရောက်သော လူထုအရေအတွက် ရေးသားချက်ကို တန်ဖိုးထားလေ့ ရှိတတ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် လူဦးရေကို မှန်ကန်စွာ ခန့်မှန်းသင့်သည်။

ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ သတင်းစာတို့သည်လည်း လူထုအစည်းအဝေး... စသော လူအုပ်ကြီးများ ပါဝင်သည့် သတင်းကို ရေးလျှင် သတင်းထောက်များ၏ စိတ်အထင်ဖြင့် ခန့်မှန်းလေ့ရှိကြသည်။ တစောင်က ပရိသတ် တ

သောင်းတက်သည်ဟု ရေးပြီး အခြားတစ်စောင်က တသိန်းတက်သည်ဟု ရေးချင်လျှင် ရေးသည်။

ထိုသို့သော ပရိသတ်ခန့်မှန်းမှု မှန်ကန်ရေးပြဿနာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမေရိကန်ပြည်မှ အသက် (၆၃) နှစ်ရှိ ဂျက်ကော့ဆိုသူ သတင်းစာ ဆရာဟောင်းတဦးက ‘ဖော်နည်းကား’ တခုကို တီထွင်လိုက်သည်။

ဂျက်ကော့သည် လူအများပါဝင်သော အစည်းအဝေးမှ လူထုဓာတ်ပုံကြီးတခုကို ဝယ်ကာ ပုံကြီးချဲ့၍ ကြည့်သည်။ ချွဲထားသောပုံကြီး၏ အနံအလျား အကျယ်ကို တွက်ချက်ပြီး ဧရိယာရှိ လူဦးရေကို မှန်ဘီလူးဖြင့် တဦးချင်း ရေတွက်၍ ကြည့်သည်။ တိတိကျကျဓာတ်ပုံထဲမှ လူတဦးစီကို ခေါင်းခေါက်၍ ရေတွက်သောအခါ၌ ထိုလူအုပ်သတင်းမှာ သတင်းစာတို့ ခန့်မှန်းသည်ထက် တဝက်မျှသာ ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

ထို့နောက် မစ္စတာ ဂျက်ကော့သည် လူပရိသတ်ဓာတ်ပုံအများကို စုပြီး ထိုလူထုရှိရာ ကွင်း (သို့မဟုတ်) အခန်း၏အကျယ်အဝန်းကို မှတ်သား၍ သုတေသနပြုတော့သည်။ တွက်ချက် လေ့လာတော့သည်။

နောက်ဆုံးတွင်မှ ‘ဂျက်ကော့ လူထုတွက်နည်း’ ဟု သူက အမည်ပေးသည့် တွက်နည်းကို ကြေညာသည်။ သူ၏နည်းမှာ (အလျား + အနံ = x ၇) သို့မဟုတ် (အလျား + အနံ = x ၁၀)

အလျား အပေါင်း အနံ ညီမျှခြင်း အမြောက် (၇) သို့မဟုတ် အလျား အပေါင်း အနံ ညီမျှခြင်း အမြောက် (၁၀) ဖြစ်၏။

ဤသို့ဖြင့် အစည်းအဝေးတက်ရောက်သော လူထု၏ အင်အားကို သိပုံနည်းကျနစွာ တွက်ချက်နိုင်သော်လည်း သတင်းစာအများတို့သည် အစည်းအဝေးလူထုကို မိမိမျက်မြင်အရ အပြင် လိုလျှင် လိုသလို ပို၍ ခန့်မှန်းတတ်ကြသည်။

တကြိမ်တွင် ဗမာ့ခေတ်က အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူ ဦးရေနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုင်နိုင်စွာ ရေးခဲ့ဖူးသည်။

အစည်းအဝေးမှာ ဗန္ဓုလပန်းခြံအတွင်း၌ ကျင်းပသည်။

ထိုအစည်းအဝေးသတင်းတွင် အစည်းအဝေးကို လှုံ့ဆော်သူ ဟောပြောသူတို့ထက် တက်ရောက်သူဦးရေက အလွန်အရေးကြီးသည်။ ဗမာ့ခေတ်သည် ထိုစဉ်က အလံဖြူကွန်မြူနစ်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် သတင်းစာဖြစ်လေရာ ဗမာ့ခေတ်က တိတိကျကျ တွက်ချက်၍ ပြသည်။

ထိုအစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်သူများကို ကျွန်ုပ်တို့ သတင်းထောက်ကိုယ်တိုင် လက်ညှိုးထိုး၍ ရေတွက်ကြည့်ရာ မြက် နုတ်နေသူ ကုလား ငါးဦးနှင့် သတင်းထောက်သုံးဦး အပါအဝင် (၃၆) ဦးရှိကြောင်း။

ဟု ဗမာ့ခေတ်က ဖော်ပြရာ အလံဖြူကွန်မြူနစ်တို့မှာ ဆွေ့ဆွေ့ခုန် သွားတော့သည်။

ဤနည်းမှာ မထိတထိနှင့် ကလိသည့်နည်းမျိုးဖြစ်သည်။ ကလိ၍ ရေး သားနည်းမှာ အညာဒေသ၌ သံကြောင်ဟစ်သော အလေ့နှင့် ဆင်သည်။

အညာတွင် သင်္ကြန်တွင်း၌ ဟိုအိမ်သည်အိမ်မှ အတွင်းရေးများကို သံ ကြောင်ဟစ်၍ နောက်ပြောင်လေ့ရှိသည်။

လူတယောက်သည် မယားပါသမီးနှင့် မထိတထိ မငြိတငြိ ဖြစ်နေ သည်ကို သိသဖြင့် ...

“ခင်ဗျားကြီးက သမီး သမီးနဲ့ ဟိဟိ”ဟု သံကြောင်ဟစ်ရာ၌ အခံရ ခက်သကဲ့သို့ပင်။

နိုင်ငံရေးတွင်လည်းကောင်း၊ အခြားကိစ္စရပ်များတွင် လည်းကောင်း မထိတထိ ကလိ၍ ရေးသည့်နည်းကို သုံးစွဲ၍ လှောင်ပြောင်မှုများ ပြုခဲ့ကြ သည်။

ဖဆပလမှ ခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သူ သခင်ပန်းမြိုင်က သူဝန်ကြီး ဖြစ် လုလုအချိန်တွင် ဗမာ့ခေတ်ကို အသရေဖျက်မှုနှင့် တရားစွဲသည်။ စပကသ ခေါ်စီးပွားကုန်သွယ်ရေးအသင်းပေါင်းချုပ်မှ လူတယောက် ဓားပြမှုနှင့် အရေး ယူခံရသည့် သတင်းရေးသဖြင့် နစ်နာပါသည်ဟု တရားစွဲသည်။ အမှုကို

ရုံးတော်၌ စစ်ဆေးနေစဉ် သခင်ပန်းမြိုင်ကို ဗမာ့ခေတ်က

တိုက်သည်။ သခင် ပန်းမြိုင်တက်သော အစည်းအဝေးတို့တွင်

သခင်ပန်းမြိုင်ဆိုသူ တက်ရောက်သည်။

ဟု ရေးသားရာ သူ့ကိုယ်သူ ဝန်ကြီးဖြစ်လုလု ထင်ရှားလှပြီဟု ယူဆ နေချိန်တွင် ‘ဆိုသူ’ဟူ၍ အညာတရ ဝိသေသတပ်လိုက်ခြင်းဖြင့် သူ့ခမြာမှာ များစွာ အခံရခက်ရာလေမည်။ နောက်ပိုင်း၌ သခင်ပန်းမြိုင်သည် ပြန်ကြား ရေးဝန်ကြီးပင် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့သော် သတင်းစာများနှင့် ကြာကြာမပေါင်း လိုက်ရပေ။

ထိုစဉ်က သတင်းစာတို့နှင့် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးတို့သည် အောင်ပ

ကုလား ဆွေသားမိတ်တူသဖွယ် ချစ်ခင်ရင်းနှီးကြသည်လည်း ရှိသည်။ ဓမ္မာ
သောက အင်းဝရာဇာ တဦးကိုတဦး ရန်ရှာနေကြသည်လည်း ရှိ၏။

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးနှင့် အလွမ်းသင့်ကာ နိုင်ငံခြားသို့ အကြိမ်ကြိမ်
သွားရသော အယ်ဒီတာများလည်း ရှိသည်။ မျက်နှာကျောမတည့်၍ မျက်
နှာချင်းမဆိုင်ရဲသော ဝန်ကြီးများလည်း ရှိ၏။

အယ်ဒီတာ တင်မောင်အဖို့ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးနှစ်ဦးနှင့် အမျိုးမျိုး
အချစ်ပလူး ခဲ့ရဖူးလေသည်။

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းဝင်းသည် လူပုဂ္ဂိုလ်အနေနှင့် ချစ်စရာ
ကောင်းသူဖြစ်သည်။ သူ၏ စိတ်ဓာတ်မှာလည်း ကြည်ညိုဖွယ်ရာပင်။ သို့
သော် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ်နှင့် တင်မောင်နှင့် မကြာခဏ ထိပ်တိုက်
တွေ့ကြရလေ့ရှိသည်။ ဟယ်ရီတန်သေဆုံးစဉ်က ဝန်ကြီးချုပ်အိမ်တံခါးဝမှ
တင်မောင်အား တားဆီးကာ ရဲဌာနသို့ သွားရောက်အဖမ်းခံရန် စေလွှတ်
ခဲ့ဖူးသည်။

သူက တင်မောင်ကို နိုင်လိုက်သည်လည်း ရှိ၏။ တင်မောင်က ပိုင်
လိုက်သည်လည်း ရှိ၏။ တချို့တွင် ပြည်တော်သာ စီမံကိန်းပြုကြီးကို ရန်
ကုန်မြင်းကွင်းကြီး၌ ခမ်းနားကြီးကျယ်စွာ ကျင်းပသည်။ ဦးထွန်းဝင်းတို့
ဖဆပလအစိုးရက ပြည်တော်သာဟူသော ဝေါဟာရကို အတော်နှစ်သိမ့်
ကျေနပ်နေကြသည်။ စင်စစ် ပြည်တော်သာဟူသော ဝေါဟာရကို တင်မောင်
ပင် ဗမာ့ခေတ်မှ စတင်သုံးစွဲခဲ့သည်။

တနေ့တွင် ပြုခဲ့၍ လူစည်လွန်းသဖြင့် ဝင်ပေါက်များတွင် တိုးဝှေ့ကြ
သည်။ ထိုစဉ်တွင် လူမသမာတို့က အမျိုးသမီးများကို လက်သရမ်းကြသည်။
ထိုသတင်းကို ဗမာ့ခေတ်က ရသောအခါ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းဝင်း
တို့ နှစ်သိမ့်စွာဖြင့် ထုတ်ပြန်ထားသော ပြည်တော်သာ၏ ကြေးကြော်သံ
ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် ခေါင်းစဉ်တပ်လိုက်ရာ ဦးထွန်းဝင်းမှာ စိတ်ဆိုးလွန်း၍ ခုန်
သွားသည်ဟု သိရ၏။ ထိုခေါင်းစဉ်မှာ ...

‘တယောက်တလက် ပြည်တော်သာ သော့ချက်’။

* * *

ဦးထွန်းဝင်း ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဘဝ၌ ထိပ်တိုက်တကြိမ် ကြုံဖူးသေးသည်။

ဗမာ့ခေတ် ကြာသပတေးအထူးထုတ်စက ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ် ကြာသပတေးအထူးထုတ်က ရေကူးဝတ်စုံနှင့် အလှမယ် များကို ဖော်ပြသလို အခြားသတင်းစာတို့ကလည်း ဖော်ပြကြရာတွင် ဗမာ့ ခေတ်ကဲ့သို့ အားကစားမှုကိုလည်းကောင်း၊ အနုပညာကိုလည်းကောင်း၊ သတင်းကိုလည်းကောင်း မူတည်ကာ မိန်းမလှကို အသားပေးသည့် နည်း မဟုတ်ဘဲ ကြမ်းတမ်းသည့်နယ်သို့ လွန်သောနည်းဖြင့် သတင်းစာတို့က လွန်လာလေတော့၏။

တနေ့တွင်မူ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းဝင်းက တင်မောင့်ထံသို့ ဖုန်းဆက်သည်။

“ခင်ဗျားတို့လုပ်လို့ သတင်းစာတွေ အားလုံးလွန်လာပြီဗျာ။ အဲဒီ တော့ မပေါ်တပေါ် ရေကူးဝတ်စုံနဲ့ပုံတွေ ခင်ဗျား ဆက်ပြီး ထဲ့ဝံ့ထဲ့စမ်း။ ညစ် ညမ်းမှုနဲ့ ဖမ်းမှာပဲ”

ဦးထွန်းဝင်းက အသံမာမာနှင့် သတိပေးသည်။ တင်မောင်က “ကြည့် ကြသေးတာပေါ့ဗျာ” ဟု ခပ်ငဲ့ငဲ့ ပြန်ပြောခဲ့သည်။

နောက်တနေ့သတင်းစာတွင် သတင်းစာများ ကြမ်းတမ်းသောပုံများ နှင့် ရေးသားမှုပြုလျှင် အရေးယူမည်ဟု ပြန်ကြားရေးဌာနဝန်ကြီး ဦးထွန်းဝင်း၏ ကြေညာချက်တစောင် ထွက်လာသည်။

ရေကူးဝတ်စုံများကို ဖော်ပြမိသော တင်မောင့်အဖို့ အတော်အောင့် သွားရာမှ တိုက်ဆိုင်မှုတခုသည် သူ့ကို ကူလိုက်သဖြင့် အောင်ပွဲတပွဲ ထပ်ရ သွားပြန်သည်။

သုံးရက်ခန့်ရှိသောအခါ ဦးထွန်းဝင်းတည်းဖြတ်သော မဏ္ဍိုင်သတင်း စာ၌ ဆောင်းပါးတပုဒ် ပါလာ၏။ တောပြန် လက်နက်ချ ကွန်မြူနစ်တဦးက တောတွင်း၌ အလံဖြူ သူပုန်ခေါင်းဆောင်များ အကျင့်ဖောက်ပြန်ကြသည်ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ခြင်ထောင်တွင်းသတင်းများဖြင့် ရေးလိုက်သည်။ ထို ဆောင်းပါးကို အိုးဝေက တိုက်ရိုက်ကူး၍ ဖော်ပြ၏။

တင်မောင်သည် ဗမာ့ခေတ်၌ ဆောင်းပါးတစောင်ရေးလိုက်သည်။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးက ညစ်ညမ်းမှုကို ရှောင်ပါဟု အမိန့်ကြေညာချက်ထုတ် မှ မဏ္ဍိုင်နှင့် အိုးဝေက ညစ်ညမ်းစွာ ရေးပါသည်။ စာသားများ ညှိလွန်းသ ဖြင့် ဗမာ့ခေတ်က ပုံနှိပ်ခြင်းမပြုပုံပါဟု ရေးလိုက်၏။

ပြန်ကြားရေးဌာနမှ မဏ္ဍိုင်နှင့် အိုးဝေကို အထူးသတိပေးရသည်။

ဝန်ကြီးဦးထွန်းဝင်းခမြာ ဗမာ့ခေတ်ကို လက်သီးနှင့်ရွယ်ပြီး မိမိနှာခေါင်း မိမိ ပြန်ထိုးရရှာတော့သည်။

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး သခင်ချစ်မောင်သည်လည်း တင်မောင် ချစ်ခင် လေးစားသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး သခင်ချစ်မောင်သည် တင်မောင် ကြေးမုံသတင်း စာထုတ်ဝေစဉ်က အကူအညီအပေးဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ သူ့ထံမှ သတင်း ကောင်းကလေးများ ရတတ်သည်။ သူ့ကြောင့် တင်မောင်တယောက် ဘီလပ် သို့ စတင်ရောက်ဖူးရသည်။ ကြေးမုံ ပုံနှိပ်စက်သစ်ကြီး အကြွေးဖြင့် ဝယ်ယူ ရရှိရေးတွင်လည်း သူကပင် ကူညီသည်။ ဆရာဇဝနနေရန် အိမ်မရှိပါဟု သွား ပြောသောအခါ သူကပင် တိုက်ခန်းပေးသည်။ သူ့ကျေးဇူးသည် ကြီးလှသည်။

သို့သော် ကျေးဇူးက ကျေးဇူးပင်ဖြစ်သည်။ သတင်းစာ၏ ဝတ္တရားက လည်း ရှိသေးသည်။ တည်မြဲသန်ရှင်း ကွဲသောအခါ ကြေးမုံက တည်မြဲအ ပေါ် ‘ဖိ’ရေးသည် ‘ကလိ’ရေးသည်ဟု သူက ယူဆကာ ကြေးမုံသတင်း ထောက် ကိုခင်မောင်ကြည်အား ကိုယ်ထိလက်ရောက် ပြုသည်အထိ ဒေါသ ပေါက်ကွဲသွားရှာ၏။

ဤသည်တို့မှာ သတင်းစာတို့၏ အချစ်တော်များကို အချစ်စမ်းသံ များဖြစ်သည်။

* * *

ကြေးမုံနှင့် ဦးနု

ဦးနုသည်လည်း ကြေးမုံ၏ အချစ်တော်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ ဗမာ့ခေတ်သည် ဦးနု၏ ကိုယ်ပိုင်သတင်းစာသဖွယ် အလုပ်အကျွေး ပြုခဲ့သည်များ ရှိသည်။ လူထုအောင်သံပြဇာတ်ကို သရုပ်ပြရုပ်ပြောင်များ ဖော်ပြခြင်းမျိုးမှ နိုင်ငံရေး၌ အယူအဆတူညီချက်များကို ဦးနု၏ အာဘော် အထိ ရေးသားမှုအထိ ရှိခဲ့သည်။ ဦးနုက ‘သဗိန်ဗရမ်း’ ကလောင်အမည်ဖြင့် ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်အဖြစ် ဝင်ရောက်ရေးသားသည်အထိ ဗမာ့ခေတ်နှင့် ဦးနုတို့သည် ‘ချစ်’ခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်က ဗမာ့ခေတ် အယ်ဒီတာတစ်ဦးဖြစ်သော

တင်မောင်အဖို့ ဦးနု၏ အိမ်သို့ ဝင်ထွက်သွားလာ တွေ့ဆုံမေးမြန်း ရေးသား မှုများ ပြုခဲ့ရသည်။

ဦးနု ရာထူးမှထွက်ပြီး ဦးဗဆွေက ခေတ္တဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်စဉ်တွင် ကြေးမုံဂျာနယ်ထွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဦးနုထံ တင်မောင်က သွားရောက်တွေ့ဆုံရာ ‘ဗမာ့ခေတ်မှ မထွက်သင့်ကြောင်း’ နှင့် မြည်တွန်ဆုံးမလေသည်။

ကြေးမုံဂျာနယ်၌ ဦးနု၏ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ပုံနှိပ်ပါရစေဟု ဆိုသောအခါ သူက တချိန်ကျလျှင် ကြေးမုံသို့ ရေးပေးမည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။

သို့သော် ကြေးမုံဂျာနယ်မှ ကြေးမုံသတင်းစာအဖြစ် ပြောင်းလဲထုတ်ဝေသောအခါ ဦးနုက ကြေးမုံနှင့် တင်မောင်အပေါ် ‘စိမ်း’ သွားသည်။ ကြေးမုံသတင်းစာနှင့်အတူ ‘အထောက်တော်’ သတင်းစာနှင့် ‘ပြည်တော်စိုး’ သတင်းစာတို့ စင်ပြိုင် တနေ့တည်းထွက်ကြသည်။ သတင်းစာမထွက်မီ သတင်းစာသစ်တို့ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုထံသို့ ‘သဝဏ်လွှာ’ ရပါရစေဟု ပန်ကြားတောင်းခံသည်။ ဦးနုက ရေးမပေးခဲ့ပေ။ ကြေးမုံသို့ ရေးမပေးရုံသာမက ကြေးမုံနှင့် တနေ့တည်းထွက်သော ဦးအုန်းမြင့်၏ အထောက်တော်သတင်းစာသို့မူ ဝန်ကြီးချုပ်၏ သဝဏ်လွှာကို ရေးပေးလိုက်သည် (ကြေးမုံမှာ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး သခင်ချစ်မောင်၏ သဝဏ်လွှာကိုသာ ဖော်ပြရသည်)။

ကြေးမုံအား ဦးနုသဝဏ်လွှာ ရေးမပေးသည်မှာ အထောက်တော် ဦးအုန်းမြင့်ကဲ့သို့ အထင်မကြီးသဖြင့်၊ တင်မောင်မှာ ငယ်ရွယ်သူဖြစ်သောကြောင့် မလောက်လေး မလောက်စား သတင်းစာဟု ယူဆသဖြင့် ရေးမပေးဟန်တူသည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင်မူ ကြေးမုံအပေါ်၌ ဦးနု၏ မကျေနပ်မှုတခုသည် ပေါ်၍လာသည်။

တချိန်တွင် ဦးနုသည် မော်လမြိုင်ဘက်သို့ သွားကာ တရားထိုင်ရန် စီစဉ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်တရားထိုင်မည်ဟု ဆိုသောအခါ နယ်ရှိ နိုင်ငံရေး သမားများနှင့် အရာရှိများက တရားထိုင်မည့် တရားရိပ်သာငယ် ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရန်ပုံငွေကောက်ခံကြသည်။ ထိုသတင်းကို ကြေးမုံက ဖော်ပြလိုက်သည်။ သတင်းမှာ အမှန်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဝန်ကြီးချုပ်က စုံစမ်းသောအခါ လက်အောက်အရာရှိများက မဟုတ်မမှန်ပါဟု ဖြေကြသည်။ ဤတွင် ဦးနုကစိတ်ဆိုးပြီး ‘ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်နှင့် ကြေးမုံကို တရားစွဲခွင့်ပြုပါ’ ဟု ဝန်

ကြီး အဖွဲ့အစည်းအဝေး၌ တင်ပြတော့သည်။ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ကလည်း ဝန်ကြီးချုပ်၏ အဆိုကို လက်ခံလိုက်သည်။

ထိုသတင်းကို ဝန်ကြီးအဖွဲ့အစည်းအဝေးကျင်းပသော (အင်္ဂါနေ့) ညနေပင် ရသည်။ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ နံနက်စောစောတွင်မူ ဦးနု၏ အိမ်သို့ ပြေးရတော့သည်။ တောင်းပန်ရတော့သည်။ ဦးနုကို ကိုယ်တိုင်မတွေ့ရသဖြင့် ဦးအုန်းမှတစ်ဆင့် တောင်းပန်ရသည်။ (အမှန်အားဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးက သတင်းစာတစ်စောင်ကို တရားစွဲလျှင် ထိုသတင်းစာအဖို့ နာမည်ကြီးကာ ဝါဒဖြန့် ကြော်ငြာအဖြစ် အမြတ်အစွန်းရသည်။ အမှုမှာလည်း ထောင်ကျနိုင်သော အမှုမျိုးမဟုတ်။ ထိုအခွင့်အရေးမျိုးကို သတင်းစာတို့က ရလိုကြသည်။ သို့သော် တရားစွဲသော အကြောင်းအရာမှာ ကြီးကျယ်သော ဝါဒရေးရာ မဟုတ်။ သေးသိမ်နုစွဲသော ကိစ္စဖြစ်ရာ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ရင်ဆိုင်ကာ တရားမဆိုင်လိုသဖြင့် တောင်းပန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တောင်းပန်သည့်အတိုင်း ဦးနုကလည်း ကျေအေးခဲ့လေသည်။)

ဦးနုသာမက ဦးနု၏သားများကလည်း ကြေးမုံကို ‘ဆူ’သည့်အခါ ရှိသေးသည်။

ကြေးမုံ၌ သတင်းတပုဒ်ဖော်ပြဖူးသည်။ သတင်းမှာ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၏ သားသမီးများ မည်သည့်ကျောင်း၌ နေကြသနည်းဟူသော သတင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရကျောင်းများကို ဝန်ကြီးများကပင် မလေးစားကြဘဲ သူတို့၏ သားသမီးများကို သာသနာပြုကျောင်းများ၌ ထားသည်ကို ပေါ်လွင်စေရန် ရိုးရိုးသာ ရေးသည်။ မည်သည့်ဝန်ကြီး၏ သားသမီးက မည်သည့် (သာသနာပြု) ကျောင်း၌ နေသည်ဟူ၍ စာရင်းကို ဖော်ပြထားသည်။

ဦးနု၏ သားများ သာသနာပြုကျောင်း၌ နေသည်ဟု အမှန်ဖော်ပြသည်ကို သူတို့က မကျေနပ်နိုင်သဖြင့် ပြန်ကြားရေးအတွင်းဝန် ဦးသန့်မှတစ်ဆင့် တင်မောင်ကို ဖိတ်၍ ရှင်းပြသည်။ “ကျနော်တို့ကြိုက်ရာ ကျောင်းမှာနေတာ ဖေဖေနဲ့ မဆိုင်ပါ”ဟု သူတို့က ပြောသည်။

ဤသို့သော အဆင်မပြေမှုကလေးများ မကြာခဏကြုံရသည်။
“မင်းကို ငါက ကျော်ငြိမ်းရဲ့ ဖွက်မြင်းထင်တာကွ”

တည်မြဲသန့်ရှင်းအရေးတော်ပုံကြောင့် အိမ်စောင့်အစိုးရ အာဏာလွှဲပေးရလှ ဆဲဆဲ နေ့တနေ့တွင် ဦးနုက တင်မောင်နှင့် ဂါးဒီးယန်း ဦးစိန်ဝင်းတို့ကို ခေါ်၍ တွေ့သည်။ ထိုနေ့ကမှ ဦးနုက တင်မောင်အပေါ်တွင် သူ၏ အမြင်ကို

ဖွင့်ပြောတော့သည်။

ဦးနုက ကြေးမုံသည် တည်မြဲတို့အုပ်စုက ပိုင်သော သတင်းစာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆထားခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်း တည်မြဲသန့်ရှင်းကွဲသောအခါ မှန်လျှင်မှန်သည့်အတိုင်း ဘက်မလိုက်ဘဲ ရေးသားသည်ကို ဦးနုက သန့်ရှင်းဘက်လိုက်ကာ ရေးသည်ဟု ကျေနပ်နေလေပြီ။ ယခင်က ဦးကျော်ငြိမ်း၏ လျှို့ဝှက်သတင်းစာဟု ယူဆခဲ့သော်လည်း ယခုမှ မဟုတ်သည်ကို သိရသည်ဟု ဦးနုက တင်မောင်အား ဖွင့်ဟပြောခဲ့လေသည်။

သူ့အထင်လွှဲမှု မဟုတ်သည်ကို သိသောအခါ ဦးနုက တင်မောင်အား ယခင်ကကဲ့သို့ ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံသည်။ နိုင်ငံခြားသွားလျှင်လည်း သူနှင့်အတူ လိုက်ပါခွင့်ပြုသည်။ ဦးနုနှင့် ခရီးသွားလျှင် ဆွေမျိုးရင်းချာသဖွယ် ဂရုစိုက်သည်။ ကြေးမုံကိုလည်း အားပေးသည်။

ဦးနုက ကြေးမုံကို အားပေးပုံကလေးမှာ တချီတချီ၌ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်။

၁၉၅၉-ခုနှစ်တွင် အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက်၌ ကြေးမုံချိပ်ပိတ်ခံရသည်။ အယ်ဒီတာ ဦးကြည်မြင့်အားလည်း ဖမ်းဆီးလိုက်သည်။ အမှုကို ရုံးသို့ တင်ကာ စစ်ဆေးသည်။

ရုံးတော်မှ ဦးကြည်မြင့်အား ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးပြီး ကြေးမုံ ပုံနှိပ်တိုက်ကို အစိုးရက သိမ်းစေဟု စီရင်သည်။ ထိုသို့စီရင်သောနေ့၌ ဦးနုက တင်မောင်အား သူ၏အိမ်သို့ လာတွေ့ပါဟု အရေးတကြီး အခေါ်လွှတ်လေသည်။

အယ်ဒီတာတဦး ထောင်ကျသွားပြီး ပုံနှိပ်စက်ကြီး အသိမ်းခံရသဖြင့် အားငယ်နေသူ တင်မောင်အဖို့ တအားတက်သွားသည်။ ဦးနုကို ကျေးဇူးတင်ပြီး အားကိုးမိသည်။

ထိုစဉ်က ဦးနုတို့ သန့်ရှင်းအဖွဲ့က ရွေးကောက်ပွဲဝင်ပြီး အာဏာပြန်ယူရန် လှုံ့ဆော်အားထုတ်နေချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် တင်မောင်အဖို့ ဦးနုက ခေါ်လျှင် နိုင်ငံရေးအားဖြင့် သူတို့အစိုးရတက်လျှင် မည်သို့ကူညီမည်ဟု ပြောလိမ့်မည်ထင်ကာ မျှော်လင့်ပြီး ဦးနုအိမ်သို့ အမြန်သွားခဲ့သည်။

“ဝဋ်ကွ၊ ဝဋ်” ဟု ဦးနုက ဆိုသည်။ အယ်ဒီတာ ထောင်ကျခြင်း၊ စက်ကြီးသိမ်းရန် အမိန့်ချမှတ်ခံရခြင်းတို့သည် ‘ယခင်ဘဝများက ဝဋ်’ ဟု သူက ဆိုသည်။

သင်္ခါရတရား၊ ဝဋ်တို့၏ သဘောတရားအရ ဦးနုပြောသည့်အတိုင်း

ဆိုလျှင် တရားနှင့် ဖြေရုံသာ ရှိတော့သည်။ သို့သော် ‘လောကုတ္တရာ’ တရား နှင့် ဖြေရမည်ဟူသော အဆင့်တွင် ဦးနုက ရပ်နား၍ မနေဘဲ စက်သိမ်းမိန့်မှ လွတ်မြောက်ရန် ‘လောကီ’ နည်းလမ်းကို ဆက်လက်ညွှန်ပြပြန်သည်။ သူက ညွှန်သောနည်းမှာ ...

“အဲဒီတော့ ဟောဒီ ဂါထာကို ညုံ့ပေးပြီး ရွတ်ပေတော့ကွ” ဟု ဆိုကာ ဦးနုက တင်မောင်အား မန္တရားတပုဒ် ပေးလိုက်ခြင်းပင်တည်း။

* * *

တနှစ်သားမြန်မာပြည်

၁၉၄၈-ခုနှစ်သည် မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးရသော နှစ်ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်၌ အတွေ့အကြုံအမျိုးမျိုးကို ကြုံတွေ့ကြရသည်။ နိုင်ငံရေးဖြစ်ရပ်များကလည်း စုံလှသည်။

မြန်မာပြည်တပြည်လုံး အဖြစ်စုံတို့ ကြုံတွေ့ဖြစ်ပျက်ရာ၌ တိုင်းပြည်၏ သမိုင်းကို ရှေ့တန်းခုံများ (အထူးတန်း) မှ မေးတင်ကာ ကြည့်ရသော သတင်းစာတို့သည် ပွဲကြည့်၍ အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။

သတင်းထောက်များ၊ သတင်းစာဆရာများတို့သည် သမိုင်းဇာတ်တော်ကြီးကို ရှေ့တန်းခုံများ (အထူးတန်း) မှ မေးတင်ကာ ကြည့်ရသော သတင်းစာတို့သည် ပွဲကြည့်၍ အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။

သတင်းထောက်များ၊ သတင်းစာဆရာများတို့သည် သမိုင်းဇာတ်တော်ကြီးကို ရှေ့ဆုံးတန်းမှ ကြည့်ရရာ၌ လက်တွေ့ပွဲတွင် ကြိုးဝိုင်း၏ ဘေးမှ ကပ်ကြည့်သကဲ့သို့ အသေးစိတ်မြင်တွေ့ရလေ့ရှိသည်။ တချို့တချို့ လက်တွေ့ထိုးသူတစ်ဦးတစ်ဦးက သူတို့အပေါ်သို့ လဲကျတတ်သည်။ လက်တွေ့ပွဲမှ လက်သီးပင် ဝဲလာတတ်သည်။ လက်တွေ့ပွဲရန်ဖြစ်လျှင် ခဲကျလျှင် သတင်းထောက်တို့အဖို့ ခဲမှန်ခံရတတ်ပြန်သည်။

၁၉၄၈-ခုနှစ်၏ နှစ်ဦးအစတွင် ပျော်ရွှင်စွာ စတင်ခဲ့သည့် လွတ်လပ်ရေးပွဲသဘင်ကြီး ခြိမ်းခြိမ်းသဲသဲ ကျင်းပခဲ့သည်။ တသက်တခါသာ ကြုံကြိုက်သော လွတ်သဘင်၌ သတင်းစာတိုက်များ သုံးရက်ပိတ်သည်။ သို့သော် တင်မောင်တို့သတင်းထောက်များမှာ အားလပ်ခွင့်မရရှာကြပေ။ ကျရာတာဝန်ကို

ယူကြရသည်။ လွတ်သဘင်အခမ်းအနားများကို တက်၍ သတင်းယူရသည်။

၁၉၄၈ -ခု လွတ်လပ်ရေးနေ့က ဝတ္ထုတိုပြိုင်ပွဲတွင် တင်မောင်ဝင်၍ ပြိုင်သေး၏။ စတုတ္ထဆုသာ ချိတ်သည်။

လွတ်သဘင်တွင် ဘုရင်ခံပြည်မှ ထွက်ခန်း ဓာတ်ပုံသတင်း လွတ်ခံရသော်လည်း ကြီးမြင့်သော အခမ်းအနားနှစ်ရပ်ကိုမူ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ သတင်းယူနိုင်ခဲ့လေသည်။ မျက်နှာဖြူ ဘုရင်ခံ အိမ်တော်ကို မြန်မာသမ္မတကြီးက သိမ်းယူနေထိုင်ပြီးနောက် တရားဝန်ကြီးချုပ်များ ခန့်အပ်သော အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်သတင်းယူရသည်။ တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်သို့ ပထမဆုံးအကြိမ် နိုင်ငံတော် သမ္မတကြီး တက်ရောက်သောသတင်းကို ယူရစဉ်က ခမ်းနားပြောင်လက်သော ဒေါက်ကပ်ရထားကြီးပေါ်၌ မျက်နှာဖြူဘုရင်ခံ၏ နေရာတွင် မြန်မာအမျိုးသားသမ္မတကြီး ထိုင်နေသည်ကို မြင်ရသည်။ ပြောင်လက်သော ဝတ်စုံတွင် ရှမ်းခေါင်းပေါင်းကြီးကိုလည်း ပေါင်းထားသေးသည်။ ကျက်သရေရှိလှသည်။ ဒေါက်ကပ်ရထားကြီး၏ ရွှေနှင့်နောက်တွင် ငှက်မွှေးဦးထုပ်ကြီးများ၊ ငွေကြိုး ရွှေကြိုးများ၊ ကြောင်ကျားတောက်ပြောင်သော စစ်ဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ထားသည့် မြင်းစီးပုလိပ်များကလည်း ပါသေးသည်။ မျက်နှာဖြူ လူမျိုးခြား အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို မုန်းတီးလှသော တင်မောင်အဖို့ မြင်တွေ့ရသည့် သတင်းရှုခင်းကို ကျေနပ်လွန်းသဖြင့် ပီတိလှိုင်ကာ မျက်ရည်ဖြိုင်ဖြိုင် ကျရှာလေသည်။

လွတ်လပ်ရေးပွဲပြီးသည်နက် တပြိုင်နက် သတင်းလှုပ်ရှားမှုများ ပြင်းထန်လာတော့သည်။ ဇန်နဝါရီလ (၉) ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်ထောင် ‘ထ’သည်။ ရန်ကုန်မြို့က အခွန်တိုးရပါတော့မည်ဟု (၂၈) ရက်နေ့တွင် ကြေညာသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ (၃) ရက်နေ့တွင် မုက်စလိကို အကြောင်းပြု၍ ပြည်သူ့ရဲဘော် အဖွဲ့ကြီး ကွဲရသည်။ ရဲဘော်ဖြူ ရဲဘော်ဝါဟု နှစ်ခြမ်းကွဲသွားသည်။ နိုင်ငံရေးအခြေအနေအရ ကရင်အမျိုးသားအဖွဲ့ ညီလာခံမှ ကရင်နယ် သီးခြားတောင်းပြန်သည်။

သတင်းကောင်းအချို့လည်း ရှိပါသေးသည်။ ပဲခူးရွှေမော်စောစေတီ တည်ရန် ပန္နက်ချနိုင်သည် (ဇန်နဝါရီ - ၂၄)။ ပြည်ထောင်စုဘဏ်ကြီး ဖွင့်နိုင်သည် (ဖေဖော်ဝါရီ-၃)။ ရှုရှုနှင့် မြန်မာသံတမန်လဲရန် သဘောတူညီချက် ရလိုက်သည် (ဖေဖော်ဝါရီ-၂၇)။ (မတ်လ-၂၉ ရက်နေ့တွင် ပါဝင်ခွင့်ရခဲ့၏)။

ထိုသို့ သတင်းဆိုး သတင်းကောင်းများ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပွားခဲ့သဖြင့်

တင်မောင်တို့ သတင်းထောက်များအဖို့ ဆက်တိုက်ပင်ပန်းခဲ့သည်။

*

*

*

မတ်လ အရေးတော်ပုံ

အပင်ပန်းဆုံးမှာ မတ်လ (၁၂) ရက်နေ့က ဖြစ်သည်။ မတ်လ (၁၁) ရက်နေ့က ပုန်းအောင်းနေသော အလံနီ သခင်စိုးကြီးကို ဖမ်းမိသဖြင့် သတင်းထူးတပုဒ်ကို ရလိုက်သည်။ မတ်လ (၁၂) ရက်နေ့တွင် တင်မောင်တို့လိုက်ရမည့် သတင်းကြီးမှာ နှစ်ပုဒ်ရှိသည်။ တပုဒ်မှာ နယ်၌ ဖြစ်၏။ ပျဉ်းမနားမြို့တွင် အလံဖြူကွန်မြူနစ်ပါတီက ဦးစီးသော တောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂ ညီလာခံကို ကျင်းပရာ လူနှစ်သိန်းကျော်တက်ရောက်သည်။ ကွန်မြူနစ်တို့က အင်အားကြီးစွာဖြင့် လှုပ်ရှားနေလေပြီ။

ရန်ကုန်မြို့တွင် မတ်လ (၁၂) ရက်နေ့ တင်မောင်တို့လိုက်ရမည့် သတင်းမှာ သီပေါမင်း၏ သီဟာသနပလ္လင်ကို အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ် လော့ဒ်လူဝီ မောင့်ဘက်တန်က သမ္မတကြီးလက်သို့ ပြန်အပ်သော သတင်းဖြစ်သည်။ ထိုသတင်းကို သတင်းထောက်ချုပ် ကိုယ်တိုင်လိုက်သည်။

“ဗန္ဓုလပန်းခြံမှာ ဗတလစ အစည်းအဝေးရှိသတဲ့။ အရေးကြီးပုံ မပေါ်ပါဘူး။ တင်မောင်သွားပစေ” ဟု တာဝန်ပေးသဖြင့် ထိုနေ့နံနက် (၈) နာရီက တင်မောင်သည် ဗန္ဓုလပန်းခြံသို့ စက်ဘီးစုတ်ကလေးကို စီးကာ ရောက်သွားသည်။

တင်မောင်ရောက်စဉ် အစည်းအဝေးတက်သူ ၁၅၀၊ ၂၀၀ ခန့်သာ ရှိသေးသဖြင့် လူစောင့်ဆဲ ရှိသေးသည်။

“ခင်ဗျားတို့ မြေရှင်သတင်းစာတွေက တောင်သူလယ်သမား လူတန်းစားကို စော်ကားတာ မခံနိုင်ဘူး” ဟု ထိုစဉ်က ဗတလစ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူ သခင်ချစ်မောင် (ဝိဂ္ဂရ) က ဆိုသည်။ သခင်ချစ်မောင်သည် ပါလီမန် အတွင်းဝန်ဖြစ်သော်လည်း အမြဲတမ်း နူးညံ့ပျော့ပျောင်းစွာ ဆက်ဆံတတ်လေ့ရှိသူဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် တင်မောင်တို့ သတင်းထောက်များနှင့် ရင်းနှီးပွန်းတီးသည်။ ယနေ့အဖို့ သူ၏ မျက်နှာသည် မာနေသည်။ အထူးသဖြင့် သတင်းထောက်များအပေါ် ပိုတင်းသည်။

“ဗတလစအစည်းအဝေးမှာ ဆိုရှယ်လစ်တွေ တခုခုလုပ်မယ် ထင်တယ်။ သခင်ချစ်မောင်နဲ့ အခြားလူတွေ မျက်နှာကြည့်ရတာ အကဲမရဘူး”

ဟု တင်မောင်က ပန်းဆိုးတန်းရှိ လက်ပြဲရဲဌာနသို့သွားကာ တိုက်သို့ ဖုန်းဆက်၍ ပြောသည်။ တိုက်က ထိုလူထုနှင့်တကွ ထိုအစည်းအဝေးကို စောင့်ကြည့်ပါ။ ဓာတ်ပုံသတင်းထောက်လည်း လွတ်လိုက်မည်ဟု ညွှန်ကြားချက် အရ တင်မောင်နှင့်တကွ သတင်းထောက်လေးယောက်တို့မှာ မျက်နှာ မလှတလှဖြင့် အစည်းအဝေးစင်မြင့်၏ ထောင့်တထောင့်မှနေကာ သတင်းယူကြရရှာသည်။ ကားများ တစီးပြီးတစီး ဆိုက်လာသဖြင့် အစည်းအဝေး အင်အားမှာ သုံးထောင်ခန့်ရှိလာ၏။

အစည်းအဝေးမှာ ဖောက်ပြန်သော မြေရှင်လူတန်းစားအား ရှုတ်ချပွဲဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော ရက်များအတွင်းက ပြည်သူ့ဟစ်တိုင်း၊ အိုးဝေ၊ စီးပွားရေးနှင့် ကွန်မြူနစ်နေ့စဉ်သတင်းစာတို့တွင် သတင်းတပုဒ်ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဗတလစခေါင်းဆောင် ဝန်ကြီးတဦးက မကျင်စိန်အမည်ရှိ လင်ရှိအမျိုးသမီးတဦးကို မီးခွက်မှုတ်ကာ သိမ်းပိုက်သည်ဟု မကျင်စိန်၏ တိုင်တန်းချက်အရ သတင်းအဖြစ် ဖော်ပြခဲ့ကြသည် (ထိုသတင်းကို ဗမာ့ခေတ်က သတင်းအဖြစ် ရသော်လည်း ဖော်ပြခြင်း မပြုခဲ့)။ ထိုသတင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းစာတို့၏ ဖောက်ပြန်ချက်ဖြစ်သည်ဟု သခင်ချစ်မောင်က အကျယ်တဝင့် ဟောပြောသည်။

- “ချရဲရဲလား”
- “ချရဲတယ်”
- “သေရဲရဲလား”
- “သေရဲတယ်”

ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော ကြွေးကြော်သံဖြင့် အစည်းအဝေးပါ လူထုသည် မြို့တွင်းသို့ လှည့်ကြတော့သည်။ လူထုထဲ၌ အရက်ကိုးမောင်းတိုက်ထားသဖြင့် မျက်ထောင့်နီနေသူများကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ပုဆိန်၊ တူ၊ လက်ရိုက်တုတ်... စသည့် လက်နက် ကိုင်တွယ်လာသည်ကိုလည်း မြင်ရသည်။ တင်မောင် ကျောစိမ့်လာသည်။ အစည်းအဝေးလူထုနှင့် မလိုက်တော့ဘဲ လမ်းခွဲကာ လွစ္စလမ်းရှိ အိုးဝေသတင်းစာတိုက်သို့ စက်ဘီးကို အားကုန်နင်းကာ သွားခဲ့သည်။

အိုးဝေမှ ဗမာ့ခေတ်တိုက်သို့ တယ်လီဖုန်းဆက်ကာ အကြောင်းစုံ ပြောပြသည်။ ထိုစဉ်က အိုးဝေတာဝန်ခံအယ်ဒီတာ ဦးမျိုးညွန့်က ကြောက်ဒူးတုန်ပုံပေါက်သော တင်မောင်အား ကြည့်ကာ ရယ်မောသည်။

“ခင်ဗျား ဆိုရှယ်လစ်တွေ လာစမ်းပါစေဗျာ။ ကျုပ်တို့က လက်ဖက်ရည် တိုက်လွတ်လိုက်မှာပေါ့ဗျ။ အဲဒါအဲဒါ လူများလွန်းရင်တော့ လက်ဖက်ရည်ဖိုး မတတ်နိုင်ဘူး။ ပဲကြီးလှော်လောက်ပဲ ကျွေးမယ်ဗျာ” ဟု စကားထစ်သော ဦးမျိုးညွန့်က ပြက်လုံးထုတ်သည်။

ပြက်လုံးကို ကြာကြာ မရယ်မောလိုက်ရပါ။ ဆန္ဒပြသူများ လွစ္စလမ်း ထဲသို့ ဝင်လာသည်။ ပထမ အိုးဝေတိုက်ရှေ့ အော်ကြသည်။ ထို့နောက် အိုးဝေတိုက်သွင်းသို့ ဝင်ကာ ပုံနှိပ်စက်များ၊ စာစီခုံများကို ပုဆိန်များ၊ တူ များဖြင့် ရိုက်နှက်ဖျက်ဆီးကြသည်။ စားပွဲခုံများ၊ ကုလားထိုင်များကိုပါ ဖျက်ဆီးကြရာ တင်မောင်နှင့် ဦးမျိုးညွန့်တို့ ထိုင်ကြသော ကုလားထိုင်များ ပင် ကြေမှုသွားလေသည်။

“ဟောဒီမှာ သတင်းထောက်တယောက်ဟေ့” ဟု တင်မောင်အား လက်ညှိုးထိုးကာ ပြသူက ပြသည်။ လူကို ရန်မမှုမီ စက်ဘီးစုတ်ကလေးကို စီးကာ ပြေးရတော့သည်။

(အိုးဝေ၌ ဒုတိယအကြိမ် ဤသို့ ပြေးရဖူးသည်။ တချီတွင် တင်မောင် နှင့် စာရေးဆရာမောင်ထင် (ဦးထင်ဖတ်) အိုးဝေသို့ အလည်သွားကြသည်။ အယ်ဒီတာစားပွဲ၌ ကိုတင်စိုး (သာကဒိုး) ထိုင်နေကြသည်။ ဘုန်းကြီးအပါး (၄၀) ခန့် ဝင်လာပြီး သတင်းတပုဒ်ကို ဖြေရှင်းချက် ဖော်ပြပေးရန် တောင်း ဆိုကြသည်။ ဘုန်းကြီးများက မကျေနပ်နိုင်ဘဲ ဆက်လက် ဆူပူကြိမ်းမောင်း နေကြသည်။ ထိုအခါ သတင်းထောက်တဦးက ဘုန်းကြီးများရှေ့တွင်ပင် ရဲမင်းကြီးရုံးသို့ ဖုန်းဆက်ကာ အကူတောင်းသည်။ ဘုန်းကြီးများအား ‘ဆွ’ လိုက်သကဲ့သို့ဖြစ်ကာ “မင်းလားကွ ပုလိပ်အားကိုးတဲ့အကောင်” ဟု ဆိုကာ စီးသော ဖိနပ်ဖြင့် ချွတ်ရိုက်သောကြောင့် သတင်းထောက်ခမြာ ထိုင်၍ ရှိခိုး ကာ ပြေးရတော့သည်။ အကြိမ် မည်ရွှေ မည်မျှ ပြေးဖူးသည်မသိ။ အယ်ဒီတာ ကိုတင်စိုးမှာ မလွယ်ပေါက်က ပျောက်သွားသည်။ တင်မောင်နှင့် မောင်ထင် တို့မှာ ယောင်နနနှင့် ကျန်ရစ်ရှာသည်။ ပြေးလျှင် ဆွဲ၍ ရိုက်မည်စိုးရသော ကြောင့် “တပည့်တော်တို့က ဧည့်သည်ပါဘုရား။ တပည့်တော်တို့က ဧည့်သည်ပါဘုရား” ဟု လက်ယှက် ရှိခိုးရင်း တလှမ်းချင်းနောက်ဆုတ်ကာ ထွက်ခဲ့ရသည်။ ဘုန်းကြီးများသည် သတင်းစာဖိုင်များကို ဆွဲဆုတ်ပြီးမှ ထွက်သွားကြသည်။)

တင်မောင်သည် ဆိုရှယ်လစ်များ အိုးဝေသတင်းစာတိုက်ကို ရိုက်နှက်

ဖျက်ဆီးနေချိန်တွင် ဂျီတီရုံ (သီဟ) ပေါ်သို့ တက်ကာ ရဲမင်းကြီးရုံးသို့ တယ်လီဖုန်းဆက်၍ အကူတောင်းသည်။ သတင်းထောက်တယောက်ယောက်က ဖုန်းဆက်လျှင် လေးစားစွာ လက်ခံကူညီလေ့ရှိသော်လည်း ထိုနေ့ကမူ ရဲအစောင့်အရှောက် လွှတ်တော့မည်လိုလို မအားလပ်ကြသလိုလို မရေမရာ ဖြေသည်။

ဆိုရှယ်လစ်တို့က ရဲတို့အား လက်ရှောင်နေရန် ညွှန်ကြားထားပြီး ဖြစ်သည်မှာ သေချာသည်။ တင်မောင်နှင့်တကွ သတင်းထောက်များအဖို့ သတင်းစာတိုက် တတိုက်ပြီး တတိုက် ဖျက်ပွဲများကို ခပ်လျှိုလျှိုနှင့် လက်ပိုက်ကြည့်ရုံသာ ရှိတော့သည်။ လူစွလမ်းမှ အိုးဝေသတင်းစာတိုက်ကို တနာရီခန့် ဖျက်ပြီးနောက် လမ်း (၄၀) ရှိ ဟစ်တိုင်သတင်းစာတိုက်ကို တနာရီခန့် ဖျက်ကြပြန်သည်။ ထိုမှ မော်တင်လမ်းရှိ စီးပွားရေးသတင်းစာတိုက်သို့ သွားကာ ဖျက်ကြပြန်သည်။

“စမ်းချောင်းက ကွန်မြူနစ်ပါတီကိုလာခဲ့ဟေ့” ဟု ဦးအုန်းခင်က (နာရီဝက်တကြိမ်မျှ တိုက်သို့ ဖုန်းဆက်ကာ သတင်းပို့သော တင်မောင်အား) ညွှန်သည်။ တင်မောင်သည် စမ်းချောင်းသို့ပြေးရသည်။ ဦးအုန်းခင်၊ ဦးအုန်းမြင့်၊ ဦးကိုကိုလေးနှင့်တကွ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ အစုံရောက်နေသည်။ ထိုသတင်းကို ကွန်မြူနစ်နေ့စဉ်ကလည်း ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။ ကွန်မြူနစ်နေ့စဉ်သည် ပုဂ္ဂလိက သတင်းစာများကဲ့သို့ မဟုတ်၊ ဆိုရှယ်လစ်တို့ကဲ့သို့ပင် ပါတီဝင်များ ရှိကြသည်။ ဆိုရှယ်လစ်တို့ လာရောက်ဖျက်လျှင် ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ရန် လူစုပြီး ရှိနေလေပြီ။

ထို့ကြောင့် ဆိုရှယ်လစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်ရိုက်ပွဲကြီး သတင်းကောင်းကို ရယူရန် သတင်းစာတိုက်တိုင်းမှ သတင်းထောက်တို့ စမ်းချောင်းလမ်းရှိ ကွန်မြူနစ်ပါတီရုံးရှေ့သို့ ရောက်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။

ဗမာ့ခေတ်အဖွဲ့တွင် တင်မောင်သည် အငယ်ဆုံးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တင်မောင်သည် ကင်မရာတလုံးလွယ်ကာ ပါတီရုံးနှင့် မလှမ်းမကမ်းရှိ ညောင်ပင်ကြီးပေါ်တက်၍ စောင့်ရန် တာဝန်ပေးခံရသည်။ တင်မောင်သည် ညောင်ပင်ပေါ်တက်၍ စောင့်နေခဲ့ရသည်။

တနာရီ၊ နှစ်နာရီ၊ သုံးနာရီမျှ စောင့်သော်လည်း ဆိုရှယ်လစ်တို့ မလာပါပေ။ လက်နက်မဲ့သော ပုဂ္ဂလိကတိုက်များကိုသာ ဖျက်ဆီးဝံ့သည်။ သူတို့ကဲ့သို့ လူအင်အားရှိသော တိုက်၏ အနီးသို့ သီပင် မသီဝံ့ကြ။ ရောမသတ္တိ

ခဲကြီးများ ပေတည်း။

ဆိုရှယ်လစ်တို့အလားကို သတင်းထောင်အများ စောင့်ကြရာတွင် အချို့က ပါတီရုံးမှ ကုလားထိုင်များ၌ ရှိကြသည်။ အချို့က လက်ဖက်ရည် ဆိုင်၌ ထိုင်ကြသည်။ တင်မောင်တယောက်သာ သစ်ကိုင်းခွကာ သုံးနာရီခန့် ထိုင်ရပါလျက် ဆိုရှယ်လစ်တို့ မလာသဖြင့် သတင်းဓာတ်ပုံမရိုက်ရလေရာ ဆိုရှယ်လစ်တို့အား ကျိန်ဆဲမိရှာတော့သည်။

* * *

ဆိုရှယ်လစ်တို့ သတင်းစာတိုက် ဖျက်ပွဲကြီး၏ နောက်ဆွယ်တွင် သတင်းစာ ဆရာတို့နှင့် ဖဆပလအစိုးရတို့ ကြီးကျယ်စွာ ပဋိပက္ခဖြစ်တော့သည်။ သတင်း စာတိုက်များကို အစိုးရက စက္ကူမရောင်းဘဲ ပိတ်လိုက်သည်။ ပြန်ကြားရေး ရုံးခန်းရှိ သတင်းစာဆရာ အသင်းတိုက်ကို နှင်ထုတ်လိုက်သည်။ သတင်းစာ ဆရာတို့ကလည်း သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို တပ်ဦးမှတင်ကာ အစိုးရဆန့် ကျင်ရေး တရားပွဲများကို ရန်ကုန်မြို့နှင့် မန္တလေးမြို့များ၌ ကျင်းပဟောပြော တော့သည်။

သတင်းစာဆရာတို့ဟု ဆိုရာတွင် ကွန်မြူနစ်နေ့စဉ်လည်း ပါဝင်သဖြင့် သတင်းစာလှုပ်ရှားမှုထဲ၌ ကွန်မြူနစ်တို့လည်း ပူးပေါင်းပါဝင်လာသည်။ သတင်းစာဆရာတို့က သတင်းစာ၏ အခွင့်အရေးနှင့် အဖျက်ခံရသော တိုက်များ လျော်ကြေးရရှိရေးကို ဦးတည်လှုံ့ဆော်သည်။ ကွန်မြူနစ်တို့ကမူ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု ဖြစ်ပေါ်ရန် ကြိုးစားသည်။

နောက်ဆုံးတွင် သတင်းစာတို့နှင့် အစိုးရပဋိပက္ခကို မတ်လ (၃၁) ရက် နေ့တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ပြေငြိမ်းလိုက်ကြသည်။ သို့သော် ထိုအချိန်၌ ကွန်မြူနစ်လှုပ်ရှားမှုနှင့် ပဋိပက္ခမှာ ပြင်းထန်ကြီးထွားနေလေပြီ။

မတ်လ (၂၁) ရက်နေ့တွင် သတင်းစာတို့ကို ရိုက်နှက်ဖျက်ဆီးမှု နှင့်အတူ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများပါ ပြင်းထန်လာခဲ့သည်။ မတ်လ (၂၀) ရက် နေ့ မော်လမြိုင်တွင် ကျင်းပသော မွန်ညီလာခံမှ မွန်ပြည်နယ် သီးခြားပေးရ မည်ဟု တောင်းဆိုပြန်သည်။ မတ်လ (၂၃) ရက်နေ့တွင်မူ ဘီအိုစီ အလုပ် သမားများက သပိတ်မှောက်လိုက်ပြန်သည်။

*

*

*

ပြည်တွင်းစစ်ကြီး စလေပြီ

အပြင်းထန်ဆုံးသော နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုမှာ မတ်လ (၂၇) ရက်တော်လှန်ရေး နေ့ အထိမ်းအမှတ် အစည်းအဝေးပွဲများ ဖြစ်သည်။ ဖဆပလအဖွဲ့၏ အစည်းအဝေးတွင် ကွန်မြူနစ်တို့အား ပြင်းထန်စွာ ပုတ်ခတ်သည်။ အလံဖြူ ကွန်မြူနစ်တို့၏ တော်လှန်ရေးနေ့ လူထုအစည်းအဝေးတွင် “ဆိုရှယ်လစ်တို့ အလောင်းဖြင့် ဗားကရာချောက်ကြီးကို ‘ဖို့’ပစ်မည်” ဟုပင် ဟောပြောသည် ထိ ပြင်းထန်လာသည်။

မတ်လ (၂၈) ရက်နေ့နံနက်တွင် တင်မောင်တို့ သတင်းထောက်များ၊ စမ်းချောင်းလမ်းရှိ ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဌာနချုပ်သို့ သွားကြသောအခါ မည်သူ့ကိုမျှ မတွေ့ရတော့ပြီ။ ညကပင် အချို့သော ကွန်မြူနစ်တို့ကို ဖဆပလအစိုးရက ဖမ်းလိုက်သည်။ ခေါင်းဆောင်အများစုမှာ လွတ်သွားသည်။ ‘ဖဆပလ အစိုးရက ဖမ်းလို့ တောခိုရပါသည်’ ဟု ကွန်မြူနစ်တို့က ဆိုသည်။ ‘ကွန်မြူနစ်တွေ တောခိုသောကြောင့် ဖမ်းရပါသည်’ ဟု ဖဆပလဘက်မှ ဆိုသည်။ မည်သူက မှန်သည် မသိ။ ဖမ်းသူနှင့် ခိုသူ တချိန်တည်း တပြိုင်တည်း လှုပ်ရှားခဲ့ကြသဖြင့် အဖြေရှာမရပေ။

မည်သို့ဆိုစေကာမူ လွတ်လပ်ရေးမခင်ကပင် တောခို တိုက်ခိုက်နေသော အလံနီသူပုန်တို့ကဲ့သို့ အလံဖြူသူပုန်အရေးတော်ပုံသည် လွတ်လပ်ရေးရသော နှစ်၏ မတ်လ၌ စတင်ခဲ့တော့သည်။

*

*

*

အလံဖြူတို့ တောခိုသွားပြီးနောက် ချက်ချင်းပင် မြင်းခြံ၊ မအူပင်၊ ပုသိမ်၊ အင်းစိန်ခရိုင်တို့တွင် စတင်ထကြွကြတော့သည်။ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများ ဆူပူမှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားတော့သည်။

နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်စေရန် ဖဆပလအစိုးရက အမျိုးစုံ အားထုတ်သည်။ ရဲဘော်ဖြူတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးမူတရု ကြေညာ (မေ-၂ ရက်) ရာ ထိုမူကို ဖဆပလအစိုးရက ပယ်ချပြီး ဝန်ကြီးချုပ်သခင်နုက လက်ဝဲမူ (၁၄) ချက်ကို

ကြေညာသည် (မေ-၂၅)။ သခင်နုမူမှာ လက်ဝဲလမ်းစဉ် ကျင့်သုံးပါမည်ဟု သဘောသက်ဝင်သည်။ သတင်းစာဆရာတို့ကလည်း စုပေါင်းကာ ငြိမ်းချမ်းရေးမူတခု တင်သေးသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အမျိုးမျိုး အားထုတ်ကြသော်လည်း ဆူပူသောင်းကျန်းမှုများသည် ပြင်းထန်လာကာ တပြည်လုံး သွေးချောင်းစီးတော့သည်။

ပုသိမ်သွား ‘ဝါးကိုင်း’ သင်္ဘောကို ကရင်သူပုန်တို့က စီးရာ တသိန်းကျော်ဖိုး ပါသွားသည် (ဇူလိုင်-၁၂)။ ပုသိမ်ငွေတိုက်ကို ဖောက်ကာ ငွေတသိန်းကျော် လုသွားကြသည် (ဇူလိုင်-၁၃)။ သြဂုတ်လ (၃) ရက်နေ့တွင် မူ ပုသိမ်ခရိုင်ကို ရဲဘော်ဖြူတို့က သိမ်းလိုက်ပြီး သထုံနယ်ကို ကရင်သူပုန်က သိမ်းလိုက်တော့သည်။ သြဂုတ်လ (၁၂) ရက်တွင်မူ ရန်ကုန်မှ ပြည်မြို့၊ မန္တလေးမြို့၊ မော်လမြိုင်မြို့တို့သို့ သွားသော မီးရထားလမ်းများ ပြတ်တောက်သွားတော့သည်။ သြဂုတ်လ (၉) ရက်နေ့တွင် သရက်မြို့ ဘားမားရိုင်ဖယ်တပ်မှ တပ်သားအချို့ တောခိုပြီး (၁၀) ရက်နေ့တွင်မူ မင်္ဂလာဒုံမှ တပ်သား (၃၅၀) ခန့် တောခိုပြန်သည်။

မြန်မာပြည်သည် အရေးကြီးသော အခြေအနေရောက်နေပါပြီဟု သြဂုတ်လ (၁၉) ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော် သမ္မတကြီးက ကြေညာရတော့သည်အထိ တိုင်းပြည်အခြေအနေ ဆိုးရွားလာသည်။

ပြည်တွင်းစစ်ကြီး ငြိမ်းအေးပါတော့ဟု ဆာဦးသွင်နှင့် မြို့မိမြို့ဖများက ငြိမ်းချမ်းရေးမူသစ်တင်သည်ကို အစိုးရက လက်ခံသည် (အောက်တိုဘာ-၈ ရက်)။ သတင်းစာဆရာတို့ကလည်း ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားရန် ကရင်အမျိုးသားအချို့ကို သွေးထိုးပေးသော နယ်ချဲ့သူလှို နှင်ထုတ်ရေး လူထုအစည်းအဝေးကို ကျင်းပကာ လှုံ့ဆော်သည်။ အစိုးရက ဒေသအလိုက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် စုံစမ်းရေးကော်မရှင်တခု ဖွဲ့လိုက်သည် (စက်တင်ဘာ-၁ ရက်)။

တဘက်မှ လူထုလှုပ်ရှားမှုဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရန် အားထုတ်သည့်နည်းတူ၊ တဘက်မှလည်း လက်နက်ဖြင့် ပုန်ကန်သူတို့အား လက်နက်ဖြင့် နှိမ်နင်းရလေသည်။ သေဒဏ်အပြစ်ပေးနိုင်သော နိုင်ငံတော် သစ္စာဖောက်မှု မှုကြမ်းကို ဧပြီလ (၈) ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုခဲ့ပြီး တပ်မတော်မှ တောခိုသူ ဗိုလ်အေးဖေအား ထိုဥပဒေအရ သေဒဏ်ပေးရန် အမိန့်ချခဲ့သည် (နိုဝင်ဘာ-၁၂)။

သူပုန်တို့ကို နှိမ်နင်းရန်အတွက် လေယာဉ်ပျံသုံးစင်းကို အစိုးရ ဝယ်ယူခဲ့သည် (ဧပြီလ-၃၀)။ ပြည်ခရိုင်၊ သရက်ခရိုင်၊ မင်းဘူးခရိုင်၊ ပဲခူးခရိုင်နှင့် တောင်ငူ ခရိုင်တို့တွင် စစ်ဥပဒေထုတ်ပြန်ခဲ့ရသည်။

ထိုသို့ထုတ်ပြန်သော်လည်း ၁၉၄၈-ခုနှစ်တွင် ငြိမ်းချမ်းမှုမရခဲ့ချေ။ ချိုးဖြူရေပိုက်ကို ပထမဆုံးအကြိမ် ကရင်သူပုန်ဖျက်သဖြင့် ရန်ကုန်မြို့တွင် ရေပြတ်သွားပြီး တုန်လှုပ်ခဲ့ရသည် (နိုဝင်ဘာ-၁၃)။ ရန်ကုန်မြို့တွင်း၌လည်း လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်နေသည်။ အင်အားမြောက်မြားသော ဓားပြများက ရန်ကုန် ကြည့်မြင်တိုင်ဈေးရှိ ဓာတ်ဆီဆိုင်ကို ဝင်တိုက်ကာ သုံးသိန်းကျော် လုသွားသည်အထိ အတင့်ရဲလာသည် (စက်တင်ဘာ-၉)။ ဝန်ကြီးဟောင်း ဦးတင်ထွဋ်အား မြို့လယ်ခေါင် စပတ်လမ်းရှိ နယူးတိုင်းသတင်းစာတိုက်ရှေ့၌ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်သည့်တိုင် (စက်တင်ဘာ-၁၈) လူသတ်ဝါဒ ထွန်းကားလာသည်။

ပြည်တွင်း၌ ဆူပူနေချိန်တွင် ပြည်ပမှလည်း ရန်ပြခံနေရသည်။ တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ် ဗန်းမော်မြို့နယ်၊ စိန်လုံမြို့ကို ကူမင်တန်တရုတ်စစ်ပြေး ဓားပြ (၂၀၀) ဝင်စီးခြင်းကို ခံရပြန်သည် (ဒီဇင်ဘာ-၂၅)။ (ကူမင်တန်အစိုးရ၏ တရုတ်သံအမတ်ကြီးက မြန်မာ့မြေ မထိပါးလို့ပါဟု မတ်လ (၃) ရက်နေ့က ကြေညာခဲ့သေး၏။)

ဤသို့ဖြင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ ဆူပူလှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ပွားသောနှစ်၌ သတင်းထောက်ဖြစ်လာခဲ့ရသော တင်မောင့်အဖို့ သံဆန်းပေါ်ချိန်တွင် ဇာတ်စင်ပေါ်တက်မိသော မင်းသားကဲ့သို့ ပင်ပန်းသည်လည်းရှိသည်။ စိတ်အား လျော့သည်လည်း ရှိသည်။ စိတ်အား တက်ကြွသည်လည်း ရှိသည်။ လွတ်လပ်သော တိုင်းပြည်သစ်၏ ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော ပထမနှစ်ကို ရှေ့တန်းမှ ကြည့်ရှုရင်း တိုင်းသူပြည်သား တဦးအနေနှင့် ခံစားရသော ‘ရသ’ ကား စုံလင်လှတော့သည်။

ငွေပေးဝယ်၍ မရသော ထိုအတွေ့အကြုံများနှင့် နောက်ထပ် ဖြစ်ပါရစေဦးဟု ဖန်တီး၍မရကောင်းနိုင်သော ထိုအဖြစ်အပျက်များကို တင်မောင့် တသက်တွင် မေ့နိုင်ဖွယ်မရှိတော့ပေ။

*

*

*

တယ်လီဖုန်း ခေတ်သစ်သို့

သတင်းစာတို့သည် သတင်းများကို ရေးသား၍ သတင်းကိုမူတည်ကာ ဝေဖန်ရရာ၌ ရံဖန်ရံခါ မိမိတို့ဆန္ဒကို မိမိတို့ပါ ပါဝင်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်၍ အရယူရလေ့ရှိ၏။

၁၉၄၇-ခုနှစ်က ရန်ကုန်မြို့တွင် သံပုံစေတီများ ခေတ်စားနေခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တံမြို့လုံးကမူ ရှိသမျှ သံပုံစေတီ တည်ကြသည်။ ကန်တော်ကြီးတစ်ခု မှ ကျွန်းများ၊ ကမူများ၊ လောင်းဝစ်လမ်းတဝိုက် တောတစ်ခုမှ ကမူများ၊ အင်းလျားမှ ကမူများ။ နေရာတကာ၌ သံပုံစေတီငယ်များ ပေါ်လာသည်။ စေတီဖြစ်သဖြင့် ဖျက်ဝံ့ရဲသူမရှိရာမှ မြို့အဖို့ မြေလွတ်မှန်သမျှလှိုလှို ပေါ်တော်မူ စေတီများဖြင့် ရှုပ်လှာ၏။ တဖန် သံပုံစေတီမှ အုတ်စေတီငယ်များ ဖြစ်လာသည်။ ဤတွင် မြို့ရွာသန့်ရှင်းရေးကို ထိပါးလာ၏။

ဘုရားကိစ္စဖြစ်သဖြင့် မြူအဖွဲ့ကလည်း မဝံ့မရဲရှိနေသောကြောင့် ဗမာ့ခေတ်မှ ရှေ့ဆောင်ကာ သံပုံစေတီဆန့်ကျင်ရေး ဆောင်းပါးစု ရေးရသည်။ တဘက်မှလည်း ရဟန်းပျိုးများနှင့် ပူးပေါင်း၍ သံပုံစေတီဖျက်ပွဲများကို ကျင်းပရ၏။ တိုက်မှ ကားများဖြင့် ရဟန်းများကို ပင့်ကာ မြို့တွင်းသို့လည်၍ ဖျက်ကြတော့မှ သံပုံစေတီများ ရပ်သွား၏။

ဤကား မကြီးလှသော တိုက်ပွဲကလေးများဖြစ်၏။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးစသော ပြဿနာကြီးများကိုလည်း သတင်းစာတို့က ဝင်၍ ဆောင်ရွက်ကြရသည်များလည်း ရှိသည်။

တကြိမ်၌ တင်မောင်သည် ပြဿနာတရပ်ကို ဦးဆောင်တိုက်ခိုက်ရာမှ ထိုပြဿနာကြီး ခေါင်းပေါ်ရောက်လာဖူးသည်။

ထိုပြဿနာသည် တယ်လီဖုန်းပြဿနာဖြစ်၏။ အလိုအလျောက် စက်ခလုတ်များ မတပ်ဆင်မီက ဗမာပြည် တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်မှုသည် များစွာ စိတ်ပျက်ဖွယ်ကောင်းလှသည်။ စစ်ပြီးစက တယ်လီဖုန်းမှာ များများလည်း မရှိသဖြင့် အတော်အသင့် အဆင်ပြေ၏။ တယ်လီဖုန်းကုမ္ပဏီကို အစိုးရက သိမ်းပြီး နောက်ပိုင်း၌ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးက လူမျိုးစုဝန်ကြီးဖြစ်ရာတွင် သူ၏ လူမျိုးများကို တတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မတတ်သည်ဖြစ်

စေ ရာထူးပေးရာမှ တယ်လီဖုန်းမှာ စိတ်ပျက်ဖွယ်ကောင်းအောင် ချွတ်ယွင်း လာသည်။

တင်မောင်သည် နေ့စဉ်လိုလိုပင် ဗမာ့ခေတ်မှ ပြဇာတ်၊ ဝတ္ထု၊ ဆောင်း ပါး၊ သတင်းတို့ဖြင့် တယ်လီဖုန်းဌာနကို အပြစ်ဖို့ ဝေဖန်ရေးသားလေ့ရှိသည်။

တကြိမ်တွင် ပြဇာတ်တိုကလေး ရေးသည်။ ဗမာ့ခေတ် အယ်ဒီတာ သည် တယ်လီဖုန်းစကားပြောရန် တိုက်ကြီးမြို့သို့ ဖုန်းဆက်သည်။ ထိုသို့ ဖုန်းဆက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ကားတစ်စီးဖြင့် တိုက်ကြီးသို့ သွားစေသည်။ တယ်လီဖုန်းဆက်ရာတွင် ပထမ ဗမာ့ခေတ်နံပါတ်ဖြစ်သော တောင်ပိုင်း ကြေး နန်းခုံကို ရအောင် တောင်းရသည်။ ထိုမှ မြို့မလိုင်း၊ ထိုမှ နယ်လိုင်း။ အဆင့် ဆင့်တောင်းရသည်။ မအားလပ်ဟူသော အဖြေပေး၍ အကြိမ်ကြိမ်ပြန်ဆက် ရသည်။ နောက်ဆုံးတိုက်ကြီးမှ ကားပြန်လာသည်အထိ တိုက်ကြီးမြို့သို့ ဖုန်း ဆက်မရပုံကို ပြဇာတ်ရေးဖူး၏။ ၁၉၃၆-ခုတွင် ယူဂိုစလေးဗီးယားပြည်မှ သတင်းစာတစ်စောင်က ဤပြဇာတ်အတိုင်း လက်တွေ့စမ်းသပ်သည်။ ကီလို မီတာ (၃၄၀) ရှိသော မြို့သို့ ဘဲလ်ဂရိတ်မြို့တော်မှ ဖုန်းဆက်သောအခါ ကား က တယ်လီဖုန်းအရင် (၁) နာရီကျော် ဦးသည်ဟု အတိအကျ သက်သေ သက္ကယနှင့် စမ်းသပ်ပြလျက် အယ်ဒီတာက တယ်လီဖုန်းဌာနကို ဝေဖန် ခဲ့သည်။ တင်မောင်သည် ဤစိတ်ကူးမျိုးကို ပြဇာတ်သာရေးမိပြီး လက်တွေ့ စမ်းသပ်ခြင်းပြုရန် အကြံပေးပေါ်မိသဖြင့် သူ့ကိုယ်သူ ချာလှသေးသည်ဟု အပြစ် ဖို့မိလေသည်။

တင်မောင်တို့ ဗမာ့ခေတ်သာမက အခြားသတင်းစာတို့ကလည်း တယ်လီဖုန်းကို ဝေဖန်ကြရာ ယင်းတွင် နေးရှင်းဦးလောရုံသည် ပြင်းပြင်း ထန်ထန် ရေးလေ့ရှိသူဖြစ်သည်။

သတင်းစာများက ဆူကြူပူကြူလွန်းသောအခါ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက သ တင်းစာဆရာများသာပါသော တယ်လီဖုန်းချွတ်ယွင်းမှု စုံစမ်းရေးကော်မရှင် ကို ဖွဲ့ပေးလိုက်လေသည်။ ထိုကော်မရှင်က တယ်လီဖုန်းပြဿနာကို စုံစမ်း လေ့လာကာ အစိုးရအား အကြံပေးရမည်ဟု ဖွဲ့လိုက်၏ (၁၉၅၆-ခု မေလ)။

ကော်မရှင်တွင် နေးရှင်းဦးလောရုံက သဘာပတိ၊ ယူပီသတင်းဌာနမှ ဦးဘသန်းက အဖွဲ့ဝင်၊ တင်မောင်က အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရ သည်။

ယနေ့ ချက်ကန်လှည့်ရုံနှင့် အလိုအလျောက်ဆက်ပေးသော တယ်လီ

ဖုန်း၏ အဆင်ပြေမှုသည် တင်မောင်တို့ ကြိုးပမ်းမှုပင်ဖြစ်သည်။ စုံစမ်းရေး ကော်မရှင်၏ တိုက်တွန်းမှုဖြင့် အလိုအလျောက်စက်ကို တပ်ဆင်ဖြစ်သည်။

ဦးလောရုံခမြာမှာ ဤအလိုအလျောက် တယ်လီဖုန်းစက် စနစ်ကြီး တပ်ဆင်ရာတွင် ဈေးချိုပြီး ပိုကောင်းသော စနစ်ကို မတပ်ဆင်ရကောင်း လား ဟူ၍ သဲသဲမဲမဲဝေဖန်ရာမှ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေး အတွင်းဝန်က အသရေဖျက်မှုဖြင့် တရားစွဲသဖြင့် အချုပ်အနှောင်ပင် ခံရရှာ သေး၏။

တင်မောင်သည် တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်မှုနှင့် အဆင်မပြေလှခဲ့သော် လည်း တယ်လီဖုန်းနှင့် အဆင်ပြေလှသည်။

မြန်မာသတင်းစာလောက၌ ဗမာ့ခေတ်သည် ပထမဆုံး တယ်လီဖုန်း ရသော တိုက်ဖြစ်၏။ ဗြိတိသျှ စစ်အုပ်ချုပ်ရေး လက်အောက်၌ တယ်လီဖုန်း ဌာန ပြန်လည်ထူထောင်စက တယ်လီဖုန်းရရန် ခက်ခဲလှစဉ် ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်၏ အဆက်အသွယ်ကောင်းမှုကြောင့် ရခဲ့သည်။ နံပါတ်မှာ ‘တောင် ၇၆၂’ ဖြစ်သ်။ အင်္ဂလိပ်စကားထွန်းကားသော ခေတ်ဖြစ်သဖြင့် ‘ဆောက် ဆဲဗင်းဆစ်တူး’ ဟု ခေါ်ရ၏။ ဗမာ့ခေတ်တွင် တယ်လီဖုန်းရသည် ကို အကြောင်းပြုပြီး ဆရာဖေဝန်က ‘ဟဲလိုး ဗမာ့ခေတ်’ ဟု တယ်လီဖုန်းပြော ဟန်နှင့် ဆောင်းပါးရေးရာတွင် ဆောက်ဆဲဗင်းဆစ်တူးဟူသော အင်္ဂလိပ် အခေါ်ကလေးကစ၍ ရေးခဲ့သည်။

တယ်လီဖုန်းလိုင်းရှားပါးမှုသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေခဲ့သည်။ ကြေး မုံဂျာနယ်ကို ဘိုးလိမ်းလမ်း (၃၈၉) မှ စတင်ထုတ်ဝေရာ စထုတ်လျှင်ထုတ် ချင်း တယ်လီဖုန်း အလွယ်တကူ ရခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ပြည်ထောင်စု သတင်း စာသည် အာဏာရအစိုးရ၏ ပါတီသတင်းစာဖြစ်လျက် တနှစ်တာကာလမျှ လျှောက်ထားခဲ့သော်ငြား တယ်လီဖုန်းမရဘဲ ကြေးမုံဂျာနယ်က တယ်လီဖုန်း ဦးစွာရသည်မှာ မမျှတပါဟု ခေါင်းကြီးရေး၍ ဝေဖန်သမှုပင် ပြုခဲ့သည်။

ကြေးမုံသတင်းစာတိုက်ကို (၅၂) လမ်းရှိ တိုက်သစ်သို့ ရွှေ့သောအခါ တွင်မူ ကမ္ဘာ့သတင်းစာကြီးတို့၏ နည်းအတိုင်း တယ်လီဖုန်းနံပါတ်ကို ကြေးမုံက ရယူနိုင်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ် အမေရိကန်သတင်းစာတို့သည် တယ်လီ ဖုန်းနံပါတ်ကို နံပါတ်တူတမျိုးတည်း ဆက်တိုက်ယူလေ့ရှိကြသည်။ ၅၅၅၅၊ ၆၆၆၆၊ ၇၇၇၇ ... စသည်ဖြင့် ရယူလေ့ရှိ၏။

ဟာရဲလ်ထရီပြုန်းသတင်းစာက ထောင်ဒဏ်သင့်တရားခံတဦး အပြစ်

မရှိကြောင်း သတင်းထောက်၏ စွမ်းအားဖြင့် သက်သေပြကာ ထုချေရာမှ ထောင်ဒဏ်မှ လွတ်ဖူး၏။ ထိုအဖြစ်ကို စာအုပ်ထုတ်ရာတွင် တယ်လီဖုန်း နံပါတ်ကို အမည်တပ်ခဲ့၏။ Call Northside 7777 (၇၇၇၇ ကို ဖုန်းဆက်ပါ) ဟု အမည်ပေးခဲ့၏။ (ထိုစာအုပ်ကို ရှုမဝ၌ တင်မောင်ပင် ဘာသာပြန်ဖူး၏။)

ထိုကြောင့် ကြေးမုံတိုက်သစ်တွင် တယ်လီဖုန်း (၉) လုံးကို တပ်ဆင်ရာ ၌ ကြိုးမဲ့တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ခုံကလေးကိုပါ တပ်ဆင်ထားပြီး နံပါတ်ကို (၅၂) လမ်း ကြေးမုံနှင့်လည်းလိုက်အောင် (၁၇၇၇၇) ကို အရယူခဲ့၏။ ကြေးမုံသို့ တယ်လီဖုန်းဆက်လိုသူများအဖို့ အယ်ဒီတာ မန်နေဂျာဟု ခွဲရန်ပင်မလိုဘဲ လွယ်ကူစွာ ဆက်သွယ်နိုင်လေသည်။ (တော်လှန်ရေးအစိုးရ ပြန်ကြားရေး ဌာန ပြည်သူပိုင် သတင်းစာများ ကြီးကြပ်ရေးမှူးအဖြစ် အမှုထမ်းသောအခါ ဖုံးနံပါတ် (၁၇၇၇၈) ကို အရယူခဲ့၏။

* * *

သတင်းစာ ပဟေဠိတိုက်ပွဲ

တင်မောင်နှင့် အိုးဝေတို့ ပြင်းထန်သော တိုက်ပွဲကြီးတခုကို ရင်ဆိုင်တိုက် ခဲ့ရဖူးသည်။

သတင်းစာတို့၏ ပြည်တွင်းစစ်ဟု ခေါ်ဆိုသင့်သည်။

တင်မောင်သည် သတင်းစာလောက၌ ပြည်တွင်းစစ်တခုကို ခေါင်း ဆောင်၍ တိုက်ခိုက်ခဲ့ဖူးသည်။ ဆရာများ ရဲဘော်များဖြစ်သည့် သတင်းစာ ဆရာ အများကို အစက တဦးတည်းသာ ရှိသော တင်မောင်က ‘စိန်’ခေါ် ကာ စစ်ကြေညာခဲ့ဖူးသည်။

အပြင်းထန်ဆုံးတိုက်ရသူတို့မှာ အိုးဝေမှ မောင်သုမန်နှင့် ဦးအုန်းမြင့် (ဗမာ့ခေတ်ဆရာဟောင်း) စီးပွားရေးသတင်းစာမှ ဆရာတက်တိုး၊ ကိုခင် မောင်ရီနှင့် ကိုသန်းဆွေတို့ဖြစ်ကြသည်။ ဆရာတပည့်များ ရဲဘော်ရဲ ဘက်များဖြစ်ကြပါလျက် အယူအဆတခုကြောင့် သဲသဲမဲမဲ ကလောင်စစ်ပွဲ ဆင်နွှဲခဲ့ကြသည်။

၁၉၅၁-ခုနှစ် ဩဂုတ်လဆီက မြန်မာပြည်ရှိ သတင်းစာအများတို့တွင် ပဟေဠိများ ဖော်ပြကြလေ့ရှိသည်။

ပဟေဠိတို့မှာ မူလက စာဖတ်သူများ ပညာတိုးပွားစေရန်သာ ဖြစ်သော်လည်း ပဟေဠိတို့ကို အများပြည်သူတို့က အထူးစိတ်ဝင်စားကြသဖြင့် အလုပ်ပျက် အကိုင်ပျက် ဖြစ်ကုန်ကြသည်။

သတင်းစာတို့ကလည်း ပဟေဠိတစ်စောင် ဝင်ကြေးတကျပ် စသည်ဖြင့် ဝင်ကြေး အများအပြား ရရှိပြီးမှ အနည်းငယ်ကို ဆုအဖြစ် ပေးကြသည်။

သတင်းစာအချို့တို့မှာ ပဟေဠိသည် လောင်းကစားခိုင်သဖွယ် အမြတ်အစွန်း မြောက်မြားစွာ ရကြသည်။

အချို့က သတင်းစာကို မရောင်းတော့ဘဲ ပဟေဠိပုံစံကို ရောင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။

သတင်းစာချင်းချင်းဖြစ်သဖြင့် အားနာကြသောကြောင့် မည်သည့် သတင်းစာကမှ ဖော်ထုတ်ဝေဖန်ခြင်းမပြုဘဲ နှုတ်ပိတ်နေကြသည်။

ပဟေဠိသတင်းစာများတွင် တင်မောင်လည်း ဆောင်းပါးများ ရေးလေ့ရှိခြင်း၊ သတင်းများ၊ သတင်းဓာတ်ပုံများ (ထိုစဉ်က တင်မောင်သည် ဦးထင်ကြီးနှင့်အတူ သတင်းဓာတ်ပုံတိုက် ဖွင့်ထားသည်။) ပေးပို့ရောင်းချနေသည် ဖြစ်သောကြောင့် သူ၏ ထမင်းအိုးများသာဖြစ်ကြသည်။

သို့သော် လူထုအပေါ်၌ ကစားဝိုင်းခိုင် ထောင်သူများကဲ့သို့ ဖြစ်နေပြီဟု ယူဆသောကြောင့် ‘သတင်းစာပဟေဠိများကို ပိတ်ပင်ပေးပါလော့’ ဟု ဗမာ့ခေတ်မှ ဆောင်းပါးတပုဒ်ရေးကာ စစ်ကြေညာခဲ့သည်။

“သတင်းစာဆရာတွေ မတရားစီးပွားရှာတာကွ။ တို့ရဲ့ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာမှာလဲ အဲဒီအကြောင်း ဆောင်းပါးရေးပါလားကွ” ဟု ယခုသံအမတ်ကြီး ထိုစဉ်က ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းဝင်းက တင်မောင်အား ဖိတ်ခေါ်သည်။ “နိုင်ငံရေးသတင်းစာနှင့် နိုင်ငံရေးသမားတွေ ပါစရာ မလိုပါဘူး။ ကျနော်တို့ သတင်းစာသမား အစစ်ချင်း စာရင်းရှင်းကြမှာပါ” ဟု ဖြေဆိုပြီး ငြင်းလိုက်ရသည်။

ဗမာ့ခေတ်၌ ပဟေဠိဆန့်ကျင်ရေး ဆောင်းပါးရေးလိုက်သောအခါ ထောက်ခံကြောင်း စာများ အမြောက်အမြားလိုပုံဝင်လာတော့သည်။ (ကန့်ကွက်သူ တဦးတလေလည်း ရှိပါ၏။)

ပဟေဠိ ပဟေဠိနဲ့၊ နေမထိခက်တယ်။ ငွေမရှိမျက်နှာငယ်၊ ပျက်ပြန်ရန်အကြောင်း။ ခုလိုဖြင့် မနိပ်သည်၊ တဆိပ်စာ ရွေးမျှ မကောင်း။

ဤတေးထပ်ကလေးကို ဗမာ့ခေတ်သို့ ပို့ပြီး ထောက်ခံသူမှာ ဆရာ

ဇေယျ ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ပြန်ကြားရေးဌာန၏ အရာရှိဖြစ်သဖြင့် ဆရာက ‘အမည်မဖော်လိုသူ’ အမည်နှင့် ပုံနှိပ်ပါဟု ဆိုသည်။

ထိုစဉ်က ရှုမဝ အယ်ဒီတာ တည်းဖြတ်သူတစ်ဦးဖြစ်သူ ဆရာငွေဥဒေါင်း က အပြတ်သားဆုံး ထောက်ခံသည်။

ရေးဘော်ကြီး

ငါသည် ရတနာ သုံးပါး မိဘ ဆရာသမားကလွဲ၍ မည်သူ့ကိုမျှ ရှိမခိုးခဲ့ဖူးပါ။ မနေ့က ဗမာ့ခေတ်တွင်ပါ ပဟေဠိတွေကို နှံလိုက်သော ရေးဘော်ကြီး၏ ဆောင်းပါးအတွက် ရေးဘော်ကြီးအား ကာယဝတီ မနောချီ၍ အလီလီ ရှိခိုးလိုက်ပါ၏။ ရေးဘော်ကြီးသည် စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ ပီသပါပေ၏။ သစ္စာရှိပါပေ၏။ သတ္တိရှိပါပေ၏။

ငွေဥဒေါင်း

(၁၄၊ ၈၊ ၅၁)

ဤသို့ထောက်ခံသူ များပြားလှသော်လည်း ပဟေဠိဖော်ပြသော သတင်းစာများ (စီးပွားရေး၊ ဘားမင်းနှင့် အိုးဝေ) တို့က အပြင်းအထန် ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ကြသည်။

ထိုစဉ်က အိုးဝေအယ်ဒီတာ အထောက်တော် ဦးအုန်းမြင့်က အိုးဝေမှ ခေါင်းကြီးသုံးပုဒ်ဆက်တိုက်ရေးရာ၌ ‘ကလောင်နီအောင်ဗလက နှစ် ဆန့် ကျင်ရေး ဗမာ့ခေတ်မှတစ်ဆင့် ဖဆပလ အစိုးရထံသို့ တောင်းဆိုသည်မှာ ရယ်စရာပင်’ စသည်ဖြင့် ပြင်းထန်စွာ ခုခံရေးသွားသည်။

ဆရာမောင်သုမနက ပဟေဠိသားသတ်ခန်း ပြဇာတ်ရှည်ကြီးကို အခန်းဆက်ရေးသားကာ ချောက်ကောင် အောင်ဗလနှင့် ငွေဥဒေါင်းတို့အား ပြဇာတ်လူကြမ်းအဖြစ် လှောင်ပြောင်သည်။

ဆရာတက်တိုးက စီးပွားရေးသတင်းစာမှ ခေါင်းကြီးရေး၍ ဆူသည်။ ကိုခင်မောင်ရီက စီးပွားရေးသတင်းစာမှရော၊ အိုးဝေမှပါ ပြန်၍ တိုက်ခိုက်သည်။

ဆောင်းပါးတပုဒ်ကြောင့် သတင်းစာလောကသားချင်း အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက်ရေးသားကြသော်လည်း လူချင်းခင်မင်မှုမပျက်။ ထိုစဉ်က စပတ်လမ်း ပြင်သစ်သတင်းစာ ကိုယ်စားလှယ်တိုက်၌ နေထိုင်သော တင်မောင်သည် ညစဉ်လိုလို ညစာကို အိုးဝေအယ်ဒီတာ ကိုတင်စိုး (သာဂဦး) နှင့် အယ်

ဒီတာအဖွဲ့ဝင်များထံ၌ ကပ်၍စားသည်။ ထမင်းစားလည်း မပျက်၊ သူတို့ကလည်း ကြည်ဖြူစွာ ကျွေးကြသည်။

ပဟေဠိပိတ်ပေးပါဟူသော ဆောင်းပါး ဩဂုတ်လ (၁၄) ရက်နေ့တွင် တစောင်၊ (၂၂) ရက်နေ့တွင် နောက်ထပ်တစောင် ရေးသားပါရှိပြီးနောက် ဩဂုတ်လ (၂၂) ရက်၌ အစိုးရက ပဟေဠိများ ပိတ်စေဟု အမိန့်ထုတ်လိုက်သည်။

(တင်မောင်က လှုံ့ဆော်သဖြင့် ပဟေဠိပိတ်လိုက်သည်မဟုတ်၊ အစိုးရက အလိုလိုပိတ်ရတာဟု ဗမာ့ခေတ် ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်က ရေးသေးသည်။ “ငါမဖတ်မိလို့ မဖြတ်လိုက်ရဘူး၊ ဆောင်းပါးရှင်တဦး ဂုဏ်တက်မှာစိုးလို့ သက်သက်ရေးတာကွ” ဟု ထိုစဉ်က ဗမာ့ခေတ်အယ်ဒီတာ ဦးကိုကိုလေးက ပြောပြသည်။)

ပဟေဠိပိတ်စေဟု အမိန့်ထုတ်ပြီးမှ ပဟေဠိသားသတ်ခန်း ပြဇာတ်ရှည်ကြီးဖြင့် မောင်သုမနက တစခန်းထပြန်သေးသည်။

လူထုအစည်းအဝေးများဖြင့် လည်းကောင်း၊ သတင်းစာဆရာများ စုပေါင်း တောင်းဆိုချက်ဖြင့် လည်းကောင်း ဝင်ကြေးယူသော ပဟေဠိပုံနှိပ်ရေးကို တောင်းဆိုကြသေးသော်လည်း မရတော့ပြီ။

ပြည်တွင်းစစ်ပွဲသည်လည်း တဖြည်းဖြည်းပြီးဆုံးသွားတော့သည်။

အထက်၌ ဖော်ပြသည့်အတိုင်း ပြည်တွင်းစစ်ပွဲ ပြင်းထန်နေချိန်ကပင် အိုးဝေတိုက် သွားရောက်စားသောက်နေသော တင်မောင်အဖို့ စစ်ပြီးသွားသောအခါတွင်လည်း ဆက်လက်၍ စားသောက်ခဲ့သည်။ အိုးဝေကလည်း ကြည်ဖြူစွာပင် ဆက်၍ ကျွေးသည်။ ဤကား ချစ်စဖွယ်ကောင်းလှသော စာနယ်ဇင်းသမားတို့၏ အစဉ်အလာကလေးပင်။

* * *

ဗမာ့ခေတ်ကို စွန့်ရပြီ

တင်မောင်တယောက် ဗမာ့ခေတ်သို့ ရောက်ပြီးနောက် ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ၏ အခြေအနေမှာ စောင်ရေတက်ခြင်း၊ စက်သစ်တပ်ဆင်ခြင်းဖြင့် တနေ့တခြား တိုးတက်လာခဲ့သည်။ အယ်ဒီတာချုပ် ဦးအုန်းခင်နှင့် ဇနီး ဒေါ်ခင်ခင်

လေးတို့အဖို့ နိုင်ငံခြားသို့ တခေါက်ပြီးတခေါက် သွားရောက်လည်ပတ်ရုံ သာ ရှိတော့သည်။

တင်မောင်၏ လစာမှာ အယ်ဒီတာအဖြစ် ဝင်စကအတိုင်း တလ (၄၀၀) ကျပ်နှုန်းထက်မပိုချေ။ တင်မောင်ကလည်း မလိုသဖြင့် တိုးမတောင်း ခဲ့ပေ။ သို့သော် တင်မောင်အဖို့ အခြေအနေအရ ငွေလိုလာသောအခါ တိုး ပေးပါဟု တောင်းခဲ့ရတော့သည်။

စစ်ပြီးခေတ် မြန်မာသတင်းစာတို့သည် များသောအားဖြင့် နေ့တွင် စာမျက်နှာတဝက် ညတွင် တဝက်စာစီကာ ရိုက်နှိပ်လေ့ရှိကြရာ၌ နေ့တွင် ရိုက်သော စာမျက်နှာတို့မှာ ဆောင်းပါးများ၊ ကြော်ငြာများနှင့် ယခင်တနေ့က သတင်းကို ဝေဖန်သော ခေါင်းကြီးများဖြစ်ကြသဖြင့် နေ့အယ်ဒီတာသည် တာဝန်မကြီးလှချေ။ ညအယ်ဒီတာမှာ နောက်ဆုံးသတင်းများနှင့် မျက်နှာဖုံး ကို ကိုင်ရသဖြင့် တာဝန်ကြီးသည်။ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာခေါ်ခေါ် အယ်ဒီတာ ချုပ်ခေါ်ခေါ် သင့်သလိုခေါ်သော ဦးစီးအယ်ဒီတာသည် ညစာမျက်နှာများ (ပုံနှိပ်တိုက် အခေါ်အဝေါ်အားဖြင့် ညဖောင်) ကို ကိုင်ရသည်။

တင်မောင်အဖို့ ဗမာ့ခေတ် အယ်ဒီတာအဖြစ် အရေးကြီးသော ည စာမျက်နှာများကိုလည်း ကိုင်ရသည်။ ကြာသပတေးအထူးထုတ်လည်း ကိုင် ရသည်။ နေ့ဖောင်စာမျက်နှာများကိုလည်း ပစ္စလက္ခတ်မလုပ်စေဘဲ နေ့ အယ်ဒီတာကို ကြည့်ကြပ်ရသေးသဖြင့် ဗမာ့ခေတ်၌ နေ့ရောညပါ အချိန်ပြည့် လုပ်အားပေးရသည်။

နံနက် (၈) နာရီ တိုက်သို့ ရောက်ပြီး တနေ့လုံးနေရကာ ည (၁၂) နာ ရီတွင်မှ တိုက်က ကားနှင့် အိမ်ပြန်ရသည်။ နံနက်စာ ညစာ တခါမှ မှန်မှန် မစားရ။ ဗမာ့ခေတ် အနီးမှ ထမင်းဆိုင်များ၌ လည်းကောင်း၊ ကြုံလျှင် မြို့ထဲမှ ခေါက်ဆွဲကို မှာ၍ လည်းကောင်း စားရသည်။ သူ၏ အလုပ်စားပွဲ အံဆွဲထဲ တွင် မုန့်သေတ္တာတပုံး အမြဲရှိသည်။ ထမင်းထွက်စားရန် မအားလပ်ပါက ဘီစကွတ်ကို ရေနွင့် မြှောရသည်။

တင်မောင်အဖို့ ည (၁၂) နာရီမှ နံနက် (၈) နာရီအထိ အိပ်ရုံသာ အိမ်သို့ ပြန်နိုင်ပြီး တိုက်မှ အလုပ်ခန်းသာ သူ၏အိမ် ဖြစ်နေတော့သည်။ တိုက်အလုပ်ခန်း ဆောက်စဉ်က ရေချိုးခန်းပါ ထည့်၍ ဆောက်စေခဲ့သဖြင့် တိုက်အလုပ်ခန်းမှာ သူ၏ အိမ်ခန်းအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။

သူ့အဖို့ တိုက်ကကားကို ယူပြီး အင်းလျားကန်သို့ သွားကာ ရေကူး

ချိန်နှင့် ရုပ်ရှင်ကြည့်ချိန်မှတစ်ပါး တိုက်မှာသာ မြဲရသည်။ ဤသို့ အမြဲလုပ်ရသောအခါ ‘ပန်း’ လာသည်။ နောက်ပိုင်း၌ ထိုသို့ နေ့ရောညပါ အလုပ်ခွင်၌သာ မနေနိုင်။ အလုပ်ချိန်နှင့် အိမ်ပြန်ချိန်ဟု သီးသီးသန့်သန့် ကန့်သတ်ရန် လိုလာသည်။

ခက်သည်မှာ တိုက်တွင်ရှိသော လက်ထောက်အယ်ဒီတာများမှာ မျက်နှာလွှဲရလောက်အောင် အရည်အချင်း မပြည့်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသည် ပထမဆုံး ရိုထရီ ပတ်လည်စက်ကြီးနှင့် ရိုက်သော ဗမာပြည်တွင် စောင်ရေအများဆုံး သတင်းစာကြီးဖြစ်သည်။ အတိမ်းအစောင်း အမှားမခံနိုင်ရုံမျှမက သတင်းစာ၏ အဆင့်အတန်း၊ ခေါင်းစဉ်တပ်ပုံ အထားအသိုမှစ၍ သတင်းတန်ဖိုး ရွေးချယ်မှုအထိ နိမ့်ကျသွားမည်ကို လည်းကောင်း၊ လေယူလေသိမ်း ကွဲပြားသွားမည်ကိုလည်းကောင်း စိုးရိမ်ရသည်။

ထို့ကြောင့် ဗမာ့ခေတ်ကို ထိန်းနိုင်ရန် သူကဲ့သို့ အရည်အချင်းပြည့်သူကို ရရှိရန်လိုသည်။ သတင်းစာလောက၌ ထိုသူမျိုးကလည်း ရှားပါးတောင့်တင်း။

ထိုစဉ်၌ ကိုခင်မောင်ရီက စာရေးဆရာ သန်းဆွေမှတစ်ဆင့် စာတစောင်ရေးလိုက်သည်။ သူ ဗမာ့ခေတ်သို့ လာချင်သည်ဟု ဆိုသည်။

ကိုခင်မောင်ရီသည် စာနယ်ဇင်းလောကသို့ ပဒေသာမဂ္ဂဇင်းမှ စ၍ ဝင်ခဲ့သည်။ ကြေးမုံမဂ္ဂဇင်းကို ကိုယ်ပိုင်ထုတ်ရာ မဂ္ဂဇင်းမှာ အရည်အသွေးအောင်မြင်သော်လည်း ငွေကြေးစည်းကမ်းမသေသပ်မှုကြောင့် ရပ်ခဲ့ရသည်။ ထိုနောက် (အထက်ကရေးခဲ့သည့်အတိုင်း စစ်ပြီးခေတ် လူငယ်သတင်းစာဆရာများ၏ မှီခိုရာ တက္ကသိုလ်ဖြစ်သော) အိုးဝေသတင်းစာအပြင် စီးပွားရေးသတင်းစာနှင့် ယူနီယံဂေဇက်တို့တွင် သံသရာလည်ခဲ့သည်။

သူ၏ညီ ကိုခင်မောင်ကြည်သည် ထောက်ပံ့ရေး စာရေးဘဝဖြင့် သတင်းထောက် တင်မောင်အား သတင်းပေးရသူတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ သတင်းပေးရာမှ သတင်းရှာပေးသည်အထိ တိုးတက်လာခဲ့ရာ တင်မောင် အယ်ဒီတာဖြစ်သောအခါ ကိုခင်မောင်ကြည်အား သူ၏အလုပ်မှ ထွက်စေပြီး ဗမာ့ခေတ် သတင်းထောက်ခန့်လိုက်ကာ သတင်းစာမှော်သွင်းရာ မှော်အောင်သွားပြီး အောင်မြင်သော သတင်းထောက်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်နေချေပြီ။

တင်မောင်သည် ဝမ်းသာအားရနှင့် ကိုခင်မောင်ရီအား ဦးအုန်းခင်နှင့်

တွေ့ပေးပြီး အယ်ဒီတာခန့်လိုက်သည်။ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်ပင် ကိုသန်းဆွေကို ပါ အယ်ဒီတာခန့်လိုက်သည်။ (ကိုသန်းဆွေမှာ ကြာကြာမမြဲဘဲထွက်သွား၏။)

ဦးအုန်းခင်က “မင်းဟာက မများလွန်းဘူးလား။ မင့်သူငယ်ချင်း စာရေးဆရာတွေကိုပဲ ခေါ်နေတာပဲ” ဟု ဆို၏။

“ကျနော့် ရဲဘော်တွေအကြောင်း ကျနော်သိပါတယ်” ဟု သူ့ကို ပြန်ပြောခဲ့သည်။ သို့သော် ဦးအုန်းခင်က ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကန့်ကွက်ခြင်း မပြုချေ။

ကိုခင်မောင်ရီ ဗမာ့ခေတ်သို့ရောက်လာသောအခါ တင်မောင် အတော်သက်သာသွားသည်။ သူ့ရောက်လာပြီး တလခန့်ကြာသောအခါ သတင်းစာ၏ ညစာမျက်နှာများကိုပါ လွှဲနိုင်ခဲ့သည်။ တင်မောင်အဖို့ ဗမာ့ခေတ်သို့ တခါတရံ တနေ့ တနာရီမျှသာ အလုပ်ဆင်းတော့သည်အထိ အလုပ်ချိန်ကို လျော့ပစ်လိုက်သည်။

မန်နေဂျာဖြစ်သူက တင်မောင်တယောက် အလုပ်ချိန် လျော့သွားသည်ကို မရဲတရဲပြောကြည့်သည်။ ဦးအုန်းခင်ကမူ ဗမာ့ခေတ် စောင်ရေ တက်နေခြင်းနှင့် အဆင့်အတန်းလည်း နိမ့်ကျမှုမရှိဘဲ တိုးတက်နေခြင်းကြောင့် မည်သို့မျှ မပြောဘဲ ကြည့်နေသည်။

တင်မောင်အဖို့ အလုပ်ချိန်ပြဿနာကို လျော့လိုသမျှ လျော့၍ ရသော အခါတွင် ဒုတိယပြဿနာကို ဖြေရှင်းရပြန်သည်။

ဒုတိယပြဿနာမှာ ငွေဖြစ်၏။

နယူးတိုင်းသတင်းစာမှ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသို့ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအဖြစ် ပြောင်းခဲ့ချိန်မှစကာ ဗမာ့ခေတ်က လခ တလ (၄၀၀) ကျပ်ပေးသည်။ တာဝန်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက လစာမှာ နည်းသည်ဟု ယူဆခဲ့သော်လည်း ဖိုးလုပ်ချင်ဖြစ်သဖြင့် (၄၀၀) ကျပ် မပေးဘဲ (၃၀၀) ကျပ်ပေးလည်း လုပ်မည်သာပင်။ တကိုယ်ရေ တကာယအဖို့ တလ (၄၀၀) ကျပ်ငွေမှာ မနည်းလှ။ သူငယ်ချင်းတဦးကို ကျောင်းစရိတ်ထောက်နိုင်သေးသည်။ နေတော့ ပြင်သစ်သတင်းကိုယ်စားလှယ်ရုံး၌ နေသဖြင့် အိမ်လခလည်း မရှိ။ ထမင်းဖိုးသာ ကုန်သည်မို့ ပိုလျှံသည်။

ထို့ပြင် တင်မောင်အသုံးစရိတ်တွင် အကြီးဆုံးကဏ္ဍမှာ စာအုပ်ဖိုးဖြစ်သည်။ ဗမာ့ခေတ်က စာအုပ်ဖိုးပေးနေသဖြင့် ပိုပြီးနေရာကျသည်။ တင်မောင်အဖို့ စာအုပ်ဆိုင်ကြီးများမှ ကြိုက်ရာစာအုပ်ကို လက်မှတ်ထိုး ယူရုံသာဖြစ်သည်။ စာအုပ်တအုပ်ကို သူကြိုက်လွန်းပါက တမျိုးတည်း နှစ်အုပ်ယူရ

သည်။ ဦးအုန်းခင်အတွက်ပါ သူက ဝယ်ပြီးပေးရသည်။ နေ့စဉ် စာအုပ်ဆိုင်ကို ရောက်သော တင်မောင် ရွေးချယ်ပေးသည့် စာအုပ်များကို ဦးအုန်းခင်က ဖတ်ရှုရာ၌ တခါတရံ သူကပါ ကြိုက်လွန်းပါလျှင် ဦးအုန်းခင်က သူ၏ မိတ်ဆွေများပါ ဖတ်စေချင်သည်ဟု ဆိုကာ တမျိုးထဲ စာအုပ်ငါးအုပ်မျှ ဝယ်ကာ တဆင့်ပေးပြန်သည်။ ဦးအုန်းခင်သည် ဗမာ့ခေတ်အသုံးစရိတ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အစစ စိစစ်လေ့ရှိသော်လည်း စာအုပ်ဖိုးစရိတ်ကိုမူ တင်မောင်ထင်သလို သုံးခွင့်ပြုထားသည်။

စာအုပ်ထင်သလို ဝယ်နိုင်သည်ဆိုသော်လည်း အိုးနှင့်အိမ်နှင့် ဖြစ်လာသောအခါ အိမ်ထောင်တစ်ခုအဖို့ တလ (၄၀၀) ကျပ်နှင့် မလုံလောက်ပေ။ သို့သော် ဗမာ့ခေတ်မှ အလိုက်သိစွာ လစာတိုးပေးလေမည်လားဟု တောင်းဆိုခြင်း မပြုဘဲ စောင့်ကြည့်ခဲ့၏။ လစာကို တိုးပေးခြင်း မပြုဘဲ ကားအတွက် တလ ဓာတ်ဆီ (၁၅) ဂါလံ ထုတ်ပေးသည်။ တင်မောင်က စောင့်၍သာ ကြည့်နေခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ်မှ မတိုးမိစပ်ကြား၌ ရှုမဝဦးကျော်နှင့် စာချုပ်ရတော့သည်။ ရှုမဝကို မှန်မှန်ရေးပါမည်၊ တလလျှင် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်နှင့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ရေးပါမည်၊ သတင်းထောက်တဦး၏ သတင်းမှတ်တမ်းဟု သတင်းမှတ်တမ်း ကဏ္ဍသစ် ဖွင့်ပါမည်ဟူသော ကတိဖြင့် ရှုမဝက တလ (၂၀၀) ကျပ် ပုံမှန်လစာပေးသည်။ သွေးသောက်၊ မြဝတီကြားပေါက်ရေးရသည်တို့နှင့် ပေါင်းပါက ဝင်ငွေမှာ မဆိုးလှတော့ပေ။

ဤအတောအတွင်းတွင် ဝင်ငွေပိုရနိုင်ရန် စာအုပ်ကလေးတခု ပြုစုလိုက်သည်။ အမျိုးသမီးများ၊ ယောက္ခမများကို သရော်သော ပြက်လုံးများကို စုထားပြီး မိန်းမနှင့်စပ်လျဉ်းသမျှ သုတေသနကို ထည့်ကာ ‘မိန်းမပုံပြင်’ဟု အမည်ပေးလိုက်သည်။

မိန်းမပုံပြင်စာမူကို သွေးသောက်တိုက်က ထုတ်ပေးပါမည်ဟု ဆို၍ အပ်လိုက်သည်။ သွေးသောက်က ထိုစာမူကို ဆိုင်းငံ့ထားပြီး မိန်းမပုံပြင်ကဲ့သို့ အလားတူ ‘ရယ်စရာ သောင်းခြောက်ထောင်’ ပြက်လုံးစာအုပ်ကို ထုတ်လိုက်လေရာ မိန်းမပုံပြင်မှာ စစ်ပြီးခေတ် ပထမဆုံး လုံးချင်း ပြက်လုံးစာအုပ်အဖြစ် မထွက်နိုင်တော့ဘဲ ဒုတိယဖြစ်ရတော့သည်။

တင်မောင်စိတ်ထဲ အတော်ခံပြင်းသွားသဖြင့် စာမူကို ပြန်ယူကာ ရှုမဝဦးကျော်အား အပ်သည်။

ပြက်လုံးစာအုပ်သာမက ပြက်လုံးမဂ္ဂဇင်း၊ ဟာသမဂ္ဂဇင်းပါ လိုအပ်ကြောင်း ဦးကျော်အား ပြောရာမှ ဦးကျော်က ဟာသမဂ္ဂဇင်းစာစောင်ကို သူနှင့် စပ်တူထုတ်ရန်ပါ သဘောတူလိုက်သဖြင့် မိန်းမပုံပြင်စာအုပ်၏ ကျောဘက်မှစကာ ‘သောကြာစာစောင်’ ကို စတင်ကြော်ငြာလိုက်သည်။

မိန်းမပုံပြင်ထွက်ပြီး မကြာမီတွင်ပင် ရှုမဝ၌ ပုံနှိပ်သော သောကြာစာစောင် ထွက်လာခဲ့သည်။

သောကြာစာစောင်သည် မဂ္ဂဇင်းရာဇဝင်၌ စံချိန်ချိုးလောက်အောင် တိုးတက်မှုအမြန်ဆုံးဖြစ်တော့သည်။

အမှတ်တစ် စောင်ရေ လေးထောင်ရှိက်ရာ နာရီဝက်အတွင်း ကုန်သွားသည်။ ဦးဘရီစာပေဖြန့်ချိရေးမှ ဦးဗိုလ်ကြီးက ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်း ရိုက်ပေးရန် ဇွတ်ပြောသော်လည်း စက်တို့မှာ အမှတ်နှစ်ကို စက်တင်နေသဖြင့် မရိုက်နိုင်ဘဲ ရှိရသည်။ အမှတ် နှစ် စောင်ရေ ငါးထောင်၊ အမှတ် သုံး စောင်ရေ ခုနစ်ထောင်၊ အမှတ်လေးတသောင်း၊ အမှတ်ခုနစ်ရောက်သောအခါ စောင်ရေ တသောင်းသုံးထောင် ကျော်လေပြီ။

သောကြာစာစောင်၏ စာမျက်နှာမှာ သတင်းစာတစ်စောင် စာ (၆ ဖောင်) ၉၆ မျက်နှာသာ ရှိပြီး တအုပ်ကို သတင်းစာ၏ လေးဆ တကျပ် ရောင်းချရာ ဆိုဆိုမမမြတ်ပြီး လက်ထဲ၌ ငွေအတော်စုမိသွားခဲ့သည်။

စာစောင်ပထမပိုင်းက စာမူများကို တင်မောင်တဦးတည်းသာ နာမည်အမျိုးမျိုးနှင့် ရေးခဲ့သည်။ ရေးတော်နာမည်ကြီး ဟာသ စာရေးဆရာများကလည်း ရေးပေးသည်။ တင်မောင်၏ ဇနီးကိုလည်း ဘာသာပြန် ဆောင်းပါးတချို့ကို ပြန်ဆိုရေးသားစေကာ အကူတောင်းရသည်။ အားလုံးကို စာမူဉာဏ်ပူဇော်ခ ထိုက်သလို ပေးသည်။

သောကြာစာစောင်၌ အဓိကခေါင်းဆောင်အဖြစ် ဆရာ ဇဝန၏ နိုင်ငံရေး သင်ပုန်းကြီးကို ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။ ဇဝနနှင့် တင်မောင်တို့သည် ဗမာ့ခေတ်တွင် အတူရုန်းကန်ခဲ့ရသော ဘဝတူ ရဲဘက်များဖြစ်ခဲ့သဖြင့် ဇဝနကကူသည် ဟု ဆိုသည်။ သောကြာစာမျက်နှာ သေးသေးကလေး (၄) မျက်နှာသာ ရေးသည်ကို ငွေ (၂၀၀) ကျပ် ဉာဏ်ပူဇော်သည်။ မဂ္ဂဇင်းလောက၌ အများဆုံးပူဇော်ခြင်းပင်။

မဂ္ဂဇင်းလောက၌ စာမူခ အများဆုံးပေးမှုကို မှတ်တမ်းတင်ရပါမူ ရှု

မဝမဂ္ဂဇင်းကိုပင် တင်ရပေမည်။ တကြိမ်က တင်မောင်သည် ဝတ္ထုတိုကလေး တပုဒ်အတွက် ရှုမဝ၌ ရေးဖူးသည်။ စာလုံးရေ (၃၆) လုံးသာ ရှိသည်။

ချစ်မေမေ

(အတိုဆုံးဝတ္ထု)

ကိုရီးယားစစ်မြေပြင်ရှိ အမေရိကန်စစ်သားတဦးထံ

သံကြိုး ရောက်လာသည်။

- မစောင့်နိုင်လို့ ရှင့်အဖေနှင့် လက်ထပ်လိုက်ပြီ။

ချစ်မေမေ

စာလုံးရေ (၃၆) လုံးကို ရှုမဝက ဉာဏ်ပူဇော်ခ (၂၀၀) ကျပ်ပေးသဖြင့် စာလုံးတလုံး ငါးကျပ်ခွဲနှုန်းမျှ ပေးဖူးသောကြောင့် ရှုမဝသည် ဈေးအပေးဆုံး ဟု မှတ်တမ်းတင်ရပေမည်။

သောကြာစာစောင် အောင်မြင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍လည်း အကြောင်း ရင်းကို မှတ်တမ်းတင်လျှင် ကြော်ငြာ၏ အစွမ်းဟု မှတ်တမ်းတင်ရပေမည်။

စာမူမည်မျှကောင်းစေကာမူ စာစောင်အသစ်တခုအဖို့ လူထုလက် သို့ ရောက်ရန်မှာ လူထုဝယ်ချင်အောင် ကြော်ငြာနိုင်ဖို့ အရေးကြီးသည်။

သောကြာစာစောင်အတွက် သတင်းဆံဆံ ရေးထားသော ကြော်ငြာ များကို ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာတွင်ထည့်ကာ ကြော်ငြာခဲ့သည်။ သတင်းစာ တွင် အကောင်းဆုံးနေရာမှ သတင်းများနှင့် ရော၍ ကြော်ငြာခဲ့သည်။

ကြော်ငြာကြောင့် စွဲသော သောကြာစာစောင်၌လည်း ကြော်ငြာကို ဝတ္ထုစာမူသဖွယ်ရေးကာ ကြော်ငြာများကို လက်ခံသဖြင့် တဘက်တလမ်းမှ လည်း ဝင်ငွေပိုကောင်းလာသည်။ ကြော်ငြာဆန်းကလေးများကြောင့်လည်း သောကြာမှာ တမူထူးနေသည်။

သောကြာအရွယ်ကို လက်ရှိစာနယ်ဇင်းတို့နှင့် အရွယ်မတူစေဘဲ ရိုး ရိုးအရွယ် စက္ကူသားကို ဖြတ်၍ ထုတ်ခြင်းသည်လည်း တမူဖြစ်ကာ စွဲခဲ့ရသည်။

သောကြာ၌ ကြော်ငြာကို အသားပေးခြင်းမှာ အမေရိကန်စာပဒေသာ မဂ္ဂဇင်းကြီးကို နမူနာယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အမေရိကန်စာပဒေသာ မဂ္ဂဇင်းကြီး သည် နှစ်ပေါင်း (၂၀) မျှ ကြော်ငြာလက်မခံဘဲ စာသားချည်းထုတ်ခဲ့သည်။ စစ်ပြီးခေတ်တွင်မှ စာဖတ်ပရိသတ် အများတို့အား ကြော်ငြာထည့်သင့် မ

ထည့်သင့် အကြံတောင်းခဲ့ရာ ပရိသတ်အများက ကြော်ငြာထည့်ပေးပါ တောင်းဆိုကြသည်။ ကြော်ငြာတို့မည်သည် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရေးလေ့ရှိသဖြင့် အခြားစာမူများကဲ့သို့ပင် ဖတ်၍ ကောင်းသောကြောင့် ဖတ်ချင်ကြပါသည် ဟု ဆိုကြသည်။ ကြော်ငြာသည် ကုန်ပစ္စည်းအသစ်များနှင့် ကုန်ပစ္စည်းသစ် များ၏ အာနိသင်ကို ရေးသားဖော်ပြသည် ဖြစ်သောကြောင့် စားသုံးသူ တို့အတွက် သတင်းများလည်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုကြသည်။ အမေရိကန် စာ ပဒေသာမဂ္ဂဇင်းကြီးသည် ပရိသတ်ဆန္ဒအရပင် ကြော်ငြာများကို လက်ခံ ဖော်ပြရာမှ စာအုပ်ထူလာသည်။ ရောင်စုံပုံများ ပိုလာသည်ကို ထူးထူးခြား ခြား တွေ့ခဲ့ရသည်။

ဤသို့ဖြင့် သောကြာစာစောင်အောင်မြင်လာချိန်၌ ပုံနှိပ်တိုက်တခု တည်ထောင်ရန် အကြောင်းဆိုက်လာသည်။

ထွန်းနေ့စဉ် သတင်းစာ အယ်ဒီတာကိုတင်အေးက ပုံနှိပ်တိုက်တခုကို ဝယ်ရန် စေ့စပ်ပြီးမှ သူ့အဖို့ အဆင်မပြေသောကြောင့် လိုက်ကြည့်ပါဟု တင် မောင့်အား လာခေါ်သည်။

တင်မောင်သည် စိတ်ပါလှသည် မဟုတ်သော်လည်း စိတ်ပါလက်ပါ ဖြစ်နေသူ ကိုတင်အေးက ထိုပုံနှိပ်တိုက်ကို သူမရနိုင်လျှင် သူနှင့် ခင်မင်သူ ရစေချင်သည်ဟုဆိုကာ တိုက်တွန်းပြီး ခေါ်သွားသည်။

ပုံနှိပ်တိုက်မှာ အငြိမ်းစားယူထားသူ ပြည်သူ့အိုးအိမ်ဌာန အင်ဂျင်နီ ယာချုပ် ဦးအေးမောင်၏ အေးပုံနှိပ်တိုက်ဖြစ်၏။ ကပ္ပတိန်ထွန်းလှအောင် အတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေပရိယတ္တိများ ပုံနှိပ်ရန်ဝယ်ထားသော်လည်း အကြောင်းမညီညွတ်သဖြင့် မလုပ်ဖြစ်ဘဲ ထုပ်သိမ်းထားရသည်ဆို၏။ စာလုံးအသစ်နှင့် ဂျပန်ပုံနှိပ်စက်ငယ်ကလေး အသစ်တလုံး ပါသည်။ ပစ္စည်းစုံ သည်၊ တက်ကစီး သုံးရုံသာပင်။

ဈေးမှာ (၅၀၀၀) ကျပ်ဟု ဆိုကာ သူဝယ်ရင်းဈေးထက် လျော့ပေး သဖြင့် အတော်ချောင်သည်။ ငွေ (၅၀၀၀) ကျပ်မရှိပါဟု ဆိုလျှင် ပိုင်ရှင် ဦးအေးမောင်က တဝက်သာပေးပါ။ ကျန်ငွေကို လဆိုင်နဲ့ အရစ်ကျဆပ်ပါဟု လူကိုမြင်ရုံနှင့် ယုံကြည်သဖြင့် အပေါင်အနှံမရှိ စာချုပ်မရှိ ကြွေးပေးသည်။

ဦးအေးမောင်က နှစ်နှစ်လို့လို့ လိုက်လျောသဖြင့် စောစောက စိတ်မပါ သော တင်မောင်သည် ပုံနှိပ်တိုက်ကို လွယ်ကူစွာ ဝယ်လိုက်သည်။

သူ့အဖို့နေရာလည်း ရှာရန်မလိုတော့။ (၈၇) လမ်းရှိ သူနေထိုင်သော

တိုက်မှ ကားဂိုဒေါင်ကို ပုံနှိပ်တိုက်လုပ်ငန်းအဖြစ် အသုံးပြုလိုက်သည်။ (ကို တင်အေး ထိုပုံနှိပ်တိုက်ကို မဝယ်နိုင်သည်မှာ နေရာမရှိသည့် ပြဿနာက အဓိကဖြစ်သည်။)

သောကြာစာစောင်ကို ကိုယ်ပိုင်ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် ရိုက်သဖြင့် ငွေရေးကြေး ရေး အတော်ချောင်လည်နေသော်လည်း ဗမာ့ခေတ်မှ ထိုက်တန်ရာ လစာတိုး ပေးသင့်သည်ဟု တင်မောင်ထင်သည်။

၁၉၅၄-ခု ဧပြီလတွင် တင်မောင်က ဦးအုန်းခင်ထံ စာတင်သည်။ ဗမာ့ ခေတ် အခြေခိုင်မာပြီဟု ထင်သဖြင့် သူ၏ လခကို (၄၀၀) ကျပ်မှ ထပ်မံ၍ (၆၀၀) ကျပ်တိုးကာ (၁၀၀၀) ကျပ်ပေးပါဟု ရေးလိုက်သည်။

“မင်းလစာတိုးတောင်းပုံသတ္တိတော့ ချီးကျူးသကွာ။ အလုပ်ရှင်ဆီ အလုပ်သမား လခတိုးတောင်းတယ်ဆိုတာ ရမြဲလစာထက် ပိုရုံသာ တောင်း လေ့ရှိတာ။ မင်းက လေးရာကနေပြီး တထောင်ပေးပါဆိုတော့ လစာထက် တဆခွဲထပ်တောင်းတာကိုး” ဟု ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက တင်မောင်၏ အပြုအမူကို မှတ်ချက်ချသည်။ “ကျနော်နဲ့ တန်ရာကို တောင်းတာပါ။ စောစောက လခမပေးလဲ ထမင်းကျွေးရင် လုပ်မှာပဲ။ အခုတော့ အယ်ဒီတာ ချုပ်တဦးရဲ့ ရသင့်တဲ့ လစာကို တောင်းတာပါ” ဟု တင်မောင်က ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းအား ရှင်းပြသည်။

တင်မောင်က ဦးအုန်းခင်ထံ တင်သောစာတွင် သူ၏လစာကို တိုးပေး ပါဟု ဖော်ပြရုံမက အခြားတိုက်သားများလည်း လစာနည်းပါသည်ဟု တင် ပြကာ စာစီသမားမှ အယ်ဒီတာအထိ အဆင့်ဆင့် တိုးပေးပါရန် အားလုံး လစာတိုးမြှင့်ရေး စီမံကိန်းဇယားကိုပါ တင်သည်။ အားလုံးကို တိုးပေးပါဟု တောင်းဆိုသည်။

ဦးအုန်းခင်ဘက်က နေကြည့်က အသင်းအဖွဲ့ဟူ၍ မရှိသော်လည်း ညီညွတ်သော အယ်ဒီတာနှင့် စာစီအဖွဲ့အင်အားဖြင့် ရာဇသံပေး အရေးဆို တိုက်ပွဲဝင်သကဲ့သို့ မြင်ဟန်တူသည်။

တိုက်သားအားလုံးလိုလိုကို တင်မောင်တင်ပြသမျှ မဟုတ်သော် လည်း အသင့်အတင့် တိုးပေးသည်။

တင်မောင်ကိုမူ လစာ (၄၀၀) ကျပ်မှ (၂၅) ကျပ်တိုးပေးကာ (၄၂၅) ကျပ်ပေး၏။

“သူက သူ့ရဲ့လုပ်အား တထောင်တန်တယ်ဆိုပြီး တောင်းပေမယ့် သူ့

ရဲ့လုပ်အားက အစိတ်တန်တာမို့ အစိတ်ဘဲ တိုးပေးတာပေါ့”ဟု တိုက်ရှင် အသိုင်းအဝိုင်းက လှောင်ကြ၏။

တောင်းစဉ်က သတင်းစာကြီးတစောင်၏ အယ်ဒီတာချုပ်သည် လစာ တထောင်ရသင့်သည်ဟူသော မူဖြင့် တောင်းခဲ့သော်လည်း တောင်း၍မရ လျှင် မည်သို့ ပြုမည်ဟု အစီအစဉ်မရှိခဲ့။ သူ၏ စိတ်ထဲမှ သူ၏ တောင်းဆိုချက် သည် တန်ရာတန်ကြေးဖြစ်သဖြင့် ရရမည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သည်။

တောင်းဆိုချက်မရလျှင် သူ့အဖို့ ရာထူးမှ ထွက်ရုံသာရှိတော့သော် လည်း ထွက်ရန်မှာ ဝန်လေးနေသည်။ သတင်းစာလောကသားမှန်သမျှ၏ ပန်းတိုင်ဖြစ်သော စောင်ရေအများဆုံး သတင်းစာ၏ အယ်ဒီတာချုပ် ရာထူး ကုလားထိုင် တပ်မက်မှုကလည်း ရှိနေသည်။

‘စာနယ်ဇင်းလောကသားသည် အငတ်ခံနိုင်ရမည်’ ဟူသော စိတ် ဓာတ်က သောကြာစာစောင်ပါပြုတ်ပြီး ငတ်ချင်ငတ်ပါစေ ဗမာ့ခေတ်ရာထူး မှ ထွက်ပါတော့ဟု ခေါင်းမာစွာ တိုက်တွန်းအားပေးနေပြန်သည်။

အကယ်၍ မိမိထွက်ပါက ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာတိုက်ကြီး နှစ်နာမည် လောဟုလည်း တွက်ပြန်သေးသည်။ ငယ်မွေးခြံပေါက် သတင်းစာကြီးကို ထိခိုက်မည်ဆိုပါက ဗမာ့ခေတ်ကို ထိခိုက်မည့် မည်သည့်အမှုကိုမျှ တင်မောင် ပြုမည်မဟုတ်။ မည်သို့သော အခြေသို့ ရောက်စေကာမူ မိခင်သတင်းစာ တိုက်ကြီး ပျက်စီးမှုကို တင်မောင် ပြုမည်မဟုတ်ပေ။

ဗမာ့ခေတ်အဖို့ တင်မောင်ထွက်သွားစေကာမူ ကိုခင်မောင်ရှိရှိသည်။ ကိုခင်မောင်ရှိသည် ဗမာ့ခေတ်ကို ဦးစီးသွားနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။

နောက်ဆုံးတွင် နုတ်ထွက်စာကို ရေးကာ ဦးအုန်းခင်ထံသို့ တင်ခဲ့ပြီး မျက်နှာပူသည်နှင့် သံတွဲ ငပလီသို့ တလခန့် သွားနေခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ငပလီ မှာ ယခုကဲ့သို့ တဲများ မရှိသေး။ သွားသူမရှိသေး။ လုံခြုံမှုကလည်း မရှိသေး ပေ။ တင်မောင်သာ သူ၏ မိတ်ဆွေ စစ်ရဲ တပ်ဗိုလ်တဦးက ခေါ်သဖြင့် ပါသွား ခဲ့သည်။ (နောင်နှစ်တွင် ငပလီသို့ ဦးအုန်းခင်သွားကာ ဗမာ့ခေတ်က ဝါဒဖြန့် ရေးသားသဖြင့် ငပလီသည် လျင်မြန်စွာ ကြီးပွားခဲ့၏။)

* * *

ဤသို့ဖြင့် တင်မောင်သည် ဗမာ့ခေတ် အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ်မှ ထွက်ခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ် နွားတင်းကုပ်ဟု ဦးအုန်းမြင့်က အမည်ပေးထားသော ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ ခြံပေါက်နွားအစစ်သည် ဇောင်းမှ လွတ်သွားလေပြီ။

တနေ့ (၂) ကျပ်စား နေ့စား သတင်းထောက်ပေါက်စနအဖြစ်မှ တာဝန်ခံ အယ်ဒီတာအထိ တက်လာခဲ့သော တင်မောင်သည် သူ၏ ပညာရင်နို့

သောက်စို့ရာ သတင်းစာကြီးကို အတော်

သံယောဇဉ်ဖြတ်ယူရသည်။

ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာမှ ထွက်ပြီဖြစ်ကြောင်းသတင်းကို အခြား သတင်းစာတို့၌ ဖော်ပြစေပြီး ထိုသတင်းတို၏ နောက်ဆွယ်၌...

ဦးတင်မောင်သည် ကြေးမုံအမည်နှင့် အပတ်စဉ် ဂျာနယ် တစ်စောင် ထုတ်မည် ဖြစ်ကြောင်း။

ဖော်ပြခဲ့သည်။ (၁၉၅၆ ဇူလိုင်လ ၂)။

သောကြာစာစောင်နှင့် ရပ်တန့်၍ မနေနိုင်၊ ဂျာနယ်တစ်စောင်ထုတ်မည်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် သတင်းစာ တစ်စောင်အထိ တက်မည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ထိုသို့ ရေးခဲ့၏။

* * *

ကြေးမုံအမည်

ကြေးမုံနာမည်ကြီးလာချိန်၌ အမည်ကလေးသည် နှုတ်ဖျား၌ ရေပန်းစားသော် လည်း ထွက်စကမူ ကြေးမုံ အမည်သည် ‘ထောင့်’ နေသည်။

“ကြေးမုံအမည်နှင့် ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများ ထွက်ခဲ့ကြပြီ။ မည်သူမှ တည်တံ့မှုမရှိ။ ကိုခင်မောင်ရီတို့က ကြေးမုံအမည်နှင့် မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ထုတ် ပြီး လောလောလတ်လတ် ပြုတ်ပြီးခါစ အချိန်ဖြစ်ရာ ပြုတ်ပြီးစ အမည်ကို ယူသဖြင့် မင်္ဂလာမရှိဟု ယူဆသူလည်း ရှိသည်။ ‘ပြုတ်ဦးမှာပဲ’ ဟု မှတ်ချက် ချသူလည်း ရှိသည်။ ကန့်ကွက်သူမိတ်ဆွေများလည်း ရှိသည်။

မည်သူ မည်သို့ပြောစေကာမူ တင်မောင်က ‘ကြေးမုံ’အမည်ကို အသေ သတ်မှတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

၁၉၄၇-ခုနှစ်မှစကာ တင်မောင် ယခုအထိ အမြဲဖတ်ရှုသော နိုင်ငံခြား စာနယ်ဇင်းတို့မှာ တိုင်းမဂ္ဂဇင်း၊ စာပဒေသာမဂ္ဂဇင်း၊ ပန်ချီဂျာနယ်နှင့် ကြေးမုံ သတင်းစာတို့ဖြစ်သည်။ ပန်ချီဂျာနယ်ကို မိုးကာ သောကြာစာစောင် ထုတ်ခဲ့ ပြီ။ စာပဒေသာနှင့် တိုင်းသတင်းမဂ္ဂဇင်းမျိုး ထုတ်ဖြစ်အောင် ထုတ်မည်ဟု လည်း အားခဲထားသည်။ ကြေးမုံအသွင် သတင်းစာကိုလည်း မြန်မာပြည်၌ တတာသာ ထွက်လိုသည်။

ထိုကြောင့် လန်ဒန်မြို့တွင် နေ့စဉ်ထွက်သမျှ တလတကြိမ်ချုပ်ကာ ဖြန့် ချိသော ကြေးမုံသတင်းစာ လချုပ်များကို အမြဲကြည့်သည်။ အရေးအသား အထားအသိုကို အမြဲလေ့လာသည်။ ထို့ပြင် လန်ဒန်ကြေးမုံ၏ သမိုင်းစာအုပ် ကြီးများကိုလည်း သတင်းစာသစ်၏ အဘိဓာန်အဖြစ် သတ်မှတ်ကာ ကျက် မှတ်သည်။ (ရှုမဝ၌ ကြေးမုံကြော်ငြာသောအခါ အောက်ပါ လန်ဒန်ကြေးမုံ သမိုင်းဖြင့် ကြော်ငြာ၏။)

* * *

စောင်ရေအများဆုံး ကြေးမုံနေ့စဉ်

ဗမာပြည်နှင့်တကွ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်၌ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ သတင်းစာသစ်များ ထွက်ပေါ်နေပြီး ပြုတ်သူပြုတ်၊ အောင်သူအောင် ရှိနေ၏။

များသောအားဖြင့် ပြုတ်သူများပြီး လက်ရှိ တည်မြဲပြီးသား သတင်းစာတို့၏ အကြား၌ ဝင်ရောက်၍ ခြေကုပ်ရှာရန်မှာ ခဲယဉ်းသော လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်ပေသည်။

ထိုခဲယဉ်းသော လုပ်ငန်းကြီးကို ရဲရင့်စွာ ရင်ဆိုင်ပြီး နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ပေါ်ထွက်နေ သော သတင်းစာသစ်တို့အား (၁) ကြီးစားလျှင်၊ (၂) ခေတ်နှင့် ရင်ဘောင်တန်း လိုက်နိုင် လျှင်၊ (၃) ဝါဒမှန်ကန်လျှင် အောင်မြင်နိုင်သည်ဟူသော သာဓကကို ကမ္ဘာ့စောင်ရေ အများဆုံးသတင်းစာကြီး ဖြစ်သော လန်ဒန်မြို့ထုတ် ကြေးမုံနေ့စဉ် (Daily Mirror) သတင်းစာကြီးက သက်သေပြနေ၏။

၁၉၀၃-ခုနှစ်က အင်္ဂလန်ပြည်၌ သတင်းစာတိုက်ကြီးပေါင်း မြောက်မြားစွာ တည်ရှိ နေစဉ် ကြေးမုံနေ့စဉ် ထွက်လာရာ၌ ခွက်ခွက်လန်အောင် ရှုံးသော အရုံးနှင့် စခဲ့ရလေသည်။

ကြေးမုံနေ့စဉ်ထွက်စဉ်က ငွေသိန်းပေါင်းများစွာ အကုန်ခံကာ ကြော်ငြာပြီး ထုတ်သော်လည်း ပထမနေ့ထုတ် အမှတ် (၁) သတင်းစာသည် (၂၆၅၂၁၇) စောင် (အခြား သတင်းစာတို့က စောင်ရေ သန်းနှင့် ချီ၍ ထုတ်ရစဉ်) သာ ရောင်းရပြီး အမှတ် (၂) တွင် (၁၄၃၀၀၀) သာ ရောင်းရကာ အမှတ် (၇) ရောက်သောအခါ၌ကား စောင်ရေ တသိန်းသာ ရှိတော့သဖြင့် အရှုံးကြီး ရှုံးခဲ့၏။

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

နေ့စဉ် သတင်းစာတစ်စောင်ထွက်တိုင်း ထွက်တိုင်း ပေါင် (၅၀၀) (ဗမာငွေ ခုနစ် ထောင်နီးပါး) ရှုံးခဲ့သည့်တိုင် အရှုံးကြီး ရှုံးခဲ့၏။

၁၉၀၄-ခုနှစ်မှစကာ ကြေးမုံနေ့စဉ်ကို တိုးချဲ့ထုတ်ဝေရုံမက ဈေးကိုပါ လျှော့ချပြီး ရောင်းချကာ တဘက်ကလည်း သတင်းစာ၏ အသွင်အပြင်ကို ပြုပြင်ကြိုးစားရာမှ စောင်ရေ သည် တစ်စတိုးလာခဲ့ကာ အရှုံးကြေး ပြီး အမြတ်ပေါ်လာခဲ့၏။

ယနေ့အဖို့ဆိုလျှင် နှစ်ချုပ်စာရင်းအရ ပျမ်းမျှခြင်း နေ့စဉ် စောင်ရေပေါင်း ၅၇၇၀၀၀ (ငါးသန်းကျော်) ရှိကာ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သတင်းစာတို့တွင် စောင်ရေအများဆုံး သတင်းစာ ကြီးအဖြစ် တည်ရှိလာတော့၏။

၁၉၀၃-ခုနှစ် သတင်းစာ စထုတ်ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း (၅၀) ကြာသော ၁၉၅၃-ခုနှစ် ဇွန်လ (၃) ရက်နေ့ထုတ် အဲလီဇဘတ်ဘုရင်မ နန်းတက်ပွဲ အထိမ်းအမှတ် ကြေးမုံ နေ့စဉ် သတင်းစာသည် စောင်ရေပေါင်း ခုနစ်သန်း ရောင်းရသည့်တိုင် တိုးတက်လာခဲ့၏။

ကြေးမုံနေ့စဉ်သည် ဘာကြောင့် ဤမျှ တိုးတက်လာရသနည်းဟူသော အဖြေကို သူတို့လုပ်ဆောင်ချက်များက ဖြေကြားနေ၏။

ကြေးမုံနေ့စဉ်သတင်းစာ မထင်မရှားရှိနေစဉ်တွင် ကြေးမုံနေ့စဉ်သတင်းစာကို လူကြိုက်များအောင် ဘယ်လိုပြုပြင်ရပါမည်နည်းဟု လူထုထံမှ အကြံတောင်းကာ အကောင်းဆုံးအကြံကို ပေါင်တထောင် (ဗမာငွေ ၁၃၃၀၀ ခန့်) ပေးခဲ့၏။ အကြံအမျိုးမျိုးပေးကြရာ၌ အကြံပေးသူ စာဖတ်ပရိသတ် နှစ်ရာတို့ အကြံဆန်းပေးသဖြင့် အထူးဆုပေးခဲ့၏။ အကြံဆန်းတို့တွင် ‘ကြေးမုံနေ့စဉ် လူကြိုက်များအောင် စက္ကူကို ရေမွှေးဖျန်းပြီး ရောင်းပါ’ ဟူသော အကြံမျိုးလည်း ပါ၏။

ဖူးလ်ဟန်မြို့သူ (၁၃) နှစ်သမီး ကျောင်းသူကလေးတဦး၏ ဘော့ဗ်ခေါ် ခွေးက လေးက ပုလိပ်တဦးကိုကံသဖြင့် ထိုခွေးကို သတ်ရန် ပုလိပ်အဖွဲ့က စီစဉ်ရာ ‘အပြစ်မရှိ ပါဘူး’ ‘ကိုက်ရာတချက်နှင့် အသက်တချောင်း’ ‘ကလေး၏ မိတ်ဆွေ ပုလိပ်၏ ရန်သူကို သတ်မည်လော’ စသည့် ခေါင်းစဉ်ကြီးများနှင့် လှုံ့ဆော်ရေးသားရာ၊ လူပေါင်း (၂၂၀၀၀) က လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ဘော့ဗ်ကို လွှတ်ရန် စာတင်သဖြင့် ဘော့ဗ်အသက်ရှင်ရ၏။

၁၉၁၄-ခု ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အပျော်ထမ်းဓာတ်ပုံဆရာတို့၏ သတင်းဓာတ်ပုံများကို ဆုပေး၍ ဖော်ပြရာ၌ အိုင်ယာလန်အနီး ဂျာမန်တိုပီဒိုမှန်သဖြင့် မြုပ်သွားသော ဖလဗာ (Falaba) သင်္ဘောမှ သင်္ဘောသားတဦးက သင်္ဘောကြီး နှစ်လုလု၌ ရိုက်ခဲ့သော ပုံကို ပေါင်တထောင် (ဗမာငွေ ၁၃၃၀၀ ကျပ်) ဆုပေး၍ ဖော်ပြ၏။

ဂျပန်ဘုရင် မတ်ဆုဟိတို နတ်ရွာစံစဉ်က ဈာပနကို ညဉ့် ကျင်းပရာ ကြေးမုံနေ့စဉ် သတင်းစာက (ထိုစဉ်က ယခုကဲ့သို့ လျှပ်တပြက်မီး မပေါ်သေးသဖြင့်) အောက်လင်းဓာတ်မီးထွန်းကာ ဓာတ်ပုံရိုက်ရာမှ ဓာတ်မီးပေါက်ကွဲပြီး လူနှစ်ယောက်သေကာ အ

မြောက်အခြား ဒဏ်ရာရခဲ့၏။ သို့သော် ကြေးမုံ၌ ထိုဓာတ်ပုံသတင်း ပါလာ၏။

စာဖတ်သူကို တင်ပြသော ပြဿနာခန်း၌ ကြေးမုံပရိသတ်တဦးက 'ကြက်ဥကို ကြက်မက ဖောက်ပေးသလို လူသားက ဝယ်၍ ဖောက်ပါကလည်း ရင်ငွေအပူရှိန်ချင်း တူ သဖြင့် ကြက်ပေါက်သင့်သည်' ဟု ရေးသဖြင့် ကြေးမုံနေ့စဉ်က ထိုပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် အတွက် စာဖတ်ပရိသတ်အမျိုးသမီးများထံ စစ်ကူတောင်းရာ ရာပေါင်းများစွာတို့က စာ ရင်းသွင်းကြ၏။ ခြေကျိုးနေသဖြင့် အိပ်ရာက မထနိုင်သော လန်ဒန်မြို့သူကလေး ပဂ္ဂီ (၁၉) နှစ်ကို ကြေးမုံနေ့စဉ်က ရွေးချယ်ပြီး သူမ၏ ရင်အုပ်အောက်၌ လတ်ဆတ်သော ကြက်ဥ တလုံးကို ထားရှိကာ သားဖောက်စေ၏။ ကြက်ဥကို ထုံးစံအတိုင်း (၂၁) ရက်တိုင် ရင်ငွေပေး သော်လည်း သားကား မပေါက်ခဲ့ပေ။ ကြေးမုံနေ့စဉ်အဖို့ (၂၁) ရက်လုံးလုံး ပဂ္ဂီကလေး မည်သို့ရှိသည်၊ ကြက်ဥက မည်နှယ်ရှိသည် စသဖြင့် စာဖတ်ပရိသတ်ကို သတင်းပေးရင်း စောင်ရေတက်ခဲ့၏။

သတင်းစာများ သူထက်ငါ အပြိုင်အဆိုင် ရောင်းချစဉ်တွင် သတင်းစာကြီး တစောင်က ထိုသတင်းစာကို တနှစ်တွက်ယူသူတိုင်းကို အသက်အာမခံ အခမဲ့ ထားခွင့် ဆုပေးရာ အိမ်သား (၄) ဦးရှိကာ သတင်းစာတမျိုးထဲ (၄) စောင်ယူသည့်တိုင် ရောင်းခဲ့ရ၏။ ထိုအခါ ကြေးမုံနေ့စဉ်က ကြေးမုံနေ့စဉ်ဖတ်သူဖြစ်စေ၊ မဖတ်သူဖြစ်စေ အင်္ဂလန်ပြည်သူ လူထုထဲမှ လင်ရော မယားပါ တစုံလုံး တစုံတခုသော မတော်တဆ ထိခိုက်မှုကြောင့် ဒဏ်ရာပြင်းစွာရပါက ကြေးမုံနေ့စဉ်နှင့် လုံးဝမဆိုင်သော်လည်း လျော်ကြေး ပေါင် ၂၅၀၀၀ (ဗမာငွေ သုံးသိန်းကျော်) အခမဲ့ပေးမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး ကြော်ငြာခဲ့၏။ ဤသို့ ဒဏ်ရာရ သွားသူ လင်မယား ပေါ်ပေါက်ကလည်း တကယ်ပင် ငွေ (၂၅၀၀၀) ကို ထုတ်ပေးရာ ယနေ့ အထိ ပြင်းထန်စွာ ကျိုးပဲ့နာကျင်သွားသူ လင်မယား (၁၀) စုံတို့အား ငွေ (၂၅၀၀၀၀) ပေါင် ထုတ်ပေးပြီဖြစ်၏။

သတင်းစာ လပေးကြည့်လျှင် စက္ကူစာအုပ် လက်ဆောင်ပေးခြင်း၊ အဝတ်လျှော် စက် လက်ဆောင်ပေးခြင်းဖြင့် အခြားသတင်းစာတို့က စောင်ရေတိုးအောင် ဆွဲကြရာတွင် ကြေးမုံက တနှစ်အတွင်း ကျင်းပမည့် ဘောလုံးပွဲ (၂၄) ပွဲကို မှန်အောင် တင်ကြို တွက်ချက် ကာ ရေးသားပေးပို့နိုင်သူကို ဆုငွေပေါင်း နှစ်သောင်း (ဗမာငွေ နှစ်သိန်းခွဲကျော်) ပေးမည်ဟု ကြော်ငြာရာ တွဲမိပတ်လေဆိုသူသည် (၂၄) ပွဲအနက် (၂၄) ပွဲစလုံး နိုင်အောင် အသင်းစာ ရင်းကို ပေးပို့နိုင်သဖြင့် ထိုဆုငွေကို ရခဲ့၏။ ကြေးမုံနေ့စဉ်လည်း စောင်ရေတိုးခဲ့၏။

စစ်အတွင်းက ရန်သူဂျာမနီနိုင်ငံ၏ ခေါင်းဆောင်ကြီးဖြစ်သော ဟစ်တလာအား လူသတ်မှု၊ ပြန်ပေးမှု၊ ဆိုးမှုနှင့် မီးရှို့မှုအတွက် အသေရရ အရှင်ရရ အလိုရှိသည်ဟု ကြေး မုံက ရေးကာ စစ်ကြေညာခဲ့သဖြင့် ဟစ်တလာက သူ၏ တပ်တို့အား လန်ဒန်မြို့ကို သိမ်းမိ လျှင် ကြေးမုံဒါရိုက်တာတို့ကို ပထမဆုံး ဖမ်းဆီးရန် အမိန့်ပေးခဲ့၏။

ဤကား တနေ့လျှင် ပေါင် (၅၀၀) ရှုံးနေသော သတင်းစာဘဝမှ ကမ္ဘာ့စောင်ရေ အများဆုံး သတင်းစာကြီးဖြစ်သော လန်ဒန်မြို့ထုတ် ကြေးမုံနေ့စဉ် (Daily Mirror) ၏ ကြိုးစားမှုတို့မှ အချို့ဖြစ်သည်။

* * *
ကြေးမုံသတင်းစာကို လန်ဒန်ကြေးမုံ၏ အသွင်အပြင်နှင့် တူညီအောင် စီစဉ်ထားရာ ထိုသတင်းစာ၏အမည်ကို ‘ကြေးမုံ’ ဟူသော အမည်မှတစ်ပါး အခြားအမည်ကို ပေးရန် မသင့်ပါပေ။

ကြေးမုံအမွမ်းငြိုကာ
(အိုးဝေ မောင်သုမန တင်ပြသည်။)

ကြေးမုံဆိုသည်မှာ မှန်တုံတုံကြေးပြားကြီးကို ခေါ်ဆိုခြင်းပင်။ အလှကြည့်ရန် မှန်များ မပေါ်မီ ရှေးခတ်၌ ကြေးပြားများကို ချောမွေ့ပြောင်လက်နေအောင် တိုက်ချွတ်ကြ၏။ ထိုကြေးမုံပြင်တွင် ရှုကြည့်သူ၏ ရုပ်လုံးထင်လာသောအခါ ကိုယ်လုံးပေါ်မှန်သဖွယ် အသုံးပြုကြခြင်း ဖြစ်၏။

‘သားရွှေဥ မျက်ရှုကြေးမုံ’ ဟူ၍ ပုထွောဝါဒ ဆုံးမစာ၌ ပါရှိ၏။ ထိုစာအရဆိုလျှင် ကြေးမုံသဖွယ် မိဘများက အမြဲရှုမြင်နေချင်ပါလှသော သားရွှေဥကို အမွမ်းတင်ထားခြင်းဖြစ်၏။ တနည်းအားဖြင့် ထိုစကားအရ ရှေးခတ် မြန်မာပြည်တွင် ကြေးမုံများ သုံးစွဲခေတ်စားခဲ့ဖူးသည်ကို သိရှိနိုင်၏။ မင်းဆက်ငါးသွယ် မိဖုရားဖြစ်ခဲ့သော ရှင်ဘိုမယ်သည် လည်းကောင်း၊ နတ်ရှင်နောင်၏ အသံစွဲ ရာဇဓာတုကလျာသည် လည်းကောင်း ကြေးမုံရွှေထားကာ သနပ်ခါးလိမ်းခဲ့ကြသော မြန်မာလှထိပ်ခေါင်တင်များ ဖြစ်လေသည်။

အညာဒေသ၌ မုံရွေးရွာနှင့် ကြေးမုံရွာတို့သည် ဆက်စပ် တည်ရှိလျက်ရှိကြ၏။ ရှေးခတ်က မြန်မာတို့၏ ကြေးထည်ပစ္စည်း များ ထုတ်လုပ်ရာတွင် ထင်ရှားကျော်စောသော အရပ်များဖြစ်၏။ ကြေးမုံရွာမှာ ခေါင်းလောင်းများ၊ ကြေးစည်များသာမက မြန်မာဖြစ် ကြေးမုံများ ပထမတန်းထွက်မြောက်သဖြင့် ကြေးမုံရွာဟူ၍ ခေါ်တွင် ခြင်း ပေတည်း။

ကြေးမုံများကို အချောအလှမယ်များသာ သုံးစွဲသည် မဟုတ်ဘဲ စုန်းကဝေမများလည်း အသုံးပြုတတ်ကြောင်းကို ရှေး ဟောင်း ဥရောပပုံပြင်များ၌ ဖတ်ရှုရဖူး၏။ မြန်မာပြည်၌ ကြေးမုံများ သည် ပရိက္ခရာရှစ်ပါးတွင် အပါအဝင်မဟုတ်သော်လည်း ဘုန်းကြီး ကျောင်းများ၌ စမတ်ကျကျ မှန်ကြီးတွေ့ရှိရသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်၏။

ဥရောပဒဏ္ဍာရီတခုတွင် ကဝေမတဦးသည် မိမိ၏ ကြေးမုံ ရှေ့တွင် နေ့စဉ်ထိုင်ကာ အောက်ပါ မေးခွန်းကို ထုတ်လေ့ရှိ၏။

ရှုပ ကြည့်ပ ကြေးမုံပြင်
ဤလောက ဇမ္ဗူတခွင်။
ငါလိုလှတဲ့ ရှုပရှင်
ဘယ်ဒေသ မြင်ရလှ ဘုရင်၊

ထိုကဝေမထက် ချောမွေ့လှသူ မင်းသမီးလေးတဦး၏ ရုပ်ပုံ သည် ကြေးမုံပြင်တွင် ပေါ်ထင်လာ၏။ ကဝေမသည်လည်း မနာလို စိတ် ပြင်းပျသည်ဖြစ်၍ မိမိ၏ အောက်လမ်းပညာဖြင့် မန်းမှုတ်ပြုစား လိုက်ရာ ထိုမင်းသမီးချောလေးကလေးသည် မနိုးသော အိပ်ခြင်း ဖြင့် အိပ်ပျော်သွားသော ဝတ္ထုပေတည်း။

ကလေးအလစ်၏ ထူးဆန်းတွေ့လာ ဒဏ္ဍာရီ၌လည်း ထို ကလေးမသည် ကြေးမုံ (ဝါ) မှန်ကြည့်နေရင်း ထိုမှန်ကြီး၏ နောက် ဘက်တွင် ဘာတွေများ ရှိမည်လည်း သိလိုစောများ ဖြစ်ပွားမိ၏။ ထိုကြောင့် ထိုကြေးမုံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုရာတွင် ‘ကိုးရိုး ကားရား တိုင်းပြည်တခု၌ ဖဲထုပ်ထဲတွင် ပါရှိသော ရှင်ဘုရင်နှင့် မိဖုရားတို့ စိုးစံကာ အဓိပ္ပာယ်မရှိသော စကားများပြောလျက် နား မလည်နိုင်သော အပြုအမူများ၌ မွေ့လျော်နေပုံများကို တအံ့တဩ မြင်တွေ့ရလေသည်။ ထိုပုံပြင်ကို ရေးသူက လက်ရှိလောက၏ အခြေ အနေကို တနည်းတဖုံ လှောင်ပြောင် ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်လေသည်။

ကာတွန်းဆရာကြီး ဦးဘဂျမ်း၏ ချာရာဏသီပြည်ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ရှေးကြေးမုံခေတ်မှ မှန်ခေတ်၊ ဖန်ခေတ်သို့ ပြောင်းခဲ့၏။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ခေတ်မှ စ၍ မန္တလေးနန်းတော်ကြီး တွင် ပြင်သစ်ပြည်မှ ကိုယ်လုံးပေါ်မှန်ကြီးများ မှာယူတပ်ဆင်ကာ မှန်နန်းရာဇဝင်ဟူ၍ပင် ရေးခဲ့ကြလေပြီ။

တလောက ဘိလပ်သို့ သွားရောက်ကြသော မြန်မာ သတင်းစာဆရာအဖွဲ့နှင့် ကျနော်လိုက်ပါစဉ် လန်ဒန်မြို့ ကြေးမုံသတင်းစာ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်တို့က ကျနော်များအား ထမင်းကျွေးညှော်ခံ၏။ ကညွတ်ဟင်းဖြင့် ထမင်းစားရသည်မှာ ထိုတကြိမ်အကောင်းဆုံးဖြစ်၏။ အခြားမှတ်မိသောအချက်မှာ ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း အယ်ဒီတာချုပ်လုပ်သူက လန်ဒန်ကြေးမုံ၏ ဝါဒကို ပြောပြချက်ဖြစ်၏။ ‘အမြဲတစေ လူ့အကြောင်းကို လူစိတ်ဝင်စားအောင် ရေးမယ်။ ပုဂ္ဂလိက အကာအကွယ်တွေ ဘာတွေကို နားမလည်ဘူး။ သံကွန်ချာ ခုနစ်ထပ်အတွင်းက ကိုယ်တုံးလုံးသတင်းကိုလဲ ရအောင် လိုက်ရေးမှာပဲ’ ဟု သူတို့ဝါဒကို မြန်ရေယုက်ရေ ဩဝါဒပေး၏။

ထိုအချိန်က လန်ဒန်ကြေးမုံသတင်းစာသည် မာဂရက် မင်းသမီးနှင့် ကိုယ်ရံတော် ပီတာတောင်ဆင်းတို့၏ အချစ်ကိစ္စကို စတင်ဖော်ထုတ်ချိန်ဖြစ်၏။ အခြားသတင်းစာကြီးများကမူ ရွှေနန်းတော်မှ မေတ္တာရပ်ခံချက်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ရွှေမင်းသမီး၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာဖြစ်၍ လည်းကောင်း ချိန်ဆကာ လက်နှေးနေကြသော်လည်း လန်ဒန်ကြေးမုံကမူကား သူ့ဝါဒ သူ့လမ်းစဉ်အတိုင်း မည်သူ့ကိုမျှ မျက်နှာမလိုက် ချမ်းသာမပေးဘဲ ဆော်သာဆော် ဂေါ်သာဂေါ်၏။

ဤကား ကျနော် ကြုံတွေ့ခဲ့ဖူးသော ကြေးမုံအသီးသီးတို့၏ အကြောင်းအရာဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာသတင်းစာသစ် တစောင်

အနေဖြင့် ကိုသေဒင်းတို့လူစုက ကြိုးစားပမ်းစား ရုပ်လုံးဖော်ကြ သော ကြေးမုံသစ်ကိုကား မမြည်းစမ်းရသေးပါ။ ယနေ့မှစ၍ မြန်မာ ကြေးမုံသစ်ကို အဖုံးကြာခြည်လှစ်ကြမည်ဖြစ်ရာ အများမျှော်လင့် တောင့်တသည့်အတိုင်း

ပီတိများစရာ ကျက်သရေမင်္ဂလာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ရုပ်ပုံများ၊ သတင်းများကိုသာလျှင် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ အရ သာကောင်း ခံယူကြရပါစေသော်။

ဤသည်မှာ ကြေးမုံသတင်းစာ အမှတ် (၁) မှ ဦးညိုမြ (မောင်သုမန) ၏ သဝဏ်လွှာဖြစ်၏။

ကြေးမုံလုပ်ငန်းစရန်မှာ မလွယ်လှချေ။ သောကြာစာစောင်ရိုက်သော ထွန်းမြတ်ပုံနှိပ်တိုက် * ၌ စက်ကလေးနှစ်လုံးသာရှိသည်။ နေထိုင်ရာ (၈၇) လမ်း အမှတ် (၃၂) တိုက်မှာလည်း လုပ်ငန်းကြီးကြီးလုပ်ရန် ကျဉ်းမြောင်း နေသည်။

ဤတွင် ထွန်းနေ့စဉ် အယ်ဒီတာ ကိုတင်အေးနှင့် ဆုံပြန်တော့သည်။ ကိုတင်အေးသည် ကွယ်လွန်သူ ဆရာဝန် ဦးဖေကျင်၏ သမီးကို လှူပျိုလှည့် နေရာ၌ သူ၏ ယောက္ခမလောင်းကြီးက အိမ်တဝက်ကို ရောင်းလိုသည်ဟု ဆိုကာ တင်မောင်အား စပ်သည်။

မြေကျယ်ပြီး ဈေး၊ စာတိုက်၊ မီးသတ်၊ ရဲဌာနတို့နှင့် နီးသည်မို့ သတင်း စာတိုက်အဖို့ အကွက်ကောင်းသည်။

လက်ရှိနေထိုင်သော (၈၇) လမ်းတိုက်ကို ရောင်း၍ရသည့် ငွေနှင့် ကျောက်မြောင်းတိုက်ကို ဝယ်စေလိုက်သည်။ ပုံနှိပ်စက် အသေးတလုံးကို လည်း အကြီးတလုံးနှင့် လဲလိုက်သည်။

၁၉၅၆-ခု အောက်တိုဘာလ (၂၂) ရက်နေ့တွင် ကြေးမုံဂျာနယ်စ၍ ထွက်သည်။ (၁၉၅၇-ခု မတ်လ (၃၀) ရက်နေ့တွင် ရပ်၏)

ထွန်းနေ့စဉ် ကိုတင်အေးက ကြေးမုံဂျာနယ်၏ မန်နေဂျာအဖြစ် အုပ်ချုပ်သည်။

ကိုတင်အေးသည် စီးပွားရေးသတင်းစာ၌ သတင်းထောက်အဖြစ် သတင်းစာလောကသို့ ဝင်ခဲ့သည်။ သတင်းထောက်တင်မောင်နှင့် သတင်းစာ သက်တမ်းတူလောက်ပင်။ ရန်ကုန်သတင်းစာတွင် လက်ထောက်အယ်ဒီတာ အထိ တိုးတက်လာပြီးသည့်နောက်၌ ဦးထွန်းဖေက ထွန်းနေ့စဉ်အထုတ်တွင် ထွန်းနေ့စဉ်သို့ ပြောင်းခဲ့သည်။

ထွန်းနေ့စဉ်တွင် မန်နေဂျာနှင့် အဆင်မပြေဖြစ်လာပြန်သဖြင့် ကြေးမုံ

* သောကြာနှင့် ကြေးမုံဂျာနယ်ရိုက်နှိပ်သော ပုံနှိပ်တိုက်ကို ထွန်းမြတ်ပုံနှိပ်တိုက်ဟု အမည်မှည့်သည်မှာ နာမည်ကို ကြိုက်သဖြင့် ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်၏။ နောင် ဦးထွန်းမြတ်လမ်းထိပ်သို့ ပြောင်းသွားရာ ပို၍ ဆီလျော်သွား၏။

ဂျာနယ်သို့ ရောက်လာခဲ့သည်။ သို့သော် ကိုတင်အေးသည် ကြေးမုံသတင်းစာထွက်သောအခါ၌ ကြေးမုံသတင်းစာသို့ မပါလာတော့ပေ။ တနေ့သားတင်မောင်သည် ရန်ကုန်သတင်းစာတိုက်သို့ သွား၍ လည်ပတ်နေစဉ် အယ်ဒီတာ ကိုယုမောင်က အလုပ်များလှကြောင်း၊ လူနည်းနေကြောင်း ညည်းသည်။ တင်မောင်ကပင် စေ့စပ်ပေးသဖြင့် ကိုတင်အေးသည် ရန်ကုန်သတင်းစာသို့ ပြန်ရောက်သွားရပြန်တော့သည်။

တင်မောင်သည် သတင်းစာလောက၌ သူလုပ်ကိုင်သော သတင်းစာတိုက်မှာသာ ထိုင်နေလေ့မရှိ။ အခြားသတင်းစာတိုက်တို့သို့လည်း သွား၍ လည်ပတ်လေ့ရှိသည်။ ကျက်စားလေ့ရှိသည်။ ထိုကြောင့် တင်မောင်သည် သတင်းစာတိုက်တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အယ်ဒီတာအပြောင်းအလဲများတွင် အောင်သွယ်အဖြစ် ပါရလေ့ရှိသည်။

ဦးအုန်းဖေ (တက်တိုး) က ပြင်သစ်သတင်းဌာနမှ ထွက်မည်ပြုစဉ်၌ ဦးထင်ကြီးက ဆက်ခံရန် တင်မောင်ပင် အောင်သွယ်လုပ်ခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းမြင့် ဗမာ့ခေတ်မှ ထွက်ပြီး သင်္ကန်းကျွန်း၌ ထိုင်နေစဉ်တွင် နေးရှင်း ဦးလောရုံက အိုးဝေ ဦးညိုမြအား နေးရှင်းသတင်းစာကို အပ်ကာ နိုင်ငံခြားသွားသည်။

“ဟ တင်မောင်ရဲ့ လူတယောက်လောက် ရှာပါအုံးကွ” ဟု ဦးညိုမြ စေခိုင်းသဖြင့် သင်္ကန်းကျွန်းသွားကာ ဦးအုန်းမြင့်ကို ခေါ်ပေးခဲ့သည်။ ဦးအုန်းမြင့်သည် နေးရှင်း၌ မြဲသွားခဲ့၏။

ကြေးမုံဂျာနယ်ကို တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ ဦးခင်မောင်ရီ၊ ပုံနှိပ်သူ ဦးကြည်မြင့်အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ကြေးမုံဂျာနယ်မှာ စောင်ရေ (၄၅၀၀) ခန့်တွင် တန်းနေသည်။ မမြတ်သည့်အပြင် အနည်းငယ်ရှုံးသေးသည်။ ထိုစဉ်က အပတ်စဉ် ဂျာနယ်လုပ်ငန်းမှာ ဗမာပြည်၌ အတော်တိုးယူမှု ရမည့်လုပ်ငန်းဖြစ်နေသည်။ လစဉ်မဂ္ဂဇင်းများက အဆင့်အတန်းမြင့်သည်။ နေ့စဉ်သတင်းစာတို့ကလည်း အပတ်စဉ် အထူးထုတ်များနှင့် ဂျာနယ်ဆံဆံထုတ်နေကြသည်ဖြစ်သဖြင့် အပတ်စဉ် ဂျာနယ်တို့၏ နယ်မှာ ကျဉ်းမြောင်းလှသည်။

ဂျာနယ်မစွဲသော အချိန်တွင် သတင်းစာသို့ ကူးပြောင်းရန် မူလ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဆက်ရတော့မည်။

သတင်းစာအဖြစ် ကူးပြောင်းရေး၌ ပထမဆုံးငွေရှာရမည်။ တဦးတည်း

မတတ်နိုင်။

တင်မောင့်အဖို့ သောကြာစာစောင်လုပ်ငန်းဖြင့် ရထားသော ငွေအတော် စုမိဆောင်းမိရိုသော်လည်း တဦးတည်းပိုင် သတင်းစာလုပ်နိုင်လောက်အောင် ပြည့်စုံမှုမရှိ။ ရိုလျှင်လည်း တဦးတည်းပိုင် သတင်းစာတို့သည် တဦးတယောက်သဘောသာ ဖြစ်သဖြင့် ကြာရှည်တည်မြဲရေးတွင် လူအများပိုင်လောက် ခိုင်ခံ့ခြင်း မရှိဟု သူက ယူဆသည်။

တင်မောင်သည် သူ၏ မိဘလက်ထက်ကစ၍ ခင်မင်ခဲ့သော ဦးပွင့်ကောင်းထံသို့ ချဉ်းကပ်သည်။ သတင်းစာတစောင် ထုတ်လိုသည်ဟု ပြောရာ၌ မည်သို့ထုတ်မည်၊ မည်နှယ်ဝါဒထားမည်စသည်တို့ကိုပင် ရှင်းမပြောရဘဲ ချက်ချင်းပင် “အေးလေ၊ လိုသလောက်လာယူပါ။ သင့်သလိုသာ ထုတ်ပါ” ဟု လွယ်ကူစွာ သဘောတူခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ်တွင် ဒေါက်တာအေးမောင်နှင့်အတူ ရှေ့နေလိုက်ပေးရာမှ ရင်းနှီးသွားသူ ရှေ့နေကြီး မွန်စံလှိုင်ကလည်း အလွယ်တကူပင် အစုဝယ်လိုက်သည်။ တင်မောင်၏ ဆွေမျိုးများထံမှလည်း ငွေရင်းကို ရယူကာ အစုထည့်လိုက်သည်။

ငွေအတော်စုမိသောအခါ လူစုရပြန်သည်။ ကိုတင်အေးမှာ ရန်ကုန် သတင်းစာသို့ ပြောင်းသွားပြီဖြစ်သောကြောင့် မန်နေဂျာလိုနေသည်။ မန်နေဂျာရရန်အတွက် ဦးသော်အား ဇွတ်ဆွဲရသည်။

ဦးသော်မှာ အိုးဝေသတင်းစာတွင် စက်နောက်ကြည့်ဘဝမှ တက်လာသူဖြစ်သည်။ အောက်သက်ကြေစွာ သတင်းစာအုပ်ချုပ်ရေးဘက်တွင် လုပ်ကိုင်လာရာမှ ကြော်ငြာ မန်နေဂျာဖြစ်လာခဲ့သည်။ ကြော်ငြာကိုယ်စားလှယ် ကုမ္ပဏီတစ်ခုထောင်ကာ ဖြစ်ထွန်းနေသူဖြစ်၏။

ဦးသော်က သူ့တွင် ဓာတ်ပုံကူးကိရိယာတခု ရောင်းရန်ရှိသည် ဆိုသည်ကို ယူလိုက်ပြီး ငွေမပေးတော့ဘဲ “ခင်ဗျားက ထပ်ပြီး ငွေပေးအုံး။ ခင်ဗျားကို အစုရောင်းချင်လို့” ဟု ဆိုပြီး အစုရောင်းရာ ဦးသော်မှာ အစုဝယ်ရရင်း မန်နေဂျာအဖြစ် ကြေးမုံသို့ ပါလာရတော့သည်။

အယ်ဒီတာအဖွဲ့အတွက်မူ တင်မောင့်အဖို့ ကိုခင်မောင်ရီ ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ သူနှင့် ကိုခင်မောင်ရီတို့ နှစ်ယောက်ဆိုလျှင် သတင်းစာထုတ်ဝံ့သည်။ ကိုခင်မောင်ရီအား ဗမာ့ခေတ်၌ သတင်းစာအဆင့်အတန်းမပျက်စေရန် စေတနာနှင့် ထားခဲ့သော်လည်း ဗမာ့ခေတ်အသိုင်းအဝိုင်းက တင်မောင်၏

ဂိုဏ်းသားဟု လိုလိုလားလားမရှိ ဖြစ်နေသည်။ ကိုခင်မောင်ရီ၏ ရာထူးကို လိုချင်သူတို့က တိုက်ကြသည်။ ကိုခင်မောင်ရီက အလွယ်တကူပင် ထွက်လာခဲ့သည်။ တင်မောင့်အဖို့ အားတက်လာ၏။

ကြေးမုံသတင်းစာထုတ်ရန်အတွက် မှတ်ပုံတင်သောအခါတွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ အယ်ဒီတာ၏အမည်ကို တင်မောင်နှင့် ကိုခင်မောင်ရီတို့က ရွေးကြသည်။

တင်မောင်တို့ ကြေးမုံထွက်မည်ဟု စီစဉ်ကြသောအခါ နှေးရှင်းသတင်းစာမှ ထွက်နေသော ဦးအုန်းမြင့်ပေါက်လာသည်။ ဦးအုန်းမြင့်က သူလည်း သတင်းစာထုတ်ရန် စီစဉ်နေသည်။ သူနှင့် အတူတွဲလုပ်စေချင်သည်ဟု တင်မောင်အား စပ်သည်။ တင်မောင့်အဖို့ သူ၏ အစီအစဉ်မှာ ပြီးသလောက် ဖြစ်နေသဖြင့် သီးခြားပဲ ထုတ်ပါရစေဟု ဆရာဖြစ်သူ ဦးအုန်းမြင့်အား တောင်းပန်ရသည်။

ဦးအုန်းမြင့်က အထောက်တော်သတင်းစာ ထုတ်တော့မည်ဟု ကြော်ငြာသည်။ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ်ဟောင်း ဦးအုန်းမြင့် ဦးစီးမည်ဟု ကြော်ငြာသည်။

ကြေးမုံကြော်ငြာလျှင် ဦးအုန်းမြင့်၏ တပည့် တင်မောင်ဦးစီးမည်ဟု ကြော်ငြာရတော့မည်။ ကြော်ငြာကပင် တပန်းရှုံးနေပြီ။

ထို့ကြောင့် ဆရာဦးအုန်းမြင့်ကို မထင်ရှားသော အမည်တခုနှင့် တိုက်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ ကြေးမုံဂျာနယ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ ဦးကြည်မြင့်အား အယ်ဒီတာနှင့် ထုတ်ဝေသူအမည် * တင်၍ စတင်ထုတ်ခဲ့သည်။

ငွေနှင့် လူအင်အား ပြည့်စုံသောအခါ စက်နှင့် ကိရိယာ စုရသည်။ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးတဦးက ပြည်နယ်အတွက် မှာထားသော ဂျပန်လုပ် ပုံနှိပ်စက်အသစ်နှစ်လုံးကို ဦးဟန်ရှိန်နှင့်သားများ ပုံနှိပ်တိုက်မှ ဦးရှမ်းဗိုလ်မှတစ်ဆင့်

* ဦးကြည်မြင့်မှာ သောကြာထွက်စကစပြီး အလုပ်သင်အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆရာရန်အောင် လွှတ်ထားသူဖြစ်သည်။ သူ့အား အငှားတရားခံအမည်တပ်ခြင်း မဟုတ်။ ၁၉၅၈-ခု အစိုးရအပြောင်းအလဲတွင် သတင်းစာများ ကပ်သင့်တော့မည် ခိုင်မိသဖြင့် အယ်ဒီတာအဖွဲ့က တာဝန်ခံ အယ်ဒီတာ အမည်ကို ပြန်လွှဲပေးရန် တောင်းသောအခါ ဦးကြည်မြင့်က လက်မခံချေ။ ထောင်ကျမည်ဟု သိရပါမှ၊ အခက် အခဲတွေ့လေမှ နောက်မဆုတ်လိုဟု ဆိုကာ ရဲဝံ့စွာ ထောင်ကျခံခဲ့၏။ သူ၏ သတ္တိသည် မခေပါ။

ဝယ်၍ ရသည်။ စက်နှစ်လုံးမှ ငွေ (၂၆၀၀၀) ကျပ်သာ ကျသည်။ ခဲစာလုံး အနည်းငယ် ထပ်ဝယ်ရခြင်းနှင့် အခြားတိုလီမိုလီအတွက်သာ ငွေထပ်လို သည်။ ပုံနှိပ်စက်အကောင်းစားကြီးများနှင့် စ၍ ထောင်သော သတင်းစာ များ၊ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းကြီးများလောက် ကြေးမုံက ငွေရင်း မများပေ။

အစုရှင်တို့ထံမှ အစုငွေကိုလည်း တဖြည်းဖြည်းစောင်ရေတက်လာပြီး အရှိန်ရလာမှ ယူသည်။ အလုပ်လုပ်သော အစုရှင် (၄) ဦး (တင်မောင်၊ ဆရာ ဇေန၊ ကိုခင်မောင်ရှိနှင့် ဦးသော်) တို့အတွက်လည်း လစာထဲမှနှိမ်၍ အစုငွေ ကို ထပ်၍ ထည့်ခဲ့သည်။

ထိုကြောင့် ကြေးမုံသည် ၁၉၅၇-ခု ဧပြီလ (၁၇) ရက်ကစ၍ ထွက်ခဲ့သော်လည်း ကြေးမုံပုံနှိပ်လုပ်ငန်းအစုရှင် စာချုပ်ကို ၁၉၅၈-ခု စက်တင်ဘာ (၂၅) ရက်နေ့ကျမှ ချုပ်ဆိုဖြစ်ခဲ့သည်။

ကြေးမုံအစုရှင်များတွင် ကိုခင်မောင်ရီ၊ ဦးသော်တို့အပြင် ဆရာဇေန ပါလာသည်မှာလည်း တကယ်အလုပ်လုပ်သူများ အစုရှင်ဖြစ်စေလိုသည့် တင်မောင်၏ စေတနာဖြင့် ဆရာဇေနကို လစာငွေ ထုတ်မပေးဘဲ ရမည့် လစာကို အစုငွေစာရင်းသို့ ပြန်သွင်းခဲ့ရာမှ ပါလာခြင်းဖြစ်သည်။

ဆရာဇေနသည် သောကြာစာစောင်မှ ကြေးမုံဂျာနယ်အထိ အဓိက ဆောင်းပါးရှင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သော်လည်း ကြေးမုံထွက်စတွင်မူ ဇေနအမည် နှင့် များများမရေးနိုင်ပေ။

မြဝတီမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်နေရသောကြောင့် သူ၏ အခြေအနေမှာ လွတ်လွတ်ကင်းကင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိလှပေ။

ကြေးမုံသတင်းစာက ဒီအက်စ်အိုင်ခေါ် တပ်မတော် သက်သာချောင်ချိ ရေးအဖွဲ့အား အခွန်ဝန်ထမ်းတို့နှင့်ပြိုင်ကာ စီးပွားရှာသည်ဟု ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်ရေးသားခဲ့သဖြင့် ထိုစဉ်က မြဝတီဦးစီးသူများက ငြိုငြင်တော့သည်။

မကြာမီပင် ဆရာဇေနအား မြဝတီမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာချုပ်ရာထူးမှ ထွက်စေရာ ကြေးမုံက အစုရှင်တဦးအဖြစ်နှင့် အဓိက ဆောင်းပါးရှင်တဦး အဖြစ် ဝမ်းမြောက်စွာ လက်ခံလိုက်လေတော့သည်။

ကြေးမုံသတင်းစာထုတ်ဝေရန်အတွက် ငွေအား စက်ကိရိယာအားနှင့် လူအင်အား စုဆောင်းပြီးသောအခါ သောကြာစာစောင်ထုတ်စဉ်ကကဲ့သို့ ကြော်ငြာနှင့် ဖိတော့သည်။

သတင်းစာတစောင်ထုတ်ရန် လက်ရှိသတင်းစာတို့တွင် ကြော်ငြာရ

သည်မှာ စင်ပြိုင်လာမည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သောကြောင့် မရွံ့မရဲရှိသည်ဖြစ်ရာ တင်မောင်သည် ကြေးမုံကြော်ငြာကို ရှုမဝ၌ ဖိ၍ ကြော်ငြာခဲ့သည်။

ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် အလယ်စာသားထဲမှ ကြော်ငြာထည့်လေ့မရှိသည် ကို အမေရိကန် စာပဒေသာမဂ္ဂဇင်း၏ ကြော်ငြာဝါဒကို ရှင်းပြကာ ရှုမဝ ဦးကျော်အား တောင်းပန်ရာ ကြေးမုံသတင်းစာကြော်ငြာမှစကာ ရှုမဝ စာသားများထဲတွင် ကြော်ငြာလက်ခံတော့သည်။

ကြော်ငြာရာ၌လည်း လန်ဒန်ကြေးမုံသတင်းစာအကြောင်း ဆောင်းပါး ကြီး တပုဒ် (စာမျက်နှာ ၃၂၃ မှ ၃၂၇ တွင် ဖော်ပြပြီး။) ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အောက်ပါ လန်ဒန်တိုင်း သတင်းစာအကြောင်း ဆောင်းပါးကြီးတပုဒ်ဖြင့် လည်းကောင်း ရှုမဝစာသား စာမျက်နှာတွင်းမှ ကြော်ငြာခဲ့သည်။

အနိုင်မခံသတင်းစာ
အောင်ဗလရေးသည်။

သတင်းစာသစ်ဖြစ်စေ၊ သတင်းစာဟောင်းဖြစ်စေ ဝါဒ မှန်ကန်မှုသည်သာ အဓိကဖြစ်သည်ဆိုသော အချက်ကို အင်္ဂလန် ပြည်မှ တန်ခိုးဩဇာ အကြီးမားဆုံး ဖြစ်သော တိုင်း (Times) သတင်းစာကြီးက လမ်းညွှန်ပြနေ၏။

တိုင်းသတင်းစာကြီး၏ အသက်မှာ နှစ်ပေါင်း (၁၇၀) ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်၏ (၁၇၃၅-ခုနှစ်တွင် စတင်ထုတ်ဝေ၏) ။ ထိုသို့သော ကာလအတွင်း တိုက်ပွဲပေါင်း များစွာကို အနိုင်မခံ အရှုံးမပေးဘဲ အောင် မြင်စွာ ဆင်နွှဲခဲ့၏။

သူ၏ ပထမဆုံးတိုက်ပွဲမှာ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုရေးသားခွင့်ဖြစ်၏။ အသက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်တို့၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်၌ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုရေးသားခွင့်ကို လှုံ့ဆော်ရာမှ တန်ခိုးဩဇာ အာဏာကြီးထွားလာသော တိုင်းသတင်းစာကို အမေရိကန်သမ္မတကြီး အေဗရာဟမ်လင်ကွန်းကိုယ်တိုင်ကပင် “တိုင်းသတင်းစာကြီးဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အင်အားအကောင်းဆုံးပါပဲ” ဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆို ချီးကျူးခဲ့ဖူး၏။

အင်္ဂလိပ်သတင်းစာလောက၌ အခြားသတင်းစာများကလည်း တိုင်း၏ အင်အားကောင်းပုံ၊ ထင်ရှားပုံတို့ကို ဝန်ခံကြရ၏။ အင်္ဂလန်ပြည်တွင် အခြားသတင်းစာကြီးများ၏ စောင်ရေမှာ သန်းနှင့်ချီ၍ ရိုက်သော်လည်း တိုင်း၏ စောင်ရေမှာ နှစ်သိန်းခန့်သာရှိ၏။ သို့သော် ထိုစောင်ရေ နှစ်သိန်းသည် အင်္ဂလန်ပြည်၏ အရေးပါသော လူတန်းစားများ၊ ခေါင်းဆောင်များလက်သို့ ရောက်ရှိသော စောင်

ရေ နှစ်သိန်းဖြစ်လေရာ တိုင်း၏ အာဘော်ကြောင့် အင်္ဂလန်အစိုးရ အဖွဲ့ပေါင်း မြောက်မြားစွာသည် ပြုတ်ကျခဲ့ဖူးပြီဖြစ်၏။

တိုင်းကရေးလိုက်သဖြင့် နိုင်ငံခြားဘုရင်များ၊ အစိုးရအဖွဲ့များလည်း အမြောက်အမြား တုန်လှုပ်ချောက်ချားသွားဖူး၏။

တိုင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆပါက အစိုးရကို လည်းကောင်း၊ အလုပ် သမားကိုလည်းကောင်း မကြောက်မညာ မျက်နှာ မရွေးဘဲ ရေးသားလေ့ရှိ၏။

ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းက လူထုက များစွာကြည်ညိုထားသူ ဗြိတိသျှ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး လော့ဒ်ကစ်ချ်နားကို စစ်ရေးစစ်ရာ အာဏာကုန်အပ်ထားသဖြင့် အမှားဖြစ်ရပုံများကို တိုင်းက ပွင့်လင်းစွာ ထုတ်ဖော်ရေးသား ဝေဖန်လိုက်သဖြင့် လူထုက တိုင်းကို ငြိုငြင်ခဲ့၏။ တိုင်းကို သပိတ်မှောက်သူများ ပေါ်ပေါက်ရုံမက လူပုံအလယ်၌ တိုင်း သတင်းစာတို့ကို မီးရှို့သည်အထိ တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ တိုင်းက မကြောက်မရွံ့ ဆက်လက်ရေးသားရာမှ တိုင်းပြည်သည် အမြင်မှန် ရသွားပြီး စစ်ရေး စစ်ရာမှန်သမျှကို စစ်ဗိုလ်ချုပ်တဦးတည်း၏ လက်သို့ ဝကွက်အပ်သော စနစ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး စစ်ဦးစီးအဖွဲ့က စီစဉ်ဆုံးဖြတ်ရသော စနစ်ကို လက်ခံဆောင်ရွက် သဖြင့် စစ်ကြီး အောင်မြင်လာခဲ့လေသည်။ ဤတွင် တိုင်းသည် ရှေးကထက် တန်ခိုး ကြီးလာ၏။

တိုင်းသည် မှန်ကန်သော လမ်းစဉ်ကိုသာ ရေးသဖြင့် အစိုးရပေါင်းများစွာ နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ဖူး၏။

တိုင်းသတင်းစာ စတင်ထွက်ပေါ်သောခေတ်က အင်္ဂလန်၌ သတင်းစာမှန် သမျှကို အစိုးရက ထောက်ပံ့ကြေးပေးပြီး အစိုးရအကြိုက်ကို ရေးသားစေလေ့ရှိ၏။ သတင်းစာတို့ကလည်း ထိုထောက်ပံ့ကြေးနှင့် အသက်ဆက်ကြရသည်သာဖြစ်၏။

တိုင်းကို စတင်ထုတ်ဝေသူ ရွန်ပေါ်လတာသည်လည်း သတင်းစာထွက်စ က အစိုးရ၏ ထောက်ပံ့ကြေးများကိုယူကာ အစိုးရ၏ သတင်းတို့ကို စိတ်မပါဘဲ ဖော်ပြရေးသားခဲ့ရဖူး၏။

သို့သော် မှန်ကန်ခြင်းသစ္စာတရားကို လေးစားသူဖြစ်သောကြောင့် တချို့ တချို့တွင် အစိုးရအဖွဲ့နှင့် အဖွဲ့ဝင်တို့၏ မှားယွင်းမှုတို့ကို ဖွင့်ချပြီး ဝေဖန်ရေးသား လေ့ရှိသဖြင့် အစိုးရ၏ အငြိုအငြင် ခံခဲ့ရ၏။

ပထမဆုံးသတင်းစာခုကြောင့် တနာရီတိတိ ထိတ်တုံးခတ်ခံခဲ့ရ၏။ ထို နောက် အခြားဝေဖန်ချက်တခုကြောင့် ထောင် (၁၈) လ ကျခဲ့၏။

သူသာမဟုတ်၊ တိုင်းသတင်းစာကို အမွေဆက်ခံသော သူ၏ သားမှစကာ ယနေ့အထိ အယ်ဒီတာပေါင်း များစွာတို့သည် အစိုးရနှင့် ပဋိပက္ခ အမျိုးမျိုးဖြစ် ခဲ့ကြ၏။

တိုင်း၏ ရေးသားချက်ကို လက်မခံနိုင်သော အစိုးရအဖွဲ့က တိုင်းကို မပျက်ပျက်အောင် အခွန်အတုတ် ကြီးလေစွာ ကောက်ခံခြင်း၊ သတင်းစာထုတ်ဝေခွင့် လိုင်စင်ကို နှောင့်ယှက်ခြင်း၊ သတင်းစာတိုက်မှ စာပေးစာယူနှောင့်နှေးအောင် ပြုခြင်း စသော နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် နှိမ်ခံစားသော်လည်း တိုင်းကာ မပျက်ခဲ့ဘဲ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားခွင့်တိုက်ပွဲကိုပင် အနိုင်ရအောင် တိုက်ယူနိုင်ခဲ့၏။

တိုင်းသည် အစိုးရကိုသာမက လူထု၏ ရန်သူအဖွဲ့အစည်းများကိုလည်း ရဲဝံ့စွာ တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ သက္ကရာဇ် ၁၈၄၀-ခုနှစ်က (လူထု၏ အစုရှယ်ယာများနှင့် တည်ထောင်ထားသော) ဘဏ်တိုက် များ၊ အသက်အာမခံကုမ္ပဏီများတို့ကို ပိရိစွာ လိမ်လည်နေသော လူမျိုးပေါင်းစုံ လူလိမ်ဂိုဏ်းကြီး၏ အကြောင်းကို ငွေကြေးအမြောက်အမြား အကုန်ခံကာ ထောက်လှမ်း၍ ရေးသားဖော်ပြလိုက်ရာ အင်္ဂလန်ပြည် တပြည်လုံး တုန်လှုပ်သွားခဲ့၏။ လန်ဒန်မြို့ ကုန်သည်ကြီးများက ထိုသတင်းအတွက် တိုင်းသို့ ရန်ပုံငွေအမြောက်အမြား လှူကြရာ၌ ထိုငွေကို လက်မခံဘဲ ဆင်းရဲသော ကျောင်းသားတို့၏ ရန်ပုံငွေအဖြစ် ပြောင်းလဲ သတ်မှတ်ထားခဲ့လေသည်။

တိုင်း၏ ထူးခြားချက်မှာ နှစ်ပေါင်း (၁၇၀) ကျော်အတွင်း (တိုက်ပိတ်ရက်မှတစ်ပါး) တကြိမ်တခါမျှ မပျက်မကွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

၁၉၄၀-ခု စက်တင်ဘာလ (၂၅) ရက်နေ့က ရန်သူဂျာမန် လေယာဉ်ပျံတို့က လန်ဒန်မြို့ကို ဝှံ့ကြဲတိုက်ခိုက်စဉ်တွင် တိုင်းတိုက်ပေါ်သို့ တိုက်ရိုက်ထိမှန်ပျက်စီးသွားခဲ့ရာ ဂျာမန်တို့က ‘အင်္ဂလန်တို့၏အသံသည် ဆိတ်သုဉ်းလေပြီ’ဟု ကြွေးကြော်အသံလွှင့်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် နောက်တနေ့နံနက်တွင် တိုင်းသည် ထွက်မြဲ ထွက်ခဲ့၏။

သတင်းစာတိုက်တလုံးကို မီးရှို့၍ ဖျက်ဆီးခြင်း ခံရစဉ်ကလည်း နောက်တနေ့၌ ဖြစ်သည့်နည်းနှင့် ရိုက်နှိပ်ကာ တိုင်းကို ထုတ်ဝေနိုင်သဖြင့် ယခု နှစ်ပေါင်း (၁၇၀) ကျော်သည့်တိုင် အဆက်မပြတ် ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့လေသည်။

တိုင်း၏ ထူးခြားချက်တရပ်မှာ တိုင်းကို ပြည်သူက ပိုင်ခြင်း ဖြစ်၏။

တိုင်း၏ ရေးသားချက်ကို မခံမရပ်နိုင်သူ အစိုးရအဖွဲ့များနှင့် သူဌေးသူကြွယ်များသည် တိုင်းကို ငွေနှင့် ပေါက်ကာ ဝယ်ယူဖျက်ဆီးရန် မကြာခဏ ကြံစည်ကြသဖြင့် တိုင်းသတင်းစာပိုင်ရှင်တို့က သတင်းစာထိန်းသိမ်းရေး ကော်မတီတရပ်ကို ဖွဲ့စည်းကာ ကာကွယ်ထားလေသည်။

ထိုကော်မတီ၌ တရားဝန်ကြီးချုပ်၊ တော်ဝင်အသင်းကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အင်္ဂလန်ပြည်၏ ဘဏ်တိုက်မင်းကြီးတို့ ပါဝင်စေပြီး ထိုအဖွဲ့က သဘောမတူလျှင် တိုင်း၏ အစုရှယ်ယာတို့ကို မည်သူ့ကိုမှ ရောင်းချခွင့်မရှိဟု ဥပဒေသတ်မှတ်ထားကာ တိုင်းအစုရှင်တို့ကို သားစဉ်မြေးဆက်မဖျက်ဆီးနိုင်အောင် ကာကွယ်

ထားခြင်းဖြင့် တိုင်းသည် ပြည်သူပိုင်အဖြစ် တည်ရှိနေတော့၏။

ဗမာပြည်၌လည်း ဤသို့ လမ်းစဉ်မှန်ကန်သော သတင်းစာကြီးမျိုး လိုအပ်လာပြီဖြစ်သတည်း။

အောင်ဗလ

သတင်းစာသစ်တစောင် ထွက်တော့မည် *

လက်ရှိသတင်းစာတို့နှင့် မတူဘဲ တမူထူးခြားမည့် သတင်းစာတစောင် ထွက်တော့မည်ဖြစ်၏။

ထိုသတင်းစာမှာ ယခုကြေးမုံအပတ်စဉ်ကို နေ့စဉ်သတင်းစာအဖြစ် ပြောင်းလဲမည့် ကြေးမုံသတင်းစာဖြစ်လေသည်။

ကြေးမုံသတင်းစာကို အထားအသို၊ အသွင်အပြင်၊ မင်ကျ မင်န သပ်ရပ် သန့်ရှင်းလှပစေရန်အတွက် မည်သည့်သတင်းစာ၌မျှ အသုံးမပြုဖူးသေးသော ပုံနှိပ်စက် အသစ်စက်စက်ကြီးများကို နိုင်ငံခြားမှ အထူးမှာယူ ရိုက်နှိပ်မည်ဖြစ်၏။

ကြေးမုံအဖွဲ့တွင် လက်ရှိသတင်းစာလောကမှ လူငယ် သတင်းစာဆရာ များ အင်အားတောင့်တင်းစွာ ပါရှိသဖြင့် သတင်းဦး၊ သတင်းထူးတို့ စုံလင်စွာ ပါရှိမည်ဖြစ်၏။

ဒေါက်တာအေးမောင်၊ ရွှေဥဒေါင်း၊ ဇေန၊ မောင်ထင်၊ သိန်း ဖေမြင့်၊ တက်တိုး၊ တင့်တယ်၊ မာလာ၊ သန်းဆွေ၊ သာဂဦး၊ အောင် ဗလ၊ မေတ္တာရှင်၊ ရေကျော် မောင်မောင် ... စသည်ဖြင့် အလှည့်ကျ ရေးသားမည့်သူများ စာရင်းကို ကြည့်လျှင် ကြေးမုံသည် ဆောင်းပါးရှင်ကြီးများ အင်အား အတောင့်တင်းဆုံး သတင်းစာ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရလေသည်။

နာမည်ကျော် စာရေးဆရာ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ သုခက အပတ်စဉ် ဝတ္ထုတို များ ရေးသားမည်ဖြစ်လေသည်။

တဦးတည်းသော ရုပ်ရှင်ဝေဖန်ရေး ဆရာခင်မောင်ရီက ဗမာ့ရုပ်ရှင်လုပ်ငန်းတိုးတက်ရေးအတွက် ရှေ့ရှုကာ မကြောက်မညာ မျက်နှာမရွေး ကြေးမုံမှ ဝေဖန်မည်ဖြစ်လေသည်။

ကြေးမုံအပတ်စဉ်၌ ပါမြဲဖြစ်သော နိုင်ငံခြား ရုပ်ရှင်ဖတ်လမ်းသတင်းမှစ၍ အခြားကဏ္ဍများကို ကြေးမုံအပတ်စဉ်အထူးထုတ်၌ ယခုအတိုင်း ပါရှိမည်ဖြစ်လေသည်။

နာမည်ကျော် ရုပ်ပြောင်ဆရာ ဦးဖေသိန်းက နေ့စဉ် ရုပ်ပြောင်ခန်းတခု

* ရှုမဝတွင် ဘော်ဒါခတ်၍ တမျက်နှာထည့်သွင်း ကြော်ငြာခဲ့သော စာသားဖြစ်သည်။

ကြေးမုံ

အမှန်တကယ်ထူးခြားမည့်
သတင်းစာဖြစ်သည်။

သင့်အဖို့ အမှတ်တစ်မှစ၍ အလိုရှိပါလျှင်
ပူးတွဲပါ စာကဒ်ကလေးကို လက်မှတ်ထိုး၍ စာတိုက်မှ ပို့လိုက်ပါ။
၎င်းနောက် ကြေးမုံ (၆) လအတွက် ငွေ (၂၀) ကျပ်သာ ပို့လိုက်ပါ။
ကြေးမုံကို ‘အိမ်အရောက်’ ပို့ပေးမည်။
(၆) လအတွက် ငွေ (၃၃) ကျပ် ကျသော်လည်း
ကြေးမုံတိုက်သစ် ဖွင့်လှစ်ခြင်း အထိမ်းအမှတ်နှင့်
ဤတကြိမ်ထဲသာ
တဝက်နှုန်းသာ ဈေးလျော့ပေးသော အထူးနှုန်းနှင့်
သင်ရမည်။
ဤလက်မှတ်ကို တံဆိပ်ခေါင်းကပ်ရန် မလိုပါ။
လက်မှတ်ထိုးရုံသာ ထိုး၍ ပို့လိုက်ပါ။

ဖွင့်ပြီး ဦးသန်းကြွယ်ကလည်း တခန်းဖွင့်မည်ဖြစ်၏။
ကြေးမုံကို ဦးစီးထုတ်ဝေမည့်သူတို့မှာ စာပေလောက၊ သတင်းစာလောက
၌ ထင်ရှားသော လူငယ်များဖြစ်သူ သတင်းစာဆရာအသင်း အတွင်းရေးမှူး ဦး
သောင်းနှင့် စာရေးဆရာအသင်း အတွင်းရေးမှူး ဦးခင်မောင်ရီတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။
ကြေးမုံသည် မကြာမီ ထွက်တော့မည်ဖြစ်၏။
တဘက်ပါအတိုင်း နာမည်ကြီး ထိပ်သီးဆောင်းပါးရှင် စာရင်းနှင့်
သတင်းစာဆရာအသင်း အတွင်းရေးမှူးနှင့် စာရေးဆရာအသင်း အတွင်း
ရေးမှူး (ကိုခင်မောင်ရီ) တို့ ဦးစီးထုတ်ဝေမည်ဟု ကြော်ငြာသည်ကို အသင်း
ခုတုံးလုပ်သည်ဟု ဝေဖန်ခြင်း ခံရသည်။
ရှုမဝတွင် ဗမာပြည်၌ မည်သူမျှ မထွင်သေးသော ကုန်သွယ်ပြန်စာ
ကတ်ဖြင့် သတင်းစာလေးကြည့်လိုသူသည် တံဆိပ်ခေါင်းကပ်ရန်ပင် မလို
ဘဲ လိပ်စာရေးပို့ရုံနှင့် သတင်းစာ (၆) လအတွက် အထူးနှုန်းငွေ (၂၀) ကျပ်

ကုန်သွယ်ပြန်စာကတ် မျက်နှာစာဘက်

စာပို့ခကို
လိပ်စာရှင်က
ပေးပါမည်

မြန်မာနိုင်ငံတော်
အတွင်း တံဆိပ်ခေါင်း
ကပ်ရန်မလို

ကုန်သွယ်ပြန်စာကတ်
ပါမစ်အမှတ်- ၁/၁၉၅၇
ကျောက်မြောင်း စာပို့တိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့

အယ်ဒီတာ
ကြေးမုံ
အမှတ် ၃၉၈- ဘိုးလိမ်းလမ်း
ရန်ကုန်မြို့

ကုန်သွယ်ပြန်စာကတ် ကျောဘက်

ကြေးမုံတိုက်နှင့် အလိပ်စာအမှတ်ဖြင့် ကြေးမုံနေ့စဉ် သတင်းစာ (၆) လကို (ဤကကြိမ်သာ အထူးနှုန်းဖြင့်) အောက်ပါလိပ်စာအတိုင်း ပို့ပေးပါ ခင်ဗျား။

လက်မှတ်

အမည်-----
နေရပ်-----မြို့-----
ငွေ (၂၀) ကျပ်ကို မန်နီးအော်ဒါဖြင့် -ချက်လက်မှတ်- ဖြင့် ပေးပို့ပါ။

ဖြင့် ပို့ပေးမည်ဟု ကတ်ပြားကလေးများ ရိုက်၍ ထည့်လိုက်သည်။ စောင်ရေမှာ မျှော်လင့်သလောက် မလာခဲ့သော်လည်း ရှုမဝ၌ ထည့်သော ကြော်ငြာသည် များစွာ ထိရောက်လှသည်။ ထိုကြော်ငြာ၏ အရှိန်၊ သတင်းစာ၏ အရေးအသား၊ အထားအသို၊ သတင်းအဖွဲ့ အရှိန်ဖြင့် တဟုန်တည်း တက်ခဲ့တော့သည်။

သတင်းစာထွက်ရန် ကြော်ငြာနေစဉ်တွင် တဘက်မှလည်း အောက်ပိုင်းမှ လုပ်မည့်လူများနှင့် ကိရိယာတို့ကို နေ့မအား ညမအား စုရသည်။

စာစီများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြေးမုံဂျာနယ်ကို ဗမာ့ခေတ်မှ ဖိုမင်လူကြီး ဦးဖိုးကြား၊ ဦးအေးမောင်တို့ ဦးစီးသော စာစီအဖွဲ့နှင့် ထုတ်ခဲ့သည်။ ဖိုမင် ဦးစောလှ ဦးစီးသော သောကြာအဖွဲ့က သောကြာစာစောင်ရော ကြေးမုံ ဂျာနယ်၌ပါ ရော၍ လုပ်ကြရသည်။

ကြေးမုံသတင်းစာမထွက်မီ စာစီဆရာများနှင့် ပထမစီစဉ်ရာတွင် ကြေးမုံ၏ ပုံစံသစ်ကို တင်မောင်က ရှင်းပြသောအခါ ဗမာ့ခေတ် ဖိုမင် ဦးဖိုး ကြားက “ခင်ဗျားမူက မလွယ်ဘူး။ ဖြစ်မယ်လဲ မထင်ပါဘူး” ဟု နောက်ဆုတ် သွား၏။

တင်မောင်တင်ပြသောမူမှာ ဗမာပြည်သတင်းစာအား အထားအသို ပညာတော်လှန်ရေးဖြစ်၏။ သမရိုးကျစနစ်ကို ပြောင်းလဲရန်ဖြစ်သည်။

စစ်ပြီးခေတ် သမားရိုးကျ သတင်းစာတို့သည် (၁၅) လက်မ (၁၀) လက် မရှိ သတင်းစာမျက်နှာကို သတင်းစာကော်လံ သုံးခွဲခွဲကာ စီလေ့ရှိသည်။ စာသားနေရာ (၉) လက်မတွင် (၃) လက်မရှိ ကော်လံ သုံးခုခွဲ၍ စီကာ ထုတ်ခဲ့သည်။ ထိုစနစ်သည် စာကြောင်း ခပ်ရှည်ရှည်ဖတ်ရသဖြင့် မျက်စိ ညောင်းသည်။ စာမျက်နှာ၌လည်း သုံးကော်လံသာခွဲ၍ အပြင်လိုက်ရှိသဖြင့် မလှ။ သတင်းတိုတိုထွာထွာများကို ပြုံးကနဲ ပြက်ကနဲ မြင်အောင်လည်း ဖော်ပြရန် ခက်သည်ဖြစ်လေရာ ထိုစနစ်ကို ဗမာ့ခေတ်က စ၍ ပြင်ခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ စာမျက်နှာ (၁၅) လက်မ (၁၀) လက်မတွင် စာသား (၉) လက်မကို ကော်လံ (၄) ခုခွဲ၍ စီရန် ဦးအုန်းမြင့်က တီထွင် လိုက်သည်။ ဗမာ့ခေတ်ကထွင်သော ကော်လံသေးသေးနှင့် စာစီဖော်ပြသည့် စနစ်သည် သတင်းစာသွက်လာသည်။ လှလာသည်။ မကြာမီပင် သတင်းစာ အားလုံးတို့သည် ဗမာ့ခေတ်၏ (၄) ကော်လံ စာစီစနစ်သို့ ပြောင်းကြတော့ သည်။

တင်မောင်က ထိုမျှနှင့် မကျေနပ်သေး။ ယခုကြေးမုံတွင် (၁၅) လက်မ (၁၀) လက်မ စာမျက်နှာ၌ စာသားကို (၉) လက်မထားမြဲမှ (၉) လက်မခွဲသို့ တိုးယူလိုက်သည်။ အနားအဖြူသားလျှော့ပစ်ပြီး စာသားကို ပိုပေးသည်။ ထို (၉) လက်မခွဲ စာသားကို ကော်လံ (၄) ခုခွဲမြဲမှ တကော်လံပိုကာ (၅) ကော် လံ ခွဲလိုက်သည်။ ကော်လံသေးကလေးများနှင့် သတင်းအမျိုးမျိုးကို ဝင်းကနဲ

* အဆမတန်ကြေးကြီး၍ ရသော ကြော်ငြာတိုကလေးများ ရုံဖန်ရုံခါ ကျောမျက် နှာစုံ၌ ထည့်ခဲ့ဖူး၏။

လက်ကနဲ ထွက်လာအောင် ထားနိုင်သဖြင့် သတင်းစာမျက်နှာမှာ မူလ ဗမာ့ခေတ်ထက် ပို၍ သွက်လာပြန်သည်။ (နောက်ပိုင်း၌ သတင်းစာမှန်သမျှ ကြေးမုံအတိုင်း (၅) ကော်လံခွဲသော စနစ်ကို လိုက်ကြသည်။)

ထို့ပြင် တီထွင်မှုတစ်ခုမှာ သတင်းစာအားလုံးက ကျောဘက်က ကြော်ငြာထည့်သည်ကို ကြော်ငြာတပုဒ်မှ မထည့်ဘဲ * သတင်းထည့်သဖြင့် မျက်နှာဖုံးနှစ်ခုဖြစ်လာသည်။ ကျောရော ရှေ့ပါ သတင်းထူးများကို တခမ်း တနား ဖော်ပြနိုင်သည်။ (နောက်ပိုင်း၌ သတင်းစာမှန်သမျှ ကြေးမုံထွင် သည့်အတိုင်း ကျောမှ ကြော်ငြာကို ဖြုတ်ကာ သတင်းထည့်ကြသည်။)

ထိုသို့ ကြေးမုံ အထားအသိုကို အဆန်းထွင်ရာတွင် စာစီဘက်မှ လက်ဝင်သဖြင့် အခြားသတင်းစာတိုက်များထက် လူပို၍ ခန့်ရမည်ဟူသော ကတိဖြင့် ဗမာ့ခေတ် ဖိုမင် ဦးအေးမောင်က လက်ခံလိုက်သည်။ သောကြာ ဦးစောလှနှင့် ပေါင်းကာ လုပ်ကြရာတွင် လက်တွေ့၌ တင်မောင်စိတ်တိုင်းကျ ကမ္ဘာ့သတင်းစာကြီးများ၏ စံချိန်မီ အသွင်အပြင်ထွက်လာသည်။ ချီးကျူး ဖွယ်စာစီဆရာကြီးများပါပေ။

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၅၇-ခု ဧပြီလ (၁၇) ရက်နေ့တွင် ကြေးမုံသတင်း စာထွက်လာခဲ့သည်။

ထိုနေ့သည် ဗမာ့သတင်းစာရာဇဝင်၌ အထူးခြားဆုံးနေ့ကြီးဖြစ်သည်။ ထိုနေ့တွင် ကြေးမုံနှင့်တကွ ဖွားဘက်တော်သတင်းစာ နှစ်စောင်ပါ တပြိုင် တည်း ထွက်လာကြသည်။

သတင်းစာသစ်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ထားသူတို့သည် ကြေးမုံထွက်မည် ကို သိကြသောအခါ နောက်ကျမခံတော့ဘဲ တချိန်တည်း ထိပ်တိုက် ထုတ် ကြတော့သည်။

ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းမြင့် ဦးစီးသည့် ‘အထောက်တော်’ သတင်းစာနှင့် ‘ပြည်တော်စိုး’ သတင်းစာတို့သည် ထိုနေ့တွင် ကြေးမုံနှင့် တပြိုင်တည်း ထွက် လာသည်။ ဗမာ့ရာဇဝင်တွင်မက ကမ္ဘာ့ရာဇဝင်တွင်ပါ သတင်းစာသစ် သုံး စောင် တပြိုင်တည်းထုတ်သည့်နေ့ ရှိဖူးမည်မထင်။

သတင်းစာသုံးစောင် ခေါင်းချင်းဆိုင်၍ ထွက်ခဲ့ကြရာ၌ ကြေးမုံသတင်း စာသည် စထွက်သည့်နေ့ကစကာ ကြိမ်တို့လိုက်သော မြင်းပျံကဲ့သို့ ခုန်၍ ထွက်လာခဲ့သည်။

ကြေးမုံသတင်းစာ နံပါတ် (၁) သည် စောင်ရေ (၇၀၀၀) ထုတ်သည်။

(၄၀၀၀) က ဝယ်ယူရှိပြီး (၃၀၀၀) ကို အခမဲ့ဝေသည်။
ဒုတိယနေ့ စောင်ရေ (၃၈၀၀) ရောင်းရသည်။
တတိယနေ့ (၄၂၀၀)။
စတုတ္ထနေ့ (၄၅၀၀)။
ပဉ္စမနေ့ (၅၀၀၀)။

(၁၅) ရက်မြောက်သောအခါ စောင်ရေ (၁၃၀၀၀) ကျော်သဖြင့် အကြီးဆုံးဖြစ်သော ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၏ စောင်ရေကို ကျော်ကာ ဗမာပြည်တွင် စောင်ရေအများဆုံး ထိပ်သီးသတင်းစာကြီးဖြစ်သွားသည်။

သုံးနှစ်မျှကြာသောအခါ စောင်ရေ (၅၅၀၀၀) အထိ တက်လာရာ ဒုတိယလိုက်သော သတင်းစာသည်ပင် ကြေးမုံစောင်ရေ၏ တဝက်ထက် နည်းသေးသည့်တိုင် တက်လာခဲ့သည်။

တိုတောင်းသောကာလအတွင်း ဤသို့ ဤနှယ် ဤ၍ ဤမျှ တိုးတက်သော သတင်းစာသည် ဗမာပြည်တွင် မဆိုထားဘိ ကမ္ဘာတွင်ပင် မရှိသေးချေ။

ကြေးမုံတက်လာချိန်တွင် စာမျက်နှာတိုးချဲ့ပြီး စာမျက်နှာနှင့် ဖိကာတိုက်သော သတင်းစာများနှင့် တွေ့ရဖူးသည်။ ကြေးမုံသည် စာမျက်နှာ (၁၆) မျက်နှာသာ ထုတ်ဝေသည်။ အခြားသတင်းစာတို့ စာမျက်နှာတိုးသော်လည်း မတိုးဘဲ အရည်အချင်းဖြင့် အနိုင်ယူခဲ့သည်။

ကြေးမုံက (၁၆) မျက်နှာသာ ထုတ်သဖြင့် ‘ပါးလွှာ’ရသည့် အထဲတွင် နိုင်ငံခြားမှ စက္ကူတင်ပို့မှု နှေးကွေးသဖြင့် စက္ကူပြတ်လုလု ဖြစ်သွားရဖူးသည်။

ကြေးမုံသုံးသော စက္ကူလိပ်ကို အခြားတိုက်များက မသုံးနိုင်သဖြင့် မည်သူ့ထံမှ မရှိသောကြောင့် ချေးငှားထုတ်ရန်လည်း မဖြစ်။ ရှိသော စက္ကူလိပ်နှင့်လည်း မလောက်ဝသောကြောင့် ကြေးမုံသတင်းစာကို စာမျက်နှာလျှော့ကာ ထုတ်ရဖူးသည်။

စာမျက်နှာ ဆယ့်ခြောက်မျက်နှာမှ တဝက်လျှော့ကာ စာမျက်နှာရှစ်မျက်နှာသာ ထုတ်သည်။ ပရိသတ်အကျိုးအတွက် ကြော်ငြာတလုံးမှ ပုံနှိပ်ခြင်းမပြုဘဲ ရှစ်မျက်နှာသာ ပါသည့် သတင်းစာပါးလွှာလွှာကလေးကို ထုတ်ခဲ့သည်။

ပရိသတ်က သည်းခံကြသည်။ လက်ခံကြသည်။ ကြေးမုံအဖို့ စာမျက်

နာ ရှစ်မျက်နှာသာ ရှိသဖြင့် သုံးဆယ့်နှစ်မျက်နှာထုတ်သော သတင်းစာတို့ ၏ သုံးပုံတပုံသာရှိစေကာမူ ဝယ်ယူဖတ်ရှုကြသည်။ စောင်ရေ မကျပေ။ ကြေးမုံပရိသတ်သည် ကြေးမုံကိုသာ ဖတ်လိုကြသော ပရိသတ်ဖြစ်နေလေပြီ။

ကြေးမုံ ဤ၍ ဤမျှ ဘာကြောင့် တဟုန်ထိုး တိုးတက်ခဲ့သနည်း ဟူသော အဖြေကို ရှာကြသည်။

“ဒီကောင်တွေ တော်လွန်းလို့ မဟုတ်ပါဘူး။ လက်ရှိသတင်းစာတွေ ရှောင်လွန်းလို့ပါကွာ” ဟု လက်ဟောင်းသတင်းစာဆရာကြီး ဗမာ့ခေတ်ဦးကိုကိုလေးက ဆိုသည်။

မှန်သင့်သလောက်မှန်၏။ ကြေးမုံထွက်မီ ဗမာသတင်းစာလောက၏ အခြေအနေမှာ အီနေသည်။

စစ်ပြီးခေတ်တွင် စစ်မဖြစ်မီက လက်ဟောင်း သတင်းစာကြီးများဖြစ်သော သူရိယနှင့် မြန်မာ့အလင်းအပြင် ဂျပန်ခေတ်က စထုတ်ခဲ့သော ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာနှင့် အခြားသတင်းစာသစ် အမြောက်အမြားထွက်ခဲ့သည်။ များသောအားဖြင့် စစ်မဖြစ်မီက စခဲ့သော လက်ဟောင်း သတင်းစာဆရာကြီးများ ဦးစီးခဲ့ကြသည်။

ဗမာ့ခေတ်နှင့် အိုးဝေမှာ လူငယ်လူသစ်အများ ဝင်လာပြီး သွေးသစ်ဖြင့် အသွင်သစ် အရေးသစ်များ ထွင်လာခဲ့ကြသည်။ အိုးဝေမှာ သစ်ဆန်းသော်လည်း အုပ်ချုပ်မှုဘက်မှ အကွက်မစေ့သဖြင့် တက်သင့်သလောက် မတက်ခဲ့ဘဲ ရှိခဲ့သည်။

ဗမာ့ခေတ်၌ ဦးအုန်းမြင့်၊ တင်မောင်နှင့် ကိုခင်မောင်ရီတို့ ထွက်လာပြီးနောက် တက်ကြွသော လူငယ်သွေးသစ် ပြတ်သွားသည်။

ဤတွင် သတင်းစာတို့သည် တီထွင်မှု တက်ကြွမှု မရှိဘဲ အီနေသည်။ သတင်းစာအားလုံးလိုလိုမှ သတင်းထောက်များ အယ်ဒီတာများတွင် ကြိုးစားလိုသူများ ရှိသော်လည်း ပိုင်ရှင်တို့က ထိုက်သင့်သလောက် လစာမပေးကြ၍ လုပ်အားမရှိ ဖြစ်နေသည်။ တီထွင်လိုသူများ ရှိသော်လည်း ပိုင်ရှင်တို့က အကုန်အကျမခံလို မစွန့်စားလိုသဖြင့် တီထွင်မှုကို အားမပေးကြရာ တီထွင်လိုသူတို့အဖို့လည်း တအားယုတ်ရပြန်သည်။

ဤသို့သော အခြေအနေတွင် ကြေးမုံက ...

- (၁) ပို၍ ကြိုးစားကာ သတင်းရှာခြင်းဖြင့် သတင်းထူးသည်။
- (၂) ရသည့်သတင်းထူးကို အထားအသို ခမ်းနားပေါ်လွင်စေသော

နည်းဖြင့် ဖော်ပြသောကြောင့် သတင်းထူးသည်။ ပြူးကနဲ ထူးကနဲ ဖြစ်သွား ပြန်သည်။

(၃) သတင်းမှန်သမျှ ဓာတ်ပုံရှိရမည် ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် သတင်းစာ ပေါက် စနာဝကပင် ဓာတ်ပုံဆရာ (၂) ယောက်ထားရှိပြီး ဓာတ်ပုံရအောင် ကြိုး စားသည်။ ရသည့် ဓာတ်ပုံကို ပုံကောင်းလျှင် ကောင်းသလို ပုံကြီးခဲ့၍ ဖော် ပြသဖြင့် ဓာတ်ပုံမှာ ပို၍ ထူးခြားသွားပြန်သည်။

(၄) ကြေးမုံရိုက်သော ပုံနှိပ်စက်မှာ ဈေးချိုသော ဂျပန်စက်ဖြစ်ရာ၌ နိုင်ငံ့မူမရှိသော်လည်း မင်ကျမင်န ထင်ရှားသေသပ်လှသောကြောင့် သတင်း စာသည် ပြတ်ပြတ်သားသား လှလှပပထွက်လာသည်။

ဤသည်တို့မှာ အကြမ်းအားဖြင့် ကြေးမုံ၏ အောင်မြင်မှု အခြေခံများ ဖြစ်သည်။

အောင်မြင်မှုကို အသေးစိတ်ရှာကြည့်ပါက ကြေးမုံ၏ သတင်းများကို ကြည့်ရပေမည်။ သတင်း၏ကောင်းခြင်းသာ အောင်မြင်မှုအစစ်ဖြစ်ပေသည်။

သတင်းစာအတွက် ဂျပန်ပြည်မှ အထူးမှာယူတင်သွင်းခဲ့သော စက် သစ်ကြီးများနှင့် ပုံနှိပ်မည်ဟု ကြော်ငြာသဖြင့် ကြေးမုံငွေရင်းသည် အတော် များမည်ဟု ထင်ကြသည်။ ငွေရင်းမှာ မများလှဘဲ အစုဝယ်မည့်သူတို့ထံမှ အစုငွေကို တဖြည်းဖြည်းမှသာ တောင်းယူခဲ့သည်။ ဘန်းစကားနှင့် ဆိုရပါက ‘ဘိုင်ပွတ် ပွတ်၍ စခဲ့သော်လည်း သူဌေးကြွား ကြွားခဲ့သဖြင့်’ ပို၍ အထင် ကြီးခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

* * *

နိုင်ငံခြားသံရုံးကြော်ငြာ

ကြေးမုံစွဲရသော အကြောင်းရင်းတရပ်မှာ ကြော်ငြာကောင်းသဖြင့်ဖြစ်ရာ ကြော်ငြာပုံကို အကျယ်ရေးလိုသေးသည်။ ကြော်ငြာကို တမူထူးအောင် ကြော်ငြာရန်မှာ အမျိုးမျိုးတီထွင်ရသည်။ စာဖတ်သူတို့က ကြော်ငြာဟု မထင် ရအောင် ရေးကာ ဆုံးတော့မှ ကြော်ငြာဟု သိစေသောရေးနည်း၊ အထူး သဖြင့် ဟာသဆံဆံရေးနည်းကို အသုံးပြုရသည်။

ကြေးမုံမထွက်မီ ဆေးရောင်စုံ ပိုစတာကြီးတခုကို ရိုက်နှိပ်သည်။ ပိုစ

တာတွင် လူသားတို့ ကမ္ဘာမှ လကမ္ဘာနှင့် အာကာသလောကသို့ ဂြိုဟ်တု များနှင့် သွားလာနေကြပုံကို ရေးသားထားသည် (ထိုသို့ကြော်ငြာစဉ်က ဂြိုဟ် တုမပေါ်သေးပေ။) အာကာသသွားပုံများ၏ အောက်တွင်မှ ခေတ်ကြီးသည် ပြောင်းလဲနေကြောင်း၊ နောင်ခေတ်၌ အာကာသဂြိုဟ်များသို့ သွားနိုင်ကြောင်း၊ ခေတ်နှင့်အမီလိုက်ရန် ‘ကြေးမုံဖတ်မှ ခေတ်မီမည်’ ဟု ရေးသားခဲ့သည်။

အကယ်ပင် ကြေးမုံထွက်ပြီး (၆) လမျှ ကြာသောအခါ ရှေ့ဂြိုဟ်တု စ တင်လွှတ်နိုင်သဖြင့် ကြေးမုံကြော်ငြာသည် ခေတ်ရှေ့သို့ပြေးခဲ့သော ကြော် ငြာအဖြစ် အသက်ပါခဲ့ရသည်။

ဤသို့လျှင် နည်းအမျိုးမျိုးနှင့် ကြော်ငြာခဲ့သောကြောင့် ကြေးမုံသတင်း စာ ‘စွဲ’ သွားသော်လည်း ကြော်ငြာကိုမူ လက်မလျှော့ပေ။ နယ်မြေကြီးတို့၌ ကြေးမုံကြော်ငြာ ဆိုင်းဘုတ်များကို စိုက်ထူသည်။

သာစည်၌ မီးရထားလမ်းဆုံတွင် နီယွန်မီးချောင်းဆိုင်းဘုတ်ကြီးကို ငွေကြေးအကုန်အကျခံကာ စိုက်ခဲ့သည်။ နယ်၌ ကြီးမားစွာ နီယွန်မီးချောင်း နှင့် ကြော်ငြာရသည်မှာ နယ်လူထုက စိတ်ဝင်စားသဖြင့် များစွာ အကျိုး ရှိသည်။

၁၉၅၉-ခု ဧပြီလ (၉) ရက်နေ့တွင် ကြေးမုံချိပ်ပိတ်ခံရပြီး ၁၉၆၀-ခု မတ်လ (၁) ရက်နေ့တွင်မှ ပြန်ထုတ်ခွင့်ရရှိရာ လူထုနှင့် အဆက်ပြတ်သွား သောကြောင့် ပို၍ ကြော်ငြာရသေးသည်။

(ကြေးမုံကို ချိပ်ပိတ်ပြီး ပြန်ထွက်ခါနီးတွင် နည်းအမျိုးမျိုးနှင့် ကြော်ငြာ သည်။ ထိုစဉ်က ရုပ်ရှင်ကြော်ငြာ၌ အပိုင်ဆုံး အမိဆုံး ကြော်ငြာတစ်ခုကို တင် မောင်က အောင်မြင်စွာ တီထွင်နိုင်ခဲ့သည်။ သူ၏ နည်းမှာ အရုပ်ပင်မပါပေ။ ရုပ်ရှင်ကော်ပြား၌ အသံလှိုင်းသာ သွင်းပြီး အရုပ်မပါသော အသံလှိုင်း ကော် ပြားကို ရုပ်ရှင်ရုံတို့၌ ရုပ်ရှင်အားလပ်ခွင့်ပေးရန် ပထမပိုင်းအပြီးတွင် ထည့် ၍ အသံကို ထွက်စေသောနည်းဖြစ်သည်။

ဂလုပ်ရုံ ဦးကျော်မင်းက ထိုနည်းသည် ပြောင်မြောက်လွန်းသဖြင့် ဟာသလည်း ပါသောကြောင့် ကြော်ငြာခမယူဘဲ ပြပါရစေဟုဆိုကာ ကြော် ငြာခငွေကို ဇွတ်ငြင်းသည်။

တင်မောင်၏ နည်းအရ ရုပ်ရှင်ရုံ၌ ပထမနမူနာများပြသည်။ ဆက်၍ မူရင်းဖတ်ကား တဝက်နီးပါး ပြပြီးရပ်လိုက်ကာ အားလပ်ချိန်အတွက် မီး လင်းလိုက်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ပရိသတ်များ တပိုတပါးသွားရန် ထမည်အပြု

၌ အချိန်ကိုက်ကာ ပိတ်ကားဆီမှ ကျယ်လောင် အောင်မြင်သော အသံကြီး (ဆရာသုခ၏ အသံ) ထွက်လာသည်။

“ကျေးဇူးပြု၍ ခဏထိုင်ကြပါဦး”

“ကျေးဇူးပြု၍ ခဏထိုင်ကြပါဦး”

စကားနှစ်ခွန်းထွက်လာပြီး ခေတ္တငုံ့လိုက်ရာ ပရိသတ်များ ယောင် တောင်တောင်နှင့် ထိုင်လိုက်စဉ် ...

“ကြေးမုံသတင်းစာ ပြန်ထွက်တော့မဟဲ့”

“ကြေးမုံသတင်းစာ ပြန်ထွက်တော့မဟဲ့” ဟုသာ ပြောလိုက်ရာ ပရိသတ်မှာ ပွဲကျသွားတော့၏။)

ကြေးမုံသည် စီးပွားရေးနည်းဖြင့် ကြော်ငြာအမျိုးမျိုးကို ထွင်ခဲ့သည်။ အခြားစီးပွားရေး ကြော်ငြာများကို လက်ခံခဲ့သည်။ သို့သော် နိုင်ငံရေး ကြော်ငြာများကိုမူ ခေါင်းခါခဲ့၏။

ကြေးမုံခေတ်မှ ယနေ့အထိ ကမ္ဘာ့စာနယ်ဇင်းလောကကြီးနှင့် အထူးသဖြင့် နိုင်ငံငယ်များ၏ စာနယ်ဇင်းလောက၌ နိုင်ငံခြား၊ နိုင်ငံရေးကြော်ငြာ ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်နေလေသည်။ အမေရိကန်ပြည်မှ နယူးယောက်တိုင်း သတင်းစာကြီး၌ စာမျက်နှာကြီး လေးမျက်နှာအပြည့်ကို ကြော်ငြာအဖြစ် ရှုရှုသံရုံးမှတစ်ဆင့် ရှုရှုအစိုးရက တန်ဖိုးအမြောက်အမြားပေး၍ ဝယ်ယူပြီး ရှုရှုခေါင်းဆောင်ကြီး၏ မိန့်ခွန်းအပြည့်အစုံကို ကြော်ငြာအဖြစ် ဖော်ပြစေသည့်အမှုရှိခဲ့သည်။

မြန်မာပြည်၌လည်း နိုင်ငံခြားသံရုံးတို့က သူတို့နိုင်ငံကောင်းကြောင်း ဆောင်းပါးများ၊ သူတို့၏ ခေါင်းဆောင်များ၏ မိန့်ခွန်းများ၊ သူတို့၏ ရန်ဘက်နိုင်ငံ၏ ညံဖျင်းကြောင်း ဆောင်းပါးများတို့ကို စာနယ်ဇင်းတို့၌ ကြော်ငြာအဖြစ် ဖော်ပြကြလေသည်။

ထိုသို့ ကြော်ငြာရာ၌ ကြော်ငြာအဖြစ် ဘိုးဘိုးအောင် ဆီးဆေးကြီးကောင်းကြောင်းနှင့် တွဲကာ သူတို့၏ ခေါင်းဆောင်ကြီးလည်း ကောင်းလှကြောင်းကို ဖော်ပြပါက အများပြည်သူတို့ စိတ်ဝင်စားမှုမရှိမည်ကို စိုးရိမ်ရခြင်း၊ ဘိုးဘိုးအောင် ဆီးဆေးကြီးကဲ့သို့ပင် ကျော်အောင် ညာခြင်းဖြစ်သည် ဟု မသင်္ကာဖွယ်ရှိခြင်းတို့ကြောင့် သံရုံးမှ ကြော်ငြာရှင်တို့က အယ်ဒီတာများက ပြုစုသော သတင်းများ၊ ဆောင်းပါးများ၏ ကဏ္ဍမှ ဖော်ပြလိုတတ်ကြသည်။

အယ်ဒီတာတို့ ပြုစုသည့် စာမူဟု ဆိုပါက စာဖတ်ပရိသတ်၏ စိတ်

ဝင်စားမှုတန်ဖိုး ပို၍ ရှိသည်။ အဓိပ္ပာယ်လည်း ပို၍ လေးနက်သည်။ ဥပမာ - သံရုံးတခုက သူတို့ခေါင်းဆောင်ကြီး တော်လှပါသည်ဟု ရေးသားကြော်ငြာလျှင် စာဖတ်ပရိသတ်က ‘ကြော်ငြာမို့ ရေးတာပဲ’ဟု သာမန် မှတ်ချက်ချမည်ဖြစ်သည်။ စာဖတ်ပရိသတ်က ယုံကြည်ကိုးစားသည့် ဆောင်းပါးရှင်တဦးဦး၏ အမည်နှင့် သူတို့ခေါင်းဆောင်ကြီး တော်လှပါသည်ဟု ရေးပါက စာဖတ်ပရိသတ်က ပိုမို၍ ယုံကြည်သည်။ ထို့ပြင် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်လည်း မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်မအများပြည်သူတို့ ကိုယ်စားလှယ် ဆောင်းပါးရှင်တဦးကပင် သူတို့ခေါင်းဆောင်ကြီး တော်လှပါသည်ဟု လက်ခံ ထောက်ခံသည့် အဓိပ္ပာယ်ရောက်သည်။

ထို့ကြောင့် ကြော်ငြာများ၊ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံခြားသံရုံးတို့မှ ကြော်ငြာများတို့ကို ဖော်ပြပါက ထင်ရှားသော စာသားဖြင့် ကြော်ငြာဖြစ်ကြောင်း သိသိသာသာ ဖော်ပြသင့်သည်။

နိုင်ငံခြားသံရုံးမှ ဖြစ်စေ၊ အခြား အခကြေးငွေယူ၍ ဖော်ပြသော ကြော်ငြာကိုဖြစ်စေ သတင်းဆောင်းပါးအဖြစ် ဖော်ပြခြင်းသည် သတင်းစာကျင့်ဝတ်၌ အာပတ်သင့်ပါသည်။

မည်သို့ပင်ရှိစေကာမူ နိုင်ငံခြားသံရုံးများ၏ နိုင်ငံရေးဝါဒဖြန့် ကြော်ငြာများသည် အခကြေးငွေ မြက်မြက်ရကြလေသောကြောင့် သတင်းစာအများက ဝမ်းပန်းတသာ ဖော်ပြကြသည်။

ကြေးမုံကမူ မည်သည့်အခါတွင်မှ နိုင်ငံခြားသံရုံး၏ နိုင်ငံရေးကြော်ငြာကို လက်မခံဟု မူချမှတ်ကာ ပယ်ခဲ့သည်။ ကုန်စည်ကြော်ငြာမှတစ်ပါး နိုင်ငံရေးဝါဒဖြန့်စာများကို အခကြေးငွေ မည်မျှပေးနိုင်သည်ဖြစ်စေ ကြေးမုံ၌ ပုံနှိပ်ခြင်း မပြုဘဲ ရှောင်ခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် နိုင်ငံခြား ပယောဂကင်းရှင်းရေး၊ နိုင်ငံခြားအတွက် အလုပ်အကျွေးမပြုမိရေးကို ကြေးမုံက တင်းကြပ်စွာ စောင့်ထိန်း ကျင့်ဆောင်ခဲ့လေသည်။

* * *

သတင်းစာပုံနှိပ်စက်များ

သတင်းစာအတတ်ပညာတွင် ပုံနှိပ်တိုက် စက်မှုပညာသည်လည်း အထူး အရေးကြီးသော ကဏ္ဍဖြစ်သည်။ သတင်းစာဆရာသည် ပုံနှိပ်စက်ဆရာ၏ ပညာကို မတတ်စေကာမူ အကြမ်းအားဖြင့် နားလည်ထားသင့်သည်။ သတင်း စာနှင့် ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းတွင် ပုံနှိပ်စက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍနှင့် စာစီဘက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍ ဟု နှစ်မျိုးခွဲထား၏။

တင်မောင့်အဖို့ ထိုပညာနှစ်ရပ်လုံးကို သူ၏ဆရာ ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်း ခင်ထံမှ အမွေရခဲ့သဖြင့် တီးမိခေါက်မိသည်။ ဦးအုန်းခင်သည် ဗမာပုံနှိပ်လုပ် ငန်း ရှေ့တဆင့်တက်ရေးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သကဲ့သို့ တင်မောင်ကလည်း ဦး အုန်းခင်လှမ်းပြီး ခြေလှမ်းကို ထပ်ဆင့်၍ တလှမ်းပိုလှမ်းကာ အရှေ့အာရှ၌ ဗမာပြည်က ပထမဆုံး သတင်းစာ ပုံနှိပ်ပညာသစ်ကို သုံးသည်ဟု အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာ စာနယ်ဇင်းအသင်း ညီလာခံများ၌ ဆွေးနွေး မှတ်တမ်းတင်ရ သည့်တိုင် ခေတ်၏ ရှေ့သို့ တိုးတက်နိုင်ခဲ့၏။

ဗမာသတင်းစာလောက၏ ပုံနှိပ်စက်သမိုင်းတွင် အစဉ်အလာဖြင့် လက်မ (၂၀×၃၀) အရွယ် စက်ဆွဲ သို့မဟုတ် လက်ထိုး တရွက်စီရှိသော သတင်းစာများ၊ (၁၅×၁၀) လက်မအရွယ် သတင်းစာများ၊ (၁၅×၂၀) လက်မ သတင်းစာများသာ ရှိခဲ့သည်။ ရှေးက မြန်မာ့အလင်းနှင့် သူရိယကမူ ဒီမိုင်း အရွယ်ခေါ် (၁၃×၁၀) လက်မအရွယ်ကို ထုတ်ခဲ့ကြ၏။

ထိုစက်ကလေးများနှင့် ပုံနှိပ်ရာတွင် (၁၆) မျက်နှာ သတင်းစာကို ရိုက်ချက် (၄) ကြိမ်ရိုက်ရသည်။ ရိုက်ပြီးသော စက္ကူရွက်ကို ဖြတ်ကာ ခေါက် ရသည်။ ရိုက်ပါလျှင်လည်း တနာရီလျှင် (စက်သမား လက်အသွက်ဆုံး) (၁၈၀၀) ခန့်သာ ကျ၏။ အလိုအလျောက်လေစက်နှင့် ရိုက်ပါလျှင်လည်း စက္ကူကောင်းပါမှ တနာရီ (၃၀၀၀) ခန့်ရိုက်နိုင်ရာ ဤသို့ တရွက်စီရိုက်၍ ခေါက်ရသော နည်းသည် ခေတ်မမီတော့ပေ။

ထို့ကြောင့် ဦးအုန်းခင်သည် ဗမာ့ခေတ်ကို ခေတ်မီသော ပုံနှိပ်စက်နှင့် ရိုက်နိုင်ရန် ကြိုးစားသည်။

ရိုထရီခေါ် ပတ်လည် ပုံနှိပ်စက်သည် ပေါ်ပေါက်နေလေပြီ။ ကမ္ဘာ အရပ်ရပ် မြို့ကြီးများမှ သတင်းစာကြီးများသည် ပတ်လည်ပုံနှိပ်စက်နှင့် ရိုက် ကြသည်သာ များ၏။ ပတ်လည်ပုံနှိပ်စက်မှာ ပထမခဲစာလုံးများကို စီရသည်။ ခဲစာလုံးစီပြီး စာမျက်နှာဖွဲ့ကာ ထိုဖွဲ့ပြီး စာမျက်နှာကို ဖလောင်းခေါ် စက္ကူထူ တမျိုးပေါ်သို့ တန်ချိန်ချီကာ လေးသော အလေးချိန် အင်အားနှင့် ဖိလိုက်ရ

သည်။ ဖိလိုက်သောအခါ ခဲစာလုံးများသည် လည်းကောင်း၊ ဓာတ်ပုံ ဘလောက်များမှ အမဲအဖြူ အစက်အပြောက်ကလေးများသည် လည်းကောင်း စက္ကူပေါ်တွင် အရာထင်ခဲ့၏။ ထိုစက္ကူပေါ်သို့ ခဲရည်ကျိုကာ လောင်းလိုက်သောအခါ ခဲစာလုံးများမှာပြင်နှင့် ဘလောက်များမှာပြင်တို့သည် ခဲပြားပေါ်တွင် ထင်လာသည်။ ထိုခဲပြားသည် ခပ်ခုံးခုံးရှိ၏။ ပုံနှိပ်စက် သံဒလိမ့်တုံးပေါ်သို့ အလိုက်သင့်ကပ်ကာ မင်လုံးများနှင့် ကြိတ်လူး၍ ပုံနှိပ်ရသည်။ မျက်နှာပြင်အညီ စာစီ၍ ရိုက်သော စက်ထက် မျက်နှာပြင်လုံးက လှိမ့်၍ ရိုက်သော ထိုစက်က အဆပေါင်းများစွာ မြန်၏။ ရိုက်နှိပ်ရာ၌ စက္ကူကို တရွက်စီမထိုးဘဲ အလိပ်လိုက် ထည့်ရိုက်ရ၏။ ရိုက်ပြီးထွက်လာသော စာရွက်ရှည်ကြီးများကို အလိုအလျောက်ခေါက်သောစက်၊ ဖြတ်သောစက် အားဖြင့် သတင်းစာတစောင်လုံးသည် ရိုက်ပြီး ခေါက်ပြီးထွက်လာသည်။

(၃၂) မျက်နှာ ရိုက်နိုင်ရန်အတွက် စက်ရှစ်လုံး (သို့မဟုတ် စက် (၄) လုံးကို နှစ်ကြိမ်ထပ်ရိုက်) လိုအပ်သည်။ စက်ဆရာ (၂၀) ခန့် လိုပြီး ခေါက်သူက (၃၀) ခန့် လို၏။ (၃၂) မျက်နှာ ရိုက်နိုင်သော ရှိထရီစက်မှာ အလုပ်သမား (၆) ဦးခန့်နှင့် လည်နိုင်သည်။ လုပ်အားလည်း သက်သာသည်။ စက်ဖိုးမှာလည်း ၁၉၅၀-ခုနှစ် ပေါက်ဈေးအရ ဗမာသတင်းစာ ပုံနှိပ်တိုက်များ သုံးနေသော စက်ကလေးရှစ်လုံးသည် အကောင်းဆုံးဆိုက (၂) သိန်းခွဲခန့်ကျန်သည်။ ပတ်လည်စက်မှာ (၄) သိန်းခန့်သာ ကျရာ ငွေပင်ငွေရင်းလည်း များစွာ ကွာခြားလှသည်မဟုတ်။ တစုတည်းပုံ၍ ရင်းရသဖြင့်သာ များသယောင် ထင်ရလေသည်။

တခုရှိသည်မှာ ပတ်လည်စက်သည် တနာရီလျှင် စောင်ရေ (၃၀၀၀) အထိ ကျသည်။ ခဲပုံကူးသော စရိတ်ပိုသည်မို့ စောင်ရေများရန် လို၏။ ပတ်လည်စက်နှင့် ရိုက်ရန် အနည်းဆုံးစောင်ရေ (၃၀၀၀) ရှိသင့်၏။

ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသည် တင်မောင်ဝင်လာချိန်မှစ၍ တဟုန်တည်း တက်လာသော်လည်း စောင်ရေမှာ (၈၀၀) မျှသာ ရှိသည်။ * ထိုစဉ်က ဗမာ့ခေတ်နှင့် အခြားသတင်းစာများပါ စာမျက်နှာ (၂၀) ခန့်သာ ထုတ်ကြသည်။

* ထိုနှစ်က စောင်ရေ (၈၀၀) သည် အများဆုံးဖြစ်၏။ ဦးအုန်းမြင့် မဝင်မီက ဗမာ့ခေတ်မှာ (၂၀၀၀) ခန့် ရှိပြီး ဦးအုန်းမြင့်၏ ကြီးပမ်းမှုဖြင့် (၄၀၀၀) အထိ တက်ခဲ့၏။

ဗမာ့ခေတ်ကို စာမျက်နှာ (၃၂) မျက်နှာအထိ တိုးထုတ်မည်။ စာနယ်ဇင်းလောကတွင် ထိုအချိန်က ထင်ရှားသော သခင်ဘသောင်း၊ ဇေယျာဘိဝံသ၊ အခြားဆရာများကိုလည်း ဗမာ့ခေတ်သို့ စုခေါ်မည်။ ရှေ့ဆောင်ဦးသန်းထွန်း၊ ယူပီ ဦးဘသန်းနှင့် ဦးအုန်းဖေ (တက်တိုး) စသည်တို့ပါ စုစည်း၍ ခေါ်ပါက ဗမာ့ခေတ် စောင်ရေသည် မုချတိုးရမည်။

ဦးအုန်းခင်သည် အကြိမ်ကြိမ်တွက်ချက်ကာ ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ ကိုခေတ်မီ ပတ်လည်စက်ကြီး တပ်ဆင်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်တော့သည်။

မြန်မာကိုယ်စားလှယ်များ လီမိတက်မှ ဦးဘအေးနှင့် ဆက်သွယ်ကာ ဂျာမနီပြည် သြစတင်မြို့မှ ကမ္ဘာကျော် M.A.N ကုမ္ပဏီကြီးမှ ပတ်လည် စက်ကြီးကို မှာလိုက်တော့သည်။ ဦးအုန်းခင်ကိုယ်တိုင် ဂျာမနီသို့ သွားကာ ကြည့်ရှုပြီးမှ ဝယ်လိုက်၏။ တနာရီလျှင် စောင်ရေ (၃၀၀၀၀) ကျသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကောင်းဆုံး ပတ်လည် ပုံနှိပ်စက်ကြီးမျိုး ဖြစ်သည်။

ပတ်လည်စက်မလာမီကပင် ဗမာ့ခေတ်က ဗမာပြည်တွင် ပထမဆုံး ကမ္ဘာ့စံချိန်မီ ပတ်လည်စက်နှင့် ရိုက်တော့မည့်အကြောင်းကို ကြော်ငြာနှင့် တမျိုး၊ သတင်းနှင့် တဖုံ၊ ဆောင်းပါးနှင့် တနည်း ဝါဒဖြန့်ခဲ့တော့သည်။

စက်ကြီးရန်ကုန်ရောက်လာသောအခါတွင်လည်း စက်သေတ္တာကြီးများ၏ ဓာတ်ပုံမှ စကာ စက်ကြီးစတင် တပ်ဆင်သည်အထိကို တခမ်းတနားရေးခဲ့၏။

ထိုစဉ်က စာပေဗိမာန်မှ စွယ်စုံကျမ်း ပထမတွဲကို ဟော်လန်ပြည်တွင် ပုံနှိပ်ပြီး သင်္ဘောနှင့် သယ်လာသည်။ သင်္ဘောမှ စွယ်စုံကျမ်း စာအုပ်သေတ္တာများကို စာပေဗိမာန်သို့ အခမ်းအနားနှင့် သယ်၏။ စာပေဗိမာန်က စွယ်စုံကျမ်း ဝါဒဖြန့်မှုကို နည်းအမျိုးမျိုးသုံးကာ ပြု၏။

“ကိုတင်မောင်ရဲ့ ခင်ဗျားတို့ ပတ်လည်စက်က စာပေဗိမာန်က စွယ်စုံကျမ်းပင့်လာတာနဲ့ ပြိုင်နေတာလားဗျ” ဟု ထိုစဉ်က ဆရာဇေယျာဘိဝံသက ခနဲ့၏။

စက်ကြီး ဗမာ့ခေတ်ခြံသို့ ရောက်လာပြီးနောက် ဂျာမနီမှ လိုက်လာသူ စက်ဆရာတစ်ဦးနှင့် နေ့မီး ညမီးဖြင့် တပ်ဆင်၏။ အရေးထဲတွင် စက်ဆရာမှာ အင်္ဂလိပ်စကားမတတ်သဖြင့် ဂျာမန်ဘာသာတတ်သူ မျက်နှာဖြူတစ်ဦးကို စကားပြန်ခေါ်ပြီး လက်ပြခြေပြနှင့်ပင် တပ်ဆင်ရသည်။ စက်ဆရာနှင့် တပ်ဆင်နေစဉ် ဗမာ့ခေတ်စက်ဆရာချုပ် ကိုသန်းကြီးက ကူညီရာတွင် စက်ဆရာနှစ်ယောက် လက်ပြခြေပြနှင့် အောင်မြင်စွာ တပ်ဆင်နိုင်၏။ ကိုသန်းကြီး၏

စက်မှုပညာအရည်အချင်းကို ဂျာမန်စက်ဆရာက ကျောသင်ကာ ချီးကျူးသွား၏။ လက်တွေ့ဖြင့်တက်လာသော ဗမာစက်မှုပညာရှင်တို့၏ အရည်အချင်းသည် ကမ္ဘာ့စံချိန်မီသည်မှာ ဂုဏ်ယူဖွယ်ပင်။ (ကြေးမုံစက်များ တပ်ဆင်စဉ်က နိုင်ငံခြားစက်ဆရာများနှင့် ပခုံးချင်းယှဉ်နိုင်သူမှာ ကိုပိုက်ကြီး ဖြစ်၏။)

စက်ကြီးတပ်ဆင်၍ မပြီးမီ (၇) ရက်ကပင် နောက် (၇) ရက်ရှိက ဗမာ့ခေတ်ကို စက်သစ်ကြီးနှင့် ထုတ်မည်ဟု တင်ကြိုကြေညာခဲ့သည်။ ရက်ချိန်းကို ကြိုတင်ပေးထားခြင်းဖြင့် ထိုနေ့တွင် မပြီးမနေ လုပ်ရတော့မည်ဟု ဦးအုန်းခင်က ဆို၏။

သူချိန်းဆိုသည့်အတိုင်း စက်ကြီးသည် အချိန်မီ ပြီးပါ၏။ သို့သော် စမ်းသပ်ပုံနှိပ်ချိန် မရခဲ့ပေ။ စက်ကြီးမှာ စက်သစ်ဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတော့မည် ဟူ၍ ရက်ချိန်းပေးထားသည့် သတင်းစာကို ပုံနှိပ်ရမည့်နေ့ နံနက်တွင်မှ တပ်ဆင်၍ ပြီးစီးသည်။

“ငါ့စက်က သေချာပါတယ်ကွာ။ မင်းသတင်းစာကို ဒီနေ့ စက်ကလေးတွေနဲ့ မရိုက်နဲ့။ စက်ကြီးနဲ့သာ ချိန်းတဲ့အတိုင်း ရိုက်ရအောင်ကွာ”

ဦးအုန်းခင်က ဆိုသည့်အတိုင်း ထိုနေ့နံနက်က စီပြီး စာများကို စက်ကလေးများနှင့် မရိုက်တော့ဘဲ စက်ကြီးနှင့် ရိုက်ရန် စက္ကူ ပုံသွင်းတော့သည်။ စက်သစ်ကြီး အထူးထုတ်အဖြစ် အထူးဆောင်းပါးများနှင့် ခမ်းခမ်းနားနား အချပ်ပို စာမျက်နှာများပါ ပို၍ စီထားသည်။

သတင်းစာတို့ ထုံးစံအတိုင်း နံနက် (၉) နာရီမှ ည (၉) နာရီအထိ ရသမျှ သတင်း၊ ဆောင်းပါးများကို စီကာ စာမျက်နှာဖွဲ့ခဲ့ပြီး ည (၉) နာရီတွင် စက္ကူပုံသွင်းထားသော စာမျက်နှာများကို ခဲပုံလောင်းသည်။ ည (၁၁) နာရီတွင် စာစီဘက်မှ တာဝန်ပြီးလေပြီ။ စာမျက်နှာများကို ခဲပုံလောင်းပြီး စာပြင်ကြီးများ အသင့်ရှိလေပြီ။

စာပြင်ကြီးများကို စက်ပေါ်တင်ပြီး လှည့်လိုက်သည်။ စီကနဲ စက်သံကြီး ဟီးသွားကာ စက္ကူလိပ်ကြီးများကို လှိမ့်ကနဲ ဆွဲယူပြီ။

ဒလိမ့်တုံးကြီးများက ညှပ်လိုမိ၍ ပုံနှိပ်တော့သည်။ ပုံနှိပ်ပြီး စက္ကူများသည် (၂၄) မျက်နှာ ခေါက်ပြီး ဖြတ်ပြီး ထွက်လာသည်။ ပူပူနွေးနွေးထွက်လာသော သတင်းစာများကို ကပျာကရာ ဆွဲကြည့်လိုက်သည်။

စာလုံးတလုံးမျှ မထင်။ စာမျက်နှာပြင်ကြီးတခုလုံး မဲကနဲ ထွက်လာသည်။ စက်ခန်းထဲရှိသူ တိုက်သားများ၏ မျက်နှာသည် ရဲကနဲ ဖြစ်သွား

သည်။

ဦးအုန်းခင်နှင့် တင်မောင်တို့ပါ ရင်ဖိုသွားကြသည်။

စက်ဆင်သူ ဂျာမန်မှာ စက်မှုအတတ်သာ တတ်သူဖြစ်သည်။ ပုံနှိပ်ပညာကို မတတ်ပေ။ သူ့တာဝန်မှာ စက်ကြီး တိတိကျကျ စံချိန်ကိုက် လည်ပတ်ရန်သာ ဖြစ်သည်။ သူ့တာဝန်ကား ကျေ၏။ စက်မှာ ပုံနှိပ်၍ မရ။

မင်ကို လျှော့၍ လွတ်ကာ စမ်းသည်။ မင်ကို တိုး၍ လွတ်၍ စမ်းသည်။ စာပြင် အသစ်လုပ်၍ စမ်းသည်။ စက်ဆရာများနှင့် ဦးအုန်းခင်ရော တင်မောင်တို့ပါ ချွေးဒီးဒီးကျအောင် ကြိုးစားကြသည်။ သတင်းစာကား ပြတ်ပြတ်သားသား ထွက်မလာတော့ပေ။

သို့နှင့် တစတစ အချိန်နှောင်းလာသည်။ နောက်တနေ့နံနက် (၅) နာရီသို့ ရောက်လေပြီ။ သတင်းစာကား မဲမဲကြီးသာ ထွက်နေသည်။

“မထူးတော့ပါဘူး တင်မောင်ရာ၊ ဒီနေ့ သတင်းစာမထုတ်ပါနဲ့တော့။ နက်ဖြန်မှ ကျကျနန လုပ်ကြတော့တာပေါ့ကွာ”

တင်မောင်၏ တသက်တွင် ဦးအုန်းခင်တယောက်သည် အမြဲတက်ကြွနေသည်ကိုသာ မြင်ခဲ့ရသည်။ မည်သည့်အလုပ်မဆို ဖြစ်ရမည်ဟူသော ဇွဲဖြင့် ဖြစ်အောင် ကြိုးစားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ တခါမှ ဤသို့ စိတ်ပျက်လက်ပျက် မျက်နှာမျိုး မမြင်ရဖူးပေ။ ဦးအုန်းခင်သည် ဖြန်းကနဲ စက်ခန်းထဲမှ ထွက်သွားကာ သူ၏ အိမ်ပေါ်သို့ တက်သွားသည်။

သတင်းစာရောင်းသူ ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ရောက်နေပြီ။ ဗမာ့ခေတ်အဖို့ လည်းကောင်း၊ ဗမာသတင်းစာလောကအဖို့ လည်းကောင်း ကမ္ဘာ့စံချိန်မီ ပတ်လည်စက်ကြီး စတင်တပ်ဆင်မှ စက်ကိုမနိုင်၍ သတင်းစာမထွက်နိုင်ဟု ဆိုလျှင် ရာဇဝင်ရိုင်းရတော့မည်။ သတင်းစာဟူသည်မှာ တနေ့မပျက် ထုတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

တင်မောင်သည် စက်ဆရာ ကိုသန်းကြီးအား နောက်ဆုံး အကြိမ် ကြိုးစားကြည့်ပါအုံးဟု ပန်ကြားကာ စမ်းသပ်ရိုက်ကြည့်ပြန်သည်။

ဓာတ်ပုံများ မပေါ်သော်လည်း စာသားများကို ဖတ်ရသော ခပ်ရှော်ရှော် သတင်းစာထွက်လာသည်။ ထိုသတင်းစာကိုပင် ထိုနေ့က ဖြန့်လိုက်ရသည်။ ဗမာ့ခေတ် ပတ်လည်စက်မှာ ပွဲဦးထွက်တွင်ပင် အရှက်ကွဲရရှာလေသည်။

နောက်တနေ့တွင် ဦးအုန်းခင်သည် စက်ကြီး၏ ချွတ်ယွင်းချက်များကို

လိုက်ရှာရာ၌ မြန်မာပြည်လုပ် ခဲစာလုံးများသည် ခဲသားပျော့ခြင်းနှင့် စာလုံး မျက်နှာပြင် နိမ့်ခြင်း အပြစ်နှစ်ရပ်ကို တွေ့သဖြင့် ထိုအပြစ်တို့ကို တဖြည်း ဖြည်းကြိုးစားပြုပြင်တော့မှ ဗမာ့ခေတ် ပတ်လည်စက်ကြီးသည် ကြည့်ပျော် ရှုပျော်သတင်းစာများ ထွက်လာတော့သည်။ သို့သော် ကမ္ဘာ့စံချိန်မီ ပတ် လည်စက်များ၏ စာသားမျိုး ထွက်မလာတော့ပေ။

အလိုလိုမှ စာလုံးမျက်နှာပြင် နိမ့်ကာ ခဲသားပျော့သည့်အထဲ မြေပူ ရာ ကင်းမှောင့်ခံရသေးသည်။

ဗမာ့ခေတ်၌ သွင်းသော ခဲစာလုံးများနှင့် ပုံနှိပ်နေရာ၌ အသင့်အတင့် ကြည့်ပျော် ရှုပျော်ဖြစ်နေရာမှ တလတွင် စာလုံးမျက်နှာများ မလှမပ ဖြစ်လာ ပြန်သည်။ စာလုံးများကို စက္ကူပျော့ဖတ်ကြီးမှတစ်ဆင့် ခဲသားကူးကာ ပုံနှိပ် သောအခါ မညီမညာ ထွက်လာသည်။ စာလုံးမျက်နှာမှာ ထူပျစ်နေသည်။

ဦးအုန်းခင်နှင့်အတူ အပြစ်ကို ရှာကြသည်။ ရှာ၍ မရ။

နောက်ဆုံးတွင်မှ တရားခံကို တွေ့သည်။ ခဲပုပ်များကို မီးပြင်းကျိုကာ ခဲစာလုံးပုံသွင်းစဉ်၌ ခဲသားမာရန် ထည့်ရသော သတ္တုတမျိုးကို မီးဖိုဆရာက ခိုးယူ၍ ရောင်းစားသည်။ ခဲပုပ်တွင်း၌ မာစေသော သတ္တုမပါတော့သဖြင့် ခဲစာလုံးများ ပျော့ရသည်။

ဦးအုန်းခင်က စိတ်ဆိုးလွန်းသဖြင့် သူ့ခိုးကို ရဲလက်အပ်သည်။ စိတ်ပြေ မှ အမှုကို ပြန်နှုတ်ရ၏။

ပတ်လည်စက်ကြီး မှန်းခြေနှင့် မကိုက်သဖြင့် မူလစီမံကိန်းအရ သတင်း စာကို တိုးချဲ့ရန် စီမံကိန်းကို တထစ်လျှော့လိုက်ရသည်။

သို့သော် ဇွဲသတ္တိ၌ မြန်မာပြည်တွင် ရှာမှ ရှားအောင် ကြီးမားသော ဦးအုန်းခင်သည် ပတ်လည်စက်ကြီးအတွက် လိုအပ်သော ခဲစာလုံးဘက်ကို ဖိ၍ ကြိုးစားသဖြင့် ဗမာပြည် ခဲစာလုံး ပုံစံ ရာဇဝင်တွင် ထူးခြားသော စာလုံး များ ထွက်လာခဲ့ပြန်၏။ ပတ်လည်စက်သည် ခဲစာလုံးမာမာနှင့် မျက်နှာပြင် မြင့်မြင့်ရမှ ဖြစ်မည်ဖြစ်ရာ စာပေဗိမာန်က စ၍ ကြိုးပမ်းအောင်မြင်ခဲ့သော မိုနိုတိုက် ခဲစာလုံးစက်များကို ဝယ်ယူတပ်ဆင်ခဲ့၏။ *

မြန်မာခဲစာလုံးတို့မှာ ပုံသွင်းရန် အင်္ဂလန်တွင် ကြေးပုံစံလုပ်ကြရသည်။ ကြေးပုံစံပေါ်တွင်မှ ခဲရည်လောင်း၍ စာတလုံးစီပုံလောင်းရသည့် ခဲစာလုံးစက် များကို အစဉ်တဆက်သုံးခဲ့၏။ မြန်မာခဲစာလုံးစက်တို့မှ ခဲစာလုံးများကို ဝယ်

* ထိုမိုနိုတိုက် ခဲစာလုံးပုံစံကော်မတီ၌ ဦးအုန်းခင် ဝါဝင်ဆောင်ရွက် အားထုတ်ခဲ့၏။

သုံးကြသည်။ မြန်မာစာသည် ဗျည်း (၃၃) လုံးသာ ရှိသည် ဆိုသော်လည်း အင်္ဂလိပ်စာကဲ့သို့ ဗျည်းအချင်းချင်း စာလုံးပေါင်း၍ စာလုံးဖြစ်သော စာမျိုး မဟုတ်။ သရများနှင့် ပေါင်းရာတွင် စာလုံးကိုယ်၏ အပေါ်မှ အသတ်၊ အောက်မှ အဆွဲ ... စသည်တို့ဖြင့် ပေါင်းရသဖြင့် သင်္ကေတရှုပ်လှသည်။

ဥပမာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် အမျိုးသမီးကို (Woman) ဟု ဗျည်းငါး လုံးစီရ၏။ မြန်မာဘာသာဖြင့် အမျိုးသမီးဟု စီလိုပါက အ-မ-သ-မ ဟူသော ဗျည်း (၄) လုံးအပြင် -+^၀+၂+၂+^၀+^၀+ စသော အသတ်အဆွဲ (၆) ခု ပါရ သည်။ မြန်မာဘာသာ ပါဠိပါ ခဲစာလုံးဆိုလျှင် စာလုံးရေ (၂၁၄၀) ရှိရသည့် တိုင် များလှသည်။ ထိုအထဲတွင်မှ အနည်းဆုံး ခြူးသည့်တိုင် စာစီခွက်တွင် ခဲစာလုံးရေ (၂၂၉) ခွက်ရှိ စာလုံး (၂၂၉) မျိုးရှိရသည်။ ထို့အပြင် အပိုစာ လုံး (၁၉၅) လုံးလည်း ဆောင်းထားရသေး၏။

မြန်မာစာသည် ခဲစာလုံးများဖြင့် စီရာတွင် အထက်တွင် ဖော်ပြ သည့်အတိုင်း ရှုပ်ထွေးလှသည်။ သို့သော် အင်္ဂလန်ပြည် လိုင်နိုခဲစာလုံး ကုမ္ပဏီက လက်နှိပ်စက်ကဲ့သို့ စက်ကြီးနှင့် ရိုက်ပြီး စာကြောင်းလိုက် အတန်း လိုက် တချောင်းတည်း တတွဲတည်း စီပြီး ထွက်လာသော စက်မျိုးကို တီထွင် အောင်မြင်သောအခါတွင်ကား လုပ်ငန်း ပိုမိုတွင်ကျယ်ခဲ့လေသည်။ ထိုစက် ကို မြန်မာပြည်ကြော်ငြာဆိုင်ရာ ပုံနှိပ်စက်က မှာယူသုံးစွဲခဲ့၏။

ထိုစက်မှာ ကောင်းလှသည်။ သို့သော် စက်အတွင်း၌ ခဲစာလုံးပုံစံ (၉၆) ခုသာ ဆန့်သည်။ ထိုပုံစံများတွင် မပါသော စာလုံးကို သုံးလိုက စက်ကိုရပ် ကာ လိုသော ပုံစံကို ထည့်သွင်းပြီးမှ သုံးရသဖြင့် ထင်သလောက်မမြန်ဘဲ တမျိုးတနည်း နှေးပြန်၏။ ထို့ပြင် ခဲတန်းကြီးမှာ အတန်းလိုက်ထွက်နေသဖြင့် စာပြင်ရန် ခက်၏။

ဦးဘုန်းခင်နှင့်တကွ စာပေဗိမာန်မှ ကြီးစားသဖြင့် အင်္ဂလန်ပြည် မိုနို ပုံနှိပ်စာလုံး ကုမ္ပဏီမှ ပြုလုပ်အောင်မြင်သော မိုနိုစာလုံးစက်မှာ လိုင်နိုစက် ထက် တမျိုးသာ၏။

ပထမ လက်နှိပ်စက် အကြီးစားတခုကို လိုအပ်သော စာလုံးများ ရိုက် နှိပ်ရသည်။ ထိုလက်နှိပ်စက်မှ အနံ (၆) လက်မရှိ စာရွက်လိပ်တွင် သင်္ကေတ အပေါက်များထင်၏။ ထိုအပေါက်များ ထင်နေသော စာရွက်လိပ်ကို ခဲစာလုံး စက်ထဲ ထည့်လိုက်ပြီး စက်ခုတ်သောအခါ စီပြီး ခဲစာလုံးတန်းများ ထွက်လာ သည်။ လိုင်နိုတိုက်စာလုံးများကဲ့သို့ အတန်းလိုက် တတောင့်တည်း ထွက်၍

မလာပေ။ သို့သော် လက်စီခဲစာလုံးကဲ့သို့လည်း တလုံးစီ မလာပေ။ လက်စီ ခဲစာလုံးက ‘ကို’ ဟူသော စာလုံးသည် ကကြီးရော လုံးကြီးတင်ရော တချောင်းဝင်ပါ တလုံးတည်း ထွက်လာ၏။ မိုနိုတိုက်ကမူ ကကြီးက တလုံး၊ လုံးကြီးတင်က တလုံး၊ တချောင်းဝင်က တလုံး ခဲစာလုံးသုံးခုကို ပေါင်းစပ်ရပြီး အတန်းလိုက်ထည့်ရန်အတွက် ခဲပြား ခဲတုံးကလေး သုံးခုက ညှပ်ပေးရသည်။ ထိုကြောင့် မိုနိုတိုက်မှ ထွက်လာသော စီပြီး စာတန်းသည် အစိတ်စိတ် အမွှေကို ခု၍ စီတန်းထားသဖြင့် ကိုင်ရာ တွယ်ရာ၌ ခက်ခဲသည်။ စာပြင်ရာ တွင်လည်း တလုံးပြင်လျှင် တကြောင်းလုံး ပျက်တတ်သည်။ (ယခုမူ စာရိုက် သူများ လက်ကျင့်သေစပြုသဖြင့် အတော်အသုံးဝင်နေပြီ။)

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဗမာ့ခေတ်အဖို့ တခါစီပြီးတိုင်း (၃) တန် အလေးချိန်နှင့် ဖိနှိပ်ပုံသွင်းရန် လိုအပ်သောကြောင့် မိုနိုစာလုံး စက်များကို ဝယ်၍ သုံးရသည်။ မိုနိုစက်သည် တသိန်းခန့်ကျသောကြောင့် တကြောင်း၊ စာစီရိုက်သူများ လက်သားမကျသေးသဖြင့် တကြောင်း ရိုးရိုးခဲစာလုံးများကိုလည်း စွက်၍ သုံးရသေးသည်။

ရိုးရိုး လက်စီခဲစာလုံးများကို ရောဖက်၍ သုံးရာတွင် ဦးအုန်းခင်သည် စာလုံးပုံစံသစ်ကို တီထွင်နိုင်ခဲ့သည်။ ပတ်လည်စက်က လိုအပ်သဖြင့် ဦးအုန်းခင်သည် ကြိုးစားရပြန်သည်။

ပန်းချီဝါသနာပါသော စာရေးတဦးကို သူ၏ စာလုံးခန်းတွင်းသို့ ခေါ်ကာ စာလုံးပုံစံသစ်ကို တီထွင်တော့သည်။

ယခင်က (၁၂) ပွိုင့်စာလုံး၊ (၁၄) ပွိုင့်စာလုံး၊ ဂရိတ်စာလုံး၊ (၁၈) ပွိုင့်စာလုံး ဟူ၍ စာလုံးအရွယ် လေးမျိုးသာ ရှိသည်ကို (၁၆) ပွိုင့်ဟု စာလုံးအလတ်စားတမျိုးကို ဦးအုန်းခင်က စ၍ တီထွင်ခဲ့သည်။

မြန်မာစာလုံးများ အပိုင်းဖြစ်သော်လည်း အရစ်များ၊ ချောင်းဝင်များ စသည့် မျဉ်းဖြောင့်များလည်း ပါသည်။ စာကြောင်း အရွယ်မမြင့်ဘဲ စာလုံးမှာလည်း ပြည့်ညှပ်၍ မနေဘဲ စာဖတ်၍လည်း ရှင်းစေရန် ပုံကို ထွင်သည်။ ထိုပုံကို ‘ဗမာ့ခေတ် (၁၆) ပွိုင့်’ ဟု ဦးအုန်းခင်က အမည်ပေး၏။ နောက်ပိုင်းတွင် အခြားစာလုံးစက်များနှင့် အချို့သတင်းစာတိုက်တို့ကပါ ခဲစာလုံးစက်များ ဝယ်ကြသောကြောင့် (၁၆) ပွိုင့်ကို လူသုံးများလာသည်။

ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်သည် စာသားစီရန် (၁၆) ပွိုင့်စာလုံးအပြင် ခေါင်းစဉ်တပ် စာလုံးကြီး ပုံဆန်းများကိုလည်း တီထွင်ခဲ့သည်။ ဦးအုန်းခင်က

စာလုံးတမျိုးပြီးတမျိုးထွင်သောအခါမှ အခြားသူများကလည်း စာလုံးသစ် ထွင်ခြင်း၏ အကျိုးကို သိလာကာ ကြိုးစားလာကြ၏။ (ဥပမာ ရန်ကုန် သတင်းစာတိုက်မှ ခေါင်းစီးစာလုံးဆန်း ထွင်နိုင်၏။)

ဤသို့ဖြင့် ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်၏ ကျေးဇူးကြောင့် ဗမာ့ပုံနှိပ်လောကတွင် စာလုံးသစ် ပုံစံအမျိုးမျိုး ပေါ်လာပြီး စာနယ်ဇင်းတို့နှင့်တကွ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းတွင်ပါ စာစီမူ အထားအသိုပညာ တိုးတက်လာခဲ့သည်။

တင်မောင်သည် ဗမာ့ခေတ်မှ ထွက်ပြီး ကြေးမုံသတင်းစာတိုက်ကို တည်ထောင်ရာတွင် တနှစ်ကျော်သောအခါ ပုံနှိပ်စက် ပြဿနာ ပေါ်လာသည်။

ကြေးမုံသည် နိုင်ငံခြားမှ အထူးမှာယူသော ပုံနှိပ်စက်ကြီးများနှင့် အထူးရိုက်မည်ဟု ကြေညာခဲ့သော်လည်း ဂျပန်ပုံနှိပ်စက် ဈေးအပေါ်နှင့် ရိုက်ခြင်းသာဖြစ်သည်။

ဗမာပြည်မှ ပုံနှိပ်စက်ဆရာတို့သည် မင်လုံးကို ဗမာပြည်၌ပင် ကျွဲကော်ရည်ကျို၍ ပုံလောင်းကာ သုံးလေ့ရှိကြသည်။ ကျွဲကော်မင်လုံးသည် ကောင်းပါ၏။ သို့သော် မိုးတွင်း၌ ရေခိုးကြောင့် တွဲတတ်သည်။ နွေလတွင် ကျွတ်လွန်းသည်၊ ခြောက်တတ်သည်။ ထိုသဘောကို လေ့လာမိသော တင်မောင်သည် ဂျပန်ပုံနှိပ်စက်များ မှာစဉ်က မင်လုံးကို ကြက်ပေါင်စေးမင်လုံးများ ဂျပန်၌ ပြုလုပ်ခဲ့စေသည်။ မင်လုံးလုပ်ရာ၌လည်း နွေရိုက်ရန် အပျော့စားနှင့် မိုးတွင်းရိုက်ရန် အမာစားကို မှာခဲ့၏။ ရှစ်ထောင်တန် စက်တလုံးတွင် မင်လုံး (၂) စုံ အပိုမှာသဖြင့် ငွေ (၃၀၀) ကျပ်သာ ပိုကုန်၏။ အသုံးပြုသောအခါ ထူးထူးခြားခြား ကောင်းမွန်လှသည်။ ရှစ်ထောင်တန် ဂျပန်စက်နှင့် ရိုက်သော ကြေးမုံသည် လေးသောင်းအထိတန်သော အခြားသတင်းစာကြီးများထက် မင်ကျမင်နု သပ်ရပ် သန့်ရှင်းပီသစွာ ထွက်လာသည်။ စက်၏သဘောကို လေ့လာမှုတချက်နှင့် ငွေ (၃၀၀) ကျပ် အပိုသုံးခြင်းဖြင့် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အကျိုးကို ကြေးမုံက ရခဲ့သည်။

ကြေးမုံသတင်းစာ စွံရခြင်းသည် မင်ကျမင်နု သပ်ရပ်ထင်ရှားခြင်းသည် အကြောင်းတရပ်ဖြစ်၏။ သို့သော် စောင်ရေများ အဆမတန်တိုးလာသောအခါ အဖိုးချိုသော ဂျပန်စက်က ဇာတိပြုလာသည်။ စောင်ရေ တသောင်း ကျော်သောအခါ ဂျပန်စက်သည် ခဏခဏ ကျိုးတော့သည်။

ကြေးမုံသည် စောင်ရေ တသောင်းကျော်လာချိန်၌ စက်သစ်ကို တပ်

ဆင်မှ ဖြစ်မည်။ မတပ်ဆင်ပါက မကြာခဏစက်ကျိုးသဖြင့် အလုပ်ပျက်သည်။ စက်နှင့် စောင်ရေကလည်း မနိုင်။

မည်သည့်စက်မျိုးကို ဝယ်မည်နည်း။ ပတ်လည်စက်နှင့် ဗမာခဲစာလုံး မသင့်တော်ကြောင်း၊ ဗမာ့ခေတ်မှ တန်ဖိုးကြီးသော သင်ခန်းစာကို သိခဲ့ပြီ ဖြစ်၍ ပတ်လည်စက်ကို ဝယ်ရန် စိုးရွံ့သည်။ ငွေကလည်း ဝယ်နိုင်အောင် အားမရှိ။

“မောင်ရင် နေးရှင်းစက်မျိုး သုံးပါလား။ လာကြည့်လဲ့ပါလား” ဟု ဦး လောရုံက တင်မောင့်အား ဧည့်ခံပွဲတခုတွင် စကားစပ်မိရာမှ တိုက်တွန်းသည်။

နောက်တနေ့ညတွင် တင်မောင်နှင့် ကြေးမုံမန်နေဂျာ ဦးသော်တို့သည် နေးရှင်းသတင်းစာ ပုံနှိပ်စက်သို့ သွား၍ တညလုံးလေ့လာသည်။ ဆက် တိုက်သုံးညထိုင်ကြည့်ပြီး နေးရှင်းစက်မျိုးဝယ်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။

နေးရှင်းစက်မှာ အင်္ဂလန်ပြည် ပိန်းကုမ္ပဏီက ထုတ်လုပ်သော ကော် ဆာဟု အမည်ပေးထားသော စက်ဖြစ်၏။ ပုံနှိပ်စက် အသေးစားများအတိုင်း ခဲစာလုံးစီ၍ မျက်နှာဖွဲ့ရသည်။ စက္ကူကို တရွက်ချင်းမထည့်ရဘဲ အလိပ် လိုက်ထည့်ကာ စာမျက်နှာ (၂၀) ခေါက်ပြီး ဖြတ်ပြီး သတင်းစာ တနာရီ (၂၀၀၀) နှုန်းကျသည်။ ပတ်လည်စက်ထက် ကိုင်ရသည်မှာ လွယ်ကူသည်။ ဈေးချိုသည်။ စက္ကူလိပ်ထည့်၍ လည်ရသဖြင့် ‘လိပ်လည်စက်’ ဟု တင်မောင် က အမည်ပေး၏။

လိပ်လည်စက်ကို မှာမည်ဟု ဆုံးဖြတ်သော်လည်း ကြေးမုံမှာ ငါးလ သားသာ ရှိသေးသည်။ ငွေက များများမရှိသေး။ စက်ကိုယ်စားလှယ် ရွှန် အစ်ကင်ဆင်ကုမ္ပဏီနှင့် ဆက်သွယ်ပြီး စက်ကို လခိုင်းနှင့်ဝယ်ယူပြီး အကြွေး ရရှိရန် ကြိုးစားသည်။ (၂၃၀၀၀) ကျပ်တန် စက်ကြီးကို တလ (၆၀၀၀) ဆပ် နှင့် ကြေးဝယ်ရန် သဘောတူချက်ရ၏။ *

ကံအားလျော်စွာ တင်မောင်သည် ၁၉၅၇-ခု စက်တင်ဘာလတွင် ဘိလပ်သို့ လွှတ်သော သတင်းစာအဖွဲ့နှင့် လိုက်ပါသွားရသောကြောင့် စက် အလုပ်ရုံသို့ သွားကာ စိတ်တိုင်းကျ အရွယ်အစားမှစကာ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။

* ထိုစဉ်က ဗြိတိသျှသံရုံးကုန်သွယ်ရေးအတွင်းဝန်က ဗြိတိသျှကုမ္ပဏီတခုက ကြေးမုံ အား ကြွေးဝေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဝန်ကြီးသခင်ချစ်မောင်ထံ ကန့်ကွက်ချက် ရှိမရှိ မေးမြန်းရာ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးက ထောက်ခံလိုက်သည်ဟု နောက်မှ သိရ၏။

စက်ဝယ်ရန် လိုင်စင်လိုသည်ကို အစုရှင်တဦး၏ မျက်နှာဖြင့် စက်မှု လက်မှု ဝန်ကြီး ဦးကျော်ငြိမ်းက ဆယ့်သုံးရက်အတွင်း လိုင်စင်ချပေးခဲ့သည်။ ထိုလိုင်စင်ကို ရောင်းစားလျှင်ပင် နှစ်သိန်းမြတ်နိုင်၏။

လိပ်လည်စက်ကို ၁၉၅၆-ခုနှစ် ဇွန်လ (၁၅) ရက်နေ့ထုတ် ကြေးမုံမှ စတင်အသုံးပြုသည်။

ကြေးမုံ၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သော လန်ဒန်ကြေးမုံအရွယ်သို့ ပြောင်း နိုင်ခဲ့လေပြီ။ ဗမာသတင်းစာမှန်သမျှ (၁၅×၁၀) လက်မအရွယ် သတင်းစာ များနှင့် (၁၅×၂၀) လက်မအရွယ် သတင်းစာများသာ ရှိခဲ့ရာမှ (၁၆×၁၁) လက်မအရွယ် ကမ္ဘာ့စံချိန်မီ သတင်းစာဖြစ်လာသည်။ ကြေးမုံ၏ အသွင် အပြင်မှာ တသွေးတမွှေးပြောင်းသွားပြန်ရာ မူလစောင်ရေ တသောင်းကျော် မှ စက်သစ်နှင့် ရိုက်ပြီး မကြာမီအတွင်း စောင်ရေ (၂၀၀၀၀) ဖြစ်လာသည်။

၁၉၅၈-ခု တည်မြဲသန့်ရှင်းကွဲသောအခါ ကြေးမုံမှာ (၃၀၀၀၀) အထိ တက်လာပြန်သည်။

သို့သော် ၁၉၅၈-ခု အစိုးရအပြောင်းအလဲ၌ ကြေးမုံချိတ်ပိတ်ခံရပြီး စက်ကြီးကို အစိုးရကသိမ်းခဲ့သဖြင့် ကြေးမုံစောင်ရေသည် တန့်သွားခဲ့လေ၏။*

ကြေးမုံ ဆယ့်တလ ပိတ်ပြီးနောက် ၁၉၅၉-ခုနှစ်တွင် ပြန်ထွက်လာ သောအခါ ကြေးမုံစောင်ရေသည် တရိန်ထိုး ထိုးတက်လာသည်။ သို့သော် လိပ်လည်စက်မှာ (၃၀၀၀၀) ထက် တိုးရိုက်၍ မရ။

ကြေးမုံသည် စက်သစ်လိုလာပြန်ပြီ။ မည်သည့်စက်မျိုးကို ဝယ်မည် နည်း။ ဗမာ့ခေတ် ပတ်လည်စက်မျိုး သုံးရမည်ကိုလည်း ကြောက်နေ၏။

၁၉၆၀-ခု မတ်လထဲတွင် အစွဲရေးပြည်၌ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သတင်း စာဆရာအသင်း ညီလာခံကျင်းပရာ ဗမာပြည်မှ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တင်မောင် တက်ခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံတွင် ပုံနှိပ်စက်ပညာနှင့် ပတ်သက်၍ လစ်သို အော့ဖ်ဆက် ပုံနှိပ်စက်နှင့် သတင်းစာထုတ်နည်းကို တင်ပြကြသည်။

သုံးဖူးသူများက သတင်းစာများသည် ရိုထရီ ပတ်လည်စက်များအစား လစ်သိုပတ်လည်စက်များကို သုံးသင့်ပါသည်ဟု ဆိုကြသည်။

အင်္ဂလန်ပြည်မှ သတင်းစာဆရာတဦးက တင်မောင့်အား လန်ဒန် ရောက်ရင် အမေရိကန်မှ ဂျော့စတီဗင် ကုမ္ပဏီ၏ ရုံးခန်းမှာ သွားစုံစမ်းပါ

* ဂျွန်ဒစ်ကင်ဆင်ကုမ္ပဏီက ထိုစက်စိုး ကြေးမုံက မကြေသေး၍ သူတို့၏ စက်ကို သိမ်းသင့်ကြောင်း တရားဥပဒေအရ ခုခံသေး၏။ ကုမ္ပဏီက ရှုံးသွား၏။

ဟု လိပ်စာကလေးတခုပင် တင်မောင်၏ မှတ်စုစာအုပ်ထဲ၌ ရေးပေးသွားသည်။

ညီလာခံမတက်မီကလေးတွင်ပင် အမေရိကန်ပြည်မှ သတင်းစာဆရာ (၃၀) ရန်ကုန်သို့ အလည်လာရာ အမေရိကန်ပြည် မဆူရီနယ်မှ သတင်းစာ တိုက်ပိုင်ရှင် တဦးကလည်း လစ်သိုပုံနှိပ်စက်ကို သုံးပါဟု တိုက်တွန်းသွားခဲ့ ဖူးသည်။

သို့သော် ရိုးရိုး ရိုထရီပတ်လည်စက်ကိုပင် လည်အောင် မရိုက်နိုင်သော ဗမာပြည်တွင် နည်းဆန်းနှင့် ရိုက်သော လစ်သိုစက်ကိုသုံးရန် တင်မောင် ကြောက်နေ၏။

အစွဲရေးပြည်မှ ညီလာခံအပြီးတွင် တင်မောင်သည် ဂျာမနီသို့ ထွက်ခဲ့ သည်။ ဩစတင်မြို့သို့ သွားကာ ဗမာ့ခေတ်သုံးသော ရိုထရီစက်ပြုလုပ်ရာ M.A.N ကုမ္ပဏီကြီးသို့ သွားကြည့်သည်။

တင်မောင်သည် သူနှင့်အတူ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာများ၊ မြန်မာ ခဲစာ လုံးများကိုပါ ယူသွား၏။

M.A.N စက်ပညာရှင်များက ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်တွက်သည့် အတိုင်းပင် ခဲစာလုံးမာမာ (မာလွန်းကလည်း ကြွပ်ဆတ်ဆတ်မို့ ကျိုးတတ် ၏။) သုံးရန်နှင့် စာလုံး၏ မျက်နှာပြင် မြင့်မြင့်ထူထူသုံးရန် အကြံပေးကာ သူတို့စက်ကိုပင် ဝယ်ပါဟု ဆို၏။

ဦးဟန်ရှိန်နှင့် သားများက ကိုယ်စားလှယ်ယူထားသော ဖရင့်ကင်တဲလ် (ဖရင့်ဖတ်မြို့) ပုံနှိပ်စက်ကုမ္ပဏီကြီးသို့လည်း သွားကြည့်သည်။ ဂျာမန်စက် တို့ ထုံးစံအတိုင်း ခိုင်ခံ့တောင့်တင်းသည်။ သပ်ရပ်ကျနသည်။ သို့သော် ခဲစာ လုံးပြသနာကြောင့် စက်ကောင်းသော်လည်း မသုံးရဲဖြစ်နေသည်။

တင်မောင်သည် ဥရောပရှိ သတင်းစာတိုက်ကလေးများကို လေ့လာ ပြီးနောက် အင်္ဂလန်သို့ ဆက်၍ သွားခဲ့သည်။ သတင်းစာတိုက်ကြီးများမှ တိုက်ကလေးများအထိ လေ့လာသည်။ အားလုံးပင် ရိုထရီပတ်လည်စက်များ သုံးကြသည်သာ များ၏။ လစ်သိုစက်ကို ပြောင်းသူမရှိသလောက် ရှားသေး၏။

တနေ့တွင် စိတ်မပျံ့တပါနှင့် ဂျော်စီကုမ္ပဏီ ကိုယ်စားလှယ်ရုံးသို့ သွား ကြည့်ရာ မန်နေဂျာဖြစ်သူက သူတို့လစ်သိုစက်ကောင်းကြောင်း သက်သေခံ အမေရိကန်သတင်းစာများကို ပြကာ တိုက်တွန်းသည်။

သူပြသော အမေရိကန်သတင်းစာတို့မှာ ဓာတ်ပုံနှင့် စာသား မင်ကျ မင်န ထင်ရှားပြတ်သားလှသည်။ ထူးထူးခြားခြား ထင်ရှားပြတ်သားလှသည်

မို့ “ဝယ်မယ်ဗျာ” ဟု တင်မောင်က တထစ်ချပြောပြီး တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ချက် ချလိုက်ကာ လန်ဒန်မှ ပြန်ခဲ့သည်။

အမေရိကန်ပြည် ဂျော်ဂျီယာပြည်က အာရှမှာ ပထမဆုံးသုံးမည့် လစ်သို ပတ်လည်စက် ဖြစ်သဖြင့် သုံးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းဈေးလျော့သည်ပင် စက်ဖိုးမှာ ရှစ်သိန်းကျလေသည်။

အခြားစက်များပါ လိုသောကြောင့် စက်လိုင်စင် (၁၀) သိန်းခွဲဖိုး လျှောက်ရာ ဝန်ကြီးဦးရာရှစ်က ကြေးမုံနှင့် တင်မောင်အား ယုံကြည်ချက်ဖြင့် လိုင်စင်ချပေး၏။ (ထိုလိုင်စင်ကို ရောင်းစားလျှင် ဆယ်သိန်းမြတ်နိုင်၏)

ဤတွင် စက်သစ်အတွက် ငွေလိုလာပြန်လေသည်။

‘ဗမာသတင်းစာတိုက် နှစ်တိုက်ကို တရုတ်နီဘဏ်က ငွေထုတ်ချေး နေကြောင်း၊ ကြေးမုံက ငွေလိုလျှင် တရုတ်နီဘဏ်မှ ချေး၍ ရနိုင်ကြောင်း’ နှင့် အကြံပေးသူက ပေးသည်။

ကြေးမုံထွက်စကပင် တရုတ်နီဘဏ်က တရုတ်အမျိုးသားတို့ကို ငွေ ချေးကာ ဗမာစီးပွားရေး၌ ဝင်စွက်ကြောင်း တိုက်ခဲ့သည်။ တရုတ်နီဘဏ်၏ ချေးငွေနှင့် ကြေးမုံကို မပတ်သက်လိုသောကြောင့် ပထမနိုင်ငံတော် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးဘဏ် ဦးအေးကျော်ကို တွေ့၍ လျှောက်လွှာတင်သည်။ နောက် စက်မှုလက်မှုဘဏ်ကို လျှောက်သည်။ ထိုဘဏ်နှစ်ခုမှ ငွေချေး၍ မ ရပေ။

အင်္ဂလိပ်ဘဏ်များ၌လည်း မချေးလိုသဖြင့် တင်မောင်သည် စီးပွား ရေးသက်သက်သာ လုပ်ကိုင်သော ပါကစ္စတန်ပြည် ဟားဗစ်ဘဏ်မှ ငွေ ခြောက်သိန်းချေးခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အင်းဝဘဏ်မှ နှစ်သိန်းချေးခဲ့သည်။ ကြေးမုံ ၏ ငွေပင်ငွေရင်း မှီခိုရာဘဏ်များမှာ နိုင်ငံရေးကင်းရမည်ဟူသော အချက် ကို အဓိက ထားကာ ရှာခဲ့လေ၏။

ငွေသေချာသောအခါ တင်မောင်တို့သည် ၁၉၆၂-ခုနှစ် မတ်လထဲတွင် အမေရိကသို့ စက်ဝယ်ရန် သွားခဲ့ကြသည်။ ချီကာဂိုမြို့ရှိ ဂျော်ဂျီယာ အလုပ်ရုံသို့ သွားရောက်လေ့လာကာ ဝယ်ခဲ့၏။ ထိုစက်မျိုးသုံးသော သတင်း စာတိုက်များ၌ ဝင်ရောက်အလုပ်လုပ်ကာ လေ့လာရသည်။

လစ်သိုစက်မှာ စာမျက်နှာကို ဓာတ်ပုံရိုက်ရသည်။ ထိုဓာတ်ပုံဖုလင် ကို ခဲပြားပါးပါးပေါ်သို့ ကူးကာ ထိုခဲပြားပါးကို ဒလိမ့်လုံးကြီး၌ ကပ်ကာ ရိုထ ရီနည်းအတိုင်း စက္ကူလိပ်နှင့် ရိုက်ရသည်။ သုံးဆယ့်နှစ်မျက်နှာရှိ သတင်း

စာဖြတ်ပြီး ခေါက်ပြီး တနာရီ (၂၃၀၀၀) ကျသည်။ ရိုထရီကဲ့သို့ ခဲစာလုံးကို မင်လုံးလိုဗိုက တို့၍ ရိုက်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ခဲပြားကို မင်တို့ကာ ရေမှုတ်၍ ရိုက် သောနည်းဖြစ်သည်။

လစ်သိုပုံနှိပ်စက်၌ ခဲစာလုံးပြဿနာတမျိုးပေါ် ပြန်သည်။ စာမျက်နှာ ကို ဓာတ်ပုံရိုက်ရသည်ဟူရာ၌ ရိုးရိုးလက်စီပြီး ခဲစာလုံးစာဖောင်ကို ရိုးရိုး ပုံနှိပ်စက်နှင့် တမျက်နှာသာရိုက်ပြီး ဓာတ်ပုံရိုက်သော နည်းတနည်းရှိသည်။ ပုံနှိပ်စက်နှင့် စီ၍ ရိုက်သကဲ့သို့ ကော်လံများနှင့် ရိုက်ပြီး ထွက်သော စာစီ စက်နှင့် စာရွက်ပေါ်သို့ ရိုက်ကာ ထိုစာရွက်များကို မျက်နှာဖွဲ့၍ ဓာတ်ပုံရိုက် သော နည်းလည်း တနည်းရှိသည်။ ခဲစာလုံးများကို လုံးဝမသုံးတော့ဘဲ ဓာတ်ပုံစာစီစက်ဖြင့် လက်နှိပ်စက်ကို ရိုက်ပါက စာစီပြီး ဓာတ်ပုံ ဖလင်ပြား ထွက်လာကာ ထိုဖလင်ပြားကို ခဲပြားပေါ်သို့ တိုက်ရိုက်ကူး၍ ပုံနှိပ်သော နည်းလည်း ရှိ၏။

နည်းသုံးနည်းရှိရာ၌ ပုံနှိပ်စက်နှင့် ရိုက်သကဲ့သို့ ကော်လံလိုက်ထင် သည့် မြန်မာပုံနှိပ်စက်ကို နယူးယောက်မြို့ ဝဲရီတိုက်ပါးကုမ္ပဏီက တီထွင်ပြီး ရှိသည်ဆို၍ သွားကြည့်ရပြန်သည်။ အတော်ကောင်းပါသည်။ သို့သော် စာ လုံးမလှခြင်း၊ စာလုံးနေရာများကဲ့သဖြင့် စာလုံးများများ မဝင်ခြင်း စသည့် ချွတ်ယွင်းချက်များ တွေ့ရ၏။

ထိုမြန်မာစာလုံးစက်တီထွင်ပုံမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်း၏။ စစ် အတွင်းက မဟာမိတ်တပ်တို့က ဝါဒဖြန့်စာရွက်များ ရိုက်ရန်အတွက် လစ် သိုပုံနှိပ်စက်သုံးရန် အမေရိကန်ပုံနှိပ်စာလုံး ပညာရှင်တဦးက ထွင်ခဲ့သည်။ သူသည် မြန်မာစာ လုံးဝမတတ်ပေ။ မြန်မာသတင်းစာများ၊ မဂ္ဂဇင်းများ၊ စာအုပ်များကို သုတေသနပြုကာ စာလုံးရေ တသောင်း၌ ကကြီး အကြိမ် မည်မျှ၊ ခခွေး အကြိမ်မည်မျှ၊ ကကြီးလုံးကြီးတင် တချောင်းငင် ‘ကို’ အကြိမ် မည်မျှ ... စသည်ဖြင့် သုတေသနပြုကာ အသုံးများသော စာလုံးများကို ဦး စားပေးကာ မြန်မာလက်နှိပ်စက်နည်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ထွင်ခဲ့သည်။

ထိုပုံနှိပ်စက်ဖြင့် လေနတ်သားသတင်းစာကို ပုံနှိပ်ရန် စာစီခဲ့သည်။ အယ်ဒီတာ ဦးသိန်းဖေ(မြင့်) တို့ ရေးသမျှကို မြန်မာစာမတတ်သူ အမေရိ ကန်တို့က နံပါတ်ကြည့်၍ ဤစက်ဖြင့် စာစီနိုင်ခဲ့သည်ဆို၏။ (လေနတ်သား မှာ စစ်အတွင်းက မဟာမိတ်တို့က လေယာဉ်ပျံမှ ချပေးသော သတင်းစာ ဖြစ်၏။)

ဤစာစီစက်ကိုလည်း စိတ်တိုင်းမကျသေးသဖြင့် အင်္ဂလန်သို့ ကူးခဲ့ပြီး မိုနိုတိုက်ကုမ္ပဏီသို့ သွားရောက်လေ့လာကာ ကြံစည်ပြန်ရာ တင်မောင့်အဖို့ နည်းသစ်တခု ရလာခဲ့သည်။

မိုနိုခဲစာလုံးစက်မှာ အထက်က ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပထမလက် နှိပ်စက်ကြီးနှင့် ရိုက်ပါက သင်္ကေတအပေါက်များ ဖောက်ထားသည့် စာရွက် လိပ် ထွက်လာပြီး ထိုစာရွက်လိပ်ကို ခဲစာလုံးစက်ထဲထည့်၍ လှည့်လျှင် ခဲ စာလုံးစီပြီး ထွက်လာသည်။ ဤနည်းကို တမျိုးပြင်ကာ စာလုံးရိုက်ပြီး သင်္ကေ တအပေါက်များပါသည့် စက္ကူလိပ်ကို ဓာတ်ပုံဖလင်စာစီစက်တွင် သွင်း၍ လှည့်ပါက စာစီပြီး ဖလင်ပြားကလေးထွက်လာသော မိုနိုဖိုတို စာလုံးစက်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြုလုပ်၍ ရနိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်။

တင်မောင်က နှစ်သိန်းခွဲတန် စက်နှစ်လုံး အော်ဒါပေးကာ မြန်မာဘာ သာ မိုနိုဖိုတို ဖလင်စာလုံးစီ စက်ကို တီထွင်ရန် အလုပ်အပ်ခဲ့လေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ပထမဆုံး မြန်မာဘာသာ ဖလင်စာလုံးစီစက်ကို ရခဲ့ပြီး နောက် ကြေးမုံသည် အာရှ၌ ပထမဆုံးသော လစ်သိုပတ်လည်စက်ကို အသုံးပြုသည့် သတင်းစာကြီးအဖြစ် ၁၉၆၃-ခု ဖေဖော်ဝါရီလ (၇) ရက်နေ့ တွင် သတင်းစာ ပုံနှိပ်စက်သစ် သမိုင်းကို ရေးလိုက်လေသည်။

ကြေးမုံ၏ အသွင်အပြင်မှာ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ သတင်းစာ အမြောက် အမြား၏ အဆင့်အတန်းထက် အဆပေါင်းများစွာ သာလာခဲ့သည်။ ထင်ရှား ပြတ်သားသော ဓာတ်ပုံများ၊ စာသားများနှင့် ပုံနှိပ်လောက၌ အလှဆုံး၊ အရှင်းဆုံး၊ အထင်ဆုံး၊ အသန့်ဆုံး ပုံနှိပ်နည်းကို အာရှ၌ ပထမဆုံးသုံးခြင်း ဖြင့် ကြေးမုံသည် ဝုန်းကနဲ စောင်ရေ (၅၀၀၀၀) ကျော်သွားတော့သည်။

* * *

သူနှင့် အမှန်တရား

ရေးသူ မောင်ကလေး

သူနှင့် ကျွန်တော်မှာ သူငယ်ချင်းဖြစ်လေသည်။ ငယ်သူငယ် ချင်းဖြစ်သည့်အလျှောက် သူငယ်စဉ်က ဖြစ်ရပ်တခုကို သတိရ၍ နေမိသည်။ သူ၏ ငယ်စဉ်က ဖြစ်ရပ်တခုမှာ ထူးခြားသည်ဟု မဆို

သာသော်လည်း မေ့မရသည်မှာ ယနေ့တိုင်ဖြစ်လေသည်။

မွေးရပ်မြေနှင့် ဖုန်းကြီးကျောင်းသားဘဝကပင် သူနှင့် ကျွန်တော် စတင်သိခဲ့သည်။ အသက်အရွယ်မှာ အလွန်နုနယ်သေးသည့် (၁၀) နှစ်အရွယ် ကလေးငယ်မျှသာ ရှိသေးသည်။ ထိုအချိန်ကပင် သူ့စိတ်သည် စွဲမြဲခဲ့သည်။ ပြင်းထန်ခဲ့သည်။ မှန်သည်ထင်လျှင် လျော့မပေး။

မှတ်မိပါသေးသည်။ သူနှင့် ကျွန်တော်တို့နေသော ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ညောင်ဦးမြို့ ရှစ်မျက်နှာကျောင်းတိုက်၊ ဆရာတော် ဦးသမ္မာဓိနှင့် ဦးသူရိယတို့ ကျောင်းဖြစ်သည်။

ဘုန်းတော်ကြီးများမှာ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်နှင့် ပြည့်စုံပြီး အဟောအပြောကလည်း ကောင်းလှသဖြင့် ဘုန်းတန်ခိုးကြီး လှပေသည်။ လူကြည်ညိုများလှပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျောင်းသားသူငယ်များမှာ အထူးပင် များပြားလှလေသည်။

ဘုန်းတော်ကြီးများမှာ လူကြည်ညိုများသည့် အလျောက် အလှူအတန်း အပင့်အဖိတ်များ အလွန်ပင် များလှသည်။ တနေ့တွင် ဘုန်းတော်ကြီးများ အလှူသို့ ကြွသွားနေသည့်အခိုက် ဘုန်းကြီး၏ တူတော်သူ အေးလုံအပါအဝင် ဘစန်း၊ မောင်ကျန်၊ ညိုဘား၊ ဘရှင်၊ ညွန့်မောင်၊ တင်ရွှေ၊ မောင်ရွှေ ... စသည်တို့နှင့် ဤစာရေးသူပါ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားကလေးများမှာ ကြောင်မရှိတုန်း ကြွက်တပြုံးလုံးမြူး ဟူသကဲ့သို့ မြူးတူးရွှင်ပြ၊ ဆော့ကစားကြသည်မှာ ဆူညံ၍ နေတော့၏။ ပြောင်းဆန်လျက်ရှိ၏။ မီးတောက်ခမန်း ဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် ပွက်လောရိုက်အောင် ဆူညံစွာ ဆော့ကစားနေကြသည့်အခိုက် ဖြန့်ကနဲ ဘုန်းတော်ကြီးများ ပြန်လည်ဆိုက်ရောက်၍ လာလေတော့သည်။

ကျောင်းသားကလေးများမှာ ပြေးသူပြေး၊ ပုန်းသူပုန်း၊ စာအုပ်ကိုင်သူကိုင်နှင့် ဂဏှာမငြိမ် ဣန္ဒြေမရ ဖြစ်ကုန်ကြတော့၏။

ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသမ္မာဓိမှာ အခြေပျက်၍ အနေခက်နေကြသော ကျောင်းသားကလေးများအား ကြည့်ကာ ပြုံးတော်မူရင်းက “မင်းတို့တွေ တယ်ဆော့ကြသကိုး။ ဒီအချိန်က စာကျက်ရမယ့် အချိန်ပဲ။ စာကျက်ရမယ့်အချိန်မှာ မကျက်ဘဲ ဆော့နေကြတော့ မင်းတို့အရိုက်ခံရမယ်။ မင်းတို့အထဲမှာ မဆော့ဘဲ စာကျက်နေတဲ့

လူရှိသလား။ ရှိရင် ရှေ့တိုး” ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ကျောင်းသားကလေးများမှာ တယောက်ကို တယောက် ကြည့်ပြီး ဘာလုပ်ရမှန်းမသိဖြစ်ကာ မလုံမလဲဖြင့် ပြုံးစေ့စေ့ဖြစ်နေကြသည်။

ထိုစဉ် ဘုန်းတော်ကြီးက ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံ၍ မိန့်ကြားပြန်သည်။

“ကဲ မဆော့ဘဲ စာကျက်နေတဲ့လူက ရှေ့တိုးလကွယ်”

ဘုန်းတော်ကြီးက ဒုတိယအကြိမ် မိန့်ကြားသည်တွင် ဘုန်းတော်ကြီး၏ တူတော်သူ အေးလုံတယောက်သည် ရှေ့သို့တိုး၍ နေရာယူလိုက်၏။ ထိုအခါတွင် ကျန်ကျောင်းသားကလေးများမှာ အေးလုံလုပ်ပုံကို မကျေမနပ်ဖြစ်ကာ မခံနိုင်ဖြစ်ပြီး ပွစိပွစိဖြင့် ပြောနေကြလေတော့သည်။

“ဆော့တဲ့အထဲမှာ အေးလုံလဲ ပါတာပဲ။ အခုမှ သူက မဆော့ဘဲ စာကျက်နေတယ်ဆိုတာ အလကား ညာတာ” ဟူ၍ တီးတိုးတီးတိုးဖြင့် ပြောနေကြ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးကို မလျှောက်ထားဝံ့သဖြင့် အချင်းချင်းသာ ပြောနေကြလေရာ အသံမှာ တစထက် တစ ပို၍ ပို၍ ကျယ်လောင်လာလေသည်။

ကျောင်းသားငယ်များ၏ တီးတိုးသံ ညံ့ညံ့စီနေစဉ် ဘုန်းတော်ကြီးက “မဆော့ဘဲ စာကျက်နေတဲ့လူ ဘယ်သူရှိသေးသလဲ။ ရှိရင် ရှေ့တိုးခဲလကွယ်” ဟု အမိန့်ရှိပြန်လေသည်။

ကျောင်းသားကလေးများကား လူငယ်ပီပီ သစ္စာရှိရမည်ကို သိနေကြဟန်တူ၏။ တနည်းအားဖြင့် ကိုယ့်အပြစ်ဒဏ် ကိုယ်သာလျှင် ခံရမည်။ လုပ်ရဲလျှင် ခံရဲရမည်ဟူ၍ ယူဆ ယုံကြည်ထားကြဟန်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် အေးလုံတယောက်မှလွဲ၍ မည်သူမျှ ရှေ့သို့မတိုးဘဲ ဆော့မိပါသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် နေမြဲနေရာ၌ပင် နေကြသည်။

သို့သော် အေးလုံကိုကား မည်သူမျှ မကျေနပ်ကြ။ အေးလုံသည် အများနှင့် ရော၍ ဆော့ပါလျက် ယခု ဘုန်းတော်ကြီးရောက်မှ ဆော့ကြသည့်အထဲတွင် ယခု သူမပါလေဟန် ရှေ့သို့တိုး၍ နေရာယူခြင်းကိုကား ကျောင်းသားကလေးများ မကျေမနပ်ဖြစ်နေကြ၏။ သို့သော် ဘုန်းတော်ကြီးအား မလျှောက်ဝံ့။ ထို့ကြောင့်ပင် ပွစိပွစိဖြင့် ညံ့ညံ့စီအောင် အချင်းချင်း ပြောဆိုနေကြသည်။

ဘုန်းတော်ကြီးမှာ သံဃာအား ဘုရားမဆန်သာ ဟူသကဲ့
သို့ ကျောင်း သားအများ၏ ဆန္ဒကို လိုက်လျောသောအားဖြင့်
မေးရ၊ မြန်းရ၊ စုံစမ်းရလေ တော့သည်။

“အားလုံး နားထောင်ကြစမ်း”

ကျောင်းသားများက မကျေမနပ်ဖြစ်ကာ တီးတိုးတီးတိုးဖြင့်
ညံ့ညံ့စီ နေကြ၍ ဘုန်းတော်ကြီးက သတိပေးလိုက်သည်။ ပြီးမှ...

မင်းတို့တတွေဟာ ရှေ့မတိုးဘဲ နေကြတော့ ဆော့ကြတယ်
ပေါ့လေ၊ ဟုတ် လား။ အေးလုံကတော့ သူမဆော့ပါဘူး၊
စာကျက်နေ ပါတယ်ဆိုပြီး ရှေ့တိုးတယ်။ ဒီတော့ကာ မင်းတို့တတွေ
အေးလုံ ဆော့တာကို မြင်ကြသလား”

“မြင်ပါတယ်ဘုရား။ အေးလုံဆော့ပါတယ်ဘုရား”

ကျောင်းသားကလေးများမှာ အေးလုံဆော့ကြောင်း ပြော
ချင်လွန်းလှသဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီး စကားဆုံးအောင်ပင် မစောင့်
နိုင်ဘဲ အလုအယက် လျှောက်ထား ကြသည်။

ဤတွင် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသမ္မောဓိမှာ အထူးစီမံထားသော
ကြိမ်လုံးကိုယူကာ လေတွင် ဝဲကာ ဝေ့ကာ ဝိုက်ကာ တချိုးချိုးဖြင့်
ရိုက်ပြရင်း ...

“မင်းတို့ သေသေချာချာ စဉ်းစားပြီး ပြောပါ။ ဆော့တဲ့ အထဲ
မှာ အေးလုံပါသလား၊ မပါဘူးလား”

ဘုန်းတော်ကြီးက သေသေချာချာမေးသည်။ ကျောင်းသား
ကလေးများက လေးလေးနက်နက် ဖြေကြား လျှောက်ထားကြ
သည်။

“ဆော့တဲ့အထဲမှာ အေးလုံပါကို ပါတယ်ဘုရား”

“အေး။ ဒီလိုဆိုရင် ကောင်းပြီ။ နားထောင်၊ အခု ငါ့လက်ထဲ
က ကြိမ်လုံးကို မင်းတို့ မြင်ကြရဲ့လား။ အေးလုံဆော့တဲ့အထဲမှာ
ပါတယ်လို့ ပြောတဲ့ ကျောင်းသားတွေဟာ ဟောဒီကြိမ်လုံးနဲ့
တချက်စီ အရိုက်ခံရမယ်။ ကဲ... ဘယ်နှယ်လဲ။ မင်းတို့ အေးလုံ
ဆော့ပါတယ်လို့ အရိုက်ခံပြီး ပြောဝံ့ရဲ့လားကွာ”

ကျောင်းသားကလေးများမှာ သူတို့က မှန်နေသောကြောင့်
ဘုန်းတော်ကြီးက အကယ်ပင် ရိုက်မည်မဟုတ်ဟု ယူဆကြကာ
အားလုံးက အရိုက်ခံကြမည်ဟု ဆိုကြလေသည်။

ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသမ္မောဓိက အကယ်ပင် ရိုက်သည်။ အထူးစီမံထားသော ကြိမ်လုံးဖြင့် ခပ်ပြင်းပြင်းကလေး တချက်စီ ရိုက်သည်။ အားလုံးသော ကျောင်းသားများကို စေ့ငအောင် ရိုက်ပြီး ဘုန်းတော်ကြီးက မေးပြန်သည်။

“မင်းတို့ ဆော့ကြတဲ့အထဲမှာ အေးလုံပါသလား၊ မပါဘူးလား။ စဉ်းစားပြီးပြီပါ။ ဆော့ကြတဲ့အထဲမှာ အေးလုံပါတယ်လို့ ပြောတဲ့သူဟာ အခုရိုက်သလို ဒီတခါ နှစ်ချက် အရိုက်ခံပြီး ပြောရဲရမယ်။ ကဲ... အေးလုံပါတယ်လို့ ဘယ်သူ ပြောအုံးမလဲ”

ဘုန်းတော်ကြီးက စူးစမ်းသော အကြည့်ဖြင့် ကျောင်းသားများကို အကဲခတ်၍ ကြည့်လေသည်။ ကျောင်းသားများသည် တင်ပါးကိုပွတ်ကာ ပွတ်ကာဖြင့် ကြံရာမရ ဖြစ်ကုန်ကြသည်။ အချို့မှာ မျက်နှာငယ်ကလေးများဖြင့် အရိုက်ခံထားရသော နေရာကို ပွတ်ရင်း မဆုံးဖြတ်တတ်အောင် ဖြစ်နေကြသည်။

အခြေအနေကို အကဲခတ်မိသော ဘုန်းတော်ကြီးက အောင်မြင်ပုံကြားသော အသံဝါကြီးဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူပြန်သည်။

“အေးလုံ ဆော့ပါတယ်လို့ အရိုက်ခံပြီး ပြောဝံ့သူရှိသေးရဲ့လား။ မင်းတို့က ဆော့တဲ့အထဲမှာ အေးလုံပါတယ်လို့ ပြောကြတယ်နော်။ ကဲ... အေးလုံပါရိုးမှန်ရင် နှစ်ချက်အရိုက်ခံပြီး ပြောဝံ့ရမယ်ကွာ။ ပြောဝံ့သူရှိရင် ဒီဘက်ကို လာခဲ့ကြ”

ဤအချိန်တွင် ဘုန်းတော်ကြီးသတ်မှတ်ထားသောဘက်သို့ ပထမဦးဆုံး ရဲဝံ့စွာ သွားသူမှာ ‘သူ’ ပင်ဖြစ်လေသည်။

ပြီးတော့မှ အချို့ချို့သော ကျောင်းသားများ၊ ကျန်ကျောင်းသားများကမူ အရိုက်ခံထားရသော ကြိမ်ဒဏ်ရာကို ပွတ်သပ်ရင်း ဘေးတွင် ထိုင်ကြတော့သည်။

ဘုန်းတော်ကြီးက အေးလုံဆော့ကြောင်း အရိုက်ခံပြီး ပြောမည့်သူများအား လက်ထဲက ကြိမ်လုံးဖြင့် ဝင့်လိုက်ပြီး (၂) ချက်စီ ခပ်စပ်စပ်ကလေး ချီးမြှင့်တော်မူလိုက်သည်။

နာသည်။ နာသည်မှာ အတော့်ကို နာသည်။ စာရေးသူကိုယ်တိုင် နှစ်ချက်အရိုက်ခံရပြောသည့်အထဲမှာ ပါသည်မို့ နာသည်ကို ယနေ့တိုင် မှတ်မိနေသေးသည်။

သို့ဖြင့် (၂) ချက်မှ (၃) ချက်၊ (၃) ချက်မှ (၄) ချက်။

ကြိမ်လုံးဖြင့် (၄) ချက်အရိုက်ခံပြီး အေးလုံတယောက် ဆော့သည့်အထဲ ပါကြောင်းကို ပြောမည့်သူကား စာရေးသူနှင့် သူသာ။ ပေါင်းနှစ်ယောက်သာ ကျန်ရှိလေတော့သည်။

ဘုန်းတော်ကြီးပေးသနားသော ကြိမ်လုံးဒဏ် (၄) ချက်ကား မသက်သာလှ၊ အလွန်ပင် နာကျင်လှပေသည်။

တချက်ရိုက်ကစပြီး အရိုက်ခံထားရသော တင်ပါးများမှာ နှစ်တက်စလုံး ထူ၍ ပူ၍ နေပြီး အရှိုးတွေ အစင်းတွေ ပေါ်၍ပင် နေလေပြီ။

ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသမ္မောဓိကလည်း စုံစမ်းမေးမြန်းသည့် ကိစ္စ အဆုံးမသတ်သေးဘဲ ဆက်၍ မေးပြန်သည်။

“ကဲ ... ဒီတခါ အေးလုံဆော့တဲ့အထဲ ပါတာကို ပါတယ်လို့ ပြောရဲတဲ့လူ ငါးချက်အရိုက်ခံရမယ်ကွာ။ ငါးချက်အရိုက်ခံပြီး ပြောဝံ့တဲ့သူ လက်ညှိုးထောင်”

ဘုန်းတော်ကြီး၏ စကားအဆုံးတွင် ဝေါက်ကနဲ လက်ညှိုးထောင်သူကား တယောက်တည်းသာ ပေါ်ထွက်လာတော့သည်။

ဘုန်းတော်ကြီးက အေးလုံတယောက် ဆော့သည်ကို မြင်လျှင် ဆော့ကြောင်း (၅) ချက်အရိုက်ခံပြီး ပြောရန် လက်ညှိုးထောင်မည့်သူများ ရှိသေးက ပေါ်ထွက်ရန် အချိန်ပေး၍ ဖိတ်ခေါ်သေးသော်လည်း မည်သူမျှ လက်ညှိုးမထောင်ခဲ့ကြတော့။

အေးလုံတယောက် ဆော့သည့်အထဲ ပါကြောင်းကို (၅) ချက်အရိုက်ခံပြီး ပြောမည့်သူကား ‘သူ’ တယောက်တည်းသာ ကျန်ရှိလေတော့သည်။

ယင်းသို့ တယောက်တည်း ကျန်ရှိသောအခါတွင်မှ ဘုန်းတော်ကြီးသည် လက်က ကြိမ်လုံးကို ချပြီး မိမိမှန်ရာကို ပြောဆိုသည့်အခါ သူများ ချေဖျက်သော်လည်း မပျက်သင့်ကြောင်း ဆိုခဲ့စေ မြဲခဲ့စေ အစချီပြီး တယောက်တည်း ကျန်ရှိသူအား စံနမူနာထားကာ ဆုံးမစကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ထိုနောက်တွင်ကား ဆုအဖြစ် တယောက်တည်း ကျန်ရှိသူအား ဗန်းကြီးတထေတွင် မုန့်မျိုးစုံ ထည့်၍ ကြိုက်သလောက် စားစေပြီး (၄) ချက်၊ (၃) ချက်၊ (၂) ချက် အရိုက်ခံပြီး ပြောသူများကိုလည်း သင့်သလို ဝေငှ၍ ဆုချတော်မူလေသည်။

ဇာတ်ပေါင်းလိုက်သောအခါ၌ စံနမူနာအဖြစ် ချီးကျူးခံရပြီး မုန့်အများကို စားရသော်လည်း သူခံခဲ့ရသည့် ကြိမ်ဒဏ်ကား ပြင်းလှတော့သည်။

သူသည် မှန်သည်ထင်က မည်သည့်ဘေးဒဏ်ကို မဆို ရင်ဆိုင်ဝံ့ခဲ့သူဖြစ်တော့သည်။

လူကြီးဘဝ သတင်းစာလောကသို့ ရောက်လာသောအခါ သူ၏ဘဝမှာ အလုပ်ပြုတ်ခြင်း၊ ကြိမ်းမောင်းခံရခြင်း၊ ပုံနှိပ်တိုက် အပိတ်ခံရခြင်း၊ အသိမ်းခံရခြင်း၊ အရေးယူခံရခြင်း၊ တရားစွဲခံရခြင်း၊

ဝရမ်းပြေးရခြင်း၊ ထောင်ကျရခြင်း ... စသည့် ‘ဒဏ်’ အမျိုးမျိုးကို ဆက်လက်ခံယူကာ သူမှန်သည်ထင်သည်ကို ဆုပ်ကိုင်နေခြင်း နေပြန် လေပြီ။

မောင်ကလေး

အယ်ဒီတာ

သောကြာစာစောင်။

*

*

*

ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်နှင့် တကြိမ်

မှန်သည်ယူဆသော အချက်ကို စွဲကိုင်ရသည်မှာ ဘေးရန်များတတ်သည်။ ပဋိပက္ခလည်း ကြုံတွေ့ရတတ်သည်။

တင်မောင့်အဖို့ အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက်က ထိပ်သီးကြီးတဦးနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့ရဖူးလေသည်။ ၁၉၅၈-ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် အိမ်စောင့်အစိုးရ အဖွဲ့ဖွဲ့စည်းပြီးသောအခါ ခေါင်းဆောင်များဖြစ်သော ဗိုလ်မှူးကြီးများက သတင်းစာဆရာတို့ကို ဧည့်ခံပွဲကျင်းပသည်။ သတင်းစာအုပ်စု အလိုက် အယ်ဒီတာသုံးလေးဦးကို ဒဂုံရိပ်သာသို့ ဖိတ်ကာ ညစာဖြင့် ဧည့်ခံသည်။ ကြေးမုံမှ တင်မောင်နှင့် ဆရာဇေဝန၊ ထွန်းနေ့စဉ်မှ ဦးထွန်းဖေပေါင်း သုံးဦးကို ညစာကျွေးကာ ဆွေးနွေးကြသည်။

ဗိုလ်မှူးကြီးကြည်ဝင်းသည် တင်မောင်၏ ဆရာဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ ၁၉၃၈-ခု ကျောင်းသားအရေးတော်ပုံကြီးတွင် ကိုကြီးငွေသည် မြင်းခြံခရိုင် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က အသက် (၁၂) နှစ်သာ ရှိသေးသော တင်မောင့်အား ကိုကြီးငွေက နိုင်ငံရေးသင်တန်းပေးခဲ့ဖူးသည်။ နိုင်ငံရေးစကားလုံးများပါ သင်ပေးပြီး တရားဟောစပ်မြင့်သို့ တက်စေကာ

တရားဟောစေသည်။ သူ၏ ညွှန်ပြမှုနှင့် တင်မောင်သည် မြင်းခြံနယ်၏ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုများကို လှည့်လည်လှုံ့ဆော်ရသော တရားဟော ဆရာကလေး ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ တရားဟောဆရာဟုသာ ဆိုသော်လည်း ငယ်ရွယ်လှသဖြင့် သိရှိလှချည့်မဟုတ်၊ နယ်ချဲ့သမားကို ကြိမ်းမောင်းသော စကားလုံး အများကို နှုတ်တိုက်ရှုတ်ရသည်သာ များသည်။

တင်မောင်၏ လက်ဦးဆရာသည် ကိုကြီးငွေဖြစ်ခဲ့သော်လည်း နောက်ပိုင်း၌ ဝေးကွာသွားခဲ့သည်။

ဂျပန်ခေတ်၌ ကိုကြီးငွေက ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီကို ခေါင်းဆောင်နေသည်။ ထိုစဉ်တွင် တင်မောင်တယောက်မှာ ဆရာအသစ်များ၏ အန္တရာယ်သိကာ ဖြစ်နေလေပြီ။ အလံနီ ဗဟိုကော်မတီ ကိုစံညွှန်အဖြစ် ကျဆုံးခဲ့သော နေဝင်းခေါ် ကိုကျော်သန်းသည် ဂျပန်ခေတ်က မြေလတ်၌ လှုပ်ရှားသည်။ တင်မောင်သည် ကိုစံညွှန်၏ သင်တန်းကို တက်ပြီးနောက် ရဲနီထွန်းစိန်၏ သင်တန်းကို တက်ကာ ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဘက်တော်သားဖြစ်သွားသည်။ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံ ပါတီနှင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီတို့မှာ တည်ဦးစကပင် ချစ်ခင်ရင်းနှီးမှု မရှိလှပေ။ နောက်ပိုင်း၌ ဖဆပလ တပ်ပေါင်းစုကို ဖွဲ့နိုင်သော်လည်း နောက်ပိုင်း၏ နောက်ပိုင်းတွင် ‘ကွဲ’ကြသည်သာ ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့်ပင် တင်မောင်အဖို့ ဗိုလ်မှူးကြည်ဝင်းအမည်ခံ လက်ဦးနိုင်ငံရေးဆရာ ကိုကြီးငွေနှင့် ဝေးသည်ထက် ဝေးလာခဲ့သည်။

ကိုကြီးငွေတယောက် ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်းအဖြစ် ရာထူးမြင့်လာသောအခါတွင်လည်း ရံဖန်ရံခါ တွေ့ကြသည်။ ခင်မင်ကြသည်။ သူ၏ အိမ်မှာ တင်မောင်အဖို့ စားအိမ်သောက်အိမ်တခု ဖြစ်ခဲ့သည်။

မအူပင်မြို့၌ ဗိုလ်မှူးကြည်ဝင်းရှိစဉ်ကလည်း တကူးတကနဲ့ သွားရောက်လည်ပတ်သည်။ လူချင်းခင်မင်ရင်းနှီးမှု ရှိခဲ့သည်။

“မင်း ဗမာ့ခေတ်မှာ အယ်ဒီတာလုပ်နေတာ မဟန်ပါဘူး။ ကိုယ်ပိုင်ကိုယ့်အယူအဆကို ရေးနိုင်တဲ့ သတင်းစာထုတ်ပါလား။ ငါ့မှာ ငွေစုထားတာ ရှိတယ်။ ရင်းနှီးပေါ့” ဟုပင် သူက ပြောရှာဖူးသည်။ ကြပ်ဆတ်ဆတ်သာ ရှိသေးသော တင်မောင်က “ခင်ဗျားနဲ့ အယူအဆမတူတော့ ခင်ဗျားရဲ့ ငွေရင်းကို အသုံးမပြုနိုင်ဘူး” ဟု ဖြောင်ပြောကာ ငြင်းခဲ့သည်။ (သတင်းစာ ဝါသနာကြီးလှသော ဗိုလ်မှူးကြည်ဝင်းသည် နောက်ပိုင်း၌ အထောက်အတော် သတင်းစာတွင် ကိုယ်တိုင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်အထိ အားထုတ်ခဲ့ဖူးသည်။)

တင်မောင်တို့အား ပြုစုညှိခံသော ညစာစားပွဲတွင် ဗိုလ်မှူးကြည်ဝင်းအား “ကျနော်ဆရာ တဆူပါ” ဟု တင်မောင်က အခြား ဗိုလ်မှူးများရှေ့၌ ထုတ်ဖော်ပြောလိုက်သောအခါ တင်မောင်အား ကွန်မြူနစ်ဘက်သားတစ်ဦး ဟု ယူဆထားသူတို့က အံ့သြသွားကြသည်။

ထိုညညှိခံပွဲ၌ ဗိုလ်မှူးကြီးများသည် အားလုံး စစ်ဝတ်စုံကို မဝတ်ဘဲ အရပ်ဝတ်နှင့် ရှိကြသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်က ပင်နီ အပေါ်အင်္ကျီဖြင့် ခပ်နွဲ့နွဲ့ထိုင်နေသည်။ သူ့ကို စစ်ဝတ်စုံနှင့်သာ မြင်ဖူးတွေ့ဖူးပြီး အရပ်ဝတ် အရပ်စားနှင့် မကြုံဖူးသဖြင့် တင်မောင်က မမှတ်မိ။

ထွေရာလေးပါး အလာပသလ္လာပ ပြောကြစဉ်တွင် တင်မောင်က ‘တပ်မတော်’ နှင့် ပတ်သက်၍ သူ၏ ထင်မြင်ချက်ကို ပြောရာတွင် စကား အသုံးအနှုန်း ‘ရင့်သီး’ သွားသည်။ စကားများမိသည်။

“ဒါတော့ ခင်ဗျားက တပ်မတော်ကို စော်ကားတာပဲ”

ပင်နီအင်္ကျီနှင့် လူနွဲ့က ခပ်မာမာပြောသည်။

သူ၏အယူအဆကို အလျှော့မပေးတတ်သော တင်မောင်ကလည်း ပြန်၍ ပြောသည်။ “ကျနော်ရဲ့ ထင်မြင်ချက်ကတော့ ဒီအတိုင်းပဲ”

“ခင်ဗျားတပ်မတော်ကို မစော်ကားပါနဲ့”

“ကျနော် မစော်ကားဘူး။ တပ်မတော်ကို အထင်ကြီးတဲ့သူပါ။ ဒါပေမယ့် ထင်မြင်ချက်ကတော့ ထင်မြင်ချက်ပဲ”

“ကျုပ်သည်းမခံနိုင်တော့ဘူး”

ပင်နီအင်္ကျီနှင့်လူက စားပွဲကို လက်သီးနှင့် ဝုန်းကနဲ ထုကာ အော်ဟစ်သည်။

တင်မောင်ကလည်း စားပွဲကို ထိုအသံအတိုင်း မြည်အောင် ထုပြီး “ထင်မြင်ချက်ကို ပြောမှာပဲ” ဟု ပြန်ပြောမိသည်။

ဗိုလ်မှူးကြည်ဝင်းနှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးများ လာရောက်ဖုန်းဖြေမှ ပြန်သွားခဲ့သည်။ ညှိခံပွဲမှာ တင်မောင်နှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်တို့၏ ဆူပူသံဖြင့် အဆုံးသတ်လိုက်ရသည်။

“ကိုတင်မောင်က ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်နဲ့မှ သွားပြီး စကားများတယ်ဗျာ”

အပြန်တွင် ဆရာဖေဝနက ပြောတော့မှ တင်မောင်မှာ ကျောစိမ့်သွားရှာသည်။

သို့သော် စကားများခဲ့သဖြင့် အကျိုးရှိခဲ့သည်။

ထိုစဉ်က ကွန်မြူနစ်ဟု ယူဆသူများကို ထိန်းသိမ်းရာတွင် တင်မောင် နှင့်တကွ ကြေးမုံအဖွဲ့ဝင်အများကို အနီများဟု ယူဆကာ ‘မဲ’ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

ကြေးမုံသတင်းစာကို ချုပ်ပိတ်စဉ် (၁၉၅၉ ဧပြီ (၉) ရက်) က တင်မောင် သည် မန္တလေးသို့ ရောက်နေသည်။ ချက်ချင်း ရန်ကုန်ပြန်လာသောအခါ သူ့ကို ဖမ်းရန်အတွက် ရန်ကုန်ဘူတာရုံ၌ စုံထောက်များက စောင့်ကာ ရှာနေလေပြီ။ ဤသို့ရှိမည်ဟု တွက်ချက်ကာ သင်္ကန်းကျွန်းဘူတာမှ ဆင်းခဲ့ ကာ ခပ်လျှိုလျှိုနှင့် မြို့ထဲဝင်မိသဖြင့် တင်မောင်အဖို့ အဖမ်းမခံရဘဲ လွတ်ခဲ့၏။

တင်မောင်သည် အစိုးရအဖွဲ့နှင့် နီးစပ်သော၊ အစိုးရသတင်းစာတိုင်း ဖြစ်နေသော ဂါးဒီးယန်းသတင်းစာတိုက်မှ ဦးစိန်ဝင်း၏ အိမ်သို့ သွားရောက် ကာ ‘ပုန်း’ နေသည်။ ဦးစိန်ဝင်းသည် ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်နှင့် မကြာခဏ တွေ့ရာ တင်မောင်အတွက် စကားစပ်သော်လည်း ‘တင်းမာ’ နေဆဲရှိသဖြင့် အလင်းသို့ မထွက်ဝံ့ဘဲ ပုန်းနေရသည်။

နောက်ဆုံးတွင်မှ စစ်ရုံးသွားကာ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်နှင့် တွေ့ပြီး အလင်းဝင်ရသည်။

“ခင်ဗျားကို ဖမ်းပြီး ကိုကိုးကျွန်းကိုပို့ရင် ကျုပ်နဲ့ စကားများဖူးလို့ ဖမ်းတယ်ဖြစ်မှာစိုးလို့” ဟု သူက ဆိုသေးသည်။

* * *

သတင်းစာတိုက်နှင့် အမျိုးသမီး

သတင်းစာတိုက်၊ သတင်းစာလုပ်ငန်းနှင့် အမျိုးသမီးမှာ လမိုင်းမကပ်ဟု တင် မောင်ထင်သည်။

သတင်းစာလုပ်ငန်းသည် ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သည်။ ပင်ပန်းလေးလံ သည်မို့ အားနွဲ့သူ အမျိုးသမီးများနှင့် မသင့်တော်ဟု တင်မောင်ယူဆ၏။

ဗမာ့ခေတ်တွင် ယုဝတီဂျာနယ်နှင့် တွဲသဖြင့် စာစီလုပ်ငန်း၌ပင် အမျိုး သမီးစာစီများကို စတင်သုံးခဲ့သည်။ အယ်ဒီတာများမှာလည်း အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ကြသည်။ စာစီခန်းမှစကာ ဖိုမပြဿနာပေါ်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး ဗမာ့ ခေတ်တိုက်ကြီး ပျက်စီးရသည်အထိ ဖိုမပြဿနာ ကြီးထွားလာခဲ့သည်။

ဖိုမရေးရာကိစ္စအပြင် အရေးကြီးလှသော သေရေးရှင်ရေး ကိစ္စများ ပေါ်ပါကလည်း အမျိုးသမီးများ ပြဿနာသည် ပေါ်လာတတ်သည်။ ဗမာ့ ခေတ်တွင် ဟယ်ရီတန်အရေးတော်ပုံ၌ ကျောင်းသားများ တိုက်ကို ဝိုင်းထား စဉ်က တိုက်တွင်းရှိ အမျိုးသမီးအမှုထမ်းများကို လုံခြုံရာ ပို့ရေးအတွက် အထူး စီစဉ်ခဲ့ရသည်။

ဗမာ့ခေတ်တွင် ကြုံဖူးသေးသည်။ တခုသော တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် နေ့ အထူးထုတ်တွင် တင်မောင်က သတင်းစာမျက်နှာဖုံးမှ ပြဇာတ်တခု ရေးလိုက်သည်။ ပြဇာတ်မှာ တန်ဆောင်မုန်းပြဇာတ်ဖြစ်သော သိဝိမင်းနှင့် ဥမ္မာဒန္တ ပြဇာတ်ဖြစ်၏။ အဆုံး၌ သိဝိမင်းကြီးက ရထားမူးအား “မင်းလှ ဗိုလ်တဲမောင်းကွာ” ဟု နိဂုံးချုပ်ထား၏။

ဝန်ကြီးသခင်တင်က မင်းလှဗိုလ်တဲ၌ မကျင်စိန်ဟူသော အမျိုးသမီး ကို ကျင့်ကြံသည်ဟု သတင်းစာ သုံးစောင်က ရေးရာမှ သတင်းစာတိုက် ဖျက်သည့် အရေးတော်ပုံနှစ် ဖြစ်၏။

တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ်တရက်နေ့တွင်မူ ဝန်ကြီး သခင်တင်ကိုယ်တိုင် တိုက်သို့ ပေါက်လာ၏။ သခင်တင်သည် မျက်စိများ နီနေသည်။ နှုတ်လေး နေသည်။ ဒေါသမုန်ယိုနေသည်။ မူးနေသည်။ သူ့နောက်မှ တပည့်လေးဦး ပါလာသည်။ တပည့်များက လွယ်အိတ်ကိုယ်စီနှင့် ဖြစ်ပြီး လွယ်အိတ်ထဲ လက်နှိုက်ထားကြသည်။

“ပြဇာတ်ရေးတဲ့ ပြဇာတ်ဆရာxxxကို ထုတ်ပေးပါ” သခင်တင်က တောင်းဆိုသည်။

အချိန်မှာ နံနက် (၉) နာရီခန့် ရှိသေး၏။ တင်မောင်သည် ညနေ (၃) နာရီခန့်မှ တိုက်သို့ သွားလေ့ရှိသည်။ အယ်ဒီတာချုပ် ဦးအုန်းခင်ကလည်း နိုင်ငံခြားသို့ သွားနေ၏။

အယ်ဒီတာခန်းတွင် လက်ထောက်အယ်ဒီတာ တဦးသာ ရှိသည်။ သခင်တင်သည် အယ်ဒီတာခန်း၌ ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် လျှောက်ကာ ကြိမ်းဝါး နေသည်။

အယ်ဒီတာများက ပြဇာတ်ရေးသော အယ်ဒီတာသည် ညနေမှ လာတတ်ကြောင်း ပြောသော်လည်း ယုံကြည်ဟန်မပေါ်။ သူတို့ ခြောက်ဦး စလုံးမူးနေကြသဖြင့် နားလည်အောင် ပြော၍လည်း မရ။

သခင်တင်တို့ လူစုသည် အယ်ဒီတာခန်း၌ ဆူပူရုံနှင့် မကျေနပ်ဘဲ တ

ဘက်ရှိ အိမ်ဆီသို့ ကူးသွားသည်။ ဒေါ်ခင်ခင်လေးနှင့် ပက်ပင်းပါ တွေ့သည်။

ဒေါ်ခင်ခင်လေးအားလည်း အမျိုးစုံကြုံးဝါးသည်။ သူတို့သည် (၂) နာရီခန့် ဆူပူပြီးမှ “ည (၈) နာရီတွင် သတ္တိရှိက သူ၏ အိမ်သို့ လာရမည်” ဟု တင်မောင်အား စိန်ခေါ်ကာ ဆင်းသွားသည်။ မဆင်းခင် ဒေါ်ခင်ခင်လေးရှေ့၌ ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာများ ဆုတ်ဖြဲသွားသေးသည်။

သတင်းကြားလျှင် ကြားချင်း တင်မောင်နှင့် ဦးအုန်းမြင့်တို့ တိုက်သို့ ရောက်လာကြသည်။ သူတို့မရှိခိုက် ဆရာကတော်အား စော်ကားသွားသည်ကို များစွာ ခံပြင်းလှသည်။

ည (၈) နာရီတွင် တင်မောင်နှင့် ဦးအုန်းမြင့်တို့ လာခဲ့မည်၊ ဒီထက်စော တွေ့လိုကလည်း တိုက်မှာ အသင့်ရှိသည်ဟု သခင်တင်၏ အိမ်သို့ ဖုန်းဆက်လိုက်သေးသည်။

ထိုအရေးတော်ပုံသည် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု၏ နားသို့ ရောက်သွား၏။

ဦးနုက တင်မောင်နှင့် ဦးအုန်းမြင့်ကို ချက်ချင်း ဆွေးနွေးသည်။ သခင်တင်ကို သူဆုံးမပါမည်၊ သတင်းစာထဲမှာ ထပ်ပြီး မရေးပါနှင့်တော့ဟု ဖျန်ဖြေသည်။ ထိုနေ့က သခင်တင်အား သူ၏အိမ်၌ မထားဘဲ တနေရာ၌ ထိန်းထားလိုက်ပြီဖြစ်သဖြင့်၊ တင်မောင်တို့ သခင်တင်အိမ်သို့ သွားလျှင်လည်း တွေ့မည်မဟုတ်တော့သဖြင့် လူခြောက်ယောက်နှင့် ဗမာ့ခေတ်ကို ဝိုင်းကာ တင်မောင်ကို ရှာသော ဝန်ကြီးသခင်တင်၏ အရေးတော်ပုံကလေးကို ပြည်ဖုံးကား ချလိုက်ရသည်။

ထိုအဖြစ်အတွက် ဒေါ်ခင်ခင်လေးအပေါ် ကရုဏာ များစွာ သက်မိသည်။ မဆီမဆိုင် လူမူး လူသရမ်းတစု၏ ရန်သတ္တိပြုမှုကို ခံရသည်။ သတင်းစာတိုက်သည် အမျိုးသမီးများနေအပ်သော ဒေသမဟုတ်။ နေ့ရော ညပါ အလုပ်လုပ်ရသော လုပ်ငန်းဖြစ်သဖြင့် အမျိုးသမီးနှင့်လည်း မသင့်လျော်ဟု သူက ယူဆ၏။

ထိုကြောင့် တင်မောင်သည် သူတည်ထောင်သော ကြေးမုံသတင်းစာတွင် အမျိုးသမီးတဦးမျှ မထားဟု မူချမှတ်ထား၏။

ခက်သည်မှာ သတင်းစာလုပ်ငန်းဟူသည်မှာ အချိန်အကန့်အသတ်မရှိ အလုပ်လုပ်ကြရသည်။ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသား ခွေးရောယှက်တင် အလုပ်လုပ်ကြလျှင် ဖိုမရေးရာ ပြဿနာကလေးများလည်း ပေါ်လာတတ်သည်။

ဗမာ့ခေတ်၌ ယုဝတီဂျာနယ်ထုတ်စဉ်က အမျိုးသမီး အယ်ဒီတာ အဖွဲ့ကို ဖွဲ့ခဲ့သည်။ ဗမာ့ခေတ်မှ အမျိုးသားအယ်ဒီတာများ၏ ဇနီးများသာ ဖြစ်၍ အယ်ဒီတာဌာန၌ ပြဿနာမပေါ်ခဲ့ပေ။

သို့သော် စာစီဌာန၌ ပြဿနာများ ပေါ်ခဲ့သည်။ စာစီရာတွင် အမျိုးသားများသာ စီမံမှု အမျိုးသမီးများကို စာစီပညာ သင်ပေးသည်။ ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာကို အမျိုးသားစာစီဆရာတို့က စီပြီး ယုဝတီဂျာနယ်ကဏ္ဍကို အမျိုးသမီး စာစီမယ်များက စီစေသည်။ ဇာတ်ပေါင်းလိုက်သောအခါ စာစီမယ်များနှင့် စာစီဆရာများ ပြဿနာကလေးများ ပေါက်ပွားလာတော့သည်။

ထိုကြောင့် ကြေးမုံတွင် အမျိုးသမီးအမှုထမ်းဟူ၍ တဦးတလေမှ မထားဘဲ ရှောင်ခဲ့သည်။ ကြေးမုံမှ စောင်ရေဌာနမန်နေဂျာ ကွယ်လွန်သည်။ သူ၏ ဇနီးသည် အိုးဝေတွင် လက်တွေ့လုပ်ကိုင်ဖူးသည်။ ထိုကြောင့် သူ၏ ဇနီးကို ဆက်လက်ခန့်ထားသင့်သော်လည်း ‘အမျိုးသမီး မထား’ ဟူသော မူအရ ဝမ်းနည်းစွာ ငြင်းလိုက်ရသည်။

တချို့တွင် အမျိုးသမီးတဦးကို ကြေးမုံ၌ ခန့်ထားမိသောကြောင့် ပြဿနာ အထောင်အသောင်း ပေါ်ရဖူးသည်။

ထိုကြောင့် ထိုနောက်ပိုင်း၌ ကြေးမုံတွင် အမျိုးသမီး မထားဟူသော မူကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးခဲ့ရသည်။

ကြေးမုံအတွက် ကြိုးစားအမှုထမ်းခဲ့သော စောင်ရေဌာနဆိုင်ရာ မန်နေဂျာ သေဆုံးသွားရာ သူ၏ဇနီးသည် အိုးဝေတွင် စောင်ရေဌာန၌ လုပ်ဖူးသဖြင့် လူစားခန့်သင့်သော်လည်း ငွေကြေးထောက်ပံ့ကြေးသာ ပေးပြီး တိုက်သို့မူ လက်မခံဘဲ ပယ်ခဲ့သည်။

* * *

နိုင်ငံခြားသို့

၁၉၅၇-ခု ဧပြီလတွင် ကြေးမုံသတင်းစာထွက်ပြီးနောက် ထိုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် တင်မောင်တယောက် ဘိလပ်သို့ ရောက်သွားသည်။ ပထမဦးစွာ နိုင်ငံခြားသို့ သွားရခြင်းဖြစ်သည်။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး သခင်ချစ်မောင်၏ ကောင်းမှုပင်။

ထိုခေတ်က သတင်းစာဆရာများ နိုင်ငံခြားသွားရမှု အခွင့်အရေးကို ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးက ချုပ်ကိုင်ထားသည်။ နိုင်ငံခြားအစိုးရများ၊ သံရုံးများက သတင်းစာဆရာများကို နိုင်ငံခြားသို့ ဖိတ်ကြားကာ ‘ဝယ်’ တတ်ကြသဖြင့် အစိုးရပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ တဆင့် ဖိတ်ရသည်။ ထိုကြောင့် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးက သူ၏ စိတ်ကြိုက် ပုလင်းတူ ဘူးဆိုးများကိုသာ ဖိတ်လေ့ရှိသည်။ သခင်ချစ်မောင်တက်လာသောအခါ အနည်းငယ် မျှတအောင်စီစဉ်သဖြင့် တင်မောင်တယောက် နိုင်ငံခြားသို့ ပါသွားသည်။

ထိုစဉ်က အင်္ဂလန်မှတဆင့် ဂျာမနီနှင့် ပြင်သစ်ပြည်တို့၌ပါ လည်ပတ်ခဲ့ရလေသည်။ ထိုစဉ်က နိုင်ငံတစ်ခုက ဖိတ်လျှင် လမ်းရှိ နိုင်ငံများကပါ ပူးပေါင်းဖိတ်ခေါ်ပါဟု သံရုံးကို သွားပြောကာ နိုင်ငံအများကို ဝင်ရလေ့ရှိသည်။

ဘီလပ်နှင့် ဥရောပသို့ ထိုနှစ်က သွားပြီးနောက် တင်မောင်သည် နိုင်ငံခြားသို့ အခေါက်ပေါင်းများစွာ ထွက်တော့သည်။

- ၁၉၅၇-ခု စက်တင်ဘာလ။ ။ အင်္ဂလန်နှင့် ဥရောပသို့။
- ၁၉၅၈-ခု ဩဂုတ်လ။ ။ ဂျပန်ပြည် အဏုမြူဆန့်ကျင်ရေး ညီလာခံသို့။
- ၁၉၆၀-ခု အောက်တိုဘာ။ ။ အရှေ့ဂျာမနီနှင့် ဥရောပသို့။
- ၁၉၆၁-ခု ဇွန်လ။ ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သတင်းစာ ညီလာခံ ကျင်းပသော အစ္စရေးသို့။

- ၁၉၆၁-ခု စက်တင်ဘာ။ ။ ဂျပန်စစ်လျော်ကြေး ဆွေးနွေးပွဲသို့။
- ၁၉၆၂ ခု ဧပြီ။ ။ အမေရိကန်သို့။
- ၁၉၆၃ ခု ဧပြီ။ ။ ဂျာမနီနှင့် အမေရိကန်ပြည်သို့။

တင်မောင်သည် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တပြည်သို့ သွားလျှင် အခြားနိုင်ငံအများသို့ပါ ဝင်၍ လည်ပတ်လေ့ရှိသည်။ အချို့သော သတင်းစာဆရာတို့က ရန်ကုန်ရှိ သံရုံးများကို သွားကာ သူတို့၏ နိုင်ငံသို့ ဝင်ပါရစေ၊ ဒါယကာ ခံပါဟု ပန်ကြားကာ သွားလေ့ရှိကြသည်။ တင်မောင်၏ နည်းမှာ ထိုနည်းမျိုးမဟုတ်။ ထိုနည်းသည် နိုင်ငံခြားသံရုံး၏ အကူကို တောင်းရသဖြင့် အယူရှိက အပေးရှိရသည်။ ထိုနိုင်ငံ၏ ကောင်းကြောင်းကလေး ရေးပေးရသည်။ ကောင်းသော နည်းမဟုတ်။

နိုင်ငံခြား၌ နိုင်ငံအများသို့ လည်ပတ်လေ့ရှိသော နည်းမှာ စီးပွားရေး သက်သက်ဖြစ်သည်။ တင်မောင်သည် နိုင်ငံခြားလေကြောင်းကုမ္ပဏီကြီး နှစ်ခုနှင့် ရင်းနှီးထားသည်။ တင်မောင် နိုင်ငံခြားသို့ သွားလျှင် အရေးကြီးဆုံး

မှာ လေ့လာဥပျံ့စရိတ်ဖြစ်ရာ ထိုလေ့ကျက်မှုကုမ္ပဏီကြီးများက တင်မောင် သွားလိုသမျှ ခရီးကို လက်မှတ်များ ထုတ်ပေးသည်။ ထိုလက်မှတ်ဖိုး ‘ကျေ’ အောင် တင်မောင်က သူတို့၏ ကြော်ငြာများကို သတင်းစာ၌ ဖော်ပြပေးရုံသာ ဖြစ်သည်။ ဤနည်းဖြင့် တင်မောင်သည် အကြိမ်ကြိမ်သွားရုံသာမက ကြေးမုံအယ်ဒီတာတဦးဖြစ်သူ ဦးဝင်းတင်အား မနီလာမြို့သို့ လည်းကောင်း၊ ဆရာဇဝနကတော်အား ဘီလပ်သို့လည်းကောင်း တင်မောင်က စရိတ်ခံ၍ စေလွှတ်နိုင်ခဲ့သေးသည်။

ဤနည်းဖြင့် နိုင်ငံခြားသို့ တင်မောင် အကြိမ်ကြိမ်သွားရာ၌ ပထမပိုင်းက အဖော်သတင်းစာဆရာများ၊ နိုင်ငံရေးသမားများ စသည်တို့နှင့် တွဲ၍ သွားလေ့ရှိပေသည်။ နောက်ပိုင်း၌ တဦးတည်းသာ သွားခဲ့သည်။ အဖော်နှင့် သွားရလျှင်လည်း အဖော်ကို ခွဲထုတ်ပြီး တဦးတည်း သွားလေ့ရှိသည်။

အဖော်များနှင့် သွားရာ၌ အဖော်ကောင်းလျှင် ကောင်းသည်။ အဖော်မညီက စိတ်ညစ်ရတတ်သည်။ တင်မောင်အဖို့ သတင်းစာဆရာ အဖော်ကောင်း အများနှင့် သာမက ဦးနု၊ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ ဦးထွန်းဝင်း စသည်တို့နှင့်လည်း နိုင်ငံခြားသို့ လိုက်သွားဖူးသည်။ သူတို့နှင့် သွားရသည်မှာ အဆင်ပြေသည်။ အဆင်မပြေသော အမည်မဖော်လိုတော့သော ဝန်ကြီးများကိုလည်း ကြံဖူးသည်။ နိုင်ငံခြားရောက်လျှင် လွတ်တတ်ကြသည်။ အချို့က အရက်ကိုသာ ဖိသောက်ကြသည်။ နိုင်ငံခြားသတင်းစာဆရာများနှင့် ဖြစ်စေ၊ ဝန်ကြီးများ အရာရှိများနှင့် ဖြစ်စေ၊ မပြောဝံ့ မဆိုဝံ့ မပြောတတ် မဆိုတတ်သူများကိုလည်း တွေ့ရသောကြောင့် ဝမ်းနည်းမိရသည်။ အချို့ကလည်း အစိုးရပိုက်ဆံကို ရနိုင်သမျှ ယူ၍ သုံးကြသည် (အချို့ကမူ သတင်းစာကလေးတစောင်ပင် အစိုးရပိုက်ဆံနှင့် မဝယ်သည်လည်း ရှိသည်)။ ချီးကျူးသင့်အောင် တော်သူများလည်း ရှိပါသည်။ ဥပမာ- တခါတွင် တင်မောင်နှင့် ဦးထွန်းဝင်းတို့အား မိတ်ဆွေတဦးက ဂျပန်မကလေးများ ပြုစုသော ရေချိုး အနှိပ်ခံရုံသို့ ခေါ်သွားသည်။ ‘နမချင်း စာနာမိလို့ ရေမချိုးချင်ဘူး၊ အနှိပ်ခံချင်ဘူး’ဟု ဆိုကာ အခန်းထဲမှ ထွက်ပြေးလာသော ဦးထွန်းဝင်းကို မြင်ရသောအခါ ကြည်ညိုမိဖူးသည်။

နိုင်ငံခြားသို့ သွားရာ၌ အထက်ကဆိုသည့်အတိုင်း အဖော်ကောင်းရန် လိုသည်။ သတင်းစာဆရာဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေးသမားဖြစ်စေ၊ အရာရှိကြီးဖြစ်စေ အချို့သောသူတို့တွင် နိုင်ငံခြားသွားရာ၌ စိတ်ဝင်စားသော အမှုကြီး

လေးရပ်သာ ရှိတတ်ကြသည်။ (၁) ဝတ်လစ်စလစ်ကပွဲကြည့်ရန်၊ (၂) မိန်းမ ရွှင်နှင့် ပျော်ရန်၊ (၃) အရက်သောက်ရန်နှင့် (၄) ဈေးဝယ်ရန်သာ စိတ်ဝင် စားတတ်ကြသည်။ (ကပွဲသွားလိုခြင်း၊ ပျော်လိုခြင်း၊ ဈေးဝယ်လိုခြင်းတို့မှာ မြန်မာပြည်၌ မရနိုင်သော အရာဖြစ်သဖြင့် နားလည်နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံခြား ၌ မြန်မာပြည်ထက် အရက်ဈေးကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံခြားသွားမှ အရက်ကို ပိုသောက်သူတို့ကိုမူ နားမလည်နိုင်။)

အဖော်တို့သည် ချွတ်ပွဲကြည့်ပြီး ပျော်ပြီး ဈေးဝယ်ပြီးနောက်၊ များသော အားဖြင့် အိမ်သို့ လွမ်းတတ်ကြသည်။ ပြန်ချင်သူက များသည်။ နိုင်ငံခြား၌ အစီအစဉ်အတိုင်း ရက်စေ့အောင် နေသူက နည်းသည်။ အချို့က နိုင်ငံခြား အစားအစာကို စားမဝင်ဟု ဆိုသည်။ အကြောင်းတခုနှင့် မြန်မြန် အိမ်သို့ ပြန်လိုသူက များသည်။ တင်မောင်ကမူ အစီအစဉ်ပြီးဆုံးရုံသာမက ရောက် သည့်အခိုက် ကြုံသည့်အခါတွင် ကြာမြင့်စွာ လေ့လာလိုသည်။ ကြာကြာနေ ချင်သည်။ ဤတွင် အဖော်များနှင့် စကားများရတော့သည်။ ထိုကြောင့် တင် မောင်သည် အဖော်နှင့် ခွဲကာ တယောက်တည်း တကိုယ်တော် လည်ပတ် လေ့ရှိသည်။ သခင်ဘသောင်း၏ ‘တိုင်းပြည်ရန်သူ’ ပြဇာတ်မှ စကားတပိုဒ် ကို သူက နှုတ်တိုက်ရွတ်ဆိုသည်။

‘အဖော်မပါတဲ့ တယောက်တည်းသာ အင်အားအကြီးဆုံး’။

အဖော်များ မပါသောအခါ တင်မောင် တယောက်တည်း လေ့လာ ချင်သလို လေ့လာလေ့ရှိသည်။

ပန်းချီပြတိုက်သွားကာ ကားတချပ်ကို သုံးရက်တိုင် ဆက်တိုက်ကိုင် ၍ ကြည့်ဖူးသည်။

ငါးပုစွန်ဈေးကလေး တဈေးကို တနေကုန် ထိုင်ငေးဖူးသည်။

တရားရုံးတခုမှ အမှုများ စစ်သည်ကို ရုံးချိန်တခုလုံး အမှုရှိသမျှ နား ထောင်ဖူးသည်။

ပုံနှိပ်စက်တခု သွားကာ စက်လည်သည်ကို တညလုံး စောင့်လေ့လာ ဖူးသည်။

နေဝင်ပုံရှာင်းကို ကျေနပ်လွန်းသဖြင့် သုံးရက်တိုင် မခွာဘဲ ဟော်တယ် ငယ်ကလေး၌ အချိန်ဖြုန်းဖူးသည်။

နိုင်ငံခြားသွားရသော အရသာမှာ မိန်းမမဟုတ်၊ အရက်မဟုတ်၊ ဈေး ဆိုင်ကြီးများ မဟုတ် ဟူသည်ကို တော်ရုံတန်ရုံအဖော်က နားမလည်နိုင်ပေ။

မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းနှင့် နီးကပ်သောဒေသတို့၌ နေ့တာနှင့် ညတာ မညီမမျှ ရှိကြသည်။ သုံးလမျှ နေ့ရော ညပါ ‘မှောင်’ နေသည်လည်း ရှိသည်။ တလတာမျှ နေ့ရော ညပါ နေကို မြင်ရသည်လည်း ရှိသည်။

ညသန်းခေါင်အချိန်တို့၌ နေကို မြင်ရသည်ဟူသည်မှာ ဆန်းပြားလှ သော သဘာဝတရားဖြစ်သည်။ ထိုနေမင်းသည် မည်သို့သော အသွင် သဏ္ဍာန်ရှိမည်နည်း။

တင်မောင်သည် ဒိန်းမတ်ပြည်သို့ ရောက်သွားစဉ်က အဆိုပါ ည သန်းခေါင်ထွက်သော နေမင်း၏ ရှုခင်းကို ကြည့်ရန် နော်ဝေးပြည်သို့ ကူးရ သည်။ မြို့တော် အော်စလိုမှတဖန် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းနှင့် နီးကပ်သော မြို့က လေး (ဘော်ဒိုးမြို့) သို့ သွားရသေးသည်။ အစုစု (၆) ရက်ကြာပြီး အသွား အပြန် မိုင်ပေါင်း (၁၂၀၀) မျှ လေယာဉ်ပျံစီးကာ သွားရသည်။

ပုဂံညောင်ဦးဘက် ပုပ္ဖားတောင်ပေါ် မေးတင်ကာ ထွက်လာသော နေမင်း။

ဂျပန်ပြည် ဖူဂျီမီးတောင်ပေါ်မှ ထွက်လာသောနေမင်း။

နယူးယောက်မြို့ မိုးထိတိုက်များပေါ်သို့ ပြုလာသော နေမင်း။

နေမင်းအမျိုးမျိုး၏ ရှုခင်းအမျိုးမျိုးကို တင်မောင် ကြည့်ရမြင်ရဖူးသည်။

ယခုတင်မောင်မြင်ရသော နေမင်းမှာ ညသန်းခေါင်၌ မြင်ရသော နေ မင်းဖြစ်သည်။ အေးမြနေသည်။ အရောင်ကလည်း နီရဲခြင်းမရှိ။ ဝါထိန်ခြင်း မရှိ။ ဝင်းပနေသည်။ ‘အဂ္ဂရိတ် ဖိုကျင်ထိုးသော လုံခွက်တွင်းမှ ပြဒါးကဲ့သို့ ဖြူဝင်းနေသည်’ ဟု သူက စာဖွဲ့သည်။

ထိုနေမင်းကို ကြည့်ရသည်မှာ တင်မောင်အဖို့ အပင်ပန်းခံရကျိုး နပ်လေသည်။

နိုင်ငံခြား၌ မိတ်ဆွေတယောက်အား ‘သန်ခေါင်ယံ ရှင်နေမင်းကို သွားကြည့်ရအောင် လိုက်မလား’ ဟု အဖော်စပ်ဖူးသည်။ သူက ခေါင်းရမ်း ပြီး တင်မောင်အား အရူးတယောက်သဖွယ်ကြည့်သည်ကို ခံခဲ့ရသည်။

သန်းခေါင်ယံ နေမင်းကို နောက်ထပ် အခွင့်အရေးကြုံလျှင် ကြည့်ချင် သည်။ တသက်မှတခါ ကြုံသော အခွင့်အရေးကြီးများမှာ အဖော်မညီလျှင် စိတ်ဆင်းရဲရသည်။

ဥပမာ တင်မောင်တယောက် အစွဲရေးသွားစဉ်က ဤကမ္ဘာ၌ တသက် တခါသာ ကြုံနိုင်သော လူသတ်မှုကြီး စစ်ဆေးနေသည်ကို တက်ရောက်နား

ထောင်ခဲ့ရသည်။

ဂျာမန် ဖက်ဆစ် နာဇီခေါင်းဆောင်တိုင်းဖြစ်သူ အိုက်ခ်မင်းသည် ဂျူးအမျိုးသား ခြောက်သန်းကို သတ်ခဲ့သည်။ စစ်အပြီး၌ ကြားနိုင်ငံတစ်ခုတွင် ပုန်းအောင်းနေစဉ် အစွဲရေစုံထောက်များက ဖမ်းယူပြီး အစွဲရေ၌ သူ၏အမှုကို ရုံးတင်ကာ စစ်ဆေးသည်။

သတ်ဖြတ်ခံရသူတို့၏ ဆွေမျိုးများက လုပ်ကြံမည် စိုးသဖြင့် တရားခံအား ကျည်ဆံလုံသော မှန်အိမ်ကြီးဖြင့်ထားကာ အစောင့်အကြပ်ထူထဲစွာနှင့် အမှုကို စစ်ဆေးသည်။ ထိုအမှုကြီးကို မြန်မာပြည်မှ သတင်းထောက်အဖြစ် တင်မောင်တိုင်းတည်း တက်၍ သတင်းယူခဲ့ရသည်။

လူဦးရေ ခြောက်သန်းကို သတ်သော တရားခံကြီးဟု ဆိုသော်လည်း တရားခံ၏ ရုပ်ရည်မှာ ခက်ထန်ခြင်းမရှိ။ သာမန် အရပ်သားတိုင်း၏ ရုပ်ရည်သာ ရှိသည်။ အကယ်၍သာ လမ်း၌ဆုံမိပါက သူ့အား ဓမ္မဆရာတိုင်းလော၊ သစ်သီးကုန်သည်လောဟု ထင်မှားရအောင် နူးညံ့သော တရားခံ၏ ရုပ်ရည်ကို ကသိုဏ်းရှုရင်း အမှုစစ်သည်ကို နားထောင်ရသည်မှာ အရသာတမျိုးပင်။

နိုင်ငံခြား၌ ထူးခြားသော အရသာတရပ်မှာ ပြဇာတ် ကဇတ်များ ကြည့်ရှုခြင်းဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင်တို့က မြန်မာပြည်သို့ လာနိုင်သည်။ ပြဇာတ်ကဇတ်တို့က မလာနိုင်သောကြောင့် နိုင်ငံခြားရောက်တိုင်း ပြဇာတ် ကဇတ်များကို ဖိ၍ ကြည့်လေ့ရှိသည်။

တင်မောင် အရသာ မခံတတ်သော အရာရှိသေးသည်။ တင်မောင်သည် အားကစားပွဲများကို ဝါသနာမပါ။ သူ့အဖို့ သတင်းထောက်အဖြစ် ဌာနအမျိုးမျိုးကို ကိုင်ဖူးသည်။ သတင်းအမျိုးမျိုးကို ရေးဖူးသည်။ အားကစားသတင်းများကို ရှောင်လေ့ရှိသည်။ ရေးရလျှင်လည်း ကိုယ်တိုင်မသွားဘဲ ကူးယူလေ့ရှိ၏။

(နယူးစ်ပစ်တွင် ဓာတ်ပုံသတင်းထောက်စဉ်ကမူ တင်မောင်သည် ဘော်လုံးပွဲနှင့် လက်ဝှေ့ပွဲများသို့ လိုက်ကာ သတင်းဓာတ်ပုံ ရိုက်ရဖူးသည်။ ထိုစဉ်က မလွဲသာ၍သာ လိုက်ခဲ့ရသည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက အားကစားသတင်းကို ရှောင်သည်။)

၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလက အီတလီပြည် ရောမမြို့၌ အိုလံပစ်ပွဲတော် ကျင်းပသည်။ တင်မောင်သည် အရှေ့ဂျာမနီအသွား အီတလီသို့ ဝင်ကာ အိုလံပစ်ပွဲတော် သတင်းယူပြီး ကြေးမုံသို့ လှမ်းပို့ရသည်။

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

မြန်မာပြည်မှ သတင်းထောက်အဖြစ် အိုလံပစ်ပွဲ မှန်သမျှ ကြည့်နိုင်သော လက်မှတ်ကို ရရှိသည်။ သို့သော် တင်မောင်သည် တပွဲမှ မကြည့်။ နာမည်ကြီးလှသော ဘောပွဲကိုလည်း မကြည့်ဘဲ အိုလံပစ်ရွာသို့သွားကာ မြန်မာအားကစားအဖွဲ့ဝင်များနှင့် တွေ့ပြီး သတင်းယူကာ တဆင့်ကြားသတင်းကို တိုက်သို့ လှမ်းပို့သည်။ ဤကား တင်မောင်၏ ပျော့ကွက်ပင်။

အားကစားပွဲများကို ဝါသနာမပါသော ပျော့ကွက်သည် အဖော်များအတွက် များစွာ အကျိုးရှိသည်။ တခါက လန်ဒန်၌ ကမ္ဘာ့ဘောလုံးပွဲကြီးနှင့် ကြုံသည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ ဧည့်သည်အဖြစ် တင်မောင်အပါ မြန်မာ သတင်းစာဆရာ လေးဦးတို့ ရောက်နေကြသည်။ ဘောပွဲလက်မှတ်က သုံးစောင်သာ ရသဖြင့် အဝေမညီဖြစ်ခဲ့သည်။ တင်မောင်က ဝမ်းမြောက်စွာ နောက်ဆုတ်ပေးခဲ့သဖြင့် အဆင်ပြေခဲ့ရသည်။

တင်မောင်အဖို့ အားကစားပွဲမှတစ်ပါး လေ့လာစရာ ပညာများသာ ဖြစ်သဖြင့် အားကစားပွဲ သူတို့ကြည့်နေစဉ်တွင် လေ့လာနိုင်ခဲ့သည်။

တင်မောင်သည် နိုင်ငံခြားသွားတိုင်း လေ့လာမှု အမြတ်ကို ရသမျှ ထုတ်ယူခဲ့သည်သာပင်။

* * *

ကြေးမုံမှ ‘ခင်’

ကြေးမုံသတင်းစာထုတ်သောအခါ လန်ဒန်ကြေးမုံသတင်းစာမှ ရုပ်ပြောင်ကဏ္ဍမျိုး ဖွင့်လိုသည်။ လန်ဒန်ကြေးမုံမှ ‘ဂျိမ်း’အမည်ရှိ အပျိုပေါက်မ ကလေး၏ ရုပ်ပြောင်ဇာတ်လမ်းမျိုး ဖော်ပြလိုသည်။ မည်သူ့အား အကူအညီ တောင်းရပါမည်နည်း။

ရုပ်ပြောင် ကိုဖေသိန်းနှင့် ဆွေးနွေးသည်။ ကိုဖေသိန်းက ဗမာ့ခေတ်၌ နေ့စဉ် ‘နီတိ’ ရုပ်ပြောင်များရေးဆွဲသကဲ့သို့ ဆွဲလိုသည်ဟု ဆိုသည်။ ကြေးမုံ၌ ကိုဖေသိန်းက နိုင်ငံရေးရုပ်ပြောင်များကိုသာ ရေးခဲ့သည်။ ရေးသမျှသည် ထိလှမိလှသည်။

သူရေးသမျှ ရုပ်ပြောင်တို့တွင် ပွဲအကျဆုံးမှာ ...
တချို့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက သူ့တွင် သူရဲကောင်းကြီး သုံးဦးရှိပါသည်

ဟု ဦးကျော်ငြိမ်း၊ ဦးဗဆွေနှင့် သခင်တင်တို့ကို ညွှန်းကာ ပြောခဲ့သည်။ ကိုဖေသိန်းက ‘ရှိပါသေးသည်။ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ ဦးဗဆွေ၊ သခင်တင်နှင့် ပြုစောထီး’ ဟု လှောင်ပြောင်သည်။ အမိဆုံးရှုပ်ပြောင်ဖြစ်သည်။ အလှောင်ခံရသော ဖဆပလတို့ကပင် ‘ကြိုက်’ ကြသည်။

ကိုဖေသိန်းမှာ စာနယ်ဇင်းလောက ဝင်စကပင် ရင်းနှီးသူဖြစ်သည်။ ဗမာ့ခေတ်၌ လောကနီတိရှုပ်ပြောင် ရေးပေးပါဟု တင်မောင်ပင် သူ့ကို ‘ပင့်’ ခဲ့သည်။ ဗမာ့ခေတ်တွင် ရေးသဖြင့် ပို၍ ပြောင်မြောက်လာသောအခါ ဟံသာဝတီ၌ပါ ကိုဖေသိန်းက ရေးသည်။ ဦးအုန်းခင်က ဟံသာဝတီတွင် မရေးပါနှင့်။ ဗမာ့ခေတ်၌ သီးသန့်ရေးပါဟု တားသည်။ ကိုဖေသိန်းက လွတ်လပ်စွာ ရေးလိုရာ သတင်းစာ၌ ရေးမည်ဟု ခေါင်းမာသည်။ နောက်ဆုံး ကိုဖေသိန်းက ဗမာ့ခေတ်ကို ‘စွန့်’ သည်။

သို့သော် ကြေးမုံထုတ်သောအခါ ရဲဘော်ကိုဖေသိန်းက သတင်းစာ ဟူ၍ ကြေးမုံတစောင်သာ ရေးတော့သည်။ ကြေးမုံကလည်း ငွေရေးကြေးရေးကို လိုသလောက်ပေးသည်။ လစာသာမက အမေရိကန်သို့ သူသွားစဉ်က ခရီးစရိတ်ကအစ ပေးခဲ့၏။

ကိုဘထွေးသည် ကြေးမုံထွက်ပြီးနောက်မှ ရောက်လာသည်။ ကိုဘထွေး၏ ပုံ သုံးလေးပုံသုံးပြီးနောက် ကြေးမုံ၌ လစာ ဆိုဆို မမပေးကာ လခစား ရှုပ်ပြောင်ဆရာ ခန့်လိုက်သည်။

ကိုဖေသိန်းမှာလည်း ကြေးမုံ၌ ရေးသည်ဖြစ်စေ၊ မရေးသည်ဖြစ်စေ လစာမှန်မှန်ရနေသော လခစားဖြစ်သဖြင့် စိတ်ကူးဉာဏ် မသွက်သောနေ့တွင် ငွေအတွက်ဟု ရည်ရွယ်ကာ ရှုပ်ပြောင်မရေးဘဲ နေနိုင်သော အခွင့်ရထားသောကြောင့် သူ၏ပုံများမှာ ပြောင်မြောက်သည်။

ဦးဟိန်စွန်းမှာလည်း ကြေးမုံ၌ လခစားပင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ကြေးမုံဂျာနယ်မှ စကာ ကြော်ငြာကိုကိုပီး နောက်ပိုင်းတွင် ရုပ်ရှင်သတင်းကဏ္ဍကို ကိုင်လေသည်။

ကြေးမုံခင် ရှုပ်ပြောင်မှာ ပန်းချီဆရာ ကိုစိန်နှင့် တော်သည်။ ကိုစိန်ရေးသော အမျိုးသမီးကလေးများသည် ချောမောလှပသည် (ကိုစိန်သည် ကောက်ပဲသီးနှံရုံးမှ အမှုထမ်းတဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ သီးနှံရုံး မဂ္ဂဇင်း၌ သူ၏ ပုံများကို တွေ့ရသဖြင့် တင်မောင်က သွားရောက်မိတ်ဆက်သည်။ ရှုမဝ၌ တင်မောင်ရေးသော ဝတ္ထုများကို အရုပ်ဆွဲကာ သရုပ်ဖော်ပေးပါဟု တောင်းပန်ရင်း

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

ကိုစိန်သည် စာနယ်ဇင်းလောကတွင် ဆရာတစ်ဆူ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့သော် မအားလပ်သဖြင့် ကြေးမုံ၌ မှန်မှန်မရေးနိုင်။

နောက်ဆုံးတွင် ကိုအောင်ရှိန်နှင့် သဘောတူညီချက် ရသည်။ ကိုအောင်ရှိန်သည်လည်း တင်မောင်၏ ရောင်းရင်းဖြစ်သည်။ ကိုအောင်ရှိန်သည် မောင်ကိုနှင့် ညီများ နာရီဆိုင်တွင် အလုပ်လုပ်နေစဉ် ရုပ်ပြောင်များ ရေးသည်။ ကိုတင်စိုးနှင့် ခင်မင်သည်။ တနေ့တွင် ကိုတင်စိုးနှင့် အတူ တင်မောင်ရှိရာ ဗမာ့ခေတ်သို့ ပေါက်လာသည်။ နာရီဆိုင်မှ အလုပ်ထွက်ပြီး စာနယ်ဇင်းလောကသို့ ခြေစုံပစ်ဝင်လိုသည်ဟု သူကဆိုသည်။ ဗမာ့ခေတ်မှ တပတ်လေးကြိမ် မှန်မှန်သုံးမည်၊ ဝင်ငွေမှန်စေမည်ဟု ကတိပေးကာ စာနယ်ဇင်းလောကသို့ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ နောင်အခါ တလ ဝင်ငွေ (၅၀၀၀) ကျပ် ကျော်သော ပန်းချီကျော်အဖြစ် ကျော်ကြားလာခဲ့သည်။

လန်ဒန်ကြေးမုံ၏ ဂျိမ်းရှပ်ပြောင်များကို ပြုကာ ကြေးမုံအတွက် ‘ခင်’ အမည်ရှိ အပျိုချောကလေးတစ်ဦးကို အသက်သွင်းပေးပါဟု သူ့အား ပန်ကြားရသည်။ သူက လက်ခံကာ အသက်သွင်းပေးသည်။

ကြေးမုံသတင်းစာမှ ခင်သည် အကယ်ပင် အသက်ဝင်သော ဇာတ်ကောင်တကောင်အဖြစ် ပေါက်ဖွားလာခဲ့တော့သည်။

ကနဦးအကြံဉာဏ်ကို တင်မောင်က ရှာပေးသော်လည်း ‘ခင်’ တယောက် လူထုနှင့် နီးစပ်ကာ အသက်ဝင်၍ လာခြင်းသည် ကိုအောင်ရှိန်၏ ကြီးမားသော အနုပညာစွမ်းရည်ပင် ဖြစ်တော့သည်။

* * *

တိုင်းတုန်သတင်း

သတင်းစာဆရာတို့၏ ဗန်းစကားဖြင့် သတင်းတပုဒ်ကို အခေါ်အမျိုးမျိုး ခေါ်ကြသည်။ အပုဒ်တို၊ ခွခေါင်း၊ မီးပွင့်၊ ခိုးလိုးခုလု၊ မျက်နှာဖုံး၊ စက်ရပ် ... စသည်တို့မှ ‘တိုင်းတုန်သတင်း’ စသည်အထိ အမျိုးမျိုးခေါ်ကြသည်။

အပုဒ်တိုသတင်းမှာ အသေးအဖွဲ့သတင်းဖြစ်သည်။ သတင်းစာ၌ အပုဒ်တိုကလေးသာ ဖော်ပြလေ့ရှိသည်။ ဂေါ်ရင်ဂျီကုလား အပွန်း ကြေးဒိုး ပျောက်သော သတင်းမျိုးဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ သတင်းစာ၌ စာဖြည့်ရုံ

သာဖြစ်သော အရေးကြီးသည့် သတင်းအသေးအဖွဲ့ကို ခေါ်၏။

ဘောက်စ်ဟုခေါ်သော သတင်းကို လေးဘက်လေးတန်များမဲဖြင့် ဘောင်ခတ်ကာ ဖော်ပြသည်။ တိုပင်တိုသော်လည်း တန်ဖိုးရှိသည့်သတင်း ထူး အတိုစားဖြစ်သည်။

မျဉ်းနက်ဝိုင်းထားသည်မှာ သေတ္တာနှင့် တူသောကြောင့် အင်္ဂလိပ် ဘာသာနှင့် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်မှ သတင်းစာလောကက လက်ခံလာသော မြန်မာဝေါဟာရတခု ဖြစ်သည်။

ခွခေါင်းသံတင်းမှာ အပုဒ်တိုထက် ရှည်သည်။ သတင်းတန်ဖိုးက လည်း ကြီးသည်မို့ ခေါင်းစဉ်မှာ အပုဒ်တို နှစ်ခုစာ နှစ်ကော်လံကို ခွ၍ တပ် ရသောကြောင့် ခွခေါင်းဟူ၍ ခေါ်၏။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့်မူ ကော်လံနှစ်ခုဟု ခေါ်၏။ ဒီစီဟုလည်း အတိုခေါ်၏။

“မျက်နှာဖုံးသတင်းပါတယ်” ဟု သတင်းထောက်က တိုက်သို့ အ ရောက်တွင် သူ၏ အယ်ဒီတာအား ပြောနိုင်က ခေါင်းမော့၍ ဝင်လာတတ် သည်။ သတင်းစာအယ်ဒီတာတိုင်း မျက်နှာဖုံးနှင့်တန်သော သတင်းထူး သတင်းဦးကြီးကို မျှော်လင့်ရှိကြသည်မို့ မျက်နှာဖုံးသတင်းပါလာသည်ဆို သော သတင်းထောက်အပေါ်တွင် မျက်နှာချိုလေ့ရှိသည်။ မျက်နှာဖုံးသတင်း နှစ်ပုဒ်လောက် လက်ကိုင်ရှိနေသော အယ်ဒီတာ၏ မျက်နှာသည် သကာ ရည် လောင်းထားဘိသို့ ရှိတတ်၏။ မျက်နှာဖုံးနှင့် တန်သော သတင်းကို သတင်းထောက်တို့ထံ ပါမလာပါက အယ်ဒီတာခမြာမှာ ဟိုကို ဖုန်းဆက် မေးရ၊ သည်ကို ဖုန်းဆက်ရနှင့် ပန်းလှသည်။ ရပြီးသတင်းတို့ကိုလည်း တည်း ဖြတ်ရသေးသည်။ ကိုယ်တိုင်လည်း မျက်နှာဖုံးသတင်း ‘ချက်’ရသည်မို့ မျက်နှာပုပ်နေတတ်သည်။

မီးပွင့်သတင်းမှာ သတင်း၏ ဂယက်တို့သည် မီးပွင့်တတ်သဖြင့် သတင်း ထောက်တို့က ကိုယ်တိုင်ပင်ရေးခဲကြသည်။ အယ်ဒီတာအား နှုတ်ဖြင့် ပြော ပြကာ “သတင်းကတော့ သေချာတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာကိုယ်တိုင်လဲ အတည်ပြုပါ။ ကြည့်ပြီးမှ ရေးပါ” ဟု ခပ်တည်တည်နှင့် အယ်ဒီတာ့အပေါ် ပုံ အပ်လေ့ရှိ၏။

ခိုးလိုးခုလု ဟူသော ဝေါဟာရသည် ဗမာ့ခေတ်မှ ဦးအုန်းမြင့်က ပေါင်း စပ်တီထွင်သော ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ ခံရသူတို့ မကျေမနပ် ခိုးလိုးခုလုဖြစ်စေ မည့် သတင်းမျိုးဖြစ်သည်။ မီးပွင့်သတင်းလောက် ကြောက်ဖွယ်မရှိတတ်။

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

အညီအဟော့က်သတင်းကို သတင်းထောက်အချို့က သည်းခြေကြိုက်သတင်းဟုလည်း ခေါ်၏။

လူသားတိုင်း၏ သည်းခြေ ဓာတ်စာဖြစ်သော ဖိုနှင့် မတို့၏ ကိစ္စများ မြောင် လူတို့ဘောင် အရှုပ်အထွေးသတင်းများ ဖြစ်သည်။ စောင်ရေတက်စေသဖြင့် သတင်းစာတိုင်း ကြိုက်ကြသည်။ ဤသတင်းမျိုး များလွန်းပါက လည်း သတင်းစာကို 'ဝါ' သည်ဟု ခေါ်ကြသည်။ အင်္ဂလိပ်စာနယ်ဇင်းပညာ ၌ ထိုသတင်းမျိုးနှင့် စောင်ရေတက်အောင် ကြံသည်ကို 'သတင်းစာပညာ ဝါတာတာ' ဟု ခေါ်ရာမှ လာသည် (စက္ကူဝါနှင့် ပုံနှိပ်ရာမှ ဆင်းသက်လာ၏)။ မြန်မာဘာသာဖြင့် ညီစော်နံသည်ဟုလည်း ပြောကြသည်။

စက်ရပ်သတင်းမှာ စာပုံနှိပ်စက် လည်နေပြီးမှ ရောက်လာသော သတင်းထူးဖြစ်သည်။ တိုတိုသာ ဖော်ပြနိုင်သည်။ သတင်းထူးသဖြင့် စက်ကိုရပ်၍ ပုံနှိပ်ရသည်။ အချို့ပုံနှိပ်စက်များက စက်ရပ်သတင်းထည့်ရန် ကွက်လပ်ပါသဖြင့် စက်ရပ်သတင်းတပုဒ် နှစ်ပုဒ် အမြဲပါတတ်သည်။

စကု သတင်းဟူသည်မှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် Scoop ဟု ခေါ်သည်ကို တိုက်ရိုက်သုံးရင်း ဗမာဝေါဟာရထဲသို့ ရောက်စပြုလာပြီဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ အထက်ပါ သတင်းအမျိုးမျိုးသည် အခြားသတင်းစာ၌ မပါဘဲ မိမိတို့ သတင်းစာတစောင်ထဲ ဦးဦးဖျားဖျားဖော်ပြနိုင်ကာ ယင်းကို သတင်းထူး သတင်းဦး (စကု) ဟုခေါ်သည်။ ထူးဦးသတင်းဟု ဘာသာပြန်သင့်၏။

ထူးဦးသတင်းကို ဖော်ပြက ကျွန်ုပ်တို့ သတင်းစာသာ ပါရှိသည် ဟု၍လည်း ဆိုကြရာ ဗမာ့ခေတ်နှင့် ကြေးမုံတို့က ကိုယ်ပိုင်သတင်းဟု ဝေါဟာရသစ် ထွင်ကာ သုံးစွဲခဲ့သည်။

တိုင်းတုန်သတင်းမှာ အမည်ကပင် ရှင်းနေသည်။ တတိုင်းပြည်လုံး တုန်လှုပ်သွားစေသည့် သတင်းမျိုးဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးသော သတင်းမျိုး၊ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုကို ထိန်းသိမ်းထားသော သတင်းမျိုးတို့သည် တိုင်းတုန်သတင်းမျိုးဖြစ်သည်။

ဤသတင်းမျိုးကို တစောင်တည်း ထူးဦးဖြစ်ရန်မှာ မလွယ်လှ။ သတင်းစာအားလုံး ရကြသည်သာ များသည်။ တစောင်ထက်တစောင် သာအောင် အချက်စုံအောင် ရှာ၍ ရေးနိုင်ရန်သာ အရေးကြီး၏။

တိုင်းတုန်သတင်းကို အခြားသတင်းစာများ၌ မပါဘဲ ထူးဦးဖြစ်ရန် အ

ခွင့်အရေးမှာ သတင်းစာတသက်တွင် အခါမျှသာ ကြုံတတ်ဆုံတတ်သည်။

ကြံ၍ ဆုံ၍ ရသော သတင်းကို တန်ဖိုးရှိအောင် ရေးသားပုံနှိပ်နိုင်လျှင် ထိုသတင်းစာသည် တပုဒ်ထဲနှင့် ဖူလုံသွားသည်။

လူပြက်တယောက်အဖို့ ပြက်လုံးကောင်းကြီးတပုဒ် ပွဲကျပြီးပါက ထိုလူပြက်က ပါးစပ်ဟရုံနှင့် ပရိသတ်က ရယ်ကြသကဲ့သို့ တိုင်းတုန်သတင်းတပုဒ် ရဖူးသော သတင်းစာရေးသမားတို့ကို ပရိသတ်တို့က သတင်းထူးထင်တော့သည်။ ထိုသတင်းစာသည် တိုင်းတုန်သတင်းတပုဒ် ရဖူးပါက တလလျှင် သာမန် ထူးဦးသတင်းတပုဒ်မျှ ရလျှင်ပင် တသက်လုံး စောင်ရေကျတော့မည် မဟုတ်ပေ။

တင်မောင် ဗမာ့ခေတ်တွင် ရှိစဉ်က ဘရင်းဂန်း (၂၀၀) ပျောက်မှု သတင်းကြီးသည် တိုင်းတုန်သတင်းကြီးဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်၏ ကျွန်ဘဝဋ္ဌ ဘရင်းဂန်း (၂၀၀) ပျောက်ဆုံးခြင်းသတင်းသည် တပြည်လုံး တုန်သွားသည်။ ထိုသတင်းသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလုပ်ကြံခံရသည်အထိ ဆက်သည်။ ဗမာ့ခေတ်အဖို့ ရာဇဝင်တွင်မည့် သတင်းကြီးဖြစ်သွားသည်။

ကြေးမုံသတင်းစာသည်လည်း တိုင်းတုန်သတင်းကြီးတပုဒ်ကို ရခဲ့ဖူးသည်။

၁၉၆၁ ခု ဗမာ့တပ်မတော် တပ်မှူးများ ညီလာခံ ကျင်းပစဉ်က ဖြစ်သည်။

ညီလာခံမှာ ခါတိုင်းကဲ့သို့ ဖွင့်ပွဲမိန့်ခွန်းများကို ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်း မပြုဘဲ ခပ်ဝှက်ဝှက် ရှိခြင်းကို သတိထားကာ သတင်းလိုက်ကြသည်။

ခါတိုင်း ရနေကျ သတင်းပေးနေကျ အဆက်များက နှုတ်ဆိုတံ၍ နေသည်။ ဘာကို ဆွေးနွေးသည်ကိုပင် အနံ့မရ။ ဤသို့ သိုသိပ်လျှင် သတင်းသည် ကေနံမုချ ထူးတတ်သည်မို့ တဘက်က လျှို့ဝှက်လေ ပို၍ ဖိလိုက်လေနှင့် နောက်ဆုံးတွင် တင်မောင်သည် သတင်းတပုဒ်လုံးကို ရလိုက်သည်။

သတင်းမှာ ရောမ တိုင်းတုန်သတင်းကြီးဖြစ်သည်။ သတင်းစာထဲသို့ ဖော်ပြခြင်းမပြုမီ သတင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့ တဦးတည်းရမည့် သတင်းပါကလား ဟူသော အသိကြောင့်လည်းကောင်း တင်မောင်၏ ရင်တို့သည် ခုန်နေသည်။ တိုင်းတုန်သတင်းသည် အယ်ဒီတာကစပြီး တုန်လှုပ်ရစမြဲပင်။

သတင်းရသော အချိန်မှာ ည (၁၀) နာရီဖြစ်သည်။ နောက်တနေ့

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

ကြေးမုံတွင် ဖော်ပြရန် အချိန်မီသေးသည်။ ထိုကြောင့် သတင်းစုံရလျှင်ရချင်း တိုက်သို့ ပြန်ခဲ့သည်။

သတင်းကို မည်သူ့ကိုမျှ အသိမပေးသေးဘဲ အယ်ဒီတာ ကိုခင်မောင် ရီကိုသာ ပြောပြလိုက်သည်။

ကိုခင်မောင်ရီပါ တုန်လှုပ်သွားသည်။ “တည စောင့်ကြည့်ကြပါအုံးစို့ လားဗျာ” ဟု သူက ပြောပြန်သည်။ နှစ်ယောက်သား စဉ်းစားကြသည်။

နောက်ဆုံးတွင် ထိုသတင်းကို တညဆိုင်းထားရန် ဆုံးဖြတ်လိုက် ကြသည်။

နောက်နေ့နံနက်တွင် ဓာတ်ပုံသတင်းထောက် ကိုရွှေမောင်ကို ခေါ်ပြီး တင်မောင်လိုချင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဓာတ်ပုံများကို ရှာခိုင်းသည်။

ညနေပိုင်းတွင် ဓာတ်ပုံအားလုံး ဘလောက်လုပ်ပြီးသား ဖြစ်နေသည်။ ကိုရွှေမောင်ကိုလည်း သတင်းအကြောင်း လေသံမျှ မဟဘဲ ထားသည်။

သတင်းကိုမူ ယမန်နေ့ညကတည်းက အသင့်ရေးပြီးဖြစ်သော်လည်း စာစီဘက်သို့ မချဘဲ သိမ်းထားသည်။ ည (၉) နာရီ သတင်းထောက် အားလုံးပြန်ကြမှ ကိုခင်မောင်ရီနှင့် နှစ်ယောက်သား ပြင်ဆင်ကာ စာစီဘက် သို့ ချပေးလိုက်သည်။

ည (၁၂) နာရီတွင် ကြေးမုံသတင်းစာသည် ဧရာမတိုင်းတုန်သတင်း ကြီးကို ပုံနှိပ်လျက် ထွက်လာလေပြီ။

ပူပူနွေးနွေးစက်ပေါ်က ကျလာသော သတင်းစာကို ယူကြည့်ကြပြီး တင်မောင်တို့ ကြီးမားသော ပီတိဖြင့် ကြည်နူးမိကြသည်။

ပန်းချီဆရာသည် သူ၏ အနှစ်သက်ဆုံးပန်းချီကားကို ကြည့်၍ မဝ သကဲ့သို့ သူတို့သည်လည်း မိမိတို့၏ သတင်းစာကို ကြည့်မဝ ရှုမငြီး ဖြစ်နေရာ မှ ထင်ကနဲဖြစ်သွားသည်။

“ဒီသတင်းကို နှေးရှင်းနဲ့ အထောက်တော်က ရနိုင်တယ်ဗျ။ သူတို့ ရ မရ မသိရရင် ကျနော် ဒီည အိမ်ပျော်မှာ မဟုတ်တော့ဘူး”

တင်မောင်က ကိုခင်မောင်ရီကို ပြောကာ စာစီဖိုမင် ဦးအေးမောင်ကို ကားပေါ်တင်ခဲ့ပြီး မြို့ထဲသို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။

ကားကို အတွင်းဝန်ရုံးထောင့်မှ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ရှေ့တွင် ရပ်ထား လိုက်သည်။ ဦးအေးမောင်ကို ကား၌ စောင့်နေစေပြီး တင်မောင်နှင့် ကိုခင် မောင်ရီတို့သည် လမ်း (၄၀) ရှိ နှေးရှင်းသတင်းစာတိုက်သို့ သွားကြသည်။

“စက်ဆရာ ကိုပိုက်ကြီးများ မလာဘူးလားဗျာ။ ကျနော်တို့ စက်ထွေ နေလို့ လာရှာတာပါ” ဟု စက်ဆရာများကို ပြောကာ ဝင်ကြည့်သည်။ မျက်နှာဖုံးသတင်း စာမျက်နှာများ အထပ်ထပ် စာစီခန်းမှာပင် ရှိသေးသည်။ (စာစီမပြီးသေး၍ စက်ဖက်သို့ မရောက်သေး။)

အပေါ်ထပ်တွင် ညအယ်ဒီတာ မစ္စတာလာဇရိုး ရှိသည်ဟု သိရ၍ အပေါ်ထပ်သို့ တက်ခဲ့ကြသည်။ လာဇရိုးမှာ စာစီခန်း၌ စာဖောင်ဖွဲ့သော ဖိုမင်နှင့် အလုပ်ရှုပ်နေသည်။ တင်မောင်က လာဇရိုးအား တောင်ပြော မြောက် ပြော ပြောကာ စာစီခန်းမှ လှည့်ထုတ်ခဲ့သည်။ ကိုခင်မောင်ရီက စာစီခန်းထဲ နေရစ်ခဲ့ပြီး နေးရှင်းမျက်နှာဖုံးကို ခိုး၍ ကြည့်သည်။

နေးရှင်း၌ အဆိုပါ တိုင်းတုန်သတင်းကြီးမပါ။

တင်မောင်နှင့် ကိုခင်မောင်ရီတို့ နေးရှင်းမှ ပြန်ခဲ့ကြသည်။ (၃၉) လမ်း မှ အထောက်တော် သတင်းစာတိုက်၏ မျက်နှာဖုံးသတင်းကိုလည်း သိရန် လိုသည်။ အထောက်တော်သို့မူ ဦးအုန်းမြင့်မရှိချိန် မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်သွား ရန် မသင့်၍ ဖိုမင် ဦးအေးမောင်ကို လွှတ်လိုက်ကြသည်။

ဦးအေးမောင်သည် သူ၏ သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ အထောက်တော် ဖိုမင် ထံသွား၍ အလည်လာသယောင် ပြောဆိုပြီး အလစ်တွင် မျက်နှာဖုံးစာမျက် နှာ အကြမ်းတရွက်ကို စာပြင်ရန် ရိုက်ထားသည့် အထဲမှ ဆွဲပြီး ထွက်လာ ခဲ့သည်။

အထောက်တော်၌လည်း ထိုသတင်းမပါ။

တင်မောင့်အဖို့ သူ၏သတင်းသည် သူ၏သတင်းစာတစောင်ထဲ ပါ သည့် ကိုယ်ပိုင်သတင်း၊ တိုင်းတုန်သတင်းဖြစ်သည်ကို သိရသောအခါတွင် လည်း ထိုညက မအိပ်နိုင်ပေ။ တသက်တခါကြုံသော သတင်းထူးအတွက် ပီတိလည်းဖြစ်နေသည်။ ပြင်းထန်သော ဂယက်များ လာမည်လောဟု သော ကလည်း ကြီးနေသည်မို့ မအိပ်နိုင်။

ထိုသတင်းကား အခြားမဟုတ်။ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ မသိရ ခင် ကြေးမုံက စောစီးစွာရေးခဲ့သော ‘ဗိုလ်မှူးကြီး (၁၃) ဦးကို တပ်မတော်မှ ထွက်စေသော သတင်းကြီး’ ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာကျော်သတင်းကြီးတပုဒ်ကိုလည်း တင်မောင်က ဖြန့်ခဲ့ဖူးသည်။ ထိုသတင်းမှာ တရုတ်ဖြူကျူးကျော်မှု သတင်းကြီးဖြစ်သည်။

ထိုစဉ်က တင်မောင်သည် ဗမာ့ခေတ် ချိတ်ပိတ်ထားသောကြောင့်

သတင်းစာတို့ လွတ်လပ်သောခေတ်

၂၈၁

အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်နေသည်။ နယူးစ်ပစ် ဓာတ်ပုံသတင်းဌာန၌ ဓာတ်ပုံထောက်ရင်း အေအက်ဖ်ပီ ပြင်သစ်သတင်းနှင့် တိုင်းသတင်းထောက် ဦးအုန်းဖေ (ဆရာတက်တိုး) ကို သတင်းပေးရသည်။

တရုတ်ဖြူများ မြန်မာ့မြေပေါ် ကျူးကျော်နေသည်ကို တအုံနွေးနွေး ပြောကြသော်လည်း အစိုးရက ဖုံးထားသဖြင့် မည်သူကမှ မရေးဘဲ ဖိထားကြသည်။

တနေ့တွင် ပြည်သူ့စာပေ သခင်ကျော်စိန်က ရှမ်းပြည်တက်မှ ခေါင်းဆောင်တဦးနှင့် တွေ့ပေးသည်။ ထိုခေါင်းဆောင်က ရှမ်းပြည် ဗမာ့နယ်မြေတွင်းသို့ တရုတ်ဖြူတပ်များ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ပုံကို အသေးစိတ် ပြောပြသည်။

တင်မောင်က တရုတ်ဖြူသတင်းကို ဦးအုန်းဖေအား ပြောပြရာ “မင်းဥစ္စာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့ လားကွာ။ ကြီးကျယ်လွန်းတယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ပို့ရမလဲ” ဟု မေးသည်။

ထိုအခါတွင် ကိုခင်မောင်ရီမှာ ကြေးမုံမဂ္ဂဇင်းပျက်သဖြင့် ယူနီယံဂေဇက်သတင်းစာတွင် သတင်းအယ်ဒီတာဖြစ်နေသည်။ တင်မောင်က ကိုခင်မောင်ရီထံ သွားကာ ထိုသတင်းကို ပေးလိုက်သည်။ ယူနီယံဂေဇက်၌ ထိုသတင်းကို ပုံနှိပ်စေပြီး နောက်တနေ့တွင် သတင်းစာပါသတင်းအဖြစ် ဦးအုန်းဖေက အေအက်ဖ်ပီ သတင်းဌာန (ပဲရစ်မြို့) သို့ ပို့လိုက်ခြင်းဖြင့် တကမ္ဘာလုံးသို့ ဖြန့်လိုက်သည်။

တရုတ်ဖြူကျူးကျော်မှုသတင်းကို တင်မောင်က စ၍ ဖြန့်လိုက်သော်လည်း အစိုးရက မဟုတ်ပါဟု ဖြေရှင်းချက် ထုတ်ခဲ့၏။ သို့သော် နောက်ပိုင်း၌ ကုမသမဂ္ဂတိုင်ရသည်အထိ ကြီးကျယ်သွားခဲ့သည်။

* * *

မင်းပြောင်းမင်းလွဲ

၁၉၆၂-ခုနှစ် မတ်လ (၂) ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီက အာဏာသိမ်းလိုက်သည်။ ကြေးမုံအဖို့ မင်းပြောင်းမင်းလွဲ ကြံရပြန်လေပြီ။

တင်မောင်အဖို့ သတင်းစာသက်တမ်း နှစ် (၂၀) မျှအတွင်း မင်းပြောင်း

မင်းလွဲ ခေတ်များကို အကြိမ်ကြိမ်ကြံ့ခွဲရသည်။ ဆာပေါ်ထွန်း၏ စက္ကူဖြူအစိုး ရမှ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးစီးသော ဖဆပလအစိုးရသို့ ပြောင်းခဲ့သည်မှ စတင် မြင်တွေ့ရသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးသွားသောအခါ လုပ်ကြံသူ ဂဠုန်ဦးစော တက်မလာဘဲ သခင်နုအစိုးရ တက်လာခဲ့သည်။

သခင်နုအစိုးရက ခေတ္တဆင်းပေးကာ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကို ဦးဗဆွေ သို့ လွှဲစဉ်က ယူနီယံကလပ် ဘိလိယက်ခုံမှ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်သည်ကို လည်း တွေ့ခဲ့ရသည်။

တပ်မတော်မှ အိမ်စောင့်အစိုးရအဖြစ် ဝင်ရောက်ထိန်းသိမ်းသည်ကို လည်း တွေ့ခဲ့ရသည်။

တွေ့မြင်ရသမျှ မင်းပြောင်းမင်းလွဲ အရေးတော်ပုံများတွင် မင်းပြောင်း မင်းလွဲ ဖြစ်မည်ဟု ကြိုတင်သိခဲ့ရသည်ချည်းပင်။

၁၉၅၈ ခုနှစ်က တည်မြဲသန့်ရှင်းကွဲသဖြင့် တပြည်လုံး နိုင်ငံရေး စိတ်ဝမ်း ကွဲပြားမှုကြီး ပေါ်ခဲ့သည်။ ဆေးရုံ၌ ခွဲစိပ်မည့် လူမမာတဦးအား ခွဲစိပ်သော စင်ပေါ်တင်ကာ မေ့ဆေးပေးမည်ပြုစဉ် ဆရာဝန်က မည်သည့်ဘက်က ခွဲရမည်နည်းဟု သိလိုသဖြင့် လူနာအား မေး၏။ “ဘယ်ဘက်ကလဲကွ” ဟု မေးသည်ကို လူမမာက “ကျနော်ကတော့ သန့်ရှင်းဘက်ကပါ” ဟု ဖြေသည့်တိုင် တပြည်လုံးကွဲခဲ့သည်။ နေရာတကာတွင် နိုင်ငံရေး အကွဲဂယက် ထင်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေး အကွဲအပြဲများ ပြင်းထန်ကာ လှုပ်ရှားလာခဲ့သည်။ သတင်းစာတို့ကလည်း အကွဲအပြဲ သတင်းများကိုသာ ချဲ့ထွင်ရေးခဲ့သည်။ တနေ့တွင် ဗမာ့ခေတ် သတင်းထောက်အဖြစ် တင်မောင်သည် နိုင်ငံရေးသမား လက်ဟောင်းကြီးတဦး (သခင်ကျော်စိန်) နှင့် ဆွေးနွေးစဉ် သူက “ဒီလိုသာ ကွဲနေကြရင် ခံမှာ မဟုတ်ဘူး” ဟု ဆို၏။ “ဘယ်သူက မခံမှာလဲဗျ” ဟု တင်မောင်က မေးသောအခါ “စစ်တပ်ကပေါ့” ဟု သူက ဖြေသည်။ ထိုသတင်း မှတ်ချက်ကို အယ်ဒီတာချုပ် ဦးအုန်းခင်အား ပြောပြသောအခါ ဦးအုန်းခင်က ရယ်မောသည်။ ဦးနုထံရောက်သွားသောအခါ ဦးနုက ပယ်ချသည်။ စစ်ဗိုလ်ကြီးများသည် လစာကြီးများနှင့် စည်းစိမ်ယစ်နေကြသဖြင့် နိုင်ငံရေး၌ စိတ်ဝင်စားကြမည်မဟုတ်။ နိုင်ငံ၌ ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို ‘မေ့’ နေကြမည်ဟု သူတို့က ယူဆသည်။

ဦးနုနှင့် ဦးအုန်းခင်တို့ ပယ်ချသော သတင်းမှာ မှန်နေသည်။ တနေ့တွင်မူ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုကိုယ်တိုင် ကြေးမုံသတင်းထောက် တင်မောင်နှင့် ဂါးဒီးယန်း သတင်းထောက် ဦးစိန်ဝင်းတို့အား တွေ့ကာ မေးရတော့သည်။

၁၉၅၈-ခု ဇွန်လ (၅) ရက်နေ့တွင် တည်မြဲတို့က လွတ်တော်၌ ဦးနု၏ ပထစအစိုးရကို အယုံအကြည်မရှိအဆို တင်သွင်းသော်လည်း အဆိုမှာ ရှုံးနိမ့်သွားသည်။ အဆို ရှုံးနိမ့်သွားသော်လည်း သန့်ရှင်းအစိုးရမှာ အင်အားမရှိလှဘဲ ယိုင်နဲ့နေသည်။ နိုင်ငံရေးဂယက်မှာ ပြင်းထန်စွာ ဆက်လက်လှုပ်ရှားနေလေသည်။

စက်တင်ဘာလကုန်တဖျားတွင်မူ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု ပြင်းထန်လာသဖြင့် တပ်မတော်က ဝင်ရောက်ထိန်းသိမ်းရတော့သည်။ ခရမ်းမြို့ ဖဆပလရုံး၊ အင်းစိန် ဖဆပလရုံး စသည်တို့၌ တပ်မတော်သားများက စောင့်ရှောက်ထားသည်။ ရန်ကုန်မြို့တွင်း၌လည်း တပ်များ လှုပ်ရှားသွားလာသည်။

ဤတွင် ဦးနုတို့ဘက်မှ လှုပ်ရှားသွားသည်။ စက်တင်ဘာ (၂၄) ရက်နေ့ နံနက်က ဦးနုက တင်မောင်နှင့် ဦးစိန်ဝင်းကို ခေါ်တွေ့သည်။ ဦးနုက သတင်းပေးသည်မဟုတ်။ သူက သတင်းပြန်မေးသည်။ အင်းစိန်ဘက် ခရမ်းဘက်နှင့် မြို့ထဲမှ လှုပ်ရှားမှုများ အကြောင်းကို မေးသည်။ ထိုသတင်းကို သူ သိရှိပြီးဖြစ်မည် ဖြစ်သော်လည်း စိတ်ဝင်စားစွာ မေးသည်။ သတင်းထောက်များထံမှ စနည်းနာပြီးနောက် ‘နိုင်ငံရေးအဖြစ်အပျက်များကို မကြာမီ တိုင်းပြည် ကြေညာမည်’ ဟု လည်းကောင်း၊ ‘ရေးပါ’ ဟု လည်းကောင်း သူက မှာလိုက်သည်။

ဦးနုက မကြေညာမီ တင်မောင်တို့က အခြေအနေမှန်ကို သိသည်။ ထိုကြောင့် စက်တင်ဘာ (၂၆) ရက်နေ့ နံနက်၌ တင်မောင်နှင့် ဦးစိန်ဝင်းတို့သည် ဓာတ်ပုံ ကိုရွှေမောင်နှင့်အတူ ဝင်ဒါမီယာရှိ ဦးနု၏ ခြံဝသို့ သတင်းအရ ရောက်နေကြသည်။ ဦးနုက၏ သားမက်ဖြစ်သူ ဗိုလ်မှူးသက်တင်၏ တပ်ရုံးခန်း၌ စတည်းချနေကြသည်။ ဦးနုက တပ်မတော်ကို အာဏာလွှဲမည် ဟု တင်ကြိုသတင်းရသဖြင့် စောင့်နေကြသည်။

သတင်းရသည့်အတိုင်းပင် ဗိုလ်မှူးချုပ်တင်ဖေ၊ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်နှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးအောင်ကြီးတို့ ဝင်သွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဦးနုနှင့် ဆွေးနွေးကြသည်ဟု သိရသည်။ အပြင်ဘက်၌မူ တင်မောင်တို့ သတင်းထောက်သုံးဦးသာ ရှိနေသည်။

ဆွေးနွေးပွဲမှာ တနာရီနှင့် မပြီး။ နှစ်နာရီနှင့် မပြီး။ လေးနာရီခန့်ကြာမှ ပြီးသည်။ စစ်ဗိုလ်ကြီးများ ထွက်လာသည်။ တင်မောင်တို့က ကားကို တားကာ မေးခွန်းမေးသည်။ ‘ကြေညာချက်လာပါမည်’ ဟူသော အဖြေသာ ရသည်။ ကားကို ရပ်မပေး။ လက်သွက်သော ကိုရွှေမောင်က ဓာတ်ပုံအရ ရိုက်ယူလိုက်နိုင်သည်။

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၅၈-ခု အာဏာလွှဲပြောင်းပွဲ၌ သမိုင်းဝင်သော ဓာတ်ပုံ တပုံကို ကြေးမုံတစ်စောင်တည်း ရရှိခဲ့သည်။ အာဏာလွှဲမည်ကို ကြိုတင်သိ၍ စောင့်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ထိုဓာတ်ပုံကို ရခဲ့သည်။

၁၉၆၂-ခုနှစ် တော်လှန်ရေးကောင်စီက အာဏာသိမ်းယူလိုက်စဉ်တွင် မူ တင်မောင်တို့ သတင်းထောက်များအဖို့ အနည်းငယ်မျှ ရိပ်စားမိခြင်းမရှိဘဲ အငိုက်မိသွားသည်။

တိုင်းပြည်၏ အခြေအနေ ယိုယွင်းနေသည်မှာ မှန်သည်။ ဗန္ဓုလပန်းခြံမှာ အရက်ပုလင်းကိုင်စွဲကာ အစိုးရကို ဆဲနိုင်သည်ဟူသော ပျော့ကြဲသော ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများကို လူထုအား ပေးအပ်ထားသည်။ လူနှစ်ဦး ရှိလျှင်ပင် အဖွဲ့ စည်းတရပ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းပြီး ဝန်ကြီးချုပ်၏ အိမ်ကို ဝိုင်းကာ အရေးဆိုနိုင်သည်။ တဦးတည်းပြဿနာကို အိမ်ဝိုင်းပြီး ဆန္ဒပြအရေးဆိုမှုလည်း ရှိသေးသည်။

ဤသို့ ကသောင်းကနင်းဖြစ်နေစဉ် လူမျိုးစုများကို လွတ်လပ်သော ပြည်နယ်တည်ထောင်ခွင့် ပြည်ထောင်စုမူကလည်း ပြဿနာပေါ်နေသည်။ ထိုနိုင်ငံရေး အခြေအနေများ ရှုပ်ထွေးနေသော်လည်း ဤသို့ ပြောင်းလဲမှုကြီး ပေါ်လိမ့်မည်ဟု မမျှော်လင့်ခဲ့ကြပေ။

၁၉၆၂-ခု မတ်လ (၂) ရက်နေ့ နံနက်စောစော (၁) နာရီခန့် အိပ်ကောင်းနေချိန်တွင် တင်မောင်၏ အိပ်ရာဘေးမှ တယ်လီဖုန်းမြည်လာသည်။ အင်းလျားလမ်းရှိ ပြည်နယ်ခေါင်းဆောင်တဦး၏ နိုင်ငံရေးအတွင်းဝန်က ဖုန်းဆက်သည်။

“ခင်ဗျားတို့ ပြည်မအစိုးရ ကျုပ်တို့ ပြည်နယ်ခေါင်းဆောင်တွေကို စစ်တပ်နဲ့ ဝိုင်းဖမ်းနေပြီ” ဟု သူက ဆိုသည်။ သူသိသမျှ ပြည်နယ်ဝန်ကြီး အား လုံးပါသွားသည်ဟု ဆိုသည်။

ဖြစ်ပုံဆန်းသည်ဟု ယူဆသဖြင့် တရားရေးဌာနဝန်ကြီး ဒေါက်တာဦးအေးမောင်၏ အိမ်သို့ လှမ်း၍ မေးရန် ဖုန်းဆက်မိသည်။ တယ်လီဖုန်း

ဆက်၍မရ။ နားထဲတွင် ကားသံများ၊ သံချပ်ကာကားသံများပါ ကြားရသော ကြောင့် ဟိုမှသည် ဆက်ကြည့်သည်။ ဝန်ကြီးများ၏ တယ်လီဖုန်းတို့ကို ဆက်မရ။ ဦးစိန်ဝင်း၊ ဦးလောရုံ စသည့် သတင်းစာအချင်းချင်းသာ ဆက်၍ ရသည်။ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများသာမက ပြည်မဝန်ကြီးများကိုပါ ထိန်းသိမ်းပြီဟု ကောက်ချက်ချလိုက်သည်။ ထိုစဉ်က ကြေးမုံရိုက်သော လိပ်လည်စက်မှာ သတင်းတပုဒ်လဲလျှင် (၁၅) မိနစ်သာ ကြာသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသတင်းကို ရသမျှနှင့် ပုံနှိပ်ရန် ကြံသေးသည်။ မပြည့်စုံသေးသဖြင့် မရေးတော့ဘဲ စောင့်ကြည့်ရတော့သည်။

နံနက်ခင်းတွင်မှ မြန်မာ့အသံမှ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး၏ မိန့်ခွန်းကို ကြားသိရသည်။ ယိုယွင်းနေသော အခြေအနေကြောင့် နိုင်ငံတော်အာဏာကို တော်လှန်ရေးကောင်စီက ထိန်းသိမ်းလိုက်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုနှင့် အဖွဲ့ကိုလည်း ခေတ္တထိန်းသိမ်းထားသည်ဟု သိရသည်။

နောက်တနေ့ သတင်းစာကို ထိုထက်ပြည့်စုံစွာ ရေးရမည်ဖြစ်သဖြင့် တင်မောင်တို့ သတင်းထောက်များမှာ သတင်းစုံလိုက်ကြရပြန်သည်။ အတွေ့မခံသူက များသဖြင့် ခက်နေသည်။

ညနေသုံးနာရီတွင်မူ သတင်းစာများ၏ ကိုယ်စား ဦးစိန်ဝင်း၊ ဟံသာဝတီ ဦးဘသန်းနှင့် တင်မောင်တို့ သုံးဦးကို မြန်မာ့အသံ အဆောက်အဦသို့ ဖိတ်ခေါ်သည်။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးသစ် ဗိုလ်မှူးကြီး စောမြင့်က တွေ့ဆုံကာ အခြေအနေကို ရှင်းပြပြီး ကြေညာချက်များကို ထုတ်ပြန်သည်။ ဤတွင်မှ သတင်းစာများအဖို့ သတင်းစုံတော့သည်။

ထို့ထက်စုံရန် တင်မောင်သည် ကျောက်မြောင်းရှိ ကြေးမုံ၌ ထိုင်မနေတော့ဘဲ မြို့ထဲရှိ ဂါးဒီယန်းသတင်းစာ၌ စခန်းချကာ သတင်းစုရသည်။ ထိုညနေတွင် ထိုစဉ်က တော်လှန်ရေးကောင်စီဝင် စစ်ဗိုလ်ကြီးနှစ်ဦးနှင့် ထိပ်သီးအရာရှိကြီးများသည် ဂါးဒီယန်းသို့ တဦးပြီးတဦး ပေါက်လာပြီး လူထုဘက်မှ ဂယက်ကို စနည်းနာကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် တင်မောင်အဖို့ အစိုးရဘက်မှ သတင်းရော လူထုဘက်က ဂယက်ပါ ပြည့်စုံသော တော်လှန်ရေး သတင်းထူးကြီးကို ရေးသားဖော်ပြနိုင်ခဲ့လေသည်။

ထိန်းသိမ်းခံရခြင်း

တော်လှန်ရေးအစိုးရ တက်လာလေပြီ။ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ဖြင့် နိုင်ငံ တော်သစ်ကို တည်ထောင်မည်ဟု ကြေညာလေပြီ။ ပုဂ္ဂလိကသတင်းစာ ဖြစ်သော ကြေးမုံသတင်းစာကို မည်သို့ ဆက်လက်ချီတက်မည်နည်း။

ကြေးမုံ၏ အခြေအနေမှာ ကော်ဆာလိပ်လည်စက်နှင့် ရိုက်နှိပ်သဖြင့် နေ့စဉ် စောင်ရေ သုံးသောင်းမျှသာ ရိုက်နှိပ်နိုင်သည်။ အမြတ်အစွန်းမှာမူ ကြီးကြီးမားမားရရှိသည်။ ပြည်သူပိုင်ပြုသည်အထိ မျှော့၍ လိုက်နိုင်သည်။ သို့သော် သတင်းစာထုတ်ဝေမှု လုပ်ငန်းမှာ ရပ်တန့်နေ၍ မဖြစ်။ ရေသာခို ကာ မျှော့လိုက်ရန်လည်း မလွယ်။ စာဖတ်သူတို့က စောင်ရေပေးရန် တောင်း ဆိုနေကြသည်။ ကော်ဆာပုံနှိပ်စက်နှင့် ရိုက်သည့်သတင်းစာမှာလည်း မင်ကျ မင်နမကောင်းသေး။ ခေတ်မမီသေး။

ထို့ပြင် တင်မောင်အဖို့ ပုံနှိပ်စက်သစ်ကြီး ဝယ်ရန် နိုင်ငံခြားသုံးငွေ ကျပ်ဆယ်သိန်းဖိုး စက်ဝယ်ခွင့် သွင်းကုန်လိုင်စင်ကြီးလည်း လက်ထဲ၌ ရှိနေ သည်။ ပုံနှိပ်စက်သစ်မဝယ်တော့ဘဲ ထိုလိုင်စင်ကို ရောင်းစားလျှင်ပင် အနည်း ဆုံး ဆယ်သိန်းမျှ မြတ်နိုင်သည်။

သို့သော် တင်မောင်သည် အေးအေးမနေခဲ့ပေ။ လိုင်စင်ကို ရောင်းစား ကာ ရှိသော ပုံနှိပ်စက်ကလေးဖြင့် မှိန်းနေရုံနှင့် စားမကုန်သော ငွေကို ရနိုင် ပါလျက် စက်သစ်ကြီးကို ဆက်လက်ဝယ်ခဲ့သည်။ အမေရိကန်ပြည်သို့ သွား ကာ (၁၉၆၃ ဧပြီ) စက်ထုတ်လုပ်သော ရုံ၌ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ လေ့လာသင် ယူပြီး ကြေးမုံတိုက်သစ်ကြီးကို တည်ဆောက်ကာ စက်သစ်ကြီးကို တပ်ဆင် ခဲ့လေသည်။

ကြေးမုံကို စက်သစ်ကြီးဖြင့် အာရှ၌ အကောင်းဆုံးသော သတင်း စာအဖြစ် ဆက်လက်ပုံနှိပ်သောအခါ စောင်ရေမှာ ငါးသောင်းအထိ တက် လာတော့သည်။ သတင်းများကလည်း ပေါများလှသည်။ စာပေညီလာခံ ကျင်းပခြင်း၊ တောင်သူလယ်သမား နှီးနှောဖလှယ်ပွဲ ကျင်းပခြင်း၊ ဘဏ် တိုက်ကြီး (၂၄) တိုက်ကို ပြည်သူပိုင် ပြုခြင်း၊ မယ်ရွေးပွဲများနှင့် မြင်းပွဲများ ပိတ်ခြင်း၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ သောင်းကျန်းသူများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးရန် လက်ကမ်းခြင်း၊ တော်လှန်ရေးကောင်စီ လှုပ် ရှားသည်နှင့်အမျှ အများပြည်သူတို့အတွက် သတင်းကြီးများ တပုဒ်ပြီးတပုဒ်

ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။

အလံနီ ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကိုယ်စားလှယ် ရဲနီကျော်ဝင်းကို ငြိမ်းချမ်းရေး စေ့စပ်ရန် လာစဉ်က မိတ်ဟောင်းဖြစ်သူ တင်မောင်ထံသို့ အကြိမ်ကြိမ် လာ ရောက်လည်ပတ်သည်။ ထို့ကြောင့် မသင်္ကာဖွယ်ရှိသွားလေသလော မသိ။ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲပျက်သောအခါ တင်မောင်အား ထိန်းသိမ်းရန် သက် ဆိုင်ရာတို့က ရှာဖွေသဖြင့် တင်မောင်မှာ (၆) လခန့် ပုန်းနေရသည်။ အကြိမ် ကြိမ်ဖြေရှင်းပြီးမှ ပြန်ထွက်ခဲ့ရသည်။

(၁၉၅၉-ခု မတ်လထဲတွင် ကြေးမုံသတင်းစာကို ချိတ်ပိတ်ကာ တာဝန် ခံအယ်ဒီတာ ဦးကြည်မြင့်အား ဖမ်းဆီး၍ ရုံးတင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်ကလည်း တင်မောင်ကို ဖမ်းဆီးရန် ရှာဖွေသဖြင့် တိမ်းရှောင်နေခဲ့ရဖူးသည်။ နောက်မှ ဖြေရှင်းကာ ပြန်ထွက်ခဲ့ရသည်။)

တင်မောင်အဖို့ လွတ်လပ်သော ဘဝကို ကြံဖူးသည်။ ထောင်အကျဉ်း သားဘဝလည်း ရောက်ဖူးသည်။ ဝရမ်းပြေးဘဝသည်လည်း အရသာတမျိုး ပင်။ တနေ့ အဖမ်းခံရနိုးနှင့် အမြဲကြောက်ရွံ့ နေရသည်။ ထိုသို့သော အဖမ်းခံ ရမည်ကို ကြောက်သဖြင့် အမြဲပုန်းအောင်း၍လည်း မနေလို။ သတ္တိကို စမ်း လိုစိတ်ကလည်း ပေါ်သည်။

ဂျပန်ခေတ်က ဖက်ဆစ် ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် လက်နက်စုစဉ်က ခြောက်လုံးပူးကို အိတ်တွင်ထိုးကာ ဂျပန်စစ်တပ်တွင်း ဖြတ်သွားရသည့် အရသာကို ယစ်မူးလေ့ရှိသည်။ သေနတ်ပါသော အချိန်၌ ဦးခေါင်းကို မော့ ထူနေ၍ တခွဲသားနှင့် ဂျပန်များရှေ့ လျှောက်ရသည့်အရသာမှာ ကြီးမြင့်သည် နှင့်အမျှ တုန်လှုပ်ရသည်။ အကယ်၍ ဂျပန်မိသွားလျှင် အနည်းဆုံး သေဒဏ် သင့်နိုင်သည်။ မိုက်ရူးရဲဟု ဆိုရမည်လော မသိ။

သတင်းစာဆရာဘဝ ၁၉၆၃-၆၄ ခုနှစ်တွင် (၆) လတာမျှ ပုန်းအောင်း နေစဉ်အတွင်း တင်မောင်သည် ရုပ်ဖျက်ကာ ရုပ်ရှင်ထွက်ကြည့်သည်။ ကံအား လျော်စွာ ဘေးကင်းခဲ့သည်။

တချို့တွင် တင်မောင်သည် တရုတ်တယောက်သဏ္ဍာန် ဝတ်ဆင်၍ သုံး ဘီးကားစီးကာ မိတ်ဆွေတဦးအိမ်သို့ သွားခဲ့သည်။ လိုရာသို့ ရောက်သော အခါ သုံးဘီးကားဆရာက “ဆရာ ဦးတင်မောင်ခင်ဗျာ၊ ဆရာ့ကျေးဇူး ရှိပါ တယ်။ ကျနော်အခမဲ့ ပို့ပါမယ်” ဟု ဆိုမှ သူရုပ်ဖျက်ပုံ ညံ့ဖျင်းကြောင်း သိမိ တော့သည်။

တချို့တွင်မူ တင်မောင်သည် အများပြော တယ်လီဖုန်းရုံကလေးတခု မှ တယ်လီဖုန်းဆက်သည်။ သူတယ်လီဖုန်းဆက်နေစဉ် တယ်လီဖုန်းရုံးနှင့် မလှမ်းမကမ်းမှ ရဲသားတဦးက အကဲခတ်နေသည်။ ရဲသားကို မြင်သဖြင့် တင်မောင်သည် တယ်လီဖုန်းရုံးမှ မထွက်ရဲဘဲ ကြာကြာပြောသည်။ တဦးပြီး တဦး ထပ်၍ ဆက်သည်။ ရဲကလည်း တစေ့တစောင်း ကြည့်ရာမှ တယ်လီဖုန်းရုံနား ကပ်၍ ပင်လာတော့သည်။

တင်မောင်မှာ မှန်ထူသွားတော့သည်။ သို့သော် ဟန်ကိုယ့်ဖို့ သဘော ထားကာ ဝှုမုပျက်ဘဲ ထွက်လာပြီး ရဲကို ပြုံးကာ နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။

“တယ်လီဖုန်းတွေ ပြုတ်ခိုးလွန်းလို့ စောင့်ကြည့်နေတာပါ ဆရာရယ်” ဟု ရဲက တောင်းပန်သံနှင့် ပြောရှာတော့မှ တင်မောင်အဖို့ ဟင်းချနိုင်တော့ သည်။

ဤသို့သော ဝရမ်းပြေး အတွေ့အကြုံကလေးများမှာ ရေးမကုန် အောင် ကြုံခဲ့တွေ့ခဲ့ရပေသည်။

တင်မောင်သည် ဖမ်းမည်ဟု စီစဉ်တိုင်း ရှောင်ပြေးနေတတ်သဖြင့် ‘အရှောင်ကောင်းတဲ့ကောင်’ ဟု ဆရာကြီးရွှေခင်အိမ်က မှတ်ချက်ချသည်။ မရှောင်နိုင်သည့်အကြိမ်လည်း ရှိသေးသည်။

၁၉၆၄-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၀) ရက်။

ညက အိပ်ရေးပျက်ထားသဖြင့် နံနက် (၅) နာရီ အိပ်ရာမှ စောစောနိုး ခြဲ မနိုးဘဲ အိပ်နေမိသည်။ (၆) နာရီခန့်တွင် ထမင်းချက်သူက အိပ်ခန်းတံခါး ကို လာခေါက်သည်။ ဈေးသွားရန် ဝင်းဘဲခါးဖွင့်စဉ် ဧည့်သည်များ စောင့်နေ သည်ကို တွေ့ရပါသည်ဟု သူက ဆိုသည်။

“ငါ့ဖမ်းဖို့ လာတာပဲ” မည်သူမျှ မပြောဘဲ အလိုလို စိတ်ထဲက သိ သဖြင့် နှုတ်မှ ထွက်မိသည်။ အောက်ထပ်ကို ဆင်းကြည့်သောအခါ သူမျှော် လင့်သည့်အတိုင်း စုံထောက်အရာရှိများကို တင်မောင်တွေ့ရသည်။

“ခင်ဗျားကြီးတို့က မဟုတ်တရုတ် သတင်းတွေ ပေးတာကြောင့် ကျုပ် ကို ဖမ်းတာ မဟုတ်လား” ဟု တင်မောင်က သူတို့ကို နောက်ပြောင်၍ ပြက် လုံးထုတ်လိုက်သေးသည်။

နောက်မှ သူတို့အား ခွင့်တောင်းပြီး အိမ်ပေါ်သို့တက်ကာ အဝတ် အစားအနည်းငယ်နှင့် စောင်တထည်ကို ယူရသည်။ စာဖတ်ခန်းမှ ဖတ်လို သော စာအုပ်များကို ဆွဲရသည်။ သူတို့အလစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းထံ

တိုင်တန်းပန်ကြားစာ တစောင်ကိုလည်း ရေးထားခဲ့သည်။

စုံထောက်ကြီးများကို အားနာသဖြင့် သူတို့ နောက်သို့ လျင်မြန်စွာ လိုက်ခဲ့သည်။ လမ်းရောက်မှ ထောင်ထဲတွင် သုံးစရာ ငွေကြေးမပါလာသည် ကို သတိရသဖြင့် စုံထောက်ကြီးများထံမှ ငွေ (၅၀) ချေးခဲ့ရသေးသည်။

စုံထောက်များက တင်မောင့်အား ဘောင်ဒရီလမ်းသို့ ပို့သည်။ ထိုမှ တဆင့် အင်းစိန်ထောင်သို့ အလုပ်ပိတ်ကားကြီးတစီးဖြင့် ပို့လိုက်သည်။

အင်းစိန်ထောင်သို့ ရောက်သောအခါ အဆောင်သို့ တန်းမပို့သေးဘဲ ထောင်အလယ်ရှိ ရုံးခန်းတွင် ခေတ္တထိုင်ခိုင်းထားသည်။

တင်မောင့်အပြင် စောစီးစွာ ရောက်နေသော ကိုခင်မောင်ရီ၊ ဒဂုန်တာ ရာ၊ အထောက်တော်လှအောင်တို့က စိတ်မကောင်းကြသော်လည်း သံတိုင် ကြားမှ လှမ်း၍ ပြုံးရွှင်စွာ ကြိုဆိုနှုတ်ဆက်ကြသည်ကို မြင်ရသည်။

ထောင်စာရင်းသွင်းရန်အတွက် စောင့်ရသည်မှာ ကြာသည်။

စောင့်ဆိုင်းနေသည့်အခိုက်တွင် စားပွဲပေါ်ရှိ လုပ်သားပြည့်သူ နေ့စဉ် သတင်းစာကို တွေ့ရသဖြင့် တင်မောင်က ဆွဲယူဖတ်ကြည့်လိုက်သည်။

“ဟေ့လူ၊ ဒါထောင်ဗျ၊ ထောင်။ ဒီသတင်းစာကို ခွင့်မရှိဘဲ မဖတ်ရဘူး။ ထောင်ထဲမှာ အခွင့်မရှိရင် ဘာမှ မလုပ်ရဘူး။ နားလည်လား။”

ထောင်မှူးတဦးက ပြင်းထန်စွာ ကြိမ်းမောင်းလိုက်သည်။ ဤတွင်မှ တင် မောင်သည် သူ၏ ဘဝ၌ လွတ်လပ်သော ဘဝတာတခု ခေတ္တခဏ ရပ် ဆိုင်းထားခြင်းခံရသည်ကို သတိပြုမိရှာတော့သတည်း။

AYE S. MYINT

AYE S. MYINT

ကြေးမုံ ဦးသောင်း (အောင်ဗလ)

မြန်မာနိုင်ငံတွင်
သတင်းစာလုပ်ငန်းသက်
ရှည်ကြာဆုံးဖြစ်သဖြင့်
စစ်အစိုးရများက ထောင်သွင်းခြင်း၊
သတင်းစာကို သိမ်းခြင်း၊
ပစ္စည်းများကို သိမ်းခြင်း၊
တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်ခြင်း စသည်တို့ကို
ခံနေရသူ ဆရာကြီး ကြေးမုံဦးသောင်း၏
ရှေးက စာအုပ်ကောင်းတအုပ်ကို
ယခုခေတ် လူငယ်များ
အရသာခံနိုင်ရန်
ပြန်လည် ပုံနှိပ်သည်။